Igehirdetések

Adventi igehirdetés sorozat 2022. A várva várt gyermek

Advent 1. vasárnapja, 2022. november 27., MEÖT – A várva várt gyermek: 1. Izsák – és mi magunk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes első könyve 12. fejezete 1. versétől a 3. verséig, valamint a 17. fejezete 19. versében a következőképpen: „Az ÚR ezt mondta Abrámnak: Menj el földedről, rokonságod közül és atyád házából arra a földre, amelyet mutatok neked! Nagy néppé teszlek, és megáldalak, naggyá teszem nevedet, és áldás leszel. … Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége. … Sára, a feleséged szül neked fiút, akit Izsáknak fogsz nevezni. Szövetségre lépek vele is, örök szövetségre, meg utódaival is.” Urunk, meg vagyunk kötözve a földi ragaszkodásaink által. Indíts el minket a Feléd vezető úton igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Boldog új évet kívánok! Ez az egyházi év első napja. Egy új kezdet. Hány advent is volt már az életünkben…? És hány *valóban* örömöt, *valóban* más életet hozó új kezdetre emlékszünk vissza? – Vagy éppen mi vagyunk azok, akik mindennel elégedettek? „*Köszönöm szépen, nekem nincs szükségem most új kezdetre. Jól érzem én magamat – csak legalább az maradjon meg nekem, amim van. Nem mozdulok én ki a magam kényelmes világából mindenféle homályos ígéretek miatt…*”

Az advent arról szól, hogy érezzük meg magunkban a hiányt. Nem egy új cipőnek, vagy egy új falatnak a hiányát, hanem egy ennél sokkalta fontosabb hiányt. Érezzük meg az egyedül fontos hiányt. Érezzük meg azt a csodálatosan egyedi tulajdonságát az embernek, hogy fel tudja fogni a Teljességet. Mi emberek, sem átlátni, sem megérteni nem tudjuk azt, hogy mi a Teljesség, mi Isten maga. De *képesek vagyunk arra*, hogy megérezzük azt, hogy a Teljesség *létezik*. Isten *létezik*. Képesek vagyunk arra, hogy megérezzük ***a vágyat a szívünkben*** **a Teljesség felé való növekedésre**. Magunktól nem tudjuk, hogy hogyan lehet közelebb jutni a Teljességhez. Azt sem tudjuk, hogy merre kell indulni, és azt sem, hogy mit kell tenni. De egyvalamit érzünk. **Ahhoz, hogy közeledjünk a Teljesség felé, változnunk kell. Egy új kezdet kell.** Újjászületés kell. Ezt a születést – saját magunk újjászületését is! – várjuk adventkor. Erről a várakozásról, erről az „örömben töltött öröm előtti időről” fognak szólni az adventi igehirdetéseim – a várva várt gyermek példáival. Első példánk Izsák, Ábrahám fia. De miközben Ábrahámról és Izsákról beszélünk, *soha* ne feledjük el, hogy a várva várt gyermek – *mi magunk* vagyunk! Urunk Jézus Krisztus vár minket, és minden eszközzel (*még akár ezzel az igehirdetéssel is…*) noszogat arra, hogy induljunk el felé – és mutatja ezzel nekünk azt, hogy hogyan lehet közelebb jutni a Teljességhez.

Kedves Testvéreim! Itt állunk az advent kapujában. Pontosan úgy állunk ma itt, mint ahogyan az akkor még Abrámnak nevezett Ábrahám állt egy hosszú út elején. Fogalma sem volt arról, hogy hová megy. Sejtelme sem lehetett arról, hogy Kánaán után még Egyiptomba is el kell jutnia. Két dolgot azonban Ábrahám jól tudott. 1.) Ha elindul: ott kell hagynia idős apját egyedül, akit utána már soha nem lát. 2.) Gyermeke nincs, a felesége pedig már túl idős ahhoz, hogy fiút szülhessen. Egyetlen reménysége volt az árván maradt unokaöccse, Lót. Hárman indultak tehát útnak: Ábrahám, Sára és Lót. Hát… Nem egy országhódító, győztes armada… (Nem emlékeztet ez minket valamire? Jézusról sem látszott, hogy Ő a menny és a föld ura, amikor ide érkezett...)

Miért vágott bele ebbe a reménytelennek látszó útba Ábrahám? A zsidókhoz írt levélben olvashatunk erről: „*Hit által* engedelmeskedett Ábrahám, amikor elhívta Isten, hogy induljon el arra a helyre, amelyet örökségül fog kapni. És elindult, nem tudva, hova megy. *Hit által* költözött át az ígéret földjére, mint idegenbe, és sátrakban lakott Izsákkal és Jákóbbal, ugyanannak az ígéretnek az örököseivel. Mert várta azt a várost, amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója az Isten. *Hit által* kapott erőt arra is, hogy a meddő Sárával nemzetséget alapítson, noha már idős volt, minthogy hűnek tartotta azt, aki az ígéretet tette." (Zsid 11,8-11).

Hárán, ahonnan Ábrahám elindult, a holdkultusz városa volt. Pogány hely. Ábrahámnak *el kellett válnia* ettől a bűnös világtól, és *el kellett mennie* a pusztába, hogy közelebb kerülhessen Istenhez, Isten országához. Az égő gyertya lila színével is jelképezett adventi böjti időszak is erre hív bennünket. **Szakadjunk el egy kicsit ettől a nyüzsgő és zavaros világtól – hogy jobban láthassuk *Jézus fényét* – amely a Mennyei Atyához vezet bennünket.**

Ábrahámnak és családjának hosszú ideig nélkülözniük kellett, bizonytalanságban, idegenben. Nekünk is le kell tudni mondani saját magunkról ahhoz, hogy Isten gazdagítani tudjon bennünket. **Isten a szegényítéssel gazdagít minket. Isten nem úgy gazdagít, hogy más kacatokat ad nekünk azok helyett, amelyeket már eldobtunk. Isten Saját Magával gazdagít bennünket.** Néhány kacatért – a Teljességet kapjuk cserébe. **Ne féljünk tehát szegények lenni!** Ábrahám azzal, hogy meghalt az eredeti otthonának, Harannak (mint az a mag, amelyet elvetettek), az egész világ majdani segítőjévé vált – a hite által. Az igazi, a valódi élethez, **az örök Élethez kis köznapi halálokon keresztül vezet az út**. Ne féjünk ezektől!

Ábrahám nem indult el üres tarisznyával. Isten az áldások sorozatával bocsátotta útnak. „Nagy néppé teszlek, megáldalak, naggyá teszem a nevedet és áldás leszel." Nagy néppé teszlek és megáldalak... Mekkora hit kellett ahhoz, hogy Ábrahám elhiggye ezt az ígéretet! Ott van egyszál maga, a gyermektelen felesége, és az unokaöccse. Ebből lesz a nagy nép… Hát… *Nagy* képzelőerő kell ehhez… De – *ahogyan a Rómaiakhoz írott levélben olvashatjuk* – Ábrahám a „reménység ellenére is reménykedve hitte, hogy sok nép atyjává lesz [mert] *teljesen bizonyos* volt afelől, hogy amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni (Róm 4,18.21). Mégis, amikor Isten bejelentette Ábrahámnak, hogy a felesége, Sára gyermeket fog szülni neki, Ábrahám is és Sára is nevetni kezdtek, mert annyira hihetetlennek tartották ezt. És mégis megfogant, és mégis megszületett Izsák… Akinek a neve az Isten nevetését és mosolyát jelenti – mert **Isten így nevet, és így mosolyog ránk: megtartva ígéretét, és megtartva az Ábrahámmal, Izsákkal és velünk kötött szövetségét – amely örök**. "Ábrahám pedig nagy lakomát készített azon a napon, amelyen elválasztották Izsákot" (1Móz 21,8).

„Naggyá teszem a nevedet." – mondta Isten Ábrahámnak. Micsoda különbség van a között, amikor az ember *saját maga* határozza el, hogy az ő neve bizony nagy lesz, és amikor *áldásként kapja ugyanezt* Istentől! Emlékezzünk a bábeli toronyra! Mit is mondtak ott az emberek? „Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és *szerezzünk magunknak nevet*, hogy el ne széledjünk a föld színén" (1Móz 12,4) És mi is történt ezután? Isten összezavarta a bábeli emberek nyelvét, és ezzel *éppenhogy* szétszélesztette őket a föld egész színén… Hát… kedves testvéreim… így akarjunk Isten nélkül, Istennel versenyre kelve a saját sorsunk kovácsa lenni. A nagy nevet *nem* a bábeliek kapták, *hanem* Ábrahám: *a hite és az engedelmessége* miatt.

Többet is kapott a nagy névnél Ábrahám: „áldás leszel”. Gondolkodjunk el ezen. Ez egy egész emberi élet programja és földi célja. **Van-e szebb, lehet-e nagyobb dolog a mi életünkben annál, semmint az, hogy áldás legyünk a mások életében? Képesek lehetünk-e erre Istenhez való közelség nélkül, aki minden áldás forrása?**

Még ennél is többet kapott Ábrahám. „Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” – mondta neki Isten, a teremtő ÚR. Ezt a kulcsfontosságú ígéretet az is kiemeli az összes többi közül, hogy utána még háromszor ismétli el Isten Ábrahámnak – és egyszer majd az unokájának, Jákóbnak is, aki akkorra már új nevet kap, az eredeti „csalóból” Izráel lesz, Isten harcosa.

Hogyan nyer Ábrahám által áldást a föld minden nemzetsége? Az összesen öt ilyen tartalmú ígéretből a két utolsó ad erre választ, amely Ábrahám (és Jákób) *utódját* nevezi meg, mint azt, aki által áldást nyer a föld minden nemzetsége. Pál apostol a Galatákhoz írt levelében külön kiemeli, hogy az utód egyes számban van. Ki lehet ez az utód? Amikor Isten Ábrahámot a hitének egy végső próbája elé állítja, és azt kéri tőle, hogy áldozza fel neki az egyetlen, a csoda által megszületett fiát, Izsákot, a következő párbeszéd zajlik le az áldozat helyére ballagó fiú és az apja között. „Egyszer csak Izsák megszólította apját, Ábrahámot: Apám! Ő ezt felelte: Itt vagyok, fiam. Izsák megkérdezte: Itt van a tűz meg a fa, de hol van a bárány az áldozathoz? Ábrahám azt mondta: *Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz*, fiam. Így mentek tovább ketten együtt” (1Móz 22,7-8). És valóban: mire Izsák feláldozására került volna a sor, ott volt egy bozótba akadt kos, ami az áldozat lett. Az Újszövetség fényében azonban a Bárány, Isten feláldozott Báránya: Jézus. ***Jézus* Ábrahám azon leszármazottja, aki által áldást nyert a föld minden nemzetsége. Te is. Én is. Mi mindannyian**.

Az advent azt jelenti, hogy én magam elindulok Jézus elé – és nemcsak azt várom, hogy Jézus jöjjön felém. Naptárilag Jézus meg fog érkezni „hozzám” karácsonykor. De ha én nem mozdultam meg, akkor úgy igazán, nekem személyesen – Jézus nem jön el. Ha én nem indultam el Jézus felé, akkor a megérkező Jézus a számomra idén csak „Jézuska” marad. A Jézuskát kitehetem a polcomra, mutogathatom másoknak, hogy de cuki, de a lelkem megújulása, a lényeg, az újjászületésem – idén elmaradt. **Készüljünk máshogyan erre a karácsonyra! Induljunk el mi is az új élet, a *valódi élet*, az *örök élet* reménysége, Jézus felé!**

Emlékezzünk Ábrahámra és Sárára. Emlékezzünk arra, hogy hogyan fakad a kősziklából élet, a száraz kútüregből hogyan tör fel a forrásvíz. **Legyünk teljesen bizonyosak afelől, hogy amit Isten ígér – azt meg is fogja tenni. Legyünk teljesen bizonyosak afelől, hogy Jézus Krisztus a kereszten *adott elénk* egy *olyan „nyitott ajtót, amelyet senki be nem zárhat*”** (Jel 3,8a). *Lépjünk be* ezen a nyitott ajtón! *Induljunk el* Jézus felé! Hittel, reménységgel és türelemmel menjünk előre az utunkon. Ez a mi Utunk Jézus felé sokszor nem lesz látványos, sokszor nem lesz kényelmes – és nem is lesz rövid. De idézzük eszünkbe Pilinszky János szavait: „Aki valóban tud várni, abban megszületik az a mélységes türelem, amely szépségében és jelentésében semmivel se kevesebb annál, amire vár.” – Ne legyünk tehát restek a várakozásban, hanem kövessük azokat, akik hit és türelem által öröklik az ígéreteket (Zsid 6,12). És akkor elkezdenek csodák történni körülöttünk. Mi leszünk – nem csak a várva várt, hanem a *megérkező* gyermek. Isten Gyermeke. **Áldottak leszünk és áldás leszünk. Kérjük ezt! Várjuk ezt! Higgyük ebben! És a mi hitünk *valóra fog válni – a Jézus Krisztusban*. Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Advent 2. vasárnapja, 2022. december 4., MEÖT – A várva várt gyermek: 2. Sámuel – és mi magunk

*Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Sámuel első könyve 1. fejezete 11. versében, valamint a 3. fejezete 10. versében a következőképpen: „Azután [Anna] ezt a fogadalmat tette: Seregek URa! Ha részvéttel tekintesz szolgálóleányod nyomorúságára, gondod lesz rám, és nem feledkezel meg szolgálóleányodról, hanem fiúgyermeket adsz szolgálóleányodnak, akkor egész életére az ÚRnak adom, és nem éri borotva a fejét! **…** Az ÚR pedig eljött, megállt, és szólította [Sámuelt], mint azelőtt: Sámuel, Sámuel! Sámuel pedig így felelt: Szólj, mert hallja a te szolgád." Urunk, szomjúhozzuk a Te igédet. Szólj hozzánk, mert hallják a te szolgáid! Ámen.*

Kedves Testvéreim! „Abban az időben ritkaság volt az Úr igéje, nem volt gyakran látomás." (1Sám 3,1b) „És Izráel egész háza sóhajtozott az ÚR után." (1Sám 7,2) **Belegondoltunk már abba, hogy milyen az, amikor Isten visszavonja magát az életünkből?** Hiába imádkozom, hiába sírok, hiába őrjöngök, hiába követek el akár még nagy hülyeségeket is, soha nem érzem azt, hogy Isten ott lenne akárcsak a közelemben is, hogy figyelne rám. Korábban megtapasztaltam már, hogy milyen az, amikor Isten kivezet a szolgaság házából, amikor enni, inni ad, amikor átvezet minden veszélyen, és eljuttat a Kánaánba. Megszoktam már azt a biztonságot, örömöt és Teljességet, amelyet Isten közelsége, a gondviselés ad, és tessék: most meg itt a semmi! Isten eltűnt. Isten nincs sehol. Kiestem a gondviselés kegyelméből. Ugye nem kevesen átéltünk már ilyen szakaszt az életünkben? Amikor sóhajtoztunk az ÚR után.

Belegondoltunk már abba, hogy milyen lehet az, amikor a kiválasztott nép egészét hagyja ott az Isten? Ha Isten semelyik hozzá tartozót nem ismeri fel? Ha mindegyiknek hátat fordít? A pokolban nem az olajban sütögetés, vagy a Jelenések könyvének démoni, vérszívó sáskái az igazi büntetés, hanem Isten végletes – és ott már végleges – hiánya. Nem akkor vagyunk igazán egyedül, amikor egyedül megyünk egy úton, vagy család nélkül élünk. Akkor maradunk igazán egyedül, amikor elveszítjük a kapcsolatot Istennel.

Az advent annak egy különlegesen intenzív ideje, amikor visszanyerhetjük az Istennel való szoros kapcsolatot. Advent idején különlegesen nagy erővel hív minket Isten. Elcsendesedésre, önvizsgálatra és felkészülésre – hogy találkozhassunk az Úrral. Az advent lila színe is erre figyelmeztet bennünket. Advent nemcsak örömteli várakozás tehát, hanem a múltam, az év áttekintésére és a változásra hívó figyelmeztetés is. **Advent első hete a hit erejét mutatta meg nekünk** a csendben, a felkészülésben és a várakozásban. Ábrahám lehetetlenebbnél lehetetlenebb helyzetekbe sodródott: el kellett hagynia idős apját örökre. El kellett indulnia ismeretlen földre. Kétszer is elvették tőle a feleségét. Az egyetlen rokonát, Lót-ot foglyul ejtették. Csaknem fel kellett áldoznia az egyetlen fiát, Izsákot. Mégis: mindvégig hitt, és mindvégig kitartott Isten szava, Isten ígérete mellett. **Advent második hete, a mai vasárnap a remény erejét mutatja meg nekünk**. „Abban az időben ritkaság volt az Úr igéje, nem volt gyakran látomás." Annának nem születhetett gyermeke. Férjének. Elkánának a másik felesége, akinek sok gyermeke volt, állandóan megalázta Annát emiatt. Pedig a férje szerette: „Anna miért sírsz, és miért nem eszel? Miért vagy úgy elkeseredve? Nem érek én neked többet tíz fiúnál?" (1Sám 1,8). Anna elment a szövetség ládáját őrző silói szentélybe, és a „lelke mélyéig elkeseredve könyörgött az Úrhoz, és keservesen sírt" (1Sám 1,10) Ez után tette az igeszakaszunk első felében hallott fogadalmát: „Seregek URa! Ha részvéttel tekintesz szolgálóleányod nyomorúságára, gondod lesz rám, és nem feledkezel meg szolgálóleányodról, hanem fiúgyermeket adsz szolgálóleányodnak, akkor egész életére az

ÚRnak adom, és nem éri borotva a fejét!" A főpap megértve Anna kérésének mélységét így küldte el útjára: „Menj el békességgel! Izráel Istene teljesítse kérésedet, amivel hozzá folyamodtál!" – és Anna „elment a maga útjára, evett és nem volt többé szomorú az arca" (1 Sám 1,17-18). **Annában megszületett a remény. Isten mindig meghallgatja azokat, akik a lelkük mélyéből könyörögnek hozzá, akik benne bíznak, benne reménykednek – még akkor is, ha ritkaság az ÚR igéje**.

Miért tette azt a fogadalmát Anna, hogy megszületendő fia fejét „nem éri borotva"? Mózes 4. könyve tartalmazza a szent életmód egy sajátos formájának, a nazír-ságnak a szabályait. A nazír nem ihat bort, halotthoz nem mehet be, és a haját nem szabad levágnia. Ha letelt a fogadalmának az ideje, ezt a haja levágásával jelzi, de ilyenkor a haját az Istennek bemutatott áldozat tüzére kell vetnie. Sámson édesanyja szintén gyermektelen volt, mint Anna. Sámson-t az édesanyja ugyanúgy egész életében nazírnak adta, mint Anna a saját leendő fiát. Ezért volt olyan kitüntetetten fontos szerepe Sámson hajának Sámson hatalmas erejében.

Így folytatódik Anna története: „Másnap reggel fölkeltek, imádkoztak az ÚR előtt, majd visszatértek otthonukba, Rámába. Amikor aztán Elkáná a feleségével, Annával hált, az ÚRnak gondja volt rá. Egy idő múlva Anna teherbe esett, és fiút szült. Sámuelnek nevezte el, mert ezt mondta: Az ÚRtól kértem őt." (1Sám 1,19-20). – Mennyire nagy erővel teljesül be itt a remény! Nem csak Anna reménye, hanem az őt szerető férjével, Elkánával közös reményük, aki szintén fogadalmat tett, ha Annától fia születne. A Sámuel név azt is jelenti: Isten meghallgatott. **A saját értékünk nem saját magunkban, hanem Isten bennünk megnyilvánuló szeretetében van.** Fedezzük ezt fel! Kérjük ezt el Urunktól! Fogadjuk ezt el Tőle! Teljesítsük ezt be! Ekkor lesz örömteli és boldog az életünk. Ekkor tör föl belőlünk úgy a hála, ahogyan Annából az oltár előtt felolvasott igében. Ekkor lesz Isten folyamatosan a része a mi életünknek. A fő énekünkben ezt kértük: Ó jöjj Immánuel, azaz: Ó jöjj, velünk lakozó Isten.

„A gyermek Sámuel pedig nőttön-nőtt, és kedves volt mind az ÚR előtt, mind az emberek előtt." (1Sám 2,26) Lukácsnál ezt olvassuk a gyermek Keresztelő Szent Jánosról „A kisgyermek pedig növekedett, és erősödött lélekben, és a pusztában élt addig a napig, amíg meg nem kezdte küldetését Izráelben." (Lk 1,80) *majd pedig kicsivel később ezt a gyermek Jézusról*: A gyermek pedig növekedett és erősödött, megtelt bölcsességgel, és Isten kegyelme volt rajta." (Lk 2,40) *és ezt az ifjú Jézusról*: „Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben" (Lk 2,52). Gyönyörködjünk el abban, hogy mennyire hasonló leírások ezek Sámuel, Keresztelő Szent János és Jézus esetében! Isten kegyelme hasonló módon teljesedik ki rajtunk, gyermekeivé fogadott embereken, mint az Ő egyszülött Fián, Jézuson. **Immánuel: Isten velünk lakozik**.

Most érkeztünk el az igeszakaszunk második feléhez: „Az ÚR pedig eljött, megállt, és szólította [*Sámuelt*], mint azelőtt: Sámuel, Sámuel! Sámuel pedig így felelt: Szólj, mert hallja a te szolgád." Az egész életére az Úrnak adott Sámuel ekkor már a silói szentélyben élt a főpappal. Isten háromszor is szólt Sámuelhez, de annyira ritkaság volt az ÚR igéje abban az időben, hogy Sámuel háromszor is azt hitte: a főpap szólítja. De még a főpap is csak harmadszorra jött rá arra, hogy Isten lehet az, aki az ifjú Sámuelt hívja. Ekkor mondta meg a főpap Sámuelnek, hogy hogyan feleljen az Úr hívására. Nagyon szép az eredeti héber szövegben az a rész, hogy „Az ÚR pedig eljött, *megállt*". A „megállt" itt egy olyan ritka igealakban van (*a teológushallgatók számára: hitpaélben*) amely azt is kifejezi, hogy Isten már többedszer jött és állt meg Sámuel mellett, de azt is, hogy **az Isten folyamatosan Sámuel mellett áll**. **Ide vezet el minket a remény! Immánuel: Isten velünk lakozik.** Isten

folyamatosan, és türelmesen ott áll mellettünk, hiába nem vettük észre, hogy már háromszor szólított, jön negyedszer is. De ne bízzuk el magunkat! Advent is csak négyhetes, és nem öthetes. Soha nem tudhatjuk, hogy Istennek melyik hívása lesz az utolsó. Válaszoljunk rá tehát minél előbb!

Ady Endre az Úr érkezése című versében így vall erről:
Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon,
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

Hogyan tudjuk meg egy hívásról, hogy Isten hívása az? A legfontosabb, ami útba igazít bennünket: a találkozás mélysége és intenzitása. Sámuellel nem álmában, hanem ébren beszélt Isten. Szemtől szembe, színről színre, mint Mózessel egykoron (2Móz 33,11). Isten szava a lelkünk mélyén zendül fel, úgy, hogy az egész valónk bele-rezonál. Isten „igaz öleléssel" ölel át minket ilyenkor – ahogyan Ady is megénekelte. Amikor átéljük a találkozást Istennel, még az is lehet, hogy rosszul érezzük magunkat. „Háborús éjjelnek" éljük meg mindezt. Simon Péter a csodálatos halfogást látva leborult Jézus lába elé, és így szólt: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!" (Lk 5,8). De utána, ahogyan visszagondolunk minderre, Isten hívása egyre erősebben, és egyre szebb emlékként zendül meg bennünk. Rádöbbenhetünk Isten hívására abból is, hogy mit kér tőlünk Urunk? Mire ösztönöz? Kellemes dolog az a számunkra? A saját dicsőségünket növeli-e? Ha így lenne, akkor kezdjünk el alaposan gyanakodni… Sámuelnek Isten a főpap és egész háza népe halálát mondta el a hozzá intézett első szavaként. Gondoljunk ebbe bele… Szinte gyermek vagyok még. A főpap nevel engem. Egyedüli tanoncaként. Papnak. És én álljak elé, és mondjam a szemébe: hogy te is, a fiaid is mind-mind meg fogtok halni, és hiába ti voltatok Izráel főpapja Mózes és Áron óta, a családod nem lesz főpap ezután. Kényelmes ez? Sámuel dicsőségét növelő ez? Hát… Nem úgy tűnik… **A hívás alázattal betöltött szolgálatra hív.** Sámuel háromszor válaszolt Istennek úgy, hogy „Itt vagyok." Egyik sem volt jó válasz. Isten számára nem válasz az, hogy "Itt vagyok". Meg sem hallja ezt a választ. Miért nem hallja ezt a választ Isten? Süket lenne? Nem. Isten azért nem hallja meg az "Itt vagyok." választ, mert csak saját magunkról szól, és nem Isten szolgálatáról. „Szólj, mert hallja a *te szolgád*!" *Ez a jó válasz egyedül*. Az elfogadás, az alázat, *a szolgálat válasza*. Emlékezzünk Annára! Mit is mondott Istennek, amikor Isten meghallgatta? "Ha részvéttel tekintesz *szolgálóleányod* nyomorúságára, gondod lesz rám, és nem feledkezel meg *szolgálóleányodról*, hanem fiúgyermeket adsz *szolgálóleányodnak*, akkor egész életére *az ÚRnak adom."* Háromszor is megerősítette Anna a saját szolgálatát, és még a születendő fiát is Isten szolgálatára szánta. *Ezért* hallgatta meg Isten Anna kérését.

Mire tanított bennünket a várva várt gyermek, Sámuel története? A reménység erejét mutatta meg nekünk ez a történet. Azt hogy advent nemcsak a múltam, az év áttekintésére,

és a változásra hívó figyelmeztetés, hanem örömteli várakozás is. Ahogyan a Rómaiakhoz írott levélben olvashatjuk: „Hajtás sarjad Isai gyökeréből, és népek uralkodójává emelkedik: benne reménykednek a népek. – A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel és hogy bővölködjetek a reménységben a Szentlélek ereje által. (Róm 15,12-23) **A reménység erejével várjuk, és *halljuk meg* Isten hívását, halljuk meg Jézus hívását – és *válaszoljunk rá* – ahogyan Sámuel tette: „Szólj, mert hallja a *te szolgád*.” És akkor Urunk elrendezi a mi életünket – vele, benne, általa. Immánuel: Isten velünk lakozik. Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Advent 3. vasárnapja, 2022. december 11., MEÖT – A várva várt gyermek: 3. Keresztelő Szent János – és mi magunk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 1. fejezete 13. versétől a 17. verséig a következőképpen: „Az angyal így szólt hozzá: Ne félj, Zakariás, meghallgatásra talált a te könyörgésed: feleséged, Erzsébet fiút szül neked, akit nevezz Jánosnak. Örömöd lesz ő és vigasságod, és sokan örülnek majd az ő születésének, mert nagy lesz ő az Úr előtt, bort és részegítő italt nem iszik, és már anyja méhétől fogva betelik Szentlélekkel, Izráel fiai közül sokakat visszatérít majd az Úrhoz, az ő Istenükhöz, és őelőtte jár Illés lelkével és erejével, hogy az atyák szívét a gyermekekhez térítse, és az engedetleneket az igazak lelkületére, hogy felkészült népet állítson az Úr elé.” Urunk, a saját fejünk után botorkálunk az életünkben. Készíts fel minket a Te érkezésedre igéddel! Ámen.

Viperák fajzatjai! – így szólította meg Zakariás fia, Keresztelő Szent János a hozzá érkező farizeusokat... Katolikus testvéreinknél ma az öröm vasárnapja van – és emiatt a rózsaszín gyertyát gyújtják meg az adventi koszorún. Az igeszakaszunkban pedig azt hallottuk, hogy mekkora elképesztően nagy öröm (*a görögben: ujjongás, extatikus öröm!*) volt Keresztelő Szent János érkezése – és nemcsak Zakariás, hanem sokak számára. „*Kedves Péter! – mondhatjátok most magatokban – Mi idejövünk holt fáradtan egy kis felüdülésre, és akkor van pofád azzal fogadni bennünket, hogy Viperák fajzatjai?*” Hát bizony... Az öröm még egy héttel odébb van. Nálunk még csak a három lila, bűnbánati gyertya ég. Az evangélikus istentiszteleti rendünkben az öröm vasárnapja majd csak a következő vasárnap lesz. Nem a VB-döntő miatt – *aminek a legvégével át is fed majd az istentiszteletünk*, hanem Jézus érkezése miatt. A mai vasárnapon még a Jézus érkezésére való *felkészüléssel* fogunk foglalkozni. Keresztelő Szent János ugyanis az a követ volt, aki elkészítette Jézus előtt az utat. János – *ahogyan az igeszakaszunkban is hallottuk* – megtért és felkészült (*az eredeti görögben: nagyon-nagyon-nagyon alaposan felkészült...*) népet állított az Úr elé.

Mire készülünk fel ilyen alaposan? Malakiás próféta ezt írta: „Én majd elküldöm követemet, aki egyengeti előttem az utat. Hamar eljön templomába az Úr…” Izráel népe Isten érkezésére akart felkészülni. Izráel úgy gondolta a Római Birodalom elnyomásának igája alatt sóhajtozva, hogy közel van már a végítélet, amikor maga Izráel Istene, JHWH érkezik meg, és szabadulást hoz a választott népének. Mi már tudjuk, hogy nem ez történt... **Ott, ahol senki sem számított rá, egy állatistállóban, megérkezett az, akire senki sem számított: Isten egyszülött Fia, Jézus. Az a Jézus, aki szabadulást hozott nemcsak Izráel népének, hanem mindenkinek – neked is, és nekem is**. Nem akkor – kétezer évvel ezelőtt, valamikor, egyszer a múltban, hanem itt és ma, mindig, folyamatosan. **Erre a szabadulásra készülünk fel mind a mai napon – mind pedig egész életünkben.**

Hogyan kell felkészülnünk Jézus érkezésére? Legyünk mi is a születésünktől fogva szent emberek, názírok, mint Sámson, Sámuel és Keresztelő Szent János voltak? Növesszünk hosszú hajat, mint Sámson (*én már itt megbuknék…*), ne igyunk bort és pálinkát (*az igeszakaszunkban a részegítő ital ezen utóbbi*), vonuljunk ki a pusztába, és (*ahogyan a Máté szerinti evangéliumban olvashatjuk Jánosról*) teveszőr ruhába öltözzünk, sáskát és vadmézet együnk?

Nem kell nekünk sáskát enni – ma még... **Ez a mai kor sokkal gazdagabb formáit kínálja a Jézus érkezésére való felkészülésnek a Keresztelő Szent János és a názírok által gyakorolt cselekedeteknél.** *Két hete kaptam egy email-t. A küldője csak azért írta meg, hogy áldott karácsonyt és boldog 2023-as évet kívánjon vele nekem. No-vem-ber 29-én… Hát komolyan elment nekünk az eszünk? Ezek szerint érdemes lassan elkezdeni részvétnyilvánító email-eket is küldözgetni egymás családtagjainak – „az a nap is el fog jönni majd valamikor alapon”??…* **Ebben az őrült rohanásban szándékosan lassítsunk egy kicsit! Ez felel meg annak ma, hogy kimenjünk a pusztába.** Teremtsünk csendet magunk körül – legalább néha! Zárjuk el a zajforrásokat – legalább fél órára naponta. Imádkozzunk – a benső szobánk csendjében. Jöjjünk el ide vasárnaponként, hogy megtapasztalhassuk az örömteli csendet, a minket feltöltő csendet – Urunk Jézus Krisztus csendjét – nem másutt, hanem a kereszten. Urunk csendje – győztes csend. Győztes a halál felett, győztes a Sátán felett és győztes minden földi baj felett.

Mire van még szükségünk a csend mellett? Arra, hogy emeljük fel a fejünket! Ne éppen most fizikailag, hanem mindig, folyamatosan. Azaz: ne a következő lépésünket nézzük, hanem az életünk értelmét és célját nézzük. Az pedig, kedves testvéreim, nem ideát van – hanem odaát. **Ami ideát történik, az annak a *következménye*, ami majd odaát vár ránk. Isten ideje nem *innen* megy *oda* – hanem *onnan*, saját maga felől közeledik *ide*. A holnap határozza meg a mát – és nem a ma holnapot.** Csak ezt mi a saját életünkben nem vagyunk képesek megtapasztalni. Ezt majd a színről-színre látásban fogjuk csak látni. Ha a távlatokra fókuszálunk, és ma még türelemmel vagyunk – akkor a közel lévő gondok elkezdenek megoldódni. Azaz: végre valahára elkezd működni az életünkben a gondviselés. Lehet – *sőt, szinte biztos…* – hogy a gondjaink *nem úgy* oldódnak majd meg, ahogyan mi azt eredetileg vártuk és elképzeltük – hanem annál sokkalta jobban. Gondoljunk bele! Izráel Isten érkezését várta, hogy felszabaduljon a rómaiak igája alól. Helyette megkapta Isten egyszülött fiát – Izráel is, és a világ egésze is. Néhány évnyi boldogulás helyett – megkaptuk az örök életet. *Ekkora* különbség lesz abban, amit a gondviselés fog adni a számunkra – ahelyett, amit a mi mai földhözragadt emberi gondolatainkkal szépen kigondoltunk magunknak.

Mire van még szükségünk a csend és a fejünk felemelése mellett? Arra, hogy felismerjük a meglátogatásunk idejét. Ehhez pedig türelem kell. És kitartó várakozás. És az öröm befogadására való állandó nyitottság – akkor is, ha az öröm aznap éppen nem érkezik még meg. Így írt erről Túrmezei Erzsébet a „Hamar kialvó magyar lángok” című versében:

Szüzek az éjszakában,
kialudt mécsű, meglankadt szüzek,
úgy véd titeket bennem valami.
Nincs nehezebb, mint bátran, szépen várni,
mint mindig-égő méccsel állani,
ha a kémlő szem hiába figyel,
ha semmi biztatás és semmi jel,
sehol semmi.

Olyankor jobban esnék megpihenni.
Akkor könnyebb
kaput tárni a keserű közönynek
és nem várni tovább.
De jaj, akkor már hiába rivall
a kürt, zendül a menyegzői dal,
vonul a boldog ünneplő sereg.
Kialudt mécsű, kintrekedt szüzeknek
szeméből már csak fájó könny pereg.

Szüzek az éjszakában,
kialudt mécsű, meglankadt szüzek,
oly ismerős nekem az arcotok.
– Most mégis megtagadlak titeket.
Utam az utatoktól messze válik.
Várni akarok! Kitartóan várni.
Nem elcsüggedni, elernyedni gyáván.
– A lankadó reménnyel szembeszállni,
túlnőni bátran minden kétely árnyán.
Nagy mégis-hittel emelni a mécset,
és várni, várni! Krisztus el nem késhet.

Ha van türelmünk „nagy mégis-hittel emelni a mécset és várni, várni" – akkor megkapjuk az örömöt. Azt az óriási, extatikus örömöt, amelyet Keresztelő Szent János érkezése is jelentett. Amikor Zakariás fia, János megszületett, az apja – *aki a gyermek születése feletti hitetlenkedése miatt kapott átmeneti némasága után attól kezdve már újra beszélni tudott* – az oltár előtt felolvasott gyönyörűséges hálaéneket, a Benedictust mondta el. Túróczy Zoltán egykori evangélikus püspök ezt mondta Zakariás öröméről: „Ha tehát azt szeretnéd, hogy legyen a te kereszténységed is olyan dinamikus, himnuszt zengő, mint a Zakariásé, menj a némaságba, menj a Zakariás csendjébe, s kérd a Szentlélek feddését. Meg fogod kapni. Vele együtt megkapod majd a kegyelmet is, meg a himnuszt is ezért a kegyelemért. … Zakariás – *folytatta Túróczy Zoltán* – egy kis gyermek, az előfutár bölcsője mellett tudta énekelni a váltság himnuszát, mi a Megváltó keresztje alatt ne tudnánk?" – Mi a Megváltó keresztje alatt ne tudnánk???

Megszületett Keresztelő Szent János, Jézus követe, aki egyengeti előtte az utat. Elegyengetett minket is, viperák fajzatjait, akik (*ahogyan Luther 1516-ban mondta*) „noha nem gyilkolnak, mégis haragszanak, noha nem lopnak, mégis kapzsik, noha nem paráználkodnak, mégis sóvárognak". **Megtértünk. Mi következik ebből?**

Ha megtértünk – akkor egy szeretettel áthatott világ kezd el kinyílni előttünk. Aki megtért az Úrhoz, annak a szíve az embertársához is megtért. Akkor is, ha az kisebb nála, úgy, mint atyjánál a gyermek. Akkor is, ha az korábban az ellenfele volt. Akkor is, ha van mit megbocsátania neki.

MÉG mi történik velünk, ha megtérünk? Elkezd fájni nekünk a mások hitetlensége, a mások makacssága és keményszívűsége. MI IS útegyengetőkké válunk Jézus előtt – úgy, ahogyan Keresztelő Szent János. Ahol János keresztelt, ott találkozik a Jordán édes vize a Holt-tenger sós vizével. Itt fordulnak meg (*azaz itt TÉRNEK meg*) a halak azért, hogy *ne ússzanak bele a Holt-tengerbe, és ne pusztuljanak el*. Ne hagyjuk mi sem, hogy mások a Holt-

tenger felé ússzanak! Balikó Zoltánnal, az egykori pécsi evangélikus lelkésszel együtt kiáltsunk mi is fel: „Tedd Uram tanítóvá újra egyházadat!” **Tegyél Urunk, tanítóvá, útegyengetővé minket is! Érkezz meg a mi szívünkbe is, Urunk! Nyisd meg a mi szívünket is embertársaink felé, hogy mutathassunk mi is Terád úgy, ahogyan Keresztelő Szent János tette, és érezhessük meg mindannyian a Benned rejlő és általad adott örök életet. Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Advent 4. vasárnapja, 2022. december 18., MEÖT – A várva várt gyermek: 4. Jézus – és mi magunk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 1. fejezete 30. versétől a 33. verséig a következőképpen: „Az angyal ezt mondta neki: Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezz Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának nevezik majd; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak a trónját, ő pedig uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége.” Urunk, te vagy az út, az igazság és az élet. Vonj minket közel magadhoz a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Izsák, Sámuel és János: erről a három várva várt gyermekről beszéltem eddig az adventi igehirdetésekben. Ki várta Izsákot, Sámuelt és Jánost? Őket a szüleik várták.** Már nagyon-nagyon-nagyon hosszú ideje várták. Reménytelen helyzetben, idősen, meddőn várták. A „reménység ellenére is reménykedve” (Róm 4,18) várták.

Jézust sem Mária, sem József nem várta. Sőt… Éppenhogy nem egy ilyen jövőt képzeltek el maguknak. Képzeljük el Mária helyzetét. A hagyomány szerint Mária a szüleinek, Joachimnak és Annának későn, csodaszerűen született lánya, aki ugyanúgy, mint Keresztelő Szent János, már anyja méhétől a Szentlélekkel teljessé vált. Kb. 12 éves korától Mária József jegyese. József egy jó családba született, rendes ember. Szép szakmája is van: ács. Mária boldogan ábrándozik arról, hogy egy év múlva már együtt fognak élni Józseffel, és gyermekeik lesznek: közös családi örömben. És ekkor megjelenik Gábriel arkangyal Názáretben, és így köszönti Máriát: „Üdvöz légy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van!” (Lk 1,28) Még egy mondat sem hangzik el a lényegből – de már itt van a döbbenet maga.

Miért döbbenetes már ez az indító jelenet? Galilea törvénygyűlölő vidéknek számított akkoriban. Emlékezzünk Nátánaél válaszára a János szerinti evangéliumban, amikor Fülöp lelkendezve újságolja neki, hogy „Megtaláltuk azt, akiről Mózes írt a törvényben, akiről a próféták is írtak: a názáreti Jézust, József fiát.” Mit mondott erre Nátánaél? „Származhat-e valami jó Názáretből?” (Jn 1,45-46). Názáret, Mária városa egy lenézett, sehonnai vidék volt. Hát nem döbbenet, hogy ide érkezik meg az angyali üdvözlet?

Döbbenet az is, hogy az angyal egy nőt köszönt. Abban a korban általános szabály volt az, hogy – idézem – „nőt nem köszöntünk semmilyen üdvözléssel”. Ráadásul Mária még nem is nő, csak egy eljegyzett kislány. Vagyona, neve nincs. Az angyali üdvözlet helye egy sziklába vájt lyuk bejárata. Hát csoda, hogy Mária az evangélium sorai szerint „megdöbbent e szavakra, és fontolgatta, mit jelenthet ez a köszöntés” (Lk 1,29)?

De a döbbenet a folytatással az elképzelhetetlenbe fokozódott: „Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezz Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának nevezik majd; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak

a trónját, ő pedig uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége" (Lk 1,30-33). A férfiakat most arra kérem, hogy próbálják meg egy pillanatra beleélni magukat abba a helyzetbe, hogy hűséges menyasszonyok… (*A nőknek ez remélem, hogy könnyebben megy.*) Odaáll elénk egy égi jelenés, és azt mondja nekünk, hogy az egyedül létező Isten egyszülött Fiát mi fogjuk megszülni. Hát ez – az őrület maga! Soha ilyen még nem volt… Senki ilyet még nem tett… Még csak hasonlót sem… Mi erre Mária válasza? A döbbenet válasza? A rettegés válasza? Nem! Mária válasza egy nagyon pragmatikus kérdés: „Hogyan lehetséges ez, mivel én férfit nem ismerek?" (Lk 1,34). A folytatás nem marad adós a döbbenet újabb felvonásával: „A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendőt is Szentnek nevezik majd, Isten Fiának. Íme, Erzsébet, a te rokonod is fiút fogant öregségére, és már a hatodik hónapjában van az, akit meddőnek mondanak, mert Istennek semmi sem lehetetlen" (Lk 1,35-37).

Máriának bizonyára átszáguldott az agyán az a jelenet, amikor odaáll a jegyese, József elé, és elmondja neki, hogy viselős a Szentlélektől, és Isten fiát fogja majd a világra hozni. Hát… Ez minimum zárt osztály… Azt a Lukács szerinti evangélium leírásából nem is tudjuk meg, hogy József mit lépett erre. Máté tudósít arról, hogy József „nem akarta őt [Máriát] szégyenbe hozni, elhatározta, hogy titokban elbocsátja" (Mt 1, 19). Pedig József meg is követhette volna a jegyesét – ez lett volna a szokás, a törvény. Csak a rákövetkező éjszakán jelenik majd meg egy angyal Józsefnek álmában, és mondja el neki azt, hogy „József, Dávid fia, ne félj feleségül venni Máriát, mert ami benne fogant, az a Szentlélektől van. Fiút fog szülni, te pedig majd Jézusnak nevezed, mert ő fogja megszabadítani népét bűneiből. Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által: „Íme, a szűz fogan méhében, és fiút szül, és Immánuélnak nevezik majd" – ami azt jelenti: Velünk az Isten" (Mt 1,20-23). Mindezt azonban Mária nem tudhatta előre. A logikus folytatás az lett volna, hogy őt, Máriát megkövezik.

Mit válaszolt Mária mindezek után az angyalnak? Gyanakodni kezdett, hogy esetleg egy angyal képébe bújt ördög áll előtte, aki őt most rászedi? Elküldte az angyalt a fenébe? Bizonyítékot kért, mint Zakariás? Haladékot kért? Azt kérte, hogy beszélhesse meg mindezt Józseffel is? Nem. **Mária csak ennyit mondott: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!"** (Lk 1,38). A történjék szó latin fordítása fiat: történjék, legyen. Ahogyan az Úrtól tanult imádságban mindannyiszor kérjük: Fiat voluntas tua – legyen meg a te akaratod. Gondoljunk ebbe bele! Képesek lennénk-e egy ilyen döbbenetes, hihetetlen helyzetben is kimondani azt, hogy „legyen meg a te akaratod"? Próbálkozzunk ezzel! Kezdjük kicsiben! És készítsük fel a lelkünket a nagyobbra. Például olyan nagyobbra, mint amikor az evangélikus útmutatót is kiadó herrnhuti gyülekezet alapítója, Nicolas Zinzendorf megkérdezte az egyik fiatal munkatársát: „Kész vagy-e holnap reggel Grönlandra menni misszionáriusnak?" A válasz csak ennyi volt: „Igen, ha lesz egy pár cipőm."

Emlékezzünk Annára, Sámuel anyjára! „Seregek URa! Ha részvéttel tekintesz *szolgálóleányod* nyomorúságára, gondod lesz rám, és nem feledkezel meg *szolgálóleányodról*, hanem fiúgyermeket adsz *szolgálóleányodnak*, akkor egész életére az ÚRnak adom, és nem éri borotva a fejét!" (1Sám 1,11). Mi volt itt a lényeg? Az hogy Anna Isten szolgálóleányának tekintette magát. Háromszor is hangsúlyozta ezt. Mi volt Mária válasza? „Íme, az Úr *szolgálóleánya*: történjék velem a te beszéded szerint!" (Lk 1,38). Ezt a szolgáló szívet ébresszük fel magunkban. Ezt a szolgáló szívet kérjük el Urunktól! És akkor elkezdenek a csodák történni velünk és a környezetünkben.

Ez eddig Jézus fogantatásának emberileg elbeszélhető története volt. A lényeg azonban elbeszélhetetlen: az, hogy a Teljesség nekünk ajándékoztatott. Aranyszájú Szent János így írt erről: „Ne kutassuk, hogy történt mindez, mert ahol Isten akarja, ott enged a természet rendje. Akarta, tehette, leszállott, üdvösséget hozott: Istennél minden lehetséges." Örvendezzünk mindezen. Ma az öröm vasárnapja van. A rózsaszín gyertya is ezért ég az adventi koszorún. Milyen szép ez! **Mindkettejüket, Máriát is és Józsefet is próba elé állította Isten. És mindketten kiállták ezt a próbát. EZÉRT születhetett meg Jézus az ő családjukba. Mert Jézus *jó helyre* került. Kerülhessen Jézus jó helyre, szolgálatkész helyre a mi szívünkben is!** Mert csak ekkor kerül igazán oda. De attól kezdve: a mi szívünk – és a mi egész életünk – Jézus háza, azaz: Isten Országa lesz.

Izsák, Sámuel és János: erről a három várva várt gyermekről beszéltem eddig az adventi igehirdetésekben. De amikor róluk beszéltem, mindvégig Jézusról, a világ teremtése óta várva várt gyermekről beszéltem. Jézust senki sem várta. Mert sem várni, sem elképzelni nem lehetett, ami és ahogyan megérkezett. Jézust senki sem várta – de mindenki Jézust várta – és várja. Ma is, most is. **Amikor bármelyik várva várt gyermekről beszélünk, amikor saját magunkról, mint várva várt gyermekről beszélünk – *mindig* Jézusról beszélünk. Jézust azonban nem kell várni. Mert Jézus ITT VAN.** Nem kint, hanem bent. A szívünk mélyében. Jézus teljes bizonyossággal megérkezik: hozzád és hozzám. Mindannyiunkhoz. És uralkodásának nem lesz vége. Mind az emberiség történetében – mind pedig a mi lelkünkben. Merthogy a kettő Isten látásmódjában – egyben van.

Így ír erről Túrmezei Erzsébet az „Eljön" című versében:

Ádvent. Szelídzengésű üzenet. Eljön! Eljön!
Beteg, a gyógyulásod,
rab, a szabadulásod,
halott, az életed.
Szomorú, most jön az öröm!
Erőtlen, most jön az erő!
Éjbe\' járó, hajnalra váró,
fölkel a fény neked.
Zendül az ég, zendül a föld,
Isten izent: Eljön! Eljön! Ádvent! Ádvent!

Örvendezzünk mindezen. Örvendezzünk Ézsaiás látnoki szavaival: „Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme! Uralma növekedésének és a békének nem lesz vége Dávid trónján és országában, mert megerősíti és megszilárdítja törvénnyel és igazsággal mostantól fogva mindörökké." (Ézs 9,5-6). Örvendezzünk Pál apostolnak a Filippiekhez írott soraival: „Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek! … Az Úr közel!" (Fil 4,4.5b). Örvendezzünk Luther Mártonnak Mária az oltár előtt felolvasott hálaénekéről, a Magnificatról írott soraival: „Aki … Isten tetteit átszűri a szívén, és átgondolja, hálával és csodálattal szemléli azokat, az inkább sóhajt, mint beszél, annak szavai maguktól áradnak lénye mélyéből. Átforrósodik a szív, életre kelnek a szavak, az egész test szeretne szólni. Ezt nevezzük Isten igazi, lélekben és igazságban való dicséretének. Ilyenkor minden szó csupa tűz, világosság és élet." **„Kérjük Istent, adja meg, hogy a Magnificat ne csak világítson és szóljon, hanem izzon és éljen a testünkben és a lelkünkben." Szülessen meg karácsonykor Jézus a mi lelkünkben, a mi szívünkben is. Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Adventi igehirdetés sorozat az alázatról, 2023

Advent 1. vasárnapja, 2023. december 3. MEÖT – Az alázat nem lekötöz, hanem felszabadít. Miért is?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium első fejezetének a 26.-tól a 38. verseiben a következőképpen: „Isten elküldte Gábriel angyalt Galilea egyik városába, Názáretbe egy szűzhöz, aki a Dávid házából származó József jegyese volt. A szűznek pedig Mária volt a neve. És hozzálépve így szólt az angyal: Üdvöz légy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van! Mária megdöbbent e szavakra, és fontolgatta, mit jelenthet ez a köszöntés. Az angyal ezt mondta neki: Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezz Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának nevezik majd; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak a trónját, ő pedig uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége. Mária megkérdezte az angyalt: Hogyan lehetséges ez, mivel én férfit nem ismerek? Az angyal így válaszolt neki: A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendőt is Szentnek nevezik majd, Isten Fiának. Íme, Erzsébet, a te rokonod is fiút fogant öregségére, és már a hatodik hónapjában van az, akit meddőnek mondanak, mert Istennek semmi sem lehetetlen. Mária ezt mondta: Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!” Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy elküldted hozzánk a te egyszülött Fiadat. Nyisd meg a szívünkben Mária elfogadó alázatát igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Korszerűtlen erény lenne az alázat? Az oltár előtt felolvasott és az imént hallott igékben két történet áll előttünk, amelyek segítenek elindulni a válasz keresésében. **Két történet. Zakariásnak, Isten papjának – és Máriának, József menyasszonyának a története.** Zakariás elérkezett egész életének a soha meg nem ismétlődő, legnagyobb pillanatához. Illatáldozatot mutathatott be a templom szentélyében. Mária békésen üldögélt a názáreti barlanglakásuk előtt. Hat hónap különbséggel mindkettőjüknek megjelent a hét főangyal egyike, Gábriel. Mindkettőjüknek egy gyermek születését jelentette be. **Mi volt Zakariás válasza?** Zakariás hitetlenkedve azt kérdezte: Miből tudom ezt meg? (*Miből, miből… Abból, édes öregem, hogy Isten angyala évszázadok óta először, most neked jelent meg az egyetlen illatáldozati oltár jobb oldala felől, ami jó hírt jelent, és éppen most jelentette be neked a fiad, az utolsó próféta, Keresztelő Szent János születését.*) Zakariás jelt kért – és általa az egész nép jelt kapott. Zakariás megnémult. Amikor kiment a nép elé, a helyett, hogy Isten kegyelmének a bizonyságaként az ároni áldást el tudta volna mondani nekik, Zakariás – csak némán mutogatni tudott. **Mi volt Mária válasza?** Mária, akit halálra kövezhettek volna azért, mert József menyasszonyaként *valahogyan* áldott állapotba került, ennyit mondott: Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint! (Lk 1,38) **Zakariás hitetlenkedése – egyfelől. Mária minden feltétel nélkül elfogadó alázata – másfelől. Némaság – egyfelől. Isten egyetlen Fiát hordozó, élő templommá válás – másfelől. – Az alázat nem korszerűtlen erény. Az alázat a mi egész világunkat átalakító, hatalmas erő. Erről a hatalmas erőről, az ember alázatáról lesz szó a mai igehirdetésben.**

Az alázat állapota a lélek kopernikuszi fordulata. Ekkor ismeri fel a lélek, hogy nem az *egó* van a világ középpontjában, hanem a *Teljesség*. Ebben a folyamatban a lélek előtt feltárul, hogy a Teljesség nemcsak „kint” – hanem „odabent”, a lélek legmélyén is ott lakozik. A lélek rádöbben arra, hogy nincs egyedül. A lélek rádöbben arra is, hogy a Teljesség *képessé teszi* a lelket a Teljességgel való egybeolvadásra. Timothy Radcliffe így fogalmazta ezt meg: „Az

alázat az, amelyik egy olyan üres teret teremt Istennek, amelyben Isten lakozhat, és a dicsősége megmutatkozhat. ... Az alázat teljessége az, amikor az egó felfedezi, hogy nemcsak hogy nem a világ közepe – hanem még saját magának sem a közepe. Nemcsak annak a közösségnek a középpontjában van egy üres tér, ahol Isten lakozik, hanem az én létezésem középpontjában is van egy üres tér – ahol Isten sátrat verhet." Pontosan ezt az „Isten alakú űrt" érezzük meg minden úrvacsora előtt (*hamarosan ma is*), amikor azt kérem, hogy tartsunk egy perc csendet, tegyünk le Urunk lába elé mindent, ami a lelkünket terheli, és érezzük meg – hogy nyílik a lelkünkben egy tér – amelybe belép Urunk.

Az alázat tehát egy olyan állapot, amely már túllépett az egón, látja a Teljességet, látja a Teljességhez képest a törpeségünket, de látja azt is, hogy a Teljesség mekkora szeretettel fogadja be magába, és mekkora szeretettel *emeli fel magához* mi törpeségünket. Hogyan emel fel bennünket Isten saját magához? Úgy, hogy a Teljesség Emberként, Jézusban a világra küldetett. A Jézust elfogadó alázatban a Lélek szabaddá válik az egótól a döntéseiben – és szárnyalni kezd. Ha Mária egója irányította volna Mária döntését, akkor vajon megszülethetett volna-e Jézus? – Nem. Mária egója megsemmisült akkor, amikor elfogadta, hogy József jegyeseként nem Józseftől áldott állapotba kerül. Pontosan ezért születhetett meg Jézus, mert Mária túl tudott lépni az egóján, és fel tudta adni azt – befogadva Isten Teljességét, a testet öltött igét – Jézust. Ahogyan Ferenc pápa megfogalmazta: „Nagy dolgokról van tehát szó, amelyeket Isten alázatos emberekkel vitt végbe. Olyan nagy dolgokról, amelyeket az Úr az alázatosakkal művel a világban. Mert az alázat olyan, mint az üresség, amely teret ad Istennek. Az alázatos embernek van hatalma. Éppen azért mert alázatos – és nem azért, mert erős."

Hogyan nyerhetjük el az alázatot? Az egyházatyák egyike, Antal apát ezt tanácsolta: „Aki az alázatosság magaslatára fel akar jutni, az másban az erényt és ne a hibát – önmagában pedig a hibát és ne az erényt nézze. Amint a mágnes magához vonzza a vasat, úgy vonzza magához az alázatosság az Isten kegyelmét." Az alázatot a Mesterektől lehet eltanulni. Mesterünk lehet a szülőnk, a tanárunk, a példaképünk, bárki, aki megmutatja az alázatát az iránt, aminek a Mestere és azok iránt, akik hozzá hasonlóan tisztelik azt, aminek a Mestereivé akarnak válni. Yehudi Menuhin *nem* a hegedűjátéka alapján választotta ki a tanítványait. Azt úgyis meg tudják nála tanulni… Az alapján választotta ki a tanítványait, hogy a tanítvány a bemutatkozó játéka *előtt* mekkora alázattal *vette ki a hegedűjét a tokjából*… Az a mesterfodrász, akihez járok (*most kérlek, ne röhögjetek*…) mérhetetlenül nagy alázattal veszi a kezébe az ollóját. Az alázat kegyelem. Olyan létállapot, amelyet a Teljesség ajándékaként mi is megkaphatunk. Kérjük el! Ezt megismétlem, mert fontos: Az alázat kegyelem. Olyan létállapot, amelyet a Teljesség ajándékaként mi is megkaphatunk. Kérjük el!

Mi minden nem alázat? Nietzsche szerint az alázat „a csorda tulajdonsága, a gyengék, a gyávák, a szolgák és a behódolók erénye". Ez nem így van. Ugyanis **az alázat nem önkorlátozás**. **Az alázat kibontakozás**. — Az alázat nem automatikus elfogadás, feltétlen tisztelet, feltétlen engedelmesség. **Az alázat az elfogadásra, a tiszteletre és az engedelmességre – való nyitottság**. Az alázattal felismerhetjük a tisztelni és elfogadni valót olyasmiben is, amelyet a saját egónk rabjaként – soha nem látnánk meg. Az alázattal belenőhetünk a Teljességbe. Az alázat kibontakozás. — **Az alázat nem szerep**. „Feleslegesen túltengő azoknak az alázatossága, akik olyanokkal is vádolják magukat, amiket nem is követtek el." (Sevillai Szent Izidor) — **Az alázat nem az egó elleni harc**. (*A harcban ugyanis az egó visszaütne, és még erősebb lenne.*) A lélek nem harcban, hanem örömben hagyja ott az egót, mert rájön arra, hogy a Teljesség egy sokkal tágasabb és boldogabb otthona. **Az alázat nem taszítás és nem tagadás – hanem vonzás és igenlés**.

Mi mindent ad az alázat nekünk? Az alázat türelmet növeszt. A Teljesség látószögéből és a Teljesség szeretetének óceánjában fürödve mindaz, ami olyan mélyen elviselhetetlen volt korábban az életünkben – túlélhető kicsinység lesz. — **Az alázat reménységet ad**. „Mert Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosaknak pedig kegyelmet ad. Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején." (1Pt 5,5-6) „Mert aki felmagasztalja magát – megaláztatik, és aki megalázza magát – felmagasztaltatik." (Mt 23,12) — **Az alázat tisztaságot hoz**. A léleknek az egótól a Teljesség irányába való elmozdulása együtt jár a lélek megtisztulásával is. A Teljesség érkezése tisztaságot teremt. A tisztaság a Teljességgel való egybeolvadás mértéke, amely képessé teszi a lelket a Teljesség torzítatlan továbbadására. — **Az alázat megteremti a szegénység szépségét**. A Teljességgel való egybeolvadás képessé teszi a lelket arra, hogy a megtapasztalt örömben elhagyja az egónak a lélek növekedését gátló darabkáit, és így tiszta és szegény legyen. — **Az alázat szabadságot nyit**. A lélek az alázatban megfürödve, ahogyan fokozatosan megszabadul az egónak a növekedését gátló darabkáitól, megtapasztalja a Teljesség addig *soha észre nem vett*, és *soha fel nem fogott* millió és millió új dimenzióját. — **Az alázat örömre vezet.** Ahogyan a lélek száguldani kezd a szabadság újonnan megtapasztalt Teljességében, és fürdeni kezd a reá áradó szeretet óceánjában – kifogyhatatlan öröm tölti el. Az alázatra jutott Lélek benső derűvel szemléli, hogy döntései jó helyen, jó időben meghozott, jó döntések, mivel e döntéseket végső soron nem ő hozza, hanem a Teljességet átélve – abból nyeri. Mária nem *el*fogadta, hanem *be*fogadta Isten döntését. — **Az alázat Isten nyugalmához és csendjéhez juttat**. A sokat tapasztalt lélek megkapja azt az állandóságot, nyugalmat és csendet, amely a Mennyei Atya létezésének a magja. Isten csendje sem nem süket, sem nem olyan néma, mint amilyen Zakariás lett. Isten csendje a cselekvő szeretet csendje. A valódi szeretet azonban nem zizeg, és nem kapkod. A valódi szeretet *él*. — **Az alázat szeretetet teremt**. Az alázatra jutott lélek szeretettel teljes lesz. A Teljességet megtapasztalt lélek megérzi a többi teremtmény jelenlétét a Teljességben, és a Teljesség látásával kezdi el szeretni őket. Az alázat tehát megteremti a szeretet legmagasabb fokát, az agapét.

Végezetül: Isten „nem éri be annyival, hogy a Lelket eggyé tette Önmagával, hanem elkezd vele örvendezni, titkokat feltárni neki ... És olyan nagy barátsággal kezd hozzá fordulni, hogy nem csupán visszaadja neki akaratát, de azzal együtt – az Övét is neki adja." (Ávilai Szent Teréz A tökéletesség útja, 56.1) És Isten akaratát immár a mi közös ajándékunkként megkapva, Mária így válaszol Gábriel arkangyalnak: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint" (Lk 1,38). És kilenc hónapra rá: megszületik Jézus, a mi megváltó Urunk. Adjunk kimondhatatlan hálát ezért. Örvendezzünk lelkünk legmélyebb boldogságával ezen. Kérjük el ezt az alázatot magunknak is – Isten kegyelméből. Halleluja. Ámen.

Advent 3. vasárnapja, 2023. december 17. MEÖT – Jézus alázata

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Filippibeliekhez írott levele második fejezetének az 5.-től a 11. verseiben a következőképpen: „Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén – nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, – hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; – megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig – mégpedig a kereszthalálig. – Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké;

és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére." Urunk, mi annyira nem gondolunk bele abba, hogy Te mekkora áldozatot hoztál értünk már akkor is, amikor a testet öltött igeként megszülettél erre a földre. Kérjük, hogy nyisd meg a szívünket a Te alázatod befogadására – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Soha nem felejtem el annak a hívő barátomnak a mélységes megbotránkozását, akinek azt találtam mondani, hogy a kis Jézus – bekakált.** „*Hívő létedre hogyan mondhatsz ilyent, Péter???*" – kérdezte. „*Hívő létedre hogyan gondolhatod másként?*" – mondtam magamban. Hiszen ha ezt tagadod, akkor tagadod a khalkedóni zsinat egyik alapvető megállapítását, amely szerint a földi életét élő Jézus száz százalékig ember volt – amellett, hogy száz százalékig Isten is maradt. Márpedig ez a felismerés több mint 1500 éve a kereszténység egyetemes hitének egy fontos része.

És bizony… A száz százalékig emberi léthez a százszázaléknyi ürítés is hozzá tartozik… Akinek volt kisgyermeke (*márpedig ülnek itt közöttünk ma olyanok, akiknek nem is egy, hanem kettő is adatott már…*), az nagyon jól tudja, hogy a csecsemők élete az evésen és az alváson kívül a bélgázok, valamint a folyékony és szilárd exkrementumok *szapora* ürítgetéséről szól. Bizony Mária és József (*minden józan elgondolás szerint…*) az első hónapokban nem sokat alhatott… Ahogyan egy sokat tapasztalt apuka összefoglalta: „*Tudod… Úgy három hónapos kor után van néhány hét kegyelmi időszak… Aztán meg kezdődik a fogzás…"*

Aki az ilyesmibe nem gondol bele, az soha nem érti meg, hogy mit is jelentett a valóságban az, hogy Jézus „Isten formájában nem tekintette zsákmánynak azt, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette magát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt" (Fil 2,6-7). **A földi világunkra megszületett Jézus egyszerre élte át az éhséget, a fázást, a hascsikarás fájdalmait – és a hascsikarás örömteli megoldódásának a következményeit is**. Ezért kellett bepólyálni Jézust – ahogyan hallottuk az oltár előtt felolvasott igében. A bizánci ikonokon a csecsemő Jézust rendszeresen halotti pólyában ábrázolják. A halotti pólya egyszerre utal a földre szállt Urunk végső emberi nyomorúságára, utal a fájdalmas kereszthalálára – de utal arra is, hogy csecsemőként ott, rögtön a megszületése után a kiszolgáltatottságnak és a tehetetlenségnek egy *mekkora* börtönébe volt bezárva – a földre szállt Isten.

Ugye kezdjük már megérteni az alázatnak azt a mértékét, amelyet Jézus azért vállalt, hogy „emberekhez hasonlóvá legyen, és emberként éljen"? (Fil 2,7) Képzeljük el most még ráadásként azt, hogy a preegzisztens Jézus – aki maga a Teljesség – hirtelen egy olyan emberi burokban találja magát, ahol szinte teljesen eszköztelenné válik abban, hogy bármit is kifejezzen ebből a Teljességből. Beszélni nem tud. Mimikája, gesztusai nincsenek. Ahogyan Nagy Szent Leó összefoglalta mindezt: „Felvette a fenség a jelentéktelenséget, az erő a gyengeséget, az örökkévalóság a halandóságot. A sértetlen természet egyesült szenvedni tudó természettel, és felvette a szolga alakját a bűn szennye nélkül. Mindez a szánalom önkorlátozása volt, és nem a hatalom hiánya."

A megszületett Jézusról és Jézusból nyilván sugárzott a kegyelem – azaz a pásztoroknak és a napkeleti bölcseknek nem kellett sokat tipródniuk azon, hogy vajon ez a csecsemő-e a sokszor megígért és régóta várt Messiás – vagy sem… Mint ahogyan később a Templomban az agg Simeon és a 84 éves Anna is rögtön rájött mindenre.

A Megváltó megérkezése egyszerre végtelenül titkos – és ordítóan nyilvánvaló. Nemcsak kétezer évvel ezelőtt – hanem itt nekünk, bennünk – ma is. **Ébresszük fel magunkban a vágyat arra, hogy *ne menjünk el* a titokzatossága mellett, hanem *legyünk részesei* a nyilvánvalóságának.**

Az oltár előtt felolvasott igeszakasz a Máté szerinti evangéliumból megmutatta nekünk, hogy *hogyan* jött Jézus erre a földre. A Filippibeliekhez írott levél megmutatja azt is, hogy *honnan* jött és hogy *hová* ment? Jézus egész életében *ugyanilyen* alázatos maradt, mint amilyen a megszületése pillanatában – az állatok között, a jászolban, nyomorúságosan tehetetlen és kiszolgáltatott csecsemőként – volt. Élete utolsó három évében hontalan vándorként élt. A fejét sem volt sokszor hová lehajtania. Hihetetlen tolongásban teltek a napjai. A *tetőt* kellett megbontani ahhoz, hogy egy *újabb beteget* leeresszenek hozzá, hogy – *még azt is* gyógyítsa meg. (*Az itt ülő orvosoktól kérdem: bontották-e már le a tetőt azért, hogy még egy beteget leeresszenek nektek...?*) Emlékezzünk a virágvasárnapi bevonulására: „Örvendj nagyon, Sion leánya, ujjongj, Jeruzsálem leánya! Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, *alázatos, és szamáron ül*, szamárcsikó hátán." (Zak 9,9) Diadal volt ez? Igen! Az alázat diadala. Vagy emlékezzünk az utolsó vacsorájára: [Jézus] „felkelt a vacsorától, letette felsőruháját, és egy kendőt kötött magára, azután vizet öntött a mosdótálba, és elkezdte a tanítványok lábát mosni és törölni a magára kötött kendővel." (Jn, 13,4-5) Diadal volt ez is? Igen! Az alázat diadala. (*Kendőt Jézus korában csak a rabszolgák kötöttek magukra. Lábat is csak ők mostak.*) És végül emlékezzünk kínhalálára: „amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját." (Ézs 53,7) – „Mert az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért." (Mt 20,28) Diadal volt ez is? Igen! A halálon és az ördögön aratott végső győzelem, a mi megváltásunk diadala.

Mire tanít mindez minket? Jézus MA IS szolgai formában tevékenykedik. Nem kényszerít senkit semmire. Példát ad, és vonz. Kövessük Őt! Egy kereszténnyé vált indiai gurut, Szundar Szing-et (1889-1929) megkérdezték: „*Miért nem büszke arra, hogy ennyi követője van?*" – Ezt válaszolta: „*Jézus virágvasárnapi bevonulásán a szamara volt az, aki tapodta az elé terített ruhákat és pálmaágakat. Igaza lett volna-e a szamárnak, ha azt hiszi, hogy ez mind neki szól?*" Jézus, aki maga is Isten volt, életének minden percében tisztában volt azzal, hogy Ő az Atya követe, Isten igéjének a megtestesülése. Így éljünk mi is. *Bármit*, ami *jó abban*, amit teszünk – *azt kaptuk* – és nem elértük, vagy megszereztük.

Mire tanítanak a mai igék bennünket még? Az evangélium, a Megváltó megszületése elsőként Isten valódi szegényeinek hirdettetik. A pásztorok a *legalacsonyabb* társadalmi rétegbe tartoztak Jézus korában. A Templomba *soha* nem mehettek el a nyáj őrzése miatt. Tisztátalanok, büdösek, rosszhírűek és megvetettek voltak. Még a bíróságon sem jelenhettek meg tanúként. Nem számítottak azonos értékű embernek. Ezek az „orromat befogom csövesek" voltak azok, akiknek *először* hírül adatott, hogy Jézus itt van *köztünk*.

Mi vajon Isten szegényei vagyunk-e? Az evangélium jó híre számunkra is a legjobb hír-e? Belép-e Isten személyesen a mi életünkbe Karácsonykor? Várjuk-e ezt? Hagyjuk-e ezt? Kérjük-e ezt?

Luther 1543-as megfogalmazása szerint Jézus megtestesülése egy létrát feszített ki a menny és a föld között. Azért tette ezt Jézus – a saját testének a kifeszítésével is – hogy mi felmehessünk ezen a létrán…

Mikor és hogyan mehetünk fel a mennybe? Messze nem csak a halálunk után – ha jókislányok, jókisfiúk voltunk addig idelent… *Akkor* mehetünk fel, ha *kiüresítjük* saját magunkat – úgy, ahogyan Jézus tette, amikor a földre jött. *Úgy* mehetünk fel Jézus létráján, ha *kiüresítünk* magunkból *egy sor* olyan dolgot, amely földi célként, földi vágyként, földi bosszúságként és földi gonoszságként betölt bennünket. **Mert ekkor – képesek leszünk befogadni Jézust. Mert ekkor – megszülethet *bennünk is* a Megváltó. Várjuk ezt! Hagyjuk ezt! Kérjük ezt! Halleluja. Ámen. Jövel, Urunk Jézus!**

Négy kezdet[1], adventi igehirdetés sorozat, 2024

Advent 1. vasárnapja, 2024. december 1. MEÖT – Négy kezdet I.: A felnőtt élet kezdete

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes első könyve első fejezetének a 26., 27. és 31 verseiben a következőképpen: "Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a jószágokon, az összes vadállaton és az összes csúszómászón, ami a földön csúszik-mászik. Megteremtette Isten az embert a maga képmására ... És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó." Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy megajándékoztál minket az élettel. Köszönjük, hogy magadhoz hasonlóvá teremtettél minket. Add meg nekünk, hogy felnőhessünk Hozzád – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Mától kezdve – advent van. Ég az oltár előtt az első adventi gyertya. Az adventben a születésre várunk – és a születésre készülünk fel. – *Urunk* születésére. Szülessünk mi is *meg* – szülessünk mi is *újjá* ezen a mostani adventen!

Az advent – egy új kezdet. Ma nem elkezdő*dik* valami. Ma nem *mi* kezdünk el valamit. Ma elkezd *történni* velünk valami. A új kezdet: kegyelem. Ajándék, amit – kapunk. Istentől. Az első nagy ajándék – az volt, amikor Isten megteremtett minket. A második nagy ajándék – pedig az, hogy Isten nekünk adta egyszülött Fiát. **Az új kezdet kegyelme *csak* Jézussal, a testet öltött ige kegyelmével létezhet egyedül.**

Az ige kegyelmét a mi közösségünk egy nagyon különleges módon is megtapasztalja ebben az adventben – és ebben a most induló egész egyházi esztendőben. Ma kezdtük el (vagy ha még nem kezdtük el, akkor ma este – *kezdjük el!*) a Bibliát olvasni közösen. Több mint *százan* (!) vállalták, hogy elolvassák a Bibliát egy év alatt. Egy napra 4 bibliai fejezet jut, amelynek az elolvasása 5-8 percnyi időt vesz igénybe. A fejezetek megtalálásában segít minket a Pálmay Kristóf által készített https://bibliaolvasovezerfonal.lutheran.hu honlap is, amelyen minden nap 3 kattintással elérhetőek az igeszakaszok. Bátorítok mindenkit, hogy ossza meg az őt megérintő igéket, gondolatokat a Facebook-on nyitott „Elolvassuk a Bibliát egy év alatt” csoportunkban. Láthattátok már: az első nap négy igeszakasza – négy kezdet. Az ember kezdete; egy új élet kezdete; az evangélium kezdete és az egyház kezdete. **Négy kezdetről fognak szólni az adventi igehirdetések is. A felnőtt élet kezdete; a hivatás kezdete; az elköteleződés kezdete és az örök élet kezdete.**

Mi mindenben (*lehet*…) új kezdet a számunkra ez a mostani advent? Miért aktuális a teremtés története éppen nekünk – éppen ma? Mivel ajándékoz meg bennünket a

[1]Az igehirdetés sorozat címét Grendorf Péter angyalföldi evangélikus lelkész 2022-es adventi igehirdetés sorozatának a címe inspirálta.

teremtés története ezen az adventen? Miért volt az ember életének kezdete – egy felnőtt élet kezdete? Miben áll a mi felnőtt életünk kezdete? Erről szól a mai igehirdetés.

Hallottuk (és ma el is olvashattuk): „Akkor ezt mondta Isten: **Alkossunk embert**…" (1Móz 1,26). Az eredeti héberben az „alkossunk" szónak „fejezzük be", „ünnepeljünk" jelentése is van. A teremtés története az ember megteremtésével éri el a csúcspontját. A Biblia ezt az „alkossunk" héber szót *csak* az ember megteremtésére használja. **Az ember teremtése az állatok teremtéséhez képest – ünnepi aktus. Az ember teremtése azonban nincs elszakítva a teremtés egészétől.** Hallottuk – és ma olvashattuk is: Megteremtette Isten az embert… (1Móz 1,27). Ebben az ismétlésben a „teremt" ige már egy másik héber szó, a bara. Ezzel a szóval csak három dolgot: az egész világ teremtését, az élőlények teremtését és az ember teremtését jelöli a Biblia. Így teremteni csak Isten tud. Másra ez a héber szó – nem használható. **A teremtés három leglényegesebb pontjára fenntartott szóval a szentíró egybefoglalja a teremtés egészét. Ezzel behelyez minket abba a világba, amely – az otthonunk.**

Kedves Testvéreim! **Az ember** (héberül: adam) **nem magányba született, hanem közösségbe.** És itt most messze nem csak Éva közösségére, és nem csak az élővilág vidám zsibongására gondolok, amikor ezt mondom. – Hallottuk, olvashattuk: „Alkoss**unk** embert…" (1Móz 1,26). Alkossunk – többes számban. Ez nem elírás. Nem is csak a héber egyik, Istenre használt szavának az elohimnak a többes számú vonzata. Ezt a fordítások mind kikerülhették volna. De nem tették. Miért? Mert a Mennyei Atya nem volt egyedül már akkor sem, amikor a teremtést elkezdte. Olvashattuk ma: Isten Lelke lebegett a vizek fölött (1Móz 1,2). A Szentlélek – *amely mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is* (1Kor 2,10) – Istennel volt a teremtés során. És olvashatjuk majd sok-sok helyen a Bibliában: Jézus is ott volt velük. Ahogyan a Kolosséiakhoz írott levél megfogalmazza: „[Jézus] előbb volt mindenkinél, és minden őbenne áll fenn" (Kol 1,17). Ezt mondjuk el a nícea-konstantinápolyi hitvallásban is, amikor Jézusról úgy beszélünk, hogy „az Atyától született minden idő előtt".

Mi ennek az egésznek a lényege? A teremtés történetének a *lényege* nem az ember *fizikai* megteremtése, hanem az embernek Istennel (a Teremtővel) **és a Szentháromsággal való *kapcsolata*. A lényeg *az*, hogy Isten az embert a teremtéssel *bevonta* a Szentháromság szeretetkapcsolatába. – *Szeretetre* teremtett minket az Isten, és szeretettel *vesz minket körül***. Kedves Testvéreim! Minden földi kavarodás ellenére *érezzük meg* ezt a határtalan szeretet-óceánt, ami minket már a teremtés pillanatától kezdve körülvesz! *Nőjünk fel* ehhez a szeretethez! Nőjünk fel – a szeretetét az élete árán is nekünk ajándékozó Krisztusban. Ahogyan az oltár előtti igénk mondta: öltsük magunkra az Úr Jézus Krisztust (Róm 13,14).

Hallottuk, megértettük immár: Isten az embert nem magányba, hanem közösségbe teremtette. *Vele* való közösségbe. Van ennek azonban egy második fele is. Hallottuk, olvashattuk: „Alkossunk embert a saját képmásunkra…" (1Móz 1,26). **Isten az embert nem csecsemőnek, hanem felnőttnek teremtette.** Férfinak és asszonynak. *Nem* kisfiúnak és kislánynak. Ne gondoljuk, hogy ennek az lett volna az oka, hogy a teremtés történetének a logikájában nem volt még olyan asszony a földön, aki Évát szoptatni tudta volna… Vagy az, hogy Isten nem akart volna pelenkázni… Istennek ennél bonyolultabb feladatok megoldása sem okozott nagy problémát… Ne becsüljük le Isten mindenhatóságának az erejét…

Isten felnőttnek, azaz: a saját képmására teremtett minket. **Mielőtt azonban nagyon elbíznánk magunkat, hadd mondjam el, hogy a héber „képmás" szó nemcsak hasonlatosságot jelent valamivel, hanem azt is nagyon erősen hangsúlyozza, hogy a**

képmás NEM az, aminek a képmása. A teremtett – nem teremtő. CSAK kép. Ábrázolvány. Kiformálvány. A most adventben megszületni várt Krisztus *az*, aki beemel minket az Atya igazi közelségébe – nem máshol, hanem a kereszten.

Az ember istenképűsége *nem* az emberről, hanem *Istenről* mond el valami nagyon-nagyon fontosat. Isten egységben <u>*akar*</u> lenni velünk. Isten azt <u>*akarja*</u>, hogy *hasonlítsunk hozzá*. Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében: „Közelebb van hozzánk az üdvösség" (Róm 13,11). Hallottuk ezt is: „Az éjszaka múlik, a nappal pedig már közel van." (Róm 13,12) Erre a nappalra várunk adventben. Az igazi nappalnak, az igazi fénynek, Jézusnak a megszületésére. „Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit" – folytatja Pál a Rómaiakhoz írott levelét – „és öltsük fel a világosság fegyvereit" (Róm 13,12). **Kedves Testvéreim! Öltsük fel a világosságot, Jézust! Nőjünk fel!** Nőjünk fel Istenhez! Nőjünk fel a teremtéshez! És nőjünk fel ahhoz a felnőtt élethez, amelyre Isten megteremtett minket!

Az istenképűség egyben uralmat is jelent. Hallottuk, olvastuk: „Alkossunk embert … uralkodjék…" (1Móz 1,26). Mit jelent ez az uralom? Isten ugyanazon a napon teremtette az állatokat és az embert. Karl Barth, az egyik legnagyobb XX. századi protestáns teológus, ezt úgy fogalmazta meg, hogy „Isten az állatokat és az embert *egy asztalhoz* ültette". Tudjátok-e mi a felnőtt életünk igazi kezdete? **A felnőtt életünk igazi kezdete az, amikor a lázadásból, az uralom megszerzésének a *vágyából* átlépünk – a *valódi* uralomba. A *valódi* uralom – egyben önuralom is**. Önkorlátozás. Nem élek *vissza* a szabadságommal. A teremtés története úgy folytatódik, hogy Isten *azért* helyezte el az embert „az Éden kertjében, hogy *művelje* és *őrizze* azt" (1Móz 2,15). **Az ember Isten és a Szentháromság mellett az őt körülvevő természettel is közösségbe született. Nőjünk fel ehhez is! Legyünk méltóak arra, hogy a természet is szeressen minket! –** *Egyszerű dolgok ezek. Én minden nap szemetet szedek. Nyáron öntözöm a parkban a kisebb fákat, télen etetem a cinkéket. Mások virágokat ültetnek.* – Tegyünk mi is valamit! Valamiért – valakiért. Legyünk olyanok, mint Jézus, a Jó Pásztor – aki *életét* adta értünk, a juhokért. Legyen ez a mostani advent egy új kezdet az életünkben! A felnőtt élet kezdete. Egy új kapcsolat kezdete másokkal. Egy új kapcsolat kezdete a természettel.

Miben áll a felnőtt élet kezdete? Elsőként abban, ha akkor is meg tudjuk érezni a reánk áramló szeretetet, és tudunk belőle adni másoknak, amikor gyermekfejjel elkeseredtünk volna. Másodszor abban, ha rádöbbenünk arra, hogy közösségbe teremtett minket az Isten: vele magával, Jézussal, a többi emberrel és a természettel. Harmadszor abban, hogy az uralom megszerzésének a vágyából átlépünk a valódi uralomba – amely egyben látja saját magunkat Istennel, Jézussal, a többi emberrel és a természettel. **Végezetül pedig abban, hogy rájövünk arra, hogy ez a három teljesen ugyanaz. Élet a Jézusban. Fel-nőtt élet a Jézusban**.

Ha mindez megnyílik az életünkben a mostani adventen – *és kérjük, hogy nyíljon meg, mert ez nem akarat vagy elhatározás kérdése, hanem kegyelem, amelyet odafentről kapunk* –, **akkor tudjátok-e, hogy *hova* jutunk? Karácsonyhoz jutunk!** De nem ám úgy, hogy eltelik az advent, és itt lesz a karácsony... Hanem úgy, hogy ***bennünk* születik meg Jézus. *Bennünk!* És akkor tudjátok mi lesz? Az fog történni, hogy „És látta Isten, hogy *minden*, amit alkotott *igen* jó." *Igen jó!* Az advent nem várakozás, hanem eljövetel. Az igen jónak az eljövetele. Annak az igen jónak, ami már *bennünk van*. Ezért igaz ránk az, amit Ézsaiás próféta mondott: „Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az ÚR dicsősége."** (Ézs 60,1) "A föld még kietlen és puszta volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött. Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett

világosság." (1Móz 1,3-4). ***Bennünk is.*** Jövel Urunk Jézus! Tölts be minket a te világosságoddal! Ámen.

Advent 2. vasárnapja, 2024. december 8. MEÖT – Négy kezdet II.: A hivatás kezdete

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 4. fejezetének a 12., valamint a 17.-től a 22. verseiben a következőképpen: "Amikor Jézus meghallotta, hogy Jánost fogságba vetették, visszatért Galileába. Ettől fogva kezdte Jézus hirdetni: Térjetek meg, mert elközelített a mennyek országa! – Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátott két testvért, Simont, akit Péternek hívtak, és testvérét, Andrást, amint hálójukat a tengerbe vetették, mivel halászok voltak. Így szólt hozzájuk: Jöjjetek utánam, és én emberhalászokká teszlek titeket. Ők pedig azonnal otthagyták hálóikat, és követték őt. Miután továbbment onnan, meglátott két másik testvért, Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hajóban apjukkal, Zebedeussal együtt rendezgették hálóikat, és őket is elhívta. Ők pedig azonnal otthagyták a hajót és apjukat, és követték őt." – Urunk! Kérjük, hogy adj nekünk olyan elszántságot, mint amilyent a tanítványaidnak adtál, hogy első szóra kövessünk Téged. Add meg nekünk igéd erejével, hogy kitartóak lehessünk a követésedben! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ez a második adventi vasárnap. Ez a második kezdet. Az első kezdet a felnőtt élet kezdete volt. A most következő két kezdet a felnőtt élet kiteljesedése lesz: ma a hivatás kezdete – mához egy hétre pedig az elköteleződés kezdete. Két hét múlva jutunk el az örök élet kezdetéhez – azonban ne feledjük, hogy mindegyik kezdet az örök élet kezdete – ha Jézus mélységében éljük meg. A közös bibliaolvasásunkban ma kezdett új életet Nóé – az özönvíz után. Ma tért meg az etióp kincstárnok. Ma mondta Jézus, hogy aki őt követi – az tegye azonnal. Ma gondoljuk át azt, hogy mi a hivatásunk – az elhívásunk – kezdete.

A hivatásunk nem csak a foglalkozásunk. A hivatás messze nem job-hopping, azaz álláscsere minden évben azért, hogy még szebbet, még jobbat találjunk. (*Aztán meg jön majd a házastárs-csere minden évben, hogy még szebbet, még jobbat találjunk… És így tovább…*) **A hivatás az életünk *egész útja*.** A családunk, a gyermekeink leleményes szeretete is lehet hivatás. A gyülekezeti közösségünk odaadó szolgálata is lehet hivatás. A mások mindennapi segítése is lehet hivatás.

Mi különbözteti meg a munkát, a feladatot, a fáradozást – a hivatástól? A munka, a feladat és a fáradozás – célja. Ha rövidtávú a cél: akkor marad mindez munka, feladat és fáradozás. Ha *hivatás* – elhívás – lesz a cél, akkor azonban *mindez* átalakul. **Mi mutatja meg nekünk ezt a célt?** A majdani siker? A fizetésként bekaszált sok pénz? Ezekből sose lesz elég. Mindig több és több kell majd. Megkeseredett ember lesz az, aki ezeket hajszolja. Az igazi cél más. Nem egy *majdani* állapot, hanem egy *mostani* állapot. Az igazi cél már *itt is van*. Miért? Mert **az igazi cél a munka, a feladat, a fáradozás *közben* érzett – *szeretet*.** Szeretet az iránt, *amit* csinálok. Szeretet az iránt, *akiért* csinálom. És szeretet az iránt, *aki ide helyezett* engem, hogy ezt csináljam. Mi ez így összességében? Szeretet az *egész világ* iránt, amely engem körülvesz. Szeretet az iránt is, aki akadályoz és az iránt is, aki bánt. Ez a szeretet ad erőt ahhoz, hogy továbbmenjek. **Ez a szeretet azonban *nem belőlem jön*. *Kapom*. Kitől? Jézustól.**

Mikor kezdte el Jézus e földi szolgálatát? Mikor mondta el Jézus azt a mondatot, amellyel elkezdődött a mai igeszakaszunk: "Térjetek meg, mert elközelített a mennyek

országa!" (Mt 4,17)? Azután mondta ezt Jézus, amikor a pusztában legyőzte az éhséget, a templomban elutasította a hiábavaló csodákat, a hegyen pedig megvetette a dicsvágyat. Azután mondta ezt Jézus – hallottuk, olvastuk – amikor közeli rokonát, az Őt ugyanezekkel a szavakkal meghirdető Keresztelő Szent Jánost börtönbe vetették. **Mivel indult el tehát Jézus földi küldetése? Azzal, hogy elvetették. Mit mondott a földi küldetése első mondataként? Azt a mondatot, amelynek az első hirdetőjét már börtönbe vetették. – Mit mutat mindez nekünk? Miben mutatja meg a hivatásunk lényegét?** Abban, hogy Jézusból, az Ő belénk áradó szeretetéből *állhatatosságot* meríthetünk. Bármilyen nehézség támad a hivatásunkban – vagy az életünkben – *tekintsünk* Jézusra. Kérjünk tőle *béketűrést*. Kérjünk tőle *szeretetet*. És kapni foguk.

Mi tehát a mi dolgunk? *Kövessük Jézust!* Kétszer is hallhattuk ezt az igeszakaszunkban. Azonnal otthagyták – és követték őt. Azonnal otthagyták – és követték őt. Mit kell nekünk otthagynunk? A hálóinkat? A hajónkat? Hiszen se hálónk, se hajónk nincsen! Az apánkat kell otthagynunk? Hogy ott gürcöljön utána egyedül? Meg aztán hogyan is van ez? Jézus halászoknak hívja el a tanítványait – pont azzal, hogy hagyják ott a halászatot örökre? – Nem a konkrét történet itt a fontos. Mint ahogyan sehol sem a Biblia leírásaiban. Az *üzenet* a fontos. **Ahhoz, hogy új úton menjünk, *meg kell térnünk*. Azaz: el kell hagynunk azt a régi utat, amelyen eddig haladtunk. Ha háló volt, akkor azt. Ha hajó, akkor azt. És ha az apánk volt, akkor** – ennyiben és ennyire – **őt is**. **Miért kell elhagynunk a régi utat? Azért, mert kaptunk egy új utat. Ez az új út pedig nem más, mint *maga Jézus***, aki „az út, az igazság és az élet" (Jn 14,6).

Jézus pedig *vezetni* fog minket. És közben – ahogyan ma olvashattuk – lecsillapítja a vihart (Mt 8,23-27; Mk 4,35-41; Lk 8,22-25). Oda vezet, ahol halfogás van (Lk 5,4-7; Jn 21,6). Elkészíti a tüzet, amelyen meg lehet sütni a halat (Jn 21,9). Szinte már a szánkba is beteszi a falatot (Jn 21,9). De nem ez a lényeg, mert lesznek nehézségek, és lesznek fejre-állások. De *megmarad a szeretet*. Ahogyan Páltól tudjuk: Mert „megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet." (1Kor 13,13) Az adventi vasárnapok témái pontosan ezek. A múlt héten, a felnőtt élet kezdeténél a hit; ezen a héten, a hivatás kezdeténél a remény, és a jövő héten, az elköteleződés kezdeténél a szeretet. Ezek vezetnek be bennünket az örömbe, amely két hét múlva, az örök élet kezdetével jön majd. De mindegyik itt van már velünk – a Krisztusban. **Mert Jézus elhívó szava *saját magára* mutat. Mert Isten Országa nem egy *cél*, hanem egy *állapot*. Mert Isten Országa *ott állt* az apostolok előtt. *Jézus személyében*. Mert Isten Országa *itt él* bennünk – *a Krisztussal*. *Induljunk hát! Találjuk meg* a hivatásunk kezdetét!**

Hogyan indultak el a tanítványok Jézus útján? Mi az, ami minket is segíthet elindulni Jézust követve? Hallottuk – olvastuk: Jézus *meglátott* két testvért… Aztán továbbment és *meglátott* két másik testvért… Hogyan volt ez? Jézus ott sétált – és bámészkodott? Hol ezt látott, hol azt...? Nem. Jézus *teljesen* meglátta a tanítványait. *Egész* életükkel, szívük mélyével. Jézus *így lát* bennünket is. *Teljesen*. Jézus szeméből *sugárzik az erő*. Martin Scorcese-nek volt egy filmje, a "Krisztus utolsó megkísértése". Ebben Jézus csak ott ült a Galileai-tenger partján, mosolygott, és nézett. És a megkeseredett, az életbe belefáradt tanítványoknak *nem volt mit* tenniük – menniük *kellett*. Jézus nézése *hatalmas erő*. Jézusnak elég volt látnia Nátánaélt a fügefa alatt (Jn 1,48) – és Nátánaél rögtön felismerte, hogy Jézus Isten fia. Jézusnak elég volt látnia az őt háromszor megtagadó Pétert – és Péter rögtön keserves sírásra fakadt (Lk 21,61-62).

Jézus látása nemcsak erőt mutat, hanem erőt is *ad*. Felismerésre, bűnbánatra, megtérésre, elindulásra, mögötte haladásra, kitartásra. Jézus látása erőt és *szeretet* ad. Vegyük észre azt, hogyan Jézus *ránk néz*! Rád, rád, rád – és rám is. Lesz majd öt perc csend az úrvacsorát várva. Abban a csendben **érezzük meg, ahogyan Jézus a nézésével a szeretetét *reánk önti* – és *vár* minket. Az Ő követésére. A hivatásunk, az elhivatásunk kezdetére.**

Ahogyan megérezzük Jézus szeretetét és erejét, úgy leszünk képesek elhagyni *bármit*, ami akadályoz minket abban, hogy Jézussal legyünk. Galilea eredetileg kereket és forgandóságot jelent. **Az apostolok Jézust követve maguk mögött hagyták** Galieát. Maguk mögött hagyták a világ – forgandóságát. És beléptek a szeretetbe. A jézusi szeretetbe, amely állandó – és amely örök. Amely már a teremtés előtt létezett, és amely a világ végezetéig velünk van – *minden napon*.

Jézus nem éri be kevéssel. Ő az *egész életedet* látja – és az egész életedet *el is kéri* tőled. Jézusnak *minden* kell. Isten Országának *nincs* megbecsülhető ára. Annyiba kerül, *amennyid csak van*. De... De! Ez egy *boldog* csere. Ha mindenünket odaadjuk Jézusnak, mindenünket *vissza is kapjuk* tőle. De nem ám ugyanúgy. Hanem *sokkal jobban*! Odaadtuk az apánkat? Vissza fogjuk kapni – szeretetben. Odaadtunk bármit? Vissza fogjuk kapni – immár erőben, teljességben és ragyogásban. És olyanok leszünk, mint a jézusi halászok. Megtapasztaljuk Isten erejét – *minden nap*. Bátrak leszünk. Türelmesek. Kitartóak. Bölcsek. És akkor igaz lesz ránk az, amit a bevezető zsoltár mondott: "Kelts minket életre, és hirdetjük nevedet!" Igaz lesz ránk az, amit az egyik elhívott halász, Péter apostol mondott az oltár előtt felolvasott igében: „Ti azonban választott nemzetség … vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el benneteket” (1Pt 2,9). És igaz lesz ránk az, ami Ézsaiás próféta mondott a hónap igéjében: „Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az Úr dicsősége” (Ézs 60,1).

Kedves Testvérem! *Kelj fel*, és *indulj el*! *Vár* téged a hivatásod kezdete. *Vár* téged a szeretet *teljességének* a kezdete. Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Advent 3. vasárnapja, 2024. december 15. MEÖT – Négy kezdet III.: Az elkötelződés kezdete

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedetei könyve 4. fejezetének a 13.-tól a 31. verseiben a következőképpen: "Amikor látták, milyen bátran beszél Péter és János, és felfogták, hogy írástudatlan és iskolázatlan emberek, elcsodálkoztak. Azt is megtudták, hogy Jézussal voltak, de mivel látták, hogy velük együtt ott áll a meggyógyult ember is, semmit sem szólhattak ellenük. Felszólították tehát őket, hogy menjenek ki a nagytanács elől, és így tanakodtak egymás között: Mit tegyünk ezekkel az emberekkel? Mert hogy nyilvánvaló csoda történt általuk, azt tudja Jeruzsálem minden lakója, és nem is tagadhatjuk. -- Amint elbocsátották őket, elmentek az övéikhez, és elbeszélték mindazt, amit a főpapok és a vének mondtak nekik. Amikor ezt meghallották, egy szívvel és egy lélekkel Istenhez kiáltottak, és így szóltak: Urunk, te teremtetted az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van, te mondtad a Szentlélek által Dávid atyánknak, a te szolgádnak szájával: „Miért tombolnak a népek, és a nemzetek miért terveznek hiábavalóságot? Felkeltek a föld királyai, és a fejedelmek megegyeztek az Úr ellen és az ő Felkentje ellen.” Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban

megegyezett ebben a városban Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izráel népével, hogy végrehajtsák mindazt, amiről kezed és akaratod előre elrendelte, hogy megtörténjék. Most pedig, Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre, és add meg szolgáidnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet. -- Amint könyörögtek, megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét." – Urunk! Kérjük, hogy adj nekünk igéd erejével és Szent Lelkeddel olyan bátorságot és olyan kitartást, mint amilyent a tanítványaidnak és az első gyülekezetednek adtál! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ez a harmadik kezdet. Az első kezdet a felnőtt élet kezdete volt. A múlt héten a hivatás kezdetéről beszéltünk. Ma azt értjük meg, hogy az igazán boldog élet kezdete az elköteleződés. Advent utolsó hetében, karácsony előtt jutunk el az örök élet kezdetéhez – azonban ne feledjük, hogy mindegyik kezdet az örök élet kezdete – ha Jézus mélységében éljük meg.

Mi az elköteleződés lényege? Az elköteleződés irányba állít, irányba terel. Az elköteleződés hosszú távra szól. Az elköteleződés bátorságot, erőt, kitartást és hűséget igényel. *Itt szólal meg Lujza. "Péter! Ez borzasztóan sok! Ebben a mai, változó világban ez nem megy. Hogyan találom ki, hogy melyik a jó irány? Hogyan nem unom meg? Hogyan fogom bírni mindezt?"* Kedves Lujza! Köszönöm a kérdéseidet. *Pontosan* **ezekre a kérdésekre fog válaszolni az igehirdetés. Honnan tudjuk meg, hogy mi az elköteleződésünk *tárgya* és *iránya*? Hogyan, honnan kapunk *elég erőt* a hosszú távhoz? Honnan lesz elég *bátorságunk, erőnk, kitartásunk* és *hűségünk*?**

Kezdjük el a válaszokat. **Honnan tudjuk meg, hogy mi az elköteleződésünk tárgya és iránya?** Ahogyan most, az adventi időben megyünk az utcákon, mindenhonnan ilyen plakátok köszönnek ránk: "Megvalósítom az *én* ötleteimet!" "Az *én* ízlésem szerint ünnepeljük a karácsonyt!" Legyen meg az *én* akaratom... ***Tényleg nekünk* kell kitalálni azt, hogy milyen legyen a mi életünk? Tényleg *egyedül vagyunk* ebben? Esetleg ketten, a párunkkal** – amit még sokkal rosszabbnak élünk meg, hiszen ketten háromfele szeretnénk menni...? Nem. Nem így van.

Nagy nyugalom támadhat bennünk. *Nem* maradunk egyedül a döntéseinkben. Nem is kell a szüleink, vagy a környezetünk által bejárt – *és lehet, hogy némelyik részében rossznak bizonyult* – úton haladnunk. Ki tudunk egyezni a párunkkal is. Mert mindketten ugyanarról a helyről kapunk útmutatást, ami mindent ismer, mindent tartalmaz, és ami minket végtelenül szeret: Istentől és Jézustól – Szent Lelkük által.

Itt szól közbe Jenő: "Péter, ez mesebeszéd... Sose láttam még senkinek a fején lángnyelveket. A saját fejemen meg pláne nem. Mi nem kaptuk úgy meg a Szentlelket soha, mint Péter és János." Tudod Jenő, én is ezt hittem. Aztán 48 éves koromban megérkezett hozzám a Szentlélek. Onnan voltam benne biztos, hogy – *nagyon meglepetten, hogy miért is teszem ezt* – életemben először elkezdtem a Szentlélekhez imádkozni. És erre lerohant egy szélvész. Utána rám zuhogott egy hatalmas vízesés. Teljes erőmből rázkódtam, sírtam percekig, és más ember lettem. Utána évekig azt hittem, hogy a Szentlélek ilyen. Néha, sok évtized után, életében egyszer meglátogatja az embert – és utána nem igazán tud az ember mit kezdeni ezzel... Aztán fokozatosan rájöttem arra, hogy a Szentlélek kreativitása kifogyhatatlan. Ki-fogy-ha-tat-lan. *Mindig* ott van velünk. *Minden nap*. A Lélek a legtöbb munkáját végtelenül nagy csendben, észrevétlenül végzi el. Hosszú-hosszú évek alatt – folyamatosan. De van, amikor felgyorsul, és hihetetlen erővel mutatkozik meg. Ilyenkor érthetetlen, látszólag "véletlen" dolgok sokasága kezd el történni a környezetünkben – és velünk, magunkkal.

Amikor elindul ez az eseménysorozat, fogalmunk nincs arról, hogy ezek a dolgok egy irányba mutatnak. Sokszor *évek* telnek el, amikor utólag, visszatekintve látást kapunk, és rádöbbenünk minderre. Én akkor döbbentem rá, amikor lelkész lett belőlem... **Elköteleződésünk tárgyát és irányát arról a helyről kapjuk meg, ami mindent ismer, mindent tartalmaz, és ami minket végtelenül szeret: Istentől és Jézustól – Szent Lelkük által.**

Itt folytatja Jenő: "De hát Péter! Ha én elköteleződöm – te mondtad, hosszú távra... – egy nő mellett, akkor minden más nőről le kell, hogy mondjak! Ez sok milliárd nő!" Kedves Jenő! Ki kell, hogy ábrándítsalak. Ha te ettől a pillanattól kezdve a halálod percéig *kizárólag* csak azzal foglalkoznál egész életedben, hogy minden fél órában egy *újabb* nőt tegyél a magadévá, akkor is – sok milliárd nőről le kellene mondanod... – De nem ez a lényeg! A *lényeg* az, hogy **a megismerésnek nem a *szélessége*, hanem a *mélysége* az, amelyik *igazán sok* örömöt ad. A mélysége... Hidd el, hogy egy tartós kapcsolatban, egy házasságban *új és új – mélyebb és mélyebb* dimenziók nyílnak meg minden együtt töltött héttel, hónappal, évvel, évtizeddel. Ilyen dimenziók *soha* nem nyílnak meg akkor, ha a kapcsolat hossza nem éri el a hetet, hónapot, évet, évtizedeket**.

"Most szólal meg Lujza megint: "Köszönöm Péter, hogy helyre tetted ezt a Jenőt. Még hogy sok milliárd nő... Je-nő, neked elment az eszed... De valamit még nem értek. Ha megveszekedett módon kötöm magamat egyetlen irányhoz, akkor hogyan fogok alkalmazkodni a gyorsan változó világhoz? Nem lehetünk a saját dédnagymamánk!" Valóban. Nem lehetünk a saját dédnagymamánk. Az, hogy megkaptunk egy irányt, azonban nem azt jelenti, hogy egyhelyben állunk. Azt sem jelenti, hogy soha nem módosítunk semmit a viselkedésünkön. Nem egy *állapotot* kapunk meg, hanem egy *irányt*. Ahogyan haladunk ebbe az irányba (azon a nyomon, amelyen Jézus vezet bennünket) azon vesszük észre magunkat, hogy teljesen megváltoztunk. Amikor meglátogatott a Szentlélek, nem történt semmi. De mégis... Elindultam valamerre. És *az* – 15 év alatt – *ide* vezetett, a szószékre. Ott vagyok, ahol voltam? Dehogy! Nem változtam meg? Dehogynem! Mégis: mindez egy irányba vezetett. Jézus felé.

Amikor a Lánchidat elkezdték építeni, két éven át több száz munkás óriási cölöpök ezreit verte le, hogy a sodró áradat közepén is biztonságosan lehessen kiásni a híd két pillérének az alapjait. **Legyen türelmünk kivárni azt, ameddig a Szentlélek elkészíti a cölöpöket a *mi* saját életünk sodró áradatában azért, hogy később egy *stabil* hidat lehessen építeni – nekünk, belőlünk és értünk. Megéri.**

Kedves Testvéreim! **Ha nem köteleződünk el soha semmire, akkor üresek maradunk, és csak sodródni fogunk** – mint a Duna vize. **Ha csak fél szívvel köteleződünk el valamire, akkor törpelelkűek, és csalódottak leszünk. Ha csak gazdagok és híresek akarunk lenni, akkor kiégünk és megkeseredünk**. **No igenám, de mihez is köteleződünk el? Kihez is? Egy *életállapothoz* köteleződünk el. Ahhoz az *életállapothoz*, amely *Jézus után halad*. Ahhoz az életállapothoz, amelyet *a Szentlélek vezet*.** És ebből szép sorban rengeteg minden következik. Felnőtt élet. Hivatás. Házasság. Család. Közösség. Szolgálat. – Hallottuk: Péter és János a fogság után rögtön az *övéikhez* mentek (ApCsel 4,23). Nekünk is lesznek olyanok, akik a *mieink*. *Egymást* erősítjük az úton, *Jézus útján*.

Itt szól közbe egymás szavába vágva Lujza és Jenő: "*Sokszor hallottunk ilyen igéket "Aki mindvégig kitart, az üdvözül." (Mt 24,13) és "Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját." (Jel 2,10). Hogyan tudjuk ezt megtenni? Ez nekünk nem megy!*" Jó hírem van. Nem nekünk kell ezt megtennünk. Emlékezzünk arra, hogy mit mondott Isten a saját nevéről

Mózesnek: "Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten, türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy." (2Móz 34,6) **Arról a helyről kapunk az elköteleződéshez bátorságot, erőt, kitartást és hűséget, ami mindent ismer, mindent tartalmaz, és minket végtelenül szeret: Istentől és Jézustól – Szent Lelkük által.** És akkor mi is *egy szívvel és egy lélekkel* (ApCsel 4,24) kérhetjük Istent, hogy adjon *erőt* az ő szolgáinak. **És *kapni fogunk erőt*** úgy, mint ahogyan Isten a Szentlélek erejének a megmutatkozásával és a föld megrendülésével válaszolt az első gyülekezetének a kérésére (ApCsel 4,31). Mindkét ige az eredeti görögben divinum passivumban áll, azaz mindkettőt Isten küldi a hozzá könyörgőknek. Hallottuk az oltár előtti igében: Krisztus szolgáitól és Isten sáfáraitól *(azaz: Isten javainak a kezelőitől)* hűséget várnak el (1Kor 4,2). Isten javaiban, amelyeket ránk bíz, **éppen ez az elvárt a hűség az egyik *legfontosabb ajándék*, amelyet *Istentől magától* kapunk**. Kérjük el tehát mindezt. Ugyanolyan imában, ugyanolyan közösségi fohászban, mint amilyen imában az első gyülekezet tagjai kérték – és meg is kapták.

"Hogyan látom meg majd, ha jön a Szentlélek? De hát itt nem is rendült meg a föld..." Az bizony nem... Még szerencse... Csak éppen a harang kezd el szólni a lehető legváratlanabb pillanatokban az istentisztelet során... Csak éppen itt munkálkodik a Szentlélek a lelkünkben – ahogyan most itt állunk vagy ülünk. Csak éppen meglátogat minket a Szentlélek az úrvacsorát váró csendben, az úrvacsora fényében. Ezért igazak ránk Ézsaiás szavai: **"Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az ÚR dicsősége."** (Ézs 60,1). **Kelj fel, tündökölj, mert Isten és Jézus elküldte Szent Lelkét, hogy hozzájuk vezessen. Jövel Szentlélek Úristen! Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Advent 4. vasárnapja, 2024. december 22. MEÖT – Négy kezdet IV.: Az örök élet kezdete

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Jelenések könyve 21. fejezetének az elsőtől az 5. verseiben a következőképpen: "És láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt, és a tenger sincs többé. És a szent várost, az új Jeruzsálemet is láttam, amint alászáll a mennyből az Istentől, felkészítve, mint egy menyasszony, aki férje számára van felékesítve. Hallottam, hogy egy hatalmas hang szól a trón felől: Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga Isten lesz velük, és letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak. A trónon ülő ezt mondta: Íme, újjáteremtek mindent." – Urunk! Kérjük, hogy mutasd meg nekünk a Te újjáteremtő erődet – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ez az utolsó kezdet. Az örök élet kezdete. Az utolsó kezdet nem úgy utolsó, hogy utoljára maradt... Az utolsó kezdet úgy utolsó, hogy utána nincs már szükség *soha*, *semmilyen* kezdetre. Mert ami akkor elkezdődik, annak *nincsen vége*. **Melyek voltak az eddigi kezdetek? Mit kezdtek el? Mit kezd el az utolsó kezdet?** Ezekre a kérdésekre fog válaszolni a mai igehirdetés.

Miben áll az első kezdet, a felnőtt élet kezdete? Elsőként abban, ha *akkor is* meg tudjuk érezni a reánk áramló szeretetet, és tudunk belőle adni másoknak, amikor gyermekfejjel elkeseredtünk volna. Másodszor abban, ha rádöbbenünk arra, hogy *közösségbe* teremtett minket az Isten. *Vele, saját magával*, *Jézussal*, a többi emberrel és a természettel. Harmadszor abban, hogy az uralom megszerzésének a *vágyából* átlépünk a *valódi* uralomba. A valódi uralom *egyben látja* saját magunkat Istennel, Jézussal, a többi emberrel és a természettel.

Végezetül pedig a felnőtt élet kezdete abban áll, hogy rájövünk arra, hogy ez a három *teljesen ugyanaz*. Élet a Jézus*ban*. *Fel nőtt* élet a Jézusban.

Mi a második kezdetnek, a hivatás kezdetének a lényege? Egy valódi hivatás egy *életre* szól. De ne aggódjunk a döntéseink súlya miatt. Nem mi, hanem *Isten* dönti el, hogy merre megyünk. *Jézus hív erre el* bennünket. Ha ellenállunk, akkor pedig visszaterel. Lehet, hogy ehhez idő kell – *nálam negyven év kellett*... De ha idő kell, akkor Isten *megadja* ezt az időt. Mindezt előre bocsátva érdemes megszívlelnünk a 80 éve mártírhalált halt Ervin Gábornak a doktori értekezésében írott sorait: „Inkább akartam nagyot bukni, semmint silányat akarni." *Akarjunk nagyot!* Think Big! Utána meg – *legyen benne kitartásunk*. Legyünk olyanok, mint a nyúl. A nyúl vagy fut – vagy leül, és fülel. A nyúl néha fülel. De ha fut… – akkor *tényleg* fut. Nem futkorászik. Nem tévelyeg. Nem bolyong. Fut. Nekünk fülelni nem kell, mert csak akkor vagyunk jó úton, ha Jézust követjük. **Fussunk hát mi is *úgy*, ahogyan Pál apostol írta: „ami mögöttem van, azt *elfelejtve*, ami pedig előttem van, annak *nekifeszülve futok egyenest* a cél felé, Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért"** (Fil 3,14). Ez volt a lényeg. De… Van itt még valami… **Futás közben – *SOHA* ne feledkezzünk el a – *szeretetről*.** És itt megint visszajutottunk Istenhez. Mert a szeretetet folyamatosan *Istentől* kapjuk, és a környezetünknek adjuk át. Legtöbbször *EZ* a szeretet-átadás az utunk és a hivatásunk *lényege*, és szinte biztosan *NEM* az a cél, amit mi magunk kitűztünk magunk elé. Mert a szeretetátadás pontosan „Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalma" – ahogyan Pál apostol megfogalmazta.

Mi a harmadik kezdetnek, az elköteleződés kezdetének a lényege? Az elköteleződés irányba állít, és irányba terel minket. Az elköteleződés hosszú távra szól. Az elköteleződés sokszor lemondással is jár. (*Akik itt voltak egy hete, emlékeznek talán arra, hogy Je-nő milyen kétségbeesetten tiltakozott az ellen, hogy neki több milliárd nőről le kell mondania*...) DE: a megismerésnek nem a *szélessége*, hanem a *mélysége* a fontos. Ahhoz, hogy megismerjük valaminek a *mélységét*, ugyanarra a valamire (vagy vala*ki*re: *Jézusra*…) rászánt *sok* idő kell. Évtizedek. Egy egész emberi élet. Az ebben való elköteleződés bátorságot, erőt, kitartást és hűséget igényel. Hogyan döntöm ezt el? Hogyan tartok ki benne? Ne féljünk! *Nem maradunk egyedül* sem a döntéseinkben, sem pedig az utunk során. **Elköteleződésünk tárgyát, irányát, bátorságát, kitartását, erejét és hűségét arról a helyről kapjuk, ami mindent ismer, mindent tartalmaz, és ami minket végtelenül szeret: Istentől és Jézustól – Szent Lelkük által. Amihez pedig igazán elköteleződünk, az mindegyikben *ugyan-az*: *Jézus követése*.** Jézus követése pedig nagyon sokféle módon nyilvánulhat meg az életünkben. Elköteleződésként a házastársunk iránt, elköteleződésként a gyermekeink iránt, elköteleződésként a hivatásunk iránt.

Ahogyan összefoglaltuk az előző három kezdetet, észrevehettetek valami nagyon fontosat. *Mindegy*, hogy a felnőtt élet, a hivatás, vagy az elköteleződés kezdetéről beszélünk-e. *Ugyanarról* beszélünk. A *Jézusban* való fel nőtt élet kezdetéről. *Jézus* elhívásáról. És *Jézus* követéséről. *Mindegy*, hogy mi a kérdés. *A válasz: Jézus*. És a Jézusból reánk áradó szeretet befogadásának és másoknak való átadásának a képessége. Mert Jézus a Teljesség. És mert a Teljességet a szeretet teljességében lehet megélni *egyedül*.

Ezzel eljutottunk a negyedik kezdethez, az örök élet kezdetéhez. Három hete a teremtéssel kezdtük. Ma az újjáteremtéssel fejezzük be. „És láttam új eget és új földet" (Jel 21,1) – *mondja a tanú: János apostol*. „Íme, újjáteremtek mindent" (Jel 21,5b) „Én vagyok az alfa és az ómega, a kezdet és a vég" (Jel 21,6) – *mondja a trónon ülő: Isten*. Az első kezdet: a teremtés, és a negyedik kezdet: a vég – *összeér*. A vég azonban nem vég, hanem új teremtés.

Új kezdet. Olyan kezdet, amely immár – örök. Az új föld *eggyé vált* az éggel. Az új város immár nem a 70-ben lerombolt Jeruzsálem, hanem Isten *örök* városa. Az új földön Isten sátora az emberekkel van, és Isten az emberekkel lakik – *örökre*.

„*Rendben.*" – mondja itt Borcsa. – „*De kik ezek az 'emberek'? Én vajon köztük leszek-e?*" Hadd nyugtassalak meg Borcsa. Nem kell ezt találgatnod. És ami a lényeg, nem is kell várnod sem! Miért nem kell találgatnod, és miért nem kell várnod? Mert **az új teremtés nem olyan, hogy majd egyszer lesz, valamikor… az után, amikor mi már meghaltunk… Az új teremtés ITT VAN. Ahogyan Pál apostol írja a Korinthusiaknak szóló második levelében: „ha valaki *Krisztusban van, új teremtés az*: a régi elmúlt, és íme: új jött létre"** (2Kor 5,17). Látod Borcsa? Megint visszaértünk Jézushoz. **Jézushoz tartozol? Akkor *benne vagy* az új teremtésben!** Az új földön élsz, amely *eggyé vált* az éggel. Az új városban laksz, amely Isten *örök* városa. Istennel élsz – immár *örökre*. Ezért igaz *az*, hogy az igazán hívő ember *napfényben él*, és *fényes* körülötte a levegő. Este is. Télen is.

Jézus ezt mondta nekünk: „Az én Atyám házában sok hajlék van …, és ha elmentem, és helyet készítettem nektek … visszajövök, és magam mellé veszlek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is *ott* legyetek. Ahova pedig én megyek, oda tudjátok az utat" (Jn 14,2-4). Erre kérdezte meg Jézustól – a mi nevünkben is – a kételkedő Tamás apostol: „Uram, nem tudjuk, hova mégy, honnan tudnánk akkor az utat?" Erre mondta neki Jézus a sokszor idézet szavait: „*Én* vagyok az út, az igazság és az élet." ***Jézust* követve jutunk el az új fölre, az új városba, Isten örök közelségébe.**

A közös bibliaolvasásunkban ma olvashattunk a királyi menyegzőről. Jézus mondja: „Hasonló a mennyek országa ahhoz a királyhoz, aki menyegzőt készített a fiának" (Mt 21,2). A királyi menyegzőre *mindannyian* meg vagyunk híva. Te is, te is, te is – és én is. A menyegzői ruhát a bejáratnál kapjuk, *ingyen*. Jézus a kereszten kivívta ezt az ingyenes kegyelmet nekünk. *Vegyük fel* a Jézustól kapott ruhánkat, amely bűntől mentes, hófehér, mert megfehéredett „a Bárány vérében" (Jel 7,14).

Tudjátok-e hogyan vehetjük fel ezt az új ruhát mi, most – ma? A feloldozásban és az úrvacsorában. Tudjátok-e mi lesz ekkor? Örök életet kapunk. Mert ahogyan Jézus maga mondta a kapernaumi beszédében: „Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete *van*, és én feltámasztom őt az utolsó napon." (Jn 6,54). Mert – ahogyan hallhattuk a mai igeszakaszban – „Isten letöröl minden könnyet a" szemünkről, „és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé" (Jel 21,4). „Isten véget vet a halálnak örökre" (Ézs 25,8). „Teljes a diadal a halál fölött" (1Kor 15,54b). Mert itt van az ÚR, benne reménykedtünk – vigadjunk, és örüljünk a szabadulásunknak! (Ézs 25,9b)

Itt szól közbe Lackfi János: "Várjunk csak!
De ha Isten tényleg Isten és mindenható,
akkor simán megtehette volna, hogy átugorja
az emberi növekedés lépcsőfokait,
csettint egyet, és páng, máris kipattan
a semmiből aranypáncélban, ezüstkarddal,
gyémántsisakforgóval egy olyan erős vitéz,
mint Chuck Norris, aki egyetlen csapással
kettévágja az összes római katonát,
megalapítja Izrael várva várt királyságát,
és máris eljött a földre gyorsított menetben

a mennyek országa, tadááám, csapó!

Várjunk csak!
De ha Isten tényleg Isten és mindenható,
és azt szeretné, hogy ahogy asszony méhében
a magzat, úgy növekedjék bennünk az Isten,
fokról fokra, titokzatosan?
Hogy ne a gombnyomásra várjunk, hanem
küszködések és nehézségek közt is óvjuk,
dédelgessük, és mikor az idő eljött,
világra hozzuk a reményt?"

„Eljön! Eljön!" – örvendezik velünk együtt Túrmezei Erzsébet – „Hallod? Hallod? Mozdul az ég, mozdul a föld, Isten izent: Eljön. Eljön." **Isten – eljött. A remény – megszületett. Jézus – megérkezett erre a földre. Itt van velünk Jézus: az első három kezdet. Itt van velünk Jézus: a negyedik, az utolsó kezdet. Az örök élet kezdete.** Erre mondja – *neked* személy szerint – Ézsaiás próféta: „**Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az Úr dicsősége**" (Ézs 60,1). **Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Adventi igehirdetés sorozat 2025. A négy eljövetel

Advent 1. vasárnapja, 2025. november 30., MEÖT –Négy eljövetel: 1. Az útrakelés napja

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes első könyve 12., 28., 31. és 32. fejezeteiben a következőképpen: "Az Úr ezt mondta Abrámnak: ***Menj el földedről, rokonságod közül és atyád házából arra a földre, amelyet mutatok neked!*** *Nagy néppé teszlek, és megáldalak, naggyá teszem nevedet, és* ***áldás leszel****. ... Fogta Abrám* ***minden szerzeményüket****, amit csak szereztek,* ***mindenkit****, akire Háránban tettek szert,* ***és elindultak****, hogy Kánaán földjére menjenek" (1Móz 12,1.2.5). -- Izsák hívatta Jákóbot, megáldotta, és ezt parancsolta neki: Indulj, eredj el Paddan-Arámba, anyád apjának, Betúélnek a házához, és ott végy feleséget anyád bátyjának, Lábánnak a leányai közül! ... Adja neked Ábrahám áldását, neked és utódaidnak veled együtt,* ***hogy birtokba vedd ezt az országot, ahol jövevény vagy****, amelyet Ábrahámnak adott az Isten" (1Móz 28,1.2.4.10). -- Ezt mondta az Úr Jákóbnak: Térj vissza atyáid földjére, a rokonaidhoz,* ***én veled leszek!*** *... Ekkor Jákób fölkelt, föltette gyermekeit és feleségeit a tevékre. Elhajtotta minden jószágát és minden szerzeményét, amit szerzett – a Paddan-Arámban szerzett jószágát és vagyonát –, hogy elmenjen apjához, Izsákhoz Kánaán földjére" (1Móz 31,3.17-18.). [Jákób] "fogta két feleségét, két szolgálóleányát és tizenegy gyermekét, és átkelt a Jabbók-gázlónál. ... Jákób pedig ott maradt egyedül. Ekkor Valaki birokra kelt vele, egészen hajnalhasadtáig. ... Akkor ezt mondta Jákóbnak: Bocsáss el, mert hajnalodik! Ő azt felelte: Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz. Ekkor megkérdezte tőle: Mi a neved? Ő így felelt: Jákób. Erre azt mondta:* ***Nem Jákób lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél****." (1Móz 32,23.25.27-29). Mindenható Isten! Kérjük, add meg nekünk azt a bátorságot, és azt a hitet, amellyel mi is elindulhassunk – azért, hogy egyre jobban és jobban megismerhessünk Téged. Kérjük, hogy ajándékozz meg bennünket kitartással, hogy megtorpanás és vargabetűk nélkül haladhassunk ezen az úton. Kérjük, hogy mutasd meg a Te szeretetedet a mi Urunkban, Jézus Krisztusban, hogy ajándéknak érezzünk minden lépést, akármit is hánt le rólunk azért, hogy még közelebb kerülhessünk Hozzád. Ámen.*

Kedves Testvéreim! Ahogyan hallottuk az igeszakaszban, **az ősatyák, Ábrahám és Jákób élettörténete – útrakelések története. Útra kelünk mi is – az életbe**. Ti tizen-/huszonévesen -- én pedig: hatvanévesen – úgy igazán... **Rengeteg elindulás van az ember életében.** És nagyon sokszor azok az elindulások az igaziak, amelyekről előtte nem is gondoltuk volna, hogy lesznek, és azt sem, hogy elindulások lesznek. Mert a kegyelem így működik. Kiszámíthatatlanul és váratlanul. Ettől szép. És ettől erős.

Az elmúlt hetekben a gyülekezetünk három tagja, Erik, Csongor és Bálint is elmondta már, hogy hogyan indult el egy teljesen új úton. Levi majd jövőre jön. De biztos vagyok abban, hogy lesz olyan idő, amikor Berci, te is itt fogsz állni a szószéken... Ne, ne rázd most a fejed hitetlenül. Faragó Andrástól olvastam az Evangélikus Életben, hogy a fogfájástól a hasmenésig minden elmúlik a színpadon. A szószéken pedig a kételkedés múlik el. Szóval: várunk majd Berci téged is ide. Szólj, ha kész vagy rá.

Rendben. Elindultunk. De MIÉRT indultunk el? Azért indultunk el, mert keresünk valamit. MIT keresünk? Ez az igazi kérdés! Annyi mindent hiszünk, hogy keressük... Hivatást. Családot. Hírnevet, sikert, vagyont... Boldogságot... Pedig NEM ezeket keressük. Itt szólal meg Berci: "*Ne akard itt nekem megmondani, hogy én mit keresek, Péter! Baromira jól tudom, hogy én mit keresek. Sok évig gondolkodtam rajta, és teljesen világos lett előttem, hogy mit keresek.*" És... Hadd kérdezzek vissza: Megtaláltad már azt, amit keresel, Berci? És ha úgy gondolod, hogy megtaláltad, akkor elég lett az neked? Sok éve, sok évtizede boldogan élsz benne? Nem akarsz már többet? Soha?? – Majd ha ez mind meglesz, akkor elhiszem, hogy TÉNYLEG ezt kerested.

Kedves Testvéreim! Nézzünk magunkba! Mikor volt az, hogy elértünk valamit, és azt mondtuk, hogy: *"No, én most már a helyemen vagyok. Nem hiányzik nekem már – semmi."* TÉNYLEG ez történt velünk egy vágyva vágyott vizsga jeles után? Nem kezdtünk el rövidesen gondolkodni a következő jelesen? ... Nekünk SOSE elég az, ami van. Mindig újat és újat, mindig többet és többet akarunk. (*Emlékeztek a jóember történetére. Először talált egy húszezrest. Aztán vett egy sorsjegyet. Megnyerte a főnyereményt, a milliót. Erre vett egy lottót. Este kihúzták mind az öt számát. Másnap meg búslakodva ott ült a kocsmában megint. Hát téged meg mi lelt? Ez és ez volt tegnap. De azóta... Mintha elvágták volna...*)

A mindig többet és többet akarásunk alól csak egyetlen egy kivétel van. A MINDEN. Ha megkapjuk a MINDENT egyszerre, akkor döbbenünk rá arra, hogy – ennél több – már nincs. Mi ez a MINDEN? A lottó ötös? Láttuk az előbb, hogy az bizony nem... Musk vagyona? Trump hatalma? Úgy néznek ők ki, mint akik elégedettek? Úgy néznek ők ki, mint akik már soha nem akarnak többet? Háát... Nemigen... A MINDEN – EGYEDÜL és CSAK a – Krisztus.

Az eddigiek összegzéseként: Hova megyünk? Sokszor azt hisszük, hogy tudjuk – de nem tudjuk. Egy biztos: ha jó irányba megyünk, akkor közeledünk Jézushoz. És ez a lényeg.

Ezen a Jézushoz vezető úton teljes szívvel, és visszafordulást nem fontolgatva indulunk el. Miért? Miért tudunk kitartóan haladni, miért nem fordulunk vissza? Hallottuk, hogy mit mondott az Úr Jákóbnak: Én veled vagyok! Isten velünk van. Mindig. Még az utolsó időkben is. Sőt, akkor igazán, hiszen mi "mindenkor az Úrral leszünk"(1Thessz 4,17). Azért tudunk kitartóan haladni az utunkon, mert látjuk, hogy az út a KrisztusBA vezet, és rajta keresztül Istenhez. Mert Jézus az ajtó (Jn 10,9). És ez olyan erőt ad nekünk, mint amilyent Pál kapott,

aki így írt: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért" (Fil 3,14).

Örömmel haladunk tovább és tovább. Miért? Mert rádöbbenünk arra, hogy úton lenni – jó. Rádöbbenünk arra, hogy földi életünk – zarándoklét. Olyan út, amelyben folyamatosan közeledünk az oltár előtti igében hallott mennyei hazához, azaz: Isten Országához, azaz: Jézushoz. És egy idő után arra is rádöbbenünk, hogy földi életünk egyre inkább: -- peremlét. Már benne is vagyunk a mennyei hazában, Isten Országában, a Krisztusban – de még itt is vagyunk ebben a földi életben. Egyre inkább érezzük már az "odaát" örömét, és egyre inkább sugározzuk ezt ideát. És ez egyre nagyobb öröm. Nekünk is, meg a környezetünknek is.

Az utunkon fokozatosan hátrahagyjuk azt, amit ismertünk. Kilépünk a komfort-zónánkból. Ezt a "nagyon kényelmetlen"-től a "borzalmas"-ig élhetjük meg – ki-ki vérmérséklete szerint. Miért jó ez mégis? Mert ha jó irányba megyünk – *Jézus felé* – akkor pontosan azok a dolgok hántolódnak le rólunk, amelyek megakadályozzák, hogy még közelebb kerüljünk Jézushoz. Azokat pedig ne sajnáljuk. (*Ahogyan az egyik bibliakörös társunk mondta: Mi lesz a mennyben? Azt nem tudom. Egyet azonban tudok: ha valami nem lesz, az nem fog hiányozni. Miért? Mert Jézus betölti mindennek a helyét. Nem is akárhogyan. Szeretettel.*) Isten a szegényítéssel gazdagít bennünket. Ne féljünk szegények lenni!

Egyre inkább birtokba vesszük azt az országot, ahol jövevények vagyunk. Hogyan? Az ország, amit birtokba veszünk nem Magyarország (*vagy Kárpátalja, fehér lovon...*) Még csak nem is Otthon Start lakás... Az ország, amit birtokba veszünk, mi magunk vagyunk. Itt szólal meg megint Berci: „*Ne máá.... Azt akarod állítani Péter, hogy ennek a gyülekezetnek egyetlen tagja sem beszámítható? Hogy mi mind pszichiátriára bezárandó elmebetegek vagyunk? Nem vagyunk saját magunk birtokában?*” **Bizony nem vagyunk az igazi saját magunk birtokában. Mi az ó-ember birtokában vagyunk**. Jövevényként, (*ahogyan egy nemrég elhangzott, kétperces igehirdetésemben mondtam: „kezdő csövesként”...*) tengünk-lengünk Isten Országában. Nem találjuk a helyünket. De eljön az az idő – és az az idő könnyen lehet, hogy a számodra éppen MA van – amikor megtaláljuk a helyünket. Nem másutt, hanem a KrisztusBAN.

Miért négy eljövetel az igehirdetések címe, ha mi indulunk el? Miért nem négy elindulás? Mert nem MI találjuk meg magunkban a Krisztust, hanem Ő mutatja meg nekünk, hogy bennük van. Mert a helyünkre találás nem akarás, vagy futás kérdése (Róm 9,16), hanem kegyelem.

Mikor találtuk meg a helyünket? Mikor győztünk? Abrám akkor győzött, amikor kitartott az útján, és Isten a nevét Abrámból (azaz: Isten az, aki a magasztalt atyából) Ábrahámra (azaz: Ábrahám az, aki a magasztalt atyára) változtatta (1Móz 17,5). Jákób (azaz: a csaló) akkor győzött, amikor vissza mert menni az elé a bátyja elé, akitől elcsalta az elsőszülöttségi áldást. Ekkor Isten Izráelre (azaz: Isten harcosává) változtatta a nevét. **Mi mikor győzünk? Mi akkor győzünk, ha megtaláljuk a helyünket. Hol? A Krisztusban.** Miért győzünk akkor? Idézem Pál apostolt: mert "ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre" (2Kor 5,17). **Ez az újjá teremtett életünk egy állandó nyugalmat és derűt ad nekünk**. Történhet velünk akármi. Eget rengetően jó, vagy baromira fájdalmas dolog. Megérezzük azt, hogy mi pontosan ugyan-ott voltunk, vagyunk és maradunk, akármi is történt velünk. Miért? Mert már megtaláltuk a helyünket. A Krisztusban.

Ahogyan tudjátok, nem olyan régen egy héten belül kaptam egy igen megtisztelő kitüntetést, és meghalt a kutyám. Nem szálltam az elsőtől, és nem dőltem magamba a másodiktól. És nem azért, mert kioltották egymást. Hanem azért, mert már csaknem tíz éve állandóan azt érzem az életemben, hogy „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz" (Zsid 13,8). Jézus ugyanabba a szeretetbe von engem be akkor is, amikor a földi életemben „fent" vagyok, és akkor is, amikor „lent". **Ezt az állandóságot** – *az öröm állandóságát* – a **reményteli, kiteljesedő várakozás, az örök advent állandóságát adom át** – *reménységeim szerint* – **nektek is**. (*Áldásra emelt kézzel*) Legyen ez így – veletek is. Ámen.

Advent 2. vasárnapja, 2025. december 6., MEÖT –Négy eljövetel: 2. A szabadulás napja

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ézsaiás próféta 43. fejezetének az elsőtől a 3., valamint a 11.-től a 13. verseiben a következőképpen: "De most így szól az Úr, a te teremtőd, Jákób, a te formálód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg téged. Mert én, az Úr vagyok a te Istened, Izráel Szentje, a te szabadítód! -- Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító. Én mondtam meg, hogy megszabadítalak, én hirdettem, nem valami idegen isten. Ti vagytok a tanúim – így szól az Úr –, hogy én Isten vagyok. Ezután is csak én leszek! Nincs, aki kezemből kiragadjon, ha én cselekszem, ki másíthatja meg?" – Szabadító Krisztusunk! Bizony, mi nem szabadulni, hanem félni szoktunk. Félünk mindentől, ami jóval tágasabb, jóval ismeretlenebb, mint a mi "kedves", jól megismert megkötözöttségeink. Az az igazság Urunk, hogy mi megszerettük ezt a börtöncellát, amiben élünk. Félünk kimenni az ajtón, akármilyen tágra is nyitod te azt. Kérjük Urunk, add meg nekünk a vágyat arra, hogy változzunk. Mutasd meg nekünk Urunk azt az igazi és teljes életet, amelyben Téged követve személy szerinti része lesz bármelyikünknek, és amely – örök! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Aki hallotta a múlt vasárnapi igehirdetést, egy egészen paradicsomi világba került.** Csak el kell indulni Jézus után, és attól kezdve az élet csudijó lesz. Öröm lesz majd öröm hátán; egymáson fog tornyosulni a hókifli meg a beigli, és minden sütiben a legkedvesebb dolgaink lesznek a töltelék. Megtaláljuk a helyünket, győzünk, és nem marad más dolgunk, semmint lubickolni az örök életben. Kár, hogy Berci, nem voltál eléggé észnél, és nem mondtad azt, hogy ez az egész így, ahogyan van: -- képtelenség. Mert igazad lett volna! Mert **Jézus követése azért messze nem ilyen egyszerű**. Mi lenne az értéke az üdvösségnek, ha nem kellene érte szenvedni semmit? Mi értelme lenne a feltámadásnak, ha nem lenne előtte halál? **Ma és a következő vasárnap a Jézus után haladás nehézségeiről lesz szó**. Ma arról fogunk együtt gondolkodni, hogy **amilyen egyszerűnek látszik megszabadulni mindattól, ami gond és baj, olyan nehéz is ez**. A jövő héten pedig arról lesz szó, hogy hányszor kell mindent újra és újra elkezdeni.

Mondtam már néhányszor, de hadd idézzem fel ismét: **az advent nemcsak örömteli várakozás, hanem a múltam, az év áttekintésére, és a változásra hívó figyelmeztetés is**. Ezért lila a szószék színe.

A mai igénk azzal kezdődik, hogy **Isten így szól hozzád kedves testvérem, személy szerint: NE FÉLJ!** Ez a Jézus által is nagyon sokszor használt köszöntés nem egy „Hello, how are you?" – *bibliai nyelvezetben*. Ez a két szó – véresen komoly. Mert **mi bizony: félünk. Mitől félünk? Mindentől, ami új**. Itt szól közbe Berci: „*Ahogyan itt hallgatlak Péter, úgy gondolom, hogy te már egy kicsit megöregedtél... HOL látsz te itt bárkit, aki fél az újtól?*"

Köszönöm Berci az őszinte szavaidat. Csak remélni tudom, hogy te is egy gyökeresen új életet fogsz kezdeni majd hatvan évesen. **Igazad van: mi valóban azt hisszük, hogy minden percben újat akarunk**. Csakhogy ebből a mondatból, nem az új-on van a hangsúly a mi esetünkben, hanem az akarunk-on. Mi azt és csak azt az újat akarjuk, amit MI akarunk. Mi nem aszerint méricskéljük az újat, hogy az mennyire lódít ki minket az addigi életünkből, hanem a szerint, hogy mennyire illik *nagy kényelmesen* bele az addigi életünkbe. **Mi nem élet-változást, hanem kicsike, kényelmes élet-színesítGETéseket akarunk.**

Képzeljük el a jelenetet. Ott áll előttünk Jézus. És megszólal. Nagyon jól tudjuk azt, hogyha Jézus megszólal a mi életünkben, akkor a mi életünk nem folydogálhat tovább ugyanabban a mederben, mint ahol addig folyt. Hogy akkor új útra, addig járatlan útra, a Jézus útjára kell lépnünk. És azt is nagyon jól tudjuk, hogy a Jézus útja nem lesz olyan nagyon egyszerű… Ezért félünk. DE. **Jézus szava teremtő szó. Azaz azzal, hogy kimondja: „NE FÉLJ" azonnal és rögtön megteremti benned azt az állapotot, hogy NEM FÉLSZ**. És együtt kiáltasz fel Ézsaiással: „Íme, Isten az én szabadítóm, bízom és nem rettegek, mert erőm és énekem az Úr, megszabadított engem" (Ézs 12,2). Látom az arcodon Berci, hogy megint baj van. „*Hogyan jön ide az múlt időben, hogy 'megszabadított engem', amikor még el sem kezdte?*" Úgy, hogy már elkezdte. Megváltott Berci – Téged személy szerint, a neveden szólított... és ezzel Berci, *akarod-vagy-sem*, már az Övé vagy. Megkaptad a mindenséget. Tiéd az egész világegyetem. Ezzel az Úr már be is fejezte a te szabadításodat (*Nagypénteken, a kereszten*). Csak te még nem vetted észre. Ez a mai nap arra is való, hogy erre rádöbbenj.

Mi mindenből szabadít meg minket az Úr? Hallottuk az oltár előtti igében: **a – vakságból**. **Látni** fogjuk az Urat, ahogyan ott áll előttünk. Látni fogjuk mindazt, ami nem jó a mi életünkben, amiből szabadulnunk kellene. Az igeszakaszunkban kétszer is elismétli Isten: „Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító" (Ézs 43,11). Itt a kétszeres én mindkét esetben az az „anoki", amely a héberben nagyon ritkán fordul elő, és azt jelenti, hogy Isten az ő teljességében ott áll, és teremt. Most kétszeresen is ott áll előtted és teremt. Belőled – új embert. Belőled – szabad embert. „Megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!" (Ézs 43,1).

Annyi minden tud minket megkötözni, kedves testvéreim. Majd úgy negyven-hatvan éves korotokra fogtok igazán rájönni arra, hogy mennyi minden (*és a listának még akkor sem lesz vége…*). Csak három példát mondok ma. **Első. Rengeteg olyan családi mintát cipelünk magunkkal**, amelyek irányba állítanak minket. És bizony sokszor rossz irányba... Vert az apám? Megesküdtem magamnak már kamaszkoromban, hogy én ezt soha nem fogom megtenni senkivel. Aztán beért a dackorszakba a kisfiam, és durr, bekevertem neki egy pofont. **Második. Rengeteg trauma emléke él bennünk**. Ezek olyanok az agyunkban, mint egy nagy gödör. Ha csak a közelébe kerülnek a gondolataink, akkor – *mint egy billiárdgolyó* – zutty, beleesnek. Ezért aztán az ilyen traumáknak még a távoli közelségébe sem merészkedünk soha. Minden traumánk egy egész országot tilt le a gondolkodásunkban és az érzéseinkben. **Harmadik. Borzalmasan sok kisebbrendűségi érzés van bennünk**. A nővérem mindig jobb volt nálam... Az öcsémet mindig jobban szerették... Apának soha nem volt elég jó az, amit elértem... Anyám világhírű szeretett volna lenni, de feláldozta értünk, a gyerekeiért az életét. Így aztán tőlünk várta el, hogy világhírűek legyünk – helyette. Ezt sose mondta ki, de mindig ott volt a levegőben…

Borzalmas terhek ezek. Kézzel-lábbal védekezünk ellenük. Hallottuk az egyik testvérünk védekező csomagját: sikerfogócska, tütüke, cigihalmok, kiugrás a harmadikról, túladagolt nyugtató alkohollal keverve. De hallottuk azt is, hogy Isten megállt a testvérünk előtt és így

szólt: „Megváltottalak, a neveden szólítottalak, enyém vagy”. És a siker-tütütke-cigi-öngyilkosság folyamnak – vége szakadt. Azonnal. Ott. Helyben. Folytatás nélkül. Helyettük jött az öröm és a béke. És hallottuk a jelmondatot is: „A legnagyobb télben tanultam meg végre, hogy egy le-győz.-he-tet-len nyár lakozik bennem.” Ez a legyőzhetetlen nyár, kedves testvéreim – a Krisztus.

Az előbb énekeltük: Ó jöjj, ó jöjj Immánuel, Hadd szabaduljon Izráel! (*Ahol az Immánuel a magyar jelentése szerint: „Velünk az Isten”.*) Ezért a testvérünkért többen imádkoztunk így a mélypontján. És Immánuel – eljött. Izráel – *a mi testvérünk* – megszabadult. „Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító” (Ézs 43,11). Mert bármely nap karácsony lehet a mi életünkben. Mert bármely nap megszülethet bennünk is a – Krisztus.

Az Úrtól tanult imádságunk utolsó *(és ezzel akár a legfontosabb)* **kérése: szabadíts meg a gonosztól.** Pál apostol így kiált fel a Rómaiakhoz írott levelében: „gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint – DE… tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével. **Én nyomorult ember! Kicsoda** szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?” És így felel rá: **A mi Urunk, Jézus Krisztus** (Róm 7,22-26). Kedves Testvéreim! Nincs olyan reménytelen helyzet, amelyből ne lenne szabadulás a Jézus által.

Itt fordul meg az igehirdetés elején hallott mondat: **az advent nemcsak a múltam, az év áttekintésére és a változásra hívó figyelmeztetés, hanem – örömteli várakozás is**. Mire vársz ilyenkor örömmel? Jézusra! Arra, hogy jelenjen meg Jézus a te életedben is ugyanúgy, mint Názáretben. És akkor Jézus téged fog a neveden szólítani és neked fogja meghirdetni az Úr kedves esztendejét. Te leszel az, akinek minden adósságát és minden megkötözöttségét elengedik. Ha hittel várod, akkor ma fog beteljesedni ez az írás a füled hallatára. És rád is igaz lesz a hónap igéje Malakiás könyvéből: fölragyog rád az igazság napja, és sugarai gyógyulást hoznak neked (Mal 3,20). Örvendezve fogsz vizet merni a szabadulás forrásából (Ézs 12,3), amely az **örök életre** buzgó víz forrásává lesz benned (Jn 7,38). Az előbb énekeltük: „Ó jöjj, Kulcs Dávid törzséből, a mennynek kapuját nyisd föl!” (*Áldásra emelt kézzel*) Nyíljon meg a menny kapuja már itt e földi örök életben a számodra ezen az adventen! **Jövel Urunk Jézus! Ámen.**

Advent 3. vasárnapja, 2025. december 13., MEÖT –Négy eljövetel: 3. Az újrakezdés napja

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Haggeus próféta könyve első fejezetének a 14. versében, valamint Ezsdrás próféta könyve 3. fejezetének a 11.-től a 13. verseiben a következőképpen: "És felindította az Úr … az egész megmaradt népnek a lelkét, úgyhogy eljöttek, és nekifogtak a munkának Istenüknek, a Seregek Urának a házán. … Az egész nép pedig nagy örömujjongásban tört ki, dicsérve az Urat azért, hogy lerakhatták az Úr házának az alapját. Sokan az idősebb papok, léviták és családfők közül, akik még látták az első templomot, hangosan sírtak, amint a szemük láttára rakták le ennek a templomnak az alapját, sokan pedig hangosan ujjongtak és örvendeztek, úgyhogy a nép közül senki sem tudta megkülönböztetni az örömujjongás hangját a sírás hangjától." – Urunk! Kérjük, hogy indítsd fel a mi lelkünket is arra, hogy fogjunk neki a munkának, és építsük fel a Te templomodat – a MI lelkünkben. Tudjuk, hogy ezt mi képtelenek vagyunk megtenni egyedül. Éppen ezért kérünk Téged, Urunk, arra, hogy szüless meg bennünk, tölts be

bennünket a Te Szent Lelkeddel, hogy a mi sírásunk örömujjongás legyen, és a Benned megnyugvó öröm tölthesse be a mi napjainkat. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Az első adventi vasárnap megláttuk a Jézusra való várakozás célját és örömét. A múlt heti és a mostani vasárnap a Jézus után haladás nehézségeit vesszük sorra**. Egy hete arról gondolkodtunk együtt, hogy **amilyen egyszerűnek látszik megszabadulni mindattól, ami gond és baj – olyan nehéz is ez**. Ma pedig arról lesz szó, hogy **hányszor** *és különösképpen***: -- meddig kell mindent újra és újra elkezdenünk**. Mettől kezdve és mitől (*pontosabban:* KITŐL) válik az újrakezdés örömujjongássá és véglegessé?

A köznapi gondolkodásunkban az újrakezdés általában valamilyen katasztrófa utóélete. Megbuktam az N plusz negyedik utóvizsgán is… Félévet kell ismételnem. Újrakezdem… Elszúrtam az egyetem-választásomat. Utálom azt, amit tanulok. Abba kell, hogy hagyjam. Újrakezdem… Elhagyott a párom. (*Szakítottam a párommal, mert megcsalt az a dög…*) Egyedül maradtam. Újrakezdem… Elváltunk a házastársammal. Egyedül nevelem a gyermekeimet. Újrakezdem… Én kerültem sorra a létszámleépítésnél a munkahelyemen. Elbocsátottak. Másik állást keresek. Újrakezdtem… Műtétem volt, csaknem meghaltam. Se járni, se beszélni, se enni nem tudok. Rehabilitáción vagyok. Újrakezdem… És így tovább...

Most azt hisszük, hogy ez volt a mélypont. Nem. Lehet az újrakezdés ennél sokkal rosszabb is. Kényszeres... Lefeküdtem az első csajjal (*pasival*). Aztán a másodikkal... Aztán az ötödikkel... Azután már nem is számoltam… És később… – találkoztam egy olyannal, aki mellett ki szerettem volna tartani. Egy életen át. De akkor már… – nem ment... Mert addigra már bele-égett az agyamba a partnerkeresés izgalma… Kedves Testvéreim! Ez a motorizált szex pontosan olyan, mint a múlt héten említett trauma-tapasztalat. Egy óriási, fekete – lyuk, amelybe úgy beleesünk, mint egy biliárdgolyó, -- még akkor is, ha csak a közelébe kerültünk... **Ugyanilyen minden más kényszeressé vált újrakezdés, azaz: addikció is. A sikerke, tütüke, snüszike, pöfike, spurika és sok-sok társuk...** Ezeknek a mélypontján lehet felkiáltani Pál apostollal együtt: „Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?” (Róm 7,24).

Most azt hisszük, hogy ez volt a mélypont. Nem. Lehet az újrakezdés még ennél is sokkal rosszabb. Akkor, ha már voltunk teljesen fent is, de utána – megint ide kerültünk. Mert ilyen is van. Pontosan ilyesmikre mondja Pál, hogy "Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni**"** (Gal 5,1). És ugyanezt mondja Péter is: "Mert ha az Úrnak és az Üdvözítő Jézus Krisztusnak megismerése által megszabadultak a világ förtelmeitől, de ismét belekeveredve azokba – el-buk-nak; ez az utóbbi állapotuk rosszabb lesz az elsőnél. De betelt rajtuk az igaz példabeszéd: 'A kutya visszatér a maga okádására', és 'A megfürdött disznó sárban hempereg'" (2Pt 20-21).

Itt állna fel Berci – ha itt lenne, de *(szerencsémre)* ma nincs itt. "*Péter! Ez most komoly?? Itt, az advent közepén te minket ledisznózol és lekutyázol? Ráadásul sarat és okádást dobálsz ránk? Hát ezért jöttem én ide? Én ebből köszönöm szépen, nem kérek: megyek haza...*" Kedves Testvéreim! **Mi sokszor nem azért megyünk oda Jézushoz, hogy megmutassa nekünk a valódi arcunkat, de attól még** (*sajnos…*) **van nekünk egy valódi arcunk. És ez a valódi arc bizony sokszor nem szép. Nézzünk szembe vele**.

Most jutottunk el az igehirdetés elején feltett kérdés megválaszolásához. Mikor NEM bukunk el többet? Mikor lesz az újrakezdésünk gyönyörű és végleges? Hallgassuk meg

erről Jézust: „Amikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, víz nélküli helyeken bolyong, nyugalmat keres, de nem talál. Akkor így szól: *Visszatérek házamba, ahonnan kijöttem*. Amikor odaér, ü-re-sen, kiseperve és felékesítve találja azt. Akkor elmegy, maga mellé vesz másik hét lelket, *még magánál is gonoszabbakat*, és bemenve megtelepednek ott; és végül ennek az embernek az állapota rosszabb lesz, mint azelőtt volt" (Mt 12,43-45). Itt szólna közbe megint Berci: „*Péter, te megzakkantál? Hát ez az ige nem válasz a kérdésedre! Ez ugyanaz a vád ellenünk, mint az előbb – csak máshogy…*" Nem vagy elég türelmes, Berci. Ez az ige bizony válasz a mi kérdésünkre. Csak oda kell alaposan hallgatni a mi Urunkra ahhoz, hogy megértsük a válasz lényegét. Ugyanis Jézus válaszának a lényege egyetlen egy szó. Ki jött rá arra, hogy melyik volt ez a szó? … Bizony, az üresen. Miért olyan fontos ez? Mikor, mivel lenne NEM üres a mi lelkünk az után, miután Jézus kiűzte belőlünk a tisztátalan lelket? … Bizony Jézussal. CSAK Jézussal. (*Azaz: nem önmagunkkal, nem mással lenne tele a lelkünk, hanem CSAK Jézussal*.) **Mi tehát a válasz? Ha Jézus közelsége** (*és Jézus ma is, itt, ebben a pillanatban is közel lehet hozzád, hozzád, vagy hozzád – és még hozzám is*), ha Jézus közelsége **el-űzi belőlünk az ördögöt** (*mert az ördög retteg Jézus közelségétől,,,*), **akkor be kell fogadnunk Jézust a mi lelkünkbe**. **Akkor nem lesz a mi lelkünk üres egyedül, ha Jézus vett benne szállást**. És ha mi ki nem dobjuk a lelkünkből Jézust, akkor Jézus bizony ott is marad a mi lelkünkben – örökre.

Nem mi nézünk tehát szembe a sokszor mások elől eltakart, valódi arcunkkal, a bűneinkkel. Hanem Jézus. Az a Jézus, aki pontosan ezek miatt a bűneink miatt halt meg kedves testvérem érted, érted, érted – és értem is a kereszten. Ezt jövendölte meg Malakiás próféta a hónap igéjében: "De fölragyog majd az igazság napja számotokra, akik nevemet félitek, és sugarai gyógyulást hoznak" (Mal, 3.20a). Az igazság napja: Jézus Urunk születése, karácsony. Az igazság napja: Jézus Urunk halála, Nagypéntek. Az igazság napja: Jézus Urunk feltámadása, húsvét – amely minden bűnünket meghaladja, és minden árnyékunkon gyógyítóan keresztülragyog.

Mitől kezdve válik az újrakezdés örömujjongássá és véglegessé? Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében Illés próféta történetét. Hát… Az eleje nem kifejezetten egy örömujjongás. (*Nem egy matyó… mondaná erre Lackfi János.*) Illés éppen az öngyilkosságra készül. Kimegy a sivatagba étel és víz nélkül meghalni. DE: Isten másként dönt. Isten angyalt küld, ételt küld, vizet küld, és gyógyító alvást küld. És Isten ételének és italának (*mi más ez kedves testvéreim, semmint az úrvacsora egyik ószövetségi előképe…?*) az erejével Illés próféta negyven nap és negyven éjjel át megy az Isten hegyéig (1Kir 19,1-8). Lehetünk mi már akár az öngyilkosságra elszántak, **Isten akkor is elindít minket a vele való találkozás felé. EZ, az Istennel való találkozás az igazi újrakezdés**.

A mai igeszakaszunkban **felindította az Úr az egész megmaradt népének a lelkét, mire nekifogtak a munkának, és elkezdték felépíteni Isten Templomát** (Hag 1,14). Az igazi újrakezdéshez az Úr Lelke, a Szentlélek adja az erőt. És az igazi újrakezdés akkora örömmel jár, amely már sírásban tör ki. És senki nem tudja már megkülönböztetni a sírás hangját az örömujjongás hangjától (Ezsd 3,13). Mert minden, ami valaha sírás volt, innentől kezdve örömujjongás lesz.

Mert ha mi hűtlenek vagyunk is, a mi Urunk hozzánk hű marad, mert ő önmagát meg nem tagadhatja (2Tim 2,13). Ez a rendíthetetlen hűség tör be a mi lelkünk mélyébe annyira, hogy lehatol a legelzártabb zugainkba is, és mindenünket betölt kegyelemmel, békességgel és ujjongó örömmel. Emiatt tör fel belőlünk a sírás, és emiatt válik minden sírás örömujjongássá bennünk. Itt mondja nekünk személy szerint is a lelkünkben lakást vevő Isten: „Ujjongj, örülj

… mert jövök már, és veled fogok lakni” (Zak 2,14). Itt kiálthatunk fel együtt a bevezető zsoltár szavaival mi is: „Láttasd meg Urunk a Te kegyelmedet!” És itt lesznek ránk igazak Ézsaiás sorai: letelt rabságod, megbűnhődtél bűneidért (Ézs 40,1), „mert megjelenik az Úr dicsősége, látni fogja minden ember egyaránt” (Ézs 40,5). A mi Urunk és Istenünk új eget és új földet teremt (Ézs 65,17). Mi magunk vagyunk ez az új ég és új föld. A mi újjászületett lelkünk az. Mert a mi Urunk új szövetséget köt velünk, és a törvényét a szívünkbe írja be (Jer 31,31.33). Ez az új szövetség pedig nem más, mint a mi Urunk Jézus értünk ontott vére, amely mi értünk adatott (Lk 22,20). Kérünk Téged Urunk arra, hogy ma az úrvacsorában is szüless meg bennünk, tölts be bennünket a Te Szent Lelkeddel, hogy a Benned megnyugvó öröm tölthesse be a mi napjainkat. **Jövel Urunk Jézus! Halleluja! Ámen.**

Advent 4. vasárnapja, 2025. december 20., MEÖT –Négy eljövetel: 4. Jézus napja

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium első fejezetének a 28.-tól a 33. verseiben, a második fejezetének a 28.-tól a 31. verseiben, valamint a János szerinti evangélium 17. fejezetének az elsőtől a 3. verseiben a következőképpen: "Így szólt az angyal [Máriához]: Üdvöz légy, kegyelembe fogadott, az Úr veled van! Kegyelmet találtál Istennél! Íme – fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezz Jézusnak. Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának nevezik majd; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak a trónját, ő pedig uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége. ... [Az agg Simeon] karjába vette [a kisded Jézust], áldotta az Istent, és ezt mondta: Most bocsátod el, Uram, szolgádat beszéded szerint békességgel, mert meglátta szemem üdvösségedet, amelyet elkészítettél minden nép szeme láttára, hogy megjelenjék világosságul a pogányoknak és dicsőségül népednek, Izráelnek. ... Jézus, tekintetét az égre emelve így szólt: Atyám, eljött az óra: dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a Fiú is megdicsőítsen téged, mivel hatalmat adtál neki minden halandó felett, hogy mindazoknak, akiket neki adtál, örök életet adjon. Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, Jézus Krisztust." Urunk! Kérjük, hogy szüless meg – bennünk, és uralkodásodnak a mi lelkünkben soha ne legyen vége. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Három eljövetelről beszéltünk eddig**. Az elindulás, a szabadulás, és az újrakezdés napjáról. **Miért is volt mindhárom nap: el-jövetel? Azért, mert nem mi indulunk el, nem mi szabadulunk meg, és nem mi kezdhetjük ezeket újra,** *ha kell,* **hanem Jézus adja meg mindezt nekünk: ingyen, kegyelemből.**

Elsőként az elindulásról beszéltünk. Miért indulunk el? Mit keresünk? Annyi minden hibás hiedelmünk van erről… Aztán rádöbbenünk arra, hogy amit ezek után kajtatva megtaláltunk, az SOHASE lesz elég. Induljunk hát el, és **keressük a MINDENT! És meg fogjuk találni. Mert a MINDEN ma jött el. Ide, közénk. Mert a minden ITT VAN, a mi szívünkben. Mert a minden: a – Krisztus**. Ez az egész földi élet nem más, mint egy folyamatos közeledés Jézushoz. Így válik az életünk zarándokútból egyre inkább peremlétté. Azaz: folyamatos vándorlásból – az örömnek és a szeretetnek az örök élet peremén élő állandóságává. Egyre inkább Isten Országában, az örök életben való létezéssé. Ez a világ minden nyűgével és gondjával együtt egyre jobban kikerül az életünk peremére, mert az életünk közepét Jézus és a szeretet fogja betölteni. És Jézus bennünk élő szeretete mindenre és mindenkire kisugárzik a környezetünkben.

Másodikként a szabadulásról beszéltünk. Sorra vettük, hogy **mennyi minden húz minket vissza azon az úton, amelyen Jézus felé haladunk**. EGY. Egyáltalán nem arra akarunk

menni. Eszünk ágában sincs… KETTŐ. Félünk az igazán újtól. Nem merjük elhinni, hogy beteljesít minket. HÁROM. Tele vagyunk a minket megkötöző családi mintákkal. NÉGY. Rengeteg trauma-tapasztalat él bennünk. Ezeknek még a közelébe sem merünk menni. ÖT. Tele vagyunk kisebbrendűségi érzésekkel. **DE: Jézus mindezektől meg TUD, és meg IS FOG szabadítani minket**. MA.

Harmadjára az újrakezdésről beszéltünk. A köznapi gondolkodásunkban az újrakezdés valamilyen katasztrófa utóélete. Azaz: megbélyegzettség. Azaz: szégyen. Pedig az újrakezdés Jézussal egyáltalán nem ez, hanem szabadulás, kiteljesedés és öröm. Amikor mi akarunk valamit, abból nagyon sokszor kényszeres újrakezdések lesznek. Mert azt, amit nem találtunk meg (a MINDENT…) pontosan ugyan-ott akarjuk keresni megint, ahol a múltkor nem találtuk meg. És itt jön a sikerke, kamatyka, tütüke, snüszike, pöfike, spurika és millió társaik. **Miért nem lesz ebből soha semmi sem elég? Mert üres marad a lelkünk. Miért marad üres? Mert nincs benne a MINDEN. Mert nincs benne Jézus.** A hivatás, a család csak Jézussal lesz gazdag és teljes. Jézus nélkül mindez úgy inog, mint az a homokra épített ház, amely az első szélre összedől, és elpusztul (Mt 7,27). Viszont – Jézussal a lelkünkben úgy el tudunk indulni Isten hegye felé, ahogyan Illés próféta: negyven nap és negyven éjjel menve folyamatosan (1Kir 19,8). És a lelkük úgy tele lesz örömmel, hogy a sírásunk is örömmé változik (Ezsd 3,13).

Így összefoglalva az előző három eljövetelt, észrevehettetek valami nagyon fontosat. **Mindegy, hogy az elindulásról, a szabadulásról, vagy az újrakezdésről beszélünk, ugyan-arról beszélünk. A Jézus napjáról.** Mert csak akkor tudunk a félelmeinket leküzdve, erős elhatározással elindulni, ha: – van előttünk biztos cél, és van hitünk, hogy elérjük ezt a célt. Ifjú korunkban sokszor azt hisszük, hogy ez az erő és ez a cél a miénk. Hogy elég a mi akaratunk. Mindenre elég. Szabadulásra, újrakezdésre: mindenre. Aztán fokozatosan rádöbbenünk arra, hogy a mi akaratunknál több kell. Sokkal több. A MINDEN. A Jézus. Mert az ördöggel csak Jézus bír. De Ő: – igen!

Ma jutottunk el a negyedik eljövetelhez: Jézus napjához. Gábriel arkangyal nemcsak Máriához, hanem hozzánk is szól: „Charite kekharitomené", azaz szó szerinti magyar fordításban: **Örvendj, kegyelemben részesített volt!** Mária korában asszonyokat még köszönteni sem lehetett... Férjezetlen leányokat meg még kevésbé… Ismerjünk ebben magunkra! MI vagyunk azok, akiket még köszönteni sem szabad. És MÉGIS: kegyelemben részesültünk volt. A „volt" a görög befejezett múltra, a perfektumra utal, ami azt jelenti, hogy **megmásíthatatlan, soha vissza nem vonható módon részesültünk a kegyelemben.**

Mi ez a kegyelem? Miért örvendjünk? Mert megszületik Jézus, akinek a neve ezt jelenti: megment minket az Isten. Kedves Testvérem! Érzed-e ennek a kijelentésnek az erejét? Átéled-e azt, hogy Jézus megszületése soha el nem múló, soha vissza nem vonható, végtelen biztonságot és szeretetet ad neked? Érted-e azt, hogy EZT jelenti az a mondat a mai igénkben (*és az előbb elmondott hitvallásunkban is*), hogy Jézus uralkodásának soha nem lesz vége. Ha belépsz Jézusba, eléd tárul a szeretet biztonságának a végtelensége. Nincs elhagyás, nincs csalódás, nincs baleset, nincs halál. A szeretet örök óceánja VAN. És ennek nem lesz vége soha. Hallgassuk meg erről a XVII. században élt Angelus Silesiust:

> Emberré lett az Úr, szalmán kapott helyet,
> Hogy széna-szalma én már – soha ne legyek.
> Bizony – a szíved is kicsi jászol – ha lenne,
> Újra jönne az Úr – s gyermekként megszületne.

Ha Krisztus százszor is születne Betlehemben,
Elvesznél – hogyha nem jönne el a – szívedben.

Kedves Testvéreim! Fogadjuk meg Lukács kérését: „**Egyenesedjetek fel, és emeljétek fel a fejeteket, mert közeledik a megváltásotok!**” (Lk 21,28b) *Berci fiam, te se ülj ott lehorgasztott fejjel…* Neked is közeledik a megváltásod. Ahogyan az agg Simeon mondta: Isten elkészítette az Ő üdvösségét minden nép számára. Ahogy Pál apostol ezt folytatta: „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére” (2Tim 2,4). És még akkor is „ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja” (2Tim 2,13).

Láthatjuk tehát: a Jézusban kapott kegyelem valóban végleges, valóban visszavonhatatlan és valóban soha nem lesz vége. No: ez idáig gyönyörű… De **mikor KEZDŐDIK EL ez a kegyelem? Elég várni karácsonyig? Megszületik a Jézuska, és ezzel a dolog el van intézve? Benne vagyunk a kegyelemben?** ***Azért ez nem ilyen egyszerű…*** Az agg Simeonnak is észre kellett vennie Isten üdvösségét abban a törpe újszülöttben, akivel sok-sok más elsőszülöttel együtt ott tolongtak a szülei a Jeruzsálemi templomban.

Kedves Testvérem! Te meglátod-e az egyik porontyban a sok tucat másik poronty között az üdvösségedet? A karodba veszed-e Jézust, amikor ott van melletted? Átéled-e azt a hatalmas örömöt, amelynek az első hírét Gábriel hozta meg, és amely az agg, a halálra készülő Simeont hálaadó énekre fakasztotta? Megdicsőíted-e, és Uradnak vallod-e Jézust? Vallod-e teljes szívedből azt, amit a hitvallásban elmondtunk: „Jézus az Atyától született minden idő előtt, Isten az Istentől, világosság a világosságtól?” Igen?? Akkor igaz lesz rád a december hónap igéje: Fölragyog az igazság napja a számodra, és sugarai gyógyulást hoznak neked (Mal 3,20). Mert felismerted, és (*az egész életed reá bízásával*) meg-ismerted Jézust, és rajta keresztül a Mennyei Atyát. Ez a megismerés teljes szeretet-közösséget és egy teljesen új életet jelent. Ez a te új életed az – örök élet. Pontosan ugyanúgy soha nem lesz vége, mint ahogyan Jézus uralkodásának. Nyitva van az ajtó az Atyához, amelynek kulcsa egyedül Jézusnál van. Közénk jön az Isten egyszülött Fia, Jézus. Ez az első advent. Jézussal mehetünk Istennel lakozni örökké. Ez a második advent.

Kiáltsunk fel Pállal együtt: „Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek! … Az Úr közel! … és (*áldásra emelt kézzel*) Isten békessége, amely minden emberi értelmet fölülhalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban” (Fil 4,4.5.7). Örökké. **Jövel Urunk Jézus! Halleluja! Ámen.**

Igehirdetések az egyházi év rendjében

Advent 1. vasárnapja, 2021. november 28. Balassagyarmat – Építsetek utat a pusztában az Úrnak!

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, advent első vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Márk szerinti evangélium 1. fejezetének az 1. versétől a 8. verséig a következőképpen: Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete. Amint meg van írva Ézsaiás próféta könyvében: „Íme, elküldöm előtted követemet, aki elkészíti utadat; kiáltó szava hangzik a pusztában: Készítsétek az ÚR útját, egyengessétek ösvényeit!”, megjelent Keresztelő János a pusztában, és hirdette a megtérés keresztségét a bűnök bocsánatára. Akkor kiment hozzá

Júdea egész vidéke és a jeruzsálemiek is mind, és amikor megvallották bűneiket, megkeresztelte őket a Jordán folyóban. János teveszőr ruhába volt öltözve, derekán bőrövet viselt, sáskát evett és vadmézet. Ezt hirdette: Utánam jön az, aki erősebb nálam, és én arra sem vagyok méltó, hogy lehajolva saruja szíját megoldjam. Én vízzel kereszteltelek meg titeket, ő pedig Szentlélekkel fog megkeresztelni. Urunk! A te igéd igazság. Szentelj meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Boldog új évet kívánok! Ma van az egyházi év első napja. Krisztus Urunk karácsonyi születése egy új kezdet volt az egész emberiség számára. Az adventi várakozás nekünk, saját magunknak készíthet elő egy új kezdetet. Új kezdet azonban Jézus Krisztus nélkül egyikünk számára sem létezik. Számoljunk egy kicsit. A hányadik advent is ez a mi életünkben? Mennyire volt ott Jézus Krisztus az eddigi adventjeinkben?

A mai igénk kapcsán három fontos üzenetet fogok kiemelni. Az első: megjelent a világban és megjelenik a számunkra is Jézus, aki a Krisztus. A második: teendőnk van abban, hogy egyre mélyebben megéljük ezt. A harmadik: ha már megéltük Jézus Urunk közelségét, akkor feladatunk is támad ebből. A mai igénkkel kezdődik el a Márk szerinti evangélium. Minden könyvben az első mondat különösen fontos. Hogyan is hangzott itt az első mondat? "Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának a kezdete..." Döbbenjünk rá arra, hogy ez az egyetlen mondat maga az evangélium! Miért? Márk itt használja egyedül a "Jézus Krisztus" szókapcsolatot. Kedves Testvéreim! Ez nem az a név, amely Jézus Urunk személyi igazolványában volt. Jézus Krisztus neve: hitvallás. Ha kimondom így Urunk nevét, akkor azt mondom ki, hogy én hiszem, én meg vagyok arról győződve, hogy a názáreti, Jézus nevű ember volt A Krisztus, azaz a felkent, a Megváltó – és ahogyan a Márk szerinti evangélium első mondata ki is fejti: az Isten Fia. EZ az evangélium. Megjelent a világban és megjelenik a számunkra is Jézus, aki a Krisztus. Ez az a jó hír, amelyre adventben készülünk. Ezt jelenti be Márk az evangéliumi leírásának rögtön az első sorában.

Ne higgyük azonban azt, hogy a mi hitünk teszi Jézust Krisztussá! Jézust a Mennyei Atya, Isten tette Krisztussá. Mielőtt Ábrahám lett volna – Jézus már volt. Jézus Krisztus tegnap, ma, és mindörökké ugyanaz. A mi hitünk a mi utunkat nyitja meg és mutatja meg Felé.

Mennyire volt ott Jézus Krisztus az eddigi adventjeinkben? – kérdeztem meg az igehirdetés elején. Most, hogy már jobban megértettük annak a jelentőségét, hogy mit jelent Jézus neve, aki a Krisztus, tegyük fel jelen időben is a kérdést. Kicsoda nekem ma Jézus? Mit jelent nekem ma Jézus? Használjuk fel az adventi időt arra, hogy idén is közelebb kerüljünk a válaszhoz – valamivel.

Jézus Krisztus eljövetelét a rokona, Keresztelő János hirdette meg Izrael népe számára. Ahogyan olvassuk a mai igénkben, sorban álltak az emberek, és megkeresztelkedtek a Jordán folyóban. Két éve ott jártam, ahol a hagyomány szerint mindez megtörtént. A Jordán folyó, ezen a Jerikóhoz, Kumránhoz és a Holt-tengeri torkolatához közeli részén egy kicsike, sáros, dagonyás patak. Ez a másfél méter széles vizecske vált szét Józsué, Illés és Elizeus előtt? Ezen nem tudtak a honfoglaló izraeliek csoda nélkül átkelni?? És különösen: Ezzel a mocsokkal keresztelt János? Ebbe a sárba merült be Jézus Krisztus Urunk??? – Aztán elszégyelltem magam ezeken a gondolatokon. "Péter, Péter! Te a mostani Jordánt látod, amelyet az öntözéses rablógazdálkodás a torkolatához közel már szinte elfogyaszt, a népesség pedig bekoszol. Mire idáig ér, *ma már* csak ennyi marad belőle. Kétezer éve ez még itt is egy tiszta, nagy folyam volt!"

Keresztelő János tehát az akkor még tiszta és bőséges Jordán vizével keresztelt. A víz lett volna a lényeg? Nem! Ahogyan olvassuk a mai igeszakaszban, Keresztelő János a *megtérés* keresztségét hirdette. Nagyon szép, és jelképes az, hogy a hagyomány szerint *pontosan ott* hirdette, ahol a Jordán folyó édesvize elkezdett már keveredni a Holt-tenger már akkoriban is sós vizével. A keresztelés helye volt az a pont, ahol a halak megtértek, azaz: onnan már nem arrafelé úsztak: a folyásirányban, amerre addig, hanem – észlelve a sós vizet – megfordultak, és a folyásiránnyal szemben, az élő víz felé kezdtek el úszni.

Nekünk magunknak is sokszor az árral szemben kell úszni, ha az élő víz, Krisztus Urunk felé akarunk közeledni. Miért kell az árral szemben haladnunk? Hadd hozzak erről egy másik szemléletes képet. Urunk a Pásztor, és mi vagyunk a nyáj. A juh azonban rövidlátó, vaksi. Ezért irányítás nélkül eltéved. Szüksége van pásztorra. Néha egy-egy, saját magát "sasszeműnek" gondoló juh úgy véli, hogy ő kivétel. Neki nem kell pásztor! És elindul valamerre merészen. Sok vaksi juh meg megy a "sasszemű vezérjuh" után, hiszen azt hiszik, hogy ő lát. Pedig dehogy lát! Csak azt *hiszi*, és azt *mutatja*, hogy lát. A juh soha nem tapasztalta még meg, hogy milyen az igazi látás, amely a Pásztor látása. A vaksi juhok áradata, ahogyan a "sasszemű vezérjuh" után tolonganak, az az ár, amivel *szemben* kell nekünk mennünk, hogy megtaláljuk a Pásztort, Krisztus Urunkat. Sokszor a megtérés ilyen nehéz.

Itt érkeztünk el az igehirdetés második mai üzenetéhez: teendőnk van abban, hogy megéljük Jézus Krisztus jelenlétét ebben a világban. Nemcsak a halaknak a Jordánban, hanem nekünk is meg kell térnünk ahhoz, hogy "a Jézuskából" Jézus lehessen a számunkra. A Máté szerinti evangélium mindezt brutális őszinteséggel fogalmazza meg: "Térjetek meg, mert elközelített a mennyek országa!" – mondja Keresztelő János, majd később így folytatja: – "Ti viperafajzatok! Teremjetek a megtéréshez illő gyümölcsöt!"

Mentegethetjük mi magunkat azzal, hogy a viperafajzatok nem mi vagyunk, hanem a farizeusok és a jeruzsálemi papi előkelőségek, a szadduceusok, akiknek a mondat második felét mondta Keresztelő János. Node: annyira biztosak vagyunk abban, hogy a mi megtérésünk immár teljes és végleges? Hogy lett belőle gyümölcs? Ahogyan Pál apostol fogalmazta a Rómaiakhoz írott levelében: magunkra öltöttük már az Úr Jézus Krisztust? Ne feledjük! A keresztségünk – különösen ha gyermekkorban történt – nem a megtérésünket igazoló oklevél volt, hanem egy menetjegy. Megvallottuk-e bűneinket, ahogyan a Keresztelő Jánoshoz tóduló sokaság tette a keresztsége előtt? Elhagytuk-e az addigi utunkat, amely nem Jézushoz, hanem a Holt Tengerbe vezetett minket, és megfordultunk-e – mint ahogyan a halak tették a jánosi keresztség Jordánbeli helyén?

Kedves Testvérek! Ki kell mozdulnunk a komfort zónánkból, és szembe kell néznünk saját magunkkal ahhoz, hogy *bármelyik* adventben, így ebben a *mostani* adventben is, eljussunk Jézus Urunkhoz. Van egy szép magyar szavunk, amelyet ma már szinte elfelejtettünk. Ez a töredelem. A töredelem a bűneink őszinte megbánása. Gyötrődés emiatt. Megrendülés afelett, hogy ilyenek is lehettünk. Szembenézés mindezzel. Megtagadása mindennek. A töredelmes bűnbánat jelképe az advent színe, a lila. Ahogyan a finn liturgia mondja: Adja meg az Isten, hogy Péterrel együtt sírni tudjunk bűneink fölött. És adja meg az Isten – aki Jézus Urunk kereszthalála miatt *meg fogja ezt adni* nekünk – hogy ott tudjuk hagyni a bűneinket, meg tudjunk fordulni, és el tudjunk indulni Jézus Krisztus felé!

Isten beleoltja a megtérést a szívünkbe. Más szemmel kezdjük el látni a világot, és elkezdenek fájni a bűneink, ahogyan Jézusnak fájt és fáj az, amikor távol vagyunk Tőle. Az, hogy mi Jézustól távol vagyunk – higgyétek el nekem ezt Kedves Testvéreim, mert megtapasztalásból mondom – Jézusnak nagyon-nagyon fáj.

Eljutottunk az igeszakaszunk harmadik, utolsó fontos mai üzenetéhez: ha már megéltük Jézus Urunk közelségét, akkor feladatunk is támad ebből. Keresztelő János kiáltó szava hangzott a pusztában: "Készítsétek az Úr útját, egyengessétek ösvényeit!" Mélyedjünk el ennek az igének a szépségeiben. Nemcsak egyetlen széles útja van az Úrnak, hanem sok kisebb útja, ösvénye is. Azaz: nincs előírt, mindenkire egyformán érvényes módja annak, hogy ki-ki hogyan közelíti meg Jézus Urunkat. A saját életünk menete mutatja meg, hogy nekünk milyen utat kell egyengetni Jézushoz. Merthogy ez az első feladat. A saját magunk útjának az egyengetése. Az utunk alapját, a hitet: kapjuk – Urunk ajándékaként. De a hit elmélyülése egy hosszú folyamat. Itt van szükség az út-egyengetésre. Gyakori gyülekezetbe járással, az ige hallgatásával és olvasásával, imával, úrvacsorával, és még ezer egyéni módon. Ha minden ajtót bezárunk a hit előtt, hogy nekünk adományozódhasson, akkor – ugyan mire is várunk?

De a feladat nem fejeződik itt be! MÁSOK számára is egyengetnünk kell az utat Jézus felé. Ráadásul hol? A pusztában. Ez a puszta sem Zuglóban, ahol én lakom, sem itt, Balassagyarmaton nem a nagy magyar Alföldet jelenti. A bibliai puszta az a kietlen, sivár vidék, ahol nincsen élő víz. Az a vidék, ahol az ördög kísért. De egyben az a vidék is, ahol találkozni lehet Istennel. Mikor? Hogyan? Ez alapvetően a kegyelem műve, amely pünkösd után számunkra már a Szentlélek munkálkodásában, a Szentlélek keresztségében is megmutatkozik. De higgyétek el kedves testvéreim, hogy a kegyelem minket, saját magunkat is használhat eszközként. Fogadjuk ezt el! Legyünk mások számára mi magunk Jézus követe! Küldetésünk van! Nem kellenek ehhez nagy szavak. Nem kell ehhez teveszőr ruha, bőröv és sáskaevés sem. Sokszor elég egy mosoly. Egy kinyitott Biblia. Egy fellapozott énekeskönyv. Egy csendes ima. *Éljünk* mindezekkel! És segítsük életre jutni másokat is. Ne hagyjuk, hogy a Holt Tenger felé ússzanak! Segítsük a megfordulásukat az élő víz felé, a megtérésüket Jézus Urunk felé.

Így ír erről Túrmezei Erzsébet, aki sok évtizeden át dolgozott Balassagyarmaton, a Légy Krisztushordozó című versében:
Jézust kereste, hogy néki ajánlja fel erejét. ...
Ment, mendegélt. Zúgó folyamhoz ért.
És akkor rimánkodva, odatipegett egy öreg anyóka:
„A hidat elvitte az ár! Sose jutok a túlsó partra már!”
Karjára vette. Átlábolt vele.
S szíve egyszerre szokatlan melegséggel lett tele.
„Ez lenne hát Jézus szolgálata?”
Amint hajnalra vált az éjszaka, a parton kunyhót épített,
s vitte, vitte át a hullámokon a gyengét, a kicsinyt…
szolgált és segített.
Tudta: ez mind Jézus szolgálata.
Néha mégis feltört a kérdés: „De hol van Ő maga?”
Új reggel virradt, és a tiszta fényben csendesen és szerényen elébeállt egy gyermek.
„Vigyél át engem!” – kérte.
Vigyázva vette széles vállára, mint a könnyű pelyhet; s a hullámokba lépett.
Mire középig ért, roggyant a térde, terhe olyan nehéz lett.
A gyermek fenn a vállán egyre nőtt.

És mintha már az vitte volna őt!
A másik parton remegve borul le a lába előtt.
„Ki vagy te?” – kérdezte riadtan.
„Jézus!” – csengett a felelet. „Ne félj, szolgálatodat elfogadtam.”
Átszegezett, bilincset oldozó kéz pihent lehajtott fején.
Szemét vakította a fény. Aztán… nem látta már… de szolgálta tovább.
És lett a neve Krisztushordozó.
Van-e közöttünk Krisztushordozó?
Mert Ő ma is megáll előttünk csendesen.
Várja, hogy megnyissuk a szívünk, s bent a szívünkben hordozzuk Őt végig az életen.
Szegényen és gyengén, ó Legerősebb, leborulok én is előtted.
Rég rámvetetted bilincsoldozó, átszegezett, áldó kezed.
A szent keresztvíz hullt, permetezett, s homlokomra írta az új nevet:
„Légy Krisztushordozó!” Segíts, hogy mindhalálig az legyek!

Ugyanezt hirdette Ézsaiás próféta látnoki szava: "Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Mert megjelenik az Úr dicsősége, látni fogja minden ember egyaránt."

Kedves Testvéreim! Megjelent az Úr dicsősége, és itt él velünk. Neve is van, úgy hívják, hogy: Jézus Krisztus. Köszöntsük Őt, várjuk Őt, hívjuk Őt a saját életünkbe és mások életébe is ebben a mostani adventben. Hordozzuk Őt egész életünkben. Immánuel: Velünk az Isten! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy megjelentél e világban, és hívsz mindannyiunkat a Veled való közösségbe. Köszönjük, hogy megmutatod merre van az élet vize, és segítesz nekünk megtérni, nehogy a Holt Tengerbe sodródjunk. Kérjük, hogy Péterrel együtt sírni tudjunk a bűneink fölött. Kérjük, hogy ott tudjuk hagyni őket és el tudjunk indulni Feléd! Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, bátoríts bennünket a tanúságtételre, utad egyengetésére szavainkkal és tetteinkkel – egész életünkkel. Ámen.

Advent 2. vasárnapja, 2019. december 8, Budaörs. *(életem első igehirdetése)*

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, advent második vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Ézsaiás próféta könyvének második fejezetében a 12. és a 17. verstől a 20. versig, a következőképpen: „Mert jön a Seregek Urának napja minden kevély és magas ellen, mindenki ellen, aki nagyra tartja magát, de majd meg kell alázkodnia; ... Porba hajtja az ember büszkeségét, és megalázza a halandók nagyságát. Csak az ÚR magasztaltatik föl azon a napon. A bálványok pedig semmivé lesznek egészen. Bebújnak majd a sziklabarlangokba és a föld repedéseibe az ÚR félelmes fensége és méltósága elől, amikor fölkel, hogy megrémítse a földet. Azon a napon odadobja az ember a vakondoknak és denevéreknek ezüst és arany bálványait, amelyeket azért csinált, hogy leboruljon előttük.” Csak az ÚR magasztaltatik föl azon a napon... Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Advent van. A remény vasárnapja. Várjuk a Jézuskát... És erre... Bumm... a nyakunkba szakad a mai ige: Mert jön a Seregek Urának napja minden kevély és magas ellen, porba hajtja az ember büszkeségét, és megalázza a halandók nagyságát. Puff... Ilyenkor keres az ember kibúvókat. Hagyjanak engem most a karácsonyra készülni. Rám ez az ige – nem vonatkozik.

Amikor Ézsaiás az ige sorait írta, Krisztus előtt kb. 730-740-ben, még minden rendben volt Izrael két királyságában. Nem zúzták porrá még Izrael tíz északi törzsét az asszíriaiak, nem kellett az asszír főisten, Assúr oltárát felállítani még a jeruzsálemi Templomban, és nem vonult fel még Szanhérib asszír király Jeruzsálem ostromára. De Ézsaiás már látta a jövőt. Látta már Izráel maradék törzseinek babiloni fogságát is, jóval több mint száz évvel később. Látta azt, hogy büszke lett, elbizakodott és elhájasodott Izrael. Minden ember benne, az "anásím" héber szóval jellemzett gazdagok, és a "háádám" héber szóval jellemzett nép egésze egyaránt. Izrael erős váraiban bízott és erős hajóiban. Izrael a pénzében bízott. Izrael ezüst és arany bálványaiban bízott – Istene helyett. ... Az adventi hangulatban könnyen a nyelvünkre jön: "De hát mindez sok ezer éve volt! Ráadásul az ige szerint a bálványok lesznek semmivé egészen azon a napon. Nem én! Rám ez az ige nem vonatkozik."

Tudjátok, kedves testvéreim (*és hát persze, hogy tudjátok, hiszen gyakoroljátok, velem együtt, minden nap...*), az ember végtelenül találékony tud lenni akkor, amikor kibúvókat kell keresnie. Kereshetjük mi is napestig a kibúvókat az elől, hogy szembenézzünk ezzel a mai igével, de végig egyvalamit biztosan érzünk, sejtünk és tudunk: ez a kemény, prófétai ige, mint ahogyan Isten MINDEN egyes igéje, ránk vonatkozik. Itt és most.

Fontos emlékeznünk arra, hogy advent: a böjt időszaka. Az oltár színe: a lila. A lila a bűnbánat színe. Nemcsak azért helyénvaló a prófétai ige tehát, mert Isten igéje mindig helyénvaló, hanem éppen azért is – mert most advent van. Bűneink tudatában és ismeretében várhatjuk igazán Jézust. Advent négy vasárnapja Krisztus első és második eljövetele közötti pillanatként határozza meg a jelent.

Azon a napon odadobja az ember a vakondoknak és denevéreknek ezüst és arany bálványait, amelyeket azért csinált, hogy leboruljon előttük... Eszembe jut életem egy szörnyűséges emléke erről. Az egyik kedves barátom meg akart engem ajándékozni egy szép élménnyel, és elvitt a pécsi terráriumba. Addig minden rendben is volt, ameddig a teknősöket és a gyíkokat nézegettük. De amikor bementünk a denevérszobába: Testvérek, az maga volt a borzalom. Képzeljetek el egy eléggé sötét szobát. Amikor belépsz, még semmi gyanús nincsen, csak annyi, hogy be kell zsilipelni az ajtón. Bent aztán észreveszed, hogy a tetőn sorban lógnak a denevérek, lehet minimum ötven, vagy több... A sötétben nem látszik jól. Aztán elindul a pokol. Sötét és csend. Egyszer csak: Zssuhh... Elszáll egy denevér a jobb füled mellett. Aztán Zsssuhhh... Elszáll egy a bal füled mellett. Aztán Zssuhhh... Zssuhhh.... Zsssuhhh... Össze-vissza szálldosnak melletted a denevérek, és te csak kapkodod a fejed. Kedves testvéreim: borzasztóan féltem én abban a szobában. Később jöttem csak rá, hogy úgy éreztem: a denevérek az én kísértéseim, a bűneim, az én ezüst és arany bálványaim voltak. Be voltam velük együtt zárva egy szobába, és nem eresztettek. Lehetünk ezzel így sokan. De vigasztaljon meg bennünket a hónap igéje, szintén Ézsaiástól: „Aki sötétségben jár, és nem ragyog rá fény: bízzon az Úr nevében, és támaszkodjon Istenére!” (Ézs 50,10b)

Az Ézsaiás által a bálványokra használt héber szó, az „elíl”, értéktelenséget, semmiséget jelöl. Hiába arany, hiába ezüst az a bálvány – értéktelen, semmi. A mi saját magán-bálványaink azonban nem csak ezüst és aranybálványok lehetnek. A sikerbálvány, a boldogságbálvány, a keresztyén önmegvalósítás énbálványa (amikor azt hisszük, hogy a tetteink miatt üdvözülünk) mind-mind ugyanolyan bálvány, mint a pénzbálvány. Az életünk egy naaagy-naaagy bálványbolt, testvéreim. Olyasmiért fordulunk a magunk csinálta bálványokhoz, amit a mindenható Istentől kellene kérnünk: megnyugvásért, vigasztalásért, bátorításért, erőért és szeretetért. Bálvány tehát minden, ami közénk és Isten közé, közénk és Jézus közé áll. A mai

ige jó híre, evangéliuma az, hogy oda lehet dobni ezeket a bálványokat a vakondokoknak és a denevéreknek. A magunk erejéből, testvéreim, ez azonban nem megy.

Miért kezdtem el a tudománnyal foglalkozni negyven éve? Persze: volt benne nagy adag kíváncsiság és a megismerés öröme is. De az elején főként a megbecsültség vágya hajtott. Amikor az ember keveset tud, azt hiszi: az a minden. Amikor az ember már sokat tud, rájön, hogy az a sok: az mind-mind... a semmi. A tudomány – ha sok, és nem kevés – nem Isten ellen lázítja az embert. Ahogyan Max Planck mondta: a tudósnak Isten van minden megfontolás végén. A tudomány – ha sok, és nem kevés – Istenfélelemre és alázatra nevel. Olyan alázatra, amiről Weöres Sándor ezt mondta a „Rongyszőnyeg" című versében:

„Valaha én is Úr akartam lenni,
ó bár jó szolga lehetnék!
De jaj, szolga csak egy van: az Isten,
és uraktól nyüzsög a végtelenség."

Csak az ÚR magasztaltatik föl azon a napon... Képzeljük magunk elé ezt a napot! Balfelől állunk mi, a bűnösök (itt van a sziklabarlang, a föld repedése, a vakondok és a denevér, és itt van a sötétség). – Jobbfelől áll a hatalmas, ítélő Isten. KÉT KÉRDÉST teszek fel mindannyiunknak. Az első kérdés: Mi köt össze minket, bűnösöket a hatalmas, ítélő Istennel? Jézus Krisztus, a mi megváltó Urunk köt minket össze közös mennyei Atyánkkal!

Csak az ÚR magasztaltatik föl azon a napon... Képzeljük magunk elé ezt a napot ismét! Balfelől állunk mi, a bűnösök (itt van a sziklabarlang, a föld repedése, a vakondok és a denevér, és itt van a sötétség). – Jobbfelől áll a hatalmas, ítélő Isten. A kettőnk között feszül hídként: Krisztus. A második kérdés: Mi hol vagyunk, kedves Testvéreim??? Bűnös önmagunkban, még mindig balfelől – vagy együtt a Krisztussal – úton Isten Teljessége felé? Mi hajt bennünket ebben az adventben? Mi elől és mi felé futunk?

Fiatal koromban sokáig – tévesen – azt hittem, hogy Isten Országa – a túlvilágon van. Ideát éldegélünk, ahogyan éldegélünk... – és a halálunk után majd látunk színről-színre. Néhány éve megtanultam, hogy Krisztus Útját lehet járni már e földi létben is. Isten Országa mibennünk van, testvéreim! Ahogyan az Útmutató egyik mai igéje mondja Jakab apostol leveléből: „Legyetek hát türelemmel testvéreim az úr eljöveteléig" (Jak 5,7). Várnunk kellene, hogy eljöjjön az Ítélet Napja? Félelem nélkül, benső örvendezéssel? IGEN!!!

Halljuk meg a lelkünk legmélyén azt, amit Jézus mondott nekünk a Lukács szerinti evangélium mai igéjében: „És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel. Amikor pedig ezek elkezdődnek, egyenesedjetek fel, és emeljétek fel a fejeteket, mert közeledik a ti megváltásotok" (Lk 21, 27-28).

Ma is el fogjuk imádkozni együtt: „Jöjjön el a Te országod!" Tényleg készen állunk minderre? Mondjuk ki a lelkünk legmélyén: IGEN!!! Dobjuk el a bálványainkat! Kérjük Jézus segítségét, hogy képesek legyünk erre. Ha kérjük: megadatik.

Kedves Testvéreim! Hálatelt szívvel hirdetem néktek az evangélium szívének üzenetét: Urunk áldozata miatt bűneink megbocsátattak. Pont. Telelesztai: azaz Elvégeztetett. Mindörökre. Visszafor-dít-ha-tat-la-nul. Jézus kérdi tőlünk: „Miért féltek, ti kicsinyhitűek?" (Mt 8,26)

És Jézus mondja, újra és újra – és újra: „Ne féljetek!” Aki hisz, testvéreim, az nem fél —— mert vele van Jézus. Így János apostollal együtt mondjuk, hogy „bizalmunk van az Isten ítélete napjához; -- a szeretetben NINCSEN félelem!” (1Ján 4, 15-18).

Kérdezzük meg még egyszer magunktól: Mi hajt bennünket ebben az adventben? Mi elől és mi felé futunk? A bálványainkat odadobva – a Jézus Krisztus felé futunk. Mondjuk azt hozzá testvéreim, hogy: Tetelesztai, azaz: Elvégeztetett. Mindörökre. Visszafordíthatatlanul. Jézus nem romlott fától kíván romlatlan gyümölcsöt, hanem meggyógyítja a sebzett gyökereinket. Jézusban élve életünk egésze egy jótetté változik. Találkozzunk hát Jézussal! -- Odabent.

Gondolatban szaladjunk előre, karácsony napjára. Gondolatban térdeljünk le a jászolhoz. Érezzük meg a végtelen békét és fenséget. Engedjük, hogy beburkoljon minket ez a békesség. A testté lett ige, Isten új szövetségének a békessége.... Érezzük meg, hogy Isten Házában vagyunk. Isten Házának Jézus az Ajtaja. Jézus meghív bennünket, hogy lépjünk be Isten Házába. Engedjünk Jézus hívásának! Minden lépést Ő tett meg felénk, csak ezt az egyetlent, ezt az utolsót kéri mi tőlünk. Ne féljünk egész életünknek ettől az egyetlen jó lépésétől! Engedjünk Jézus hívásának! Lépjünk be!

Ha Jézus hívó szavára beléptünk: megérezzük, hogy egy teljesen más világba kerültünk.... A Jézus világában vagyunk, ahol a szeretet és a békesség teljesen új dimenziói nyílnak meg a számunkra. Szabadok lettünk! Éltünkben először teljesen szabadok!

És amikor kezdünk rádöbbenni arra, hogy mi is történt velünk, amikor beléptünk Jézusba, beléptünk Jézus szívébe, akkor megzendül bennünk Jézus szent igéje: „Én vagyok az ajtó: -- mondja Jézus – ha valaki én rajtam megy be, megtartatik, és bejár és kijár majd, és legelőt talál” (Jn 10,9).

Hová lettek a denevérek, a bűneink!?? Elporladtak!!! Jézus megtisztított bennünket. Hol van a vakond? Itt van, változatlanul. Mi vagyunk a vakond! De mi immár LÁTUNK!! Mert LÁTÁST kaptunk Jézustól. Az Út, az Igazság és az Élet látását. Hol van a por!?? Sehol!!! Jézusban már sehol... Dicsőség lett helyette. Nem a mi dicsőségünk. Isten dicsősége, amelyet megoszt velünk a Krisztus Jézusban. Hol vannak a bálványok!?? Sehol!!! Lehántotta őket Jézus rólunk. Isten Házába NEM JUT BE egyetlen bálvány sem. Szabadok lettünk!!! A Krisztus végtelenségében, az Isten szeretetében teljesek és szabadok.

Csak az ÚR magasztaltatik föl azon a napon... Melyik ez a nap Testvéreim? Az utolsó advent, Urunk, Jézus Krisztus második eljövetele. Ugye értjük már, kedves Testvéreim, hogy a Jézusban az Úr befogadott minket az Ő Házába és nem bálványrabság, nem kárhozat, nem por, hanem felmagasztaltatás lesz a mi részünk azon a napon? De ehhez Jézus Krisztus teljes elfogadása, és befogadása KELL. Választhatunk: dönthetünk. Ez, testvéreim, életünk egyetlen, legfontosabb döntése. Éljünk vele! Erre készüljünk az advent során, ezt kívánjuk, ezt várjuk karácsonykor. Mert ha várjuk: Meg Fogjuk Kapni! Mert Jézus megváltott bennünket. És elhozta nekünk az Örök Életet. Tetelesztai: Elvégeztetett. Mindörökre. Visszafordíthatatlanul. Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Urunk! Te látod a mi lelkünket. Hadd tegyük Eléd, mindazt, ami vagyunk. Adj erőt Urunk ahhoz, hogy eldobjuk a bálványainkat! Mert olyan kicsinyek vagyunk, hogy a Te irgalmadra mindig rászorulunk. Mennyei Atyánk! Egyetlen Fiad, a mi Megváltó Urunk, Jézus Krisztus nevében kérjük résztvevő irgalmadat hozzánk, akik nagy terhet cipelünk. Urunk, vedd el a félelmet, a

szorongást belőlünk, és tölts be minket szeretetteddel, Szent Lelked erejével! Változtasd az életünket egy nagy jótetté! Add meg Urunk, hogy szolgálhassunk Neked, alázattal és bizalommal. Szabadíts meg minket Urunk énbálványunk gonoszától, hogy beléphessünk Hozzád, Isten Házába! Szívünk készítsd el Urunk, hogy feddéseiddel könnyen ne játsszunk, idején megtérjünk. És mikor eljössz, ne kelljen majd féljünk!Dicsérjük Istent! Ámen.

Advent 2. vasárnapja, 2021. december 5. Ilkad – Vágyjuk, kérjük Urunktól a hitet!

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, advent második vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium 13. fejezetének a 6. versétől a 9. verséig a következőképpen: „Azután ezt a példázatot mondta: Egy embernek volt egy fügefája a szőlőjében, és kiment, hogy gyümölcsöt keressen rajta, de nem talált. Azt mondta a vincellérnek: Íme, három éve, hogy idejárok gyümölcsöt keresni ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki, miért foglalja a földet hiába? De az így válaszolt neki: Uram, hagyd meg még ebben az évben, míg körülásom és megtrágyázom, hátha terem jövőre, ha pedig nem, akkor vágd ki!” Urunk! A mi életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Hol tart a mi mostani adventünk a fügefa történetében? Gyümölcstelenek vagyunk? Már hosszabb ideje? Vagy érezzük azt, hogy Jézus Urunk körülás és gondoz minket? Esetleg: – ezektől gyümölcsöt hozóvá váltunk? Az advent nemcsak örömteli várakozás, hanem a múltam, az évem áttekintésére és a változásra hívó, erős szó is.

Tudjuk mindannyian, hogy a fügefa története egy példázat. A szereplők, a szőlőtulajdonos, a szőlőműves (*azaz a vincellér*), a szőlőskert, a fügefa, a gyümölcs és még a trágya is, mind-mind szimbolikusak. Voltak írásmagyarázók, akik mindezt történetileg értelmezték. A szőlőskert: Izráel, a fügefa: Jeruzsálem – mondták. Az egész történet pedig arról szól, hogy Jeruzsálem Jézus három évi működése után a negyedik évben hogyan utasította el, és feszítette keresztre Jézust. Közvetve a történet arról is szól – mondták –, hogy Jeruzsálem negyven évvel későbbi lerombolásának a sorsát Jézus előre látta. Ezért fakadt sírva a városhoz érve ezt mondva: "Mert jönnek majd rád napok, amikor ellenségeid ostromfalat emelnek körülötted, körülzárnak, és mindenfelől szorongatnak, földre tipornak téged és fiaidat, akik falaid között laknak, és kő kövön nem marad benned, mert nem ismerted fel meglátogatásod idejét." Nagy hiba azonban az, ha elakadunk ennél a történeti értelmezésnél, és nem vesszük észre, hogy a fügefa története *rólunk magunkról* szól. *Tőlünk* kérdezi meg ezzel a történettel Jézus, hogy *felismerjük-e a meglátogatásunk idejét*?

Ha átérezzük, hogy a fügefa története rólunk szól, akkor rádöbbenünk arra, hogy a sorsunk azon dől el, hogy terem-e rajtunk gyümölcs? Égetően fontossá válik tehát annak a megértése, hogy mi is a gyümölcs a mi saját életünkben? A siker, a gól lenne a gyümölcs? Igaza lenne annak, aki 2008-ban a magyar labdarúgás helyzetét hasonlította a terméketlen fügefához? A jócselekedet lenne a gyümölcs? Ma nem fogok kiabálni a haragosommal – *mert hát siket szegény, és a maszkomtól amúgy sem hallaná a hangomat... – ez* lenne a gyümölcs?

Reményik Sándor így ír arról, hogy mi a gyümölcs:
Állok, fügefa, gyümölcstelenül,
De gyümölcstelenségem férge rág.

Teremts bennem hitet,
Teremtője a világnak!
Tedd, hogy lerogyjak eszméletlenül
S új eszmélettel virradjak fel reggel –
Le ne peregjen rólam harmatod,
S bár egy rögöt mozdítsak meg hitemmel!

Kedves Testvéreim! A mi *egyetlen,* igazi gyümölcsünk a *hit*. *A hit*, amelyet Isten ad nekünk, *a hit*, amely Jézushoz vezérel bennünket, és *a hit*, amelyből testvéri, hívő közösség fakad – ez az *igazi* gyümölcs. Nem helyettesíti a hitet semmi: sem kegyesség, sem múlt, sem jótett. Az összes többi gyümölcs a hitből már mind következik. Jézus Krisztus Urunk így foglalja mindezt össze az igazi szőlőtő példázatában: Aki énbennem marad és én őbenne, *az* terem sok gyümölcsöt. Ne csapjuk be magunkat azzal, hogy "*Ó, hát én már kiskorom óta hitben élek*". A hit nem olyan, mint egy ruha. Megkaptuk, és utána a miénk. Még mutogathatjuk is... A hit mindig mozgásban van. Ha a hit nem nő – akkor bizony csökken. Vágyjuk, kérjük Urunktól a növekvő hitet!

Ha a gyümölcs lényege a számunkra nem a hit, akkor igen könnyen tévútra kerülhetünk. A környezetünk tele van álgyümölccsel, konzum-gyümölccsel. Ezekben nincs hit. Sőt: éppenhogy eltávolítanak a hittől, mert lefoglalnak bennünket. Talán inkább úgy mondhatnám, hogy: elfoglalnak bennünket. Milyen a konzum-gyümölcs? Csillog – de belül üres. Tetszetős – de nem táplál. A miénk – de nem felemel, hanem a porba sújt. Holnap lesz Mikulás. Hadd hozzam ezt a népszokásunkat példaként. Mikor lesz a Mikulás konzum-gyümölcs? Ha a csoki csak a zabálás tárgya lesz. Ha mikulási ajándék csak szeretet-pótlék lesz. Ha arról szól a Mikulás, hogy ki kapott többet, ki kapott nagyobbat, kinek van trendi Mikulása... A sor hosszan folytatható... Végtelenül sok módot tudunk mi, emberek kitalálni arra, kedves testvéreim, amikor a konzum-gyümölcsöket hisszük és hirdetjük gyümölcsnek. Lehet másmilyen is a Mikulás! Amikor a bennünk élő hit szeretetet terem. Node: a mikulás ugyanaz! No igen... De nem a mikulás a lényeg! Az csak ürügy, alkalom. Alkalom arra, hogy kimutassuk a szeretetet. Alkalom arra, hogy megtanítsuk a gyermekeinknek, hogy ne ragaszkodjanak foggal-körömmel ahhoz, amit kaptak, hanem osszák meg másokkal – akiknek kevesebb jutott. Alkalom arra, hogy kölcsönössé váljon az örömhozás, és az akár már a kicsit felnőttebb gyermek is töprengjen azon, hogy milyen rajzzal, verssel is lepje meg a szüleit és a testvéreit a Mikulás alkalmával... A sor megint hosszan folytatható. Kedves Testvéreim! Nagyon jó hírem van. A Szentlélek, a bennünk élő hit kreativitása *sokkalta nagyobb* a jóság új és új módjainak, az igazi gyümölcsöknek a megmutatásában, mint a hit nélküli ember kreativitása a konzumgyümölcsök és az álgyümölcsök kitalálásában.

Életünk igazi gyümölcsei hosszabb távon is értelmezhetőek. Akkor, amikor már sok-sok Mikulás és sok-sok advent egymásra rakódott az életünkben. Milyen nyomokat hagytunk magunk után? Megbántott, megkeseredett, szeretetre képtelen embereket? Vagy a bennünk élő hit, a bennünk élő Krisztus alázatának, irgalmának és szeretetének a nyomait? A Bírák könyvében Jótám fabulája szól a fügefáról. A fák arra kérték a fügefát, hogy legyen a királyuk. A fügefa így válaszolt: talán elvesztettem édességemet és pompás gyümölcsömet, hogy merjek hajladozni a fák fölött? Bizony: a gyümölcstelen fa magasra tör. A gyümölcsöt érlelő fa pedig alázattal meghajtja a fejét. Melyikek vagyunk mi magunk, kedves testvéreim? A magasra törők, vagy az alázattal meghajlók?

A hit nélküli ember feléli, kipusztítja a környezetét is. A bántás, az ítélkezés, a rágalom sokkal gyorsabban terjed az ismeretségi körünkben, mint a dicséret, vagy a szeretetteljes szavak.

Nézzünk saját magunkba! Örömöt terjesztünk mi a saját környezetünkben, vagy bántást? Az örömöt terjesztő ember környezete gyümölcsbe borul. A szeretet szavai és tettei szeretetet szülnek. A mosolyból mosoly lesz. Milyen volt a mostani hétvégénk eddig? Adtunk-e erre már esélyt?

Életünk igazi gyümölcsei a közösségeinkben is értelmezhetőek. Reformált lett-e a mi egyházunk? Több gyümölcsöt terem-e? Megmozdít-e Isten igéje valamit bennünk – vagy csak lepereg rólunk? Részt veszünk-e a szolgálatokban – vagy ráhagyjuk őket másokra? Átéljük-e az úrvacsora Krisztus-tapasztalatát, vagy még akkor sem járulunk Isten asztalához, amikor tehetnénk?

1955. december 31-én a mai igeszakaszunk volt egyházunk óév esti igéje. Az alkalmat előkészítő lelkészi munkaközösség ezzel a három mondattal zárta az igehirdetést: "*Érdemes volt-e a saját helyünket nekünk adni? Isten formál bennünket, hogy alkalmasabb eszközei lehessünk. Adja Isten, hogy egy esztendő múlva ezért hálát adhassunk neki!*" Gondoljunk ebbe most bele! Az 1955-ös év vége volt akkor. Egy év múlva: 1956. december 31-e, az 56-os forradalom utáni év utolsó napja volt... Döbbenjünk rá azokra a példákra, amelyeket önvizsgálatból és gyümölcstermésből a saját történelmünk ad nekünk. Vágyjuk, kérjük Urunktól a növekvő hitet!

Hosszasan időztem a gyümölcs kérdésénél. Tartsuk meg mindennek a lényegét: A mi *egyetlen,* igazi gyümölcsünk a *hit*. Ezen dől el a sorsunk az életünkben.

Hogyan higgyünk? Honnan jön a hit? ***Van***, aki *mindent* megtesz azért, hogy képessé váljunk a hitre, és mindarra, ami ebből következik. Ő a vincellér, a szőlőműves, aki Jézus Krisztus Urunk. Nem nekünk, a fügefának kell hozzá menni. Jézus jön hozzánk – most, adventkor is. Jézus nem csak alkudozik értünk, mint Ábrahám Istennel Szodomáért, amikor az igazak számát (*akiket ha Isten megtalál a bűnös városban, akkor megkegyelmez Szodomának*) először ötvenre, majd negyvenötre, majd harmincra, majd húszra és végül tízre alkudta le. A vincellér nemcsak időt kér a fügefának, hanem féltő szeretettel gondoskodik is róla. Jézus az életét adta értünk. Megváltott minket. Mindannyiunkat. Ez az életünk legjobb híre. Ez az evangélium! Jézus végig itt van velünk a Szentlélekkel, és új meg új esélyt ad nekünk arra, hogy hitre jussunk. A nekünk adott türelmi időt, a kronoszt, Jézus Urunk kegyelmi idővé, kairosszá változtatta. Még nőhet bennünk a hit! Még tart a kegyelmi idő!

Végezetül: döbbenjünk rá arra, hogy milyen kegyelmes, irgalmas Istenünk van. Igazsága és irgalma nem választható szét egymástól. Irgalma, amellyel egyszülött Fiát nekünk adta, mindig nagyobb. Ezért nem lehet pontosan megmondani a terméketlen fügefa példázatában a szereposztást sem. A szőlőtulajdonos Isten, aki rendszeresen kijárt három évig, hogy végre találjon gyümölcsöt. A vincellér, a szőlőműves Jézus Urunk. De ők ketten: nem vitatkoznak egymással. A Szentháromság e két személye egységben áll előttünk. És ez az egység irgalmas, minket minden erővel segítő egység.

A terméketlen fügefa példázatát a görnyedt asszony szombati meggyógyításának a története követi. A zsinagógai elöljáró leszidja a népet, hogy szombaton jön gyógyíttatni magát. Jézus válasza: Hát Ábrahámnak ezt a leányát, akit tizennyolc éve megkötözött a Sátán, nem kellett-e feloldani ebből a kötelékből szombaton? Az évek méricskélése, hogy az vajon három, egy, vagy tizennyolc év, nem a mi feladatunk. Az irgalom esztendejében vagyunk. Felismertük-e a meglátogatásunk idejét? Hálát adtunk-e az érdem nélkül kapott irgalom ereje miatt?

Az advent *nemcsak* örömteli várakozás, *hanem* a múltam, az év áttekintésére és a változásra hívó figyelmeztetés is. Ezzel kezdtem az igehirdetést. Ennek pontosan az ellenkezőjével fogom befejezni: Az advent *nemcsak* a múltam, az év áttekintésére és a változásra hívó figyelmeztetés, *hanem* örömteli várakozás is. Merthogy az advent mindkettő. Pontosan ugyanúgy egymás mellett, mint ahogyan Isten ítélete és irgalma egymás mellett áll. És az örömteli, reményteljes várakozásnak pontosan ugyanúgy nagyobbnak kell lennie bennünk adventkor is, mint a figyelmeztetésnek, ahogyan Isten irgalma egy Jézusnyival nagyobb az ítéleténél.

A mi *egyetlen,* igazi gyümölcsünk a *hit*. Ezen dől el minden az életünkben. Az irgalom esztendejében vagyunk: még tart a kegyelmi idő. Még nőhet bennünk a hit! Vágyjuk, kérjük Urunktól a hitet! Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy a tulajdonod lehetünk. Köszönjük, hogy gondot viselsz ránk. Köszönjük, hogy adsz nekünk újabb esélyt. Köszönjük, hogy még tart a kegyelmi idő. Urunk, Jézus Krisztus! Köszönjük, hogy megjelentél e világban, és hívsz mindannyiunkat a Veled való közösségbe. Várunk Téged, vágyunk a Veled való együttes létre. Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, adj nekünk hitet, adj nekünk ébredést! Ámen.

Karácsony második napja, 2021. december 26., Angyalföld – Reszketve vigadjatok!

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, karácsony másnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a második zsoltárban a következőképpen: „Miért tombolnak a népek, milyen hiábavalóságot terveznek a nemzetek? Összegyűlnek a föld királyai, a fejedelmek együtt tanácskoznak az Úr ellen és felkentje ellen: Dobjuk le magunkról bilincseiket, tépjük le köteleiket! A mennyben lakozó kineveti, az Úr kigúnyolja őket. Majd így szól hozzájuk haragjában, izzó haragjában így rémíti meg őket: Én kentem föl királyomat szent hegyemen, a Sionon! Kihirdetem az Úr végzését. Ezt mondta nekem: Az én fiam vagy! Fiammá tettelek ma téged! Kérd tőlem, és neked adom örökségül a népeket, birtokul a földkerekséget. Összetöröd őket vasvesszővel, szétzúzod, mint a cserépedényt! Azért ti, királyok, térjetek észhez, okuljatok, ti, bírái a földnek! Félelemmel szolgáljátok az Urat, reszketve vigadjatok! Csókoljátok a fiút, hogy meg ne haragudjék, és el ne pusztuljatok az úton. Mert hamar föllángol haragja, de mind boldog, aki hozzá menekül!” Miért tombolnak a népek? Reszketve vigadjatok! Csókoljátok a fiút: mind boldog, aki hozzá menekül! Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! "*Miért tombolnak a népek?*" – kérdez a zsoltáros minket fájdalommal, értetlenséggel és felháborodással teljes hangon. "*Ezt kaptuk idén karácsonyra?*" – kérdezhetjük mi az Urat fájdalommal, értetlenséggel és felháborodással teljes hangon. Igen, kedves testvéreim, ezt kaptuk idén karácsonyra. Reszketve vigadás lett ez a mi tombolásunk: víruskarácsony. "*Mi sült ki a karácsonyi kalácsban?*" – kérdezhetjük – "*Mazsola vagy omikron?*" "*És ha omikron? Félni kell tőle, vagy örülni neki?*" Lassan már olyan gondolatok is eszünkbe jutnak, hogy "*Vajon eredeti-e az a szaloncukor ott a fán, vagy esetleg mutáns?*" ... Egyre bizonytalanabb ez a világ...

Döbbenjünk rá arra, hogy egyetlen pont van ezen a világon, amely biztos, és soha meg nem változik: ez az a kő, amely a tegnapi, karácsonyi igében az égből lehullva a porrá zúzta a földi birodalmakat: Jézus Krisztus, a mi Urunk. Ennek a biztonságnak a testet öltését ünnepeljük a vízkeresztig tartó karácsonyi ünnepkör egészében. Nem azt a Jézust hozza elénk ez a mostani karácsony, aki magatehetetlen kisgyermekként egy takarón fekszik a betlehemi jászolban. Mert ez a gyermek Jézus, aki "nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt" ugyanaz a mindenható király, Urunk Jézus Krisztus, akit az Atya megdicsőített a keresztfán és a feltámadásakor.

Krisztust, a Mindenek Urát, az Isten jobbján ülő égi királyt, a Pantokratort láthatjuk ezen a karácsonyon magunk előtt. Távol van Krisztus a király tőlünk? Félnünk kell tőle? Ezt a kérdést tette fel Luther Márton is, amikor még csak néhányszor olvasta el a második zsoltárban a "Félelemmel szolgáljátok az Urat, reszketve vigadjatok!" sort. Nem! Mondta erre maga Luther később. Az Isten jobbján ülő Krisztus ugyanaz a Krisztus, aki megnyugvást ad minden megfáradtnak. Hittel megyünk-e hozzá, hittel kérjük-e őt erre – vagy inkább magunkban tombolunk? *Ez* a mostani karácsony alapkérdése. *Ez* életünk *minden* percének alapkérdése is.

Lehet ezt a mai igénket úgy is értelmezni, ahogyan néhány bölcs írásmagyarázó szokta. Ők azt mondják, hogy az egykori izraeli királyok beiktatásán hangzott mindez el. A népek az új izraeli király ellen lázadoztak. Az izraeli király azonban Isten felkentje volt. Aki tehát ellene lázadt, az Isten ellen lázadt. A egykori királyt Isten a fiává fogadta. Az Úr végzése a király beiktatási irata volt, amely a címeit és neveit sorolta fel. Ezt hirdették ki a népnek a templomi királlyá kenés után. A király a cserépedényként ábrázolt ellenségeit összetörte egy vasvesszővel, ahogyan Babilonban vagy Egyiptomban szokták. Ezek az írásmagyarázók a szöveg töredékessége miatt a "Csókoljátok a fiút" szövegrészt a király lábának a megcsókolásaként értelmezik. Ez az alattvalói hódolat bemutatásának a szokásos módja volt Babilonban. De még ezek az írásmagyarázók sem tagadhatják azt el, hogy a mai igénk az ószövetségi szövegek közül az egyik leggyakrabban idézett rész az újszövetségben. *Mindegyik* újszövetségi idézet e zsoltár összes szimbólumát Jézus Krisztusra, a feltámadott Úrra, a mennyei királyra vonatkoztatja. Jogunk van tehát így értelmezni a mai igét. Továbbmegyek: azt keresve a Biblia soraiban, ami Krisztusra mutat, csak ahhoz van jogunk, hogy így értelmezzük a mai igét.

Nem királyavatási szimbólum tehát a lázadás – hanem a mi lázadásunk. A tombolás, a hiábavalóság is mind-mind – a mi saját életünk. És nem szimbólum a cserépedény sem, amelyet Urunk egy intéssel össze tud törni – hanem mi magunk vagyunk. Fogadjuk meg tehát Pál apostol intését: "Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak." Még tart az alkalmas idő. Ideje tehát átgondolnunk, hogy hogyan kezdjük el az új naptári évet. Lázadással? Tombolással? Hiábavalósággal? Vagy Urunkra tekintve, hittel! És az ebből következő megváltozott élettel!

Figyeljünk az előttünk járó, hitvalló példákra. Ma nemcsak karácsony másnapja, hanem István vértanú napja is van. István a hét diakónus egyike, hittel és Szentlélekkel teljes férfi volt. Megvádolták. Védőbeszédet tartott a nagytanács előtt. Azzal zárta a beszédét, hogy "Íme látom a megnyílt eget, és az Emberfiát, amint Isten jobbja felől áll." Amikor ezért megkövezték, a gyilkosaiért imádkozott. Így írt István vértanúról Fulgentius egyházatya, aki hippói Ágoston követője volt: "Tegnap ünnepeltük Királyunk időbeli születését – ma ünnepeljük az ő vitézének diadalmas szenvedését. Tegnap az Úr testet öltve alászállt a földre

– ma az ő szolgája vértanúsággal koronázva följut a mennybe. Azért juthatott föl az, akit ellenségei megköveztek, mert előbb alászállott az, akit az angyalok énekeltek. Tegnap dicsőséget énekeltek Istennek az angyalok – ma örömmel fogadják körükbe István vértanút. Tegnap Krisztust anyja pólyába takarta – ma Istvánt Krisztus a halhatatlanság köntösébe öltözteti. Tegnap a jászol szűkössége fogadta a kisded Jézust – ma a mennynek végtelensége fogadja be a győztes Istvánt."

Víruskarácsony, tombolás, az idők gonoszak. Mit tehetünk? Siránkozzunk? Pont most? Karácsonykor? Nem! Siránkozás helyett bízzuk magunkat Jézusra. És akkor elkezdenek történni velünk a dolgok. Hogyan? Hallgassuk meg a Túrmezei Erzsébet által fordított "Lábnyomok" című vers egy részét:
„Amikor életem kezedbe tettem,
s követődnek szegődtem, Mesterem,
azt ígérted, soha nem hagysz el engem,
mindennap ott leszel velem.

S most visszanézve, a legnehezebb
úton, legkínosabb napokon át
mégsem látom szent lábad nyomát!
Csak egy pár láb nyoma látszik
ott az ösvényen.
Elhagytál a legnagyobb ínségben?”

Az Úr kézen fogott, s szemembe nézett:
„Gyermekem, sose hagytalak el téged!
Azokon a nehéz napokon át
azért láttad csak egy pár láb nyomát,
mert a legsúlyosabb próbák alatt
téged vállamon hordoztalak!”

Érezzük meg mindezt, kedves testvéreim. Járuljunk Krisztus Urunk elé. Kérjük, hittel kérjük a kegyelmét. Hogyan menjünk az Úrhoz? A földre borulva, a lábát csókolva? Vagy csak egyszerűen úgy, ahogyan a fordításunk mondja: csókoljátok a fiút... Hadd mondjak el erről egy történetet. Két évvel ezelőtt a Szentföldi zarándokutam végén a csoportunkat vezető arra kért bennünket, hogy: "*Gondoljunk most arra, hogy a reptérre menő buszunknak meg kell állnia egy pillanatra, és itt, a puszta közepén áll Jézus. Mit tennénk?*". Szép volt elgondolnom, hogy odamennék, és szó nélkül leborulnék Jézus előtt. *Tetszett* saját magamnak az, ahogyan ezt elgondoltam. Olyan méltányosnak, olyan etikusnak tűnt ez a magatartás. Erre megszólalt bennem egy benső hang, szeretetteli feddéssel: "*Péter, mi már annyiszor találkoztunk...*" És tényleg... Addigra már nagyon sok személyes tapasztalatom volt a velünk élő Jézus valódi közelségéről. Mélységesen elszégyelltem magamat. Hát ennyi "ismeretség" után valóban csak ennyi tellene tőlem? Csendben, távolságot tartva leborulni? De akkor még csak ennyi tellett tőlem... Egy évvel később jutottam el oda, hogy egy hasonló helyzetet elképzelve odarohantam Jézushoz, és bőgve a nyakába borultam. Etikus ez a magatartás? Illendő? Tehetnénk ezt Jézussal a fizikai térben, ha rengetegen vagyunk ott? Nyilván nem. Az Úrral való találkozásnak azonban nincs forgatókönyve. Nincs etikája. Nem dönthetjük el, hogy ott mi történik velünk. Egyet dönthetünk el – de azt muszáj: az Úrral való találkozást, ***a mi egész életünket***, nem mi határozzuk meg, hanem Ő. Ő, aki a Krisztus, aki a mennyei király, aki mindenek Ura, aki a minket magához ölelő Pantokrator.

Itt érthetjük meg a mai igénk nehéz szakaszát: a "rettegve vigadjatok"-at egy teljesen más nézőpontból. A "rettegve vigadjatok" nem csak arra figyelmeztet bennünket, hogy a földi életünk vigalmai közben gondoljunk arra, hogy a kegyelmi idő nem örökkévaló. A "rettegve vigadjatok" az Úrral való találkozásunk állapota is. Miért? Hogyan? A végtelen, a teljes, a bűntelenül tiszta mindig félelmetes. Miért? Mert szembesít minket a törpeségünkkel, a töredékességünkkel és bűneinkkel. Ez a mysterium tremendum, a rettenet. De ugyanakkor és ugyanott van a vigalom is. Miért? Hogyan? Mert az Úr jelenléte az öröm és a szeretet forrása ebben a világban, és irgalmas Urunk *velünk van*. Ez a mysterium fascinans, a vigalom. Az Urunk jelenlétében érzett vigalom azonban nem földi vigalom. És pontosan ugyanúgy ahogyan Pál második korinthusi levelében az Isten szerinti szomorúság megtérést szerez, de a világ szerinti szomorúság halált szerez, az Istenben való vigalom örök életet ad, a világ szerinti tobzódás pedig a halálba visz. Ha bennünk van a hit: az életünk egésze egy folyamatos találkozássá válik az Úrral. Így is lehet "rettegve vigadni". Ővele, Őbenne, Őáltala.

Krisztus nagyon sok arcát láttuk ebben az igehirdetésben. A gyermekit, a szenvedőt, a királyit, a világ uráét, a megnyugvást hozót, a terheinket cipelőt, a testvérit. Érezzük meg, hogy ez a sok-sok arc mind-mind csak egyetlenegy Arc. Szemléljük, engedjük közel magunkhoz ezt az egy arcot, a Krisztus arcát, és érezzük meg alázattal és nyitottan azt, hogy melyik arc akar nekünk lenni éppen ma, éppen most a sok közül. Amikor Krisztus arca ilyen szabadon feltárul előttünk, nemcsak a gondolkodásunk újul meg, hanem Urunk a szívünk, a személyiségünk legmélyéig ér, és átalakít bennünket. Vágyjunk erre, kérjük ezt!

Dermesztő képekkel kezdtem ezt az igehirdetést: víruskarácsonnyal, omikron-mazsolával és mutáns szaloncukkoral. Az evangélium lényegével zárom az igehirdetést. Hirdetem nektek kedves testvéreim: *Van* okunk az örömre! És *lesz* okunk holnap is! Megszületett a Megváltó, a mi Urunk, Jézus Krisztus! Velünk az Isten, aki ezt mondja: Lelkem, mely rajtad nyugszik, és igéim, amelyeket szádba adtam, nem fognak ki a szádból, utódod szájából és utódod utódainak a szájából, mostantól fogva mindörökké. Csókoljátok a fiút: *mind* boldog, aki hozzá menekül! Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Urunk, Jézus Krisztus! Még nem is éltem én, te már úgy szerettél, hogy esendő emberként eljöttél. Nem vártad meg azt, hogy Hozzád kiáltsak, de megengedted, hogy halljam a hangodat. Zengjen hát a hálám Neked! Zengjen hát a hálám a keresztért. Zengjen hát a hálám Neked! Mert te eljöttél, hogy megkeress és megmentsél! Ámen.

Újév, 2023. január 1. MEÖT (*áldó istentisztelet*) **-- Jézus nevében és kegyelmében induljunk el az új évbe!**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedeteit leíró könyv 4. fejezete 24.-től a 31. verséig a következőképpen: Amikor ezt meghallották, egy szívvel és egy lélekkel Istenhez kiáltottak, és így szóltak: Urunk, te teremtetted az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van, te mondtad a Szentlélek által Dávid atyánknak, a te szolgádnak szájával: „Miért tombolnak a népek, és a nemzetek miért terveznek hiábavalóságot? Felkeltek a föld királyai, és a fejedelmek megegyeztek az Úr ellen és az ő Felkentje ellen.” Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban megegyezett ebben a városban Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izráel népével – hogy végrehajtsák mindazt, amiről kezed és akaratod előre elrendelte, hogy megtörténjék. Most pedig, Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre, és add meg szolgáidnak,

hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet; nyújtsd ki a kezedet gyógyításra, hogy jelek és csodák történjenek a te szent Szolgád, Jézus neve által. Amint könyörögtek – megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét. Urunk, a mi életünk a kezedben van. Emelj magadhoz minket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! „Te vagy a látás Istene" (1Móz 16,13b). – Ez a 2023-as év igéje az evangélikus egyházban. A 139. zsoltár így bontja ki a Teremtés könyvének ezt az igéjét: „URam, te megvizsgálsz és ismersz engem. Tudod, ha leülök, vagy ha felállok – messziről is észreveszed szándékomat. Szemmel tartod járásomat és pihenésemet – gondod van minden utamra." (Zsolt 139,1-3) Valóban. **Abban a biztonságban, és abban a bizonyosságban indulhatunk el mi mindannyian ebben az új esztendőben, hogy Istennek gondja van minden utunkra.** Ahogyan a kezdő énekünkben énekeltük: „Mennyei atyánk nagy neve tartott meg minket eddig is." Valóban. Isten tartott meg minket életünk minden pillanatában. Akkor is így történt, ha ezt nem kértük tőle; sőt, akkor is, ha ennek semmilyen módon nem voltunk a tudatában. „Mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk" (ApCsel 17,28a).

Talán láttuk már azt a rajzsorozatot, ahol az első képen eltalál egy kő valakit. Ezek után feljajdul, és felkiált Jézushoz: „Uram, miért nem védsz meg engem?" Mire nagyobb látószögre vált a kép, és látjuk Jézus óriási alakját, ahogyan egy hatalmas kőzáport felfog, hogy az ne érje el a mi kicsike emberünket… *Soha* nem vagyunk annak a tudatában, hogy mi mindentől menekültünk meg a most elmúlt óév bármely napján. Az első bizonyság erre az, hogy ma itt vagyunk, és azon gondolkodhatunk, hogy mi is lesz velünk ebben az új évben.

Mi is lesz velünk ebben az új évben…? Nem ez a jó kérdés!! Az igazán fontos kérdés az, hogy *KI* is lesz velünk ebben az új évben? „Ha Isten velünk – ki ellenünk?" (Róm 8,31b) – kérdezi Pál apostol a Rómaiakhoz írott levelében. „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta – hogyan ne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?" (Róm 8,32) – folytatja Pál a kérdést. Itt érthetjük meg a mai igeszakaszunk egyik részét: „mert Jézus ellen valóban megegyezett ebben a városban Heródes és Poncius Pilátus" – így szól a mai igénk. Arra a passiórészletre utal ez az igeszakasz, amikor nagypénteken Pilátus átküldi a Keresztelő Szent Jánost lefejeztető Heródeshez Jézust, és utána ezt olvashatjuk a Lukács szerinti evangéliumban: „Ezen a napon Heródes és Pilátus barátságot kötöttek egymással – korábban ugyanis ellenségek voltak." (Lk 23,12). Milyen barátkozóvá teszi Jézus kivégzésének a szándéka az embereket…!

A mai igeszakaszunk eredeti görög szövege nagyon más fénybe helyezi ezt a torz történetet. Azt olvashatjuk ugyanis, hogy „Isten igazságában gyűltek össze" Heródes és Pilátus, amikor megegyeztek Jézus ellen. Itt most felkaphatjuk a fejünket. „*Hogyan??? Isten igazságában gyűltek össze Heródes és Pilátus (és a pogányok és Izráel népe) keresztre feszíteni Jézust?*" Igen! Isten igazságában gyűltek össze, hogy végrehajtsák mindazt, amiről Isten keze és akarata előre elrendelte, hogy megtörténjék (ApCsel 4,28b) – ahogyan olvassuk a mai igénk folytatásában.

Pontosan így szolgája Isten tervét, és a mi hosszú távú javunkat az az egy-egy kő, amely néha eltalál minket abból a rengetegből, ami mind-mind tehetné. – Élt egyszer egy idős ember a fiával. Vettek egy szép lovat. De a ló hamarosan elkóborolt. Jöttek a szomszédok: Micsoda baj! Az idős ember rájuk nézett, és ezt kérdezte: Biztosak vagytok benne? – A ló nemsokára visszajött és hozott magával tíz vadlovat. Az idős embernek és a fiának lett egy egész ménese. Jöttek a szomszédok: Micsoda szerencse! Az idős ember rájuk nézett, és ezt kérdezte: Biztosak vagytok benne? – Az idős ember fia be akarta törni a vadlovakat. Az egyik levetette

a fiút magáról, és rátaposott. A fiú egész életére sánta maradt. Jöttek a szomszédok: Micsoda baj! Az idős ember rájuk nézett, és ezt kérdezte: Biztosak vagytok benne? – Kitört a háború. Minden fiatal férfit elvittek katonának. Az idős ember egyetlen fia a sántasága miatt otthon maradhatott. Így lett egy elkóborolt lóból és egy sántaságból – egy egész emberi élet… Így tekintsünk a saját szenvedéseinkre is.

Isten ott van életünk minden pillanatában velünk: ott volt az elmúlt évben is – és ott lesz ebben a most kezdődő évben is. Isten kinyújtja a kezét a gyógyításra (ApCsel 4,30a) – ahogyan az igeszakaszunk eredeti görög szövege mondja: Isten keze kinyújtja *Istent magát* a gyógyításunkra. Azért, hogy ott legyen velünk. Hogy jelen legyen velünk. Hogy Isten *velünk legyen*. Mert Isten – *velünk VAN*.

A mai igeszakaszunkban a jeruzsálemi ókeresztény gyülekezet első és egyetlen leírt imádságát hallhattuk. Az ima szerkezete azonos az Ószövetségben megismert imáknak, például Ezékiás király néhány hete az igehirdetésben hallott imájának a szerkezetével. Az imádság elsőként Istenhez fordul, majd összefoglalja az imádkozóval történt bajt, és végül az Úr erejét kéri. Figyeljük meg! Nem azért könyörög az ókeresztény gyülekezet, hogy Isten mentse meg, hanem azért, hogy adjon neki teljes bátorságot Isten igéjének a hirdetésére. Jézus nevében kérik ezt. Nem Jézus neve tesz csodát, egyfajta amulettként, vagy új bálványként – hanem a Jézus nevében való *hit*. Ahogyan Jézus maga mondta a János szerinti evangéliumban: „amit csak kértek majd az én nevemben, megteszem, *hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban*" (Jn 14,13). **A csoda *soha* nem a csoda által gyakorolt jótétemény miatt van, hanem *a csoda által keltett hit miatt.***

Itt érkeztünk el ahhoz, hogy megértsük: miért is mondta el ezt az imádságát az ókeresztény gyülekezet. Igeszakaszunk a történet közepébe vágva így kezdődik el: „amikor ezt meghallották…" Jogos a kérdés: *Mit* hallottak meg? Az igeszakaszunk előtt Péter és János apostolok egy olyan, több mint negyven éve, a születése óta sánta férfit gyógyítottak meg, akit egész Jeruzsálem ismert. **A sánta alamizsnát kért a két apostoltól is, mint ahogyan mindenkitől – de helyette lábakat kapott. Ez volt az első csoda Jézus halála és feltámadása után. Péter a csoda láttán összegyűlt tömegnek a pünkösdi beszédéhez hasonló erővel tanúságot tett Jézusról. Ezzel a hívők száma a pünkösd utáni háromezerről ötezerre nőtt. Íme a csoda igazi értelme: a hit!** Pétert és Jánost a Jézust halálra ítélő Nagytanács, a Szanhedrin elfogatta. Péter a Szentlélekkel telve ezt mondta a Nagytanács tagjainak: „Népünk vezetői, Izráel vénei! Ha minket ma azért vallattok, mert egy beteg emberrel jót tettünk, és azt kérdezitek, hogyan gyógyult meg – tudjátok meg valamennyien, Izráel egész népével együtt, hogy a názáreti Jézus Krisztus neve által, akit ti megfeszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból: őáltala áll előttetek ez az ember egészségesen." (ApCsel 4,8-10) Ott állt velük a bizonyság, a meggyógyult ember. A Nagytanács nem tudott mit tenni a letagadhatatlan csoda láttán. Megtiltották Péternek és Jánosnak, hogy Jézus nevében tanítsanak és beszéljenek, és szabadon engedték őket. Ezt a kettős, hálaadásra és félelemre egyaránt okot adó helyzetet hallotta meg az ókeresztény gyülekezet Pétertől és Jánostól, és erre kezdett bele az imádságába.

Isten meghallgatta a gyülekezet imáját. Ez abból vált bizonyossá a számukra, hogy „amint könyörögtek, megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét" (ApCsel 4,31). **Kérjük mi is, hogy az új esztendőben vezessen minket a Szentlélek, és adjon nekünk bátorságot, parréziát életünkben. A Szentlélek kiáradása szüntelenül ismétlődő esemény. Nem kell ahhoz egy földrengést átélnünk, hogy a részesei legyünk.** Soha nem fogom elfelejteni annak a kedves apácának a

tekintetét, aki először figyelmeztetett engem a Szentlélek csendes, mindennapos munkálkodására bennünk. Én éppen arról az életemet meghatározó két pillanatról beszéltem neki, amikor 2010-ben – majd hét évvel később megint – átéltem azt, ahogyan a Szentlélek kiáradt rám. Egymáshoz nagyon hasonló, mindenemet felforgató, mindenemet megrázó, engem kétszer is újjászülő események voltak ezek. Azért volt kettőre is szükség, mert az első után – noha tudatában voltam annak, hogy a Szentlélek látogatott meg, mert az egész közvetlenül az után történt, hogy életemben először a Szentlélekhez imádkoztam, és nem Istenhez, vagy Jézushoz – mégsem értettem meg, hogy mi is történt velem, és nem változott meg az életem. A második után már megváltoztam: nemcsak kicsit, hanem gyökeresen. Ahogyan közvetlenül a második ilyen Szentlélek-esemény után elmeséltem mindezt az apácának, ő nagy, mosolygó szemekkel rám nézett, és ezt mondta: „És azóta megtapasztalja a Szentlélek csendes, mindennapos munkálkodását." Én meg néztem rá csodálkozó szemekkel: „Olyan is van?" Erre jelent meg a szemében az a mély döbbenet, amelyet soha nem fogok elfelejteni egész életemben: „Maga ezt még nem tapasztalta meg???" Hát… akkor még nem – de azóta már: igen!

Tapasztaljuk meg a Szentlélek csendes, mindennapos munkálkodását az életünkben! Mert ott van. Minden áldott nap. És ott is lesz: ennek az új évnek is minden egyes napján. Bátorságot, parréziát ad nekünk a velünk lakozó, a bennünk lakozó Szentlélek. **Szabadok leszünk: benső kegyelemben és szépségben élhetünk. Mindez önfeláldozó szeretetet és nagy erőt támaszt a mi szívünkben – és az egész életünkben. Legyen ilyen az új évünk!** Ahogyan énekeltük az előbb: Jézus legyen jelszavunk – Jézus neve jó pajzsunk. **Jézus nevében és kegyelmében induljunk el az új évbe! Ámen.**

Újév, 2024. január 1. MEÖT (*áldó istentisztelet*) **-- Mit ad nekem Jézus neve?**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai napnak, karácsony nyolcadik napjának igéjét, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium második fejezete 21. versében a következőképpen: „Amikor pedig eljött a nyolcadik nap, és körül kellett őt metélni, a Jézus nevet adták neki, ahogyan az angyal nevezte őt, mielőtt még anyja méhében megfogant." – Urunk, a mi életünk sokszor nem találja a helyét ebben a világban. Mutasd meg a helyünket ebben az új évben – neved erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **A náci Németországban az igeszakaszunk első felét kihúzták a Bibliából. Még gondolni sem lehetett arra, hogy Jézust körülmetélték, azaz arra, hogy Jézus zsidó volt**. Scholz László, a sok évtized nehéz helyzeteiben bátor kiállású evangélikus lelkész e sorokat írta erről a „Lelkipásztor" újság címoldalán 1941-ben: „Kötelesek vagyunk szolgálni mind zsidóknak, mind görögöknek – mind magyaroknak, mind más nemzetiségeknek – mind európaiaknak, mind ázsiaiaknak – mind evangélikusoknak, mind katolikusoknak – mind művelteknek, mind parlagiasoknak. Evangélikus lelkipásztor nem osztogathatja vigasztalását a vigasztalást kereső okmányai szerint. Vállal mindenféle fajta üldözést és szenvedést, amely hivatásának ilyen egyetemes betöltése miatt éri. Nem szabhatjuk meg Istennek, kit küldjön elénk. Nem szabadhatjuk meg magunkban, hogy merre *nem* megyünk. Isten megszabta már a szolgálatunkat, amikor a világ közepén állította fel – a keresztet." Példaadó, hogy sok ilyen kiállás volt az egyházban a vészterhes idők alatt. Legyen példa ez nekünk a mai mindennapi életünkben is. Nem szabadhatjuk meg magunkban, hogy merre *nem* megyünk. …

A körülmetélés értelme azonban ennél az első példánál jóval gazdagabb. Az oltár előtt felolvasott ószövetségi igéből nyilvánvaló, hogy a körülmetélés az Istennel való szövetség megtartásának az egyik jele volt. Sőt – Mózes ötödik könyve alapján (5Móz 10,16) – **a szív körülmetéléséről is beszéltek, azaz: az Istennel szemben mutatott engedetlenség elhagyásáról**. „Az a körülmetélkedés, amely a szívben van. Lélek szerint és nem betű szerint. Az ilyen dicsérete nem emberektől van, hanem Istentől." – írta Pál apostol a Rómaiakhoz írt levelében (Róm 2,29). Az oltár előtt felolvasott igében pedig így írt: „Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad – nincs férfi, sem nő – mert ti *mindnyájan egyek* vagytok Krisztus Jézusban." (Gal 3,28).

Mi mindnyájan *egyek vagyunk* a Krisztus Jézusban. Most kezdjük megérteni az igeszakaszunk második felét, Jézus Istentől kapott nevét. **A Jézus név jelentése: Isten a megváltás.** Ezt a nevet teljesítette be Jézus a küldetését lezáró, és önmaga nekünk ajándékozását végérvényessé tevő – kereszthalálával. „Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus – Krisztus – Úr, az Atya Isten dicsőségére." (Fil 2,9-11). **Mit vallunk akkor, amikor azt mondjuk, hogy Jézus – Krisztus?** Messze nem csak annyit, hogy Jézusnak a keresztneve után odatesszük a vezetéknevét is, a Krisztust. A „Jézus – Krisztus" azt jelenti, hogy a názáreti Jézust a Krisztusnak, azaz Isten Fiának, a sokszorosan megígért Messiásnak, a Megváltónak tartjuk. Ő egyben Úr is, Küriosz, azaz: Isten. A Mennyei Atyával egylényegű Isten, aki még akkor is száz százalékban Isten maradt, amikor száz százalékban emberré született ezen a földön, ahol a nyolcadik napon körülmetélték, és a Jézus nevet adták neki.

Mit jelent nekem Jézus neve? Mit érzek, amikor kimondom magamban, vagy hangosan azt, hogy: Jézus? Számonkérést – vagy szeretetet? Kötöttséget – vagy szabadulást? Idegenséget – vagy bensőségességet? Ridegséget – vagy személyességet? Közönyt – vagy tettre hívást? Háborúságot – vagy békességet? – Még sok ilyen kérdés lehet benned arról, hogy milyen kapcsolatban vagy Jézussal. Kérlek, hogy gondolkodj el azon majd otthon, hogy mit jelent neked Jézus neve. Kérlek, hogy időről időre tedd fel *újra* ezt a kérdést magadnak. „*Mit jelent nekem Jézus neve?*" Így tudod majd észrevenni, ha a Jézushoz fűződő kapcsolatod – így vagy úgy – megváltozott. Sok-sok növekedést kívánok ebben – mindannyiunknak!

Hangsúlyozva még egyszer, hogy milyen fontos átgondolnunk, hogy mit jelent nekünk Jézus neve, érdemes abba is belegondolni, hogy végső soron, **ha *csak* ezt kérdezem meg magamtól – akkor előfordulhat, hogy csak magamra nézek.** Ha saját magamból indulok ki – akkor milyennek látszik *nekem* Jézus? **Kaphatok-e így *többet* – mint ami én magam vagyok?** *„Nem elég ez? Van-e ezen a világon több annál, mint ami én magam vagyok?"* – kérdezheti itt valaki. Hát persze! A világ pontosan ott kezdődik – ahol én már nem vagyok. Az ember csodálatos képessége az, hogy nemcsak megérzi a folytatást „odakint", hanem vágyakozni kezd arra is, hogy átélje a világ Egészét. „*Megkaphatok-e a világ Egészéből valamit?*" Hát persze! „*Na jó, akkor indulok, és megszerzem.*" Ez nem vezet célra. Ezek csak valamicskék lesznek. És nem a Minden. „*Megkaphatok-e a valamicskék helyett – mindent?*" Hát persze! „*Na jó, akkor nekifeszülök… Harcolok mindenki ellen… El fogok venni mindent…*" Ez csak szerencsétlenné tesz téged. Kisgömböc leszel – amelyik hamarosan kipukkad. Sündisznó – amelyik csak sebezni tud. Aki a saját sorsának a kovácsa akar lenni – könnyen az ujjára üt. „*Van más út?*" Hát persze! **Van más út. Akkor kaphatunk meg mindent – ha nem magunkra nézünk. Akkor kaphatunk meg Mindent – ha Jézusra nézünk**. „*Nem merek Jézusra nézni. Félek attól, hogy rám zuhan a Minden.*" Pontosan annyi

jelenik meg ebből a te életedben – amennyi *most* neked kell. És kinyílik egy ajtó előtted. Egy olyan ajtó, amely minden máshoz elvezet. Ez az ajtó – maga Jézus. És ezt az ajtót *so-ha sem-mi nem* zárhatja be előtted (Jel 3,8).

Nézzünk tehát Jézusra. Kérjük tőle el a Minden-t. Tegyük fel máshogy a kérdést. Nem úgy, hogy mi jelent nekem Jézus neve, hanem úgy, hogy **mit *ad* nekem Jézus neve?** Emlékezzünk vissza az úrvacsorai liturgia szövegére. Mit is kérünk Jézustól az úrvacsorai imában? „Add meg most mindenkinek azt, amire szüksége van: a kételkedőnek – hitet, a gyengének – állhatatosságot, a keményszívűnek – megtérést, az elesettnek – új erőt, az aggódónak – megnyugvást és a szomorkodónak – vigasztalást". Már ez a lista is igencsak teljes. De szívünk szerint folytathatjuk tovább – bármeddig. Mit ad nekem Jézus neve? A hivatásom megtalálását. Az egzisztenciám megteremtését. Életem igaz és hű társának a megtalálását. Családalapítást. …

Jézus neve megmutatja nekünk azt, hogy hol van a *helyünk* az életben. És ezt senki ne úgy gondolja, ahogyan az esetleges egykori szidalmazás szólt hozzá: „*Majd én megmutatom neked, hogy hol a helyed!*" Jézus nem csökkenteni, hanem *növelni* akar bennünket. *Minden határon túl* növelni. *Saját magába* növelni. És itt érkeztünk el megint az oltár előtt felolvasott igéhez: „Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra." (Gal 3,26-27).

Öltsük tehát Krisztust magunkra ebben az új évben! Bizonyára mindannyian tudjátok, hogy miért egy hal lett a kereszténység egyik ősi szimbóluma. Mert a hal görög neve, az ikhthüsz egy olyan rövidítés, amely a „Jészúsz Khrisztosz Theoú Hüiosz Szótér" mondatnak, azaz a „Jézus Krisztus Isten Fia, Megváltó" hitvallásnak felel meg. Hoztam mindenkinek egy ikhthüsz kitűzőt. Most kiosztom. – Tűzzük fel magunkra ezt a kitűzőt! Öltsük magunkra Krisztust ebben az új évben! Kezdjünk el úgy élni, hogy Jézus neve van rajtunk.

Mit jelent az, hogy Jézus neve van rajtam? Az újbor új tömlőbe való. (Mk 2,22b) Ez a jézusi figyelmeztetés a január hónap igéje – ahogyan olvastuk az előbb az Evangélikus Útravalóban. Ha Jézussal új bor töltődik belém az új évben, akkor kezdjen el ez látszódni rajtam. Például hogyan? Például úgy, ahogy a most kezdődő év igéje fogalmazza meg: „**Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!**" (1Kor 16,14). – Támasszon a Jézusból felénk áradó, és az emiatt belőlünk másokra átáradó szeretet nagy erőt a mi körülmetélt szívünkben **–** és az egész életünkben. Menjen minden dolgunk szeretetben végbe! Legyen ilyen az új évünk! Ahogyan énekeltük az előbb: Jézus legyen jelszavunk – Jézus neve jó pajzsunk. **Jézus nevével, Jézus nevében és kegyelmében induljunk el az új évbe! Ámen.**

Az új év első vasárnapja, 2025. január 5. MEÖT (*áldó istentisztelet*) – **Az ÚR kegyelmének esztendeje**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 61. fejezete elsőtől a 11. verseiben a következőképpen: „Uramnak, az ÚRnak lelke nyugszik rajtam, mert felkent engem az ÚR. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, bekötözzem a megtört szíveket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadon bocsátást a megkötözötteknek. Hirdetem az ÚR kegyelmének esztendejét, Istenünk bosszúállásának napját, vigasztalok minden gyászolót. Hamu helyett fejdíszt adok Sion gyászolóinak, gyászfátyol helyett illatos olajat, csüggedés helyett öröméneket. Igazság fáinak nevezik őket, az ÚR ültetvényének: őt ékesítik. Felépítik az ősi romokat, helyreállítják a régi

omladékokat, újjáépítik a lerombolt városokat, amelyek nemzedékeken át romokban hevertek. Jelentkeznek majd az idegenek, hogy legeltessék nyájaitokat, és más népek fiai lesznek földműveseitek és szőlőmunkásaitok. Titeket pedig az ÚR papjainak neveznek, Istenünk szolgáinak mondanak. A népek gazdagságát élvezitek, kincseikkel büszkélkedhettek. A kétszeres szégyen és gyalázat után ujjongani fognak osztályrészüknek, mert kétszer annyi jut mindenkinek az országban, örökké tartó örömben lesz részük. Mert én, az ÚR, szeretem az igazságot, gyűlölöm a rablást és az álnokságot. Megadom munkájuk megérdemelt jutalmát, és örök szövetséget kötök velük. Híresek lesznek utódaik a népek között, és leszármazottaik a nemzetek között. Bárki látja őket, fölismeri, hogy ezt a népet megáldotta az ÚR. Nagy örömöm telik az ÚRban, víg örömre indít Istenem, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám, mint vőlegényre, ki fölteszi fejdíszét, mint menyasszonyra, ki fölrakja ékszereit. Mert ahogyan a föld növényeket hajt, és a kert veteményeket sarjaszt, úgy sarjaszt majd igazságot az én Uram, az ÚR is, és örömöneket minden nép hallatára." – Urunk, mi sokszor olyan aggódóak és kishitűek vagyunk. Kérjük, hogy tedd ezt az évet a kegyelmed esztendejévé a mi életünkben – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! *MA* teljesedett be ez az írás a fületek hallatára. *MA* van az ÚR kegyelmének esztendeje. Személy szerint *Neked* szól az örömhír, az evangélium. A *Te* szíved gyógyul meg. *Te* kapod a szabadulást a megkötözöttségeidből. A *Te* szemed lesz látóvá. Mindez pedig *MA* fog megtörténni Veled. Hogyan? Miért? Erről szól az igehirdetés.

Hallottuk, hogy Jézus ezt mondta az oltár előtt felolvasott igében: „Az Úrnak Lelke van énrajtam" (Lk 4,18a). **Mikor mondta ezt Jézus?** Közvetlenül az után, amikor megkeresztelkedett a Jordánban, és leszállt rá a Szentlélek. Jézust a megkeresztelkedése után a Lélek negyven napig elragadta a pusztába, ahol legyőzte az ördög kísértéseit. Közvetlenül ez után ment el Jézus a felnevelkedésének a városába, Názáretbe, ahol „szokása szerint" – *írja Lukács (4,16)* – bement szombaton a zsinagógába. Így kötődik össze a mai ige a Vízkereszt holnapi ünnepével, amely Jézus keresztségéről kapta a nevét. Miért hívjuk a holnapi ünnepet „Jézuskeresztelés ünnepe" helyett Vízkeresztnek? Mert nem a Jordán vize tisztította meg Jézust, hanem *Jézus tisztította meg a Jordán vizét*, és vele együtt minden más vizet is e földön, beleértve ebbe azt a vizet is, amellyel minket magunkat megkereszteltek. *Ezért* meríti be Kocsis Fülöp görögkatolikus metropolita holnap is Urunk keresztjét a Dunába, hogy újra megélhessük a víz megkeresztelésének gyönyörű pillanatát. A Vízkereszt ünnepe a karácsonyi ünnepkör lezárása is, hiszen ekkor ünnepeljük a háromkirályok betlehemi látogatását a kisgyermek Jézushoz. Milyen szép, és Jézus Teljességére, Jézus istenségére mennyire jellemző az, hogy a megtestesülés ünnepének a „lezárása" egyben kezdet is. Jézus küldetésének (*és – ahogyan nemsokára látni fogjuk – az elutasításának is…*) a kezdete.

Kedves Testvéreim! *Legyen az Úrnak Lelke mirajtunk is!* Kérjünk Szentlelket! Nemcsak pünkösdkor van itt ennek az ideje, hanem az év *minden* napján. *MA*, az újévi áldást adó istentiszteleten különösen. **Legyen a Szentlélekkel *áldott* ez az egész évünk!** A Szentlélek által válhat a Biblia olvasása közben Isten igéje élővé és hatóvá (Zsid 4,12) a mi számunkra. A Szentlélek által tudjuk befogadni a Jézus által hirdetett jó hírt, evangéliumot. A Szentlélek által válik a mi életünk leleményes szeretetté, amely segít másokat.

Jézus az ÚR kegyelmének esztendejét hirdette. Mózes könyveiben ez a jubileumi év volt. Ebben a jubileumi évben fújták meg a kosok szarvából készült kürtöt, a jóbelt. A kürtölés esztendejében minden rabszolgát szabadon kellett bocsátani, és minden elzálogosított, vagy eladott földet vissza kellett adni az eredeti tulajdonosának. Ez volt az az év is, amikor a földek

parlagon maradtak. Mindezzel a teremtés ékes rendje (valamelyest…) helyreállt. (*Úgy, mint a japán teaceremóniában, amikor a teát háromszor jobbra való megkeverés után – háromszor balra is megkeverjük, hogy a világ rendje helyreálljon.*) Eredetileg minden hetedik év volt jóbel. Aztán ez sok lett a gazdagodóknak, és minden ötvenedik év lett csak jóbel… Aztán Ezsdrás korára már elfelejtették az egészet… Nem adott már vissza senki senkinek semmit… Katolikus testvéreink minden 25. évet tartanak jubileumi esztendőnek, szentévnek. Karácsony estéjén a Szent Péter bazilika szent kapujának megnyitásával kezdődött el a mostani, 27. szentév. Azonban ***minden* Jézussal töltött évünk szent év. Legyen ez a mostani évünk *ilyen értelemben is* szent év! Legyen ezentúl *minden* évünk szent év!**

Ahogyan összehasonlíthattuk az eredeti, ézsaiási igeszakaszt az oltár előtti igében Jézus által felolvasott változatával, rájöhettünk arra, hogy Jézus (*idézőjelben!*) „csalt", amikor felolvasta az ézsaiási igét. **Jézus ugyanis abbahagyta a felolvasást a mondat közepén. Az eredeti mondatnak: „Hirdetem az ÚR kegyelmének esztendejét, Istenünk bosszúállásának napját…"** (Ézs 61,2) **Jézus csak az első felét olvasta fel: Hirdetem az ÚR kegyelmének esztendejét. Ekkor összegöngyölítette a könyvtekercset, átadta a szolgának, majd leült**. (Lk 4,20a) Akik hallgatták Jézust, *nagyon jól tudták*, hogy itt kellett volna jönnie a bosszúállás napjának. Ezért is „függött mindenkinek a tekintete" Jézuson (Lk 4,20b). Ezért is csodálkoztak el azon, hogy a kegyelem igéit hirdeti – ahogyan Lukács evangélista folytatta a történetet (Lk 4,22).

Majd Jézus ezt mondta: „*Ma* teljesedett be ez az írás a *fületek hallatára*." (Lk 4,21). *Ott állt* Isten kegyelmének *örök* esztendeje a *saját* gyülekezete, a názáreti gyülekezet előtt. Ott állt a *kegyelem maga*, aki *éppen most* hirdette meg a kegyelem új részeként azt is, hogy a vakoknak a szeme megnyílik, és látni fogják azt, amit eddig nem. És mi történt?? *Senki nem látott semmit…* Azt kérdezgették: „Nem József fia ez?" Majd mindenki megtelt haraggal, kiűzték az Élő Kegyelmet a felnevelkedésének a városából, és elvitték annak a hegynek a szakadékához, amelyen a városuk épült, hogy letaszítsák… (Lk 4,28-29).

Kedves Testvérem! Vak maradsz-e te is, mint a názáretiek, vagy felismered-e azt, hogy megérkezett a kegyelem esztendeje *a Te számodra is*? Hallod-e, hogy Jézus *neked* mondja: *MA* teljesedett be ez az írás a füled hallatára. *Rádöbbensz-e* arra, hogy ez a *MA*, ez nem kétezer éve volt, ez nem csak minden 25. évben van, hanem *itt van*, most, *veled*, és *itt is marad* veled *egész életedben*? Örökké tartó szövetségben (Ézs 61,8) és örökké tartó örömben (Ézs 61,7) lesz részed – ahogyan a mai igénk is mondja.

Mi minden történik velünk, ha *meghalljuk* Jézus szavát? Mi minden történik velünk, ha *benne élünk* a kegyelem esztendejében? Személy szerint *nekünk* fog szólni az örömhír, az evangélium. A *mi szívünk* gyógyul meg. *Mi kapjuk* a szabadulást a megkötözöttségeinkből. A *mi szemünk* lesz látóvá. Az *ÚR ültetvénye*, az igazság fái leszünk (Ézs 61,3b). A kertész, aki *Jézus maga*, táplál és gondoz bennünket. Ő könyörög a gazdához, aki az Atya, hogy adjon még nekünk haladékot, hátha termőre fordulunk… *Istenünk szolgái leszünk*, akiket az ÚR papjainak neveznek. Ahogyan Péter apostol írja első levelében: „választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet *vagytok*, Isten tulajdonba vett népe, hogy *hirdessétek* nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el benneteket" (1Pt 2,9) – aki nem más, mint a mi gondozónk és kertészünk: Jézus Krisztus.

Mi minden történik velünk, ha *meghalljuk* Jézus szavát? Mi minden történik velünk, ha *benne élünk* a kegyelem esztendejében? Olyanok leszünk, hogy *bárki* lát minket, fölismeri, hogy ezt a népet *megáldotta* az ÚR (Ézs 61,9). Jézus *a kereszten* az üdvösség palástját terítette

ránk. Jézus ránk adta a királyi menyegző menyegzői ruháját, amelyben ott maradhatunk a lakomán – immár örökre. Ahogyan Pál apostol írja a Galatáknak írott levelében: „Akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra” (Gal 3,27). Azzal a vízzel kereszteltek meg minket, amelyet Jézus mosott tisztára a Jordánban, amikor belemerítkezett. Azt a Jézus Krisztust öltöttük ezzel magunkra, aki holnap indul el a Golgota felé, hogy megváltson minket a kereszten.

Mondjuk hát együtt Ézsaiással: Nagy örömöm telik az Úrban, víg örömre indít Istenem (Ézs 61,10a). Szóljon örömének belőlünk, mert – ahogyan János írta a prológusában – „Láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14). **Legyen ilyen értelemben is igaz az, amit Dietrich Bonhoeffer mondott: „Áldó hatalmak oltalmába rejtve indul el új esztendőnk.” Így legyen! Így lesz. Jézus kegyelmében induljunk el az új évbe! Ámen.**

Az új év első vasárnapja, 2026. január 4. MEÖT (*áldó istentisztelet*) – **Nem eltörölni jöttem, hanem betölteni**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Galatákhoz írott levele 3. fejezetének a 23.-tól a 29. verseiben a következőképpen: „Mielőtt pedig eljött a hit, a törvény őrzött bennünket, egybezárva az eljövendő hit kinyilatkoztatásáig. Tehát a törvény nevelőnk volt – Krisztusig, hogy hit által igazuljunk meg. De miután eljött a hit, többé nem vagyunk a nevelőnek alávetve. Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra. Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban. Ha pedig Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai vagytok, és ígéret szerint örökösök.” – Kérjük Urunk, mutasd meg nekünk ebben az új esztendőben, hogy Te a mi szívünkben töltöd be Isten törvényét – a bennünk felnövekvő szeretet által. Ámen.

Kedves Testvérem! **Kiskorú vagy, vagy már felnőttél?** – ezt kérdezi ma meg tőled Pál. Berci fiam, ne lobogtasd erre nekem a személyidet… Tudom, azt fortyogod magadban, hogy „*Micsoda egy eszement kérdés ez? Hát én már időtlen idők óta nem vagyok kiskorú!*” Tudod Berci, az ebben a baj, hogy rengetegen vannak, akik még harminc éves koruk után is kiskorúak maradtak… Mamahotel. Papataxi. Házasodás halogatva. Párkapcsolatok – *elköteleződés híján* – sorra elunva… Új bibe, új porzó kell… Aztán már ez sem… Jobb esetben marad egy kutya – vagy még inkább: egy aranyhal… Az utóbbi legalább néma. Tátog, de nem jön ki szó a torkán. Nem úgy, mint egy házastársnak…

Mikor növünk fel? – ez itt az igazi kérdés. Akkor, amikor elmúlik egy naptári év? Akkor, amikor eljön a következő születésnap? Pál apostol gondolatmenetében **a felnövekedés első lépcsőfoka a törvény volt**. Először mi is megszülettünk. Akkor ettünk, amikor akartunk, akkor aludtunk, amikor akartunk, akkor és oda kakáltunk, amikor akartunk. Aztán elkezdtek jönni a szabályok. Enni nem mindig lehet. Kakálni sem akárhová lehet. Az alvásnak is megvan az ideje. Én az óvodai első napomon hiába haraptam meg a Kálmánkát, aki el akarta venni tőlem azt a csodálatos, óriási dömpert, ami nyilvánvalóan csak az enyém volt, a szüleimet felhívták, és engem – *mint közveszélyes, antiszociális egyedet* – azonnali hatállyal eltávolíttattak az óvodából. Az óvodában már törvények voltak…

A törvény olyan, mint egy drótkerítés. Óv az elbitangolástól. Ha a törvény nem verne fejbe, észre sem vennék a bűnt. Boldogan dagonyáznánk a bűnben, mint a disznó az ürülékében. (*Én meg lemennék a szószékről, és megharapnék valakit…*) **De a törvény nemcsak fejbe ver minket, hanem vágyakozást is ébreszt bennünk – valami több után.** Mi ez a több? Egy dömper lenne csupán?

Ki az a szadista, perverz állat, aki készakarva beleszúr egy csövet valakinek a dobhártyájába? És ráadásul még ott is tartja, hogy be se tudjon gyógyulni a seb? Nem más, mint a gyógyulást akaró orvos! Miért teszi ezt? Elmebeteg? Nem. A cső kiengedi a belső fülben felgyűlő gennyet, és megmenti a beteg hallását. **A törvény pontosan olyan, mint ez a gyógyulást hozó cső. Fájdalmat okoz nekünk – a későbbi gyógyulás reményében**. Mi ez a gyógyulás? Mindjárt megtudod...

A törvény közösséget is teremt. Mindenki ugyanannak a törvénynek van alávetve. (*Ne rázd a fejedet Berci fiam… Ez itt most az elmélet, és nem a napi valóság…*) Ez a kiskorúság állapota. Amikor mindenki ugyanabba a börtöncellába van bezárva... Innen lehet elkezdeni felnőni. **Hova? Hogyan? Most jön a válasz: A Krisztusba. A hit által.**

Ez a jó hír. Ez az evangélium. Mert a számunkra nem a rabság közössége az igazi, a felnövekedett közösség. Mi a Krisztusban válunk Isten felnövekvő gyermekévé (Gal 3,26). Egyek leszünk a Krisztusban (28). „Mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek” (Tit 2,11). Mert Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére (1Tim 2,4). Hogyan jutunk el az igazság megismerésére? A hit által. – Vegyük észre azt, hogy az igeszakaszunk harmadik és negyedik verse között Pál ragozást vált. Nem a törvény által egybezárt zsidóként beszél továbbra is többes szám első személyben, hanem (*igehirdetőként*) többes szám második személyben hirdeti meg a hívők közösségének az örömhírt: „De miután eljött a hit, többé nem vagyUNK a nevelőnek alávetve. Mert mindnyájan Isten fiai vagyTOK a Krisztus Jézusban való hit által” (Gal 3,25-26).

Két nap múlva lesz Vízkereszt ünnepe, a karácsonyi ünnepkör lezárása. Ez volt az a nap, amikor a három napkeleti bölcs leborult az egyéves Jézus előtt. Ez volt az a nap is, amikor a harminc éves Jézus a Jordánban megkeresztelkedve elkezdte tanításait és a Golgotára vezető útját. Amikor megkeresztelkedünk, a Krisztusba keresztelkedünk meg. A keresztség nem a dolgok vége, hanem a dolgok eleje. Jézus sem a tanításai befejezésekor, hanem a tanításai elkezdésekor keresztelkedett meg. **A megkeresztelt Isten tulajdona lesz.** Ez azonban nem kiszolgáltatottság, hanem: gondviselés. Az életünk a keresztségünk után egy hatalmas kiteljesedéssé válik. Olyan kiteljesedéssé, amelynek a végén – *pontosan úgy, mint Jézus esetében* – a feltámadás vár minket. A keresztségünk után Jézus váltsága, irgalma és szeretete úgy ölel körül minket, mint egy védő öltözet.

A keresztségünkben magunkra öltjük a Krisztust (Gal 3,27). Azaz: magunkra öltjük az új embert. Felöltözünk – *tetőtől-talpig* – a kegyelem öltözetébe. Ez azonban nem egy laza mozdulat csupán. Miután találkoztunk a Krisztussal, nem mehetünk tovább ugyan-azon az úton, mint amin addig mentünk. A három napkeleti bölcs is más úton tért vissza a hazájába. Pál apostol is más emberként érkezett Damaszkuszba. Az eredeti görög szövegben a felöltözés kitartó erőfeszítést jelent. **A Krisztus felöltözése egy egész életen át tart.** De: ettől lesz a mi életünk egyre gazdagodóbb és egyre gyönyörűbb. És elmondhatjuk Ézsaiás prófétával, hogy: „Nagy örömöm telik az Úrban, víg örömre indít Istenem, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám, mint vőlegényre, ki fölteszi fejdíszét, mint menyasszonyra, ki fölrakja ékszereit” (Ézs 61,10).

Itt szólal meg Berci… „*Mindent értek, Péter. Azzal növünk fel, hogy belenövünk a Krisztusba. És ezzel magunk mögött hagyjuk a törvény rabságát. Ez tökjó!! Akkor, ezek szerint én – aki már meg vagyok keresztelve, és felnőttem – azt csinálhatok, amit akarok?*” A válaszom igen is Berci, meg nem is. **Azt csinálhatod, amit akarsz, HA tényleg a Krisztus cselekszik már benned.** Mert akkor nem fogsz semmi olyant tenni, ami a törvény ellen menne. De nem azért, mert retteged a törvényt, vagy retteged az Istent, aki büntet téged, ha nem tartod be az Ő törvényét, hanem azért, mert a Krisztus szeretete eltöltött téged, és nem tudsz már más mást tenni, csak: – szeretni másokat. Mert Jézus maga mondta: „**Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltsem a [törvényt]”** (Mt 5,17). És ezt Pál ezzel egészítette ki: "**Aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt**" (Róm 13,8b).

A Krisztushoz tartozás tehát nem egy új válaszfal. Nem az van benne, hogy Mi, hívők – és Ti, hitetlenek. A **Krisztushoz tartozás – szeretetközösség**. Mi hívők – a Krisztus szeretetébe várunk mindenki mást. Nyitottan, alázatosan és befogadóan. Ahogyan Jézus maga tette. A „Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő” (Gal 3,28). – Ez nem Pál apostol gender-elmélete, hanem a szeretet testvérisége, amely egybeölel bennünket a Krisztusban.

Kedves Testvéreim! **Hirdetem nektek az Úr kegyelmének az esztendejét!** (Ézs 61,2; Lk 4,19) Akkor lesz valóban új az újév a számunkra, ha a ebben az új évben a Krisztus válik a meghatározóvá az életünkben. Legyen ez az év a hit éve! Legyen ez az év az Istegyermekség megélésének az éve. Legyen ez az év a megtisztult emberi kapcsolatok éve! **Jézus nevében, a bennünk felnövekvő Krisztus szeretetével töltekezve induljunk el az új évbe!** Ámen.

Vízkereszt ünnepe, 2022. január 6. Angyalföld – A szeretet: Krisztus világosságának az életformája

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, Vízkereszt ünnepére az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk János első levele 2. fejezetének a 7. versétől a 11. verséig, a következőképpen: „Szeretteim, nem új parancsolatot írok nektek, hanem régi parancsolatot, amely kezdettől fogva megvan nálatok: ez a régi parancsolat az az ige, amelyet hallottatok. Viszont új parancsolatot írok nektek: azt, ami igaz őbenne és tibennetek, hogy múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság. Aki azt mondja, hogy a világosságban van, de gyűlöli a testvérét, az még mindig a sötétségben van. Aki szereti a testvérét, az a világosságban marad, és nincs benne semmi megbotránkoztató; aki pedig gyűlöli a testvérét, az a sötétségben van, és a sötétségben jár, és nem tudja, hova megy, mert a sötétség megvakította a szemét.” Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság. Aki szereti a testvérét, az a világosságban marad. Urunk! Életünk a sötétségben jár. Ragyogtasd ránk világosságodat a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Martin Buber írta le azt a történetet, amikor a rabbi megkérdezi két tanítványát: melyik az a pillanat, amikor megszűnik az éjszaka, és elkezdődik a hajnal? Az első tanítvány elgondolkodik, majd így válaszol: Talán az, amikor először meg lehet különböztetni távolról a kutyát a báránytól? Mire a rabbi: Nem jól feleltél. A második tanítvány próbálkozik: Az, amikor először meg lehet különböztetni az olajágat a fügefa ágától? Nem – ingatja a felét a rabbi – a hajnal első pillanata az, amikor bárki szemébe nézel is, abban felismered a saját testvéredet. Eddig a pillanatig az éjszaka uralkodik benned.

Kedves Testvéreim! Vízkereszt ünnepén elérkezett hozzánk a hajnal. Ahogyan Malakiás próféta megjövendölte: "Íme eljött az Úr, akit kerestek, övé a dicsőség, az erő és a hatalom, benne nyer áldást a föld minden népe." Vízkereszt azonban egy nagyon gazdag ünnep. Nemcsak Krisztus Urunknak a napkeleti bölcsek hódolatában is megmutatkozó dicsőséges megjelenését, az epifániát ünnepeljük ezen a napon, hanem Jézus Krisztus megkeresztelkedésének az ünnepét is, amikor a Jordán partján megmutatkozott a Szentháromság. Ekkor megnyílt az ég, és Isten Szent Lelke, mint egy galamb, Jézusra szállt. Majd a mennyből Isten szava hallatszott: "Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm!" Így válik Vízkereszt az Isten megjelenésének, a teofániának az ünnepévé is. És még itt sem vagyunk a mai ünnep végén, hiszen Vízkereszt bethfánia is. A kánai menyegző csodáját nevezik bethfániának, ahol Jézus a vizet borrá változtatta, és így mutatta meg először isteni dicsőségét. A bethfániából a beth a kánai menyegző házára utal. De nem lehet ebbe a beth szóba nem belehallani Jézus születésének a helyét, Beth-lehemet, amely a magyar fordításban a kenyér háza. Urunk születésének a helye a kenyér háza volt, a kánai menyegző háza pedig a bor házává változott. Így vált Urunk megtestesülése ezen a nagyon gazdag mai, ünnepi napon egyszerre a kenyér és a bor, az úrvacsora csodájává is.

A mai ünnep a kereszténység legrégebbi ünnepe. Ortodox testvéreink ma ünneplik a karácsonyt. Vízkereszt a dicsőséges Krisztusnak az ünnepe, amelynek az ábrázolásain Jézus már nem egy magatehetetlen kisded, hanem koronával a fején, jogarral és a föld egészét jelképező almával a kezében, az anyja ölében ülő istengyermek.

Mi a vízkereszt ma a *világnak*? Vízkereszt a közvélekedés számára arról nevezetes, hogy ilyenkor kell kidobni a karácsonyfát. Túl öreg, túl kopott, lombja-vesztett... A kukába a karácsony emlékével is! A világ így "ünnepli" a kereszténység legrégebbi ünnepét...

Mi a vízkereszt ma *nekünk*? Sokaknak egy gyönyörűséges festmény juthat az eszébe erről az ünnepről, ahol a föld akkor ismert összes kontinensét jelképező napkeleti bölcsek aranyat, tömjént és mirrhát, azaz a királyságot, a szentséget és a szenvedést jelképező ajándékokat tesznek le Jézus lába elé. Csupán egy állókép lenne a számunkra a vízkereszt? Ha így lenne, az nagy baj lenne. Luther ezt úgy fogalmazta meg, hogy "Mit érek vele, hogy Jézus kétezer évvel ezelőtt megérkezett a világba, ha *hozzám* nem érkezett meg?" Kedves Testvéreim! Elérkezett-e *hozzánk* is a hajnal? Van-e nekem *személyes*, *saját* vízkeresztem? Megjelent-e Krisztus dicsősége az én *saját* életemben? Ez a mai nap nagy kérdése mindannyiunk számára.

Miből tudjuk meg, hogy megjelent-e Krisztus dicsősége a mi életünkben? Látnunk kellene valami fényt? Látnunk kellene Jézust magát, itt az orrunk előtt? Nem. Nincs erre szükség. János apostol sokkal egyszerűbb, sokkal valódibb bizonyságot mutat nekünk: "Aki szereti a testvérét, az a világosságban marad."

Sokan most elégedetten hátradőlhetnek. Hát akkor jó úton járok. Van bennem szeretetet, és íme, az apostol mondja: ez a bizonyíték arra, hogy én már a Krisztusban élek. A dolog azonban nem ilyen egyszerű... János apostol úgy kezdi a mai igeszakaszt, hogy "Szeretteim!" Milyen könnyen kimondható szónak látszik ez! Mi is mondhatnánk, és mondtuk is sokaknak. Talán éppen a mögöttünk lévő karácsonyi és újévi ünnepeken. Igenám... De ki a testvér, akit szeretni kell?

Nézzünk egy pillanatra magunkba – jó mélyen. Nagyon szép, önkényes megfogalmazásaink vannak arra, hogy ki a mi testvérünk – és *ki mindenki nem*... Bodrog Miklós írta több mint

ötven évvel ezelőtt, hogy a szeretetről nagyon sokszor a *hitelező* pozíciójából gondolkodunk. Kitől nem kaptuk meg? Aki nem adott nekünk jóelőre, számolatlan szeretetet, az nem testvér. Aki nem adta vissza a kapott szeretet kamatostól, az nem testvér. Akit nem ismerek, az nem testvér. Emlékezzünk vissza csak a történetre az igehirdetés elején! Mi is volt rabbi válasza arra, hogy mi a hajnal első pillanata? "A hajnal első pillanata az, amikor *bárki* szemébe nézel is, abban felismered a saját testvéredet." A felebarát az nem úgy felebarát, hogy legalább az egyik fele barát, hanem úgy hogy ő az a fél, amellyel együtt lehetek én csak egész – nem önmagunkban mi ketten, hanem a Krisztusban. Ha nem látjuk meg az embertársban azt, hogy ember és társ, akkor embertelenné és társtalanná válunk.

Kezdjük megérteni már azt, hogy mi az az új parancsolat, amelyet maga Jézus, és az igénkben János apostol írt nekünk: új kiterjedést, és új kiterjesztést ad testvérnek. Jézus az irgalmas szamaritánus példázatával megmutatta azt, hogy az a gyűlölt és lenézett idegen, a szamaritánus: a testvér, aki segít a földön fekvő, kirabolt és félholtra vert embernek. Jézus a Hegyi Beszédben azt kérte tőlünk, hogy szeressük az ellenségeinket, és imádkozzunk azokért, akik üldöznek minket. (Mt 5,44). Így már nehezebb ez a szeretet...

És még mindig nem vagyunk a nehézségek végén. A görög nyelvben a szeretetre többféle szó is van. János a mai igénkben végig a szeretet szavára az agapét, az isteni szeretetet, és nem a földi, az emberi szeretet szavát, a filoszt használja. Jézus így fogalmazta meg azt az új parancsolatot, amelyet János is megjelenít a mai igénkben: ahogyan *én* szeretettelek titeket, ti is *úgy* szeressétek egymást! (Jn 13,35) Jézus, a jó pásztor életét adta értünk, a bárányaiért. A feltétel nélküli, a mindent megbocsátó, az önmagát feláldozó szeretet az Ő szeretete irántunk és értünk. Így kellene szeretnünk nekünk is...

Ez az a pillanat, amikor feladtuk. Nekem ez így nem megy. Kész, vége. Én vagyok az, aki a sötétségben járok, és nem tudom hová megyek. Dejó... Itt állok ennek a bizonytalansággal teljes új esztendőnek az elején, és ezt kaptam az igehirdetésben. Megmutatták nekem, hogy mennyire törpe vagyok, és milyen irdatlanul nagy az a feladat, amelynek a teljesítését elvárja tőlem Jézus. Ez nekem nem megy, lehetetlen. Lőttek az üdvösségemnek. Ezért jöttem én ma ide? Hétköznap este? Hogy ilyeneket mondjanak nekem?

Csituljon el a méltatlankodásunk. Jézus mindezt *nem elvárja tőlünk*, hanem *nekünk adja – kegyelemből*, *ingyen*. Nem a *mi* szeretetünk az, amivel a testvéreinkhez kell viszonyulnunk, hanem *az a szeretet*, amelyet mi is *kapunk*. Nem mástól, hanem *Jézustól*. Jézus ott áll az ajtónk előtt és zörget. Csak az a baj, hogy erre szelektíven süketek lettünk, és már évek óta nem halljuk. Ha beengedjük Jézust az ajtónkon, akkor betör vele együtt az életünkbe a szeretet. A macska nem azért nyávog, a kutya nem azért ugat, a hal nem azért úszik, mert erre kötelezték, hanem azért, mert ilyen a természete. A Krisztusban való létnek a szeretet a természete. Annyi szeretetet kapunk Urunktól, hogy felrobbanunk, ha nem tudunk ebből átadni másoknak. Nem fér be. Túlcsordul. Képtelenség bent tartani.

A szeretet szétárad ezen a világon. Az epifánia eredeti jelentése: felragyogás. Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság – ahol az igazi világosság, ismét csak nem a földi értelemben vett valódi, tényleges világosság, hanem Isten igazságának, az alétheiának a világossága. Ez az *igazi* világosság, ez a felragyogás jelent meg Jézus Krisztusban karácsonykor és vízkeresztkor. Csak ezt nagyon sokan nem veszik észre. De mi mondhatjuk Zakariással együtt hálaadással, hogy "Meglátogat minket a felkelő nap a magasságból, hogy világítson azoknak, aki a sötétségben és a halál árnyékában lakoznak, hogy lábukat a békesség útjára igazítsa". Mi rádöbbenhetünk arra, amire a három napkeleti bölcs, hogy a Jézussal való

találkozás után *nem mehetünk ugyanazon az úton vissza*, ahonnan jöttünk. Mert nekünk már új utunk van. A mi Urunkkal, Jézus Krisztussal. Vegyük észre, hogy ha arccal a nap, a mi Urunk felé fordulunk, akkor az árnyak mögénk hullanak. Így lesz az új parancsolat egyben megbízás és misszió is. Igaz lesz az, amit Urunk mondott nekünk: Aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága. Ti vagytok a világ világossága. Úgy ragyogjon fel a világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy elküldted Fiadat hozzánk, hogy megszülethessen a mi emberi világunkban az igazi fény. Megváltó Urunk! Köszönjük, hogy megüresítetted önmagadat, és emberi formát vettél fel. Köszönjük, hogy Te vagy a világ világossága, és értünk hozott életáldozatoddal esélyt adtál arra, hogy mi is világíthassunk másoknak. Köszönjük Urunk, hogy szeretetedet reánk árasztod. Kérjük, hogy tégy minket is gazdaggá a szeretetben, hogy feltétel nélkül, számolatlanul adhassuk másoknak. Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 1. vasárnap, 2024. január 7. MEÖT – Benned már felkelt a nap. Kelj fel te is!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ézsaiás próféta könyve 60. fejezete elsőtől a 6. verseiben a következőképpen: „Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az ÚR dicsősége. Bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az ÚR – dicsősége meglátszik rajtad. Világosságodhoz népek jönnek, és királyok a rád ragyogó fényhez. Emeld föl tekintetedet, és nézz körül! Mindnyájan összegyűltek, és már jönnek hozzád: fiaid messziről jönnek, leányaidat ölben hozzák. Ha majd látod, örömre derülsz, ujjongva repes a szíved. Özönlik hozzád a tengerek kincse, a népek gazdagsága hozzád kerül. Ellep a tevék sokasága, Midján és Éfá állatai. Mindnyájan Sábából jönnek, aranyat és tömjént hoznak, és az ÚR dicső tetteit hirdetik.” Urunk, köszönjük, hogy nem azt nézed, hogy mi mit tettünk és mi mit érünk, hanem ránk ragyogtatod a Te dicsőségedet az Úr Jézus Krisztusban. Kérjük, hogy gyúlhasson meg ez a ragyogás bennünk is igéd ereje által! Ámen.

Kedves Testvéreim! Shakespeare „Vízkereszt, vagy amit akartok…” című fergeteges vígjátékának az előadásán az egyik híres komikus olyan váratlanul bukkant fel a színpad közepén a süllyesztőből, és olyan „mű-szerencsétlen” módon jelent meg, hogy félbeszakadt az előadás, mert sem a színésztársai, sem a közönség nem tudta abbahagyni a kacagást. **Rádöbbenünk-e arra, hogy a Vízkereszt ünnepe** – amely nemcsak tegnap volt, hanem beragyogja az egész életünket – **mekkora váratlansággal toppan be hozzánk, és mekkora örömhöz, mekkora kacagáshoz vezet?**

Örüljetek az Úrban! Ismét mondom: örüljetek! (Fil 4,4). **Mert Krisztus születése után a mai ünnepen a mi Urunk nyilvánvalóvá lett az egész világ számára.** Akit egy istállóban szült meg Mária – azt a mai ünnepen elismeri a világ. Ragyogjon a mi szívünkben is ez a nap méltó fénnyel, hogy a történtek rendjét ne csak higgyük – hanem a saját életünket megváltoztató kegyelemként *éljük is meg*. – kérte Nagy Szent Leó 1600 évvel ezelőtt. A mondatai ma is időszerűek.

„Bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de *fölötted* ott ragyog az ÚR” (Ézs 60,2) – mondja Ézsaiás próféta. Ugye milyen érzékenyen észre tudjuk venni a sötétséget és a homályt? Elég egy rossz vizsgajegy, egy kedvetlen SMS valakitől, aki fontos

nekünk, vagy egy vissza nem adott mosoly – és rögtön azon kezdünk el gondolkodni, hogy milyen értéktelenek is vagyunk mi: még ez a vizsga sem sikerült nekünk, kikosaraztak, kiselejteztek bennünket, már egy mosolyra sem méltatnak. Ugye, hogy milyen hosszan és mennyire mélyen tudjuk ilyenkor sajnálni saját magunkat?? Pedig „*fölötted* ott ragyog az ÚR!" Pedig „megjelent Isten üdvözítő kegyelme *minden* embernek" – ahogyan Pál írta Titusznak (Tit 2,11). **Isten olyannak szeret bennünket – amilyenek vagyunk. Akkor is ott ragyog fölöttünk, amikor megbuktunk, amikor elbuktunk – amikor mosolytalan lett körülöttünk a világ.** Tényleg mosolytalan ilyenkor körülöttünk a világ? Hiszen beborít minket a ragyogás – a legszélesebb mosoly, ami csak ezen a földön adatott! *Fölöttünk* állt meg a betlehemi csillag, *reánk* sugárzik! Miért? Mert karácsonykor *bennünk is* megszületett Jézus. És mert „az igazi világosság eljött a világba, és megvilágosított minden embert" (Jn 1,9) és ezért: „múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság" (1Jn 2,8b) – ahogyan János mondta.

Az igazi világosság – aki nem más, mint Jézus – reánk ragyogó, minket megvilágosító fénye olyan csoda, mint amekkora csoda volt a teremtésben az, amikor Isten megteremtette – a fényt. Talán hallottátok már Haydn Teremtés oratóriumának ezt a megdöbbentően csodálatos részét. Ha nem, hallgassátok meg otthon. Igen halkan, lassan, szaggatottan, suttogva elindul a szöveg: Und … Gott … sprach: … Es … werde … Licht! … Und … es … ward … – és itt — ki-*robban* egy hosszú, diadalmas, győztes, teljes-zenekari és teljes-énekkari tutti: LIIIICHT! *Ekkora* fény ragyog be immár bennünket is – személyesen. Mindegyikünket. Mindenkor.

A Teremtés oratórium 1808-as előadásán olyan hosszú taps szakította félbe az előadást ez után a rész után, hogy az idős, a levegőben egy karosszékben körbehordozott Haydn-nak kellett közbeszólnia: „Nem nekem szól ez a taps – mindent onnan, felülről kaptam!" Mit is mondott Ézsaiás? „Világosságodhoz népek jönnek, királyok *a rád ragyogó fényhez*." (Ézs 60,3). Az idős Haydn teljesen tisztában volt ezzel. Hiába őt hordozták körbe a levegőben a karosszéken, és ünnepelték szűnni nem akaró ovációval, nem az ő fénye volt a Teremtés oratórium gyönyörű fénye, hanem ez a fény reá ragyogott – onnan fölülről.

Zakariás így magasztalta az Urat a Benedictusban fiának, Jézus hírnökének, Keresztelő Szent Jánosnak a születése után: „Áldott az Úr … könyörülő irgalmáért, amellyel meglátogat minket a felkelő nap a magasságból, hogy világítson azoknak, akik sötétségben és a halál árnyékában lakoznak." (Lk 1,78-79) Ugye milyen szép az, hogy Zakariás, a kétezer éve élt főpap, jelen időben beszél? **Ma is meglátog*at* minket az Úr. Ma is világ*ít* nekünk.** Pontosan így, ahogyan ez a fény (*Itt bekapcsoltam két, Urunknak majd az úrvacsorában megjelenő testére és vérére mutató spotlight-ot.*) világít arra a kenyérre és borra, ami majd a szereztetési igék által Urunk teste és vére lesz – és amely egyesül majd velünk az úrvacsorában.

A történetnek azonban itt nincs vége. Ézsaiás igéjét eddig már megértettük: „fölötted ott ragyog az Úr" (Ézs 60,2b). Megértettük azt, hogy éppen *fölöttünk* ragyog az Úr, hogy *mindannyiunk fölött* személy szerint ott ragyog az Úr, és hogy *mindig* ott ragyog – függetlenül attól, hogy mi mit gondolunk (*vagy mások mit gondolnak/mondanak*) arról, hogy mi milyen értékesek vagyunk. De a történetnek itt még nincs vége. **Ézsaiás igéje ugyanis folytatódik: „fölötted ott ragyog az Úr, és *dicsősége meglátszik rajtad*."** (Ézs 60,2b). „Az ige testté lett, közöttünk lakott, és *láttuk* az ő dicsőségét" (Jn 1,14). Az oltár előtt elmondott imádságban azt kértük, hogy eljuthassunk Isten dicsőségének a látására. Hogyan? Miképpen? Az ima válaszolt is erre: az Úr Jézus Krisztus által. Jézus megszületett erre a földre. Miattunk – nekünk – értünk. Megmutatta Jézus helyét a betlehemi csillag – amely nemcsak felette állt

meg, és ragyogott, hanem fölöttünk is ragyog. De nemcsak fölöttünk ragyog Isten dicsősége, nemcsak beborít minket ez a fény, nemcsak örömre derülünk (Ézs 60,5) – ahogyan Ézsaiás mondja – hanem mindezt *látjuk is*, és mindez *meg is látszik rajtunk*! **Krisztus dicsősége megjelenik a mi személyes életünkben is.**

Hogyan jelenik meg Krisztus dicsősége a mi életünkben? Úgy, ahogyan a napkeleti bölcseken. Azt hallottuk az oltár előtt felolvasott ige végén, hogy a bölcsek „más úton tértek vissza hazájukba" (Mt 2,12b). Máté apostol – szokása szerint – meg is magyarázza, hogy miért mentek más úton: mert kijelentést kaptak álmukban, hogy ne menjenek vissza Heródes királyhoz, és ne mondják el neki, hogy hol született meg Jézus, hiszen akkor megölette volna. Így is sok-sok betlehemi kisgyermeknek kellett meghalnia emiatt (Mt 2,16) – amikor József Jézussal és Máriával már Egyiptom felé menekült (Mt 2,14; valószínűleg azt az aranyat felhasználva, amelyet a bölcsek adtak Jézusnak).

Értelmezhető azonban ez a „más úton tértek vissza hazájukba" egy sokkal mélyebb módon is. **A napkeleti bölcsek élete messze nem ugyanaz volt a Jézussal való találkozás, Jézus imádása után – mint előtte. Nem azon az úton folytatódott az életük – amelyen addig ment. Más úton KELLETT tehát visszatérniük a hazájukba. Ez a más út – ez *az*, ahogyan *megjelenik* az életünkben Krisztus dicsősége**. Ez *az*, ahogyan *meglátszik* rajtunk Isten dicsősége. ***Benned* már felkelt a nap. Kelj fel *te is*! Indulj el! *Más* úton, mint eddig.**

„***Rendben. De micsoda ez a más út?***" A Vízkereszt nemcsak Jézus dicsősége megmutatkozásának, a napkeleti bölcsek imádásának az ünnepe, nemcsak Jézus megkeresztelkedésének az ünnepe, amikor a Mennyei Atya megszólalt: „Ez az én szerelmetes Fiam, benne gyönyörködöm!" (Mt 3,17), és amikor a Szentlélek, mint galamb leszállt Jézusra, hanem Jézus a János szerinti evangéliumban leírt első csodájának, a kánai menyegzőnek is az ünnepe. Mária, Jézus anyja, így szól a menyegzői szolgákhoz: „Bármit mond nektek [*Jézus*], tegyétek meg!" (Jn 2,5) Ez a kérés nekünk is szól, hiszen mi is a királyi menyegző szolgáló meghívottjai vagyunk: **Bármit mond Jézus nekünk, → tegyük meg! Ez a más út.** „*Ja! Hogy nem hallod? Hogy eddig még soha nem hallottad?*" Hidd el, hogy előbb-utóbb fogod. Jézus nem bőbeszédű. Lehet, hogy csak azt hallod tőle a szívedben: „Te csak tanulj!" Vagy azt: „Állj meg!" Vagy azt: „Indulj!" És te nagyon jól fogod tudni akkor és ott, hogy mindez mit jelent. **Benned már felkelt a nap. Kelj fel te is!**

Addig meg? Szívleljük meg Pál apostol szavait a Rómaiakhoz írt levélből „Az éjszaka múlik, a nappal pedig már közel van. **Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit, és öltsük fel a világosság fegyvereit**", **öltsük magunkra az Úr Jézus Krisztust** (Róm 13,12.14a). Ő saját maga a más „út, az igazság és az élet" (Jn 14,6). **Azaz nem micsoda a más út, hanem *kicsoda*. *Jézus saját maga* az a más út, amelyen nekünk járnunk kell. Öltsük tehát magunkra Jézust!**

„*De hát Jézus nem egy ruha, amit csak úgy fel lehet venni?!*" Dehogynem!! Mit gondolsz, mit teszünk az úrvacsorában?? *Belülről* vesszük fel az Úr Jézus Krisztust! „*Hogy ez csak bent marad, és nem látszik meg kívül rajtunk, mint egy ruha?*" Ja… Ha te ezt *így* gondolod… – akkor sajnos ez is lesz… Gondold *másként*! Érezd *másként*! **Benned már felkelt a nap. Kelj fel te is! Öltsd magadra az Úr Jézus Krisztust – ma! Hihetetlen ajándékot fogsz kapni. Az eljövendő – itt van veled ma. Rád ragyog az Isten dicsősége. Mindez meglátszik rajtad. Felkelsz. Tündökölsz. Örömre derülsz. Ujjongva repes a szíved. És egész életed – az Úr dicső tetteit hirdeti. Így legyen! Így lesz. Halleluja! Ámen.**

Vízkereszt ünnepe utáni 1. vasárnap, 2025. január 12. MEÖT – Az istentisztelet nem ér véget soha

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a rómaiakhoz írott levele 12. fejezete elsőtől az 5. verseiben a következőképpen: „Kérlek azért titeket, testvéreim, az Isten irgalmasságára, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda magatokat élő, szent, Istennek tetsző áldozatul, és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes. A nekem adott kegyelem által mondom tehát közöttetek mindenkinek: ne gondoljátok magatokat többnek, mint amennyinek gondolnotok kell, hanem arra igyekezzék mindenki, hogy józanul gondolkozzék az Istentől kapott hit mértéke szerint. Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai." Urunk, mi olyan sokszor a saját fejünk után akarunk menni, és azt hisszük, hogy ezt mennyire, de mennyire jól tesszük… Kérjük, hogy mutasd meg a Te utad gyönyörűségét nekünk – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Mi a közös a 12 éves Jézusról az oltár előtt felolvasott igében és Pál levelében? Itt most elgondolkodhattok néhányan. „*Ez a Péter kicsit túldolgozhatta magát… Túlpörgött az agya… Hát mi lenne a közös? Hát semmi… Jézust több napra magára hagyják a szülei. Napokig észre sem veszik, hogy elveszett. A gyermek abúzus kirívó esete… Pál meg egy unalmasnak induló napján nekiül, és diktálni kezd egy levelet egy olyan zsidó közösségnek, a rómainak, ahol még soha nem járt, és akiket csak hallomásból ismer. Hát mi lehet ebben a közös? Esetleg az, hogy a vidéki ember nem ismeri ki magát a fővárosban…?*"

Nem. Messze nem csak ennyi a közös üzenet a két igeszakaszban. **Három lényegi üzenet is van, amely közös a 12 éves Jézus viselkedésében és Pál levelében. Első: Ne a világ elvárásai, hanem *Isten* legyen a legfontosabb az életünkben. Második: *Változzunk meg*, és ne gondoljuk magunkat *többnek*, mint amik vagyunk. Harmadik: Döbbenjünk rá arra, hogy *egy test* vagyunk a Krisztus*ban*.** Hogyan jelennek meg ezek az üzenetek a két igében? Erről fog szólni a mai igehirdetés.

Kezdjük az első üzenettel: **Ne a világ elvárásai, hanem *Isten* legyen a legfontosabb az életünkben**. Mik lettek volna a világ elvárásai Jézus esetében? Kiskorú gyermeknek a szülei mellett a helye. Ha a szülei a rokonság felügyeletére bízták, akkor a rokonok mellett. Nem maradhat ott a jeruzsálemi Templomban „pusztán" azért, mert magába akarja szívni az ige értelmét ő, aki a megtestesült ige… Jézus brutális őszinteséggel vágja bele a nevelőapja, József arcába azt, hogy „Miért kerestetek engem? Hát nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?" Azaz: a Mennyei Atya, Jézus valódi apja házában, a jeruzsálemi Templomban. A Lukács szerinti evangéliumban ez Jézus első szava. Jézus már az első szavával az Atyára mutat. A Lukács szerinti evangéliumban Jézus utolsó szava a kereszten ez lesz: „Atyám, a Te kezedbe teszem le az én lelkemet! – És ezt mondva meghalt." (Lk 23,46) **Jézus az Atya házából indul el, és az Atya házába érkezik. Jézus kereszthalála az az egyetlen áldozat, amely minden más áldozatot felülír, és helyettesít. Jézus az életét adta áldozatként – *értünk*. Érted, érted, érted – és értem is**.

Hitünknek ezt a középpontját vonatkoztatja a rómaiakra – *és ránk, saját magunkra* – Pál a mai igeszakaszunk elején. **Kedves Testvéreim! Legyen a mi életünk is áldozat!** „*Péter, te most komolyan azt kéred, hogy kérjem meg a barátaimat, hogy pajtik, tegyetek meg nekem egy*

nagy szívességet: itt van ez a néhány deszka és kalapács, szögezzetek már fel engem egy keresztre… Nem baj, ha itt áll a konyhában, csak legyen elég magas…" Nem, nem ilyen értelemben írja ezt Pál apostol sem. **Hogyan válhat a mi életünk Istennek tetsző áldozattá? Elsőként: tegyük ki magunkat Isten szeretete sodró erejének.** Ezt tette a 12 éves Jézus is, amikor napokig „fürdőzött" Isten, az Ő Atyja igéjének mindent elsodró szeretetében. Ezt tesszük mi is, amikor elolvassuk egy év alatt a Bibliát. Nem derült ez ki eddig a számunkra? Várjunk türelemmel! Ki fog! – Másodszor: ahogyan Isten szeretete elsodor bennünket, döbbenjünk rá arra, hogy **nem *cuccokat* vár tőlünk Isten** (virágot, perselypénzt, vallásos cselekedeteket, egy-egy jótettet) **hanem ennél *jóval többet***. **Álljunk oda képzeletben a düsseldorfi galéria egyik, a megfeszített Krisztust ábrázoló képe elé**, mint Nikolaus Zinzendorf, **olvassuk el a kép alatt Jézus kérdését: „Ezt tettem én teérted. Mit teszel te énértem?" – és döbbenjünk rá arra, hogy válaszként kevesebb, mint az *egész életünk*, nem elég**…

Nem biztos, hogy a mi életünkben a megtérés egy ilyen minden-vagy-semmi lépés lesz, mint Zinzendorf életében. Pál apostol „változzatok meg" felszólítása igen sok esetben kicsi lépésenként valósul meg. Úgy, mint a híres evangelizátor Spurgeon kortársánál, aki nagyot esett egy lóról. Roppantul megijedt. Azt hitte, hogy összetört mindene. Óvatosan megmozdította a jobb kezét: „*Nem tört el. Uram, hálát adok neked ezért, és felajánlom neked a jobb kezemet!*" – mondta. Aztán megmozdította a bal kezét. Az sem tört el. Azt is felajánlotta Istennek. A végére kiderült, hogy semmije sem tört el, de addigra már a testének minden részét felajánlotta Istennek. **Nem biztos, hogy addig kell erre várnunk, ameddig mi is igen látványosan leesünk a mi életünk magas lováról. Kezdjük el saját magunk Isten tulajdonába adását apránként – de még ma!**

Most érkeztünk el a második üzenetig. ***Változzunk meg*, és ne gondoljuk magunkat *többnek*, mint amik vagyunk.** A 12 éves Jézusnak nem kellett közelebb kerülnie Jézushoz, hiszen – ő volt Jézus. Az Efezusi levél fogalmazása szerint az a mi feladatunk, hogy képesek legyünk felfogni minden szenttel együtt: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység; és így megismerjük Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét, hogy Isten mindent átfogó teljességére jussunk (Ef 3,18-19). **Sokan a gyülekezet tagjaiból edzeni járnak. Testépítők. Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetének megismerése – léleképítés. Legyünk legalább olyan buzgó léleképítők, mint amilyen elszánt testépítők vagyunk. Sőt…** Erre is jó a Biblia elolvasása. Rá fogunk jönni arra, hogy a Bibliának még azok a részei is közelebb visznek minket Jézushoz, amelyekben egy szó sem esik Jézusról.

Ahogyan azonban közelebb és közelebb jutunk Jézushoz, „ne gondoljuk magunkat többnek", hanem teremjen bennünk egyre nagyobb és nagyobb *alázat*. Ahogyan a gyermek Jézus, a megtestesült ige, még jobban megismerte a Mennyei Atyja szavakban leírt igéjét, nem vált „hódolatot követelő istenné", hanem azonnal engedelmeskedett anyjának és a nevelőapjának, Józsefnek.

A megváltozás, a megtérés, a léleképítés át kell, hogy formálja az *egész életünket*. Ne legyünk olyanok, mint a középkori ír harcosok. Ha megkeresztelték őket (amelyet akkor bemerítéssel végeztek) a kardot tartó jobb kezüket *nem* merítették be a vízbe, mert a fegyvert forgató kéz *nem* kerülhet az Isten fennhatósága alá… Spurgeon kortársának az esete fordítva is működik… Az a testrészünk, amelyet tudatosan és szándékosan *nem* adtunk oda Isten tulajdonának, az nem is marad ép sokáig… Mégha orvosilag esetleg konkrét bajt nem is lehet detektálni rajta, akkor sem…

Most érkeztünk el a harmadik, az utolsó üzenetig: **Döbbenjünk rá arra, hogy *egy test* vagyunk a *Krisztus*ban.** Ennek a mondatnak szinte minden szava fontos. A legutolsó a legfontosabb. **Nem akárhol vagyunk mi valamennyien**: itt a templomban, az egyházban, Budapesten, a hazánkban, Magyarországon, hanem **a *Krisztusban* vagyunk**. Önmegváltás nincs. Jézus váltott meg minket – a kereszten. Jézus azonban nem külön-külön váltott meg minket. „*Engem – természetesen… – Jézus megváltott, hát hogy is ne váltott volna meg egy ilyen aranypofát, mint én… De azt a lágyagyú ficsúrt, a Döncit, aki elcsavarta az én nőm, a Berta fejét, azt tuti, hogy nem váltotta meg Jézus. Meg fog az a Dönci dögölni a kénköves tóban, én mondom…*” Kedves Testvéreim! Ez így nem megy. Gyűlölködve senki sem jut Jézus közelébe. A másikra találó szeretetben – viszont annál inkább. A 12 éves Jézus is visszament a szüleivel Názáretbe. „És gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és az emberek előtt való kedvességben.” (Lk 2,52). Kövessük Jézust! Járjunk mi is ezen az úton!

Most érthetjük meg az egész igehirdetés központi gondolatát: Az istentisztelet nem ér véget soha. (*Ne kezdjetek el aggódni, időben végezni fogunk ma is. Még három mondat, és az igehirdetésnek is vége lesz…*) **Miért nem ér soha véget az istentisztelet? Mert Jézust követve az *egész életünk* egy gyönyörűségesen nagy, szeretettel teljes istentiszteletté válik. Gyarapodássá Isten és az emberek előtt való kedvességben.**
Így legyen! Így lesz. Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 1. vasárnap, 2026. január 11. MEÖT – A dicsőséges gyermek

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! A felolvasott igeszakaszban figyeljétek meg, hogy melyik lehet az az egyetlen szó, amelyik az egész igének a lényege és a kulcsa. Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium második fejezete 41.-től az 52. verseiben a következőképpen: „Szülei évenként elmentek Jeruzsálembe a páska ünnepére. Amikor tizenkét éves lett, szintén felmentek Jeruzsálembe az ünnepi szokás szerint. Miután pedig elteltek az ünnepnapok, és hazafelé indultak, a gyermek Jézus ott maradt Jeruzsálemben. Szülei azonban ezt nem vették észre. Mivel azt hitték, hogy az útitársak között van, elmentek egynapi járóföldre, és csak akkor kezdték keresni a rokonok és az ismerősök között. De mivel nem találták, visszatértek Jeruzsálembe, és ott keresték tovább. Három nap múlva találták meg a templomban, amint a tanítómesterek körében ült, hallgatta és kérdezte őket, és mindenki, aki hallotta, csodálkozott értelmén és feleletein. Amikor szülei meglátták, megdöbbentek, anyja pedig így szólt hozzá: Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Íme, apád és én kétségbeesetten kerestünk téged. Ő pedig így válaszolt: Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem? Ők azonban a nekik adott választ nem értették. Jézus ezután elindult velük, elment Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Anyja mindezeket a szavakat megőrizte szívében, Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.” Urunk, mi sokszor nem is tudjuk, hogy mennyire könnyű elveszíteni Téged az óriási tolongásban. Nem ott keresünk, ahol meg tudnánk Téged találni. Nem halljuk a hangodat, amikor tanítasz bennünket. Pedig Te vagy Urunk, a földre érkezett Isten. Te vagy az, aki köré gyűlnie kellene ennek az egész világnak. Kérjük, hogy találhassunk meg Téged akkor is, ha 12 évesen jelensz meg az életünkben, és akkor is, ha aggastyánként. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Nehéz súllyal állok ma itt, ezen a szószéken. A mai igeszakaszunk ugyanis** (*néhány kivétellel*) **katasztrofális igehirdetések egész sorozatát eredményezte evangélikus egyházunk elmúlt 120 évében.** „*Járjunk templomba gyakran! Vigyük el gyermekeinket is a templomba már kicsi korukban! Ne feledkezzünk meg a konfirmációról*

sem! Legyen minden gyermek olyan engedelmes a szüleinek, mint a Jézuska volt!" – az ilyen és más „magvas" igei üzenetek kizárólagossága még egy óvodai igehirdetésben is Isten igéje lényegének a megcsúfolása lett volna… Itt szólal meg Berci: „*De ritka dolog az, Péter, amikor teljesen egyetértek veled! Ennek az igének tényleg nem ez a lényege. Az ige elénk tárja azt, hogy milyen két, igazán felelőtlen szülő. Fogalmuk sincs, hogy hol a fiuk napokig. Mindenhol keresik, csak ott nem, ahol hagyták, a Templomban. Aztán meg nekiállnak pofázni. Ahelyett, hogy bocsánatot kérnének tőle. Vagy valami engesztelő ajándékkal érkeznének.*" Örülök Berci, hogy figyeltél az igeszakaszra. DE: rossz hírem van a számodra. A szülői nemtörődömség pontosan ugyanúgy nem a lényege ennek az igének, mint a templomba járás, vagy a gyermeki engedelmesség. Hol van a lényeg? Mi a lényeg? **Egyetlen szó megint a lényeg.** Melyik az a szó? Kinek van ötlete? Valóban… **Az Atyám** (Lk 2,49b). **Jézus** itt szólal meg először az evangéliumi történetek során, és **itt mondja el elsőként, hogy ő valóban a Mennyei Atya fia. EZ a lényeg.** EZ a mi hitünk alapja. Hogy a názáreti Jézus nem egy 12 éves kiskölyök, hanem a Krisztus, Isten Fia, a mi Megváltónk. Akkor is – és ma is.

De ne szaladjunk előre. A jeruzsálemi zarándoklat során 50-100 ezer ember érkezett meg az 50 ezer lakosú Jeruzsálembe. Názáret 120 km gyaloglásra volt. Ez – *nem igazán sétafikálós tempóban* – 3 napi, veszélyes helyeken átvezető út. Alaposan meg kellett tehát az utat szervezni. Jól összetartó rokoni-baráti csoportokban kellett menni. Kiskölykök nem mehettek. 12 éves kor volt az első, amikor ezt már engedték. Azaz: **Jézus** (*csecsemőkora után*) **most járhatott először Jeruzsálemben**. A város falai nem lettek tágasabbak a páska ünnepén sem. Óriási volt a tömeg. Így már sokkal érthetőbb, hogy Jézus szem elől veszett.

Hogy pontosan mi történt – nem tudjuk. Jézus hirtelen ellenállhatatlan késztetést érzett arra, hogy maradjon ott a tanítókkal és kapcsolódjon be a beszélgetésükbe, a szüleiről meg azt hitte, hogy még ott vannak? A szülők meg azt hitték, hogy egy rokoni csoport vigyáz Jézusra? **Ne kutassuk ezt – nem ez a lényeg**. **A lényeg sokkal inkább tetten érhető Lukács megfogalmazásaiban.** Nem elteltek az ünnepnapok, hanem: beteljesedtek. A szülők nem keresték, hanem: mindent tűvé téve agyon-kutatták Jézust. Annyira bánkódtak közben, mint amennyire a gazdag és Lázár történetében (Lk 16,24) a gazdag bánkódott a pokolban, vagy amennyire az efezusi vének bánkódtak (ApCsel 20,38), amikor megtudták, hogy soha többé nem látják Pál apostolt.

A lényeg AZ, hogy itt nem egy egyszerű sztorit olvasunk. **Itt egy szimbolikus történetet olvasunk**. A bánat megfogalmazásai olyan mértékűek, mint amikor mindenki azt hitte, hogy **Jézust megalázóan kivégezték. DE: a harmadik napon feltámadt! Ugyanúgy, mint ahogyan ebben a történetben, a harmadik napon – megtaláltatott**. És Jézus Isten kivételes Szolgájának bizonyult, akiről az oltár előtt felolvasott igében ezt mondja Isten: „Ez az én szolgám, akit támogatok, az én választottam, akiben gyönyörködöm. Lelkemmel ajándékoztam meg, törvényt hirdet a népeknek" (Ézs 42,1). Isten Szolgája pontosan úgy hirdeti a törvényt, ahogyan a 12 éves Jézus elképesztette Izráel legjobb tanítóit a kérdéseivel és a válaszaival (Lk 2,47).

ITT érkeztünk el a lényeghez. Jézust, az Istent, Mária gyermeknek szólítja. Józsefet, Jézus nevelőapját pedig Mária Jézus valódi apjaként nevezi meg. Jézus, amikor az ő mennyei Atyjáról beszél (Lk 2,19b) nem kegyességből mondja a Mennyei Atyát az apjának. Jézus ezzel a válaszával elhatárolja magát attól, hogy az ő valódi apja József lenne. Azaz: **Jézus** (*Gábriel, Mária, Zakariás, az angyalok és Simeon után*) **itt mondja el először, hogy neki TÉNYLEG az Isten az apja**. Jézus istenfiúsága tehát nem csak egy cím (*ahogyan eddig Mária gondolhatta*), hanem tényleg szó szerint értendő. Noha mind Mária, mind József több

kijelentésben megkapta már ennek a bizonyságát, lehetett ezeket a kijelentéseket mind-mind szimbolikusnak értelmezni. Ezért nem értik meg Jézus válaszát.

Jézus (*mint 100%-ig ember – és mint 100%-ig Isten*) **homlokegyenest ellentétes tulajdonságokat ötvöz magában**. ELSŐ. **Engedetlensége** (*Máriával és Józseffel – és majd sokan másokkal szemben*) – **engedelmesség** (*a mennyei Atyának*). MÁSODIK. Elcsavargása – tanítói tevékenységének előképe. Közösségrombolása – kapcsolatépítés. **A dolgok** (*sem Jézusban, sem a mi életünkben*) **nem úgy kerülnek a helyükre, ahogyan az ember gondolja, hanem úgy, ahogyan Isten akarja.** Ezt érezte minden földi embernél pontosabban Jézus – az Isten Fia. HARMADIK. **Ami katasztrófának látszik – az lesz a legnagyobb siker.** Itt, Jézus „elveszésénél" is – és Nagypénteken, a Golgotán is. Itt – Izráel egész bölcsessége meghajol a názáreti Jézus bölcsessége előtt. Ott – az egész világ meghajol megváltójának feltámadása előtt. NEGYEDIK. **Mindenki retteg és izgul.** Mária, József és majd az apostolok. **Jézus nyugodt.** (*Lázár testvére, Mária fog így ülni majd Jézus lábánál Márta sürgése forgása helyett; Lk 10,38-42*). ÖTÖDIK. **Mária és József kérdőre vonják Jézust. Jézus nem felesel, hanem kijelent. Önmagát, a legbenső, a legszemélyesebb misztériumát, titkát jelenti ki nekik.** De nem értik…

Kedves Testvéreim! **Vegyünk példát Máriáról. Nem érti ugyan, hogy Jézus miért tagadta ki a férjét, Józsefet az apaságból, de nem utasítja ezt el, hanem megőrzi a szívében** (Lk 2,51b). Valahol persze Jézus szülei számára nyilvánvaló volt, hogy Jézus nem közönséges gyermek. Ezért is merhették szoros felügyelet nélkül hagyni. Csak amikor – *a számukra* – gyermekmódon elveszett, akkor kezdték el újra gyermekként kezelni. **És Jézus – engedelmeskedett** (Lk 2,51a). Nem maradt ott Atyja, a Mennyei Atya házában, hanem visszatért a védett, eldugott Názáretbe, ahol senki sem figyelt rá. Nem igemagyarázattal, hanem ácsmesterséggel foglalkozott (Mk 6,3). **Mert ez volt az Atya terve.** És Jézus engedelmes volt mindhalálig, mégpedig: a kereszthalálig (Fil 2,8). **Mert ez volt az Atya terve.**

Kedves Testvéreim! **Mi ebből az igeszakaszból a tanulság a mi számunkra – itt és ma? Három is van.** ELSŐ: Jézus nemcsak egy 12 éves názáreti kölyök volt, hanem Ő az Isten Fia. **Nagy hálaadással boruljunk le Jézus, a minket megváltó Isten előtt**. MÁSODIK. Amikor mindenki rettegett és izgult, Jézus nyugodt maradt. **Csak Jézusban találunk nyugalmat mi is**. **Keressük az életünkben Isten nyugalmát. – Azaz: találjuk meg az életünkben Jézust!** HARMADIK. **Mi magunk is hányszor elveszítjük Jézust.** Észre sem vesszük, és már nincs is velünk. Eltakarta a hömpölygő tömeg a szemünk elől. Azaz: eltakarták Jézust a mi saját életünk hömpölygő történései a szemünk elől. **Keressük ugyan Jézust – de nem ott keressük, ahol kellene**. Ahhoz, hogy megtaláljuk Jézust, **vissza kell mennünk oda, ahol még együtt voltunk Jézussal**. Az Atya házában leszünk ekkor. **És innen indulhatunk el megint – immár Jézussal együtt**. Legyen így! Legyen mindenkor így! Legyen így örökre! Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 2. vasárnap, 2023. január 15. MEÖT – A kegyelem ingyen van – de nem olcsó

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 5. fejezete 17.-től 19. verseiben a következőképpen: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltsem azokat. Mert bizony mondom

nektek, hogy amíg az ég és a föld el nem múlik, egy ióta vagy egy vessző sem vész el a törvényből, míg az egész be nem teljesedik. Tehát ha valaki a legkisebb parancsolatok közül akár csak egyet is eltöröl, és úgy tanítja az embereket, az a legkisebb lesz a mennyek országában; ha pedig valaki ezeket megtartja és tanítja, nagy lesz az a mennyek országában." Urunk, vétkes emberek vagyunk valamennyien. Nyisd meg a szívünket a te irgalmadra igéd által! Ámen.

Kedves Testvéreim! Isten kegyelme egyszülött Fiában, Jézusban jelent meg a világban. Ezt ünnepeltünk Karácsonykor és Vízkeresztkor. Ennek örvendezünk – ma is. Mi a kegyelem természete? Hogyan változtatja meg a kegyelem az életünket? Erről szól a mai igeszakasz és a mai igehirdetés.

Hogyan változtatja meg a kegyelem az életünket? Egy lehetséges válasz erre az, hogy „a hit által való megigazulásban". Ha egy átlagos, templomba nem járó fiatalnak ezt mondanánk, nem is értené, hogy miről lehet szó. Ilyen kérdések merülnének fel benne: *Ki hiszi el? És mit? Kivel szemben* lesz nekem igazam? – Ha egy kicsit tájékozottabb emberrel beszélünk, aki tudja, hogy ez egy „*egyházi duma*", akkor ilyent kérdezhet: *Nekem lesz igazam Istennel szemben akkor, ha hiszek?*

A mai igénk arról szól, hogy – éppenhogy nem így lesz! Ha hiszek, akkor éppenhogy Istennek lesz igaza *mindig* velem szemben – és ez nem is lesz kérdés a számomra már sohasem. Miért? Azért, mert Istennel leszek. Három lépésben jutunk el ennek a megértéséhez. 1. A kegyelem nem a törvény betartása. 2. A kegyelem ingyen van – a Krisztus Jézusban. 3. A kegyelem nem olcsó: azaz nem a félrerakott, hanem a szívünkbe írt törvény.

Kezdjük el a mai közös utazásunkat! **1. A kegyelem nem a törvény betartása**. Az ókori Izráel népe úgy gondolta, hogyha betartja Isten törvényeit, akkor békében él Istennel. A farizeusok ezt olyan kifinomult tökéletességre vitték, hogy az év napjainak megfelelő számú, 365 tiltó törvényt, és az emberi testrészek akkor gondolt számának megfelelő, további 248 kényszerítő törvényt tartottak számon. Ilyenek is voltak köztük: „Szombaton nem szabad a földre köpni, csak kőre, mert ha a földre köpsz, azzal sarat készítesz, ami munkának minősül." (*Ma vasárnap van kedves testvéreim, azaz ne köpködjetek a templom kövére, ma már megint a földre lehet, majd odakint…*) Jézus a farizeusokat meszelt síroknak nevezte, akik kívül tetszetősek, azaz a törvények betartásával kérkednek, de belül rohadtak, mert a szívük gonoszsággal van tele.

A törvény a paradicsomban még nem volt – és a túlvilágon már nem lesz. Miért nem volt és miért nem lesz? Mert nem volt és nem lesz rá *szükség*. Csak a kettő között, *most* van rá szükség. Miért? Ahogyan Pál apostol mondta az oltár előtt felolvasott igében: a törvény azért kell, hogy segítsen bennünket felismerni a bűnt. De a törvény betartásának a cselekedetei önmagukban még nem jelentenek az Istennel való közösséget, üdvösséget. Azaz: a törvény betartása nem jelenti az Isten előtt való igaz mivoltunkat, a megigazulásunkat. **Az Istennel való közösséget adó kegyelmet nem a törvény betartása miatt kaptuk és kapjuk.** A kegyelem nem vásárolható meg. A kegyelem a törvények betartásával nem alkudozható ki Istentől.

Most jutottunk el a második részhez. Ha a kegyelem nem vásárolható meg, és a törvények betartásával nem alkudozható ki Istentől, akkor hogyan valósul meg? **2. A kegyelem ingyen van – a Krisztus Jézusban**. A Vízkereszt utáni időnek éppen az a fő üzenete, hogy a kegyelem mindenkinek megjelent, a három napkeleti bölcs által jelképezett pogányoknak is,

feltétel nélkül, ingyen. A kegyelem az, ami Jézusban csordultig betölti a törvényt. Miért? Mert Jézus mindenben engedelmes, szerető fia volt az Atyának. Ahogyan Sienai Katalin mondta: "Nem a szögek tartották Jézust a kereszten, hanem az engedelmesség és a szeretet." Ez nem egy metaforikus, kegyes beszéd! Jézus száz százalékig Isten volt. Hatalommal bíró Isten. Ha az lett volna Jézus akarata, hogy repüljön le a keresztről, és az összes ellene érző ember azonnal haljon meg, akkor ez azonnal megtörtént volna. De Jézus nem akarta ezt. Mert Jézus teljesítette az Atya akaratát. Mert csak így lett feltámadás. Csak így lett húsvét. Csak így lett a mi megváltásunk. Csak így és emiatt igazulhattunk meg. Kegyelemből – ingyen.

A Máté szerinti evangélium keresztelés-történetében Jézus ezt válaszolta a rokona, Keresztelő Szent János kérlelő szavaira, hogy Jézusnak kellene megkeresztelnie Jánost – és nem fordítva: „Engedj most, mert így illik minden igazságot betöltenünk." Jézusnak erre az alázatos tettére szólalt meg először az Atya a mennyből: „Ez az én szerelmetes fiam, benne gyönyörködöm!" És Jézusnak erre az alázatára szállt le a Szentlélek Jézusra úgy, ahogyan egy galamb. **Az ikonfestészetben Jézus megkeresztelését, azaz alámerülését a Jordánba Jézus halálának a formájában ábrázolják.** Mintha Jézus a pokolba szállna le fekete mezővel hófehér ruhás alakja körül, megelőlegezve ezzel az „igazság betöltésének" a végkifejletét a kereszten. Csak így lett feltámadás. Csak így lett húsvét. Csak így lett a mi megváltásunk. Csak így és emiatt igazulhattunk meg. Kegyelemből – ingyen.

Ezzel érkeztünk el a harmadik, az utolsó részhez. **3. A kegyelem ingyen van – de nem olcsó, azaz a kegyelem nem a félrerakott, hanem a szívünkbe írt törvény**. Mit jelent Dietrich Bonhoeffer híres mondása, az „olcsó kegyelem"? Azt, amikor az ember azt gondolja, hogy ha már őt egyszer Jézus megváltotta a kereszten – ami megváltoztathatatlan és örök – akkor elég ezt elhinni, nagylelkűen rábólintani: *"Jó! Legyen! Nem gondolom azt, hogy ez egy mese, hanem elhiszem, hogy tényleg volt Jézus, tényleg volt kereszt, és – na egye fene… – még azt is „beveszem", hogy volt feltámadás… A kegyelem ingyen van – tehát más dolgom nekem már itt nincs is. – De erre az én nagylelkű, gesztus-értékű hitemre kérem ám az egész mennyországot – és nem csak a felét!"*

A törvényt nem lehet félrerakni a hittel. A törvényt nem lehet becserélni a hittel. **Nem a bűn*re*, hanem a bűn*től* lettünk megváltva.** Azaz: **a törvény betartása *éppenhogy* ott kezdődik, ahol a hit meggyökeresedett**. Ahogyan Jeremiás jövendölte a Jézus kereszten kiontott vére által betöltött új szövetségről: „ilyen lesz az a szövetség, amelyet Izráel házával fogok kötni, ha eljön az ideje – így szól az ÚR –: Törvényemet beléjük helyezem, szívükbe írom be. Én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek" (Jer 31,31). Ha Jézushoz közel élünk, a törvény a szívünkbe lesz írva. Nem kell külön gondolkodni azon, hogy hogyan tartsuk be a törvényt, mert egészen egyszerűen nem élünk máshogy, csak a törvény betartásával. **Fájni kezd az nekünk, ha nem tartjuk be a törvényt. Belül. A szívünkben. Ahol már van – Jézussal együtt, Jézus által, Jézus miatt.**
Amikor már így, belülről sugározva tartjuk be a törvényt, akkor az egész törvényt betartjuk. Nem kezdünk el alkudozni, hogy ezt a picit, ezt a jottányit, ezt még nem kell annyira betartani. (*Mégiscsak köphetünk oda, ahova akarunk – ne tartson minket vissza ettől semmi!)* Izráel szívesen vette magára Isten igáját … csak nem mindig … csak nem egészen … csak nem ellenszolgáltatás nélkül. Ez a „csak" – ez a baj. Jól tudhatjuk, mert emlékezhetünk rá a saját életünkből. Ha az ördög egyszer betette a lábát az ajtórésen, és erre mi önfelmentő módon legyintettünk, akkor tágulni kezdett az az ajtó, és egy-kettő, ott volt az ördög a szobánkban, a gondolkodásunk legmélyén, a szívünkben. Márpedig a mi szívünkben csak Jézus lehet! És ha Jézus ott van a szívünkben, akkor az ördög oda *be nem lép*. Mert az ördög retteg Jézus jelenlététől. Mert Jézus jelenléte az ördögöt megöli.

Azzal, hogy a törvény a szívünkbe lett írva, a Tízparancsolatból Tízszabadság lett. Nem követ*el*mény, hanem követ*kez*mény lesz a Tízparancsolat betartása. És ezzel visszajutunk a Tízparancsolat eredeti értelméhez, ahol a héber szöveg inkább jövő időben fordítandó, azaz **nem tiltásról van szó: „Ne ölj!", hanem ígéretről: „Nem fogsz ölni!"** Lehet, létezhet olyan, hogy az ember nem akar ölni. Mikor? Akkor, amikor a törvény a szívébe lesz írva. És akkor már nemcsak ölni nem akar az ember, hanem haragudni sem akar a másikra – ahogyan Jézus kérte a Hegyi Beszédben – amelynek az összegzése a mai igeszakaszunk. **Amikor a szívünkbe lesz írva a törvény, már szeretni fogjuk tudni az ellenségünket is** – ahogyan Jézus kérte tőlünk szintén a Hegyi a Beszédben.

A törvény igazi betöltése ugyanis – a szeretet. A szeretet elsőként és elsősorban – Isten szeretete. Ahogyan Luther mondta a Nagy Kátéban: „A parancsolatok betartása az első parancsolattól függ." **Ha Istent Istennek tartjuk, és Jézussal a szívünkben teljesen szeretni tudjuk, akkor a törvény betöltése nem mennyiségi kérdés lesz, hanem bennünk és általunk is megvalósul**. Isten teljes szívünkből, teljes lelkünkből és teljes elménkből való szeretetéből a felebarát szeretete – már következik. Jézus nagy parancsolatának az elejéből már következik a vége: a szeresd felebarátodat, mint tenmagadat (Mt 22,36-39). A kegyelem ingyenes. Isten feltétel nélküli, állandó szeretetet ad – de feltétel nélküli, állandó szeretetet is kíván. Ezt a teljes szeretetet tette lehetővé nekünk Jézus – a kereszten.

Jézus szeretetében járva szívet cserélünk. Kőszívről hússzívre (Ez 36,26). A sajátunkról – Jézuséra. **Jézus szeretetében járva Isten akarata szerint járunk**. „**Amikor Isten akarata szerint járunk, összhangban érezzük magunkat a világmindenséggel, mint akik a valóságos élet főútjain járunk**." (Spurgeon)

Mi történik akkor, amikor újjászületünk a Jézusban? Szívet cserélve, Jézus szeretetében járva, Isten akaratát betöltve? Akkor: elkezdenek történni a dolgok körülöttünk. Lehet, hogy nem másnap. Sőt, szinte bizonyosan nem másnap. De idővel igen! Gandhit kérdezte egy misszionárius: Mit kellene tenni, hogy egész India keresztény legyen? „Ne csak szóval hirdessétek Istenetek parancsát, hanem éljetek is úgy, ahogyan a názáreti élt." Kedves Testvéreim! Hirdetem nektek az evangélium lényegét. **Lehetséges az, hogy úgy éljünk, ahogyan a názáreti élt. Lehet, létezhet olyan, hogy benső késztetésként akarjuk megtartani a Tízparancsolatot – és nem kényszerként. Lehetséges az, hogy megbocsássunk azoknak, akik megbántottak minket. Lehetséges az, hogy szeressük őket. Hogyan? Mikor? A hit által. A Jézushoz való közeledés által. A Jézussal, a Jézusban való élet által.** Hát ezt kívánom én mindannyiunknak ebben az évben – és mindörökre. Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 2. vasárnap, 2024. január 14. MEÖT – Van egy helyed Istennél – és most megtudod, hogy hol…

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes második könyve 33. fejezete a 17.-től a 23. verseiben a következőképpen: „Az ÚR így szólt Mózeshez: Megteszem ezt is, amiről beszéltél, mert elnyerted jóindulatomat, és név szerint ismerlek téged. Mózes pedig ezt mondta: Mutasd meg nekem dicsőségedet! Az ÚR így felelt: Elvonultatom előtted egész fenségemet, és kimondom előtted az ÚR nevét. – Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok. – Arcomat azonban nem láthatod – mondta –, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon. Majd ezt mondta az

ÚR: Van egy hely nálam: állj ide a kősziklára! És amikor elvonul dicsőségem, a kőszikla hasadékába állítalak, és betakarlak a kezemmel, amíg el nem vonulok. Azután elveszem a kezemet, és megláthatsz hátulról. Az arcomat azonban senki sem láthatja." Urunk, köszönjük, hogy van egy hely Nálad a számunkra. Kérjük, hogy állhassunk oda erre a helyre, és maradhassunk ott nálad ezen a helyen egész életünkben! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Isten név szerint, a barátjaként ismer minket is. Pontosan úgy, ahogyan Mózest. Isten nekünk is készített egy helyet, ami a mi saját helyünk – Nála.** Hol van ez a hely? Mi ez a hely? Kiderül majd az igehirdetés végére…

De ne szaladjunk még ennyire előre… Az igeszakaszunk elején Isten így szól Mózeshez: megteszem ezt is, amiről beszéltél. De **miről is beszélt Mózes Istennek?** Emlékezhetünk az Ószövetség történetéből arra, hogy hosszú vándorlás után Isten népe elérkezett a Sínai-hegyhez. A Sínai-hegyen Isten megkötötte népével a szövetséget. A nép vezetői, több mint hetven ember, Isten színe előtt, Istent látva ehette meg a szövetségkötés lakomáját (2Móz 24,9-11). Utána felment Mózes a Sínai-hegyre, hogy megkapja Istentől a parancsolatokat. Negyven napig maradt ott. A nép azonban nem bírta várni. Aranyborjút készített magának, és azt imádta. Isten ezért ki akarta irtani a népet, hogy újat adjon helyette Mózesnek. De Mózes kikönyörögte Istentől, hogy a nép megmaradjon (2Móz 32,10-11). Isten azonban nem akarta a népet személyesen tovább vezetni, mert a nép lázadásai miatt elpusztította volna őket az úton (2Móz 33,3). Mózes azonban ismét könyörgött Istennek, hogy vezesse őket tovább (2Móz 33,15-16). *Ez az*, amit Isten az igeszakaszunk elején megenged Mózesnek.

Miért engedi meg ezt Isten? Azért, mert Mózes elnyerte Isten jóindulatát. Miért nyerte el Mózes Isten jóindulatát? Azért – mert Mózes saját magát akarta feláldozni a nép helyett. Azért – mert – *a szólásban kicsiny tehetségű Mózes (2Móz 4,10)* – ékesszóló szavakkal kérlelte többször is Istent, hogy maradjon velük. **És leginkább azért – mert Mózes Istent minden elé helyezve hitt és bízott Istenben.** Ezért beszélt Isten színről színre Mózessel – mint ember az emberrel. Ezért lett Isten Mózes barátja. A „recept" tehát számunkra is adott: 1. Helyezzük Istent minden elé. 2. Higgyünk és bízzunk benne. 3. És beszéljünk vele, mint barátunkkal – imádságainkban. De a mi életünk ennél még sokkal teljesebb. Miért? **Mert Isten készített nekünk egy helyet, ami a mi saját helyünk – Nála.** Hol van ez a hely? Mi ez a hely? Kiderül majd az igehirdetés végére…

Mózes azonban nem állt meg ott az Istenhez való közeledésben, hogy rábeszélte Istent arra, hogy ne irtsa ki a népét, és hogy rábeszélte Istent Mózes arra is, hogy mégis Isten vezesse a népét saját maga a megígért föld, a Kánaán felé. Mózes már az Istennel való első találkozása során is megismerte Isten nevét: „Vagyok, aki vagyok" (2Móz 3,14). (*Ez – az „égő csipkebokor" – 2Móz 3,1-15 –, a jövő vasárnap lesz – gyertek majd el, érdemes!*) **Mózes most már arra kéri Istent, hogy mutassa meg neki a legbensőbb sajátosságát, az ő dicsőségét.** És Isten – elfogadva Mózesnek ezt a kérését is – így felel Mózesnek: „Elvonultatom előtted egész fenségemet, és kimondom előtted az ÚR nevét" (2Móz 33,19). Az eredeti héber szövegben a „fenség" szó alapjelentése az, hogy jóság. Isten jó. Ezt a *lényegét* mutatja meg Mózesnek – és nekünk is. A jóság a héberben egyben szépség és tökéletesség is. Csak úgy lehet valami szép és tökéletes, ha alaptulajdonságát tekintve jó.

Itt most megzavarodhatunk… **Hogyan lenne, hogyan lehetne alaptulajdonságát tekintve jó az az Isten, aki eltűrte, sőt: elvárta, hogy Lévi fiai az aranyborjút imádó nép tagjaiból háromezer embert lemészároljanak?** (2Móz 32,25-29) Hogyan lehetne jó az az Isten, aki eltűri a földön a háborút, a szenvedést, a gaztetteket?

A gaztetteket nem Isten teszi velünk. A gaztetteket mi, emberek kezdjük, és hajtjuk végre – a saját magunk életében is. **Isten nem rabnak, nem játékszernek teremtette az embert, hanem szabadságot adott neki.** Az almaevés szabadságát is… Ismerjük a mondást: One apple a day – keeps the doctor away. (*Napi egy alma – az orvost távol tartja.*) Mi minden nap megesszük a magunk kígyó által adott almáját – hol kicsit, hol nagyobbat… Miért csodálkozunk, ha ezzel távol tartjuk magunktól az orvost?

De a mi életünk mégis – ennél sokkal teljesebb. Miért? **Mert Isten készített nekünk egy helyet, ami a mi saját helyünk – Nála.** Hol van ez a hely? Mi ez a hely? Kiderül majd az igehirdetés végére.

Isten kimondta Mózes előtt újra a nevét. A kimondás az eredeti héberben nem is kimondás, hanem ki-kiáltás. Isten immár többet kiáltott ki Mózesnek annál a nevénél, ami persze önmagában is teljes válasz volt az elején: „Vagyok, aki vagyok" (2Móz 3,14). Isten azzal egészítette ki a nevét, hogy „**Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok.**" (2Móz 33,19b) Vegyük észre azt, hogy ez a mondat egy kicsit logikátlan. Mennyivel teljesebb lenne Isten fenségének, mindenhatóságának és szuverenitásának a deklarálása akkor, ha ezt mondta volna: „Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és kárhoztatok, akit kárhoztatok." Isten azonban a kegyelem után nem a kárhoztatást tartotta az Ő neve részének, hanem még a kegyelemnél is hangsúlyosabb irgalmát. *Isten a kegyelem után nem a kárhoztatást tartotta az Ő neve részének, hanem még a kegyelemnél is hangsúlyosabb irgalmát.* Az irgalom olyannyira hangsúlyos az eredeti héber szövegben, hogy egy ritkán, a különlegesen fontos hangsúly jelzésére használt igemódban, piélben van. Isten nem pusztította el a népét. Isten tovább vezette a népét a Kánaán felé személyesen. Isten az igeszakaszunk folytatásában harmadszor is kikiáltja majd a nevét Mózesnek: „Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!" (2Móz 34,6).

A mi életünkben Isten irgalma, szeretete és hűsége még ennél is hangsúlyosabban jelenik meg. Miért? **Mert Isten készített nekünk egy helyet, ami a mi saját helyünk – Nála.** Hol van ez a hely? Mi ez a hely? Hamarosan választ kapunk már ezekre a kérdésekre.

Mózest Isten az Ő féltő és óvó szeretetében megvédte attól, hogy teljes egészében lássa Isten dicsőségét. Miért? Sajnálta Isten Mózestől a teljes képet? Akart még Isten megtartani a kezében egy „adu ászt" a további alkudozásokra? Esetleg olyan csúnya Isten arca, hogy nem merte megmutatni Mózesnek, mert akkor lebukott volna? Vagy félt volna Isten attól, hogy ha teljesen kiszolgáltatja magát Mózesnek, akkor védtelen lesz? Nem ezek történtek. Isten tudja, hogy mi emberi végességünkben képtelenek vagyunk befogadni az Ő Teljességét. Ezért védte meg Mózest a szikla hasadékában (2Móz 33,22).

Pontosan ugyanúgy védte meg Isten Mózest, mint Illés prófétát. Illés előtt szintén elvonult az Úr – mint Mózes előtt. Ekkor „nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és törte a sziklákat az ÚR előtt – de az ÚR nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett – de az ÚR nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt – de az ÚR nem volt ott a tűzben. A tűz után – halk és szelíd hang hallatszott…" (1Kir 19,11-12) Ez a halk és szelíd hang – volt Isten. *Ekkor* merészkedett ki Illés a szikla hasadékának a bejáratához, ahová őt is elrejtette Isten (pontosan ugyanazon a Sínai- vagy más néven Hóreb-hegyen, mint ahol Mózest).

Isten a bőkezűségét és barátságát azzal mutatta meg Mózesnek és Illésnek, hogy a kőszikla hasadékába rejtette őket. Istennél a mi számunkra is van egy hely. Hol van ez a hely? Mi ez a hely? – kérdeztük már négyszer is a mai igehirdetés során. Most jutottunk el oda, hogy megtaláltuk a választ: Ahogyan Mózesnek és Illésnek, úgy **a mi helyünk is a kősziklán, pontosabban: a kőszikla hasadékában van.**

Ennyi? Ennyi a válasz? Ezért vártunk idáig? Hogy megtudjuk, hogy mi helyünk egy kopár kőszikla? Hát szép... Nem. A kőszikla nem kopár, és nem is élettelen. A mi saját helyünk, a mi kősziklánk a Teljesség maga. **A kőszikla ugyanis nem más, mint maga a mi Urunk, Jézus Krisztus.** A szikla az igeszakaszunk görög fordításában, a Septuaginta-ban ugyanaz a petra szó, mint amelyre Pál apostol ezt mondja a Korinthusiaknak írott első levelében: „Az a kőszikla pedig – Krisztus volt." (1Kor 10,4b). **A kőszikla, amelynek a hasadékában mi Isten keze által védve vagyunk, a mi helyünk – Jézus Krisztus.**

Kedves Testvéreim! A mi helyünk Jézus-*ban van*. Elrejtve, megvédve, kegyelemben és irgalomban – jóságban, szépségben és tökéletességben – türelemben, szeretetben és hűségben. **Álljunk tehát oda a mi helyünkre – a Krisztusban!** És kövessük azt az utat, amit Jézus (*a kánaáni menyegző jó bora*) mutat nekünk. – Hogy ekkor csak Jézus hátát látjuk? Hát persze, hogy a hátát látjuk! Addig jó nekünk, amíg Jézus hátát látjuk, mert addig lehetünk biztosak abban, hogy utána megyünk. – És akkor oda jutunk, amit a Jelenések könyve ír le: „És semmi nem lesz többé átok alatt a városban, hanem az Isten és a Bárány trónja lesz benne: szolgái imádják őt, és látni fogják az ő arcát, és az ő neve lesz a homlokukon" (Jel 22,3-4). ***Így* menjünk tovább az új évben: a mi Isten által megmutatott, saját személyes helyünkön állva, a Krisztus Jézusban! Ámen.**

Vízkereszt ünnepe utáni 2. vasárnap, 2025. január 15. MEÖT – Bármit mond nektek, tegyétek meg!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a rómaiakhoz írott levele 12. fejezete 6.-tól a 16. verseiben a következőképpen: „Mert a nekünk adott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, eszerint szolgálunk is: aki a prófétálás ajándékát kapta, az a hit szabálya szerint prófétáljon; aki a szolgálat ajándékát kapta, az végezze szolgálatát; a tanító a tanítást, a vigasztaló a vigasztalást, az adakozó szerénységgel, az elöljáró igyekezettel, a könyörülő pedig jókedvvel. -- A szeretet ne legyen képmutató. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz, a testvérszeretetben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a Lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok. A reménységben örvendezzetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak. A szentekkel vállaljatok közösséget szükségeikben, gyakoroljátok a vendégszeretetet. Áldjátok azokat, akik üldöznek titeket; áldjátok, és ne átkozzátok. Örüljetek az örülőkkel, sírjatok a sírókkal. Egymással egyetértésben legyetek, ne legyetek nagyratörők, hanem az alázatosakhoz tartsátok magatokat. Ne legyetek bölcsek önmagatok szerint." Urunk, Te számolatlanul szórod ránk az ajándékaidat és a szeretetedet. Mi meg olyan sokszor képtelenek vagyunk ezeket továbbadni. Kérjük, hogy adj nekünk leleményes, szerető szeretetet – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Láthattátok, hogy a mai istentiszteletre hívó cím ez volt „Bármit mond nektek, tegyétek meg!" – Itt szól közbe Dönci: „*Bármit mond, tegyem meg?? Bármit??? Hát az év igéje nem az volt, hogy 'Mindent vizsgáljatok meg, a jót tartsátok meg?' (1Thessz 5,21).*

Hol marad itt a vizsgálat? Hol marad itt a jó? Hol maradok itt – Én? Hát mi vagyok én? Rabszolga?" Döncikém… Nyugodj le. Az év igéjénél éppen azt hangsúlyoztuk, hogy **nem az a jó, amit én jónak gondolok. Még csak nem is az a jó, amit a társadalom, vagy a környezetem jónak gondol. Egyedül az a jó, amit Isten *éppen akkor* velem kezdeni akar**. Emlékezhetsz az oltár előtt felolvasott igére. **A kánai menyegzőn Mária kéri a szolgákat arra, hogy „bármit mond nekik *Jézus*, tegyék meg". A János szerinti evangéliumból tudjuk, hogy Jézus és az Atya egyek voltak** (Jn 10,30). **Amit Jézus mond, azt pontosan az, amit Isten *éppen akkor velem kezdeni akar*.** Azaz: pontosan az a *jó*, amit meg kell tartanom. Sőt! *Semmi mást* nem kell megtartanom. Semmi mást *nem szabad* megtartanom. Ki kell üresítenem magamat, hogy ne akadályozhasson *semmi* abban, hogy követhessem Jézus szavát. El kell dobnom *bármit*, ami Jézus és közém állna. És akkor, és akkor: tudjátok mi lesz?

Hallottuk, hogy mi lesz. Hat kőveder lesz, tele borral. Színültig. A *legjobb* borral. *Jézus* borral. Egy kővederbe nagyjából egy hektoliter víz fért. Azaz: a kánai menyegző legvégén a gajdoló násznép ráadásként még hatszáz liter Jézus bort kapott. Itt néhányan szeretik a mega-bulikat… Hát olyan bulit, ahol egy násznépnyi csapat hatszáz liter bort *ráadásként* még megivott volna, én még nem láttam. Azaz **a kánai menyegzőben nem a bor a lényeg, hanem az *üzenet*: ha megteszem azt, amit Jézus mond, akkor *számolatlan bőség* támad az életemben**. Szá-mo-lat-lan, megszámol-*hatat*-lan bő-ség. Jézus bőség.

Pál apostol éppen ezt a számolatlan bőséget kezdi el részletezni a mai igeszakaszunkban. Elsőként hét kegyelmi ajándékot, karizmát sorol fel. (Mennyire nem véletlen, hogy a számuk éppen a teljesség száma, a hét.) A prófétálás, a szolgálat, a tanítás, a vigasztalás, az adakozás, a vezetés, és a könyörület kegyelmei ezek. A korinthusiakhoz írott első levelében írja le Pál, hogy ezek a kegyelmi ajándékok mi mindenben azonosak: „A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, -- de a Lélek ugyanaz. Különbségek vannak a szolgálatokban is, -- de az Úr ugyanaz. És különbségek vannak az isteni erő megnyilvánulásaiban is, -- de Isten, aki mindezt véghezviszi mindenkiben, ugyanaz" (1Kor 12,4-6). Az Istentől kapott kegyelmi ajándékok felsorolása nyilván nem áll meg hét darabnál. Pontosan olyan számolatlan bősége van ezeknek az ajándékoknak (és a sokféleségüknek), mint amennyi bor lett a kánai menyegzőn.

Kedves Testvérem! **Majd otthon gondolkodj el azon, hogy neked milyen ajándékokat adott Isten?** És itt ne csak a szokványosan vett „tehetséget" gondold át, hiszen a nagyon jelentéktelennek látszó szolgálat is végtelenül fontos lehet. És amikor ezen gondolkodsz, akkor **gondold át azt is, hogy *hogyan használtad* ezeket az ajándékokat? *Elástad-e* őket, mint a haszontalan szolga az egy tálentumot, amit kapott?** (Mt 25,25) **Vagy? *Szolgáltál-e* vele másoknak? *Vállaltál-e, végeztél-e* valamilyen szolgálatot az elmúlt héten? Az elmúlt hónapban? Az elmúlt évben?**

Az igeszakaszunk második része egy szeretethimnusz. Nem olyan híres, és talán nem is olyan szép, mint a korinthusiakhoz írott első levél 13. fejezete, de: – legalább olyan gazdag. Pál apostol itt a szeretet húsz módját sorolja fel. Nagyon szép az eredeti görög szöveg, ahol Pál az igék sorozatából átvált a melléknévi igenevek sorozatára, és ezzel mutatja meg azt, hogy **ugyan a kegyelmi ajándékok csak egy-egy alkalomhoz kötött egyéni adományok, a szeretet viszont mindent felülír, általános és örök**.

Az első (és egyik legfontosabb) kérése Pálnak, hogy **a szeretetünk ne legyen képmutató**. Milyen a képmutató szeretet? **A képmutató szeretet nyerni akar**. Adok valamit, de többet

várok cserébe. Méricskélek. „*Én kétszer mondtam vissza randit az elmúlt hónapban, ő meg háromszor. Hát tudja, hogy mikor fogok elmenni a következőre! Minimum négy randit le kell mondanom, ameddig mórest tanul!*" – Az ilyen szeretet nem valódi szeretet. **A képmutató szeretet birtokolni akar**. „*Már megint felhívta az anyját, miközben velem volt. Hát minek néz ez engem? Levegőnek??? A kedves mama a minden, én meg a semmi? – Hát mi az, hogy kétműszakos munkahelyet talált? És ha majd gyerekeink lesznek? Hát minden rám marad? Hát gondol ez rám?*" Az ilyen szeretet nem valódi szeretet. **A képmutató szeretet üzletelni akar**. „*Najó, beáldozom neki ezt az estét. Pedig mennyire szeretettem volna aludni egy nagyot. És ezek a koncertek… Gyűlölöm őket. De akkor minimum kétszer eljön a meccsre. Tudom, hogy süket lesz utána, és még a hangja is elmegy. Meg hogy télen fázik. De: örüljön, hogy legalább lát engem."* Az ilyen szeretet nem valódi szeretet. **A képmutató szeretet megjátssza magát**. Csak azt mondom el a másiknak, amit a másik hallani akar. Csak azt mondom el neki, ami „politically correct". A *lényeget*, a számomra *igazán fontosat* <u>*soha*</u> nem mondom el neki, mert azt cikinek érzem. Inkább kegyes hazugságokkal tömöm tele a fejét. – Az ilyen szeretet nem valódi szeretet. **A képmutató szeretet nyájas, de nem őszinte**. „*No, itt van, már megint előbb ért ide, mint én. Vegyük fel a gumivigyort – az bejön neki mindig. Hogy ez egy álarc? Hogy sose ismer így meg? Hát még szerencse! Ha tudná, hogy ki vagyok, már rég itt hagyott volna. És hát olyan dekoratív itt mellettem a bulikon. Fel lehet vágni vele. Egy kis színjátékot ez igazán megér…*" Az ilyen szeretet nem valódi szeretet.

Kedves Testvéreim! Kierkegaard mondta, hogy „minden igazi szeretet azon alapul, hogy egymást egy *harmadikban* szeretjük, aki nem más, mint *Jézus*". **Tanuljuk meg a *valódi* szeretetet Jézustól!** Azt a szeretetet, amelyik nem méricskél, hogy mennyi bort ad, hanem ad és ad és ad annyit – amennyit meginni már nem lehet. Azt a szeretetet, amely *saját magát*, az *egész életét* adja oda – *érted*. Az ilyen, valódi, *teljes* szeretet, – olvastuk az előbb – hihetetlenül intenzív; alázatos: nem lehet megelőzni a tiszteletadásban; a szolgálatkészségben fáradhatatlan; a reménységet örömmé változtatja; a nyomorúságot kitartássá; az imát állhatatossá; átcsap vendégszeretetbe; sőt: az üldözők szeretetébe is. **A valódi szeretet nem képmutató a szónak olyan értelmében sem, hogy nincs már saját képe, amit mutatna, mert – *Jézust öltötte fel* magára. *Jézusképű* lett**. **Váljunk *Jézusképűvé*! Kérjük ezt el Urunktól!** Akkor a szeretet *szeretve szeretéssé* válik bennünk, és *nem fogy ki* <u>*soha*</u>.

Ma kezdődött el az ökumenikus imahét. A fő kérdése: „Hiszed-e te ezt?" Jézus kérdezi ezt Mártától, Lázár testvérétől, Lázár feltámasztása előtt, amikor azt mondja, hogy „aki hisz énbennem, az nem hal meg soha" (Jn 11,26). **Kedves Testvérem! Hiszed-e te ezt? Hiszed-e, hogy Jézus *meg akar*, és *meg is tud* téged ajándékozni a *valódi* szeretettel, amely *kiárad* belőled, és *beborít mindenkit*, aki a környezetedben van?** Hiszed-e, hogy ezzel egy *új élet* kezdődik el benned, amely immár *örök*?

Reménység él bennem, hogy sokunk válasza erre egy hatalmas: igen! Hiszed-e te ezt? Mondjuk együtt: -- IGEN!

Hát, kedves testvéreim, akkor nem maradt más hátra, semmint hogy hálás szívvel elmondjuk a bevezető zsoltár sorait újra: „Az egész föld leborul előtted Uram, és éneket zengenek nevednek. Örvendezz Istennek egész föld, énekeljétek neve dicsőségét! Jertek és lássátok Isten tetteit, csodálatosan cselekszik az ember fiain." Halleluja! Ámen.

Ökumenikus imahét, 2022. január 19. Angyalföld – Jézus, a jó pásztor együtt terel bennünket

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet a Közel-Keleti Egyházak Tanácsa a mai napra, az ökumenikus imahét negyedik napjára az igehirdetés alapjául javasolt, amint azt megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 2. fejezetének a 6. versében, valamint Péter első levele 2. fejezetének a 21. versétől a 25. verséig, a következőképpen: „Te pedig, Betlehem, Júda földje, ***semmiképpen sem vagy a legkisebb*** *Júda fejedelmi városai között, mert* ***fejedelem*** *származik belőled, aki* ***legeltetni fogja népemet****, Izráelt. Hiszen erre hívattatok el, mivel* ***Krisztus is szenvedett értetek****, és példát adott nektek, hogy az ő nyomdokait kövessétek: ő nem tett bűnt, álnokság sem hagyta el a száját, mikor gyalázták, nem viszonozta a gyalázást; amikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ezt arra, aki igazságosan ítél. Bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy* ***miután meghaltunk a bűnöknek, az igazságnak éljünk****: az ő sebei által gyógyultatok meg.* ***Mert olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és gondviselőjéhez****.” Urunk! Olyanok vagyunk, mint a tévelygő juhok. Vezess minket a Te igéddel! Ámen.*

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Észrevesszük-e ma a bethlehemi csillagot? Vagy pedig ilyen lehajtott fejjel bámuljuk a mobiltelefonunkat, és mint a tévelygő juhok, megyünk az autó vagy a villamos alá? Tudunk-e válaszolni arra a kérdésre, hogy: -- Mikor néztünk fel utoljára az égre? Feltűnne-e nekünk a fényszennyezésben és a koszpaplan alatt, hogy "*Jéé! Egy csillaggal több van ma, mint eddig...*" Hogyan akarjuk meglátni egymást, ha nem vesszük észre Urunkat, aki itt megy mindannyiunk előtt, és vezet?

Milyen válaszokat ad ezekre a bennünk feszülő kérdésekre a mai evangéliumi szent igénk és olvasmányunk? Az igehirdetésben három gondolatot emelek ki ezen igeszakaszok gazdag üzenetéből. Az első: Csak a kicsiből, az alázatosból, a tűrőből, az együtt-szenvedőből lehet az Isten akaratát követő "nagy". A második: Jézus Krisztus, a mi pásztorunk a feltétele, a lényege és egyben az értelme is annak, hogy mi nyáj legyünk, hogy mi nyáj lehessünk. Végezetül, a záró gondolat: ahogyan egy a pásztor – úgy egy a nyáj is.

Bethlehem Júda kicsi fejedelmi városa volt. A péteri igeszakasz a szenvedő őskeresztény rabszolgáknak szóló buzdítás. Péter Jézus értünk való, alázatos és engedelmes szenvedéseinek a példájával ad erőt "presbiter-társainak" – nekünk ma is! – a szenvedésekhez.

Kicsi, alázatos, engedelmes, tűrő és együtt szenvedő... Hogyan állunk mi mindezzel? Ahogyan az angyalföldi evangélikus gyülekezet egykori lelkésze és mai tagja, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzor emeritusa, Reuss András írta 1999-ben erről az igéről: "a reneszánsz óta az emberiség új öntudatra ébredt." *Nem vagyunk kicsik! Nem vagyunk szolgák! Nem tűrünk! Nem szenvedünk!* ***Mi*** *képesek vagyunk megváltoztatni a körülményeinket! Igazodjon a világ mihozzánk! Legyen a teremtés* ***a mi szolgánk****!* Hát kedves testvéreim: **így lett**... Hova jutott mindezzel a föld? Hova jutott mindezzel a kereszténység? Hova jutottunk mindezzel mi magunk?

Pintér Károly, a deák téri evangélikus gyülekezet egykori legendás lelkésze a mi "új nagy szabadságunknak" a kezdetén, 1990-ben írta az első Péter levél mai igéjéről, hogy akkor is szenvedünk, ha azt képzeljük magunkról, hogy most aztán már mi nem szenvedünk. Az egyház a rendszerváltás óta szabadon élhet (*és gyarapodhat*) itt, Magyarországon. Szenvedünk mégis. Azért, mert a világ világ maradt, a szabadságával élni nem tud, és ugyan hivatalosan nem utasítja el a krisztusit – de nem is engedi igazán érvényre jutni... Nézzünk magunkba kedves testvéreim jó mélyen! Növekedtek és szépültek itt gyönyörű templomok.

Egy ilyen, tavaly októberben felszentelt teremben ülünk mi is. De vajon növekedtünk-e **mi** a hitünkben 1990 óta? Vajon gyarapodtak-e az **élő kövek** a mi keresztény felekezeteinkben?

Ahogyan Mária mondta a Magnificatban: Isten "hatalmasakat döntött le trónjukról, és megalázottakat emelt fel". Bethlehem kicsiny volt – és hatalmas lett. Meg kell aláznunk magunkat, hogy felnőhessünk ahhoz a példához, amelyet Jézus Krisztus adott nekünk. Meg kell aláznunk magunkat, hogy Jézus nyomdokait kövessük, hogy meghaljunk a bűnöknek, és hogy az igazságnak éljünk. Vegyük észre, hogy a szenvedésnek, a tűrésnek, a reménységgel teli várakozásnak iránya van: Jézus Krisztus – aki az út, az igazság és az élet. Vegyük észre a bethelemi csillagot! Vegyük észre azt az egyetlen irányt, amely mindannyiunkat egyformán vezet. Jézus első szava Péterhez az volt, hogy: Kövess engem! (Mk 1,16-17) és az utolsó Péterhez intézett szava is ugyanez volt: Kövess engem! (Jn 21,19-22). Nekünk vajon hányszor kell Urunknak ezt elmondania?

Péter apostol a mai igénket tartalmazó első levelét a "szórványnak" címezte. **Mi magunk** vagyunk a szórvány... Szétkóboroltunk... Pedig van pásztorunk: Jézus Krisztus, aki legeltet, vezet, őriz és terelget minket. Jézus azonban messze nem "csak" ennyit tett értünk. Katolikus testvéreink a mai misén a János szerinti evangélium következő igéjét olvassák fel: "Én vagyok a jó pásztor, ismerem enyéimet, az enyéim is ismernek engem, mint ahogy az Atya ismer engem, és én ismerem az Atyát. Életemet adom a juhokért. – mondja az Úr." (Jn 10, 14-15). A nyáj csak az érte az életét adó, jó pásztorral együtt létezhet. Nincs nyáj pásztor nélkül. Ahogy Luther Márton írta a Schmalkaldeni cikkekben: "Istennek hála! a hétéves gyermek is tudja, hogy mi az egyház: ... azok a báránykák, akik hallgatják Pásztoruk hangját" (Jn 10,3). Számunkra is ennyire nyilvánvaló ez? Vagy inkább Ézsaiásnak van igaza, amikor ezt írja: "Az ökör ismeri gazdáját, a szamár is urának jászlát, de Izráel nem ismer, népem nem ért meg engem" (Ézs 1,3).

Végezetül: sokféle juhok vagyunk mi, keresztény felekezetek. Mégis: tudunk együtt állni Urunk elé. Két éve szervezek egy egyetemi bibliakört, ahol evangélikus, református, katolikus és baptista testvéreinkkel közösen értjük meg Isten igéjét, és közösen érezzük meg Jézus közelségét. Mindegyikünk felekezetére érvényes az, amit Urunk mondott: más juhaim is vannak nekem, amelyek nem ebből az akolból valók; azokat is vezetnem kell, és hallgatni fognak a hangomra, és **akkor lesz egy nyáj, és egy pásztor**. (Jn 10,16).

A tavalyi ökumenikus imahéten a grandchamp-i nővérek a keresztény felekezeteket egy kerék küllőihez hasonlították. *Lassan már meg sem tudjuk mondani, hogy hány küllője is van ennek a "keresztény keréknek", merthogy a küllők száma osztódással szaporodik...* Mégis: minden küllő – ha ugyanannak a keréknek a tagja – a kerék tengelye felé irányul, amely nem más, mint mindannyiunk pásztora, Jézus Krisztus. Ahogyan és amennyire közeledünk Jézus felé – úgy közeledünk egymáshoz is. Mert Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké **ugyan-az**. (Zsid 13,8) Mindannyiunknak. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Olyanok vagyunk mint a tévelygő juhok. Terelj minket együtt a Te igéddel! Nyisd meg a szívünket a Szentlélekkel, hogy befogadjuk a Te tanításodat és egymást. Adj békességet ennek a világnak és benne az üldözött keresztény testvéreinknek! Bocsásd meg a kishitűségünket és a lassúságunkat a Te akaratod követésében. Add meg nekünk az egymáshoz való közeledés esélyét Benned, a mi Urunkban. Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, őrizze meg szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban! Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 3. vasárnap, 2023. január 22. MEÖT – A gyűlölködés közepén is kiárad a kegyelem

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 9. fejezete 51. versétől az 56. verséig a következőképpen: „Amikor pedig közeledett felemeltetésének ideje, elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe, és követeket küldött maga előtt. Azok útnak indultak, és betértek a samaritánusok egyik falujába, hogy szállást készítsenek neki. De nem fogadták be, mivel Jeruzsálembe szándékozott menni. Látva ezt tanítványai, Jakab és János, így szóltak: Uram, akarod-e, hogy ezt mondjuk: Szálljon le tűz az égből, és emésszе meg őket!? De Jézus feléjük fordult, megdorgálta őket, és ezt mondta: Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek, mert az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse. Azután elmentek egy másik faluba." Urunk, gyűlölködéssel és indulatokkal teljes emberek vagyunk valamennyien. Mutasd meg a Te kegyelmedet nekünk igéd által! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Igeszakaszunk fordulópont a Lukács szerinti evangéliumban**. Jézus „elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe." – olvashatjuk a mai ige elején. *Mi ebben a fordulópont?* – kérdezhetitek jogosan. Minden zsidó ember minden évben akár mindhárom sátoros ünnepen „*elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe*". Azért, mert az ünnep helye *ott volt*. *Ezen* csodálkozunk ennyire? Jézus mondata legalább három szempontból sokkalta jelentősebb ennél az egyszerű olvasatnál. Az igazi jelentőségét elsőként az az utalás adja meg, ami az igeszakasz elején áll: „Amikor közeledett a felemeltetésének ideje…" **Hogyan és mikor emelték fel Jézust?** Akár három felemeltetést is sorra vehetünk. Az első felemeltetés akkor történt, amikor a keresztre szegezett Jézus keresztjét beleállították az előre kiásott mélyedésbe, és a vízszintes állapotból a függőlegesbe emelték. Ezzel kezdődött meg Urunk kínhalála. A második felemeltetésnek Jézus húsvéti feltámadását tekinthetjük. Végül: Jézus harmadik felemeltetése a mennybemenetele volt – húsvét után negyven nappal. Erre mindre készül Jézus (*aki a halálát és a feltámadását ekkorra már kétszer is elmondta a tanítványainak*), és emiatt fejezi be a saját vidékén, Galieában a tanítást – és indul el Jeruzsálem felé.

Nem is akárhogyan indul el Jézus Jeruzsálembe. Hogy pontosan hogyan, az az eredeti görög szövegből derül ki. **Jézus *megváltoztathatatlan elhatározással* indult el** Jeruzsálem, azaz az ő kínszenvedésének és kereszthalálának a helye felé. Ne feledjük, hogy Jézus amellett, hogy 100%-ig Isten volt, 100%-ig ember is volt. Azaz: ez a „megváltoztathatatlan elhatározása" óriási engedelmesség az Atya akarata iránt. Ezt az engedelmességet láttuk már Jézus megkeresztelkedése során is Vízkeresztkor. Akkor Jézus elhárította a rokona, Keresztelő Szent János szavait, hogy Jézusnak kellene megkeresztelnie Jánost, és Jézus ugyanúgy megkeresztelkedett, mint a bűnös tömeg. Erre szólalt meg az Atya hangja a mennyből: „Ez az én szerelmetes Fiam, benne gyönyörködöm!"

Jézus nemcsak megváltoztathatatlan elhatározással, hanem **ráadásul gyorsan és célegyenesen indult el Jeruzsálem irányába**. Miért fontos az, hogy Jézus célegyenesen akart Jeruzsálembe menni? Merthogy rajta kívül nem volt olyan zsidó, aki így ment volna! Miért? Mert Galieából a célegyenes út Jeruzsálembe Samárián keresztül vezetett. A samáriaiak és zsidók pedig sok generáció óta elkeseredett ellenségeskedésben álltak egymással. A zsidók gyűlölték a samáriaiakat, mert keverék nép volt, mert a Jeruzsálem hegye helyett a Garizim hegyén épített bűnös áldozati oltárt magának, és azt imádta, és mert jóban volt az elnyomó rómaiakkal. A samáriaiak sem voltak különbek. Az egyik samáriai azt mondta egy zsidó

rabbinak: „Inkább a Garizim áldott hegyén imádkozzék, semmint azon a szemétdombon” (azaz Jeruzsálemben). Ezért a zsidó zarándokok mind-mind a tengerparton, a Perea tartományán keresztül vezető kerülőutat választották, ahol nem voltak gyűlölködésnek kitéve.

A teljesen hithű zsidók számára Galiea sem volt „kóser” hely. Galileában is sérült az ortodox zsidó hit és belházasodás. Azaz a galieai Jézus a samáriaiaknak még mindig túl zsidó, a zsidóknak meg már túl samáriai volt… (*Emlékezhetünk a nem is olyan régi történetre a belga királyról. Itt mindenki flamand, vagy vallon. Csak én vagyok az egyedüli belga…*) De nem azért ment Jézus Samárián keresztül Jeruzsálembe, mert őt mindenütt idegenkedés fogadta volna, hanem azért, mert célegyenesen oda tartott – *és talán azért is, hogy próbára tegye a tanítványait…*

Helyezzük be magunkat az igeszakaszunk történetébe a tanítványok szemszögéből. **Nem akármilyen események után vannak a tanítványok, mire ide elértek.** Ugyanennek a fejezetnek az elején küldte ki őket Jézus „erőt és hatalmat adva nekik minden ördög felett és a betegségek gyógyítására” (Lk 9,1b). Ezek után vette maga mellé Jézus Pétert és az igénkben szereplő Jakabot és Jánost, és mutatta meg magát nekik teljes isteni dicsőségében (színeváltozásában) – a hagyomány szerint a Tábor hegyén. Itt újra megszólalt a mennyből Isten maga, akárcsak Jézus megkeresztelkedése során, és ezt mondta a három apostolnak: „Ez az én szerelmetes Fiam, rá hallgassatok!”. Jézus Istenvolta és dicsőségének a teljessége nemcsak abban nyilvánul meg az igeszakaszunknál, hogy már Péter apostolnak a Jézust Isten Krisztusának nevező vallástétele és a színeváltozás után vagyunk. Jézus dicsőségét az is hangsúlyozza, hogy nem egyszerűen átmegy Samárián, hanem az eredeti görög szöveg szerint „*az arca átvonul*” Samárián. A Jézus arcára való utalás hebraizmus. Az Ószövetségben Isten megjelenését írták le Isten arcának a megjelenésével. Emlékezzünk itt az áron i áldásra: Fordítsa feléd arcát az Úr… Ragyogtassa rád arcát az Úr… Jézus úgy vonult át Samárián, mint Isten földi megtestesülése, mint egy olyan győztes hadvezér, aki követeket küld maga előtt.

Ezzel a háttérrel érthetjük meg, hogy mekkora „pofára esés” lehetett Jakabnak és Jánosnak, hogy az amúgy is gyűlölt samáriaiak kerek perec elutasították őket. Őket, akik erőt és hatalmat kaptak, és Mesterüket, Jézust, akinek az isteni dicsőségét épp az imént látták, és hallották. No persze ha belegondolunk az igeszakasz szövegébe, az bizonyos, hogy Jakab és János elmondták azt, hogy hova megy Jézus – hiszen ebből lett a botrány. De nem lehetünk biztosak abban, hogy azt is elmondták Jakab és János, hogy *miért* megy oda Jézus – megváltani minden egyes embert, beleértve az összes samáriait is – merthogy ezt az utóbbit még ők maguk sem értették meg, hiába hallották már kétszer is… Jakab és János tehát emberileg igen érthető felháborodásuk miatt kérdezték meg Jézust arról, hogy kérhetik-e azt, hogy az égből leszálló tűz pusztítsa el a samáriai falut? Hiszen Illés próféta szavára Isten pontosan így emésztette el Ahazjá király kétszer ötven emberét – amikor azok Illés ellen jöttek (2Kir 1,1-17). És ez az az Illés próféta volt, akivel (Mózessel együtt) éppen most találkozott Jakab és János a Tábor hegyén Jézus megdicsőülésekor. A tanítványok csak egyet felejtettek el… Azt, hogy Illés *azért* kérhette Ahazjá király embereinek az elpusztítását, és *azért* kérhetett halált a királyra magára is, mert *Isten maga mondta meg* Illésnek, hogy Ahazjának az Istentagadása miatt meg kell halnia. A samáriaiak esetében szó sem volt ilyenről. Sőt! Jézus később éppen az irgalmas samaritánus példáján mutatja be, hogy milyen sok jó lakozhat a gyűlölt samáriaiakban (Lk 10,25-37). A tíz meggyógyított leprásból az az egy, aki visszamegy Jézushoz megköszönni a gyógyulását, *az volt* az egyetlen samáriai (Lk 17,11-19). A János szerinti evangéliumban a samáriai nő tanúságtételére az egész környék megtér (Jn 4, 1-42). Végezetül: az Apostolok Cselekedeteiben egy nagyon szép történet

számol be arról, amikor Samária nagy része megtért (ApCsel 8,4-28). Amikor a barátságtalan samáriai falut nem engedte Jézus elpusztítani, nemcsak a szeretet parancsát mutatta be a konkrét példán, hanem a samáriai falu kapott a megtérésre egy új esélyt. A szeretet minden cselekedete valahol a megtérésre adott új esély – annak is, aki kapja – és annak is, aki adja.

Itt jutottunk el oda, hogy megértettük az igeszakaszt – az eszünkkel. Most pedig értsük meg az igeszakaszt – a szívünkkel is. Merthogy ez a lényeg. **A két oszlop-apostol, Jakab és János, ugyan látta is és hallotta is, *de nem fogta fel* Jézus dicsőségét. Jézus dicsősége ugyanis nem az uralkodó látványos dicsősége, ami pusztít és letipor, hanem Isten engedelmes szolgájának a dicsősége**, aki „nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán. A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja ki" (Ézs 42,2-3).

Jézus az eredeti görög szövegben nem egyszerűen megdorgálta az apostolokat, hanem *példátlanul leszidta* őket a keményszívűségük miatt. Luther egy 1518-as igehirdetésében ezt mondta minderről „Jézus leszid … valahányszor az igazsággal, a bölcsességgel, vagy a hatalommal dicsekszünk, és a nem igazak, a balgák és a nálunk gyengébbek ellen haragra gyúlunk. Akkor ugyanis – és ez a legrosszabb fordulat – az igazság az igazság ellen, a bölcsesség a bölcsesség ellen és a hatalom a hatalom ellen dolgozik. Mert attól leszel hatalmas, ha a gyengéket *nem* nyomod el – hogy még gyengébbek legyenek – hanem felemelve és megvédve *hatalmassá* teszed őket. És attól leszel bölcs, ha a bolondot *nem* gúnyolod ki, és *nem* teszed még bolondabbá, hanem ha *elfogadod* olyannak, amilyen te szeretnél lenni, és *tanítod*. Attól vagy igaz, hogy az igaztalanokat megigazítod, és megbocsátasz, nem pedig csak megveted őket, gonoszat beszélsz a hátuk mögött, elítéled és megbünteted őket."

Jézus arccal Jeruzsálem felé fordult – mi pedig már arccal a böjt felé fordulunk. A mai igeszakasz önvizsgálatra indít bennünket. A samáriaiak nem fogadták be Jézust. Mi *vajon* befogadjuk-e őt a szívünkbe? – Most tartunk az ökumenikus imahét közepén. Hogyan tekintünk a testvéreinkre? Úgy *vajon*, mint a samáriaiak a zsidókra, vagy a zsidók a samáriaiakra? – Képesek vagyunk-e megkülönböztetni a bűnt a bűnöstől? Gyűlölni a bűnt – de szeretni a bűnöst? Jézus az ellenségeink szeretetére hívott bennünket a Hegyi Beszédben (Mt 5,44). Képesek vagyunk-e mi erre? Képesek vagyunk-e elhagyni a bosszúállást? (Róm 12,19) Képesek vagyunk-e jóval legyőzni a rosszat? (Róm 12,21)

Jézus az őt keresztre feszítőkért is imádkozott (Lk 23,34a). Döbbenjünk rá, hogy **a gyűlölködés közepén is kiárad a kegyelem**. Hiába pusztít ma is a gyűlölködés a világban – itt a saját szomszédunkban is, akár keletre, akár délre nézünk… Legyünk, lehessünk, **lehe*t*ünk ennek a kegyelemnek a hirdetői *mi is***! Az Emberfia békességére, a ránk bízott szeretetre várnak a falvak és a városok. **Nem mi diktáljuk a tempót. Jézus megy elöl. Ez a mi erőnk – és ez a mi reménységünk. Kövessük Őt!**

Bár mindannyian megérdemelnénk, mégsem tűz általi halálra, hanem *életre* és megtartásra rendelt bennünket az Isten. „Az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse." (Lk 9,56). A gyűlölködés közepén is kiárad Jézus, az Emberfia szeretete. „**Ki választhat minket el Jézus szeretetétől? … sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak – sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény *nem* választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban."** (Róm 8,35.38-39) Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 3. vasárnap, 2025. január 26. MEÖT – Győzzük le jóval a rosszat!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a rómaiakhoz írott levele 12. fejezete a 17.-től a 21. verseiben a következőképpen: „Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért. A tisztességre legyen gondotok minden ember előtt. Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljetek minden emberrel békességben. Ne álljatok bosszút önmagatokért, szeretteim, hanem adjatok helyet az ő haragjának, mert meg van írva: „Enyém a bosszúállás, én megfizetek" – így szól az Úr. Sőt „ha éhezik ellenséged, adj ennie, ha szomjazik, adj innia; mert ha ezt teszed, parazsat gyűjtesz a fejére". Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a jóval a rosszat." Urunk, mi olyan békétlenek tudunk lenni. Olyan sokszor ítélkezünk, és acsarkodunk. Kérjük, hogy igéd erejével mutasd meg nekünk, hogy hogyan árasszuk a jót magunk körül! Ámen.

Kedves Testvéreim! „Hogy kirúghassa a portást, megvette az egész szállodát." – Hány és hány ilyen fondorlatos bosszút eszeltünk már ki mi is az életünkben? Nincs olyan vizsgáztató, akinek a lehető legváltozatosabb módon való lassú kínhalálát ne kívánták volna már sokan… Pedig lehet máshogy is… **Bármit is tesznek ellenem, a bosszúm az, hogy: -- *boldog vagyok***. Pál apostol pontosan erre figyelmeztet bennünket, a mai igeszakaszt keretbe foglalva – kétszer is. **Ne fizessünk senkinek rosszal a rosszért. A jóval győzzük le a rosszat.**

Ne fizessünk rosszal, győzzük le a rosszat… De mi a rossz? Az mind rossz, ami a *mi* kényelmünket, ami a *mi* kis terveinket *akármilyen* módon korlátozni *meri*? --
A legrosszabbak voltak a szüleink, de azokat már kidobáltuk az életünkből. Néhány rokon még maradt ugyan, de ahogyan mostanában viselkednek velünk, nekik sem jósolunk már sok időt: kidobjuk őket is… Hogy mi van a párunkkal? Ja… Hát azt már rég kidobtuk! A negyedik randin két percet késett. Hát mi lesz ebből, ha így kezdi? Órákat fogunk várni rá?? Hát mit képzel ez??? Kuka!

Ugye látjuk azt, hogy ez *így* nem megy… **Nem az a rossz, ami a mi *hatalmas* egónkat *bármilyen* módon korlátozza, hanem valami más**. Csak a *másik bántalmazása* lenne a rossz? *Saját magunk* bántalmazása – nem rossz? – **Hát *minden* rossz a mi életünkben? – Hol van a rossz határa?**

Kedves Testvéreim! **A rossz határa ott van, ahol elkezdődik – *Jézus***. **Az *mind* rossz, ami minket Jézustól – *elválaszt*. Így rosszá válhat a legártatlanabb cselekvés is – ha: *túlzásba* visszük.** *Néhány perc* videojáték – miért is lenne rossz? Hiszen kikapcsolja az agyat! *Egész éjjel* űzött videojáték, vagy néhány perc videojáték – *minden második bármi mással eltöltött perc után* – már kezelendő megkötözöttség, már játékszenvedély. Itt a *játék* választ minket el *Jézus*tól. És ez nem játék…

Jó hírem van! Megtaláltuk Jézust! Már nem választ el Jézustól minket semmi! – Hát akkor itt az idő, hogy móresre tanítsunk másokat… „*Helló!!! Én már átadtam az életemet Jézusnak. Tegnap, pontban 18 óra 3 perckor a zuhany és a nagyszoba között – középen. Te nyomorult, sárban tipródó, törpe féreg, te mikor fogod átadni az életed Jézusnak???*" Ugye látjuk, hogy ez így nem megy? **Ne másokat akarjunk rendbe tenni. Előbb *magunkat* tegyük rendbe… Ez pedig – higgyük el – egy élethosszig tartó feladat**.

Miért ilyen hosszú feladat a magunk rendbetétele? Hát azért, mert pontosan ugyanúgy félreértünk mindent, mint ahogyan az az oltár előtt felolvasott igében történt, ahol azt hitték, hogy Naamánnak nem a samáriai prófétához, azaz Elizeushoz kell mennie, hanem Elizeus királyához (2Kir 5,3-6). **Azért is hosszú a magunk rendbetétele, mert a magunk szája íze szerint akarunk mindent megoldani**, mint ahogyan Naamán képzelte a gyógyítást. Ha nem jön ki elénk Elizeus, és nem csinál hókuszpókuszt, akkor mi már megyünk is haza. Mi az, hogy a helybéliek koszos vizében kell nekem fürdenem? „Hát nem többet érnek-e Damaszkusz folyói, az Abána és a Parpar Izrael minden vizénél?" (2Kir 5,12).

Mielőtt másokat kezdenénk el térítgetni, rakjunk előbb rendet a mi *saját* életünkben. Fürödjünk meg mi is hétszer a folyóban, ahogyan Naamán tette, és tisztuljunk meg. És itt a hétszer fontos. Nem a hét, a szent szám miatt. Hanem a türelem miatt. Ne higgyük, hogy egy fürdés elég. Nem elég. Kettő sem. *Sok* fürdés kell. *Türelmes* fürdés. *Elszánt* fürdés. *Hittel végzett* fürdés.

Ha már mi magunk megtisztultunk, akkor másokra nem a kiabálásunk, nem a szidásunk, hanem a *példánk* kezd el hatni. Az élet-példánk. Az egész életünk vitelének a példája. És ha tanácsot adunk másoknak, akkor az olyan testvéri tanács lesz, mint amilyen a szolgálólány tanácsa volt Naamán-nak, hogy menjen el a samáriai prófétához (2Kir 5,3). Vagy amilyen Naamán szolgáinak a tanácsa volt uruknak, hogy ne dühöngjön, hanem inkább fürödjön meg mégis hétszer a Jordán vizében, és akkor elmúlik a poklossága (2Kir 5,13). **Figyeljük meg, hogy mind a kétszer a szolgák adják a jó tanácsot. Ez sem véletlen – mint ahogyan a hét fürdés sem az volt. Mi is csak akkor tudunk bárki másnak jó tanácsot adni, ha *szolgáló* szeretettel tesszük**. *Kioktatásként* adott jó tanács – nincs. *Megalázásként* adott jó tanács – nincs. *Uralkodni vágyásból* adott jó tanács – nincs. *Önfényező* jó tanács – nincs. Csak a *testvérek kölcsönös vigasztalása*, a lutheri consolatio fratrum *VAN* (Schmalkaldeni cikkek, III/4 az evangéliumról).

Ezzel a türelmes, hosszú megtisztulással, ezekkel a szeretettel, szolgaként adott jó tanácsokkal jutunk el oda, hogy „Bármit is tesznek ellenem, a bosszúm az, hogy: -- *boldog* vagyok." **Akkor tudunk boldogok maradni minden baj ellenére, amikor már *annyira közel kerültünk Jézushoz*, hogy átadódik valami Jézus *végtelen boldogságából*** (azaz: áldottságából) **nekünk is**. Akkor tudjuk elkezdeni az ellenségeink szeretetét, amikor már *annyira közel kerültünk Jézushoz*, hogy átadódik valami Jézus *végtelen szeretetéből* – nekünk is. Ez az az állapot, amikor már „soha nem engedjük azt, hogy valaki tönkretegye az életünket azzal, hogy kivívja a gyűlöletünket" (George Carver). De ha ez még nem megy, akkor legalább úgy teszünk, ahogyan Nagy Szent Gergely tanácsolta: „Dicsőségesebb az, ha a haragunkat elhallgatva elmenekülünk, semmint az, ha a haragot viszonozva válaszolunk."

Jól figyeljünk azonban Pál apostolra. Pál nem azt kéri tőlünk, hogy „éljetek minden emberrel békességben", hanem azt, hogy „Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljetek minden emberrel békességben" (Róm 12,18). Ez a kiegészítés nem szabadkozás. Nem egy felmentő cetli. Pál nem azt írja ezzel, hogy „Éljetek békességben. De ha nem megy: hát nem megy… Semmi baj… Elvégre emberek vagyunk. Gyűlöljetek hát bátran…" Nem. Pál arra figyelmeztet a kiegészítéssel, hogy ***nem mindennel* és *nem minden áron* kell békességet keresnünk. A *bűnnek* – ne hízelegjünk. A békesség – *nem* megalkuvás. – *DE*: a békesség *bizony:* szeretet. *Mindenki* felé. A *bűnös felé is*. Az *ellenség felé is***.

Jézus szavai a Hegyi Beszédben: „ne álljatok ellen a gonosznak. *Szeressétek* ellenségeiteket, *áldjátok* azokat, akik titeket átkoznak, *jót tegyetek* azokkal, akik titeket gyűlölnek,

imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket" (Mt 5,38.39,43.44) **nem egy óhajtás sorozat csupán**. **A megbocsátás képessége, az ellenség szeretete *vízválasztó*. *Ezen alul nincs igazi kereszténység***. Málkusnak, Kajafás szolgájának a fülét nem csak levágni kell tudni – ahogyan Péter tette –, hanem visszaragasztani is – ahogyan Jézus tette.

És ha tényleg szeretni tudjuk az ellenségeinket, az bizony megolvasztja a szíveket.
A csoda Naamán esetében is hitet termett. Hallottuk az előbb: ahogyan hetedszer is megfürdött a Jordánban, újra tiszta lett a korábban leprás teste, akár egy újszülött gyermeké. Ezután Naamán, Izráel ellenségének a fővezére, „visszatért egész kíséretével az Isten emberéhez, bement, megállt előtte, és ezt mondta: Most már tudom, hogy *nincs máshol Isten az egész földön, csak Izráelben*" (2Kir 5,14-15).

Pál ezt írja: ha éhezik ellenséged, adj ennie, ha szomjazik, adj innia; mert ha ezt teszed, parazsat gyűjtesz a fejére (Róm 12,20). Elképesztően sokféle magyarázatot olvastam erről a parázsgyűjtésről. Hadd emeljem ki ezekből Takács Gyulának, a Pázmány Péter Egyetem tanárának a magyarázatát, aki az eredeti görög szöveghez hűen kiemeli, hogy **a parázs nem akármilyen parázs, hanem a szénnek a parazsa, azaz izzó, elolthatatlan tűz. Csak a szeretet tüze ilyen. Csak a *krisztusi* szeretet tüze ilyen. Ezt a *krisztusi szeretetet helyezzük rá ellenségeink fejére* akkor, amikor szeretettel bánunk velük. Ajándékozzunk meg minél több embert ezzel az olthatatlan tűzzel, a krisztusi szeretettel**.
Adjunk áldást – átok helyett.

És ha ezt tesszük, akkor jutunk el oda, amit zárásként kér tőlünk Pál, kiteljesítve a mai igeszakaszunk megnyitó gondolatát. **Ne csak ne fizessünk senkinek rosszal a rosszért, hanem *győzzük le jóval a rosszat***. **Mert a jó *legyőzi* a rosszat. Mert Krisztus *legyőzte* az ördögöt – a kereszten**. **Mert a gyűlöletlavinák – *a Krisztussal* – megállíthatóak. Mert – *a Krisztussal* – szeretetlavinákat lehet elindítani a gyűlöletlavinák helyett.**
Hadd kérdezzem meg ezen a vasárnap is tőletek a ma befejeződő ökumenikus imahét fő gondolatával újra: **Hiszed-e te ezt?** (Jn 11,26) **Feleljük erre együtt: IGEN!**

Kedves Testvéreim! *Váltsuk a mi hitünket tettekre*! *Győzzük le jóval* a rosszat! Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni 4. vasárnap, 2025. febrár 2. MEÖT – Hogyan lehetünk boldog adósok?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a rómaiakhoz írott levele 13. fejezete a 8.-tól a 10. verseiben a következőképpen: „Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt. Mert ez a parancsolat: „ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd a másét", és bármi más parancsolat ebben az igében foglalható össze: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!" A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A szeretet tehát a törvény betöltése." Urunk, bennünk olyan kevés a szeretet. Igéd erejével tölts be bennünket a Te szereteteddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Láttatok**-e már boldog adóst? Kötve hiszem…** Családok sokasága van reménytelenül eladósodva. Halmozódik a diákhitel is… Ki az, akit ez boldogsággal tölt el? **Láttatok-e már olyan embert, aki minden előírást és minden szabályt képes volt betartani?** Láttatok-e már olyan egyetemi hallgatót, aki mindig mindent jóval a határidő előtt adott le? Kötve hiszem… **Mi, emberek addig növeljük a rendszereink komplexitását,**

ameddig már képtelenek leszünk az általunk felépített rendszer tagjaként élni. Ilyenkor aztán felborítjuk a rendszert… -- és kezdjük az egészet elölről megint… Hogyan lehet ezekből az ördögi körökből kitörni? Erről fog szólni a mai igehirdetés.

A törvény betöltése lehetetlen. Miért? Lehetetlen nem ölni? Lehetetlen nem paráználkodni? Lehetetlen nem lopni? Nem. Csakhogy a törvény Jézus korára ennél már jóval bonyolultabb volt… A farizeusok törvénye már 365 tilalmat és 248 betöltendő parancsot tartalmazott. Nem volt olyan ember, aki mindezeket be tudta volna tölteni. A törvény betöltése lehetetlen.

De! A törvény betöltése mégsem lehetetlen. Volt *valaki*, aki *be tudta* tölteni a törvényt. Jézus ezt mondta a Hegyi Beszédben: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy *betöltsem* azokat" (Mt 5,17). **Jézus az *egyetlen*, aki betölti a törvényt**.

***Hogyan* tölti be Jézus a törvényt? Hogyan tesz *minket is* képessé Jézus arra, hogy betöltsük a törvényt? A *szeretet* által**. **A mai igeszakaszunkban ötször is előfordul a szeretet.** Első: Csak azzal tartozzatok, hogy *szeretitek* egymást. Második: Aki a másikat *szereti*, betöltötte a törvényt. Harmadik: *Szeresd* felebarátodat, mint tenmagadat. Negyedik: A *szeretet* nem tesz rosszat a felebarátnak. Ötödik: A *szeretet* tehát a törvény betöltése.

Milyen szép, egymásba fonódó gondolatok! Pál igazán elemében lehetett, amikor ezeket leírta. ***Valami* mégis hiányzik… Mi hiányozhat vajon?** Vajon a szülők tisztelete és a hamis tanúbizonyság tétel maradtak volna ki a Tízparancsolatból, a ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd a másét négyese/ötöse mellől? De hát Pál elővigyázatosan hozzáteszi, hogy „és bármi más parancsolat ebben az igében foglalható össze: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat." (Róm 12,9b) Mégis valami *fundamentális* dolog hiányzik innen… Mi az?

Hogyan is hangzott Jézus nagy parancsolata a felebarátról egészen pontosan? „A *második* pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat." (Mt 22,39) Hoppá! Ha ez a *második*, akkor volt *első*! *Az* hiányzik a páli eszmefuttatásból! Mi is volt a nagy parancsolat első része, az *igazán nagy* parancsolat? „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az *első* és a nagy parancsolat." (Mt 22,37-38). Isten szeretete *nélkül* a felebarát szeretete *nem megy*! Hoppá! Pál kihagyta a Tízparancsolat teljes első tábláját a gondolatmenetéből… „*1. Én vagyok az Úr, a te Istened. 2. Ne legyen más istened. 3. Ne vedd hiába Istened nevét! 4. Szenteld meg az ünnepnapot!*" Ez mind kimaradt…

Tényleg ilyen agyament lett volna Pál? Hogy pont a zsidóság minden nap többször elmondott alapvető imáját, a sömát, kihagyta volna a gondolatmenetéből? Hiszen saját maga is naponta többször elmondhatta: „Halld meg Izráel! (Sömá Jiszraél!) Az Úr, a mi Istenünk, egyedül az Úr! Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből" (5Móz 6,4-5). Nem. A mai igeszakaszban gyönyörűségesen benne van mindez. *Hát már hogyan lenne benne? – mondja itt Berci – Hát nem hallottuk!* **Azért van mégis benne, mert a szeretet *ötször* is szerepelt az igeszakaszban. De nem ám akárhogyan! Hanem az *agapé* szóval kifejezve.** Az agapé azonban nem az *emberi* szeretet, a filia, hanem a teljesen önzetlen, a saját magát egészen átadó és odaadó *isteni* szeretet. Isteni szeretet, agapé, *saját magunktól* nem támadhat bennünk. **Isten szeretetét csak Isten szeretetével érezhetjük meg.** Ezért nem hiányzik a Nagy Parancsolat első fele Pál gondolatmenetéből.

Milyen sokszor látjuk úgy, hogy képtelenek vagyunk igazán szeretni! Ahogyan az oltár előtti igében hallottuk: még a szelek és a tenger is engedelmeskednek Jézusnak (Mt 8,27b). – Csak *mi* nem engedelmeskedünk neki… Ilyenkor kiáltunk fel Jézushoz úgy, ahogyan az apostolok tették az oltár előtti igében leírt nagy viharban: „Uram! Ments meg minket, elveszünk!" (Mt 8,25b) És ilyenkor korholhat meg minket Jézus nagy szeretettel: „Mit féltek, ti kicsinyhitűek?" (Mt 8,26b)

Jézus *mindig* kamatostól adja vissza azt a szeretetet, amelyet neki adni tudunk. Jézustól *számolatlanul* záporozik ránk a szeretet. És hallgassunk János apostolra, aki figyelmeztet minket: „**mi *azért* szeretünk, mert ő *előbb* szeretett minket**" (1Jn 4,19). *Fogadjuk be* Jézus szeretetét! És akkor a szeretet *foglyaivá* válunk. És a szeretet foglya *boldog adós*. Miért lehetünk így, Jézus szeretetében fürödve, boldog adósok? Mert mindig *több* szeretetet kapunk Jézustól, mint amit bárhol, bárkinek oda tudnánk adni. És Jézus szeretete *tényleg* önzetlen. Ő *tényleg* nem méricskél, hogy mennyit adtunk ebből vissza. **Mert annyi szeretetet kapunk, hogy *képtelenné válunk* nem továbbadni**.

Miben más a szeretet foglya, mint bármely más adós? Mivel szoktunk tartozni másoknak? Nem okvetlenül pénzzel. Tudunk tartozni másoknak megválaszolatlan levelekkel, vagy nem viszonzott mosolyokkal is. Fontos ezeket rendbe tennünk az életünkben. Válaszoljuk meg a leveleket. Mosolyogjunk vissza. Igenám… De honnan kapunk minderre erőt? Jézustól! A belőle áradó szeretetből.

Miért más adósság a szeretet tartozása, mint bármely más adósság? Azért, mert a szeretet tartozását *soha* nem lehet leróni. De – ***Jézus jelenlétében** – nem azért nem lesz* a szeretet tartozásának vége, mert *követelik* tőlünk a viszont-szeretetet, és *képtelenek* vagyunk odaadni annyit. ***Azért* nem lesz a szeretet tartozásának soha vége, mert *megtanuljuk*, hogy másokat szeretni *nekünk magunknak – ajándék***. **Másokat szeretni – jó**. **Az igazi szeretet *kimeríthetetlenül* szeretni *akar*. Miért? Mert Jézustól *kimeríthetetlen* szeretet kap**.

Ezzel érthetjük meg a mai igeszakaszunk indító mondatát: Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek (Róm 12,8a). Ez a mondat nemcsak azt jelenti, hogy rendezzük minden egyéb adósságunkat az életben, kivéve a szeretet áramlását, mert az olyan intenzív, és Jézustól annyit kapunk, hogy azt mind visszaadni nem lehet. **A „senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek" mondat azt is jelenti, hogyha Jézus szeretetében élünk, attól a pillanattól kezdve *nem fogunk senkinek tartozni semmivel*, mert elkezdünk egy *olyan gazdag életet élni*, amelyben *minden földi tartozásunk kiegyenlítése lehetségessé válik*. Miért? Mert „a szeretet soha el nem fogy"** (1Kor 13,8).

Kedves Testvéreim! *Fogadjuk be* Jézus szeretetét! *Töltsön* minket *be* Jézus szeretete! *Legyünk*, le*hes*sünk a *Jézus* szeretetében *boldog adósok*! Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnap, 2023. január 29. MEÖT – A kereszt dicsőségébe emel minket Jézus

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a mai napra rendelt igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 12. fejezete 20.-tól a 33. verseiben a következőképpen: „Néhány görög is volt azok között, akik felmentek az ünnepre, hogy imádják az Istent. Ezek

odamentek Fülöphöz, aki a galileai Bétsaidából való volt, és ezzel a kéréssel fordultak hozzá: Uram, Jézust szeretnénk látni. Fülöp elment, és szólt Andrásnak, András és Fülöp elment, és szólt Jézusnak. Jézus így válaszolt nekik: Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az Emberfia. Bizony, bizony, mondom nektek: ha a földbe vetett búzaszem nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz. Aki szereti az életét, elveszti; aki pedig gyűlöli az életét e világon, örök életre őrzi meg azt. Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is; és ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya. – Most megrendült az én lelkem. Kérjem azt: Atyám, ments meg ettől az órától engem? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem! Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet! Erre hang hallatszott az égből: Már megdicsőítettem, és ismét megdicsőítem. – A sokaság pedig, amely ott állt, és hallotta, azt mondta, hogy mennydörgés volt; mások azonban így szóltak: Angyal beszélt vele. Jézus megszólalt: Nem énértem hallatszott ez a hang, hanem tiértetek. Most megy végbe az ítélet e világ felett, most vettetik ki e világ fejedelme. Én pedig, ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket. Ezt azért mondta, hogy jelezze, milyen halállal fog meghalni." Urunk, Te vagy az út, az igazság és az élet. Vonzz magadhoz bennünket a Te igéd által! Ámen.

Kedves Testvéreim! Néhányan meglepődhettetek, hogy miért az „Ó Krisztusfő, sok sebbel meggyötrött, vérező" nagypénteki énekét énekeltük az igehirdetés előtt – most a vízkereszti idő végén. Nem olyan régen mondtam az egyik igehirdetésben, hogy ez a világ megőrült, úgy rohan. Hát már mi is Nagypénteknél tartanánk – a farsangi idő közepén? – Isten nem az emberi, lineáris időben létezik. A számára a kezdet és a vég, az alfa és az ómega ugyanaz a pont. **Jézus földi életének *a lényege* a kereszthalála és a feltámadása. Minden korábbi esemény *azért* történik Jézussal, hogy *ide* eljusson az élete** (*és addigra, mire ide elér, legyen egy olyan tanítványi közösség, amelyik követi Őt*). János apostol, aki kb. húsz éves lehetett Jézus halálakor, sok évtizeddel később már pontosan így, a „végéről" az „eleje felé" szemlélve, egyben látja Jézus küldetésének az egészét. Azaz: a János szerinti evangéliumban teljes egységet képez Jézusnak a vízkereszti időben is ünnepelt dicsősége – és a kereszthalál. Sőt. **Jézus dicsősége** – amely ma, Vízkereszt utolsó vasárnapján jut el a tetőpontjára, ahol Jézus a világ legyőzőjévé válik – **csak és kizárólag a kereszthalála *miatt*, a *kereszten magán* valósult meg**. A *kereszten* történt meg az, hogy „kivettetett e világ fejedelme" (Jn 12,31), azaz a Sátán. Jézus Krisztus a kereszten végleges és visszafordíthatatlan győzelmet aratott a Sátán és a halál felett. Ezért énekeltünk nagypénteki éneket a vízkereszti dicsőségünnep csúcspontján.

János apostol a tömörítés mestere. Sok esetben már annyira tömör lesz János mondanivalója, hogy egy-egy szimbólumba sűrít egy egész gondolatsort. A mai igeszakaszunkban (*amelyikről régebben 2-3 különálló igehirdetést is tartottak*) János egybegyúr két történetet három tanítással. Fejtsük szét ezeket a szálakat!
Az első történet Jézus megdicsőülésének, színeváltozásának a története. Ezt a történetet a másik három, együtt-látó, szinoptikus evangéliumi leírásban Jézussal Péter, Jakab és János apostolok élik át – a hagyomány szerint a Tábor hegyén. Erről szólt Péter apostol hihetetlenül erőteljes, személyes tanúságtétele az oltár előtti igében, hogy „nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének" (2Pt 1,16).

A második történet a szinoptikusoknál **az Utolsó vacsora után, a Getsemáné-kertben játszódik le**, amikor Jézus, mint száz százalékig ember, halálfélelmet él át a másnapi, nagypénteki kínszenvedésének és kereszthalálának a biztos tudata miatt. Jézus getsemáné-kerti vívódása az utolsó megkísértés Jézus életében. Ez Jézus embervoltának utolsó fellángolása – és itt ne feledjük, hogy Jézus nemcsak száz százalékig ember, hanem száz

százalékig Isten is, azaz ha Jézus azt kéri az Atyától, hogy ne haljon meg – akkor az úgy is lesz. Csak hát akkor elmarad a győzelem a Sátán felett… Akkor: elmarad a feltámadás… – És akkor elmarad a mi megváltásunk is… Akkor: hiába jött el Isten egyszülött Fia a világba… János annyira szerette Jézust, hogy nem tudja elfogadni azt, hogy akárcsak egy pillanatra is megingott volna a küldetésében, ezért egybegyúrta ezt a két történetet. Nézzük meg, hogy hogyan!

A János szerinti evangéliumban a mai igeszakaszunk előtt Jézus már megtette az utolsó, a legnagyobb csodáját a hétből: Jézus Jeruzsálem szomszédságában feltámasztotta a negyednapja halott Lázárt, „akinek már szaga volt" (Jn 11,39). Ennek óriási híre ment. Erre való válaszlépésként határozta el a Nagytanács Jézus megöletését. Jézus az igeszakaszunk előtt vonult be virágvasárnapkor Jeruzsálembe, azaz már a Nagyhéten vagyunk, amikor Jézus a Templomban tanít. Közvetlenül az igeszakaszunk után jön az Utolsó Vacsora. **Ebben a kiélezett, tű-pontos időben akarnak Jézussal beszélni a jeruzsálemi ünnepeket rendszeresen megünneplő görögök**, akik az ókeresztény hagyomány szerint Edessza fejedelmének ajánlatát hozták Jézusnak: fogadja el a fejedelem tanítói állását, és szökjön meg a biztos halál elől. Azaz: Jánosnál már az igeszakasznak az eleje is ugyanaz a kísértés, mint amelyet Jézus a Getsemáné kertben élt át. Csakhogy Jánosnál a kísértés külső, és nem belső! Ez az értelmezés logikussá teszi azt is, hogy miért fut el Fülöp (*a lókedvelő…*) a vele sokszor együtt említett másik görög nevű apostolhoz, Andráshoz (*a férfiashoz…*) és kér tanácsot tőle, hogy elvigyék-e a görögöket (és kérésüket) Jézushoz. Jézus azonban teljesen más értelmet ad ennek a helyzetnek. **Miután vízkereszt ünnepén a napkeleti bölcsek Jézus bölcsőjéhez jöttek, a „nyugat", a görögök most érkeztek meg Jézushoz. Ezzel jött el az az óra, amelyben megdicsőíttetik az Emberfia – azaz az az óra, amikor a kereszten meg kell halnia**. Az Edesszába vezető menekülő útvonal megnyílását Jézus a keresztre való hívása végső jelének tekinti – és azzá is teszi. Hát nem szép ez? Hát nem a mi saját magunk sorsa dőlt el itt? Boruljunk le nagy hálaadással Jézus Urunk nagysága és engedelmességének, elszántságának a dicsősége előtt!

Az evangélium írói sokszor alkalmazzák az Ószövetség gyakori stílusjegyét, a szendvics-szerkezetet (*szaknyelven: khiasztikus szerkezetet*). Igeszakaszunkban János is ezzel tömörít. **Két, egymással összefüggő tanítást is beilleszt a színeváltozáshoz hasonló és a Getsemáné-kerthez hasonló két történet közé. Az egyik egy egymondatos példabeszéd a földbevetett búzaszemről, amely ha nem hal meg, egymaga marad, de ha meghal, sokszoros termést hoz.** Hadd meséljem el az egyik szemlélődő imádságomat itt nektek.

Néhány éve történt. Jézus Urunkhoz imádkoztam éppen, amikor hirtelen egy nagyon szép állapotot éltem át. Azt éreztem, hogy egy hópehely vagyok, amely a szélcsendes időben lassan és gyönyörűségesen ringatózva száll a levegőben. Elképzelhetetlenül könnyűnek és boldognak éreztem magamat. Hópehelyként láttam magam alatt a földet, és láttam azt is, hogy melegebb van annál, semmint, hogy ott odalent a hó megmaradjon. Azaz tudtam, hogy mihelyt leérek, majd azonnal elolvadok. Azt is tudtam, hogy hópehelyként ez lesz majd a számomra a halál. Mégis. Ennek a tudatában éreztem magamat elképzelhetetlenül könnyűnek és boldognak. Miért? Mert tudtam azt, hogy odalent a növények szomjasak. Mihelyt én, a hópehely meghalok, éltető víz lesz belőlem. Hópehelyként magányos voltam, csak láttam a többi hópelyhet, de sem beszélni, sem máshogyan kommunikálni nem tudtam velük. De mihelyt vízzé válok, felszívnak a növények – és akkor Élet lesz belőlem. Egy sokkalta gazdagabb és egy sokkalta szebb élet, mint amit hópehelyként valaha is átéltem.

Ilyen a búzaszem élete is. Ilyen mindannyiunk élete. **A második tanítás a példabeszéd magyarázata: ha a földi életünk ilyen-olyan részleteihez mindenáron ragaszkodunk, akkor egyedül maradunk, és soha nem lesz belőlünk egy sokkal szebb, egy sokkal gazdagabb, egy igazi Élet**. Ha meggyűlöljük a földi életünket (*ahol a „meggyűlölni" szó az eredeti görög szövegben a „Jézus szolgálatánál hátrébb sorolni"-t jelent*), akkor Jézus szolgálatában elérkezhetünk az örök életbe. Pontosan úgy, ahogyan Jézus az Atya szolgálatában le tudta tenni a saját életét – megnyitva ezzel az erre szomjazó emberek *milliárdjainak* az örök élet lehetőségét.

Most értünk el oda, hogy megértsük a mai igénk legfontosabb, záró üzenetét. Jézus Urunk ezt mondja, ígéri és *teljesíti be* nekünk: ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket (Jn 12,32). A felemeltetés jelentése itt is kettős: jelenti az ember-Jézus fizikai felemeltetését a keresztfával együtt Nagypénteken, és jelenti az Istenné vált Jézus megdicsőülését már a kereszten is, valamint a feltámadással és a mennybemenetellel. **Jézus nem hagyta el a tanítványait sem a halálával, sem a mennybemenetelével. Nem hagy magunkra egyikünket sem.** Sőt! Ha Jézus ma is a fizikai valóságában élne közöttünk, hány ember, hány „görög" tudna a közelébe férkőzni? Ötven? Esetleg száz? Azért taposnák egymást halálra az emberek, hogy Jézust megérinthessék? **Jézus csak így, csak a feltámadt Krisztus formájában tud mindannyiunkat magához emelni, be az ő ragyogó dicsőségébe – amely a kereszt dicsősége. Legyen és maradjon a mi búzaszem-életünk nyitott arra, hogy Jézus velünk legyen minden napon a világ végezetéig** (Mt 28,20)! Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnap, 2024. január 21. MEÖT – Csak ha kicsikké váltunk, akkor lehetünk nagyok

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes második könyve 3. fejezete a elsőtől a 14. verseiben a következőképpen: „Mózes pedig apósának, Jetrónak, Midján papjának a juhait legeltette. Egyszer a juhokat a pusztán túlra terelte, és eljutott az Isten hegyéhez, a Hórebhez. Ott megjelent neki az ÚR angyala tűz lángjában egy csipkebokor közepéből. Látta ugyanis, hogy a csipkebokor tűzben ég, de mégsem ég el a csipkebokor. Akkor Mózes ezt mondta magában: Odamegyek, és megnézem ezt a nagy csodát: miért nem ég el a csipkebokor? Amikor az ÚR látta, hogy odamegy megnézni, megszólította őt Isten a csipkebokor közepéből, és ezt mondta: Mózes! Mózes! Ő pedig így felelt: Itt vagyok! Isten ekkor azt mondta: Ne jöjj közelebb! Oldd le sarudat a lábadról, mert szent föld az a hely, ahol állsz! Majd ezt mondta: Én vagyok atyádnak Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákób Istene. Ekkor Mózes eltakarta az arcát, mert félt rátekinteni az Istenre. Az ÚR pedig azt mondta: Megláttam népem nyomorúságát Egyiptomban, és meghallottam segélykiáltásukat a sanyargatók miatt, mert ismerem fájdalmukat. El is megyek, hogy kimentsem őket Egyiptom kezéből, és elvigyem őket arról a földről egy jó és tágas földre, tejjel és mézzel folyó földre: a kánaáni, a hettita, az emóri, a perizzi, a hivvi és a jebúszi nép helyére. Bizony, eljutott hozzám Izráel fiainak segélykiáltása; látom is, hogy mennyire sanyargatják őket az egyiptomiak. Most azért menj! Elküldelek téged a fáraóhoz: vezesd ki népemet, Izráel fiait Egyiptomból! Mózes azonban ezt felelte erre az Istennek: Ki vagyok én, hogy elmenjek a fáraóhoz, és kivezessem Egyiptomból Izráel fiait? De Isten azt mondta: Bizony, én veled leszek! Ez lesz annak a jele, hogy én küldelek: Amikor kivezetted a népet Egyiptomból, ennél a hegynél fogjátok áldozattal szolgálni az Istent. De Mózes azt felelte Istennek: Ha majd elmegyek Izráel fiaihoz, és azt mondom nekik: atyáitok Istene küldött engem hozzátok, és ők megkérdezik tőlem, hogy mi a neve, akkor mit mondjak nekik? Isten ezt felelte Mózesnek: Vagyok, aki vagyok. Majd azt mondta: Így szólj Izráel

fiaihoz: A „Vagyok” küldött engem hozzátok.” – Köszönjük Urunk, hogy te velünk leszel, akármilyen küldetés is vár ránk ebben az életben. Kérjük, hogy adj nekünk állhatatos szívet igéd erejével, hogy soha ne feledkezzünk el erről! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Mózesnél keresni sem lehetett volna alkalmatlanabb embert arra, hogy vezesse Isten választott népét.** Nem volt önbizalma (2Móz 3,11). Még a nevét sem tudta annak, aki küldte (2Móz 3,13). Nem volt tekintélye (2Móz 4,1). Beszédhibás volt (2Móz 4,10). Nem volt benne meg a kellő akarat (2Móz 4,13) (*erre már elkezdett Isten kicsit bepöccenni, de még így is elküldte Mózes bátyját, Áront, hogy segítsen neki*). Azonnali sikert (instant gratificationt) várt (2Móz 5,23). És végül nem volt benne elég hit és bizalom Isten iránt (2Móz 6,12). **Annyira irreális Mózes kiválasztása a nép vezetőjének a feladatára – hogy csak Istentől jöhet.**

Mi az, ami mégis Mózest a nép vezetőjévé tette? A juhok. Ez most elsőre nagyon bizarrnak hangzik… Gondoljunk azonban vissza Mózes élettörténetére! A Nílus partján, a „Mózes-kosárban” megtalálja a fáraó lánya. A fiává fogadja. Negyven évig a fáraó dúsgazdag rokona. Utána agyonüt egy zsidó férfit verő egyiptomit. Emiatt menekülnie kell. A sivatagos pusztában negyven évig legelteti az apósa, Jetró juhait. A juhok büdösek. A juhpásztorok mélyen megvetett, legalja nép voltak Egyiptomban. **Akkor és attól lett Mózes a nép vezére, hogy a fáraó unokájaként negyven évig büdös birkákkal aludt.**
Milyen érzés lenne Neked, ha most azt mondanám, hogy a világ egyik legmegbecsültebb embere leszel, de előtte – holnaptól… – negyven éven át egy hajléktalanszállón kell a WC-t takarítanod? Vállalnád-e ezt? Bírnád-e ezt negyven éven át? Belefásulnál-e ebbe annyira, hogy negyven év múlva már semmire sem lennél alkalmas?

Mi történt Mózessel negyvenévnyi birkalegeltetés után? Ment-mendegélt, és egyszer csak meglátta a Közel-Kelet legigénytelenebb, és ezért leggyakoribb növényeinek egyikét – egy tüskebokrot. Minden percben nagyjából ötven ilyen tüskebokrot látott. Más sem volt arrafelé, csak tüskebokor… Valamilyen tűz égett a bokorban. Ez sem volt ritka. Az óriási szárazságban lépten-nyomon bozóttüzek lángoltak fel. Nicsak… Ez a bokor miért nem ég el? **Itt van a lényeg! Negyvenévnyi tompultság után marad-e bennünk annyi élénk, gyermeki kíváncsiság**, hogyha látunk egy el nem égő bokrot, akkor odamegyünk megnézni, hogy mi az. **Sok ezer büdös birka után fel tudjuk-e ismerni még a csodát?** És ha a bokorból – pikk-pakk – megszólal Isten, és azt mondja: „Judit! Judit!”, vagy „János! János!” – akkor mit teszünk?? Tudjátok, én nem tudom mit tettem volna… Könnyen lehet, hogy piszkosul messzire elfutok. Mózes pedig így felelt: „Itt vagyok!” (2Móz 3,4).

Kedves Testvéreim! Hagyjuk magunkat meglepni Isten által. A mi saját életünk meglepetései kisebbek. Engem, amikor egyszer a Balatonnál kifelé mentem egy istentiszteletről, meglepett az, hogy egy idős nénike milyen bizonytalan lépéssel lép ki a padból. Megfogtam a kezét, és segítettem neki. Erre rám nézett, és ezt mondta: „Üres maradt a szívem.” Én meg – *magam sem értve magamat* – annyira megszántam ezt a vadidegen nénit, hogy össze-vissza ölelgettem, ezt mondva: „De hát azért vagyunk mi itt, hogy a maga szíve tele lehessen!” A néni – *úgy láttam* – mintha a föld fölött ment volna ki a kicsike templomból. – Érdemes megéreznünk az események sodrását. Mert ott Isten Szent Lelke dolgozik.

Mózest is sodorták az események. Elsőként megjelent neki a Fény – ami nem éget. Majd megszólalt Isten hangja, és kétszer *a saját nevén* hívta. Majd azt kérte, oldja le a saruját a lábáról (2Móz 3,5). Cipő nélkül kiszolgáltatottnak érezzük magunkat. Ez már Mózes korában is így volt. **Ki kell lépnünk a megszokottból, védtelenné kell válnunk, és ki kell**

szolgáltatnunk magunkat ahhoz, hogy Isten közelébe kerülhessünk. Kedves Testvéreim! Bármelyikünk lehetne Mózes. (*A hölgyek mondjuk Móza néven…*) Ha negyven évig büdös birkákkal aludnánk, és utána kiszolgáltatnánk magunkat Istennek – velünk is elkezdenének történni dolgok. Valahogy én lettem így is lelkész. Nem birka volt a birka, nem tüskebokor volt a tüskebokor, de történet lényege ez volt. És még a negyven év is stimmelt.

Ma Jézus megdicsőülésének, azaz Jézus színeváltozásának, a transzfigurációnak a vasárnapja van. Ahogyan az oltár előtt felolvasott igében hallhattuk, egyszerre jelent meg Jézusnak a zsidóság két legnagyobb prófétája és vezére, Mózes és Illés. Miért pont ők? Mert ugyanazon a helyen, a Hóreb hegyén jelent meg mindkettőjüknek Isten (2Móz 3,1-15; 1Kir 19,9-14). És ugyanúgy szólt hozzájuk, mint ahogyan Jézushoz.

Mózes negyven év birkalegeltetéssel felkészült arra, hogy Isten pásztora legyen. Kicsivé vált ahhoz, hogy nagy lehessen. Utána pedig – nem futott el Isten szava elől. Isten megbízta tehát Mózest azzal, hogy vezesse ki népét Egyiptomból (2Móz 3,10). Vezesse ki… a kisebbrendűségi érzésével… a beszédhibájával… a bizalomhiányával… az akaratgyengeségével… a naivitásával… Nem inkább pszichológushoz kellett volna mennie ennek a Mózesnek? **Nem volt ez a megbízatás eleve kudarcra ítélt? NEM! Miért nem?** Mert Isten Mózessel és a népével ment. **Mert Isten azt mondta Mózesnek:**
Bizony, én *veled leszek!* (2Móz 3,12).

Kedves Testvéreim! Isten neve: a „Vagyok, aki vagyok” nem egy gazdag, motyogó, önmagát a tükrében nézegető narcisztikus öregúr gajdolászása: „Hmm… Micsoda klassz kis fuksz ez itt rajtam… fatyok aki fatyok…”. – **Istennek már *neve* azt is üzeni nekünk: én *az* vagyok, aki *veled vagyok*!** És Isten – meg nem változik (Mal 3,6). Ő az első és az utolsó, az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég (Jel 21,6). **Ő *mindig velünk van* – és marad.** Az Ő Fia, a mi Urunk, Jézus Krisztus által Ő ad majd a szomjazónak az élet forrásából ingyen (Jel 21,6). És Ő az, aki Jézusban ***velünk van minden napon a világ végezetéig*** (Mt 28,20). Így legyen! Így van. Halleluja! Ámen.

Vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnap, 2025. február 9. MEÖT – Hordozhatjuk Jézus dicsőségét mi is

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Péter apostol első levele első fejezete a 16.-tól a 19. verseiben a következőképpen: „Mert nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének. Mert amikor az Atya Istentől tisztességet és dicsőséget nyert, és ilyen szózatot intézett hozzá a felséges dicsőség: 'Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm!', mi hallottuk ezt a mennyből jött szózatot, mert együtt voltunk vele a szent hegyen. Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha figyeltek, mint sötét helyen világító lámpásra, amíg felvirrad a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben.” – Urunk, kérjük, hogy igéd erejével mutasd meg nekünk a Te dicsőségedet és add meg, hogy felvirradhasson a nap és felkelhessen a hajnalcsillag a mi szívünkben is. Ámen.

Kedves Testvéreim! Fehér a szószék terítője. Ma nem évközi vasárnap, hanem Krisztusünnep van. Az egyik legnagyobb Krisztusünnep a mai, a Nagypéntek, a húsvét, a karácsony és a mennybemenetel ünnepe után. Ma Jézus színeváltozását ünnepeljük. *Félre ne értsük a színeváltozás kifejezést… Ahogyan hallottuk immár kétszer is, Jézus színe nem gutaütött lilává*

változott – ami indokolt lett volna Péter apostol értetlenkedése miatt – hanem a földöntúli dicsőség ragyogása látszott meg Jézuson.

„Ó... Hát már megint egy szép mese... Odatehetjük a jászol mellé." – szólal meg itt Dönci. Nem, Dönci. Jézus megdicsőülése *nem* kitalált mese. Miért *nem* az? A mai igehirdetés *hét* választ is ad erre. Első: az evangélisták tanúságtétele. Második: az egyik szemtanú, János tanúságtétele. Harmadik: a másik szemtanú, Péter tanúságtétele. Negyedik: Az egyházatyák tanúságtétele. Ötödik: *Te magad* is lehetsz szemtanú. Hatodik: *Veled is* megtörténhet mindez. Hetedik: a hetedik – legyen majd meglepetés…

Kezdjük az evangélisták tanúságtételével. Az oltár előtt felolvasott igében hallottuk Máté ihletett leírását Jézus megdicsőüléséről. Jézus arca fénylett, mint a nap, a ruhája ragyogott, mint a világosság. Kétszer is hallottuk az Atya szavait: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm!" Az Atya *ugyanazokkal* a szavakkal öleli magához a Fiát, mint amelyeket Jézus megkeresztelkedésekor, Vízkeresztkor mondott. **Jézus megkeresztelkedésekor, Jézus földi küldetésének az elején az Atya abban örvendezett, hogy a Fia alázattal és odaadással *elkezdte* a földi küldetését. Itt, a passió előtt nem sokkal, az Atya abban örvendezik, hogy Fia alázattal és odaadással *be is fejezi* a földi küldetését.** Mi ez a befejezés? Jézus a kereszten végleg legyőzi az ördögöt, a húsvét feltámadásával pedig legyőzi a halált. Így válik Jézus dicsősége láthatóvá mindenkinek. Honnan tudjuk, hogy a mai ünnep összefügg Jézus halálával és feltámadásával? Onnan, hogy Máté mellett Márk és Lukács is leírták ugyanezt az eseményt, és Lukácsnál Mózes és Illés arról beszélgettek Jézussal, hogy Jézus élete végének Jeruzsálemben kell beteljesednie (Lk 9,31). A három evangélista azonban egyformán hozzáteszi az Atya szavaihoz azt is, hogy „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm! – *Őt hallgassátok!*" **Jézust hallgassuk mi is! *Egyedül* Jézus az, aki elvezet minket az Atyához** (Jn 14,6), **az Ő szavát és útját kell követnünk nekünk is**.

Hoppá… De hát volt még egy evangélium! A János szerinti. Abból miért maradt ki a színeváltozás? Jánosnak, aki az egyedüli szemtanú volt a négy evangélista közül nem volt ez annyira fontos? Nem. János apostol számára Jézus megdicsőülése *annyira* fontos, hogy mind az evangéliumi leírását, mind pedig az első levelét pontosan az erről szóló, személyes tanúságtételével kezdi. A János szerinti evangélium előszavának az egyik fontos mondata így hangzik: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és *láttuk az ő dicsőségét*, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal" (Jn 1,14). János első levele pedig így kezdődik: „Ami kezdettől fogva volt, *amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, amit kezünkkel is megtapintottunk*, azt hirdetjük az élet igéjéről. Mert *megjelent az <u>élet</u>, mi pedig láttuk, és bizonyságot teszünk róla, és hirdetjük nektek is, hogy nektek is közösségetek legyen velünk*: a mi közösségünk pedig közösség az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal. Ezt azért írjuk meg nektek, hogy *örömünk teljes legyen*" (1Jn 1,1-4). Kedves Testvéreim! Legyen a mi saját, mai örömünk is *teljes* Jézus dicsőségében. Miért van erre okunk és lehetőségünk? Mert *közösségünk* van Jézussal és általa az Atyával. De várj türelemmel: hamarosan a részleteket is megtudod…

A harmadik válaszhoz érve vizsgáljuk meg a másik szemtanú, Péter apostol tanúságtételét, a mai igeszakaszunkat. Pontosan ugyanúgy, mint János apostol, Péter is a látás, a hallás és a fizikai jelenlét tanúságtételét sorolja fel. Nem kitalált mesék ezek, nem hallucinációk ezek, nem látomások, hanem száz százalékos emberi megtapasztalások, amelyeket azok a szemtanúk idéznek fel, akik együtt voltak Jézussal akkor. Hoppá… És mi van a harmadik szemtanúval, idősebb Jakab apostollal? Ő nem írt erről semmit. Jakab bizony nem írt erről semmit. De ennek alapos oka van. Jakab apostol volt az első, akit kivégeztek az

apostolok közül (ApCsel 12). Jakabnak – sajnos – nem jutott ideje írni semmit (a Jakab levél az ifjabb Jakab apostol műve).

A negyedik válaszhoz érve idézzük fel az egyik egyházatya, Órigenész fontos gondolatát. Órigenész arra hívta fel a figyelmet, hogy a szemtanúk nem azért nem látták korábban Jézus dicsőségét, mert korábban Jézusnak nem volt dicsősége. (Emlékezzünk vissza az angyalok mennyei seregére, akik megjelentek a pásztoroknak; Lk 2,13; vagy a betlehemi csillagra, amely megállt Jézus születésének a helye fölött; Mt 2,9.) A szemtanúk azért nem látták korábban Jézus dicsőségét, mert Jézus most látta elérkezettnek az időt arra, hogy megmutassa az Ő mindvégig vele lévő dicsőségét nekik. Az állandóságot támasztja alá az is, amit már említettünk, hogy az Atya szavai „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm!" Jézus földi küldetésének az elején is ugyanazok voltak, mint most. Ez is azt mutatja, hogy Jézus megdicsőülése nem egyszeri esemény, hanem Jézus örök természetének a megnyilvánulása.

Lassan már egy fél éves teológiai kurzust megtartok nektek Jézus megdicsőüléséről. Örömmel jelzem, hogy a kurzus véget ért. Ráadásul még hazudtam is benne… Mivel hazudtam? Azzal, hogy **Péter apostol második levelét bizonyosan nem Péter apostol írta.** A levél sok évtizeddel Péter halála után keletkezett. A legtöbben ezt hitelrontó tényként fogják fel. Hát hiszen a szemtanú nem is szemtanú… Hát hiszen ez szemfényvesztés… Mérhetetlenül nagy örömöt okozott nekem Magassy Sándor evangélikus lelkész értelmezése, aki szerint **az, hogy a szemtanú hitelességével beszélő igehirdető nem Péter apostol volt, nem negatív, hanem *pozitív* üzenet. Azt mutatja, hogy a tanúk köre a hit terjedésével elkezdett tágulni a végtelen felé**. Ahogyan János írta: nektek közösségetek lesz velünk: a mi közösségünk pedig közösség az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal (1Jn 1,3).

Elérkeztünk az ötödik válaszhoz. Kedves Testvérem! *Te is* lehetsz szemtanúja Jézus megdicsőülésének! *Bármelyikünk* lehet szemtanú. Hogyan? A kegyelem által. Hadd meséljek el erre egy történetet. Richard Wurmbrand evangélikus lelkész az ötvenes években együtt raboskodott az Angol Tudományos Akadémia (a Royal Society) egyik tagjával és egy egyszerű parasztemberrel egy romániai börtönben. „Én együtt sétálok Jézussal, és látom Jézust." – mondta a parasztember. „Hogyan??? Hát ő kétezer éve élt, és a mennybe ment!" – kérdezte az akadémikus. „De én *mégis* együtt sétálok Jézussal, és látom Jézust." „No persze! És hogyan néz magára Jézus? Csodálkozóan, szánalommal, kérdő tekintettel – vagy esetleg mosolyogva?" „Jézus *mosolyogva* néz rám." „Emberek! – mondta erre az akadémikus a börtöncella többi lakójának, így Wurmbrand-nak is – Ennek az embernek elment az esze. Itt ül ebben a cellában, és azt gondolja, hogy közben sétál Jézussal, és az mosolyogva néz rá!!" „De Jézus *tényleg* mosolyogva néz rám!" „Nagyszerű… Akkor mutassa meg, hogy *hogyan* mosolyog magára Jézus!" És erre a mocsokban, a bűzben a parasztember arca átváltozott – mesélte Wurmbrand – és egy földöntúli gyönyörűségű mosoly ömlött szét az arcán. Óriási lett a csend… A nagy csendben aztán egyszer csak zaj hallatszott. Az akadémikus mélyen meghajolt a parasztember előtt: „Uram! *Köszönöm*, hogy megmutatta nekem Jézus mosolyát."

Wurmbrand és a többiek mind-mind tanúi voltak Jézus dicsősége megjelenésének. Ez a történet azonban még ennél is többet mond. Ez a hatodik válasz. A parasztemberben *megjelent* Jézus dicsősége. És a parasztember nincs ebben egyedül. Régebben egyszer megmutattam nektek a Taizé-i közösséget alapító Roger testvér, és Kalkuttai Szent Teréz mosolyráncait. Azonosak voltak. Az idős emberek arcán megjelenő mosolyráncok mind-mind Jézus mosolyának a visszatükröződései. **Kedves Testvérem! Öltsd magadra Jézus mosolyát te is. És akkor benned is, rajtad is *megjelenik* Jézus dicsősége.** Mert a bevezető zsoltár szavai már Jézus második eljövetele előtt is igazak lehetnek: **Az Úr dicsősége megjelenik és**

minden test látni fogja. Wurmbrandt-éknak a parasztember arcán, másoknak Roger és Teréz arcán, a Te ismerőseidnek pedig a te arcodon.

Most jön az utolsó, a hetedik válasz. Hordozhatjuk *mi is* Jézus dicsőségét – ha: hordozzuk Jézus keresztjét. De a kereszt hordozása *könnyű* lesz – mert a mi keresztünk hordozásának a fájdalma és nehézsége *eltörpülnek* amellett, hogy a *mi örömünk* – *ahogyan János írta a levelében* **– *teljes lesz. Istenben teljes* öröm lesz. Azaz: *végtelen* öröm lesz. És akkor: *felvirrad a nap*, és *felkel a hajnalcsillag a szívetekben*. Ámen.**

Vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnap, 2026. január 25. MEÖT – A napba öltözött Krisztus

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 17. fejezete elsőtől a 9. verseiben a következőképpen: „Hat nappal ezután Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és testvérét, Jánost, és felvitte őket külön egy magas hegyre. És szemük láttára elváltozott: arca fénylett, mint a nap, ruhája pedig fehéren ragyogott, mint a világosság. És íme, megjelent előttük Mózes és Illés, és beszélgettek Jézussal. Péter ekkor megszólalt, és ezt mondta Jézusnak: Uram, jó nekünk itt lenni! Ha akarod, készítek itt három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet. Miközben ezt mondta, íme, fényes felhő borította be őket, és hang hallatszott a felhőből: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, ŐT hallgassátok! Amikor a tanítványok ezt meghallották, arcra borultak, és nagy félelem fogta el őket. Ekkor Jézus odament, megérintette őket, és így szólt hozzájuk: Keljetek fel, és ne féljetek! Amikor pedig föltekintettek, senkit sem láttak, csak Jézust egyedül. Miközben jöttek le a hegyről, megparancsolta nekik Jézus: Senkinek se mondjátok el ezt a látomást, amíg fel nem támad az Emberfia a halottak közül” – Urunk, vezess ki minket a homályból, és járj át tiszta fényeddel. Döbbenhessünk rá, Urunk, hogy igazi, tartós világosságot nem vethet ránk más. csak Te, mert az örök Élet napja csak Te vagy. Kérjük Urunk, hogy láthassunk meg a Te ragyogásodat akár a „mi” hegyünkön, akár idelent, a mindennapjaink völgyében is. Ámen.

Jézus szívbéli, szent öröm, igazság kútja, fény-özön – *énekeltük az istentisztelet elején*. Jézus az éltető, tiszta fény – *fogjuk majd énekelni az igehirdetés után*. Kedves Testvéreim! **Szavakkal nagyon nehéz leírni azt, amit a napba öltözött Krisztus jelenthetett Péter, Jakab és János apostoloknak**. Egy azonban biztos: soha nem felejtették el azt az örömöt és gyönyörűséget, amit akkor éreztek. Az oltár előtt felolvasott igeszakaszokban hallottuk a tanúvallomásaikat: „láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét” (Jn 1,14) – *vallja János –sok évtizeddel később*. „Szemtanúi voltunk isteni fenségének” … „hallottuk a mennyből jött szózatot, mert együtt voltunk vele a szent hegyen” (2Pt 1,16-18) – *írja nagy erővel Péter – a mártírhalála előtt nem sokkal*.

Az elváltozott ige az eredeti görög szövegben passzív alakban áll, azaz: **Jézus nem a saját akaratából, hanem Isten cselekvése által mutatkozott meg a három apostolnak dicsőséges formájában**. **Miért pont ekkor jött el ennek az ideje?** Mert nem sokkal korábban, Cezárea-Filippinél szakadt ki Péter apostol szájából az első hitvallás: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia” (Mt 16,16). És nem sokkal ez után ingott meg Péter és a többiek hite, amikor Jézus először elmondta nekik, hogy meg fogják őt ölni. Péter le akarta beszélni a halál vállalásáról Jézust. Azaz: Péter le akarta beszélni Jézust arról, hogy megváltsa az egész emberiséget. Azaz: Péter semmivé akarta tenni Jézus egész földi küldetését (Mt 16,21-23). Ezért döntött úgy az Atya, hogy megmutatja Egyszülött Fia valódi dicsőségét a három

apostolnak, akik majd a Gecsemáné kertben is tanúi lesznek Jézus utolsó küzdelmének a saját embervoltával, amelyik nem akarja vállalni a kínszenvedést és a kereszthalált (Mt 26,37-46).

Péter, Jakab és János látást kapott. Látták, hogy Jézus minden látszat ellenére (*ő is megéhezik, neki is könnyítenie kell magán, és ami a legfontosabb: kiszolgáltatottan, borzalmas kínhalállal fog meghalni*) a Mennyei Atya dicsőségének és királyi hatalmának a hordozója, Isten felséges fia. Mózes és Illés sem „*csak úgy megjelent*" az apostolok előtt, hanem az eredeti görög szöveg szerint: Mózes és Illés megláttatták magukat a három apostollal. A megkapott látásuk által tudták az apostolok, hogy a két, levegőben álldogáló kisöreg valóban Mózes és valóban Illés.

Mózes és Illés megjelenése, majd eltűnése egy kivételesen gyönyörű jele annak, ahogyan az Ószövetség egésze Jézusra mutat. Mózes arca csak sugárzott, amikor lejött a Sínai-hegyéről a kőtáblákkal (1Móz 34,29). Jézus arca azonban olyan lett, mint maga a nap (Mt 17,2). Mózes beszélt Istennel. Jézus azonban maga is isten, aki az Atyával egy (Jn 17,22). **A végletekben mozgó Péter lelkesedése itt is határtalan**. Lukács írja le a figyelmeztető sorokat: „nem tudta, mit beszél" (Lk 9,33). **Hány hülyeséget mondott Péter egyszerre azzal két ártatlan mondatával, hogy jó nekik ott lenniük, és hogy építsenek három sátrat, egyet Jézusnak, egyet Mózesnek és egyet Illésnek?** Sokat… ELSŐ. Ha Jézus és a három apostol fent maradt volna a hegyen, akkor soha nem lettünk volna megváltva. MÁSODIK. Az alatt, ameddig ők fent voltak a hegyen, a lent maradt kilenc tanítvány totálisan csődöt mondott azzal, hogy képtelenek voltak meggyógyítani a megszállott fiút (Mt 17,14-21). Ha nem mentek volna le, a hit ereje megbicsaklott volna. HARMADIK. Péter nem kempingezni akart a három sátorral, hanem három istentiszteleti helyet akart építeni. Egyet Jézusnak, egyet Mózesnek, és egyet Illésnek. Csakhogy ez nem megy… Mózes és Illés a fasorban sincs Jézushoz képest. Ezért takarította el őket a Mennyei Atya egy határozott és közvetlen beavatkozással (Mt 17,8).

A Mennyei Atya összesen három alkalommal szólal meg az Újszövetségben. Először Jézus megkeresztelkedése során, amikor a határtalan örömét fejezi ki azért, hogy a 100%-ig ember Jézus vállalta a 100%-ig isten Jézus megváltó küldetését (Mt 3,17). Másodszor itt, ahol megerősíti a Golgota felé tartó Fia egyedülálló dicsőségét. Harmadszor pedig majd a János szerinti evangéliumban, amikor újra megdicsőíti a Fia nevét a Jeruzsálemi bevonulás után (Jn 12,28). Az Atya szavai: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, őt hallgassátok!" (Mt 17,5) gyönyörűséges egybecsendülése az Atya ószövetségi ígéreteinek, ahol – *mind-mind Jézusra utalva* – ezt mondotta a zsoltáríró által: „Én fiam vagy" (Zsolt 2,7); Ézsaiás által: „az én választottam, akiben gyönyörködöm" (Ézs 42,1); a Jézushoz hasonlóan feláldozandó Izsákról Ábrahámnak: „fiadat, egyetlenedet, akidet szeretsz" (1Móz 22,2); Mózesnek pedig: „Prófétát támaszt majd testvéreid közül Istened, az Úr, olyat mint én, őreá hallgassatok" (5Móz 18,15).

Az Atya nekünk is azt parancsolja, hogy Jézusra hallgassunk. Ez a mondat áll az ortodox bibliák első oldalán is: „Őt hallgassátok!" (Mt 17,5). Kedves Testvéreim! Hallgatjuk-e Jézust? Figyelemmel és türelemmel hallgatjuk-e Jézust? Meghalljuk-e Jézust? Kérjük-e Jézustól, hogy hallhassuk meg Őt, hogy láthassuk meg Őt, hogy érezhessük meg a Jézusból áradó dicsőséget? Imádságként énekeljük-e az énekeinket akkor, amikor azt kérjük, hogy Jézus ne hagyjon az elménkben ködöket, hogy vezessen ki minket a homályból, hogy adjon fényességet nekünk az Ő fényéből, hogy járjon át minket Jézus az Ő tiszta fényével? Igen??

Akkor nagyon jó hírem van. Megtaláltuk a mi szent hegyünket. Akárhol is vagyunk: a szent hegy ott van, mert Jézussal vagyunk. Péter RÓLUNK is beszél akkor, amikor többes szám első személyben mondja, hogy „együtt voltUNK vele a szent hegyen” (2Pt 1,18).

Ekkor szólal meg Túrmezei Erzsébet…

Jézus, Jézus, szállj alá és segíts!
Tanítványok vannak a hegyen is,
De minket is szánj meg a hegy alatt!
Csődünk, szégyenünk teérted kiált,
Várunk a mélységben, mint Isten fiát.

És Jézus – lement a szent hegyről. Lement, hogy segítsen.
És lement, hogy elinduljon – a Golgota, a kereszt felé.

Kedves Testvéreim! Azzal az erővel, amelyet Jézus hallgatása, amelyet Jézus dicsőségének a látása adott nekünk, mi is le tudunk menni a hegyről, és el tudunk kezdeni segíteni azoknak, akik odalent csődben és szégyenben maradtak.

Itt szólal meg Reményik Sándor:

> Testvérem, társam, embernek fia,
> Igaz: a hegyen nem maradhatunk,
> Igaz: a völgyben más az alakunk,
> Nekünk lényegünk, hogy szürkék vagyunk.
> *(Botránkozásul vagyok neked én,*
> *És botránkozásul vagy te nekem,)*
> Mégis: legyen nekünk vigasztalás,
> Legyen nekünk elég a kegyelem:
> Hogy láttuk egymás fényes arculatját,
> Hogy láttuk egymást Vele - a Hegyen.

Mert az Úr dicsősége megjelenik, és minden test látni fogja.
Mi is. – Rajtunk is.
Így legyen! Így lesz.
Halleluja! Ámen.

Hetvened vasárnap, 2023. február. 5. MEÖT – A Jézusban való új élet az okos istentisztelet

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ézsaiás könyve 1. fejezetének a 11.-től a 17. verseiben a következőképpen: „Ki kívánja tőletek, hogy eljöjjetek, hogy megjelenjetek előttem, és tapossátok udvaromat? Ne hozzatok többé hazug áldozatot, még a füstjét is utálom! Újhold, szombat, ünnepi összejövetel? Nem tűröm együtt a bűnt és az ünneplést! Újholdjaitokat és ünnepeiteket gyűlölöm én, terhemre vannak, fáraszt elviselni. Ha felém nyújtjátok kezeteket, eltakarom előletek a szemem; bármennyit is imádkoztok, nem hallgatlak meg benneteket, hiszen a kezetekhez vér tapad! Mossátok tisztára magatokat! Vigyétek el szemem elől gonosz tetteiteket! Ne tegyetek többé rosszat, tanuljatok meg jót cselekedni! Törekedjetek igazságra, térítsétek jó útra az erőszakoskodót! Védjétek

meg az árvák igazát, képviseljétek az özvegy peres ügyét!" Urunk, sokszor képmutatással is beszennyezzük magunkat. Moss minket tisztára a Te igéddel! Ámen.

„Halljátok az Úr igéjét – Sodoma vezetői! Figyeljetek Istenünk tanítására – Gomora népe!" (Ézs 1,10) Ezzel a megszólítással vezeti be Ézsaiás Istennek a választott népéhez intézett üzenetét – közvetlenül a mai igeszakaszunk előtt. A túl könnyű lelkűek ilyenkor indulhatnak el a történeti irányba és mondhatják: Hát igen… 2750 évvel ezelőtt hogy rettegtek *ezek a zsidók* az asszír támadástól, és mennyi áldozattal szerették volna visszaszerezni Isten jóindulatát. Csak egy dolog nem változott: a Sodomához és Gomorához hasonlítható, mindennapi bűnös életük…

Kedves Testvéreim! Az „*ezek a zsidók*" – mi *saját magunk* vagyunk. Itt ülünk most egy istentiszteleten. Ami egykor a szombat volt – az ma a vasárnap. Az „újhold" a hónap elejét jelentette az ókori Izráelben, azaz ma, biblikus értelemben, újhold van (annak ellenére, hogy éppen teliholdat látunk). Imádsággal kezdtük, és imádsággal fejezzük be az istentiszteletet – azaz pontosan ugyanúgy a kezünket nyújtjuk Isten felé, ahogyan Isten választott népe tette ezt egykoron. ***Miért gondoljuk azt*, hogy *mi* istentiszteletünk kedvesebb lenne Isten előtt**, mint az igeszakasz népének az istentisztelete volt? *Úgy gondoljuk*, hogy mi vagyunk a bűntelen Ábel – és mindenki más a Káin? **A mai nap**, Hetvened vasárnapja az, amikor **elindulunk a böjt felé – reménységeink szerint igaz megtéréssel. *Hogyan* gondoljuk ezt a megtérést** (amelynek az eredeti jelentése megfordulás volt)? **Elindultunk egy lépést a böjt felé, aztán „megtértünk", azaz visszafordultunk: Köszönjük szépen, nekünk ennyi elég is volt? Mennénk már inkább haza… *Ennyi* lenne a mi megtérésünk?**

Sodomában és Gomorában élünk ma is. *„Ó, hát azok állatokkal közösültek – mondhatja erre valaki – én olyant nem szoktam… Az a néhány pillantás, meg gondolat, apró botlásocska, vét-kecske… – az meg igazán semmiség. Tisztán állok én Isten színe előtt!! Ráadásul még ide is eljöttem – nem is egyszer. Hányan vannak, akik nem jöttek! Én mennyivel jobb vagyok náluk!"* No látjátok, kedves testvéreim, éppen hogy itt van a baj. A bűnnél már csak egyetlen egy dolog van, ami még rosszabb: a képzelt bűntelenség. A képmutatás. Megadom az Istennek, ami az Istené – de onnan kezdve kuss neki – *„Nem ám beleszólni az én életembe! A te jussod, Isten, kimértem: ott az áldozat, zabálj!"*
Egy dolgot felejt el az ilyen elbizakodott gondolkodás. Az az egyet, ami a legfontosabb. Ki teremtett kit? Ki a fazék – és a ki a fazekas? Ki a kutya – és ki a gazda? *Melyik vége* van a póráznak nálunk? Nagyon nem mindegy! Már amikor egy oroszlánt, vagy egy elefántot szeretne valaki pórázon sétáltatni, ott is csak a *totálisan hülye* ringatja magát abba az ábrándba, hogy „*ura a helyzetnek*"! Mi meg néhány áldozattal, néhány istentisztelettel, néhány templomba-járással és néhány gyorsítva elmondott röpimával szeretnénk pórázon sétáltatni – a mindenható Istent? És Jézus Krisztust? A menny és a föld urát? Merthogy ők „tartoznak nekünk" – a mi „nagylelkűségünk" miatt? *„Szállj le rám Szentlélek – de nem ám olyan kicsikét csak, mint Jézusra, vagy az apostolokra pünkösdkor, hanem a hozzám méltó módon, sokkal jobban – és nem ám holnap, hanem most, azonnal!"* Hát csakugyan elment nekünk az eszünk? A *légypiszok* akarja uralni a *Teljességet*?? Tanuljunk alázatot! **Tanuljuk meg a *helyünket* a teremtés rendjében! Mert ha nem *tanuljuk meg*, hogy hol a helyünk – akkor *nem is találjuk meg*, hogy hol a helyünk.** És hontalanul végigbolyongani egy egész földi életet – az bizony keserves dolog…

Istennek mérhetetlenül elege van a szenteskedésből. (*Ha itt lenne az a néhány testvérünk, aki Csömörről jött, akkor azt mondanám, hogy Isten csömört kapott tőlünk…*) Az igeszakaszunkban „A ne hozzatok többé hazug áldozatot, a füstjét is utálom!" rész második

fele, az „utált füst” arra az illatáldozatra utal, amelyet tömjénből készítettek. Isten az eredeti héber szöveg szerint hányingert okozó, gyomorforgató bűzként élte meg a bűnben élő nép őt tömjénező illatáldozatait. A mai helyzetre fordítva ezt: ha *nincs benne hit*, akkor a frissen felújított templom is *csak szennyfolt* az élő kövekből felépült anyaszentegyház falán.

Isten nem tűri együtt a bűnt és az ünneplést. Amikor a régiek közeledtek hozzá, le kellett, hogy vegyék a sarujukat – hogy ne szennyezzék be Isten közelségét. Nekünk nem kell kint hagynunk a cipőnket a templom ajtajában. Nekünk *a bűneinket* kell levetnünk saját magunkról. És ez nem pusztán egyetlen mozdulat, mint a saru levétele. Az igeszakaszunk „mossátok tisztára magatokat!” része – az eredeti héberben – egy olyan igealakot használ (*a teológusok kedvéért: hitpaélt*), amely gyakorítást jelöl. *Gondos mosogatás* kell tehát ahhoz, hogy megtisztulhassunk bűneinktől.

Itt érkeztünk el egy nagyon fontos gondolathoz. *Ki mosogat itt kit* – olyan gondosan? Mi saját magunk mosogatjuk – saját magunkat? **Ki tudjuk-e mi magunk mosni a bűnöket a lelkünkből – akármilyen gondos mosogatással is?** Az igeszakaszunk utáni rész felel erre: „Ha vétkeitek skarlátpirosak is, hófehérré válhattok; ha vörösek is, mint a bíbor, fehérekké lehettek, mint a gyapjú – ha készségesen hallgattok rám” – *mondja Isten*. (Ézs 1,18b-19) ***Isten az*, aki kimossa a mi bűneinket – egyetlen Fiának, a Jézus Krisztusnak a vére által. Mi legfeljebb Ágnes asszonyok lehetünk, aki véres leplét a patakban csak mossa, mossa… *Jézus miatt* leszünk mi tiszták és hófehérek Isten előtt. Kegyelemből, ingyen.**

És Jézus Urunknak Nagypénteken, a keresztfán adott és kivívott kegyelme miatt – amelyre éppen ma, Hetvened vasárnapján kezdünk el felkészülni – **elkezd megváltozni az életünk. Elhagyjuk a gonosz tetteinket** (*ahol a „gonosz tett” az eredeti héberben kifejezetten ördögi tett*), **és megtanuljuk a jót cselekedni**. *„Hogyan történik ez?”* – kérdezhetitek. *„Ma, az istentisztelet végén elhangzik az ároni áldás: ’…adjon tenéked békességet!’, és utána hazafelé menve már csupa jót teszünk?”* – Hát: nincs kizárva ez sem… A Szentléleknek nem lehet előírni, hogy mikor és milyen sebességgel változtassa meg a mi lelkünket és életünket… Reménykedjetek tehát abban, hogy ma hazafelé menet fogtok valami jót cselekedni! Kedves Testvéreim, *törekedjetek arra*, hogy ma hazafelé menet cselekedjetek valami jót! – De lehetőleg ne a vak nénit vezessétek pont arra, amerre soha nem akart volna menni… És ne gondoljátok azt, hogy „*ha Hetvened vasárnapján sikerült A JÓT megcselekednem, akkor hatvanad és ötvened vasárnapjain majd már elégedetten hátradőlhetek – a hétköznapokról nem is beszélve…”*

Legtöbbször azonban az életünk megváltozása egy hosszabb folyamat. Nálam negyven év volt… De a szőlőmunkásoknak az oltár előtti igében felolvasott példázata is megmutatta azt, hogy Isten kegyelmének a teljessége nem az elvégzett munka mértékétől függ. Pontosan úgy nem, mint ahogyan Isten kegyelmét nem lehet áldozatokkal megvásárolni. **Isten kegyelme feltétel nélküli, mindenkinek azonosan egyenlő, és ingyenes. Van okunk tehát a reményre! De mindezzel *sem okunk, sem jogunk* n*incs a halogatásra!!*** Bármelyik pillanat az életünk vége lehet. És akkor történt az, hogy – a szőlőmunkásnak beesteledett… És eljött az idő az ő elszámoltatására…

A jó cselekvése, Isten igazságának *a saját életünkben* való megtalálása, és felmutatása, a gyengék támogatása az okos istentisztelet. Az az okos istentisztelet, amelyik Istennek nem hánytató, gyomorfordító bűz – hanem kedves illat. Az okos istentisztelet a templomból való kilépéssel KEZDŐDIK! A mi egész életünk egy istentisztelet. Ahogyan Pál apostol írta a Rómaiaknak: „okos istentiszteletként szánjátok oda *magatokat* élő, szent, Istennek tetsző

áldozatul, és ne igazodjatok e világhoz, hanem *változzatok meg* értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata; mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes." (Róm 12,1-2). ***„Hogyan jöjjünk rá arra, hogy mi Isten akarata? Hogy mi az, ami tökéletes?"*** **Nem kell ezen tipródni! Meg fogjuk kapni ezt ajándékként. Pontosan úgy, mint ahogyan a kegyelmet magát – Krisztustól. Egy dologra van csak szükség: nyitottságra; azaz: alázatra; azaz: engedelmességre. És akkor Urunk, a Jó Pásztor, elkezd vezetni minket – nem máshová, hanem pontosan oda, ami a *mi helyünk* ezen a földön**.

Még egy utolsó, fontos megjegyzés. **Az, hogy a böjti időre készülünk, nem szabad, hogy azt jelentse, hogy mostantól kezdve besavanyodott képpel, a bűneinken tipródva járkálunk.** Ahogyan örökbecsű Luther Mártonunk mondta: „Aus einem traurigen Arsch fährt nie ein fröhlicher Furz." Azaz: Bánatos segglyukból soha nem jön boldog fing. Hogyan kerül ez a mondat egy igehirdetésbe? Úgy, hogy a szeretet cselekedetei nem a múltunkon való kesergésből fognak kinőni. Anthony de Mello a mester és a tanítvány párbeszédével írt erről: „Miért nem beszélsz soha a bűnbánatról?" – kérdezi a tanítvány. – „De hiszen ez az egyetlen dolog, amit tanítok!" – válaszolja a mester. – „Én még sohasem hallottam, hogy a bűnbánat miatti szomorúságról beszéltél volna…" – „A bűnbánat nem a múlt miatti szomorúság. A múlt már halott, és egy percig sem érdemes miatta bánkódni. A bűnbánat a gondolkodás megváltozása: a valóság radikálisan új szemlélése." **A kegyelemnek *ezt* az elfogadását, *ezt* a *radikálisan új* cselekvést, *ezt* a *Jézusban való, új életirányt* kívánom mindannyiótoknak a böjt felé – és az után, mindörökre! Ámen.**

Hetvened vasárnap, 2024. január. 28. MEÖT – A Krisztusban nincs lúzer. De elmulasztott esély van

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írott első levele 9. fejezete a 24.-től a 27. verseiben a következőképpen: „Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant. Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és engedelmessé teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre." – Urunk! Mi sokszor belefáradunk a küzdelembe – vagy küzdünk nagyon is, csak éppen a célunk rossz. Kérünk, mutasd meg nekünk a Te utadat és add meg hozzá a Te erődet – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Korinthosz volt az ókor Las Vegasa.** Korinthoszban volt a „big money". Szerencsejátékok, szórakozás, prostitúció. **Színház volt az egész világ.** Korinthosz mellett voltak az olimpia utáni második legfontosabb iszthmoszi játékok is. Ne gondoljunk itt azonban a mai olimpiákra: a legfontosabb versenyszámok a kocsihajtás, a pankráció, a wrestling és a fémdudorokkal ellátott bőrkesztyűvel végzett boksz voltak – némi poézis-versennyel színesítve. **Pál apostol elsőként azt kéri a korinthusi gyülekezet tagjaitól, hogy a nézőtérről menjenek le a küzdőtérre. Ne ócsároljunk, vagy éljenezzünk – hanem csináljuk magunk.**

„Menjünk le a nézőtérről a küzdőtérre??" – kérdezhetitek erre, jogosan – *„De hát, amióta az eszünket tudjuk, ott vagyunk! Hát mi már a bölcsődébe is felvételiztünk! Utána gürcöltünk azért, hogy bejuthassunk az oviba, az alsóba, a felsőbe, a gimibe, az egyetemre… Az*

egyetemen meg vért izzadunk minden vizsgára…" Utána jön a verseny az állásokért, a megélhetésért, a gyerekek jólétéért, az egészségügyi ellátásokért, a tisztes öregkorért – és folytathatnánk… „*Nem elég ez neked?? Méghogy színház az egész világ! Lóverseny az egész világ! Vágta – életre-halálra.*"

Pál apostol nem földi versenyről beszélt. Nem olyan verseny ez, ahol elhervadó koszorúkat, ahol földi javakat osztogatnak. Erről szólt már a bevezető zsoltár is: aki földi dicsőségre vágyik – azt Isten megalázza. Erről szólt Jeremiás oltár előtti igéje: aki dicsekedni akar, ne a bölcsességével, az erejével, vagy a gazdagságával dicsekedjen, hanem azzal, hogy érti és tudja Istenről, hogy Ő a szerető Ura (Jer 9,22-23).

Olyan verseny Pál apostol versenye, amelyik nem mások ellen, hanem másokért folyik. Úgy, mint az a sokat emlegetett paralimpiai száz méteres futás, ahol az egyik versenyző elesett, és sírni kezdett. Ahogy ezt a többiek észrevették, visszafordultak, odamentek, és vigasztalni kezdték. Majd felsegítették, és kart karba öltve, együtt mentek be a célba a bicegő társukkal. Az egész csapat aranyérmet kapott. Pontosan úgy, ahogyan az oltár előtti igében hallottuk a gazdától, azaz Istentől: „Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, amennyit neked" (Mt 20,14b).

Olyan verseny Pál apostol versenye, ahol hervadhatatlan koszorút osztanak. Mi ez a hervadhatatlan koszorú? „Az igazság koronája, amelyet megad az Úr mindazoknak, akik várva várják az ő megjelenését" (2Tim 4,8). Ahogyan Jézus mondja a Jelenések könyvében a szmirnai gyülekezetnek: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját" (Jel 2,10b).

Olyan verseny Pál apostol versenye, ahol nem a mi erőfeszítéseink hozzák meg a hervadhatatlan koszorút, az élet koronáját, hanem Isten kegyelme adja azt meg nekünk, ingyen. Ahogyan a Rómaiakhoz írott levélben olvashatjuk: Isten irgalma „nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené" (Róm 9,16) Kiknek a számára? Mindazoknak, akik várva várják az Úr megjelenését, akik hűek mindhalálig.

Hát akkor ezen a Pál furcsa versenyén versenyezni nem is kell… Dehogynem! Csakhogy nem másokkal kell versenyezni, hanem saját magunkkal. Le kell győzni azt a saját magunkat, amelyik a ma megkapható és elérhető jutalom híján nem akar nagy erőfeszítést tenni. Le kell győzni a bűneinket is. Nem a bűneink elleni küzdelemmel, hanem a Jézusra hagyatkozással. Pál apostol versenye olyan verseny, ahol „kárba veszni hagytam és szemétnek ítéltem mindent, hogy a Krisztust megnyerjem" (Fil 3,8b). Ez a verseny olyan, ahol „egyet teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért." (Fil 3,4)

Ezért tudok úgy futni, mint aki előtt nem bizonytalan a cél (1Kor 9,26). Ahhoz azonban, hogy kitartóan fussak, és haladjak azon úton, amely Isten mennyei elhívása – jó kondícióban kell lennem. Azaz: edzenem kell magamat. A görög olimpiák résztvevői esküt tettek arra, hogy legalább tíz hónapig edzettek a verseny előtt. **Nekünk is meg kell szerezni a kellő állóképességünket, a mi olimpiánkhoz, az élethez.** Ez az állóképesség mi jelenlegi életszakaszunkban sokszor inkább ülőképesség… A türelmes tanuláshoz Sitzfleisch – azaz fenékizom kell. Ahogyan mondani szokás: be kell seggelni az anyagot… Sokszor olyan dolgokat kell alaposan megtanulnunk, amelyeknek bizony sok hasznát nem vesszük később. Miért jó a kitartás a hiábavaló tanulásban is? Mert olyan, mint a kártyázás. A lembergi Wolf rabbinak bepanaszoltak néhány embert, akik éjjel-nappal kártyáztak. – „Nagyszerű!" – tapsolt erre Wolf rabbi. „Már megtanulták a virrasztást és az állhatatosságot. Most már csak meg kell

térniük.” Használjuk mi is a jóra azt a türelmet és kitartást, amelyet a tanulásban szereztünk. Türelemmel és kitartással szeressük embertársainkat, családunkat – akármi is történjen velük és velünk.

Itt érkeztünk el az igeszakaszunk befejező részéhez. Ez a szakasz töprengést okozott sokaknak. Megsanyargatom és engedelmessé teszem a testemet – írja Pál – hogy ne legyek alkalmatlan a küzdelemre (1Kor 9,27). Mit jelent itt az alkalmatlanság? Azt jelentené, hogy Pál apostol félt volna attól, hogy nem üdvözül? **Ha nem küzdünk elég keményen, akkor lúzerek leszünk?** Az örök kárhozat tavából nézhetjük, ahogyan mások bemasíroznak a Paradicsomba? Nem, kedves testvéreim. A Krisztusban nincs lúzer. Aki várva várja Jézus megjelenését (azaz nem rettegve várja, hanem reménységgel és örömmel várja…) az el fogja nyerni az élet koronáját.

Az élet koronájához azonban nagyon sok földi út vezet. Némelyik egyenesebb. Némelyik pedig kanyargósabb. Ézsau nem maradt elsőszülött. Saul nem maradt felkent király. Mózes nem jutott be a Kánaán földjére. Isten félreteheti az embert, és mással végeztetheti el a számára kedves és igazán fontos feladatot. **A Krisztusban nincs lúzer – de elmulasztott esély van**.

Erről írta Pál apostol ugyanebben a levelében kicsit korábban e mondatokat: „más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül, aki Jézus Krisztus. Azt pedig, hogy ki mit épít erre az alapra: aranyat, ezüstöt, drágakövet, fát, szénát vagy szalmát, azt ... a tűz fogja próbára tenni. Ha valakinek a munkája, amelyet ráépített, megmarad – jutalmat fog kapni; de ha valakinek a munkája megég, kárt vall. Ő maga megmenekül ugyan, de úgy, mint aki tűzön ment át” (1Kor 3,11-15). Azaz: akkor, ha nem vállaljuk azokat a nehézségeket, amelyeket a mai nap ad, attól még eljutunk az üdvösséghez, de higgyük el, hogy az életünk – később – fog adni más nehézségeket ezek helyett. Érdemes tehát – ami mögöttünk van, azt elfelejtve, ami pedig előttünk van, annak nekifeszülve futni egyenest a cél felé (Fil 3,4).

Egyvalamit azonban nem szabad tennünk. Nem szabad feladnunk a versenyt. Végig kell futnunk a távot. „Aki mindvégig kitart – az üdvözül.” (Mt 10,22) 2012-ben, a londoni paralimpia százméteres síkfutásában a nagy favorit, a brazil Yohansson Nascimento a legjobb idővel jutott a döntőbe. A döntőben elesett. Majd sírva felkelt, és erős zúzódásokkal, nagy fájdalommal elkezdett sántikálni a cél felé. Óriási erőfeszítését nyolcvanezer őrjöngő néző segítette. Sikerült. Nascimento másfél perc múlva beért a célba.

Kedves Testvéreim! Böjtre készülünk. Kezdjünk el tehát edzeni! **Szálljunk be teljes szívvel abba a versenybe, amelyet úgy hívnak, hogy – élet. Van tétje az életünknek. Csakhogy ez a tét nem a mi földi boldogulásunk, hanem a mások boldogulása és hite – általunk. Ebben a versenyben nincs vesztes, mert a mi Urunk és Istenünk az utolsónak is annyit akar adni, mint az elsőnek. De fontos az, hogy végigfussuk a távot szeretetben – és segítsünk ebben másokat is. Így legyen! Ámen.**

Hetvened vasárnap, 2025. február. 16. MEÖT – Isten minden emberi számításunkon felül jó I.

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 20. fejezete az elsőtől a 20. verseiben a következőképpen: „Hasonló a mennyek országa ahhoz a gazdához, aki korán reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon a

szőlőjébe. Miután megegyezett a munkásokkal napi egy dénárban, elküldte őket a szőlőjébe. Amikor kiment kilenc óra tájban, látta, hogy mások is állnak a piacon tétlenül, és ezt mondta nekik: Menjetek el ti is a szőlőmbe, és ami jogos, megadom nektek. Azok pedig elmentek. Ismét kiment tizenkét óra körül és délután három óra tájban, és ugyanígy tett. Amikor pedig délután öt óra tájban is kiment, talált újabb embereket, akik ott álldogáltak, és megkérdezte tőlük: Miért álltok itt egész nap tétlenül? Azok pedig így válaszoltak: Mert senki sem fogadott fel bennünket. Erre ezt mondta nekik: Menjetek el ti is a szőlőmbe! Miután pedig beesteledett, ezt mondta a szőlő gazdája a munkások vezetőjének: Hívd ide a munkásokat, és fizesd ki a bérüket, az utolsókon kezdve az elsőkig. Ekkor jöttek azok, akik öt óra tájban álltak munkába, és kaptak egy-egy dénárt. Amikor az elsők jöttek, azt gondolták, hogy többet kapnak, de egy-egy dénárt kaptak ők is. Amikor átvették, zúgolódni kezdtek a gazda ellen, és ezt mondták: Ezek az utolsók egyetlen órát dolgoztak, és egyenlővé tetted őket velünk, akik az egész nap terhét hordoztuk, és szenvedtünk a hőségtől. Ő pedig egyiküknek így felelt: Baráátoom, nem bánok veled igazságtalanul. Vajon nem egy dénárban egyeztél meg velem? Vedd, ami a tied, és menj! Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked. Hát nem tehetek azt a javaimmal, amit akarok? Vagy azért vagy irigy, mert én jó vagyok hozzájuk? Így lesznek az utolsókból elsők, és az elsőkből utolsók." – Urunk, kérjük, hogy igéd erejével mutasd meg nekünk a Te kegyelmed erejét. Döbbenhessünk rá Urunk arra, hogy te azt akarod, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére (1Tim 2,4). Ismerhessük meg Urunk mi is a Te igazságodat – amely: irgalommal teljes. Ámen.

Kedves Testvéreim! Ez a példázat Jézus Urunk egyik leggazdagabb példázata. A köznapi gondolkodás akár „a bolond szőlősgazda" példázatának is tarthatná, és megkérdezhetné: **„Ki az, aki kidobálja a pénzét, és tizenketted annyi munkáért is ugyannyit fizet?"** Hadd válaszoljak az evangélikus himnusz szavaival: „Kérdezed ki az? *Jézus Krisztus* az!" A mi **Mennyei Atyánk az a bolond szőlősgazda, aki *mindent* megtesz azért, hogy mi a gyermekei lehessünk.** Elsőként három fontos tényt mondok el. Másodjára elmondom a példázat lényegét. Harmadjára jön a példázat tanulsága a mi számunkra. Végezetül pedig még majd hozzáfűzök három rövid gondolatot. Kezdjünk bele!

Elsőként három fontos tény. Első tény: a templomépítés befejezése után 18 ezer munkanélküli maradt Jeruzsálemben. Volt tehát munka után sóvárgó szerencsétlen ember elég… Második tény: egy dénár pontosan a szokásos napszám volt. Hillél rabbi, a jézusi kor egyik legnagyobb tekintélye, fiatal korában csak fél dénárt kapott egy napi munkájáért. Napi két dénár már csak egy magasan képzett írnoknak járt. Harmadik tény: emlékezzünk arra, hogy a gazda a reggel munkába állókkal *megegyezett* a napszámban. A délelőtti csoportnak már csak azt ígérte, ami jogos – és azok *így is* elindultak dolgozni. Az utolsó órában felfogadottaknak pedig már nem ígért *semmit*. És azok *így is* elindultak dolgozni: pusztán a gazda iránti *bizalomból* és a lehetőség örömétől.

Másodszorra a példázat lényege. **Isten jutalmát *nem lehet* kiérdemelni. Isten a jutalmát *nem* a mi teljesítményünkért adja. Isten a jutalmát – az örök életet – *irgalomból* adja. Olyan kegyelemként, amely *ingyen* van. Isten jutalmát nem mi érdemeltük ki, hanem *Jézus*. A *saját* halálával, a kereszten.** Isten igazsága nem *számítgatás*. Isten igazsága *irgalommal teljes*. – Mindezt kiegészítve a Hegyi Beszédben olvashattuk: Ne kérdezzük, hogy mit együnk, mit igyunk, vagy mit öltsünk magunkra! Mert – ahogyan Jézus mondta – „A ti mennyei Atyátok *tudja*, hogy szükségetek van minderre. Keressétek *először* Isten országát és az Ő igazságát, és mindezek ráadásként megadatnak nektek" (Mt 6,31-33). Pál pedig így mondja el mindezt a rómaiakhoz írott levélben: „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ne ajándékozna nekünk vele együtt *mindent*?" (Rm 8,32).

Harmadjára: mi a példázat tanulsága a mi számunkra? Az apostolok is pontosan ugyanúgy zúgolódtak a jutalmazásuk miatt, mint mi magunk, ha a mai példázatunkat a köznapi gondolkodással hallgattuk volna. Emlékezhetünk a múlt heti igehirdetésre: Péter, Jakab és János voltak azok a kiválasztottak, akik látták Jézus dicsőségét. A példázat előtt *Péter* apostol kérte számon a jutalmát Jézustól. A példázat után pedig *Jakab és János* tette ugyanezt. Ugye milyen elkeserítő…? Azért mondta el Jézus a példázatát, hogy *észre térítse* az apostolokat. Az apostolok voltak a hetariosz szóval illetett ba*ráátooom* (*és nem a philosz szóval jelölt Ba-rátom*). Akkor még az apostolok észhez térítése nem sikerült… Csakhogy! Azóta volt már: pünkösd! Eljött a Szentlélek! ***Meghallhatjuk* Jézus szavát, aki azt kérte az apostoloktól, hogy másoknál így van ez, „*de közöttetek ne így legyen!*"** (Mt 20,26). Legyen ez a mai példázat a számunka *egymás befogadásának* a példázata. Legyünk mi is olyanok, mint az 1976-os, washingtoni paralimpiai játékok néhány versenyzője, akik, amikor meglátták, hogy az egyik társuk a százméteres síkfutás döntőjében elesett és sír, visszafordultak, átkarolták, és vele együtt sétáltak be a célba.

Most, hogy már megértettük a példázat lényegét, jöjjön a három kiegészítő gondolat. Az első kiegészítő gondolat: Isten *szuverén Úr*. Az Ő akaratát *senki* nem írhatja felül. Jézus sem tette. Isten ideje *nem* a mi időnk. Ahogyan Péter apostol írta, Istennél egy perc ezer év – és ezer év egy perc (2Pt 3,8). **Az Úr szőlője – a mi életünk. Kedves Testvéreim! *Legyen* a mi életünk *valóban* az Úr szőlője!** Érezhessük meg annak a kegyelmét, hogy Isten *munkatársakat* keres maga mellé, munkatárssá *fogad* bennünket, és *megtart* minket a szolgálatban. Értsük meg, hogy már maga a *meghívás* egyben a jutalom. Értsük meg azt is, hogy végső jutalomból, az örök életből csak egyetlen egy van. Isten nem adhat senkinek két, vagy több örök életet… Fél, vagy negyed örök élet sincs…

A második kiegészítő gondolat. Érezzük meg, hogy az Úr szőlőjében végzett munka, már *maga az ajándék*. Aki tizenkét órát dolgozhatott ott – és nem csak egyet – az már *sokkal* többet kapott. Gondoljunk úgy erre az egy napnyi szőlőmunkára, mintha a mi egész életünk lenne. Ki ne lenne hatalmasan örvendező, ha meglátná, hogy tizenkétszer annyi életet kapott Urunktól, semmint valaki más? Ráadásul: az Úr szőlőjében végzett munka – ha rádöbbenünk arra, hogy az egész életünk folyamatosan ez – az Úrral való *eggyé válás* folyamata lesz. Az *egésszé* válás folyamata. Az örök élet már *itt e földön* elkezdődő folyamata. **Végezzük *így* el a munkánkat! *Örök élet munkaként.*** Érezzük meg, hogy a jól elvégzett munka jutalma *az az öröm*, ami a jól elvégzett munkából nekünk magunknak és másoknak származik. **Végezzük *így* el a munkánkat! *Örömöt termő munkaként.*** *Lássuk* a munkánk közben azokat, akik *örülni* fognak a munkánk eredményének, és *érezzük át* az ő örömüket.

Harmadik és utolsó kiegészítő gondolat. Kedves Testvéreim! Akármennyire is úgy gondoljuk, hogy mi voltunk, vagyunk és leszünk *mindenben* az elsők – az igazság az, hogy mi, mindannyian későn érkezők vagyunk. Semelyikünk sem érdemes jutalomra. Mindannyian kegyelemre szorulunk. Ezért örömhírként, a mi személyes megváltottságunk örömhíreként olvassuk ezt a mai példázatot. Még a tizenegyedik órában sem késő, hogy Isten hívására igent mondjunk. De! Sose feledjük: eljön a tizenkettedik óra is, és nem tudjuk, hogy mikor jön el. Azaz: ne késlekedjünk sokat!

Kedves Testvéreim! Mit kívánhatok nekünk mindannyiunknak ezek után? Azt, hogy *újuljon meg* a gondolkodásunk a mi Urunk gondolkodása szerint. *Nézhessünk mi is* a kegyelemmel teljes Gazda szemével az elsőkre – és az utolsókra is! *Értsük meg azt is*, hogy Istennek *nem lehet* úgy szolgálni, hogy közben fél szemmel a jutalomra sandítunk.

Zendüljenek meg **a lelkünkben az oltár előtt felolvasott ige szavai, és *lehessünk képesek* kimondani mi is: Urunk: „*haszontalan szolgák* vagyunk, azt tettük, ami a kötelességünk volt."** (Lk 17,10b) És *akkor*: *felzendülhetnek bennünk* a bevezető zsoltár sorai: „Uram te megsegíted az alázatos népet, és a gőgös szemet megalázod. *Magasztallak ezért* a népek között, és éneket zengek a te nevednek." Ámen.

Zengjünk hát éneket Urunk nevének: EÉ 58.

Hetvened vasárnap, 2026. február. 1. MEÖT – Mivel dicsekedjünk – és mivel ne?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Jeremiás próféta könyve 9. fejezete 22.-től a 23. verseiben a következőképpen: „Ezt mondja az Úr: Ne dicsekedjék bölcsességével a bölcs, ne dicsekedjék erejével az erős, ne dicsekedjék gazdagságával a gazdag! Aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék, hogy érti és tudja rólam, hogy én vagyok az Úr, aki – szeretetet, jogot és igazságot teremtek a földön, mert ezekben telik kedvem – így szól az Úr!" Urunk, adj nekünk alázatos szívet, amelyik csak annak örül, amit Benned talál, mert TUDJA, hogy az a MINDEN. Ámen.

Kedves Testvéreim! Jeremiás próféta a babiloni fogságot közvetlenül megelőző időben, azaz: -- Izráel nagyságának utolsó éveiben élt. **Jeremiás már tudta, hogy ebből a nagy dicsőségből pillanatokon belül borzalmas nyomor lesz.** Mert az egész nép hazug, romlott, mindenki házasságtörő, mindenki átver mindenkit, akit csak tud, és mindenki rágalmakat terjeszt (Jer 9,1-7). Jeremiás tudta már, hogy Jeruzsálem kőhalom lesz, és „bemászik ablakainkon a halál — úgy hevernek majd az emberek hullái, mint tárgya a mezőn"… (Jer 9,25). **De a nép** (*az istenadta nép…*) **még a dicsőség mámorában élt, csak a neki hízelgő ál-prófétákat dicsőítette, és mérhetetlenül gyűlölte Jeremiás jövendöléseit.** Jeremiást megverték, sáros verembe lökték, és a végén — kettéfűrészelték…

PF--UJJJ! Micsoda gusztustalan nyomorultak voltak ezek! – kiáltunk itt fel, és keresztény igazságérzetünk teljes birtokában mérhetetlenül elítéljük a pöffeszkedő jeruzsálemieket.

Kedves Testvéreim! Jeremiás népe – mi magunk vagyunk. MI vagyunk azok, akik mindennel dicsekszünk, amink csak van (*legyen az az óriási eszünk, a hatalmunk vagy a pénzünk*), sőt, még azzal is dicsekszünk, amink nincs. Olyanok vagyunk, mint két óvodás: „*Az én apukám erősebb, mint a tiéd! ... De az én apukám akkor is össze tudja verni a tiédet! ... De az én anyukám még az én apukámat is összeveri!...*" Vagy – *kiokosodva* – rafináltabban dicsekszünk. Úgy, mint az uszodám két törzsvendége a zuhanyzóban. „Te egy micsoda fantasztikus ember vagy, barátom!" „Te is egy micsoda fan-tasz-ti-kus ember vagy, barátom!" És így tovább... – *egyre fokozódó körökben*. Hihetetlen intenzitással – *és rafinériával* – nyalták egymás seggét – percekig... Én csak bámultam… Ezt most – komoly?? Azért adsz egy jó szót valakinek, hogy kapjál érte kettőt? Majd azért adsz négyet, hogy kapjál érte nyolcat? Tényleg marad így értéke bárminek, amit te mondasz? ... Tényleg igened így az igen, és nemed így a nem? (Mt 5,37) – ahogyan Urunk tanított minket a Hegyi Beszédben? Ezért óriási veszély a chatGPT is, mert arra van kitalálva, hogy hízelegjen neked. Ha lépre mész, akkor (*hosszabb távon*) chat-hülye leszel.

Kedves Testvéreim! JÓL fontoljuk meg minden dicsekvésünket. Jussanak eszünkbe Pál apostol sorai: „Ki tesz téged különbbé? Mid van – amit nem kaptál? Ha pedig kaptad – miért dicsekszel – mintha nem kaptad volna?" (1Kor 4,7). Jusson eszünkbe az oltár előtt felolvasott

ige is: „Azokat választotta ki Isten, akik a világ szemében nem előkelők, sőt, lenézettek, és a semmiket, hogy semmikké tegye a valamiket, hogy egyetlen ember se dicsekedjék – az Isten színe előtt" (1Kor 1,28-29).

Az „Isten színe előtt" különösen fontos kifejezés. Két okból is. Az első az, hogy ugyan mikor nem állunk mi Isten színe előtt? Amióta elgondolt minket Isten, már ott vagyunk az Ő színe előtt, és ez a világ végezetéig mit sem fog változni. A másik ok a mai igeszakaszunk héber szövegének egy nagyon sajátos csavarulata. A dicsekvés abban a nagyon ritkán használt igemódban, a hitpaélben, amelyben a héber szövegben áll, nem köznapi dicsekvést jelöl (Jer 9,22). **Ez a fajta dicsekvés csak az Isten ujjongó, és örvendező dicsőítése lehetett.** A jeruzsálemi nép olyan mértékben tömjénezte önmagát *(„Te egy micsoda fantasztikus ember vagy, barátom!" „Te is egy micsoda fantasztikus ember vagy, barátom!"*) amely már túltett az Isten imádásán is. **Itt van az IGAZI baj. Ekkor csap le az Isten.**

Ha felismerjük azt, hogy egész életünkben az Isten színe előtt állunk, akkor rádöbbenünk arra, hogy mekkora különbség van ennek a világnak a múlékony kincsei (*az óriási eszünk, a hatalmunk, vagy a pénzünk*…) **és az örök öröm között**. Isten egyetlen csapással el tud venni tőlünk mindent. Mint ahogyan el is vett mindent a jeruzsálemiektől, még Jeremiás életében. DE: Isten saját magát SOHA nem veszi el tőlünk. Istenben mindig olyan új utak és olyan új világok nyílnak meg nekünk, amelyek kárpótolnak mindenért. EZT foglalja össze a Példabeszédek könyvének a legtöbbet idézett szakasza: „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek a megismerése ad értelmet." (Péld 9,10). Itt az Úrnak félelme nem rettegés Istentől, hanem annak a szeretetkapcsolatnak a féltése, amely minket Istennel összefűz. **A Szentnek a megismerése pedig nem a konfirmációs lecke bemagolása, hanem az Istennel való együttes élet.**

Pontosan UGYAN-EZ, az Istennel való együttes élet fogalmazódik meg a mai igeszakaszunk második mondatában (Jer 9,23) (*Jó hírem van kedves testvérek: eljutottunk a második mondatig!*) Az „aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék" az eredeti héber szövegben ugyanabban a ritka igemódban, a hitpaélben álló, mérhetetlenül gyönyörű kifejezés: "jithallél hamithallél", amely Isten dicsőítve dicsőítését jelenti. **A helyesen dicsekvő ember folyamatosan, egész életével megdicsőíti a dicsőséget – amely egyedül az Istené.** Miért és hogyan dicsőíthetjük meg a dicsőséget az egész életünkkel folyamatosan? Úgy, ahogyan a Példabeszédek könyvében az előbb hallhattuk: hogy értjük és tudjuk Istenről, hogy Ő az Úr. És itt megint nem úgy értjük és tudjuk, hogy bemagoltuk, és helyesen válaszolunk a kérdésre, hanem úgy, hogy EGYÜTT ÉLÜNK Istennel.

No igen. De HOGYAN élünk együtt Istennel? Úgy, hogy Isten színe előtt állva, azaz: Jézus Krisztus keresztje alatt állva újjászületünk. Újjászületésünkkel (*amely történhet évek alatt is...*) úgy, mint Pál apostol – kárnak és szarnak ítélünk mindent (Fil 3,8), ami a mi dicsekvésünknek addig a tárgya volt, hogy a Krisztust megnyerjük. Így ítéltem én kárnak és szarnak minden korábbi tudományos nagyravágyásomat és dicsekvésemet akkor, amikor a mi Urunkat valóban megismertem.

Az előbb is hallottuk, hogy **Isten szeretetet, jogot és igazságot teremt a földön** (Jer 9,23). A szeretet, az igazság és a jog: a heszed, a mispát és a cödáká az Ószövetség Szentháromsága. Ennél szebbet és jobbat héber ember nem kívánhat a másiknak. Azaz dehogynem… Még egyetlen egy dolog hiányzik innen, a szentek szentje, a békesség, a shalom. Hogyan is fejeződött be az oltár előtt felolvasott igénk? „Isten munkája az, hogy ti Krisztus Jézusban vagytok. Őt (Jézust) tette nekünk Isten bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé ÉS

megváltássá (1Kor 1,30). Ebből a négyből az első három, a bölcsesség, az igazság és a megszentelődés megfelel az ószövetségi jognak, igazságnak és szeretetnek. Egyetlen dolog azonban még hiányzik: a megváltás! EZT hozta el nekünk Krisztus a kereszten, és ez felel meg a szentek szentjének, a békességnek, a shalomnak.

Mi maradt hátra mindezek után, kedves testvéreim? Semmi más, csak az, hogy **boruljunk le Urunk keresztje előtt**. Halljuk meg azt a mennyei szózatot mi is, amely Jézus megkeresztelkedésekor és megdicsőülésekor egyaránt elhangzott, hogy miben telik Istennek igazán kedve: az Ő szeretett Fiában, akiben gyönyörködik (Mt 3,17; 17,5). És halljuk meg Istennek immár az irgalommal a megváltást is felsoroló szavait, amelyeket Hóseás prófétának mondott az Isten rólad, kedves testvérem, rólad és rólad – és még rólam is: „Eljegyezlek magamnak örökre, eljegyezlek magamnak az igazság és a törvény, a szeretet és az irgalom ajándékával. Eljegyezlek magamnak a hit ajándékával, és – megismered az Urat" (Hós 2,21-22). Ámen.

Hatvanad vasárnap, 2024. február. 4. MEÖT – Váljanak az erőtlenségeink erővé az életünkben!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írott második levele 12. fejezetének az elsőtől a 10. verseiben a következőképpen: „Dicsekednem kell, habár nem használ; rátérek azért az Úr megjelenéseire és kinyilatkoztatásaira. Ismerek egy embert Krisztusban, aki tizennégy évvel ezelőtt elragadtatott a harmadik égig – hogy testben-e vagy testen kívül, nem tudom, csak Isten tudja. Én tudom, hogy az az ember – hogy testben-e vagy testen kívül, nem tudom, csak az Isten tudja – elragadtatott a paradicsomba, és olyan kimondhatatlan beszédeket hallott, amelyeket ember el nem mondhat. Ezzel az emberrel dicsekszem, nem pedig önmagammal; hacsak az erőtlenségeimmel nem. Pedig ha dicsekedni akarnék, nem lennék esztelen, mert igazságot mondanék, de mérséklem magamat, hogy valaki többnek ne tartson, mint aminek lát, vagy amit tőlem hall, még a kinyilatkoztatások különleges nagysága miatt sem. Ezért tehát, hogy el ne bizakodjam, tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön, hogy el ne bizakodjam. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. De ő ezt mondta nekem: Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért Krisztusért örömöm telik erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongattatásokban, mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős." Urunk! Mi olyan sokszor érezzük magunkat erőtlennek, tehetetlennek. Kérjük, hogy változasd át a mi gyengeségeinket erővé a Te igéddel. Ámen.

Kedves Testvéreim! Pál apostol utolsó mondata a mai igénkben ez volt: „amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős" (2Kor 12,10b). Vajon az *agyát* gyötörhette Pálnak az a tövis, amiről korábban beszélt, hogy ilyen képtelenségeket mondott? **Ma azt próbáljuk megérteni – de nemcsak az eszünkkel, hanem a szívünkkel is – hogy az erőtlenségeink erővé válhatnak a mi életünkben is.** Miért? Hogyan? Erről szól a mai igehirdetés.

Isten ezt válaszolta Pálnak: „Az én erőm erőtlenség által ér célhoz" (2Kor 12,9b). Az ószövetségi igében hallhattuk, hogy Isten igéje olyan, mint az eső, amely a termést adja. Úgy, mint az eső, az ige sem tér vissza Istenhez üresen, hanem véghezviszi azt, amiért Isten küldte (Ézs 55,10-11). Eső eshet felhőszakadásként, vagy jégesőként is. De azért az esők többsége finom permet. Olyan csepp, amely kivájja a követ. De nem erővel, hanem gyakori eséssel.

Soha nem felejtem el a 82 éves édesanyám sugárzó arcát, amikor becsülettel végigolvasta a hálózatok gyenge kapcsolatairól szóló könyvem kéziratát. „*Fiam! Rájöttem, hogy miről szól a könyved! Arról, hogy az én erőm erőtlenség által ér célhoz.*” Ez az ige lett a könyv mottója is. Azaz: ez a nagyon határozott (*perfectumban álló*) kijelentés, amelyet Pál apostol kapott Isten természetéről, valóban megfigyelhető a teremtett világ működésének minden szintjén. Az egyedi fehérjemolekulák szerkezetétől kezdve a sejtek részein és az agyunk idegsejtjein át a társadalomig – **minden szerveződést a gyenge kapcsolatai stabilizálnak.** Az igaz, hogy a rendszer viselkedését csupán néhány erős kapcsolat határozza meg. Azonban az is igaz, hogy a rendszer gyenge kapcsolatai kódolják azt, hogy a rendszer viselkedése mennyire állandó és azt is, hogy a viselkedés mivé változhat meg. Azaz a néhány erős kapcsolat – a rendszer pillanatnyi jelene. A gyenge kapcsolatok azonban a múlt lenyomatai, illetve – ami még fontosabb – a rendszer potenciális jövője, a túlélésének a záloga.

Erről tudnék beszélni napokat… De itt most csak egy példát hozok. Mi az oka annak, hogy az Amerikai Egyesült Államok politikai rendszere olyan végletesen polarizált lett? – teszi fel a kérdést az „Isten éltet” című könyvében Timothy Radcliffe. A repülő – adja meg a meglehetősen bizarr választ. Miért? Mert amióta könnyen elérhető a repülő, azóta a washingtoni politikusok minden szabadidejükben hazautaznak, és az otthoni elvbarátaikkal való beszélgetéseken egyre jobban felfűtik az agyukat a többiek ellen. Ameddig nem volt repülő, a politikusoknak Washingtonban kellett unatkozniuk. Így kénytelenek voltak olyan társasági összejöveteleken is részt venni, amelyeken az ellentábor néhány tagja ott volt. Ezek a gyenge kapcsolatok stabilizálták – korábban – az országot. A polarizáció magyarázata persze ennél bonyolultabb. De a példa így is sokat ad.

Még egy régi kabaréjelenet poénja is lett az, hogy „Indiában sóért mezítláb megy Gandhi – nálunk vegyen telket Jóska, Pista, Bandi.” Az 1982-ben készült Gandhi film el nem felejthető részlete volt, amikor az indiaiak elindulnak a tengerhez sóért. „*Ez is nagy cucc? Hát a tengerben más sincs, csak víz és só!*” Igenám! Csakhogy az angol gyarmati időkben a só lepárlása és árusítása az angolok joga volt – akik óriási árat kértek a sóért. Ezért indult el a menet, hogy sóhoz jusson – a saját jogán. Odaérnek a katonáknak a tenger előtt álló sorfalához – akik keményen botoznak. Elesik az első sor. A fejük vérzik, a tagjaik összetörve. Az asszonyok (katonás rendben) hátraviszik őket kötözni. Néhány másodperc szünet. Szitkozódás, fenyegetőzés nélkül. Utána indul a második sor. Botozás – kötözés. Harmadik sor. Negyedik sor. És így tovább… Hihetetlen erővel, és hihetetlen rendben. Mindenki a legnagyobb fegyelemmel viseli el a botozást és a sebeket. A katonák egy idő után feladják. Ártatlan emberek fegyelmezett, csendes és megállíthatatlan tömegét személyesen ronccsá verni – nem lehet. „Az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,9b) Ez volt Gandhi egész erőszakmentességi politikájának a magva.

Emlékezhetünk még arra, amikor két héttel ezelőtt Mózes elhívásáról volt szó. (*Akik nem voltak itt azon a héten, hallgassák meg a „Csak ha kicsikké váltunk, akkor lehetünk nagyok” igehirdetést a csermelylelkesz csatornán a YouTube-on, vagy olvassák el a csermelyblog.hu-n*). **Csokorba tudtuk gyűjteni Mózes gyengeségeit**: kishitű (2Móz 3,11), beszédhibás (2Móz 4,10), akaratgyenge (2Móz 4,13), türelmetlen (2Móz 5,23) és Isten iránt bizalmatlan (2Móz 6,12). **Pál apostol ellenfelei is legalább egy ekkora csokrot kötöttek Pál gyengeségeiből**: testi megjelenése erőtlen (2Kor 10,10a), a damaszkuszi menekülése (ApCsel 9,23-25) gyávaság, az igehirdetése primitív (2Kor 10,10b), a viselkedése zsarnoki (1Kor 4,21), az adományokkal való gazdálkodása sikkasztó (2Kor 8,20), az elmeállapota (2Kor 12,2; ApCsel 22,17) pedig megkérdőjelezhető.

Hány és hány hasonló gyengeség-listát (*vagy – ha tetszik – bűnlajstromot*) tudnánk összeírni a mi saját életünkből is… A böjt felé közeledünk. Ilyenkor számot vetünk azzal, hogy mi mindenben hiányos a mi életünk. Miért tesszük ezt? Azért, hogy legyen az évnek két depressziós hónapja? Azért, hogy jól elkeseredhessünk azon, hogy milyen erőtlenek vagyunk? Nem. **A tetteink böjti átgondolása nem mazochizmus, hanem a gyógyulásunk első lépése**. Amikor átgondoljuk a saját erőtlenségeinket, ez nagyot segíthet nekünk abban, hogy – *Jézus kegyelmével és erejével* – elhagyhassuk belőlük azokat, amelyek elhagyhatóak. Ezt persze nem csak akarni, hanem az imádságban (*alázattal*) *kérni* is kell. És a kérés mellett *igyekezni* is kell az Isten akarata szerinti életre – ahogyan a gyónásunkban meg is ígérjük.

Tudod, Péter, én igyekeztem… Én kértem is… És mégsem tudom levetkőzni ezt vagy az a rossz szokásomat. Ne keseredj el! Nem vagy vesztett helyzetben! **Hallottuk az igeszakaszban, hogy Pál apostol háromszor kérte, hogy az a tövis, ami a testébe adatott** *(ahol a tövis az eredeti görögben nem tüskécske, hanem nyárs, vagy kínzócölöp)* **távozzon el tőle.** Nem tudhatjuk, hogy mi volt Pál tövise. Kísértés? Bűnös hajlam? Testi betegség? Üldöztetések? Szenvedés? **Akármi is volt Pál tövise – Isten nem vette el tőle. Miért nem hallgatja meg a kéréseinket Isten? Élvezi, ha szenvedünk? Még Pál sem volt kivétel?** Isten nem a terhet veszi le a vállunkról, hanem a terhet elhordozó erőnket növeli meg. Ez fontos, ezért megismétlem: **Isten *nem* a terhet veszi le a vállunkról, hanem a terhet elhordozó *erőnket növeli meg***.

Ordass Lajos, akit (*1948-ban és 1958-ban*) kétszer is jogtalanul megfosztottak az evangélikus püspökségétől, ezeket a sorokat írta 1939-ben: „Isten cserépedénybe helyezi a legnagyobb erejét, amelyet a Sátán még vasöklével sem tud szétzúzni. Boldogság megtapasztalni, hogy nincs a szenvedésnek olyan mélysége, ahová Isten keze ne érne el, és ne tudna minket megtartani.” Látnoki sorok – amelyeket egy sokat szenvedett élet példája igazolt.

Kedves Testvéreim! **Ha Isten nem veszi el a szenvedéseinket, akkor nagyobbat kapunk mi a szenvedés hiányánál.** Mi ez a nagyobb? Isten közelsége és ereje. Mert „elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az ÚRban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” (Ézs 40,30-31). Mert mindenre van erőnk a Krisztusban, aki megerősít minket (Fil 4,13). Váljanak a mi erőtlenségeink erővé az életünkben! Ámen.

Hatvanad vasárnap, 2025. február. 23. MEÖT – Isten minden emberi számításunkon felül jó II.

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium 8. fejezete a 4.-től a 15. verseiben a következőképpen: „Amikor pedig nagy sokaság gyűlt össze, és városról városra sokan csatlakoztak hozzá, egy példázatot mondott nekik: Kiment a magvető vetni. Vetés közben némely mag az útfélre esett, és eltaposták, vagy megették az égi madarak. Némelyik a köves helyre esett, és alighogy kihajtott, elszáradt, mert nem kapott nedvességet. Némelyik a tövisek közé esett, és amikor vele együtt felnőttek a tövisek is, megfojtották. Némelyik pedig a jó földbe esett, és amikor felnövekedett, százszoros termést hozott. Amikor ezeket elmondta, így kiáltott: Akinek van füle a hallásra, hallja! Megkérdezték tőle a tanítványai, hogy mit jelent ez a példázat. Ő ezt mondta: Nektek megadatott, hogy ismerjétek az Isten országának titkait, de a többieknek példázatokban adatik, hogy akik látnak, ne lássanak, és akik hallanak, ne értsenek. A példázat

pedig ezt jelenti: A mag az Isten igéje. Akiknél az útfélre esett, azok meghallották az igét, de azután jön az ördög, és kiragadja a szívükből, hogy ne higgyenek, és ne üdvözüljenek. Akiknél a köves helyre esett, azok amikor hallják, örömmel fogadják az igét, de nem gyökerezik meg bennük: ezek hisznek egy ideig, de a megpróbáltatás idején elbuknak. A tövisek közé esett mag: ezek azok, akik hallották az igét, de mikor elmennek, az élet gondjai, gazdagsága és élvezetei megfojtják őket, és nem érlelnek termést. A jó földbe esett mag: ezek pedig azok, akik igaz és jó szívvel hallgatják az igét, meg is tartják, és termést hoznak állhatatossággal." – Urunk, kérjük, hogy hallhassuk meg a Te igédet. Ne csak a gondolatainkat változtassa meg a Te igéd, hanem a szívünket és az egész életünket is. Mutasd meg nekünk a Te kegyelmed erejét. Döbbenhessünk rá Urunk arra, hogy Te azt akarod, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére (1Tim 2,4). Ámen.

Kedves Testvéreim! A magvető példázatában igen sok igehirdetés elakad annak a latolgatásánál, hogy vajon milyen talaj lehet az igehirdetővel szemben ülő gyülekezeti tag, vagy milyen talajnak gondolja a lelkész a gyülekezetet. Pedig a példázatnak egyáltalán nem ez a lényege. **A magvető példázata *arról szól*, hogy Isten (a magvető) *minden emberi számításon felül jó*. Isten *számolatlanul* szórja a magot, az Ő igéjét reánk. És *döntési* helyzetbe hoz minket: *jó szívvel* hallgatjuk-e, állhatatosan *megtartjuk-e* Isten igéjét, vagy *sem*.** Így aztán ma három dologról fogok beszélni. Elsőként Isten igéjéről. Másodszor saját magunkról: amikor néztünk, de nem láttunk, hallottunk, de nem értettünk. Harmadszor pedig saját magunkról, amikor válaszoltunk, és megváltozva állhatatosan megtartottuk Isten igéjét.

Elsőként döbbenjünk rá a mag és a talaj viszonyára. Nem a talaj hozza létre a termést. Mag nélkül a talaj – nem megy semmire. Alázattal várjunk tehát a magvetőre mi is. Teremtsünk minél több alkalmat saját magunknak, hogy megtapasztaljuk a magvetés áldásait. Hallgassunk igét, olvassunk Bibliát, szenteljünk csendes, elmélyült időt Isten szavának. **A magvető nem talajválogató. Isten nem személyválogató. Nekünk is adja a magot, az ő igéjét**. – **Döbbenjünk rá arra is, hogy a mag hibátlan**. Az egyiptomi piramisokból származó, sok ezer éves mag is ki tudott csírázni. ***Életerő* van a magban, Isten igéjében. Az *örök élet* ereje**. És **döbbenjünk rá arra is, hogy a mag *ugyan-az*. Istennek csak egy országa van**. Nincs első osztályú mennyország (*ami nyilván nekem jár…*) és nincs másodosztályú mennyország sem (*amibe majd a házastársam és a gyerekeim kerülnek, lehetőleg jó messze tőlem… A többiek? Ja! A többiek: azok persze mind mennek a pokolba…*). **Isten igéje *ugyan-az*. A talaj *más*, ahova esik**.

Azt se felejtsük el, kedves testvéreim, hogy **a mag, Isten megtestesült igéje a *mi Urunk, Jézus Krisztus***. Így már még jobban érthető, hogy a talaj (azaz mi) miért nem megyünk semmire egymagunk. Jézus nélkül ki vagyunk szolgáltatva a bennünk élő óembernek, és az ördögnek. Jézus azonban legyőzte mindkettőt a kereszten – *örökre*. Jézus *maga mondta* a saját haláláról a János szerinti evangéliumban: „Bizony mondom nektek: ha földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad, ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem" (Jn 12,24). Micsoda öröm az, kedves testvéreim, hogy *lehetünk* mi Istennek a Jézus vére által szerzett *gyümölcsei*! Méghozzá *sokan*!

Isten igéje azonban nem nyilvánvaló. Isten igéjének a befogadásához nem csak fül kell, nem csak ész kell, hanem **a *Szentlélek kell***. A Szentlélek által lesz a titokból – kinyilatkoztatás. Jézus – az eredeti görög jelentés szerint – hosszan és elnyújtottan kiáltotta: „Akinek van füle a hallásra, hallja!" Kérjük a Szentlélek kegyelmét, hogy nyissa meg a fülünket az ige *valódi* meghallására! Akkor még – pünkösd előtt – az apostoloknak sem volt halló fülük és az igét megértő szívük. Nem értették Jézus példázatát sem. Nem értették azt,

hogy Jézus *minden* példázatban saját magáról beszélt. Saját magát, mint Isten egyszülött Fiát mutatta meg – új és új módon. Hátha most megértik... – De nem értették... Akkor mondott egy új példázatot. Tett egy új csodát. Hátha most megértik... – De akkor sem értették...

Most jutottunk el a második ponthoz. Sokszor mi sem értjük meg Isten igéjét. Nézünk – de: nem látunk. Hallunk – de: nem értünk. Vagy: értünk ugyan – de: nem mozdul meg a szívünk. Vagy: megmozdul a szívünk – de: mi magunk ugyanarra megyünk tovább. Vagy: irányt is változtatunk, megtérünk – de: visszafordulunk. Mert a hitünk nem lesz állhatatos. Mert nem adunk Istennek elég időt. Elég elmélyült időt. Mert nem bízunk Istenben. Olyanok vagyunk, mint az egyszeri ember, János. János leesett egy szikláról, de megkapaszkodott egy fában. Maga alá nézett, és megborzadt. Háromszáz méteres szakadék volt alatta. Kiabálni kezdett: „*Emberek, emberek, segítsetek!*" Semmi válasz... Sok kiabálás után János hangot hallott: „*Semmi baj nincs, János! Látlak, figyelek rád!*" – „*Ki vagy te?*" – „*Én az Úr vagyok.*" – „*Úgy érted, hogy Isten?*" – „*Igen János, én mindenütt ott vagyok. Segítek neked.*" – „*Ó Uram, mindent megteszek, mindenben jó útra térek, csak innen ments ki!*" – „*Lassabban az ígéretekkel, János! Előbb hallgass a szavamra, hogy segíthessek neked. Csak egy dolgot kell tenned.*" – „*Mit Uram?*" – „*Bízzál bennem. Engedd el a fát.*" – Nagy csend… -- Majd János kiabálni kezd: „*Emberek, emberek, segítsetek!...*" Hát… Ilyenek vagyunk mi is.

Kedves Testvérem! Remélem, rájöttél már, hogy a magvető példázata nem egy palesztinai mezőgazdasági beszámoló. Ez a példázat a *Te megtérésed* kérdése. Ez a példázat arról szól, hogy *lesz-e örök életed neked*, vagy sem. Megingásokkal, taktikázásokkal, nem hit a hit. Hadd meséljek el erre – ismét csak saját magunkról – egy másik történetet.
A párizsi Monitour lap vezércikkeinek a címeit sorolom fel 1815 márciusából.
9.-e: A *szörnyeteg* megszökött száműzetésének helyéről.
10.-e: A *korzikai emberevő* partra szállt.
12.-e: A *szörny* eljutott Grenoble-ig.
13.-a: A *zsarnok* Lyonnál tart.
19.-e: A *trónbitorló* elindult Párizs felé.
20.-a: *Napóleon* holnap érkezik Párizs falaihoz.
21.-e: Napóleon *császár* Párizs kapujában áll.
22.-e: Tegnap este *őfelsége, a császár* hivatalosan is elfoglalta az őt *jogosan* megillető trónt.
Hát… Ilyenek vagyunk mi is…

Most érkeztünk el a harmadik, az utolsó ponthoz. **Hiába nem értjük meg Isten igéjét, hiába tántorodunk el az egyetlen úttól, Jézustól újra és újra, Isten *minden emberi számításon felül jó*.** Isten üdvözíteni *akar* minket, az Ő igéjével, Jézus Krisztussal. Sok elhintett mag szunnyad mindannyiunkban. Ahogyan Bonhoeffer mondta: Isten igéje *nem* dísznövényt terem. Isten azt *akarja*, hogy igéje olyan szívekre találjon, ahol *gyümölcsöt terem*. Isten *új* szívet ad nekünk. Isten eltávolítja belőlünk a kőszívet, és hússzívet ad nekünk. Isten *új* lelket ad nekünk, az Ő *saját* lelkét (Ez 36,26-27), a Szentlelket. Ami lehetetlen az embernek – Istennek lehetséges (Lk 18,27). Mert – ahogyan az oltár előtti igében Isten mondta: az én igém „nem tér vissza hozzám üresen, hanem *véghezviszi*, amit akarok, *eléri célját*, amiért küldtem" (Ézs 6,10-11).

Kedves Tesvéreim! Így – Isten kegyelméből lesz a mi életpályánk olyan, mint amit Weöres Sándor leírt:
Eddig se sikerült – ezután se sikerül.
Csak eddig sikerült – ezután nem sikerül.

Eddig nem sikerült – *majd ezután sikerül*.
Eddig is sikerült – ezután is sikerül.
Miért? Mert „meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára” (Fil 1,6).

Kedves Testvérem! Az evangéliumnak *van* egy olyan oldala, amelyet *neked magadnak kell megírnod* a *saját életeddel*. Isten *adja meg neked* ehhez *bőséges magvetésként* az Ő igéjét, a *mi Urunk, Jézus Krisztus teljességét*, és *állhatatos kitartást*. Ámen.

Hatvanad vasárnap, 2026. február. 8. MEÖT – Hogyan alakít át minket Isten igéje?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 55. fejezete 6.-tól a 11. verseiben a következőképpen: „Keressétek az Urat, amíg megtalálható! Hívjátok segítségül, amíg közel van! Hagyja el útját a bűnös, és gondolatait az álnok ember! Térjen az Úrhoz, mert irgalmaz neki, Istenünkhöz, mert kész megbocsátani. Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak utaim a ti utaitoknál, és gondolataim a ti gondolataitoknál. Mert ahogyan az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi; magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőnek, ilyen lesz az én igém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.” — Urunk, mi olyan sokszor úgy érezzük, hogy Te egy fenyegető hatalomként tornyosulsz fölénk, akitől félnünk kell. Úgy érezzük, hogy nem értünk Téged, mert a Te gondolataid és útjaid nem a mi útjaink. Kérünk, nyisd meg a szívünket annak a megérzésére, hogy a Te hatalmad – szerető gondviselés, és a Te utad minket a végtelen szeretetbe és az örök életbe emel. Ámen.

„Keressétek az Urat, AMÍG megtalálható!” (Ézs 55,6) Ugye milyen fenyegető üzenet ez? Igazi böjtre készülő ige. Tessék bűnbánatot tartani MOST! Tessék levetkőzni MINDEN rosszat – MA! Mert ha nem… Ki tudja, hogy meddig van még idő??? És azokat az okvetetlenkedőket, akik ilyenkor szájhúzogatással mondogatják, hogyha kétezer évig nem jött el Jézus, miért pont ma este tenné meg… a pap egy hatalmas husánggal ledorongolja mondván, hogy az lehet, hogy Jézus eljövetele késik, de Te barátom már a következő pillanatban is meghalhatsz – *mert agyoncsaplak ezzel az ige-doronggal...(– ezt pap-testvéreim már nem szokták hozzátenni…*)

Van itt azonban egy kis galiba… Az eredeti héber szövegben az „amíg” egy igen sok jelentésű szó. Jelenthet persze amíg-ot is... De jelenthet AHOL-t, jelenthet MOST-ot, és jelenthet MIVEL-t is. Hallgassuk csak: **Keressétek az Istent AHOL megtalálható! Keressétek az Istent: – MOST megtalálható! Keressétek az Istent – MIVEL megtalálható!** Ilyenkor zavarodunk össze igazán… Melyik itt az igazi Isten? Az elrejtőző Isten, vagy a feltárulkozó Isten? Kedves Testvéreim! Isten – MINDKETTŐ egyszerre. El is rejtőzik – és fel is tárulkozik. Úgy, ahogyan az oltár előtt felolvasott igében, a magvető példázatában hallottuk: „Nektek megadatott – *mondja Jézus a tanítványainak* – hogy ismerjétek Isten országának titkait, de a többieknek” rejtve beszélek (Lk 8,10). **Mi tesz minket tanítvánnyá itt és most? A szívünk nyitottsága az igére.** Ahogyan a zsoltáros mondja: „Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket” (Zsolt 95,7-8). **Az ige és a szívünk nyitottsága hitet ébreszt bennünk**.

Ilyenkor jövünk a mi kegyes kifogásainkkal: „*Szeretnék Krisztushoz menni, de túl nagy bűnös vagyok… Nem tudok imádkozni se… Bárcsak azt érezhetném, amit mások… Mindenkit elfogad Isten, csak engem nem… Kerestem én az Urat, de nem találtam meg…*" Vedd észre kedves testvérem, hogy bármilyen kifogás PARA-DUMA! Sőt még ennél is több: Istentagadás. Jézus szórakozásból ment fel a keresztre? Vagy egy szánalmas figura volt, aki a Te "fantasztikusan nagy" bűneiddel már nem bírt el? A mindenható Isten, aki "azt AKARJA, hogy MINDEN ember üdvözüljön" (1Tim 2,4) – pont téged lenne képtelen befogadni? Úgy gondolod, hogy Isten – *akinek az irgalmazása az igeszakaszunkban egy olyan igemódban, a piélben áll, amely Isten teremtő tetteit írja le* – nem tudja megadni neked azt, hogy megtaláld?

Ugye milyen szánalmasak a mi kifogásaink? Emlékezzünk Pál apostol beszédére az athéni Areoszpagoszon: **[Isten] „nincs messze egyikünktől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk"** (ApCsel 17,18). Isten a Példabeszédekben ezt mondja: „Szeretem azokat, akik engem szeretnek – megtalálnak engem, akik keresnek." (Péld 8,17) Itt hiába mondod Berci, hogy *„És mi van, ha én nem szeretem Istent?"* János apostoltól tudjuk, hogy Isten „előbb szeretett minket" (1Jn 4,19) és **Isten számolatlanul reánk áradó szeretete vágyat ébreszt bennünk a keresése után**. Kedves Berci és ti mindannyian! Isten minden határon túl melletted áll: „Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg SOHA – *mondja könyörülő Urad* (Ézs 54,10).

Berci azonban tovább méltatlankodik: „*De hát az előbb mondtad Péter az igében, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink, és Isten útjai nem a mi útjaink. Hogyan tudnék én megbízni egy ilyen Istenben?*" Kedves Berci! Isten gondolatai nem azért nem a te gondolataid, mert gonoszabbak. **Isten gondolatai azért nem olyanok, mint a mieink, mert ellentétei annak a förtelemnek, amelyek a mi gondolataink.** Hallgassuk meg erről Mózes 4. könyvét: „Nem ember az Isten, hogy hazudnék. Mond-e olyat, ami meg ne tenne, ígér-e olyat, amit nem teljesít?" (4Móz 23,19). Jeremiás prófétának a fogságba hurcoltakhoz írott levelében Isten ezt mondja: „Csak én tudom, mi a tervem veletek – jólétet és nem romlást tervezek" (Jer 29,11). **Isten tervei nem veszélyesen átláthatatlanok, hanem annyi örömöt adnak, amely meghalad minden földi képzelőerőt**. **Az én gondolataim NEM a ti gondolataitok… Kedves Testvéreim! Erre az ígéretre mi feltehetjük az EGÉSZ életünket**.

Hadd mondjak el egy történetet arról, hányféle módon lesznek mások Isten gondolatai, mint az emberé. A mai bevezető zsoltár kezdő mondata latinul: Exsurge Domine! Azaz: Kelj föl, Urunk! 1520-ban ezzel a mondattal kezdte X. Leó pápa a Luthert kiátkozó bulláját is… DE... Isten másként határozott… Luther és vele az evangélikus egyház megmaradt, és nőni kezdett… Aztán teltek az évszázadok és mi, evangélikusok úgy gondoltuk, hogy azért maradtunk meg, mert mi jobbak vagyunk. DE… Isten másként határozott… Itt ülünk ebben a gyülekezetben evangélikusok, katolikusok, reformátusok és ki tudja hány felekezethez tartozóak békességben, Isten igéjének: Jézusnak a közelében. – Látjátok: Isten gondolatai nem a mi gondolataink… Isten az Ő igéjében és az Ő Fiában való békességben él, és nem a mi háborúskodásainkban. Legyen áldott az Ő neve!

Mi nagyon sok minden másban is különbözünk Istentől. **Elképesztően sok mindent elkezdünk – de semmit nem fejezünk be úgy igazán.** Hogyan lehetne doktorit kapni – de tudományos cikk nélkül? Hogyan lehetne tartós és hűséges kapcsolatban élni – de elkötelezettség, házasság nélkül? Hogyan lehetne diplomamunkát írni – de egyetlen sor leírása nélkül? Hogyan lehetne papnak lenni – de a teológia elvégzése nélkül? Hogyan lehetne sportbajnoknak lenni – de a képernyő elől való felállás nélkül? Kedves Testvéreim! A válasz

nagyon egyszerű: SEHOGYAN. Tudom Berci, hogy mit akarsz mondani: "*De hát a valóság nem ilyen! Mindig van kiskapu. Lehetsz például e-sport bajnok!*" ... Valóban: mindig van kiskapu. Idelent! Semmit nem érő, látszat-megoldásokra. De odafent – nincsen kiskapu. Odafentre csak a valódi, az egyetlen, a szoros kapu vezet: Jézus. Kedves Testvérem! VEDD AZT ÉSZRE, hogy egyetlen egy dolgot TUTI, hogy be kell fejezned rendesen – és az a te életed. És ebben az a gyönyörű, hogyha az életedet le tudod kerekíteni – a Jézusban – akkor az életed nem lesz befejezve SOHA. – Mert az életed vége rögtön az életed igazi eleje – a kiteljesedett, a színről-színre látó, a romolhatatlan testben megélt, örök életed is lesz.

Isten igéje nem olyan, mint a mi be nem fejezett dolgaink. Isten igéje megcselekszi azt, amit állít. Az nem csak egy mondat a papíron (*vagy a lelkész szájában*) hogy Isten megszabadít bennünket. Vagy: hogy Jézus elvette a mi bűneinket a kereszten. **Az ige nem szó, hanem ESEMÉNY. Életfordító esemény. Ha át tudod élni, amit hallasz, akkor az MEG IS TÖRTÉNIK veled.**

Isten igéje pontosan úgy összeköti az eget és a földet, *azaz: Isten Lelkét a te lelkeddel***, mint ahogyan az eső vagy a hó.** Úgy köti össze, ahogyan Isten földre szállt igéje, Jézus köt össze valamennyiünket az Ő Atyjával. Ezért mondhatjuk a Mennyei Atyának mi is azt, hogy „Mi Atyánk". Ezért váltunk mi is Isten gyermekévé. Mert ott áll a kereszt a Golgotán, amely összeköti az eget és a földet. Mert Isten igéje véghezviszi, amit akar, és eléri célját. Mi Isten igéjének a célja? A te megtérésed. A te kiteljesedő életed.

Kedves Testvérem! Keresd az Urat, HISZEN megtalálható!
Ma van a kegyelem ideje! Ma van az üdvösség napja! (2Kor 6,2) Ámen.

Ötvened vasárnap, 2023. február. 19. MEÖT – Minden éhségünkre Isten végtelen szeretete a válasz

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Példabeszédek könyve 3. fejezete 5.-től a 12. verseiben a következőképpen: „Bízzál az ÚRban teljes szívből, és ne a magad eszére támaszkodj! Minden utadon gondolj rá, és ő egyengetni fogja ösvényeidet. Ne tartsd bölcsnek önmagadat, féld az URat, és kerüld a rosszat! Gyógyulás lesz ez testednek, és felüdülés csontjaidnak. Tiszteld az URat vagyonodból és egész jövedelmed legjavából, akkor bőségesen megtelnek csűreid, és must árad sajtóidból. Az ÚR intését meg ne vesd, fiam, és dorgálását meg ne utáld! Mert akit szeret az ÚR, azt megdorgálja, de mint apa a fiát, akit kedvel." – Urunk, olyan önfejűek tudunk lenni életünkben. Vezess minket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **A böjt előtt három nappal sokan feltehetik maguknak a kérdést: Felkészültem-e? És valóban: felkészültünk-e a saját életünk soron következő nagyobb eseményére?** Egy Erasmus-pályázatra, munkakezdésre, családalapításra? *Tudjuk-e azt egyáltalán*, hogy *mi lesz* a saját életünk következő nagyobb eseménye? *Képesek vagyunk-e* felkészülni rá?

Idézzük fel az oltár előtt felolvasott evangéliumi igeszakasz egyik versét: „Ők [az apostolok] azonban *semmit sem értettek* ezekből. Ez a beszéd rejtve maradt előlük, és *nem értették meg* a mondottakat." (Lk 18,34). Könnyű erre legyinteni: „*Ja persze! Az apostolokat az evangéliumi leírások mindig olyan ügyefogyottnak ábrázolják… Majd én!! Én jobb leszek, mint Szent Péter, a hirtelenharagú, a hitehagyó, a lázadozó… ÉN majd megértem.*" Nem így van, kedves

testvéreim! Mi is pontosan ugyanolyanok vagyunk – mint a *jerikói vak*. **Mi is csak akkor fogunk látni bármit is, ha Jézus *megadja nekünk* a látás kegyelmét. És Jézus akkor adja ezt meg nekünk, ha kérjük, ha *hittel kérjük* tőle.** Ahogyan Pál apostol írja a Korinthusiaknak írt szeretethimnusza után: „Mert töredékes az ismeretünk, és töredékes a prófétálásunk. Amikor pedig eljön a tökéletes, eltöröltetik a töredékes. … *Mert most tükör által, homályosan látunk*, akkor pedig *színről-színre*: most töredékes az ismeretem, *akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert Isten*." (1Kor 13,9-10.12)

Akármilyen okosak is lehetünk, bölcsekké – pusztán a saját erőnkből – nem válhatunk. Ahogyan a Példabeszédek könyve mondja: „Láttál már olyan embert, aki bölcsnek tartja magát? Több reményt fűzhetsz az ostobához, mint hozzá." (Péld 26,12) Az önbizalom az a nyugodt és magabiztos érzés… – amely az orrabukás előtt tölti el az embert… Nagyon vigyázni kell arra a lelkiállapotra, amely a *„Szép vagyok, okos vagyok, jó vagyok, minden rendben velem…"* érzésével tölt el bennünket. Olyan hamis fény ez, amely védtelenné és vakká tesz bennünket. És akkor óhatatlanul jön az orrabukás… És minél magasabban volt az az orr – annál nagyobbat bukik…

Hogyan lehet ERRE felkészülni? Rettegjünk attól, ha elkezdjük jól érezni magunkat? Sanyargassuk magunkat? Egyáltalán nem!! Pontosan az igeszakaszunk eleje ad választ erre a kérdésre. „**Bízzál az ÚRban teljes szívből … minden utadon gondolj rá – és ő egyengetni fogja ösvényeidet**." (Péld 3,5a.6) Vagy ahogyan a kezdő zsoltárban mondtuk, amelynek a bevezető szaváról, a „Légy" latin változatáról (*Esto mihi*) kapta a mai vasárnap a nevét: „Légy erős kősziklám és váram, én Istenem, a te nevedért, vezess és gondozz engem! A te kezedbe ajánlom lelkemet, te váltasz meg engem, Uram, igaz Isten! Vigadozom, és örülök kegyelmednek, mert gondod van gyötrődő lelkemre."

Mit jelent az *konkrétan*, hogy „Isten kezébe ajánljuk a lelkünket" és „bízunk benne teljes szívből"? Mély érzelmekkel való Istenre gondolást? Imákat? – Már ez is nagyszerű kezdet, de a „lelkem Isten kezébe ajánlása" – ennél többet jelent! A „lelkem Isten kezébe ajánlása" az arra való felkészültséget és eltökéltséget jelenti, hogy ***bárhol*, ahol Isten és az én akaratom között ellentét támad, ott *Istennek fogok engedni***. (Gondolkodjunk el egy pillanatra, hogy milyen hangsúllyal szoktuk kimondani az Úrtól tanult imádságban a "legyen meg a te akaratod"-at? Daccal? Lemondással? Pátosszal? Vagy sugárzó örömmel?) Lehet ugyanis ellenkezni, húzódozni, de legyünk biztosak abban, hogy az Istennel való kötélhúzásban – nem mi leszünk a nyertesek… Ahogyan az egyik sokat tapasztalt angyalföldi testvérem mondta: „Higgyétek el, hogy *Istennek megvannak az eszközei arra*, hogy minket belátásra sarkalljon…"

Fontos ezt mélyen – a szívünk legmélyén megérteni. **Az Istennek való engedés – nem egy beletörődés.** Nem egy koravén bölcsesség, hogy: *„OK, tudom, hogy nem küzdhetek ellened, így hát – savanyú arccal és rosszkedvvel, de engedek neked, Isten."* **Isten *nem kint van*! Isten BENT van, a mi szívünk legmélyén.** Akkor is, ha ezt még nem fedeztük fel. **Nem egy idegen erőnek engedünk akkor, ha Istennek engedünk, hanem a saját legbenső vágyainknak nyitunk teret!** Akkor és csak akkor válik törésmentessé, kisimulttá a mi saját életünk, ha legbenső magja, Isten, és a külső héja – a mi emberi tetteink – között nincsen törés, nincsen feszültség.

A böjt tehát nem egy gasztrotechnikai esemény, vagy liturgikus hókuszpókusz, hanem a saját legbenső lényegünk, Isten hívásának való megnyílásra kapott különösen szép esély. Ne szalasszuk el ezt az esélyt az idén! Óriási gazdagodást élhetünk meg általa! Vakból –

látóvá lehetünk. Értetlenből – értővé. Töredékesből – teljessé. A mi Urunkban, Jézus Krisztusban.

Most érkeztünk el az igeszakaszunk legnehezebb részéhez. Hogy a csudába jön össze a gazdagodás, a látóvá, értővé, teljessé válás – a szegényedéssel, a dorgálással, az életünkben támadó gonddal, bajjal, szenvedéssel és fájdalommal? Mazochista Isten a mi Istenünk, akinek nem elég, hogy megölte a saját fiát, még minket is szenvedésre akar kényszeríteni? Nem, nem így van! **Amikor Isten minket kifoszt, akkor helyet készít bennünk arra, hogy a létező legjobbat, a létező legtöbbet, a Teljességet, Őt saját magát képesek legyünk jobban befogadni.** Annyi minden vicik-vacakkal zsúfoljuk tele az életünket… Telerakjuk a lakásunkat felesleges cuccok arzenáljával, hogy a végén már mozdulni se tudjunk tőlük, és maximum a fejünkre essenek… Telerakjuk az életünket felesleges programok garmadájával, hogy a végén már egyetlen egy nyugodt, csendes, az igazi Teljesség felé utat mutató pillanatunk se maradjon benne. Sokszor – tudat alatt – rettegünk a csendtől. Mert akkor szembesülnünk kellene olyan dolgokkal – amelyeket el akarunk felejteni. Amelyeket ki akarunk törölni. És nem hagyunk esély magunknak arra, hogy rádöbbenjünk: **az, hogy kisebbek leszünk – az, hogy kevesebbek leszünk – az, hogy üresebbek leszünk, nem az addig elzárt rettegésnek, hanem a legteljesebb örömnek nyitja meg az utat.**

Amikor a nyáron volt egy gépkocsibalesetem, úgy éreztem, hogy Isten engem kifosztott. Elvette az addigi életstílusomat és elvette azt a dinamizmust, ami addig engem jellemzett. Csak később döbbentem rá arra, hogy Isten *mit vett el ténylegesen* az életemből. Elvette a rohanást, elvette az időnek való kiszolgáltatottságot, elvette a kapkodást… és nagy nyugalmat, békességet és örömöt adott helyette. Isten saját magát adta nekem azok helyett, amit elvett. Egy ilyen csere, higgyétek el, mindennél többet megér! Ugyanis amit kapunk: az a Minden. Amit meg odaadtunk: az meg a minket betölteni akaró Minden útjában lévő néhány akadály volt. Én odaadtam napi sok óra kapkodást – és kaptam helyettük sokszorta több nyugalmat. Megérte a csere! Nagyon másként értem ma már az igeszakaszunknak ezt a mondatát: „Mert akit szeret az Úr, azt megdorgálja” (Péld 3,12a).

Visszaemlékezve a balesetemre még egy fontos általános tanulságot el tudok mondani nektek. Messze nem új ez, hiszen már sokan (mások mellett Szent Ignác, vagy néhány hete Ferenc pápa) beszéltek már erről. **Egy eseményben, amely velünk történik, messze nem az a legfontosabb, hogy mit érzünk akkor, amikor az esemény éppen történik velünk. Sőt!** A pillanatnyi érzéseink a legtöbb esetben igencsak félrevezetőek lesznek. **Az életünk eseményeiben az az igazán fontos, hogy *jóval később* hogyan gondolunk vissza rájuk.** Nagyobb élettapasztalattal ugyanis igen hamar rájön az ember arra, hogy nagyon sok olyan esemény volt az életében, amely – amikor éppen átélte őket – mind-mind *nagyon élvezetes* volt. Aztán később rádöbben az ember arra, hogy – ezek voltak az életének a *legnagyobb baklövései*… És sokszor van fordítva is. Ami éppen most nagyon keserves, az – visszatekintve, amikor már mindazt látni fogod, amely belőle mind-mind következett – áldásként fog látszani neked. **Az ilyen visszatekintés egy szelet az Isten időt nem ismerő látásából, a színről-színre látásból, amely immár nem töredékes**. Ma már így látom én ezt a nyári balesetemet. Sokkal pocsékabb lelkész lett volna belőlem, ha éppen a szolgálatom megkezdése előtt egy ilyen idézőjelben „szerencsétlenség” nem történik velem. Ma már nagy öröm a számomra, hogy történt.

Az igehirdetés végén gondolkodjunk el az igeszakaszunk záró mondatán, immár a maga teljességében idézve ezt a mondatot: „Mert akit szeret az Úr, azt megdorgálja, *de mint apa a fiát, akit kedvel*.” (Péld 3,12). **A mi Urunk Jézus Krisztus, és teremtő Atyánk, az Isten –**

végtelen szeretettel fordul feléd, feléd – és felém is. Ezért mondja, ezért mondhatja Jób, aki maga is megtapasztalta mindezt, hogy „Bizony boldog az az ember, akit Isten megfedd! A Mindenható fenyítését ne vesd meg! Mert ő megsebez, *de be is kötöz*, összezúz, *de keze meg is gyógyít*.” (Jób 5,17-18). A kertész a szőlőt tisztítja meg, és nem a bogáncsot! **Isten a saját szőlőjében *minket* tart a legnagyobb értéknek. Ezért *minket metsz meg* – néha. Akkor: amikor éppen kell. És utána meggyógyít. Mert Isten teremtő és gyógyító Isten. Az Élet Istene**.

Isten végtelen szeretetét a szívünk legmélyén teljességgel ismerjük és átéljük. Csak nem látunk rá – pontosan úgy, mint a jerikói vak. Az életünk tele van éhséggel. Ezt a mi hatalmas éhségünket nem tudja *semmi sem* csillapítani, csak *Isten végtelen szeretete egyedül*. Ezért, ha bármi mást kezdünk el falni, soha nem lakunk jól – csak az üresség nő bennünk. Ezért pedig még többet falunk… Minden függőség ebből fakad… **Minden éhségünkre Isten végtelen szeretete a válasz. Az a szeretet, amelynek *soha nem lesz vége*.**

Csináljatok helyet magatokban Isten szeretetének! Erre a végtelen szeretetre való megnyílást, és ennek a végtelen szeretetnek a megtapasztalását kívánom nektek most a böjtben – és utána, mindörökké! Ámen.

Ötvened vasárnap, 2024. február. 11. MEÖT – A szeretet soha el nem fogy

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írott első levele 12. fejezetének a 31.-től a 13. fejezet 13. verséig a következőképpen: „De törekedjetek a fontosabb kegyelmi ajándékokra! Ezen felül megmutatom nektek a legkiválóbb utat. Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom. És ha prófétálni is tudok, ha minden titkot ismerek is, és minden bölcsességnek birtokában vagyok, és ha teljes hitem van is, úgyhogy hegyeket mozdíthatok el, szeretet pedig nincs bennem: semmi vagyok. És ha szétosztom az egész vagyonomat, és testem tűzhalálra szánom, szeretet pedig nincs bennem: semmi hasznom abból. A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr. A szeretet soha el nem fogy. De legyen bár prófétálás: el fog töröltetni; legyen nyelveken szólás: meg fog szűnni; legyen ismeret: el fog töröltetni. Mert töredékes az ismeretünk, és töredékes a prófétálásunk. Amikor pedig eljön a tökéletes, eltöröltetik a töredékes. Amikor gyermek voltam, úgy szóltam, mint gyermek, úgy gondolkodtam, mint gyermek, úgy értettem, mint gyermek; amikor pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermeki dolgokat. Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert Isten. Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” Urunk! Köszönjük azt, hogy megajándékoztál bennünket ezzel a gyönyörű himnusszal. Kérjük, hogy töltsd be a mi szívünket a Te szereteted erejével igéd által. Ámen.

Kedves Testvéreim! **A korinthusi gyülekezetben óriási versengések voltak. Mi ér többet? Melyik a nagyobb?** A sok ész, a tudás, a retorikai bravúr, a megtérítő igehirdetés, a nyelveken szólás, a gyógyítás, a jövendőmondás, vagy a csodák? **Pál apostol válasza az, hogy egyik sem. Szeretet nélkül semmi nem ér semmit.**

A szeretetnek egy hihetetlenül erős képét kapta meg Pál apostol – és adja át nekünk ebben a himnuszban. Ez ugyanannyira elkeseríthet minket, mint amennyire fel is emel. „*Le vagyok nyűgözve attól, hogy micsoda mélységei vannak a szeretetnek – de én ebből még egy picurkát sem értem el. Sőt! Reménytelennek tartom, hogy valaha képes legyek ilyenre.*" Sok, nagyon kiváló okot tudunk arra, hogy miért nem vagyunk képesek nagyobb szeretetre. „*Ha sose kaptam, hogyan adjam? Nem tanítottak meg rá! Csak bántást kapok a környezetemtől ma is! Ezeknek? Minek? Isten sem szeret engem. Elhagyott.*" Folytathatnánk a sort estig… **Aztán néha elfog minket a lelkiismeret-furdalás. És megbütyköljük a hiányzó szeretet.** Jön a nőnap – veszünk virágot. És…, ahogyan túl hosszú lesz a sor virágüzletben, válogatott szavakkal ócsároljuk a sorban előttünk és mögöttünk állóknak azt…, akinek a virágot visszük… Vagy – készülünk a férjünk születésnapjára. Pontosan a *tizedik* sohasem hordott kockás sállal…

Itt jön az első fontos kérdés. Néha-néha bütykölgetjük, vagy átéljük, megéljük, végezzük a szeretetet? Sokan kitalálnak valami mást, ami pótolja a szeretetet, azaz: a másikkal való egységet teremt. Munka, buli, összetartó, katonás embercsoport. "Erich Fromm írta ezekről: az alkotó munkában megvalósuló egység – nem személyek közötti. Az orgiasztikus feloldódásban megvalósuló egység – átmeneti. A konformizmus révén megvalósuló egység pedig – ál-egység." **A valódi válasz a személyeknek a szeretetben való egysége.**

"Egység a szeretetben. Rendben. Milyen jó lenne. De hogyan?" **A valódi szeretetben eltolódik az énünk középpontja.** Már nem bennünk van, hanem a szeretett személyben. Az ő életével, az ő növekedésével törődünk – amely meghozza a miénket is. Benne és általa.

Csak az a szeretet lesz erős, amelyben az énünk középpontja alárendelődik a szeretetnek. Nem mi rendelkezünk a szeretettel, hanem fordítva. A szeretet rendelkezik velünk. Ez a szeretet annyira más, mint a megszokott, emberi szeretet, hogy az Újszövetségben egy nagyon ritkán használt szót, az agapét kellett használni minden alkalommal az ilyen, igazi szeretet megjelölésére.

Itt jön a legfontosabb kérdés. **Ha egyszer mi ennyire képtelenek vagyunk egy ilyen átfogó szeretetre, hogyan tehetünk mégis szert rá?** Mi ez az egész? Filozófiai álom csupán? Nem! A szeretetnek ez a magas foka, az agapé, valóság lehet a mi életünkben is, ha rádöbbenünk arra, hogy az agapé nem a mi szeretetünk, hanem Isten szeretete – amely a szívünkbe árad a nekünk adott Szentlélek által (Róm 5,5b). „Mi azért szeretünk, mert Isten előbb szeretett minket" (1Jn 4,19). Az az Isten, aki maga a szeretet (1Jn 4,8), és aki egyszülött Fiát, Jézust adta a mi megváltásunkra. Így, a szeretet ajándékával lehetünk képesek arra, hogy legyőzzük jóval a rosszat (Róm 9,21b).

És itt jön a nagyszerű hír, az evangélium. Az Istentől a Krisztus Jézusban kapott szeretet *soha el nem fogy*. Azért nem fogy el, mert bármennyit is adunk át belőle másoknak, mindig újra töltődik. Sőt. Van valami különleges tulajdonsága a szeretetnek. Minél többet adtunk belőle másoknak, annál többet vagyunk képesek átvenni Jézus szeretetéből. Szeretet-átbocsátóvá válunk. És ha elkezdtük, akkor egyre jobban és jobban azok leszünk.

A szeretet Istentől származik, aki a Jézusban adja át ezt nekünk. Jézus a fundamentum, az alap. **A hit a gyökér, a remény a szár, és a szeretet a virág és a gyümölcs**. A szeretet gyümölcse pedig az öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, és önmegtartóztatás (Gal 5,22-23).

Mindezt megkaphatjuk és az elfogyó szeretetből – az el nem fogyó szeretetre juthatunk. Hogyan? Mikor? Ha észrevesszük a mellettünk elhaladó Jézust, és – *mint ahogyan a jerikói vak: Bartimeus* – felkiáltunk hozzá: Add Uram, hogy újra lássak! És akkor látni fogunk: színről színre – ismerni úgy, ahogyan minket is megismert az Isten – és szeretni úgy, ahogyan Jézus szeret minket. Így legyen! Ámen.

Ötvened vasárnap, 2025. március. 2. MEÖT – Isten minden emberi számításunkon felül jó III.

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium 18. fejezete a 31.-től a 43. verseiben a következőképpen: „Azután maga mellé vette a tizenkettőt, és így szólt hozzájuk: Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik mindaz, amit a próféták az Emberfiáról megírtak. Átadják a pogányoknak, kigúnyolják, meggyalázzák, leköpik, és miután megostorozták, megölik, de a harmadik napon feltámad. Ők azonban semmit sem értettek ezekből. Ez a beszéd rejtve maradt előlük, és nem értették meg a mondottakat. Történt pedig, amikor Jerikóhoz közeledett, hogy egy vak ült az út mellett, és koldult. Hallotta, hogy sokaság megy el mellette, kérdezősködött, hogy mi az. Megmondták neki, hogy a názáreti Jézus megy arra. Ekkor így kiáltott fel: Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam! Akik elöl mentek, rászóltak, hogy hallgasson el, de ő annál inkább kiáltozott: Dávid Fia, könyörülj rajtam! Jézus megállt, és megparancsolta, hogy vezessék hozzá. Amikor közel jött, megkérdezte tőle: Mit kívánsz, mit tegyek veled? Ő így szólt: Uram, hogy újra lássak. Jézus ezt mondta neki: Láss! A hited megtartott. És azonnal megjött a szeme világa, és követte őt, dicsőítve Istent. Amikor ezt látta az egész nép, dicsőítette Istent.” – Urunk, kérjük, hogy hallhassuk meg, amikor a Te megtestesült igéd, Jézus, a mi közelünkben van. Érthessük meg Urunk a Te igédet – de ne csak az agyunkkal, hanem a szívünkkel is. Kérjük Urunk, hogy a te kegyelmedből támadhasson hitünk, és láthassunk meg Téged! Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtunk! Ámen.

Kedves Testvéreim! Itt állunk a böjt kapujában. Ma mégsem „böjtös” igehirdetés lesz, hanem igen gazdag. A Krisztusban gazdag. Szenvedésben – és megdicsőülésben gazdag. Nagypéntekben – és húsvétban gazdag. Értetlenségben, ellökdösésben – és szeretetben gazdag. Vakságban – és látásban gazdag. Mindez együtt: a Krisztusban gazdag. Megváltásban gazdag. Isten minden emberi számításunkat felülmúló jóságában gazdag.

Kezdjünk is bele! Jerikó 27 kilométerre van Jeruzsálemtől. Jézus a megváltásunkhoz közeledik. A Márk szerinti evangélium leírásában Jézus elöl haladt Jeruzsálem felé, egyedül. A többiek pedig mögötte mentek – és féltek (Mk 10,32). Féltek – *de:* követték! Ebből a menetből kilépve szólította Jézus maga mellé a tizenkét apostolt, és mondta el csak nekik – immár harmadszor – a majdani szenvedését és feltámadását. Az előző két szenvedés és feltámadás bejelentés közvetlenül Jézusnak a két héttel ezelőtt átgondolt színeváltozása, azaz: megdicsőülése előtt és után volt.

Jézus szenvedéseinek a leírása itt, a harmadik esetben a legrészletesebb. Jézus itt már azt is elmondja a tanítványainak, hogy kigúnyoltatik, meggyaláztatik, leköpetik és megostoroztatik. Mindezek az igék az eredeti görögben is passzívumban állnak, amely arra utal, hogy Isten rendeléséből történik mindez így. Ne feledjük azonban, hogy a Jézus által tudott, látott és pontosan megjövendölt saját szenvedéstörténete *soha* nem áll a feltámadás ténye nélkül. *Soha*. Ezért hibás az, amikor sok esetben szinte már émelygősen szentimentális beszéddel valaki megmarad a szenvedéstörténet leírásánál, és nem teszi azt hozzá, hogy Jézus a kereszten –

győzött. *Véglegesen* legyőzte az ördögöt, és legyőzte a halált. A kereszt *elválaszthatatlan* a feltámadástól. Húsvét nélkül *nincs* Nagypéntek.

Azonban ez *fordítva* is igaz. Nagypéntek nélkül sincs húsvét. Szenvedés nélkül nincs feltámadás. A mi saját életünkben sem. Aki meg akarja úszni a szenvedést, az a kereszténységet akarja megúszni… Aki megússza a szenvedést, az nem tapasztalja meg utána a feltámadást. Ezért tanítják minden lelkigondozónak, hogy még véletlenül se jusson eszébe a vele szemben ülő szenvedő embert valamilyen „jó" tanáccsal „kimenteni" a szenvedésének a mélypontja előtt, és átjuttatni a felfelé vezető útra. Nem. A szenvedő embert észtvevő türelemmel végig kell kísérni a szenvedésének az állomásain, egészen addig, ameddig elér a mélypontra. Jézust is végig kell kísérnünk a passió minden állomásán, ameddig Jézus meg nem hal. Ha bármelyikünk ott lett volna, közbeavatkozott volna, és megmentette volna Jézust, akkor kedves testvéreim, *elmaradt* volna a megváltásunk. Ha a szenvedő embert bárki ideje korán kimenti a szenvedéseiből, akkor *nem fog* találkozni Jézussal. Mert Jézussal a szenvedésünk *mélypontján* lehet a *leginkább* találkozni.

Jézus már harmadszor mondta el a szenvedéseinek és a feltámadásának a részletes megjövendölését az apostoloknak. És az apostolok már harmadszor nem értették meg Jézust. Semmit sem értettek ezekből. Rejtve maradt előttük. Nem értették meg. Háromszorosan sem értették meg. Sőt… Az eredeti görögben használt ige, a synémi nem megértést, hanem egybekapcsoltságot, összekapcsoltságot, közösséget jelent. Azaz: az apostoloknak – *akkor még* – nem volt közösségük Jézussal. Ott mentek mögötte már három éve, és még mindig nem volt. Mögötte voltak, mellette voltak – de: *vele nem*. Mi lehet a mi reménységünk? Az, ami az apostoloknak is Jézusközösséget adott: a megváltás és a Szentlélek. Azóta volt Nagypéntek, volt feltámadás, volt mennybemenetel és volt pünkösd is. *Ez* adhat nekünk erőt.

Kedves Testvéreim! Van-e *nekünk* közösségünk Jézussal? Nem az agytekervényeinkben – hanem a *szívünkben*? Jézus *mellett* vagyunk-e – vagy *vele* vagyunk? *Meglátjuk-e* Jézust úgy, mint a vak – vagy mi is vakok maradunk – úgy, mint az ép szemeik birtokában lévő apostolok?

Ahogyan Jézus Jerikó felé közeledett, egy vak ült az út mellett. *Hallotta*, hogy sokaság megy el mellette, *megmondták* neki, hogy a názáreti Jézus és követői azok. Kedves Testvéreim! Pál apostol a rómaiakhoz írott levelében arra tanít bennünket, hogy a hit hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által (Róm 10,17). Kérjük el Jézustól mi is, hogy *halljuk meg*, amikor Jézus ott van mellettünk. *Figyeljünk fel* erre. *Kérdezzünk rá* azoknál, akik jobban tudhatják, mint mi. És utána – mit tegyünk…? Utána… – *kiabáljunk! Teli torokból* kiabáljunk! *Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!* És itt a Dávid Fián is nagy hangsúly van. Ugyanis az írások szerint a megígért Messiás, a megígért megváltó Dávid Fia lesz. A vak tehát Jézust nemcsak a nevén szólította, hanem rögtön megvallotta azt a hitét, amelyet a reménység által kapott. Hogy Jézust a Messiásnak, az ő személyes, saját megváltójának is hiszi.
-- „A hit hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által".

Akik elöl mentek, rászóltak a vakra, hogy hallgasson el. Odaálltak Krisztus világossága elé, hogy a vak embernek még Krisztus közelsége se jusson. Nincs stipi-stopi. Nem foglalhatjuk le Jézus szeretetét magunknak. Kedves Testvéreim! Hányszor történik az, hogy mi is el akarjuk hallgattatni a bosszantóan erős hitűt ott mellettünk!? „*Ne zavarjon itt minket az imában a kiáltozásaival! Nekünk most fontos dolgunk van, a Messiást kell kísérnünk az utolsó útján. Ne tartóztasson most ez fel minket! Nem érünk mi most rá ilyenekre!*"

A vak azonban nem ijedt meg az emberektől. Annál inkább kiáltozott. *Dávid Fia, könyörülj rajtam! Dávid Fia, könyörülj rajtam!* Luther mondta erről az igéről az 1534-ben Wittenbergben megtartott prédikációjában: „A mi Urunk Istenünk azt akarja, hogy mi bátran és merészen kérjük Őt!" Aki megijed az emberektől, soha nem jut el a világosság urához. Csak a világosságot kitartóan, kiáltozva keresők jutnak be az Isten Országába. Kérjük el a keresés vágyát Urunktól! Döbbenjünk rá arra, hogy Jézus megtalálása nélkül akármennyit is látunk – mi is vakok vagyunk.

Jézus nem úgy gondolkodott, mint az elöl haladók. Jézus nem gondolta azt, hogy neki most az egész világ megváltása miatt sietnie kell, és nem ér rá meghallgatni egy vak panaszát. Jézus – *megállt*. Józsué könyvében olvashatjuk, hogy nap és a hold megállt az égen, amikor Isten azt parancsolta nekik, hogy álljanak meg (Józs 10,12-14). Itt a nap és hold *ura* állt meg a vak mellett. Jézus azt parancsolta, hogy vezessék hozzá a vakot. Azaz: vezessék az út széléről, a tömeg közepére. Kerüljön a peremről a centrumba. *Őt* lássák azok, akik el akarták lökdösni.

Jézus megkérdezte a vakot, hogy mi kíván, mit tegyen vele? A vak ezt mondta: Uram, hogy újra lássak! És itt az „Uram" nem egy udvariaskodó megszólítás, hanem annak a megvallása, amit az oltár előtti igében is hallottunk, hogy „Jézus Krisztus *Úr*, az Atya Isten dicsőségére" (Fil 2,11). A vak *nem* pénzt kért. A vak *látást* kért. Kedves Testvéreim! Ne kérjünk mi se a mi Urunktól mindenféle vicket-vackot! Vizsgaötöst. Aprópénzt. Puszikat. Bulikat. Utazásokat. Jó kis kocsit… Lakáskát. Nyaralócskát. Ennek soha nem lesz vége… *Látni* akarjunk! A *Krisztust* akarjuk! A *Mindent* akarjuk! – És vele: megkapjuk az összes többit is.

És Jézus kimondta: *Láss!* És a vaknak *azonnal* megjött szeme világa. Miért? Mert a vakot megtartotta a hite. Csak a testet gyógyítani nem elég. Csak az üdvösség az igazi Egész-ség. A vak sem csak látást kapott. HITET kapott. A jerikói koldus – királyi hitet kapott. Sokunk megelégszik a koldus hittel is… Ezért botorkálunk még mindig a sötétben, vakon. Olyan világosságra mi nem juthatunk el, amely Jézusnak megadatott, aki e földön járva előre látta *mindazt*, ami vele történni fog. Nem is biztos, hogy mi megbirkóznánk ezzel… *De:* mindannyian eljuthatunk *arra* a világosságra, amelyre a jerikói vak koldus eljutott. Hogy lássuk és kövessük azt, aki *biztosan* tudja, hogy merre kell menni. És ez az út kedves testvéreim, a Jézus útja, minket az *örök életbe* visz.

Mi mindebből a tanulság? Jézust nem érti meg a tudni vágyó érdeklődés. Jézust nem érti meg a sajnálkozó részvét. Jézust CSAK a szabadulni vágyó nyomorúság érti meg. EZÉRT kell megvallanunk és átélnünk azt, minden egyes istentiszteletünkön kétszer is, először az igei rész előtt, és másodszor az úrvacsorai rész előtt, hogy vallom, hogy bűnös vagyok és kárhozatra méltó. Mert ha nem kerülünk a szabadulni vágyó nyomorúság állapotába, akkor sem az igét nem értjük meg, sem az úrvacsora felszabadító élményét nem éljük át. Akkor hiába jöttünk ma is el… Luther a halálos ágyán ezt mondta: koldusok vagyunk. És ezzel *igazán* közel került Jézushoz. Mert Jézust csak a koldusok ismerhetik meg. A majdani dicsőségüket Tőle tudakoló tanítványai – akkor még nem.

Végezetül: mi minden ebből a záró tanulság? A vak ember ott ült az út mellett – és várt. A bekötött szemű állat is vár vágóhídon – ameddig le nem vágják… Várjunk mi *máshogyan*! Várjunk mi *úgy*, ahogyan a vak. Várjunk mi is reménységgel telve! Várjunk mi hitet kérve Urunktól! És akkor: elkezdenek *velünk is történni a csodák*. Készen vagy-e erre? Igen? Akkor: kiálts Jézushoz! Mert Jézus *itt* van. Kövesd Jézust, és dicsőítsd Istent *te is*, ahogyan a vak, és ahogyan a nép tette. És mondd te is a zsoltárossal együtt: „A *te* kezedbe ajánlom

lelkemet, *te váltasz meg* engem, Uram, igaz Isten! *Vigadozom, és örülök* kegyelmednek, mert *gondod van* gyötrődő lelkemre." Ámen.

Ötvened vasárnap, 2026. február. 15. MEÖT – Vakok legyünk, vagy szabadok?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Példabeszédek könyve 9. fejezete 10. versében a következőképpen: „A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek a megismerése ad értelmet." — Urunk, olyan szép, amikor csak EGY mondatot csomózol a mi szívünkre, és az nem olyan, mint Pál apostol mondatai, amelyek kétoldalasak... Mi sokszor bosszúálló Istennek gondolunk Téged, akitől félnünk kell. Kérjük, hogy mutasd meg nekünk, hogy a Veled való minden találkozás mekkora öröm. Bontsd ki a lelkünkben a vágyat arra, hogy megláthassunk és megismerhessünk Téged, és ezzel az életünk szabad, teljes és örök legyen. Ámen.

Két csábító nő hívogat bennünket a Példabeszédek könyvének 9. fejezetében. (*A lányokat pedig két csábító pasi...*) **Az egyikük: a Bölcsesség — a másikuk: a Balgaság.** A Bölcsesség királynői pózban áll. A Balgaság szétvetett lábakkal ül. A Bölcsesség egy templomszerű, hétoszlopos házban finom, húsos falatokkal lakomát tart. Így hívogat a Bölcsesség minden szétküldött szolgája titeket: „*Ha tapasztalatlan vagy, térj be ide! Egyetek a kenyeremből, igyatok a legjobb boromból!*" (Péld 9,4-5). De közben a Balgaság is hívogat titeket: „*Ha tapasztalatlan vagy, térj be ide! A lopott víz édes, a titokban evett kenyér pedig gyönyörhöz vezet.*" (Péld 9,16-17). Látszólag a Bölcsesség is, és a Balgaság is az öröm forrása. Mind a kettő csábítóan hívogat bennünket. Ráadásul a Balgaság még szétvetett lábakkal is… **Csakhogy van ám egy óriási különbség. Ugyanis a Bölcsesség hozzáteszi ezt is a hívásához: Legyetek bölcsek – és akkor: -- Éltek!** (Péld 9,6). **És itt az Élet nem a királyi, vagy a nagyvilági életet: a mulatozást, hanem az ÖRÖK Életet jelenti.**

Hoppá… ITT derült ki a válaszút lényege. **Pillanatnyi, lopott örömöket akarunk-e kedves testvéreim, vagy örök életet?** Egy sivatagi országban a Balgaság lopott vize nem akármilyen bűn, hanem az egyik legnagyobb. Egy sokat éhező országban a Balgaság titokban megevett, lopott kenyere sem akármilyen bűn, hanem az egyik legnagyobb. Ezzel szemben egy sokat éhező országban **a Bölcsesség húsos falatokkal, bőséges kenyérrel és a legjobb borral teli, örök életet adó lakomája egy olyan öröm, amelynél semmi nem lehet jobb és több.**

A Bölcsesség hívása – Isten hívása Így szól Isten Ézsaiás próféta könyvében: „Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért, még ha nincs is pénzetek! Jöjjetek, vegyetek és egyetek! Jöjjetek, vegyetek bort és tejet, nem pénzért és nem fizetségért! … Hallgassatok rám, és finomat ehettek, élvezni fogjátok a kövér falatokat! … Hallgassatok rám, és élni fogtok! Örök szövetséget kötök veletek!" (Ézs 55,1-3). Isten hívása ugyanaz, mint Jézusé: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék!" Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen! (Jn 7,37; Jel 22,17). **Látjuk tehát, hogy a Bölcsesség nem más, mint Isten, a Balgaság pedig nem más, mint a – Gonosz**.

Még a rajta csúfolódóknak is szól a Bölcsesség hívása. A Bölcsesség lakomáját és a Balgaság lopott falatjait azonban egyszerre nem lehet választani. A Bölcsességgel, azaz: az Istennel való közösséghez meg kell gyűlölni a Balgaságot, azaz: a Gonoszt. Az, aki még döbbent rá arra, hogy a Bölcsesség és a Balgaság hívogatásában nem két jóllakásról van szó, azaz azt hiszi, hogy: mindegy, hogy melyiket választja, mindenképpen jól fog lakni – az nemcsak tapasztalatlan, hanem kifejezetten vak is. A mai vasárnap minket a vakságból isteni

bölcsességre hív. Pontosan úgy, ahogyan az oltár előtt felolvasott igében Jézus vakságból – örök örömbe, Jézus dicsőítő követésére hívta a jerikói vakot (Lk 18,36-43).

Idáig minden szép és jó. Tényleg csak a hülye cseréli el a gazdag és örök lakomát a pillanatnyi élvezetet nyújtó, lopott kenyérkére és lopott vizecskére. (*No persze nézzünk magunkba: hányszor voltunk és vagyunk mi ekkora hülyék... Ott van a párunk, aki hűségesen kitart mellettünk, mi meg elmegyünk egy buliba, berúgunk, és utána ki tudja, kivel találjuk egy ágyban magunkat... Ott van még két hét, hogy becsülettel felkészüljünk egy vizsgára, de mi inkább hülyére csaljuk magunkat, és vigyorogva bezsebeljük a lopott ötöst... És így tovább…*)

Itt jön azonban a bökkenő. Hallottuk: **a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme** (Péld 9.10a). Hát… Ez nem is olyan egyszerű… **Ahhoz, hogy bebocsátást nyerjünk Isten királyi menyegzőjére, rettegni kell az Istentől? Rettegés lenne az örök élet ára? Isten csak a szolgalelkű depressziósok Istene? Ez egyáltalán nem így van!** Miért?

Gondolkodjunk el azon, hogy volt-e már olyan tapasztalásunk az életünkben, amikor Isten közelében éreztük magunkat. (*Vagy ha ilyen még nem volt, akkor hallottunk-e, vagy olvastunk-e olyan emberről, akinek volt. Az utóbbi, az olvasás nem is olyan bonyolult: üssétek fel a Bibliát bárhol, ahol egy ember, akár egy próféta először találkozott Istennel, és ugyan-ezt fogjátok olvasni.*) **Isten emberi ésszel felfoghatatlan nagysága, tisztasága, fenségessége és hatalma döbbenettel teli tiszteletet teremt az emberben**. Ilyenkor jut hirtelen az eszünkbe minden törpeségünk és hernyóságunk: a megcsalt párunk, a lopott ötöseink és a sok-sok többi…

Van azonban itt az eredeti héber szövegben egy óriási csavar… A héber nyelv Isten nevére két kifejezést is használ. Az egyik a tetragrammaton, a JHWH, amely Istennek a Mózes kérdésére válaszként mondott: „Vagyok, aki vagyok" neve. A JHWH nevet mindig akkor használja az ószövetség nyelve, ha az irgalmazó és kegyelmező Istenről van szó. Mózes második könyvében Isten így fejti ki Mózesnek bővebben ezt a nevét: „A JHWH, A JHWH irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége – Nagy!" (2Móz 34,6) Isten másik gyakran használt, ószövetségi neve az Elohim, amelyik az igazságot teremtő, a bűnt igazságosan megbüntető Isten. **A Bölcsesség kezdete nem Elohím félelme.** – *Akitől tényleg lehetne is félni, mert igazsága jogosan megítél bennünket… –* **A bölcsesség kezdete az irgalmazó, a kegyelmező, a hozzánk örökké hűséges, minket mindennél jobban szerető JHWH félelme**. **AZAZ: az Isten felfoghatatlan nagyságával, tisztaságával, fenségességével és hatalmával való szembesülés össze-törettetését az Isten szeretete által való fel-emeltetésünk követi**. Így szól erről János apostol: „**Szeretteim: az Isten a szeretet. A szeretetben pedig nincs félelem, sőt, a teljes szeretet kiűzi a félelmet**" (1Jn 4,8.18). Ha megérezzük Isten reánk irányuló, felmérhetetlenül gazdag, örök szeretetét, akkor kiálthatunk fel a zsoltáros hitével: „Istenem, vezess és gondozz engem! A Te kezedbe ajánlom lelkemet, Te váltasz meg engem, Uram!" Így is van. Jézus valóban megváltott minket a kereszten – átvéve tőlünk minden bűnünket – a megcsalt párunkat és a lopott ötöseinket is mind. Így **vált teljessé a mi utunk Isten végtelen szeretete felé – Isten Egyszülött Fiának a nekünk adott végtelen szeretete által**.

Nem marad más hátra, semmint az igeszakaszunk egyetlen mondata második felének az átgondolása. (*Ne ijedjetek meg, ez már igen rövid lesz...*) Hogyan is hangzott ez? „A Szentnek megismerése ad értelmet" (Péld 9,10b). **Ahogyan átéljük Isten jelenlétét a mi életünkben, ahogyan rádöbbenünk arra, hogy Jézus minket TÉNYLEG megváltott a kereszten, úgy jutunk közel a Szentnek, azaz Istennek a megismeréséhez. És itt a megismerés nem**

konfirmációi lecke, hanem együttes élet Istennel. Az Istennel való együttes élet a Jézus által nyitott úton való fokozatos közeledés Isten nagyságához és tisztaságához. **Amikor leborulunk a mindenható Isten nagysága előtt, térden állva többet látunk, mint mások lábujjhegyen**. Ilyenkor kapjuk meg a felülről való bölcsességet, amely Jakab apostol szavaival: „tiszta, békeszerető, méltányos, engedékeny, irgalommal és jó gyümölcsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató" (Jak 3,17). Ezzel a felülről való bölcsességgel értjük meg Isten igéjét – nem úgy, mint az oltár előtt felolvasott igében a tanítványok, akik „semmit sem értettek" a Jézus által már harmadszor elmondott szenvedéseiből és feltámadásából (Lk 18,34).

Végezetül: az Isten megismerésével kapott bölcsességgel szabadok leszünk. Szabadok a bűntől, és szabadok a földi élet aggodalmaitól és félelmeitől.

Vakok legyünk, vagy szabadok? Ez a kérdés: válasszatok! A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy – *Jézus kegyelmével és Jézust követve* **– vakok tovább nem leszünk!** Ámen.

Böjti idő 1., Invocavit vasárnapja, 2021. február 21. Angyalföld

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, a böjti időszak első vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 16. fejezetében a 21. verstől a 27. versig, a következőképpen: "Ettől fogva kezdett Jézus nyíltan beszélni a tanítványainak arról, hogy Jeruzsálembe kell mennie, sokat kell szenvednie a vének-től, főpapoktól és írástudóktól, meg kell öletnie, de harmadnapon fel kell támadnia. Péter ekkor félrevonta őt, és feddeni kezdte: Isten mentsen, Uram, ez nem történhet meg veled! Ő pedig megfordulva ezt mondta Péternek: Távozz tőlem, Sátán, kísértesz engem, mert nem Isten akaratára ügyelsz, hanem az emberekére. Akkor Jézus ezt mondta tanítványainak: Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és kövessen engem! Mert aki meg akarja menteni az életét – elveszti azt, aki pedig elveszti az életét énértem – megtalálja azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall? Vagy mit adhat az ember váltságdíjul a lelkéért? Mert eljön az Emberfia az ő Atyjának dicsőségében angyalaival együtt, és akkor megfizet mindenkinek cselekedetei szerint." Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Szerda óta elkezdődött a böjt. De… Mi is az a böjt? Ha rákeresünk a „böjt" szóra az interneten, ilyesmiket találunk: gyógyböjt, terápiás böjt, politikai böjt, azaz: éhségsztrájk, avagy: spirituális böjt. „Modern" formája lehet a böjtnek a digitális böjt, avagy a természetvédő böjt. A böjt tehát a közvélekedés szerint lemondás valamiről. De a böjt „modern" felfogásaiban ez a „lemondás" csak átmeneti csupán. Negyven napig védjük a természetet (saját magunktól – egy kicsit…) utána meg ott folytatjuk, ahol abbahagytuk…

Kedves Testvéreim! A böjt sokkal több, mint lemondás. A böjt visszatérés a keresztség szentségében kapott kegyelemhez, hogy Krisztus erejében, új életben járjunk, naponta harcolva az ördöggel, ahogyan Krisztus tette – éppen a mai igénkben is. Hogyan is kezdődik el a mai igénk? „Ettől fogva kezdett el Jézus nyíltan beszélni…" Rögtön felmerülhet a kérdés bennünk: Mitől fogva? Mi volt az a fordulópont, amelytől kezdve Jézus elérkezettnek látta az időt, hogy nyíltan beszéljen? A fordulópont Péter apostol Cézárea-Philippibeli tanúságtétele

volt, amikor Jézus megkérdezte a tanítványait: „Hát ti kinek mondotok engem?” Simon Péter pedig ezzel válaszolt: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.”

Péter tanúságtétele után mondja el először nyíltan Jézus, hogy sokat kell szenvednie, meg kell öletnie, de harmadnapon fel kell támadnia. Figyeljük meg az ismétlődő „kell” szavakat! Jézus minden cselekedete Isten akaratának a beteljesítése, ami nem más, mint a kereszt hordozása – ahogyan arra még később kitérünk. A mai igénk szavaival „fordítja rá” Jézus a tanítványait a „célegyenesre” – amely a Golgotához vezet. A böjti időszak „fordít minket rá” a „célegyenesre”, amely a nagyhéthez, a feltámadás csodájához vezet el minket. Kedves Testvéreim! Hagyjuk magunkat ráfordítani Urunk útjára! Erről szól a böjt. EZ a böjt. Nem pusztán étkezési szokás.

A mai igénkből három fontos üzenetet emelek ki: a kísértést, a kereszthordozást és az igazi életünk megtalálását. Az első üzenet a kísértés. A mai igénkben Péter rögtön a Jézust Krisztusnak, az élő Isten Fiának mondó tanúságtétele után megkísérti Jézust. Péter meg sem hallja, fel sem fogja a legmegdöbbentőbb üzenetet, hogy Jézusnak harmadnapon fel kell támadnia. Péter leblokkol ott, hogy Jézust meg fogják ölni. „Isten mentsen Uram, ez nem történhet meg veled!” – mondja Péter Jézusnak. „Mi ebben a kísértés?” – kérdezhetnénk. „Hát már szeretni sem lehet Jézust? Hát már jót sem lehet akarni Jézusnak?” Jézusnak hatalma van másként cselekedni. Jézus megteheti, hogy nem teljesíti be Isten akaratát. ÍGY válik a kedves, baráti szó: kísértéssé. Jézus azonban azonnal, „élből” visszautasítja ezt a kísértést. Mi tehát a kísértés? A mai korunk infantilizálta a kísértés fogalmát. Hányszor mondjuk: nem tudtam ellenállni a kísértésnek… És ilyenkor valami édes, kedves, bájos kis elcsábulásra gondolunk. *Bűnöztem*, azaz: megettem egy szelet csokit. Pedig a kísértés nem egy gyermekcsínyt bevezető gondolat csupán, hanem ennél sokkal nagyobb veszély. A kísértés a bűnre csábulás és csábítás. A kísértés a bűnhöz vezető út. Úgy is mondhatnám, hogy a kísértés a bűn előjátéka. Ravasz dolog a kísértés nagyon. Először még... ártatlannak látszik, azaz megtehető. Aztán (onnan nézve) már a következő lépés is megtehető… És így tovább… De ha a bűnbe vezető útnak már a századik lépésénél tartunk (és higgyétek el testvéreim, sok év múltbeli tapasztalatából tudom, hogy könnyen eljön az a századik lépés…) akkor már rá sem ismerünk a kezdeti önmagunkra. Ahogyan Jakab apostol írja: „a kívánság megfoganva bűnt szül, a bűn pedig kiteljesedve halált nemz.” (Jak 1,15). Krisztus azonban életet hozott nekünk, és nem halált. Rajtunk áll, hogy mit válasszunk. A kísértés valami tőlünk független dolog lenne? Nekünk pedig csupán az a feladatunk, hogy elkerüljük? Nem így van. Figyeljünk Jakab apostolra, aki így fogalmaz: „Mindenki a saját kívánságától vonzva és csalogatva esik kísértésbe” (Jak 1,14). A kísértés a saját ó-ember mivoltunk része. A kísértés mibennünk van. Csak Jézushoz fordulva, csak Jézus segítségével tudjuk legyőzni. Jézus pedig hűséges Urunk. Segíteni fog nekünk legyőzni a kísértéseinket, ha Hozzá fordulunk. Ahogyan a zsidókhoz írt levél mai igeszakasza mondja: Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, de nem vétkezett.

A mai legfontosabb üzenetünk a kereszthordozás. Dsida Jenő „Út a kálváriára” című verséből való a következő részlet. Gondolkodjunk el a vers közben: csak Jézusról szólna mindez?
Valaki ballag a hegyen,
Hűs homlokáról fény sugárzik:
Úgy legyen!
Valaki lépked, felfelé tart,
Bozót közt víg madársereg.
Valaki lassan felfelé tart.

Tövisről vérharmat csepeg…
Valaki fel, a csúcs felé tart,
Hogy önmagát feszítse meg.
Jézus Urunk ezt mondta a tanítványainak, és ezt mondja nekünk a mai napon is: „Aki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és kövessen engem!” Figyeljünk fel először az „akar” szóra! Megtehetjük, hogy nem akarunk Jézus után menni. Akarunk-e Jézus után menni? EZ a böjt legfontosabb kérdése. EZ egész életünk legfontosabb kérdése.

Mit jelent a kereszt hordozása? Keresnünk kell a mártírhalált? Nem jó keresztyén az, aki nem szenved eleget? Az önkínzás lenne a böjt lényege? … Ne akarjuk mi magunk meghatározni a saját utunkat. Nem kell nekünk a mártíromság gondolatában tetszelegnünk, még akkor sem, ha ez nem az életünk feláldozása, hanem afféle mai, házi-mártírság. „Én feláldoztam magam a családomért. Én feláldoztam magam (*és a családomat*…) a munkámért.” A sor folytatható… Ezek a magunk alkotta magán-keresztek – zsákutcák. Amire Jézus hív minket, az az elfogadása annak, amit Urunk ránk mér. Amire Jézus hív minket, az az, hogy vegyük komolyan azt, amikor kimondjuk a Tőle tanult imádságban Mennyei Atyánknak, hogy „legyen meg a Te akaratod”. Ebben gyakoroljuk magunkat a böjt alatt.

A kereszthordozás nem néhány héten át tartó bűnbánat csupán. A Lukács szerinti evangélium hasonló igeszakasza azt hangsúlyozza, hogy vegyük fel naponként a keresztet. Ahogyan Luther monda: „Ez pedig nem más, mint az ó-ember megölése, és az új ember feltámadása: e kettőnek kell történnie bennünk egész életünkön át.” Nem lehet úgy Jézus után menni, hogy a böjtben utána megyek – azután meg abbahagyom. Jézus követése nem az életünket színesebbé tevő alkalmi kaland. Jézus Urunk követése életforma. Életforma, azaz: az Örök Élet evilági formája.

A keresztet nem azért kell vinni, mert a keresztet vinni jó. A keresztet azért kell vinni, mert Jézussal együtt vihetjük, mert Ő ad hozzá nekünk elég erőt, mert Ő méri ki, hogy mekkora legyen számunkra ez a kereszt, és legfőképpen azért, mert a keresztút végén ott van a feltámadás. A feltámadáshoz azonban nem vezet kerülőút, kiskapu. Ne reménykedjünk olcsó kegyelemben! Csak Jézust követve juthatunk el az Örök Élethez.

Nehéz dolog mindez nekünk… El akarjuk kerülni, és másokkal is el akarjuk kerültetni a kereszt-hordozást. Amikor három éve egy lelkigondozói tanfolyamon vettem részt, az egyik legtanulságosabb üzenet az volt, hogy a lelkigondozót azért keresik fel, hogy emelje át a szenvedőt a mélyponton, a túlsó part, a boldogság felé. Ezzel szemben azonban a lelkigondozó elkíséri a szenvedőt a szenvedése legmélyére. Miért? Ilyen részvétlen, gonosz ember a lelkigondozó? Nem! Azért kíséri el a lelkigondozó a szenvedőt a mélypontra, mert a szenvedő ott, a szenvedése középpontjában találkozhat Jézussal.

Annak is már két éve volt, hogy Jeges Mirjam, a magyarszéki sarutlan karmeliták főnöknője ezt mondta nekem: „Tudja Péter, mi itt, a klauzúra bezártságában nem tudunk elfutni a problémáink elől. Végig kell, hogy imádkozzuk őket.” A problémáink mélységét imádságainkban végigjárva is lehet találkozni Jézussal. A kereszthordozásról szóló részt Balikó Zoltán szavaival zárom: „Aki nem ült még az ágya szélén összetörve, aki nem nyúlt morzsák után, aki nem sírt át éjszakákat – az előtt ismeretlen még Isten világa. … Ebben a mélységben kezd el változni egyedül valami bennünk, ami elvezet a megtisztuláshoz, a halálon át – az életre.”

A mai igénk harmadik üzenete az igazi életünk megtalálásáról szól. Ahogyan már átgondoltuk, a mai igeszakaszunk előtt Péter apostol tanúságtétele állt: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” A mai igeszakasz után Jézus Pétert, Jakabot és Jánost maga mellé véve felmegy a megdicsőülés hegyére, és ott átváltozik: „arca fénylett, mint a nap, ruhája pedig fehéren ragyogott, mint a világosság”. Ez a három történet, Péter tanúságtétele, a mai igénk és Jézus megdicsőülése mind a három szinoptikus evangélista elbeszélésében pontosan ugyanúgy követi egymást. A kereszthordozás tehát nem az út vége. A kereszthordozás nem egy önnemesítő gyakorlat. A böjt nem betölt, hanem előkészít valamit.

A mi utunk vége, kedves testvéreim – még előttünk van. És az utunk vége gyönyörű lesz. „Mert eljön az Emberfia az ő Atyjának dicsőségében angyalaival együtt”. És az Emberfia, Jézus Urunk azt mondja nekünk, hogy „aki pedig elveszíti az életét énértem, megtalálja azt”. Aki hagyja magát ráfordítani Jézus útjára, aki akar Jézus után menni – az együtt örvendezhet Vele az ő Atyjának dicsőségében, az Örök Életben. Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Urunk! Köszönjük, hogy irgalmas főpapunk vagy, aki megindulsz erőtlenségeinken. Köszönjük, hogyha segítségül hívunk, Te meghallgatsz minket, és megláttatod velünk üdvösségünket. Köszönjük, hogy oltalmunk és várunk vagy. Köszönjük, hogy csak akkora keresztet adsz nekünk, amelyet még elhordozhatunk. Kérjük Urunk, erősíts meg bennünket, hogy a Te utadon járjunk – egész életünkben, minden nap.Ámen.

Böjti idő 1., Invocavit vasárnapja, 2023. február 26. MEÖT – A megváltottságunk a bűntől nem adhatja a nyugalmunkat a bűnben

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk János apostol első levele 3. fejezete 5.-től a 9. verseiben a következőképpen: „Azt pedig tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket, és hogy őbenne nincsen bűn. Aki őbenne marad, az nem vétkezik: aki vétkezik, az nem látja, és nem ismeri őt. Gyermekeim, senki meg ne tévesszen titeket: aki az igazságot cselekszi, az igaz, mint ahogyan ő is igaz. Aki a bűnt cselekszi, az az ördögtől van, mert az ördög cselekszi a bűnt kezdettől fogva. Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerombolja. Aki az Istentől született, az nem cselekszik bűnt, mert az ő magja van benne, és nem vétkezhet, mert az Istentől született.” Urunk, a te igéd élet és igazság. Vezess minket a Te követésedre igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **János apostol első levele olyan, mint egy csiszolt gyémánt. Csak egészében mutatja meg a teljes szépségét.** Ezért hadd javasoljam – *sőt, kérjem!* – Tőletek, hogy olvassátok el otthon a levél egészét. A levél igen rövid: még tagoltan felolvasva is csak negyed óra. (*Kipróbáltam többször: onnan tudom.*) János annyira egyben lát mindent, hogy a levél egymással át- és átszövődő motívumai, csak így, a teljes szöveg átolvasása után válnak érthetővé – és egyben gyönyörűségessé. Urunk dicsőségének a ragyogása, a tisztasága és a Szentírás teljességének az ereje hat át bennünket akkor, ha elolvastuk János egész levelét. Tegyük meg! Érezzük ezt meg!

Voltak (*és vannak…*) azonban nem is kevesen, akik egy hatalmas kalapáccsal ezt a csiszolt gyémántot a darabjaira törik. Az ilyen emberek a saját nézőpontjuknak megfelelő jánosi mondatrészeket – *a levélből kiragadva* – örök érvényű igazságként hirdetik. Merthogy könnyű félreérteni ezt a mai igeszakaszt… Két irányba is. Az egyik evangélikus énekünk ezt mondja: „Bűnben élni ne legyen bátorságom.” Luther pedig ezt mondta: „Légy bűnös és vétkezz bátran, de még bátrabban higgy és örvendezzél Krisztusban, aki legyőzte a bűnt, a

halált és a világot!” **Hát most akkor hogyan is állunk a bűnnel? Elvakult optimistaként? „Én nem vagyok bűnös!” Vagy reménytelen pesszimistaként? „Én nem lehetek más, csakis bűnös…”**

Jónéhányan lehettünk már olyan helyzetben, hogy képesek voltunk elvégezni valamit – ráadásul: színvonalasan és jól. Rádöbbentünk arra, hogy ebben „jók” vagyunk. Törekedni kezdtünk arra, hogy még jobbak legyünk. Megtörtént az, hogy ez sikerült is. Igen jók, sőt: kiválóak lettünk valamiben. Egy idő után – elkezdtünk sütkérezni a saját kiválóságunkban. Nem is vettük észre, hogy mikor történt meg az, amikortól már ezen a szemüvegen keresztül kezdtünk el nézegetni másokat is. „*Ők is ennyire kiválóak, mint én? Hát, azért ez nem teljesen így van… Sőt!*” Amikor ilyenek voltunk (*én is sok életszakaszomra emlékszem most vissza, amely ilyen volt*), közel jártunk a perfekcionizmushoz. Én képes vagyok arra, hogy ezt „tökéletesen” megcsináljam. Én nem hagyhatom abba ezt addig, ameddig „tökéletesen” meg nem csináltam. (*Lehet, hogy most éppen a böjtre készül valamelyikünk ilyen rendíthetetlen elhatározással?*) Bezzeg a szomszédom! Az nem képes erre…

Veszélyes út a perfekcionizmus. Önveszélyes, közveszélyes és üdvösségveszélyes is. A perfekcionisták kedvenc igerészlete a mai igeszakaszból két töredékmondat: „Aki az Istentől született, az nem cselekszik bűnt.” „Aki a bűnt cselekszi, az az ördögtől van.” **A perfekcionista el sem tudja képzelni azt, hogy ő bűnt cselekedhetne.** Az ki van zárva! Egész életét arra fordította, hogy tökéletes legyen a bűntelenségben! És neki az ilyen dolgok mindig sikerültek… Azaz: ő tökéletes a bűntelenségben is. Tehát: Ő az Isten gyermeke. Bezzeg a szomszéd! Az tegnap is: mit tett! A szomszéd: az világosan az ördögtől van. Ő nem Isten gyermeke. Hány és hány olyan gyülekezet él a világon, amely az „Isten gyermeke” címkét önkényesen osztogatja: Te Isten gyermeke vagy! Te nem vagy Isten gyermeke.

Kedves Testvéreim! **Nem mi mondjuk meg azt, hogy ki az Isten gyermeke! Isten maga**, az Ő Egyetlen Fia, Jézus Krisztus által az egyetlen, **aki megmondja, (aki megmond*hat*ja,) hogy ki az Ő gyermeke – és ki nem. A perfekcionista tehát nemcsak azért bűnös, mert farizeus: kívül jó, de belül rohadt; hanem azért a legbűnösebb, mert saját magát tette az Isten helyére**. Ordass Lajos, a mártírsorsú, kétszer is félreállított evangélikus püspök mondta: „Milyen kíméletlenül ítélkező tud lenni az olyan ember, aki valamilyen bűnben nem érzi magát vétkesnek! A pöffeszkedő igazság taszít. Jézus bűntelensége ellenállhatatlanul vonz.”

A második alapos félreértés az olcsó kegyelem. „*Jézus megváltotta a bűneinket. Azaz… nem kell a bűneinkkel törődni, ez a dolog már el van intézve… Különben is: a bűn az ember alaptermészete, így még ha akarom, akkor sem tudom abbahagyni, így hát mit törődjek én ezzel az egésszel. Én elhiszem, hogy Jézus tényleg élt, hogy tényleg meghalt a kereszten, najó, még azt is: hogy értem is meghalt – de ennyi legyen elég. Kérem az üdvösségemet cserébe!*” Ez egy óriási tévedés. **A megváltottságunk a bűntől nem adhatja a nyugalmunkat a bűnben**.

Egy ezzel rokon félreértés az, amikor kapunk egy-két (*vagy akár több*) kegyelmi ajándékot Jézustól, azaz voltak olyan pillanatok az életünkben, amikor úgy éreztük, hogy Jézus meglátogatott minket, Jézus megérintett minket, Vele lehettünk. Sokszor ilyenkor azt hisszük, hogy itt van az Út vége. Hogy célba értünk. Emlékezzünk Péter apostolra Jézus megdicsőülésének a hegyén! „Mester!” – mondta Péter – „Jó nekünk itt lennünk.” (Mk 9,5) Ez azonban nem az Út vége. **Le is kell tudni jönni a megdicsőülés hegyéről! A lelki élmény önmagában nem elég a Jézus-közelséghez! A Jézus-közelségnek tettekben is meg kell mutatkoznia.** Nálam is így volt ez. Két évig egymás után kaptam a Jézus-közelségéről

tanúskodó élményeket. De utána Jézus maga dobott be engem a tettek közepébe: presbiter, majd felügyelő lettem; levezettem egy nagy templomfelújítást (én, aki a téglát nem tudtam megkülönböztetni a maltertől); és lelkész lett belőlem.

János ennek a levelének az első fejezetében világosan megmondja azt, hogy az ember bűnös, még akkor is, ha az Isten gyermeke. Ezt az igeszakaszt idézzük az úrvacsorai bűnvallás során: „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk," – mondja János – „önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság." (1Jn 1,8). **A perfekcionizmus tehát itt, ugyanebben a levélben léket kapott, és elsüllyedt.** Reménykedjünk abban, hogy a perfekcionizmus bennünk is elsüllyed, és sokkal nagyobb *szeretettel* tudunk majd a velünk egyformán bűnös embertársainkra tekinteni, mint eddig. Miért a szeretet a lényeg? Ezt János levelének szinte az összes többi szakaszában olvashatjuk. Például a 4. fejezetben: „Isten szeretet, és aki szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. (1Jn 4,16a).

A perfekcionizmus tehát meghalt: túl kevés szeretettel élő, bűnös emberek vagyunk. Mi ad reménységet mindezek után? Ugyanannak a János leveléből való úrvacsorai szakasznak a folytatása, amelyet felolvastam az előbb: „**Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz az Isten: megbocsátja bűneinket és megtisztít minden gonoszságtól.**" (1Jn 1,9). Erről szól a Zsidókhoz írt levél is: „Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, de nem vétkezett. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk." (Zsid 4,15-16) Jézust az ördög háromszor is megkísértette az oltár előtt felolvasott igében. Azonban **Jézus a megkísértések során is, és a keresztfán is *véglegesen* győzött az ördög felett**. Ahogyan az igeszakaszunk mondja: Jézus az ördög munkáit lerombolta. Az eredeti görög szöveg szerint: szétoldotta, szétmállasztotta. **Jézus és az ördög harca tehát nem két gigász nagy, történelmi mondába illő, heroikus küzdelme volt! Jézussal szemben az ördögnek esélye sincs. Jézus jelenlétében az ördög szétmállik. Darabjaira hullik. Eltűnik.**

Ez a mi óriási reménységünk. Nem a saját erőnk, hanem a Jézus ereje. Ahogyan a bevezető zsoltár mondta: Segítségül hív, és én meghallgatom – így szól az Úr – megláttatom vele üdvösségemet. Kedves Testvéreim! **A mi üdvösségünk Isten egyszülött Fiában, Jézusban láttatik meg velünk. Ez a mi feladatunk a böjtben, ez a mi feladatunk az egész életünkben: lássuk meg Jézust, a mi üdvösségünket!** És ha Jézus közelében vagyunk, akkor az ő ereje megvéd bennünket. Nem felszólítás lesz az, hogy ne vétkezzünk, hanem Jézus közelében *beáll* ez az állapot a mi életünkben. Mert Jézus elveszi a bűnt az ember és Isten kapcsolatából, és ezzel megnyitja a szabad utat Isten felé. Újra idézem a Zsidókhoz írt levél szakaszát: Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk." (Zsid 4,15-16). Így járuljunk ma az úrvacsorához is.

De mindez, sem a bűnösségünk, sem a megváltottságunk, sem Jézus ereje az ördög ellen *nem* jelentheti azt, hogy mi saját magunk megnyugodhatunk, és azt mondhatjuk: hogy a bűn elleni küzdelem a fejünk felett, egy másik hadszíntéren zajlik, nekünk ebben teendőnk nincs. Ahogyan Luther mondta: „Arról nem tehetünk, ha egy madár elrepül a fejünk fölött, de arról igen, ha fészket is rak a kalapunkba." Ha a Jézus közelségébe jutásunk után elégedetten hátradőlünk a székünkben, akkor azt történik velünk, amit Jézus Urunk mondott a Máté szerinti evangéliumban: Amikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, víz nélküli helyeken bolyong, nyugalmat keres, de nem talál. Akkor így szól: Visszatérek házamba, ahonnan kijöttem. Amikor odaér, *üresen,* kiseperve és felékesítve találja azt. Akkor

elmegy, maga mellé vesz másik hét lelket, még magánál is gonoszabbakat, és bemenve megtelepednek ott; és végül ennek az embernek az állapota rosszabb lesz, mint azelőtt volt. (Mt 12,43-45). A szakasz lényege az „üresen" szó. Ha mi nem állunk őrt a saját lelkünk házában, ha nem várjuk, nem hívjuk a szívünkbe Jézus Urunkat minden nap újra, és újra, akkor „üres" lesz a mi házunk, és a bűn fészket rak benne. És az elbizakodottságunk miatt (*a perfekcionizmusunk miatt*) ez a fészek még nagyobb is lesz annál, mint amilyen korábban volt.

Minden nap újra és újra megtérésre van tehát szükségünk. **Én ezt, a Jézus Urunkhoz való naponkénti megtérésünket, és az Ő áldott védelmének az újbóli és újbóli megtapasztalását kívánom mindannyiunknak – most a böjtben, és utána mindörökké. Ámen**.

Böjti idő 1., Invocavit vasárnapja, 2024. február 18. MEÖT – Ciki vagy trendi manapság hinni?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 4. fejezetének az elsőtől a 11. verséig a következőképpen: „Akkor elvitte Jézust a Lélek a pusztába, hogy megkísértse az ördög. Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett. Ekkor odament hozzá a kísértő, és ezt mondta: Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek változzanak kenyérré! Ő így válaszolt: Meg van írva: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik." Ezután magával vitte őt az ördög a szent városba – a templom párkányára állította, és így szólt hozzá: Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat, mert meg van írva: „Angyalainak parancsot ad, és kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben." Jézus ezt mondta neki: Viszont meg van írva: „Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet!" Majd magával vitte az ördög egy igen magas hegyre, megmutatta neki a világ minden országát és azok dicsőségét, és ezt mondta neki: Mindezt neked adom, ha leborulva imádsz engem. Ekkor így szólt hozzá Jézus: Távozz tőlem, Sátán, mert meg van írva: „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!" Ekkor elhagyta őt az ördög, és íme, angyalok mentek oda, és szolgáltak neki." – Urunk! Mi olyan sokszor csak bolyongunk az élet kísértéseiben, és megyünk a tömeg, a trendek után. Kérjük, hogy mutasd meg a Te utadat, és adj erőt a követéséhez – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! Ciki vagy trendi manapság hinni? – Ez volt a mai istentiszteletre hívó híradásom fő kérdése. Itt most megkérdezheti valaki: *"De Péter, hát hogyan kerül a csizma az asztalra? Hogyan passzol ez a kérdés a böjti idő első vasárnapjának a Jézus megkísértéséről szóló igéjéhez?"* Hamarosan kiderül, hogy egyáltalán nincs olyan messze a kettő egymástól, mint ahogyan azt elsőre hinnénk. Várd ki türelemmel :)

Mitől függ az, hogy valami „ciki" vagy „trendi"? A sok évszázados válasz erre az, hogy: a közvéleménytől… Azaz: a többség által követett úttól. A „tömegek bölcsességéről" írt könyv húsz éve bestseller. A sok helyen fellelhető elemi tudás összerakásának olyan mesterpéldái vannak, mint a wikipedia, vagy a chatbot.

Ez mind nagyon szép… Ámde: Lackfi János itt közbeszól: „Ha a bűn nem lenne vonzó, a kutya se csinálná. Ha nem finom a csali, nem harapnak a halak. A horogról – meg jobb kussolni… Kit érdekel? Ha valamit közös megegyezéssel csinálunk, az nem lehet rossz. Kinek mi köze hozzá? Ha kézen fogva ugrunk le a szakadékba, nem halunk meg – ugye?"

Tényleg érdemes a divatot, a trendit, a tömegek „bölcsességét" követni? Hiszen száz és száz példát tudunk mondani arra, amikor ez a híres „tömegek bölcsessége" primitív eszközökkel – manipulált.

Rendben: legyen a *lázadás* az új trend. *Nem* azt teszem – amit a szüleim. *Nem* azt teszem – amit elvárnak tőlem. Manapság már a negyvenesek és az ötvenesek is sokszor lázadnak. Az elmúlt hetekben nem egy olyan volt tanítványommal beszélgettem, aki éppen most kezd új életet. Újra egyetemre jár. Teljesen más egzisztenciát épít ki magának, mint eddig. Én is két éve, 63 évesen találtam meg igazán a helyemet – lelkészként, veletek. Megéri újat kezdeni. Life-long-revolting. Élethosszig tartó lázadás.

Élethosszig tartó lázadás… Nem fárasztó ez egy kicsit? **Ha csak az az iránytűm, hogy a tömeg ellen megyek, ha csak az az iránytűm, hogy a környezetem ellen megyek, vagy a saját múltam ellen megyek, az nem lesz *pontosan olyan primitív*, mint a tömeg követése?** Hiszen *soha* nem mehetek arra, amerre a tömeg megy, mert én: „lázadok"! A mai Magyarországon az állam hivatalos ideológiája a kereszténység. A „korrekt", a lázadó magatartásnak ezt kellene megtagadnia?

Hol lehet ebben a zavarban iránytűt találni? Kedves Testvéreim! A mi iránytűnk *nem kint* van. A mi viszonyítási pontunk *nem* a világ. **A mi iránytűnk *bent* van. A lelkünk mélységében. Neve is van: úgy hívják, hogy – *Jézus*.** Jézus, aki „tegnap, ma és mindörökké ugyanaz" (Zsid 13,8).

Mi volt a „trendi" Jézus korában? Egy tisztességes Messiásnak a következő három dolgot kellett tennie. Első trend: kenyeret kellett adnia a népnek – ingyen és sokat, mint Mózes adta a mannát egykoron. Ne feledjük, hogy az ötezer ember megvendégelése után (*amit Jézus az eredeti szándéka ellenére, szánakozásból tett meg; Mk 6,34*) a tömeg királlyá akarta tenni Jézust (Jn 6,15). Második trend: a Messiásnak valami nagy, látványos csodát kellett végrehajtania. Például: leugrani a Templom párkányáról – és a levegőben szállva életben maradni. Vagy: leszállni a keresztről. (*Gondoljunk ebbe bele: őrjöng a diadalittas tömeg; körbehordozzák a trendi Jézust – és: elmarad a feltámadás… – és: elmarad a megváltásunk egésze…*) Harmadik trend: a Messiásnak le kellett ráznia a rómaiak igáját, és a választott népet minden más nép urává kellett tennie. *Mindenki* ezt várta el Jézus korában egy trendi Messiástól. Amit Jézus tett – az éppenhogy nem trendi, hanem ciki volt: prostituáltakkal és árulókkal evett, leprásokat és hullákat fogdosott. És a vége, a Nagypéntek: az meg – vér-ciki…

A Messiástól elvárt három trend – pontosan az a három kísértés, amelyet Jézus kapott a pusztában. Figyeljük meg az ördög mesteri tervét! Kétkedéssel átitatott hízelgéssel kezdi: „Ha Isten Fia vagy…" (*Ez is kérdés? Pontosan a negyven napos pusztai böjt előtt mondta maga Isten Jézus megkeresztelkedése során, hogy „Ez az én szerelmetes Fiam!"*) Emlékezhetünk a paradicsomi történet kezdetén a kígyó szavaira: „Csakugyan azt mondta Isten?" Ugyanaz a behízelgő és kétkedő hang. Utána jön a saját emberi vágyakra való alapozás. Jézus negyven napig éhezett. Éhes. – Hát egyen! – Jézus Mózes 5. könyvéből vett igével veri vissza az ördögöt. Nem az evéssel van itt a baj! Hanem azzal, hogy Jézus csak ott tett csodát, ahol ebből hit fakadt. Az ördög pedig nem hisz. Ez a lételeme. Erre az ördög a 91. zsoltárból idéz. Jézus ismét Mózes 5. könyvével válaszol. Nyilvánvaló lesz, hogy Jézus *soha* nem állítja az Atyát kész tények elé. Az ördög itt már látja, hogy vesztett. Isten egyszülött Fia *minden határon túl* aláveti magát a Mennyei Atya akaratának. Erre az ördög előjön a valódi

kártyájával: Tiéd minden, ha engem imádsz… Itt nevezi a nevén először az ördögöt Jézus – és mutatja meg a hatalmát rajta azzal, hogy a zsidóság alapvető imáját, a sömát idézi – és elűzi.

Ha valaha minket is megkörnyékez az ördög, pontosan ez a teendőnk nekünk is. Egy: A nevén kell nevezni. Kettő: Jézus segítségét kell kérni. Mert mi egymagunk az ördögnél – mindig gyengébbek vagyunk. Mert minket az ördög mindig legyőz. De *Jézust az ördög nem győzi le soha!* Azaz: ha Jézus védelme alá bújunk – *mindig* meg leszünk védve az ördög ellen. Ezt sokszori megtapasztalásból tudom.

Melyek a mi mai kísértéseink? Mindenkinek jut jónéhány személyes – saját. Ne féljünk ezektől. Ahogyan Luther mondta: éppen az a legveszedelmesebb kísértés, ha nem vagyunk kísértésben… De ne is próbáljunk meg csak egymagunk küzdeni a kísértéseinkkel. Ahogyan Luther a Nagy Kátéban írta: Isten *szereti* a kísértéseket – hogyha azok minket imára indítanak. Indítsanak hát a kísértéseink minket imára. Mert az ördög Jézust nem győzi le *soha*.

Hadd soroljak fel hét olyan kísértést is, amely az egész emberiségre vonatkozik. Mindegyik a *több*-bel kapcsolatos. 1. Túlfogyasztás. 2. Egyenlőtlenség. 3. Az élettér fizikai kiterjesztése. 4. Az élettér virtuális kiterjesztése (*a Homo matrix*). 5. A gondolkodási kapacitás kiterjesztése (*ennek az első lépése az AI*). 6. A biológiai kapacitás kiterjesztése (*transzhumanizmus*). És végül 7. Az energiaforrások kiterjesztése. **Több, több és több… De hol marad a *jobb*? Hol marad a *mélyebb*?** Ahogyan Ferenc pápa mondta a Laudato si-ben: „*Lehetséges az*, hogy *kevésre* legyen szükségünk – és *nagyon* éljünk.” **A növekedés igazi útjai *belül* vannak**: „a testvéreinkkel való találkozásokban, a szolgálatban, a karizmáink kibontakoztatásában, a zenében és a művészetben, a természettel való kapcsolatban, az imádságban.”

Ciki vagy trendi manapság hinni? Remélem, hogy mostanára már rájöttünk arra, hogy ez a kérdés célt tévesztett, irreleváns. A mi időhorizontunk *nem* a pillanathoz igazodik. Nekünk *nem* a közvélemény diktál. Mert van egy biztos utunk, amely az örök életbe vezet. Neve is van. Úgy hívják, hogy: Jézus.

Az igehirdetés végén hadd mondjak el egy történetet. Élt egyszer egy nagyon balga ember. Még azt is elfelejtette, hogy melyik ruháját hova rakta le este. Így reggel nem tudott rendesen felöltözni. Egy nap azonban – eszébe jutott a megoldás! Felírta este egy-egy papírra: zokni, balra. Nadrág: szemben. Ing: jobbra. Másnap reggel boldog volt, ahogyan a végére ért a céduláknak. „Istennek legyen hála, végre egyszer rendesen felöltöztem.” Aztán meg kétségbe esett: „Minden cuccom rajtam van. De hol vagyok én? De *hol vagyok én*? ...”

Kedves Testvéreim! Pontosan úgy, mint az egyszeri ember, mi is tele vagyunk cuccokkal. És tele vagyunk kísértésekkel is – hogy még több cuccunk legyen. Csak éppen nem találjuk ezekben meg saját magunkat… – Elkezdődött a böjt. Hámozzunk le néhányat ezekből a cuccokból. *Találjuk meg* saját magunkat! Hol? Legbelül. A Krisztus Jézusban. Ámen.

Böjti idő 1., Invocavit vasárnapja, 2025. március 9. MEÖT – Hol vagy? Mit tettél?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve 3. fejezetének az elsőtől a 13. verseiben a következőképpen: "A kígyó pedig ravaszabb volt minden vadállatnál, amelyet az Úristen alkotott. Ezt kérdezte az asszonytól:

Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek? Az asszony így felelt a kígyónak: A kert fáinak gyümölcséből ehetünk, csak annak a fának a gyümölcséről, amely a kert közepén áll, mondta Isten: Ne egyetek abból, ne is érintsétek, hogy meg ne haljatok! A kígyó erre így felelt az asszonynak: Dehogy haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy azon a napon, amelyen esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó és mi a rossz. Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, hogy csábítja a szemet, és kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított hát a gyümölcséből, és evett. Adott a vele levő férjének is, és ő is evett. Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy: -- meztelenek. Ezért fügefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak. Amikor aztán meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor sétált a kertben, az ember és a felesége elrejtőzött az Úristen elől a kert fái között. De az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy? Az ember így felelt: Meghallottam hangodat a kertben, és megijedtem, mert meztelen vagyok, és ezért elrejtőztem. Az Isten erre azt kérdezte: Ki mondta meg neked, hogy meztelen vagy? Talán ettél arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél? Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, ezért ettem. Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tettél? Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, ezért ettem." – Urunk, porba sújtottan állunk meg előtted, mert mi is mind ilyenek vagyunk. Kételkedünk a Te igédben. Elcsábulunk a kísértésekben. Bizalmatlanná és rettegővé válunk Veled szemben. Kérjük Urunk, hogy mutasd meg nekünk a Te megváltó kegyelmed és mindent átható szereteted erejét! Járulhassunk bizalommal a Te kegyelmed trónusához, hogy irgalmat nyerjünk. Ámen.

Kedves Testvéreim! **A böjt az önvizsgálat ideje. Fontos feltennünk magunknak két kérdést. Azt a két kérdést, amelyet Isten is feltesz az első emberpárnak. Hol vagy? Mit tettél?** Sokféle hangsúllyal lehet feltenni ezeket a kérdéseket. Lehetnek ezek tárgyilagos kérdések. Erről fog szólni az igehirdetés első része. Lehetnek ezek vádoló kérdések. Erről fog szólni a második rész. És lehetnek ezek szeretettel teli kérdések is. Erről fog szólni az igehirdetés záró része.

Elsőként kérdezzük meg Ádámtól és Évától tárgyilagosan: Hol vagy? Mit tettél? – Indításnak képzeljük el, ahogyan szellős alkonyatkor sétálunk egy kertben. Egyszer csak lekanyarodik az egyik fáról egy jókora kígyó az orrunk elé, és megszólal emberi hangon. Mi lenne az első reakciónk? Kedves válasz a kérdésére? *Kötve hiszem…* Óriási üvöltés lenne az első reakciónk: „*Segítség!! Kígyó!!!!*" Vagy: „*Úristen! Ez a kígyó beszél…!!?*" Hát akkor Éva miért kezdett el kedvesen társalogni a kígyóval? Mindannyian egy debil nőtől származnánk? Nem. *Mi* szakadtunk el a természettől annyira, hogy már semmit sem értünk az állatok nyelvén. Emlékezhetünk itt Szent Ferencre is, aki – *a legenda szerint* – minden állattal beszélgetett. Idáig tehát még nagy baj -- *nincs*.

Igen ám, de **mi volt a kígyó első szava? „*Csakugyan* azt mondta Isten?"** (1Móz 3,1b). Luther azt írta erről a „csakugyan"-ról, hogy olyan, mintha az ördög az orrát fintorgatná, és kigúnyolná ezzel az Istent -- és az embert is. A kígyó már az első szavával kételkedést akar támasztani Isten szavában. Olcsó csapdát állít, nyilvánvalóan cáfolhatót.

Éva pusztán azzal, hogy válaszol a kígyónak még tulajdonképpen hőstettet is véghezvihetne. (*Jézus is válaszolt az ördögnek. Nem is egyszer. Aranyszájú Szent János mondja: hogy Jézus a hozzá illő szerénységgel háromszor is legyőzte az ördögöt.*) Igenám, de Éva beleesik a *locsogás* bűnébe... Mi lett volna a helyes válasz? „*Nem.*" Ennyi *bőven* elég lett volna... Majd Éva sarkon fordul, és otthagyja az Isten szavát elferdítő ravaszkodót. De Éva folytatta: csak egy fáról nem ehetünk… És utána Éva még tovább folytatta: ne is érintsétek,

hogy meg ne haljatok! Éva itt már a kígyó oldalára állva, a saját fantáziájával túlozta el a tiltást, hiszen Isten az érintésről nem beszélt egy szót sem…

Hadd idézzem itt fel angyalföldi felügyelő korom egyik szép emlékét. Egy nagy felújítás projektmenedzsere volt Koller Csaba úr. **Koller úr így tanított engem: -- „Csermely Úr! Jegyezze meg, hogy *csak* arra válaszolunk, amit kérdeztek. Arra *nem* válaszolunk, amit nem kérdeztek. Ha arra is válaszolunk, amit *nem* kérdeztek, abból mindig óriási bonyodalmak szoktak lenni…"** – Koller Csabának mélységesen igaza volt ebben. Kár, hogy Évának nem ő volt a projektmenedzsere…

A kezdeti kisiklás után a kígyó és Éva párbeszéde már igen könnyen eszkalálódik. A kígyó elsőként direkt módon meghazudtolja Istent. Utána meg Istent egy hatalmát féltő öregúrként állítja be, aki irigyen elzárja az ember elől az igazi tudást. És itt jön a főbűn. A bűn lényege ugyanis nem az ilyen vagy olyan szabályok áthágása. **A bűn lényege az Istentől való eltávolodás (*az Isten elleni lázadás*) és az a vágy, hogy olyanok legyünk, mint Isten.** Ez a kettő kéz a kézben jár. Ha a saját erőnkből akarunk olyan lenni, mint Isten, akkor automatikusan eltávolodunk tőle, hiszen a mi *saját* énünkre, a *saját* egónkra súlyozunk, és *nem Istentől*, a vele való *közelségből* várjuk az Istenhez felemelő *kegyelmet*. Az Isten elleni lázadással az Istennel való párbeszéd útját is elvágjuk. Nem azért, mert Isten megsértődik, hanem azért, mert mi nem állunk szóba vele.

Az első emberpár megette az almát. Akkor döbbent rá arra, hogy a jót már korábban is ismerte. Amit most pluszban megkapott: az a *rossz* ismerete. Csak az a baj, hogy *erőt nem kért* a tudással a rossz legyőzéséhez. Mert az erőt csak Istentől kérhette volna. **Isten nagyon jól tudta ezt. Nem a tudást féltette tőlünk. Minket féltett saját magunktól.** Jogosan. Hiszen mi történt? Az első emberpár megrettent a saját tettének a következményétől és elbújt. Nem rohant Isten felé megbánva azt, amit tett, és a bocsánatát kérve. Elbújt Isten elől. **Isten helyett maradt neki egy darab alma, néhány darab fügefalevél, egy jó nagy adag bizalmatlanság és veszekedés a házastársak között, és a következmények hosszú sora. Valóban: igen előnyös csere…**

Most érkeztünk el a második részhez. Itt kérdezhetjük meg Ádámmal és Évával együtt saját magunkat is. Hol vagy? Mit tettél? Isten nem azért kérdezi ezt, mert nem tudja. Isten azért kérdezi ezt, hogy vizsgáljuk meg önmagunkat. Kedves Testvéreim! Ne legyünk olyanok, mint Ádám, aki Évát és Istent magát hibáztatta, vagy Éva: aki a kígyót. ***Mi* vagyunk azok, akik lázadunk a „tiltások Istene" ellen. Mert *mi magunk* akarjuk megmondani, hogy mi a jó és mi a rossz.** *Mi* vagyunk azok, akik nem döbbenünk rá, hogy a Tízparancsolat *Isten egészének* a *nekünk való odaígérésével* kezdődik: „Én vagyok az ÚR, a **te istened**." *Mi* nem vesszük észre, hogy a héberben az *összes* parancsolat "jövő" időben áll, és legalább annyira ígéret, mint amennyire tiltás. *Mi* nem döbbenünk rá arra, hogy a parancsolatok megtartása nem követelmény, hanem az Istenkapcsolat **kö-vet-kez-mé-nye**. Következmény. Azaz: *kegyelem*.

Mi vagyunk azok is, akik szóba állunk az ördöggel. Mit szóba állunk? Hosszas társalgást folytatunk vele… Istenről… Isten háta mögött. -- **Mi vagyunk azok is, akik azt hisszük, hogy az ördög megszelídíthető.** Lehet belőle háziállat. Belze-bubika… Hát ez nem megy. Az ördögöt csak *Jézus* tudja legyőzni. És Jézus ezt már egyszer és mindenkorra megtette. Nemcsak a saját, az oltár előtti igében felolvasott kísértései során, hanem legfőképp és végérvényesen: *a kereszten*. Amikor ember voltát legyőzve hiánytalanul végigvitte azt a megváltó küldetést, amiért az Atya a földre küldte. -- **Mi vagyunk azok is, akik lebecsülik**

az ördög erejét. Azt hisszük, hogy azért, mert az ördög Jézussal szemben mérhetetlenül gyáva, és kivétel nélkül mindig megfutamodó, *nekünk* is az lesz… Csakhogy: mi *nem* vagyunk isten… Itt van a gondolkodásunk *fő* buktatója. És ezzel vissza is jutottunk a bűn lényegéhez. -- **Mi vagyunk azok is, akik nem nevezik néven a bűnt.** Ó, hát ezt egy kicsikét benéztem… Vétkecske. Botlásocska. Nem nagy dolog az ilyesmi. Mindenkivel megesik ez. Pontosan *ez* az, amit a bűn szeret. Az elrejtőzést. Ahogyan Ádám és Éva első dolga is az elrejtőzés volt a Paradicsomban. Pedig a bűn leleplezése *rögtön* az ördög megfutamodásához vezet. A nyilvánvalóvá vált bűn igen sokszor pusztán már ettől folytathatatlanná válik. -- **Mi vagyunk azok is, akik felveszik a harcot a bűnnel szemben. *Egymaguk...*** Listázzuk a bűneinket (*vagy listáztatjuk valakivel…*) és elkezdjük pipálgatni, hogy melyikkel milyen eredményekkel harcoltunk… Pedig a bűn-centrikus élet zsákutca. Egy egész életet el lehet ezzel az önmarcangolással tölteni. Ha *Jézus nélkül* akarjuk legyőzni a bűnt, *soha* nem jutunk *sehova*. -- **Mi vagyunk azok is, akik rettegünk. -- Istentől.** Ördögtől. Bűnöktől. Örökségünktől. Családi mintáinktól. Múltunktól. Saját magunktól. Mindentől. **És mi vagyunk azok is, akik nem veszik észre a megoldást.**

Pedig a megoldás *ott áll végig* a szemünk *előtt*. Persze nem a kígyó formájában... A kígyó *előtt*. **A megoldás ugyanis *körbevesz* bennünket, mint egy *pajzs*. A megoldás ugyanis *bennünk van*, a saját *szívünkben*. Mi ez a megoldás??** Ezzel érkeztünk el a záró részhez. **A megoldás *ugyanaz* a két kérdés, kedves testvérem, amelyet már eddig is hallottál. „Hol vagy?" „Mit tettél?" Csak *máshogyan hangzó* módon! Isten mindent átölelő, irgalmazó szeretetével *meghallott* módon. „Hol vagy?" „Mit tettél?"** Mert „a szeretetben *nincs* félelem, sőt a teljes szeretet *kiűzi* a félelmet" … „Mi azért szeretünk, mert Ő *előbb* szeretett minket" (1Jn 4,18-19) – így tanít minket Jézus és Isten mindent átölelő, irgalmazó szeretetére János apostol.

Így lehet a bűn-centrikus életből – *Jézus*-centrikus élet. Ha nem a Sátánra koncentrálunk, hanem – *Jézusra*. **Nem a bűn *elől* menekülünk, hanem Jézus*hoz* menekülünk**. Jézus közelébe ugyanis *nem tud* bejutni a bűn. *Tiszták* leszünk. *Vegy-tiszták* leszünk. ***Csak Jézus* marad bennünk -- a bűn pedig: *lepereg*.** Erre való az igehirdetés. Erre való az úrvacsora. Erre való a böjt egésze. Erre való a kereszténység egésze. Isten nem *csapdát* állított nekünk a tudás fájával a Paradicsomban, hanem elkészítette a *Hozzá* való *visszatalálásunkat* – *a Krisztusban*. A mai igeszakasz folytatásában Isten feláldozott egy állatot, hogy bőrruhát készítsen a bűnbe esett embernek (1Móz 3,21). Nagypénteken Isten feláldozta egyetlen Fiát, hogy örök életet készítsen nekünk.

Talán emlékeztek János történetére két héttel ezelőttről. János leesett egy szikláról, és megkapaszkodott egy fában. János kiabált, de senki sem segített rajta. Egyszer csak megszólalt János mellett Isten, és segítséget ajánlott neki. Ennek a történetnek nemcsak az a tanulsága, amelyet két héttel ezelőtt hangsúlyoztam, hogy János bizalmatlan módon visszautasította Isten segítségét. **Ennek a történetnek *az is* a tanulsága, hogy *akármekkora* bajba is kerülünk, Isten *ott van* mellettünk, és *segít*.**

Pál apostol mondja Ádámról és Jézusról a rómaiakhoz írott levelében: „Ahogyan *egy* ember [*Ádám*] bűne lett *minden* ember számára kárhozattá, úgy lett *egynek* [*Jézusnak*] az *igazsága minden* ember számára *éltető* megigazulássá (Róm 5,18). **Isten *azért* kérdezi tőled, hogy „Hol vagy?", mert azt *akarja*, hogy tudd: Isten *megkeres* téged, ha elvesztél.** Mondd ki az elveszett, tékozló fiúval: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened, és nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek" (Lk 15,21). És akkor a Te örvendező Atyád és Istened *királyi lakomát* rendez neked, *azért*, mert *visszatértél hozzá*.

Kedves Testvéreim! „Mivel tehát nagy főpapunk van, aki áthatolt az egeken, *Jézus*, az *Isten Fia*, *ragaszkodjunk hitvallásunkhoz*. Mert *nem* olyan főpapunk van, aki *ne tudna megindulni* erőtlenségeinken, hanem *olyan*, aki *hozzánk hasonlóan* kísértést szenvedett mindenben, de: nem vétkezett. **Járuljunk tehát *bizalommal* a kegyelem trónusához, hogy *irgalmat* nyerjünk és *kegyelemre* találjunk**" (Zsid 4,14-16). **Saját *megtapasztalásunkként* mondhatjuk tehát a bevezető zsoltár sorait: Segítségül hív, és én *meghallgatom* –** *így szól az ÚR* **– és *megláttatom* vele üdvösségemet! *Így legyen! Így lesz.* Ámen.**

Böjti idő 1., Invocavit vasárnapja, 2026. február 22. MEÖT – Vezessen utunk Jézusböjtből Jézus kegyelmébe

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Zsidókhoz írt levél 4. fejezetének a 14.-től a 16. verseiben a következőképpen: "Mivel tehát nagy főpapunk van, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Isten Fia, ragaszkodjunk hitvallásunkhoz. Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben – de nem vétkezett. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk." Urunk! Nem tudjuk szavakkal megköszönni azt, hogy Te mellettünk állsz minden törpeségünkben és minden gyengeségünkben is. Kérjük Urunk, hogy add meg nekünk a vágyat és a bátorságot arra, hogy mindig Hozzád akarjunk közelebb és még közelebb kerülni. Kérjünk Urunk, hogy járulhassunk bizalommal a Te kegyelmed trónusához, hogy Nálad és Benned irgalmat és gyógyulást nyerjünk. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Decemberben láttam egy óriásplakátot ezzel a szöveggel: „Legyen buja az adventje!" Legyen buja a böjtünk is?** Legyen minden nap böjt-buli? Kezdjünk el most egy negyven napnyi Jézus jelmezbált? EBBEN nyilvánulna meg a böjt? Vagy abban lenne az igazi böjt, amivel Isten vádolja a népét Ézsaiás könyvében: hogy komorabb nézéssel és sápadtabb arccal ál-böjtöt szenteskedünk? DE: közben megcsaljuk egymást, de közben veszekedünk, de közben a másik kárát akarjuk? (Ézs 58,3-8). Legyen a mi böjtünk Jézusböjt? Azaz éppen Jézust vonjuk meg magunktól ekkor? NEM. A mi böjtünk NE ilyen legyen. A mi böjtünk nyilvánuljon meg a megtisztulásunkban. (*Ahogyan tegnap azt már 21-en átéltük.*) Hogyan tisztulunk meg? Jézusközelséggel. Hogyan jutunk el Jézus közelébe? Ha felfedezzük Jézus hiányát. És ha levetjük azt a rengeteg páncélt, amelyek az applikációkkal, hírcsatornákkal, chatekkel, videókkal, bömbölő zeneszámokkal, tütükékkel és millió más cuccal távol tartottak minket Jézustól. **Így lesz a böjt VALÓDI Jézus-buli. Ahol CSAK Jézus van és mi. És ebbe a körbe vonódnak be a szeretteink**.

Mert Jézus az a mi nagy főpapunk, aki áthatolt az egeken (Zsid 4,14). **Mikor hatolt át? Nagypénteken, a kereszten. Mi történt ekkor? Jézus megnyitotta nekünk a szabad utat a Mennyei Atya felé, a kegyelem trónusához.** Ragaszkodjunk tehát a hitvallásunkhoz (Zsid 4,14). A hitvallásunkat néhány perce mondtuk el. A "Hiszek egy Istenben..." kezdő rész végén a -BEN nemcsak a hiszek vonzata, hanem helyhatározó is. Azzal, hogy elmondtuk a hitvallást (*és remélem, hogy hittel tettük*), mi mindannyian IstenBEN, JézusBAN és a SzentlélekBEN vagyunk benne. EZÉRT hiszünk. Eb-BEN hiszünk. Ehhez ra-gasz-ko-dunk. Minden áron.

Hogyan ragaszkodunk a hitvallásunkhoz? Úgy, hogy nem hagyjuk magunkat elrángatni Jézus közelségéből. Hogyan tehetjük ezt? Úgy, hogy megérezzük Jézus vonzását. Mit mondott Jézus az oltár előtt felolvasott búcsúimájában? Atyám azt AKAROM, hogy akiket

nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok (Jn 17,24). Jézus akarata: teremtő akarat. Mi oda lettünk teremtve Jézus mellé. Minket onnan elrágatni nem lehet.

Jézus nem olyan főpapunk, aki ne tudna megindulni a mi erőtlenségeinken (Zsid 4,15). **Életünk vereségeiben keres bennünket ez az ige.** Jézus tudja, hogy (-- *emlékezzetek!*--) négy hete voltunk már mi vele odafent, a szent hegyen. De Jézus azt is tudja, hogy utána lejöttünk a megdicsőülés hegyéről, és idelent mi újra olyanok lettünk, amilyenek vagyunk. Erőtlenek és bizonytalanok – nevetségesek és kicsinyek – felelőtlenek és számítók – hűtlenek és önzők. Olyanok, akiket nemcsak egy nagy vihar, hanem a legkisebb szellő is eltérít Urunk útjáról. Olyanok, akiket még a legkönnyebb kísértés (*buja böjt, böjt-buli*) is elcsábít. **DE: Jézus nem maradt fent a hegyen! Jézus lejött velünk. Jézus ITT VAN mellettünk.** Itt, ahol emberségünk fogyatékosságai, tökéletlenségei és végessége nyilvánvalóvá lesz. Itt, ahol a magunkra aggatott szépségeink lefoszlanak rólunk. Itt, ahol szánalmas mezítelenségben botorkálunk életünk homályában. ITT keres bennünket ez az ige. **Életünk vereségeiben Jézus együtt szenved velünk**.

Jézus hatalma azonban – orvosoló hatalom. Az igazi orvos nem e-receptekkel gyógyít. De nem is sztetoszkóppal, robotsebésszel vagy orvosi-chat-GTP-vel. Az igazi orvos olyan, mint Jézus. Együtt szenved a beteggel – és a szeretetének a hatalmával gyógyít. Az igazi orvos a lélek egészségét adja vissza először. Az igazi orvos a beteg méltóságát állítja helyre. Ezzel (*és csak ezzel*) áll helyre a test is. Jézus ezt teszi mindannyiunkkal. Jézus erre ad erőt nekünk is. Nektek is, akik orvosok vagytok – vagy az orvosi hivatásra készültök.

Ezért támadhat bennünk vágy, bátorság és bizalom ahhoz, hogy a kegyelem trónusához járuljunk. Eszter könyvéből (4,11) tudhatjuk, hogy a király trónusát csak akkor tudtad megközelíteni, ha a király az aranypálcájával rád mutatott. Ha bármikor máskor elindultál a király trónja felé, akkor a testőrök útközben megöltek. Jézus a Mennyei Atya trónján ül. Jézus, az ő aranypálcájával MINDIG Rád mutat. És rád, rád, rád – és még énrám is. Ma is. Most is. Az igeszakasz görög szövege is erről szól: folyamatosan kell gyakorolnunk a kegyelem trónusához való közelebb (*és még közelebb*) jutást. Nem azért, mert a trónus elérhetetlen, hanem azért, mert mindig lehet még jobban (*és még annál is jobban*) közös életet élni Jézussal.

Jézus öröme, Jézus nekünk új és új ajándékokat adó gazdagsága kifogyhatatlan, és kimeríthetetlen. Jézus trónja nem az ítélet trónja, hanem a irgalom és a kegyelem trónja. Az irgalom az együtt szenvedés mindenben, ami fáj nekünk. Az irgalom feloldoz a bűneink alól – EZ történt meg a kereszten. A kegyelem ugyanaz a görög szó, mint amivel Máriát köszöntötte a Jézus születését hírül adó Gábriel arkangyal. A kegyelem megtisztulást ad. Felemel Jézushoz. Be-emel Jézusba. Mindez mikor történik? Amikor segítségre van szükségünk (Zsid 4,16) – mondja az igeszakaszunk záró része. Ebben a részben az „amikor" a kairosz szóból ered. A kairosz nem akármilyen idő, hanem Isten ideje. Ha szükségünk van Jézusra, akkor rögtön bekerültünk az Isten idejébe, a kairoszba. És rögtön ott állunk az ítélet trónusa helyett – a kegyelem trónusa előtt.

Kedves Testvérem! Ha az arcodat a kegyelem felé fordítod, biztos lehetsz abban, hogy a kegyelem is rád fog tekinteni. „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!" (2Kor 6,2) – írta Pál apostol, és kiabálja Jézus mindannyiunk fülébe éppen ebben a pillanatban is. Térjünk hát meg! És döbbenjünk rá arra, hogy a kegyelem trónusához való járulásunk nem csak a mi kivételes lehetőségünk, hanem egyben a kötelességünk is. Mert amikor Jézus kimondta a búcsúimájában a mennyei Atyának az egyetlen olyan mondatot

egész életében, amelyben a mennyei Atyának az Ő akaratát jelentette ki „Atyám azt AKAROM, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok” (Jn 17,14), akkor oda-teremtett minket a kegyelem trónusához. Oda, ahol Jézus ül az Atya jobbján.

Kedves Testvéreim! Ott állunk már Jézus mellett a kegyelem trónusánál. Végtelen irgalom és szeretet vesz minket körül. Minden bajunk és bánatunk meggyógyult. Jézus letörölt a szemünkről minden könnyet. Mi más szakadhat ki belőlünk, semmint Ignác imája a szeretet befogadására. *Kérlek benneteket, hogy mondjuk el ezt együtt a mi Urunknak, a kegyelem trónusán ülő Jézusnak:* **Vedd, Uram, és fogadd el teljes szabadságom, emlékezetem, értelmem és egész akaratom, mindenem, amim van, és amivel rendelkezem. Te adtad nekem mindezt, Neked, Uram, most visszaadom. Minden a Tiéd, rendelkezzél vele egészen akaratod szerint. Add nekem szereteted és kegyelmed, ez elég nekem. Ámen.**

Böjti idő 2. Reminiscere vasárnapja, 2023. március. 5. MEÖT – Jézusra hallgassunk, és térjünk meg gonoszságainkból

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedeteinek könyve 3. fejezete 22.-től a 26. verseiben a következőképpen: „Mózes ezt mondta: „Prófétát támaszt nektek testvéreitek közül az Úr, a ti Istenetek, olyat, mint én: őrá hallgassatok mindenben, amit csak mond nektek. És aki nem hallgat erre a prófétára, azt ki kell irtani a nép közül.” A próféták is – Sámueltől és az utána következőktől fogva –, akik csak szóltak, mind ezekről a napokról jövendöltek. Ti vagytok a fiai ezeknek a prófétáknak és annak a szövetségnek, amelyet Isten atyáinkkal kötött, amikor így szólt Ábrahámhoz: „És a te magodban áldatik meg a föld minden nemzetsége.” Isten elsősorban számotokra támasztotta és küldte el Szolgáját, hogy megáldjon titeket, ha ti megtértek gonoszságaitokból.” – Urunk, botladozunk a gonoszságainkban. Halljuk meg a te hangod igédben! Ámen.

Kedves Testvéreim! A jeruzsálemi templom Ékes kapujában több mint negyven éve ült egy sánta. Minden egyes nap odavitték, és letették – hogy kéregessen. Péter és János apostoloktól is alamizsnát kért. Péter azonban így szólt hozzá: „A názáreti Jézus Krisztus nevében: kelj fel, és járj!” A születése óta sánta felugrott, talpra állt, és járt. Mindenki ismerte őt egész Jeruzsálemben. Az egész nép félelemmel teli csodálkozással, megdöbbenve futott oda. Ekkor mondta el az írástudatlan Péter azt a nagyhatású beszédét, amelyből az igeszakaszunk is idéz. A megtértek száma Péter apostol beszéde után háromezerről ötezerre nőtt.

Ha görögök lettek volna Jeruzsálem lakói, a nyilvánvaló csoda után ugyanúgy isteneknek kiálthatták volna ki Pétert és Jánost, mint ahogyan Lisztrában egy nagyon hasonló csoda után Barnabást a földre szállt Jupiterként, a szószóló Pál apostolt pedig Merkúrként dicsőítették, és bika áldozatokat akartak bemutatni nekik (ApCsel 14,11-13). De ahogyan később Pál, úgy itt Péter is elfordítja magáról a fényt, és Ábrahám magjára, Isten Szolgájára, Jézusra irányítja. Kedves Testvéreim! **Az üdvösségtörténet nem ért véget a jeruzsálemi templom Ékes-kapujánál. Ma is biblikus időket élünk! A próféták ezekről a napokról is, a mi saját napjainkról is jövendöltek. Mi is kegyelemre szoruló sánták vagyunk a születésünk óta** – legfeljebb nem vesszük észre azt, hogy így van. **De ezzel a mi sántaságunkkal – a minket földre teperő bűneinkkel együtt – mi is a fiai vagyunk *ugyanannak* a szövetségnek, amelyet Isten Ábrahámmal kötött, és amelyet megújított veled, veled – és velem is – az Ő egyetlen Fiában, a Krisztus Jézusban**.

Merthogy Jézus volt Ábrahámnak az a „magja”, az az utódja, akiben megáldatott a föld minden nemzetsége. Így ír erről Pál apostol a Galatáknak küldött levelében: „Az ígéretek pedig Ábrahámnak adattak és az ő utódának. Nem így mondja az Írás: „és az ő utódainak”, mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: „és a te utódodnak”, aki a Krisztus.” (Gal 3,16).

De hallgassuk tovább Péter apostol sodró erejű beszédét: „Isten *elsősorban* számotokra támasztotta és küldte el Szolgáját, hogy megáldjon titeket, *ha ti megtértek gonoszságaitokból*.” Sokat filozofáltak már az „elsősorban” szón. Az eredeti görög szót inkább „elsőként”-nek kellett volna fordítani, mert időbeli és nem sorrendbeli, vagy fontosságbeli elsőséget jelöl. Azaz mind a jeruzsálemieket, mind pedig minket is *ugyanúgy* megáld Isten Szolgája, Jézus – csak nem ugyanakkor. A Jézustól kapott áldás azonban nem ér el bennünket automatikusan. Az áldás akkor válik, akkor vál*hat* csak valósággá, ha megtérünk gonoszságainkból.

***„Hogyan térünk meg a gonoszságainkból?”* – kérdezhetitek erre. Harcolunk a bűneink ellen? Böjtölünk?** Nemrég indult a böjt! A megtérés szó az elsődleges jelentése szerint megfordulást jelent. Ahhoz, hogy Jézus áldását elérjük – azaz ahhoz, hogy egyáltalán meglássuk, hogy merre is van Jézus – meg kell fordulnunk a gonoszságainkból – Jézus felé. **A Jézus felé fordulással, az Isten felé fordulással térhetünk meg a gonoszságainkból.**

A mai vasárnap, a böjti idő második vasárnapja is a bevezető zsoltár latin kezdőszaváról, a Reminiscere (emlékezz) szóról kapta a nevét. „Emlékezz meg, Uram, irgalmadról és kegyelmedről” – mondtuk a zsoltárban. A 25. zsoltár 6. versének eredeti héber kezdőszava kettős jelentésű szó. Isten öröktől fogva való irgalmának és kegyelmének az állandóságát is jelöli, de egyben azt is jelenti, hogy az ember *maga is emlékezteti Istent* a neki tett ígéretére. **Az, hogy mi Isten gyermekei vagyunk, nem azt jelenti, hogy Isten magatehetetlen csecsemői vagyunk, akik csak az anyatej lenyelésére képesek. Az Isten velünk kötött szövetsége mindkét fél részéről aktív kölcsönviszonyt feltételez. Isten nem általa rángatandó bábként, hanem önállóságot és felelősséget kapó képmásaként teremtett meg minket – és tekint azóta is ránk. Nőjünk fel ehhez! Az első lépésben forduljunk Isten felé. A továbbiakban pedig küzdjünk azért, hogy soha többet ne forduljunk onnan el.**

Ragaszkodjunk Jézus közelségéhez! Ha kell, *küzdjünk meg* Jézus közelségéért úgy, ahogyan a kánaáni asszony tette az oltár előtt felolvasott igénkben. Van olyan (lesz olyan) a mi életünkben is, hogy Jézus akkor és ott nem fog válaszolni *semmit* sem arra, hogy mi így kiáltozunk hozzá: „Uram, Dávid Fia! Könyörülj rajtam!” Ugye volt már olyan az életünkben, amikor ezt kértük? „Jézus, Isten Fia! Könyörülj rajtam!” „Uram, irgalmazz!” „Kyrie eleison!” Biztos vagyok benne, hogy volt olyan is az életünkben már, amikor nem jött erre a kérésre válasz. Mi ilyenkor a következő lépés? Legyintünk? *„Hát… Már benned sem lehet bízni. Ide jutott ez a világ…”* Vagy „berágunk Jézusra”? *„Ha te így Jézus – akkor én is így! Tudod, mikor fogok én még egyszer kérni tőled bármit is! Már itt sem vagyok, indulok a Krisna-völgybe! Van még itt más is, akitől kérni lehet!”* Óriási tévedés ez. A bűn maga. Az alázat hiánya miatt. Hiszen felcseréli az embert és az Istent. **Jézus, akkor is a Teljesség, ha mi felé fordulunk – és akkor is pontosan ugyanaz a Teljesség – ha mi nem fordulunk felé. *Rajta* ez mit sem változtat. A megfordulás** (vagy a visszafordulás) ***rajtunk* változtat – *mindent!* Az egyedüli megoldás tehát a kánaáni asszony megoldása. Az, hogy *kitartóan kérjük* Jézust.** És ha Jézus azt mondja nekünk, hogy: „nem jó elvenni a gyermekek kenyerét és odadobni a kutyáknak” (Mt 15,26) akkor ezt válaszoljuk *mi is*: „Úgy van Uram! De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak.” (Mt 15,27) Luther

ezt mondta erről az igéről: **Csak akkor lesz a számunkra is kegyelem, ha elfogadjuk azt, hogy kutyák vagyunk.**

Ha azonban azzal az alázattal, mint ahogyan a kánaáni asszony tette, elfogadjuk azt, hogy kutyák vagyunk – és bűneinkben kitartóan Jézus felé fordulunk, akkor egy nagyon szép csoda történik. Anthony de Mello így írt erről. „Ahogyan egyre több bűnt követsz el – Isten egyre közelebb kerül hozzád. – mondta a Mester. – Miért??? – kérdezte döbbenten a tanítvány. – Mert Isten az égben minden embert egy kis kötélen tart. Amikor vétkezel: elvágod ezt a kötelet. De Isten újból összecsomózza – és ezzel közelebb húz magához. A kötél pedig minden egyes újabb csomóval vastagabb és vastagabb lesz. És ahogyan közeledsz Istenhez, egyre nehezebben és nehezebben tudod elvágni a kötelet."

Jézusnak fáj, ha mi vétkezünk. *„Hol van ebben a történetben Jézus?"* – kérdezhetitek most. – *Jézus a kötél*… Minden egyes bűnünkkel Jézusba vágunk bele. – *„Ó, hát ez egy lelkészi túlzás* – mondhatná valamelyikőtök – *böjti dramatizáció, igehirdetői fogás*." Ez, kedves testvéreim, *nem* igehirdetői fogás, hanem a *saját személyes tapasztalatom*. Hadd meséljem el az egyik szemlélődő imádságomat. Jézussal álltam szemben ebben az imában. Éppen odáig jutottam el a bűneimről való gondolkodásomban, hogy ezt mondtam neki: „De hát az nem fájt Neked, amikor én elfordultam Tőled." Velem szemben Jézus arcán erre egy szomorú mosoly jelent meg… Nem szólt egy szót sem – hanem megmutatott valamit Nekem. Elkezdtem fájdalmat érezni… Nem fizikai fájdalmat, hanem annál sokkalta rosszabbat. Mardosó, szörnyű, lelki fájdalom volt ez. Összehasonlíthatatlanul nagyobb fájdalom volt annál, mint amikor a szüleim sírjánál álltam, vagy bármi másnál, ami valaha ért egész addigi életemben. Világos volt, hogy ez Jézus fájdalma volt. *Csak az a* kicsike fájdalom, amit *értem és miattam* érzett egyes egyedül. És az is világos volt, hogy az Ő a pusztán énmiattam érzett régebbi fájdalmának is csak egy töredékes kicsi részét mutatta meg nekem – mert ha az egészet megmutatta volna – akkor belepusztultam volna. Kedves Testvéreim! Azóta *TUDOM*, hogy *mennyire fáj* Jézusnak, ha bármelyikünk bármennyire is elfordul tőle. Jézus *tényleg* az a minket Istennel összekötő kötél, amelybe mi *mindannyiszor belevágunk, akárhányszor vétkezünk*. Mégis és mindennek ellenére is – Jézus az, aki állandóan, újra és újra megújítja az Istenhez való kötődésünket, és egyre szorosabbá és szorosabbá teszi.

Rendben. Eljutottunk odáig, hogy Jézus felé fordultunk. Eljutottunk odáig is, hogy *kitartóan* fordultunk Jézus felé – akkor is, ha éppen nem érkezett válasz Tőle. Nehezen bár, de még az is rendben van, hogy ebben a kitartó kérlelésben a régebbi önmagunkat megtagadó *alázattal* fordultunk Jézus felé. Beláttuk azt is, hogy kutyák vagyunk. Mi a következő lépés?

A következő lépés kedves testvéreim az, hogy megszólal Isten. Nekünk – személy szerint nekünk – szólal meg Isten a magasságból, és ezt mondja: „őrá hallgassatok mindenben, amit csak mond nektek." Péter apostol Mózest idézte, Mózes viszont Isten szavát idézte akkor, amikor az „őrá hallgassatok mindenben"-t mondta a közvetlenül a halála előtt elmondott beszédében. – Mire figyelmeztetett Isten? Kire hallgassunk? – „A prófétára, akit testvéreink közül támaszt az Úr" – szól a mai igénk. – Ki a próféta? Mózes lenne? Vagy (a késői elhívású…) Péter? – Neem!!! Emlékezzünk vissza Jézus megdicsőülésének történetére a hegyen, amikor a Mennyei Atya felhő formájában megjelent, és Mózes, Illés, Péter, Jakab és János jelenlétében ezt mondta Jézusról: **„Ez az én szerelmetes Fiam, akiben gyönyörködöm, *őt* hallgassátok!"** (Mt 17,5) ***Jézus az*, akire nekünk hallgatnunk kell, *mindig és minden körülmények között*.** Mert „ő Isten dicsőségének kisugárzása és lényének képmása, aki hatalmas szavával hordozza a mindenséget, aki miután minket bűneinktől

megtisztított, a mennyei Felség jobbjára ült". (Zsid 1,3) Mert ő „örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki". (Zsid 5,9b) Mert ő „megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig." (Fil 2,7-8).

Ezt az alázatot, a Jézus alázatát kívánom én mindannyiunknak a böjtben. És akkor: meg fog szólalni bennünk az Isten. És akkor: odakötöz az Isten bennünket saját magához egy szoros kötéllel, amely nem más, mint az ő Fia, a Krisztus Jézus. És akkor: akárhányszor belevágunk a minket Istenhez kötő kötélbe, Jézusba a mi bűneinkkel – annál szorosabban köt minket Jézus a Mennyei Atyához. És akkor: egyre kevésbé lesz késztetésünk vétkezni. És ekkor: megkapjuk Isten Szolgája, Jézus áldását, és benne mi is a Mennyei Atya édes gyermekei maradunk – mindörökké. Ámen.

Böjti idő 2. Reminiscere vasárnapja, 2024. február 25. MEÖT – Ki üdvözül?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 15. fejezetének a 21.-től a 28. verséig a következőképpen: „Jézus azután elment onnan, és visszavonult Tírusz és Szidón vidékére. És ekkor egy kánaáni asszony, aki arról a környékről jött, így kiáltozott: Uram, Dávid Fia! Könyörülj rajtam! Leányomat kegyetlenül gyötri a gonosz lélek! Jézus azonban nem válaszolt neki egy szót sem. Erre odamentek hozzá a tanítványai, és kérték: Bocsásd el, mert utánunk kiáltozik. De ő így felelt: Én nem küldettem máshoz, csak Izráel házának elveszett juhaihoz. Az asszony pedig odaérve leborult előtte, és ezt mondta: Uram, segíts rajtam! Jézus erre így válaszolt: Nem jó elvenni a gyermekek kenyerét, és odadobni a kutyáknak. Az asszony azonban így felelt: Úgy van, Uram! De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak. Ekkor így szólt hozzá Jézus: Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod! És meggyógyult a leánya még abban az órában." Urunk! Kérjük, hogy hadd ehessünk mi is azokból a morzsákból, amelyek révén eljuthatunk Hozzád, az örök élet kenyeréhez – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ki üdvözül?** Ez volt a mai igehirdetésünkre hívó kérdés. A Márk szerinti evangéliumban a feltámadt Jézus válasza: „Aki hisz, és megkeresztelkedik – üdvözül." (Mk 16,16). A második feltétel, a megkeresztelkedés, kézzel foghatóbb. Az első feltétel, a hit, a megkeresztelkedésnél alapvetőbb, hiszen felnőttként a keresztségnek is feltétele. Node – **kiről mondhatjuk azt, hogy hisz? Mikor mondhatjuk valakiről azt, hogy hisz?** Hadd mondjak el erre három történetet.

Első történet. Jób felesége. Ahogyan emlékezhetünk rá, Jób marháit, juhait és tevéit elvitték, az embereit pedig megölték. És ha mindez nem lett volna elég, Jób összes gyermekére rászakadt a tető, és mind meghalt. Mi volt Jób válasza minderre? „Az Úr adta, az Úr elvette. Áldott legyen az Úr neve!" (Jób 1,21) Ezek után Jób tele lett rosszindulatú fekélyekkel tetőtől – talpig. Még ezt is békésen tűrte. Itt fogyott el Jób feleségének a türelme. Jóbné egy olyan mondatot mondott ekkor Jóbnak, amely soha nem fog szerepelni az igés lapokon: „Átkozd meg Istent, és halj meg!" (Jób 2,9b) Jób könyvének a végén (42,13) azt olvashatjuk, hogy Jóbnak újra lett hét fia és három leánya. Azt nem tudjuk meg, hogy ugyanettől a feleségétől lettek-e. Ez azonban nagyon valószínű, hiszen Jób nagyon hűséges volt a feleségéhez, még csak nézni sem nézett más nőkre. Híres a jóbi mondás: „Szövetséget kötöttem a szemeimmel, hogy ne tekintsen a szüzekre." (Jób 31,1) Vajon üdvözülhet-e Jóbné? Emlékezzünk a mai

igére: „De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak...” (Mt 15,27b)

Második történet. A lahu nemzetségbeli Li. Li Kína déli részén, az „ópiumháromszögben” élő parasztember. Li az egyik nap a kereszt előtt térdelt, a közeli faluból való prédikátor fogta a kezét, és imádkozott érte. Majd megkérdezte Li-t, hogy akar-e csatlakozni ehhez a valláshoz. Li igennel felelt. Erre a prédikátor kivezette Li-t a közeli folyóhoz, és megkeresztelte. Utána Li elégette a lahu isteneknek állított házi oltárát. Azóta Li nem lop másoktól rizst, vagy gabonát. Nem követ el házasságtörést. Abbahagyta az ivást, a dohányzást és az ópium szívását. Segít a többieknek a mezőgazdasági munkákban. Minden vasárnap a saját, lahu nyelvű Bibliájával és énekeskönyvével istentiszteletre megy, ahol prédikációt hallgat meg, és himnuszokat énekel. Minden nap háromszor imádkozik a Krisztus keresztjét ábrázoló, a lakásának falán függő poszter előtt. Arra a kérdésre, hogy mi a kereszt, Li alázatosan bevallotta, hogy „az arról szóló tanítást még nem ismeri, mert az csak az előrehaladottabb kereszténynek való”. Vajon üdvözülhet-e Li, akit megkereszteltek és keresztény módon él – de *fogalma sincs* arról, hogy mi volt a Nagypéntek, ki volt az a Jézus, akihez minden nap háromszor imádkozik, és nem tudja, hogy volt húsvét és feltámadás? Emlékezzünk a mai igére: „De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak...” (Mt 15,27b)

Harmadik történet. A kánaáni asszony. Meg volt-e keresztelve a kánaáni asszony? Hát hogyan lett volna! A kánaániak a pogányság legtöményebb szimbólumai voltak. Miért nem válaszolt a kánaáni nő kétségbeesett kiáltozására Jézus? Több magyarázat is adódhat erre. Az első magyarázat a szubjektív, az emberi. Jézus visszavonult Tírusz és Szidón vidékére, ahol pogányok éltek. Azaz: végre pihenni vágyott az ötezer ember nyüzsgése, gyógyítása és megvendégelése után. A második magyarázat az ószövetségi: Jézust első kiáltásaiban Dávid Fiának szólította a kánaáni asszony. Így csak a zsidók hívhatták Jézust. A harmadik magyarázat a jézusi: Jézus *nagyon jól tudja* ennek a történetnek a végét. Azért kezdi el az egészet. Azaz nagyon jól tudja, hogyha nem adja meg a kánaáni asszonynak azonnal azt, amit kér, akkor a kánaáni asszony kitartóan kérlelni fogja, és a rendíthetetlen hit egy gyönyörűséges példájává lesz. A tanítványok „bocsásd el” kérése három, nagyon különböző dolgot is jelenthet a görögben. Jelentheti azt, hogy „Küldd el, mert terhünkre van”. Jelentheti azt, hogy „Add meg neki, amit akar, hogy gyorsan megszabaduljunk tőle!”. És jelentheti azt is, hogy: „Irgalmazz neki!” Jézus még itt is próbára teszi a kánaáni nő hitét. Erre a kánaáni nő már Uram-nak (*Kyrios-nak*) szólítja Jézust. Ez a teremtő Isten neve. Az asszony leborul Jézus elé. Jézus válasza a kutyákkal (*ami az eredeti görögben: a kiskutya*) nem a kánaáni nőt megalázó jelző, hanem abból következik, hogy az asszony úgy összekuporodott Jézus előtt, mint egy kiskutya. És itt jön a történet csúcspontja. A kánaáni nő szinte önkívületben felkiált: Úgy van, Uram! Emlékezzünk Jóbra. Amit Isten tesz, az mind jó és igaz. Ha kiskutyának tart engem – az is jó és igaz. „De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak… És meggyógyult az asszony lánya még abban az órában...” (Mt 15,27-28)

Ki üdvözül? Mi a hit? Remélem, hogy kezdjük már azt belátni, hogy **nem mi vagyunk azok, akiknek joguk és lehetőségük van mindezt megítélni, hanem egyedül Jézus**. Isten Szent Lelke az, amely „mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is” (1Kor 2,10b). Mi azonban „Nem ítélhetünk – hogy ne ítéltessünk.” (Mt 7,1) Egyenlő-e a tudás a hittel? Nyilván nem. A hit több – mint tudás. A hit meggyőződés (Zsid 11,1b). A hit Jézus szeretetének a megtapasztalása, ennek a megmutatkozása és átadása a mindennapi életünkben.

Megbocsáthatók-e a legsúlyosabb bűneink? Akár olyan Istenkáromlásunk is, mint ami Jóbné szájából kijött? Jézus a kereszten *minden* emberi bűnt eltörölt, a legsúlyosabbakat is. **Van-e hitünk akkor, ha alapvető teológiai kérdésekről fogalmunk sincs**, mint Li-nek, a parasztembernek? Hát hogyan ne lenne, ha egész életünk a hitből következő cselekedetek sora? **Üdvözülünk-e akkor, ha Jézus – hiába kiáltunk hozzá kétségbeesve – nem válaszol egy szót sem nekünk** – mint a kánaáni asszonynak? **Üdvözülünk-e akkor, ha Jézus háromszor is elutasít minket** – mint a kánaáni asszonyt? Hadd válaszoljak erre Jézus szavaival: „Aki mindvégig kitart, az üdvözül." (Mt 24,13)

Bizony vannak az életünkben rövidebb, de akár igen hosszú olyan szakaszok, amikor Jézus csendben marad. Nem tapasztaljuk meg a jelenlétét. Sőt! A teljes hiányával szembesülünk. Ha ilyenkor is kitartóak maradunk a Jézushoz való közeledésben – akkor később rá fogunk döbbenni, hogy Jézus hiánya Jézusnak egy olyan mértékű befogadását készítette elő a szívünkben, amelyet korábban soha még csak elképzelni sem tudtunk volna. Ez az a pillanat, amikor Jézust Istennek szólítjuk, összekuporodva leborulunk előtte, és akár még kiskutyák is leszünk a kedvéért. És akkor… – és akkor kedves testvéreim: reánk esnek a morzsák. *„Ezzel szúrja ki Jézus a szemünket? De hiszen kiéhezettek vagyunk!"* Ne legyünk türelmetlenek. Hiszen erre mondta Szent Jeromos: „A morzsák révén juthatunk el a kenyér nagyságához." A kenyér pedig nem más, mint Jézus maga, az örök élet reménysége.

***„De Péter, a kitartás nagyon nehéz!"* Igen.** Sokszor a kitartás nagyon nehéz. De emlékezzünk újra Jézus szavaira. „A tanítványok kérdezték Jézust: kicsoda üdvözülhet? Jézus rájuk tekintett, és ezt mondta nekik: Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges." (Mt 19,25b-26) Kedves Testvéreim! **Keressük az Urat, amíg megtalálható! Hívjuk segítségül, amíg közel van! Térjünk az Úrhoz, mert irgalmaz nekünk! Térjünk Istenünkhöz, mert kész megbocsátani.** (Ézs 55,6-7) És akkor – *élni fogunk*. (Ézs 55,3) Üdvözült, örök életet a Krisztus Jézusban. Ámen.

Böjti idő 2. Reminiscere vasárnapja, 2025. március 16. MEÖT – Aki Jézusban marad, az sok gyümölcsöt terem

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 5. fejezetének az elsőtől a 7. verseiben a következőképpen: "Dalt éneklek kedvesemről – szerelmesem szőlőjéről. Szőlője volt kedvesemnek kövér hegyoldalon. Fölásta, és megtisztította a kövektől, beültette nemes vesszővel. Közepére tornyot emelt, sajtót is vágatott benne. Várta, hogy jó szőlőt teremjen, de az – vadszőlőt termett! Most azért, Jeruzsálem lakói és Júda férfiai, tegyetek igazságot köztem és a szőlőm között! Mit kellett volna még a szőlőmmel tenni, amit meg nem tettem? Azt vártam, hogy jó szőlőt terem majd, miért termett mégis vadszőlőt? Megmondom én nektek, most mit teszek szőlőmmel: kerítését lerombolom, hogy lelegeljék, kőfalát kidöntöm, hogy összetiporják! Hagyom, hogy elvaduljon: nem metszik, nem kapálják, fölveri a tövis és a gaz. Megparancsolom – a felhőknek is, hogy ne adjanak rá esőt! – A Seregek Urának szőlője: Izráelnek háza, és gyönyörű ültetvénye: Júda férfiai. Törvényességre várt, és lett önkényesség, igazságra várt, és lett kiáltó gazság!" – Urunk, milyen fájó érzés rádöbbenni arra, hogy mi magunk vagyunk a Te szőlőd. Milyen fájó érzés látni, hogy hiába adtál meg mindent nekünk ahhoz, hogy gazdag termést hozzunk, mi mégis vadszőlőt termettünk jó szőlő helyett. Mi Benned bízunk mégis! Emlékezzél meg Urunk, a Te irgalmadról és kegyelmedről, és ismertesd meg velünk a Te utaidat igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! A mai vasárnap az Úr Szolgájának a vasárnapja. A Mennyei Atya szolgája: Jézus. Az a Jézus, aki az oltár előtt felolvasott igében (Lk 13,6-9) a már három éve semmit sem termő fügefát a *minden áron* megmenteni akaró vincellér. Az a Jézus, akit a Gazda fiaként a gonosz szőlőmunkások *kidobtak* a szőlőn kívülre, és *megöltek* (Mt 21,33-41). Az Úr szolgája az a Jézus, aki éppen a halálával mentett meg minket azért, hogy vadszőlő helyett Benne növekedő, sok gyümölcsöt termő szőlő legyünk. **A mai igehirdetésben először átgondoljuk, hogy milyen szőlő volt Isten választott népe, Izráel. Másodszor: átgondoljuk, hogy mennyire elvadult szőlő vagyunk mi, saját magunk. Végezetül pedig: *reménységet* és a megváltozásunkhoz *erőt* merítünk a szőlősgazdának és az Úr szolgájának az *irgalmából* és *kegyelméből***.

Szinte láthatjuk Ézsaiás prófétát, amint az őszi szüret utáni lombsátrak ünnepén, a sokadik átmulatozott nap után kiáll Izráel gazdag és előkelő családjainak a közepére, és elkezd egy szerelmes dalt énekelni: „Dalt éneklek kedvesemről…". Mindenki emeli a poharát, de hoppá! **A dal máris irányt vált:** „Szerelmesem *szőlőjéről*." Mindenki kuncog: „*de csavaros eszű ez a fickó…*" és mindenki jót húz a borból az újbor ünnepén. Tovább is robog a nagy buli, hiszen a dalocska egy olyan mesebeli szőlőt ír le, amilyen szinte már nincs is… A földje annyira kövér, hogy héberül egyenesen az olajnak a fia. Ráadásul a föld fent van a napos, jó bort adó hegyoldalon, ahonnan minden földet le szokott mosni az esővíz, és csak a kopár kő marad. Leginkább pedig: a gazda *mindent* elkövetett azért, hogy jó termés legyen ott: *támfalat épített* a föld védelmére, *felásta*, *megtisztította* és *nemes szőlőt* ültetett bele. Nem is néhány évre tervezett előre, hanem sokra, ezért nem préskunyhót, hanem kőből készült présházat emelt a közepére, egész *tornyot*. Sok-sok bor kipréselésére alkalmas *sajtót* is készíttetett. Körül is *kerítette*. Idáig még mindenki vigadozik, és bőszen kortyolgat.

Most jön a második csavar. A gazda *várta*, hogy *jó* szőlő teremjen, de *vad*szőlő termett. Ráadásul az eredeti héberben a vadszőlő ennél sokkal undorítóbb dolog: *rohadó, bűzlő szőlő*. Pedig az eredeti héberben a gazda *elképesztően nagyon várta*, hogy jó szőlő legyen és *elképesztően mindent megtett* ennek érdekében. Itt jön a gazda keserű felkiáltása: „Jeruzsálem lakói és Júda férfiai, tegyetek igazságot köztem és a szőlőm között!" (Ézs 5,3) És a mulatozó tömeg tagjai egytől egyig lefelé fordítják a hüvelykujjukat: „Szemétre kisbarátom, az ilyen bűzlő, rohadó szőlővel! Én mondom neked: szemétre!"

A próféta immár az általános helyeslés közepette folytatja. Kerítését lerombolom, kőfalát kidöntöm, hagyom, hogy elvaduljon. Figyeljünk meg itt valami nagyon fontosat: a gazda egy *szóval sem beszél arról*, hogy kivágja a szőlőt, és elégeti. Csupán magára hagyja a szőlőt – és az így teljesen tönkremegy. **És itt jön a harmadik, óriási csavar.** A nagy iddogálás és helyeslés közepén elhangzik egy látszólag ártatlan félmondat… Megparancsolom *a felhőknek* is, hogy ne adjanak rá esőt… (Ézs 5,6b). -- Szó bennszakad, hang fennakad, lehelet megszegik – ajtó megől fehér galamb, egy *nagy felismerés* emelkedik… Hoppá!!! Ha a gazda parancsolni tud a felhőknek, akkor *ki is a gazda*??? Csak nem Isten maga!!? Igen ám, de ha a gazda Isten, akkor – *Uramisten…* – micsodának is kell lennie a szőlőnek…??? Abbamaradnak a kortyok… Rettenet lesz úrrá a népen…

És a próféta a szemükbe vágja: A Seregek Urának (*a mindenki fölött uralkodó, mindenható Istennek*) szőlője: ***Izráel háza***. **Isten törvényességre** *(azaz: mispát-ra)* **várt – és lett belőle: önkényesség** *(azaz miszpáh: vérontás)***. Isten igazságra** *(azaz: cödáká-ra)* **várt – és lett belőle: kiáltó gazság** *(azaz cö-áká: az eltiportak jajkiáltása)*. A próféta az igeszakaszunk után hétszeres jaj-t kiált a dőzsölőkre, a nagyivókra, az igent nemnek mondókra, a hamis tanítókra,

azaz szinte mindenkire, aki ott mulatozott előtte… Megjövendöli Izráel északi királyságának a szétszóratását az asszírok által és Jeruzsálem igen nehéz napjait is.

Izráel népe *pontosan úgy* ismert *magára* Ézsaiás próféta szavaiban, ahogyan Dávid király hallgatta Nátán próféta szavait (2Sám 12). Először csak képes beszédet hallott mind a saját bűneiről, de úgy, mintha más követte volna el ezeket… Erre először mélységesen felháborodott mind, és egyetértett a prófétával. Ezek után mutatott rájuk a próféta: „*Te vagy az az ember!*" (2Sám 7b).

Kedves Testvérem! *Te vagy az az ember*, aki *vad*szőlőt termett nemes szőlő helyett…

Nézzünk saját magunkba, és számoljuk össze, hogy mi mindent kaptunk mi már Istentől… Isten *életet* adott nekünk ezen a földön. *Felnövelt* minket. Kaptunk egy családot, rokonokat (*néhányan persze itt azt mondják, hogy bár ne kaptuk volna őket, ők ezt a pontot húzzák ki, marad bőven elég*...). Kaptunk *tehetséget*. Kaptunk *tudást*. Kaptunk *lehetőségeket*. Kaptunk *elismeréseket*. Még az is lehet, hogy kaptunk már szerelmet is. A listát igen hosszan tudjuk majd otthon folytatni – ha egy kicsit is belegondolunk… **Kedves Testvéreim! *Mire használtuk* mindezt?** Mit *adtunk* mi másoknak? Mit adtunk mi – *Istennek*? *Mindig* adtunk-e sokat, *mielőtt bármit* követeltünk volna? Vagy előbb szüreteltük volna a termést – ráérünk mi kapálni majd utána is alapon? *Mi volt a mi termésünk? Milyen* volt, *mennyi* volt a mi termésünk? Bőséges? Ízletes? *Másoknak örömöt és boldogságot* adó? Biztos? Hánynak? Mindig?

Ugye, ha bevonulunk a Jézus által a Hegyi Beszédben mondott belső szobánkba (Mt 6,6), akkor rádöbbenünk arra, hogy milyen kevés, és milyen satnya az, amit mi másoknak és Urunknak adni tudtunk mindazért cserébe, amellyel megajándékozott minket? Ugye, hogy joggal érezzük azt, hogy „valljuk magunkat bűnösnek és ezért kárhozatra méltónak"?

***Mégis* van reménységünk!** *Mi* a mi reménységünk? Hadd mondjak el erre elsőként egy történetet. Báruk rabbi fia bújócskát játszott a társával. A kisfiú igen ügyesen elbújt. Nem is találta meg a társa. Egy idő után kiment a rejtekhelyéről – és akkor döbbent rá arra, hogy a társa nem is kereste… Bőgve rohant az apjához, elmondani a kiáltó igazságtalanságot, ami vele történt. Báruk rabbinak – ahogyan a fiát hallgatta – könnybe lábadt a szeme. „*Tudod kicsi fiam*" – mondta neki – „*Isten is pontosan ugyanígy elkeseredik, mint te, amikor mi nem keressük Őt. És hányszor, de hányszor nem tesszük ezt*..."

Kedves Testvéreim! **Isten *mérhetetlen* szeretete a mi reménységünk.** Istennek az a szeretete, amelyet Ézsaiás próféta még az ítélethirdetése után is megjelenít a mai igeszakaszunk végén azzal, hogy *gyönyörű* ültetvénynek nevezi Júda bűzlő és rohadt szőlőt termő férfijait (Ézs 5,7b). Isten minden rohadásunk és bűzünk ellenére is tudja és látja azt, hogy mi milyen gyönyörűek vagyunk…

És **Ézsaiás történetének itt nincs vége**... Mert a **27. fejezetben a próféta már a színbort adó szőlőről énekel**: „Én, az Úr vagyok a védelmezője, minduntalan öntözgetem. Éjjel-nappal őrzöm, hogy senki se bánthassa. Nincs bennem harag, de ha tövis és gaz kerül elém, küzdeni fogok ellene, és elégetem! De aki oltalmat vár tőlem, *béküljön meg velem*, *béküljön meg velem*! Eljön majd az idő, mikor gyökeret ver Jákób, virágozni, virulni fog Izráel, termésével pedig elárasztja a világot" (Ézs 27,3-5).

Kedves Testvéreim! Béküljünk meg a mi Istenünkkel. Az az idő, amikor Izráel a termésével elárasztotta a világot – eljött. A termés az Úr Szolgája, Jézus Krisztus. Ő az a kertész, aki az oltár előtt felolvasott igénkben rimánkodik a Gazdának, a Mennyei Atyának, hogy hiába nem termett már három éve a fügefa, hadd ássa körül, és hadd trágyázza meg, -- hátha terem gyümölcsöt utána (Lk 13,8-9). Jézus a keresztfán *a saját kiontott vérével* öntözött és tisztított meg minket az ördög és a halál hatalmától, nekünk ajándékozva az *örök életet*. **Jézus az *igazi* szőlőtő. Mi vagyunk a szőlővesszők. Aki Jézusban marad, az sok gyümölcsöt terem** (Jn 15,5).

Adjunk hálát Istennek mindezért, mert – *megemlékezett irgalmáról és kegyelméről*, amelyek öröktől fogva vannak: ***Hozzád emeljük, Urunk, lelkünket, benned bízunk. Utaidat Urunk, ismertesd meg velünk, ösvényeidre taníts meg minket.*** Ámen.

Böjti idő 2. Reminiscere vasárnapja, 2026. március. 1. MEÖT – Mire hívott el minket Isten?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a thesszalonikaiakhoz írott levele 4. fejezetének az elsőtől a 8. verseiben a következőképpen: „Egyébként pedig, testvéreim, kérünk titeket, és intünk az Úr Jézus nevében, hogy amint tőlünk tanultátok, hogyan kell Istennek tetsző módon élnetek – s amint éltek is –, ebben jussatok még előbbre. Hiszen tudjátok, milyen rendelkezéseket adtunk nektek az Úr Jézus nevében. Az az Isten akarata, hogy megszentelődjetek: hogy tartózkodjatok a paráznaságtól, hogy tanuljon meg mindenki szentségben és tisztaságban élni feleségével, nem a kívánság szenvedélyével, mint a pogányok, akik nem ismerik Istent; és senki ne károsítsa meg, és ne csalja meg testvérét semmiféle ügyben. Mert bosszút áll az Úr mindezekért, ahogyan már előbb megmondtuk nektek, és bizonyságot is tettünk róla. Mert nem tisztátalanságra hívott el minket Isten, hanem megszentelődésre. Aki tehát ezt megveti, az nem embert vet meg, hanem Istent, aki Szentlelkét is rátok árasztja.” Urunk! Te látod a legjobban, hogy milyen nehéz nekünk előrébb jutnunk a Hozzád közeledő, a neked tetsző életben. A böjti idő különösen nagy erővel figyelmeztet minket arra, hogy szándékainkban milyen gyengék, és elhatározásainkban milyen törpék vagyunk. Hozzád fordulunk mégis: nincs más reménységünk. Szent Lelkeddel szentelj meg minket Urunk, és add meg nekünk, hogy embertársaink örömét el ne vegyük, hanem növeljük – Benned és Általad. Ámen.

Az Újszövetségnek a legelőször megszületett írását hallottuk. Thesszalonika kikötőváros volt. A maroknyi keresztény gyülekezet körül egy pogány Las Vegas dőzsölt és dorbézolt. Az emberek ott és úgy csalták meg egymást, ahol csak tudták. A házasságon kívüli nemi aktusok a legtöbb pogány templomban az istentiszteleti liturgia részei voltak. (*Látom a felvidult arcodon Berci, hogy mit szeretnél mondani. Ki kell, hogy ábrándítsalak: Ezt az újítást ebben a gyülekezetben NEM vezetjük be…*)

Hallani vélem néhányótok hangját: „*Berci, ez gusztustalan dolog volt. Ezek a thesszalonikaiak undorító egy emberek voltak.*” **Mielőtt pálcát törnénk egy romlott kor gonosz pogányainak (*és Bercinek*…) a feje felett, nézzünk egy kicsit saját magunkba**. Mi soha nem csináltunk semmi ilyent? Soha, senkit nem csaltunk meg semmiben? Semmilyen beteljesítetlen ígéretünk sem volt? A bűnnek még a gondolata se fordult meg az agyunkban? A vágya sem ébredt fel bennünk soha? – A görögben a paráznaságot jelentő szó: pornó… Pedig akkor még nem is pattant fel a pornó-ablak a görögök számítógépén automatikus beállításként elsőnek, amikor kinyitotta valaki…

Ugye, hogy a mások által okozott kár mennyire tud fájni nekünk? Kedves Testvéreim! Átéreztük-e már annak a kárnak a fájdalmát, mélységét, és tartósan marcangoló hatásait, amit mi okoztunk másoknak? Úgy belegázoltunk valakinek az önbecsülésébe, hogy évek múlva sem tudott felállni belőle… Tettük ezt sokszor sorozatban több emberrel is úgy, hogy észre sem vettük… Hányszor fékeztük meg szánkat, amikor sértések jöttek belőle? Hányszor voltunk képesek áldást és nem átkot mondani arra, aki megbántott minket – ahol a „bántás" akár csak annyi volt, hogy előttünk szállt fel a buszra, mert előttünk állt a sorban... Hányszor tudtuk a gyűlölködő, lenéző, vagy akár kikezdő, buja pillantásainkat szeretetteli, elfogadó pillantássá átváltani?

Biztos vagyok benne, hogy túl kevés a mi érdemeink száma, és túl sok az elbukásainké. És abban is biztos vagyok, hogy sokszor éreztük már magunkat olyannak, mint a gondterhelt guriga a plakátokon. **És kiszakadt belőlünk is a klotyópapír fohásza:** Én vagyok a legutolsó ezen a világon… Mindenki velem törli ki a seggét… És igaza van… Mert megérdemlem... DE!!! Ilyenkor, amikor szembenéztünk magunkkal, és megláttuk azt, hogy mit érünk mi valójában, akkor jusson eszünkbe a bevezető zsoltár, és kiáltsunk fel Urunkhoz mi is: „Emlékezzél meg irgalmadról és kegyelmedről Uram, mert azok öröktől fogva vannak!" És EKKOR jön a fordulat. Emlékezzünk az oltár előtt felolvasott igére! Jézus kutyának nevezi a kánaáni asszonyt és népét. És mi történik? A kánaáni asszony nem hagyja ott sértetten Jézust, hanem felkiált: „Úgy van, Uram!" Bizony kutyák vagyunk és kutya vagyok én is. „De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból, amelyek gazdájuk asztaláról lehullanak" (Mt 15,27). És abban a pillanatban Jézus – felemeli az asszonyt és ezt mondja: „Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod!" És meggyógyul asz asszony leánya még abban a pillanatban...

Ugyanígy gyógyul meg a mi lelkünk is, ha töredelmesen belátjuk és elismerjük azt, hogy klotyópapírok, hogy kutyák vagyunk, és kérjük Urunk akár csak morzsányi irgalmát és kegyelmét. Urunk pontosan ugyanúgy felemel minket, mint a kánaáni asszonyt. És Urunk odaáll közénk és az ördög közé. Mert mi egyedül nem bírunk el az ördöggel, mert a kísértései erősebbek nálunk. De az ördög retteg Jézus közelségétől, mert Jézus tisztaságának még a közelébe sem fér, és mert Jézus ereje véglegesen legyőzte az ördögöt a kereszten. És ekkor szakad ki belőlünk immár örvendezve a zsoltáros fohásza: „Hozzád emelem Uram lelkemet, Istenem benned bízom, ne szégyenüljek meg." Emlékezzünk a liturgiára: „Emeljük föl szívünket! Fölemeltük az Úrhoz." Ugye milyen fontos ez?

Az Úrhoz emelt szívvel válunk azzá, amivé a thesszalonikai gyülekezet tagjai váltak. Erősekké a kísértések tengerében. Ne feledjük, hogy azt írta nekik Pál, amit az előbb hallottunk: „hogyan kell Istennek tetsző módon élnetek – amint éltek is" (1Thessz 4,1). Nem a saját erőnkből válunk erősekké, mert akkor minden nap elbuknánk. Felemelt szívvel, a kegyelem által, Jézus közelségétől válunk erőssé egyedül.

Miben mutatkozik meg ez az erő? Abban, hogy örömforrások leszünk és nem örömnyelők. A parázna ember örömnyelő, mert még abban is, amely hűségen és intimitáson alapuló, kölcsönös öröm lehetne, csak a saját, a másiktól elvett örömét keresi. Mert úgy gondolja, hogy csak úgy növelheti a saját örömét, ha azt valakitől elveszi. Az öröm azonban nem egy zéróösszegű játszma. Az örömöt CSAK úgy lehet fokozni, ha valakivel megosztjuk. Miért tudjuk megosztani? Miért lesz annyi öröm bennünk, hogy túlcsordul, és szét-árad? Mert mihelyt késszé válunk a megosztására, ömleni kezd ránk Urunk öröme. Urunk öröme pedig kimeríthetetlen és kifogyhatatlan. Jut belőle mindenkinek. Azaz: a megszentelt ember

örömadó. Örömöt terjeszt maga körül. Ez olyannyira igaz, hogy a katolikus egyházban a szentté avatás egyik megvizsgálandó kérdése, hogy a jelölt terjesztett-e örömöt maga körül.

Az egyik beszélgetésben valaki ezt mondta nekem: „Elkezdtem abbahagyni a beszélgetéseket azokkal, akikkel eddig beszélgettem, mert úgy éreztem, hogy nem töltődök fel a beszélgetéseim során." „Nem töltődsz fel?" – kérdeztem tőle – „Hát ez – fantasztikusan jó! ÖRÜLJ NEKI! Nagyon jó úton jársz. Ők töltődnek fel a beszélgetés alatt és nem te. Én egy-egy lelkészi beszélgetés után úgy ülök otthon, mint a kifacsart mosogatórongy... És ennek mérhetetlenül örülök. Mert ez azt jelenti, hogy a beszélgetés jó volt. Miért? Mert a másik feltöltődött. Én meg kérem Urunktól, hogy töltsön engem újra. És ez mindig és újra megtörténik. Mert a megszentelődés öröm-töltekezés – odafentről, Isten végtelen és kifogyhatatlan örömeből. Érezzétek meg Isten örömét! Hogyan?

Most érkeztünk el az igeszakasz lényegéhez és végéhez. Mire hívott el minket Isten? Nem tisztátalanságra hívott el minket Isten, hanem megszentelődésre. Hogyan történik a megszentelődésünk? Hogyan érezzük meg Isten örömét? A Szentlélek reánk áradásával. Emlékezzünk a liturgiára, amikor azt kérem Urunktól, hogy „küldd el most Szent Lelkedet", akkor különlegesen lassan mondom ezt, és utána csendet tartok. Miért? Mert akkor kapjuk meg a mi Urunk Szent Lelkét, hogy az Úrtól tanult imádságban egy testvéri közösséggé legyünk és így fogadhassuk Urunk testét és vérét. És emlékezzünk a liturgiára, hogy mi történik ez után közvetlenül. Azt kérem urunktól, ugyancsak nagyon lassan és szünetet tartva utána, hogy Szent Lelkeddel „szentelj meg minket". Pontosan ezzel fejeződik be a mai igénk. Úgy szentelődünk meg, hogy a Szentlélek megszenteli az életünket. **Legyünk a húsvét népe! Támadjon fel bennünk is Urunk! Érezzük meg a Szentlélek erejét! Ámen.**

Böjti idő 3. Oculi vasárnapja, 2024. március. 3. MEÖT – Hol van Isten ma?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 11. fejezetének a 14.-től a 23. verséig a következőképpen: „Egyszer Jézus egy néma ördögöt űzött ki, és amikor kiment az ördög, megszólalt a néma. A sokaság pedig elcsodálkozott. Néhányan közülük azonban így szóltak: Belzebubbal, az ördögök fejedelmével űzi ki az ördögöket. Mások pedig kísértették, és mennyei jelt követeltek tőle. Ő azonban ismerve gondolataikat, ezt mondta nekik: Minden ország, amely meghasonlik önmagával, elpusztul, és ház házra omlik. Ha a Sátán is meghasonlik önmagával, miképpen maradhat fenn az országa? Ti azt mondjátok, hogy én Belzebubbal űzöm ki az ördögöket. De ha én Belzebubbal űzöm ki az ördögöket, a ti fiaitok kivel űzik ki azokat? Ezért ők lesznek a bíráitok. Ha viszont én Isten ujjával űzöm ki az ördögöket, akkor bizony elérkezett hozzátok az Isten országa. Amikor az erős ember fegyverrel őrzi a maga házát, biztonságban van a vagyona. De ha nála erősebb tör ellene, és legyőzi őt, akkor elveszi fegyverzetét, amelyben bízott, és szétosztja a zsákmányt. Aki nincs velem, az ellenem van, és aki nem velem gyűjt, az tékozol." Urunk! Olyan sokszor nem látunk tisztán ebben a mi földi életünkben. Keresünk, hogy hol vagy – pedig itt vagy bennünk. Adj nekünk látást – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! **„Hol van Isten ma?" –** ezt kérdezte az egyik általános iskolai osztálytársam tőlem egy évvel ezelőtt. Aztán így folytatta: „Miért tűri Isten, hogy ártatlan anyák és gyermekek pusztuljanak el Ukrajnában?" – A kérdését ma már – *sajnos* – Gázával is ki tudnánk egészíteni. De ki tudnánk egészíteni azzal is, hogy az akaratuk ellenére a frontra cipelt katonák miért ölik egymást rakásra a front mindkét oldalán, és ki tudnánk egészíteni sok fájó ponttal a mi saját életünk jelenéből vagy múltjából is.

Ha jó az Isten, miért van a földön rossz? Évezredek óta töpreng az emberiség ezen a kérdésen. A rossz – a jó hiánya. A rossz egy nagyon markáns megkülönböztető jele mindannak, ami – *nem* Isten. Isten nem csak elgondolt minket, embereket, hogy eljátszadozzon velünk, hanem *megteremtett bennünket*. Megteremtett bennünket, azaz: önálló létet, szabadságot adott nekünk. Mi emberek *dönthetünk* a jó mellett. Csak az a baj, hogy a legtöbbször nem tesszük. A rossz mellett döntünk, vagy – *a legtöbbször* – ide-oda téblábolunk a jó és a rossz között.

Ismernénk-e a jó értékét, ha semmilyen tapasztalatunk nem lenne arról, hogy mi a rossz? A bűnbeesés története szimbolikusan mély emberismerettel szól erről. Ádám és Éva az életük kezdetén ott éltek, ahol csak a jó volt. Egy kivétellel: a tudás fájával. Ádám és Éva elunták a jót. Fogalmuk sem volt a jó értékéről, hiszen soha nem tapasztalták meg a rosszat. Érthető tehát, hogy nem kellett sok rábeszélés a kígyó részéről: hipp-hopp megtették (*megették*…) az egyetlen egy rosszat, amire ott lehetőségük volt. Mi sem vagyunk különbek.

Ha nem lennének döntési lehetőségek az életünkben – semmit sem fejlődnénk. Semmire nem lennénk felkészültebbek, rátermettebbek, alkalmasabbak. Semmi újat nem tudnánk meg. *– Erre mondta azt az osztálytársam, hogyha Isten olyan részletes tervrajzot adott Noé bárkájáról, akkor miért nem tett egy szóval sem említést arról, hogy van Naprendszer, és hogy vannak galaxisok?* – Tényleg az lett volna az özönvíz előtt a legfontosabb tudás, hogy van Naprendszer és vannak galaxisok – és nem a bárka? Lehet, hogy lesz még kulcskérdés a galaxisok léte az emberiség jövőjében – és lehet, hogy éppen most készülünk fel erre. Azzal is, hogy már tudunk a létezésükről, és már vannak földi tárgyak (*malíciózusan: földi szemét, űrfegyver*…) a világűrben is. **Biztos, hogy készek vagyunk már minden tudásra?**

Rabbi Mendelt megkérdezte egy tanítványa: „Mester, Isten azt mondja, hogy amit alkotott, igen jó. De én sok rosszat látok.” – „Te jobbá tudnád tenni?” – kérdezte a rabbi. „Természetesen!” – válaszolta a tanítvány. Mire a rabbi: – „Akkor siess, láss munkához!”

„*Lássunk munkához… Könnyű ezt mondani. De* ***hogyan különböztessük meg a rosszat és a jót?***” Pontosan ebből támad a nagy zavar a mai igeszakaszunk jézusi történetében. – Mire a Lukács szerinti evangéliumban ehhez a történethez érünk, kulcsfontosságú dolgok egész sora már megtörtént. Jézus megvendégelte az ötezer embert. Péter vallást tett arról, hogy Jézus Isten Fia. Jézus elmondta a tanítványoknak a majdani halálát és feltámadását, megdicsőült a Tábor hegyén, megtanította a Miatyánkot és… – és elindult Jeruzsálembe, a kereszthalála helyszínére. Ekkor következik be az első vita.

Miért olyan különösen nagy csoda az, hogy Jézus kiűz egy néma ördögöt? Az ördögűzés hagyományos formája erre alkalmatlan volt. Hiszen abban először megkérdezik az ördög nevét. Ez az ördög azonban – nem válaszolt. A nép egy része úgy gondolta, ha Jézus nem jeruzsálemi rabbi, aki a salamoni démonűző ráolvasásokkal és átkokkal egyedül jogosult az ördögűzésre, akkor varázsló, aki az ördögök fejedelmével űzi el a démont, az alacsonyabb rangú ördögöt. A nép egy másik része azt kívánta, hogy Jézus tegyen valami látványos nagy csodát, és ezzel igazolja magát, hogy ő próféta és nem csaló. (*Érdemes belegondolnunk a tömeg zavarodottságának a mértékébe. Hiszen éppen most tett Jézus egy látványos, nagy csodát! Hát kiűzte a még a néma ördögöt is! És éppen most érkeztünk a másik látványos csodáról, az ötezer ember megvendégeléséről. Hány csoda kell még?*) Az apostolokon kívül senki sem döbbent rá arra, hogy a harmadik lehetséges ok a megoldás: Jézus Isten Fia, aki Isten hatalmával, azaz Isten ujjával űzi ki az ördögöt.

Ki az erős ember? És ki az, aki még nála is erősebb? Nagyon szép itt Lukács evangélista szerkesztői bravúrja. A Márk és Máté szerinti evangélium ugyanezen történetében az erős ember mi magunk vagyunk. A még erősebb pedig az ördög. Lukács azonban csavarint ezen egyet, és az erős ember az ördög lesz, a még erősebb pedig: Jézus. Jézus az, aki győz, és szétosztja a „zsákmányt" – az örök életet. Aki azonban Jézust az ördöggel azonosítja – és ebben nem változik meg – az tékozol, azaz az eredeti görög szerint a szemétbe szórja az örök életét.

Miért tűri el Isten a rosszat a földön? Hát hogyan dönthetnénk Jézus mellett, ha nem lenne másik út? Lehetne-e reménység az életünkben – ha már minden beteljesült? Megtörténhetne a megváltásunk csodája és a feltámadás öröme – ha nem lenne szükség rá? *Tényleg* gazdagabbak lennénk, ha már most *csak a jó* venne minket körül?

Hol van Isten ma? Isten *itt van*. Ebben a teremben. „Isten Országa *bennetek van*". (Lk 17,21) *„Ez olyan megerősítően szép. Csak tudod, Péter, az a baj, hogy nagyon sokszor annyira elfáradok Isten keresésében és Jézus követésében."* Bizony. Sokszor mindannyian olyan erőtlenek leszünk, mint a néma. Vagy mint Illés próféta az oltár előtt felolvasott igében, aki azt kívánta: bárcsak meghalna. De: Jézus megérinti a némát. És a néma erőre kap, és beszélni kezd. De: az Úr angyalai ételt és italt visznek Illésnek a puszta közepére. És Illés felkel, eszik és iszik, majd annak az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel megy az Isten hegyéig, a Hórebig (1Kir 19,8). Nekünk már csak fele ennyi maradt a böjtből. Együk az örök élet kenyerét az úrvacsorában, és ennek az ételnek az erejével *menjünk tovább Isten hegye felé*. Ámen.

Böjti idő 3. Oculi vasárnapja, 2025. március. 23. MEÖT – Urunk ereje újrakezdést ad

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Királyok első könyve 19. fejezetének az elsőtől a 8. verseiben a következőképpen: "Amikor Aháb elmondta Jezábelnek mindazt, amit Illés tett, és hogy a prófétákat megölte karddal, Jezábel követet küldött Illéshez ezzel az üzenettel: Úgy bánjanak velem az istenek most és ezután is, hogy holnap ilyenkorra azt teszem veled, ami azokkal történt! Illés megijedt, felkerekedett, és ment, hogy mentse az életét, és elérkezett a júdai Beérsebába. Legényét ott hagyta, ő pedig elment a pusztába – egynapi járóföldre. Odaért egy rekettyebokorhoz, és leült alá. Azt kívánta, bárcsak meghalna, és így szólt: Elég most már, Uram! Vedd el az életemet, mert nem vagyok jobb elődeimnél! Azután lefeküdt, és – elaludt a rekettyebokor alatt. De egyszer csak egy angyal érintette meg, és ezt mondta neki: Kelj föl, egyél! Amikor föltekintett, látta, hogy a fejénél ott van egy forró kövön sült lángos és egy korsó víz. Evett, ivott, majd újra lefeküdt. Az Úr angyala másodszor is visszatért, megérintette, és ezt mondta: Kelj föl, egyél, mert erőd felett való út áll előtted! Ő fölkelt, evett és ivott, majd annak az ételnek az erejével ment negyven nap és negyven éjjel az Isten hegyéig, a Hórebig." – Urunk, hányszor és hányszor keseredetünk már mi is el a mi életünkben… Hányszor kívántuk azt, hogy bárcsak vége lenne annak, amiben vagyunk. Hogy vége lenne mindennek, hiszen csak rosszat látunk és érzünk, ha körülnézünk. Urunk, kérjük, hogy mutasd meg a Te gondoskodó kegyelmedet nekünk igéd erejével! Mutasd meg, hogy Tőled bőségben árad az az erő, amellyel mindent új úton (a Te utadon) újra lehet kezdeni. Ámen.

Kedves Testvéreim! Mit tett Illés? ... **Képzeljünk el egy jelenetet. Aháb király a Salamon uralkodása után kettészakadt Izráel északi részének, Samáriának a trónján ül. Jobbján**

ül Jezabel, a szidóniak királyának a Baál és Asera termékenység istenpárt imádó leánya királynői ruhában. Előttük áll Illés próféta, és így szól Aháb királyhoz: „Az élő Úrra, Izrael Istenére mondom, akinek szolgálatában állok, hogy évekig nem lesz *sem eső*, *sem harmat*, amíg én nem mondom majd, hogy legyen." (1Kir 17,1) – *Így is lett*... Kiszáradtak a patakok és a folyók. *Éhínség* lett a *termékenység* két istenét imádó Samária egészében. Jezabel erre megölette Izráel Istenének a prófétáit, és Illést is halálra kerestette. Három év múlva Illés üzent Aháb királynak, hogy megjelenik előtte. Aháb Illés elé ment. Illés a Kármel hegyére hívatta Baál 450 prófétáját, az egész népet, és *istenítéletet kért*. Baál prófétái is hívják istenüket, ő is fogja hívni Izráel Istenét. Amelyik isten tűzzel megemészti a bika áldozatot, -- az *az* Isten. A nép rábólintott: *Így legyen!* A Baál próféták egész nap próbálták hívni istenüket – de hiába… Illés körbeöntöztette az áldozati bikát vízzel úgy, hogy még egy árok is megtelt vízzel körös-körül, és utána imádkozott Izráel Istenéhez, az Úrhoz. „Akkor *lecsapott* az ÚR tüze, *fölemésztette* az égő áldozatot és a fahasábokat, a köveket és a port, az árokban lévő vizet pedig *felnyalta*. Amikor látta ezt az egész nép, arcra borult, és ezt mondogatta: „*Az ÚR az Isten! Az ÚR az Isten!*" (1Kir 18,38-39). Illés pedig *megölette* a néppel Baál mind a 450 prófétáját. Ez után Illés megkérte Aháb királyt, hogy menjen fel a hegyre, egyen és igyon, mert eső fog érkezni. Illés kitartóan fohászkodott Istenhez. És az eső -- három év után… *megérkezett*… Illés figyelmeztette Ahábot, hogy induljon el, mert a felhőszakadásban nem fog majd hazaérni. Aháb biztonságban visszaért a királyi várába, és ott érte a soha nem látott mértékű eső.

Ekkor mondta Jezabel királynő az Ószövetség görög fordítása szerint: „Ha te Illés vagy, én Jezabel vagyok." És Jezabel – ahogyan az igeszakaszunkban hallottuk – ekkor esküdött meg a saját sorsára, hogy megöleti Illést. **Illés élve maradt. Isten néhány év múlva a mennybe emelte** (2Kir 2,11). – **Jezabelt néhány évvel később a saját szolgái lökték ki a királynői tornya tetejéről. Testét a kutyák falták fel** (2Kir 10,30-37)… *Ha te Illés vagy, én Jezabel vagyok*... Ne kísértsük Istent ilyennel…

Ahogyan hallottuk, Illés végig csak Aháb*bal*, a királlyal tárgyalt – Jezabellel soha. Aháb tisztelte Illést, és féltette a feleségétől, Jezabeltől, ezért Illés elé ment. Illés Aháb*bal*, a felkent királlyal *végig* előzékeny volt. Felküldte Ahábot a Kármel hegyére enni és inni, hogy a nép akár azt is hihesse, hogy Aháb hozta meg az esőt. Aztán Illés figyelmeztette Ahábot, hogy fusson haza, nehogy a felhőszakadás kárt tegyen benne. De minden hiába… **A korona csak *látszólag* volt Aháb fején. A valóságban: *Jezabel* viselte… Illés *itt adta fel*…** Júdea királyságába futott, sőt még azon is túl, a kietlen pusztába. Leült egy bokor alá, Istenhez fohászkodva a halálát kívánta, *és*: elaludt…

Jakab apostol levelében olvashatjuk, hogy Illés *ugyanolyan* esendő ember volt, mint *mi* (Jak 5,17). Bizony. ***Mi* is *hányszor* elkeseredünk. *Hányszor* feladjuk**. Egészen egyszerűen elfogy az erőnk. *Túl sok* minden történt velünk, *túl sok* mindent akartunk, és: *elfogyott* az erőnk. Nemcsak a testi erőnk, hanem a lelkierőnk is. **Figyeljük meg, hogy mi tesz Illés?** *Elsőként*: olyan helyre fut, ahol nem zavarja senki. Még a legényét is hátra hagyja. *Csendet teremt* maga körül. Másodszor: leül. *Lenyugszik*. Végül és legfontosabbként: *Istenhez fohászkodik*. Kedves Testvéreim! Ha bármikor elkeseredtünk, **ha bármikor végletesen megfáradtunk, 1. *keressünk csendet*, 2. *csendesedjünk el*, és 3. legfőképp: *forduljunk Istenhez.*** Mondhatjuk akár a zsoltáros szavait is: „Szemeim az Úrra néznek szüntelen: fordulj felém, és könyörülj rajtam! Lásd meg elesettségemet és gyötrődésemet, és bocsásd meg minden vétkemet. Őrizd meg lelkemet, és ments meg engem, ne szégyenüljek meg, hogy benned bíztam."

Az elkeseredésünk mélypontján vegyünk példát a mi Urunkról, Jézusról. Az oltár előtt felolvasott igében hallottuk, hogy az Utolsó Vacsora után és a Nagypéntek kínjai előtt néhány órával, mélységes halálfélelemben a Gecsemáné-kertben azért imádkozott, hogy ***ne az ő akarata legyen meg, hanem az Atyáé***. Illés esetében is az Atya akarata történt. *Nem* halt meg, ahogyan kérte, hanem *erőt adó* álomba zuhant.

Kedves Testvéreim! **Amikor a *legnagyobb* lesz az elkeseredésünk, akkor lesz a *legközelebb* hozzánk Jézus – mert akkor lesz a legközelebb hozzánk a – *kereszt***. Az a kereszt, amely *mindent* összeköt. Mennyet – földdel. Embert – az ő Urával. Ilyenkor, elkeseredésünk és kínjaink *mélypontján* jelenik meg *Isten gondoskodása* az életünkben *leginkább*. Jézusnak és Illésnek egy-egy angyal formájában is megjelent. Isten gondoskodása Illés esetében már a rekettyebokor formájában is jelen volt. Egy rekettyebokor ugyanis arrafelé három méteresre is megnőtt, azaz: *jó nagy* árnyékot adott a tűző napon. Az angyal pedig *forró kövön* sült lángost és egy korsó vizet adott Illésnek. Az angyal *ugyanazzal* táplálta Illést, mint korábban a sareptai özvegy (1Kir 17,10-13): lángossal és vízzel. De volt egy *nagy* különbség! A forró kő ugyanis a héberben elsősorban *izzó szenet* jelent. Olyan izzó szenet, mint amit Ézsaiásnak adatott Isten egy szeráffal az elhívásakor (Ézs 6,6-7). Az izzó szén Isten *soha* meg nem szűnő, *soha* ki nem hűlő *szeretete* irántunk. Isten *soha el nem fogyó* szeretete minket *megtisztít*, *megerősít* és *új életre* kelt. Az elkeseredésünk mélypontján a leginkább. **Ha a mélyponton vagyunk, *kérjük* és *figyeljük* Isten gondoskodó megjelenését! Mert *életre* kelt minket. Ahogyan *Jézust* is – húsvét hajnalán.**

Életre kelt Illés is... **Kedves Testvérem! *Rád is számít Isten*. *Kelj életre te is*! Ne mondd semmire azt, hogy „erőn felüli dolog" ez neked.** *Zendüljenek meg benned* Istennek Pálhoz intézett szavai: „Elég néked az én kegyelmem, mert az *én erőm erőtlenség által ér célhoz*." – és mondd együtt Pállal: „legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy *Krisztus ereje lakozzék bennem*" (2Kor 12,9).

Illés depressziós volt. Mi kell a depresszió legyőzéséhez? Lángos és víz elég? Alvás elég? Nem. A depresszió legyőzéséhez Isten szénként izzó, elolthatatlan szeretetének a megérzése kell. A depressziót nem az *életélvezet*, hanem az *Isten-élvezet* szünteti meg egyedül. Keressük *ezt*. Keressük *Urunkat*.

Halld meg* Isten *rólad* gondoskodó hangját!** *Isten kegyelme nem ismer pontot*. Még vesszőt sem... Amikor a legkevésbé várod, Isten azt mondja: *ÉS*. Isten kegyelmét két szó jellemzi: *mégis* és *újra*! Nem érdemeljük meg, de *MÉGIS*! És Isten *mégis* újrakezdi velünk. És megint. És ***újra. Isten újrakezdte Illéssel is. Illés másodszor is evett és ivott – majd annak az ételnek az erejével ment *negyven nap és negyven éjjel* az Isten hegyéig, a Hórebig. **Illés *új úton* indult el Isten felé.** Mózes, amikor újrakezdte a tízparancsolat írását *negyven nap és negyven éjjel* böjtölt Istennek ugyanazon a hegyén (2Móz 34,28). **Mózes *új utat* nyitott meg Isten felé.** Jézus, mielőtt újrakezdte küldetését a megkeresztelkedése után, *negyven nap és negyven éjjel* böjtölt a pusztában (Mt 4,1-2), majd elindult a megváltásunk hegye, a Golgota felé. **Krisztus megnyitotta a *végleges, a teljes, az örök életbe vezető utunkat* a Mennyei Atya felé.**

Kedves Testvérem! *Indulj el te is Jézus új útján! Lakozzék benned is a Krisztus ereje – az úrvacsora által*. És akkor igazak lesz rád Ézsaiás szavai: „Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. *De akik az Úrban bíznak*, erejük *megújul*, *szárnyra kelnek*, mint a *sasok*, *futnak*, és *nem lankadnak meg*, *járnak*, és *nem fáradnak el*" (Ézs 40,30-31). Ámen.

Böjti idő 3. Oculi vasárnapja, 2026. március. 8. MEÖT – Járjon át minket Urunk világossága!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak az Efezusbeliekhez írott levele 5. fejezetének az elsőtől a 9. verseiben a következőképpen: „Legyetek tehát Isten követői, mint szeretett gyermekei, és ***éljetek szeretetben****, ahogyan Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozati ajándékul, Istennek kedves illatként. Ellenben paráznaság, bármiféle tisztátalanság vagy nyerészkedés még szóba se kerüljön közöttetek, ahogyan ez szentekhez méltó, se szemérmetlenség, se ostoba beszéd vagy kétértelműség, mert ez nem illik, hanem inkább a* ***hálaadás****. Hiszen jól tudjátok, hogy egyetlen paráznának, tisztátalannak vagy nyerészkedőnek, azaz bálványimádónak sincs öröksége Krisztus és Isten országában. Senki meg ne tévesszen titeket üres beszédével, hiszen éppen ezekért sújtja Isten haragja az engedetlenség fiait. Ne vegyetek tehát részt ezekben! Mert egykor sötétség voltatok,* ***most azonban világosság vagytok az Úrban****: éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa* ***jóság****,* ***igazság*** *és* ***egyenesség****.” Urunk! Mi olyan sokszor próbálunk harcolni a bűneink ellen. És olyan sokszor megalázóan alulmaradunk ebben a harcban. Mutasd meg nekünk azt Urunk, hogy egyedül a Te kegyelmed emelt ki minket ebből a kereszten. Tanuljunk meg a Te fényedbe húzódni Urunk, és akkor: mi is világosság leszünk Tebenned, lepereg rólunk mindaz, ami eltávolított Tőled, hálaadás támad a mi szívünkben, és a Te szeretetedet fogjuk sugározni szerteszét. Ámen.*

Kedves Testvéreim! A böjti vasárnapok nem a böjt részei, hanem az evangélium, a jó hír hirdetésének az alkalmai. **Jó hírem van a számotokra: Isten gyermekei vagyunk – ha követjük a mi Urunkat, Jézust**. Mi következik ebből? Az, hogy szeretetben élünk. Nem is akármilyenben. A görög szövegben mindenhol a szeretet az agapé, azaz: az isteni szeretet. Testvéreim! Ahogyan itt vagyunk, eláraszt minket az Isten, Jézus és a Szentháromság szeretete. Mert Krisztus szeretete önzetlen. Mert Krisztus szeretete nem személyválogató. Mert Krisztus szeretete önfeláldozó. Érezzük meg, ahogyan elérnek minket ennek a határtalan szeretetnek a folyamatos hullámai! Érezzük meg, ahogyan növekszik bennünk magunkban is a szeretet. Váljunk szeretetforrássá mi magunk is.

Olyan szép ez a kép, hogy szinte már andalító. Nőnap van. **Férfitestvéreim! Ajándékozzuk ma meg nőtestvéreinket azzal, hogy felmentjük őket a most következő rész alól**. Hallani vélem Berci hangját: „*Tuti, hogy most jön a fekete leves…*” Így van Berci: most jön a feketeleves. De ezt a levest nem a lelkész önti rád, hanem mindegyikünk (*a lányokat kivéve…*) szorgosan locsolgatja saját magára – minden nap újra és újra. Pál ebben az igében megint – *mint szinte mindig* – az állandóan vissza-visszatérő fő bűnökre, a földi kívánságok, a Mammon uralmára, példaként: a paráznaságra és a nyerészkedésre figyelmeztet – *minket, férfiakat…* A pogány világban a paráznaság az istentisztelet része volt. A nyerészkedésen meg a társadalmi megbecsültség alapult. (*Ez az utóbbi mintha nem is változott volna olyan sokat…*)

Mi sem vagyunk jobbak az ókor pogányainál. Sokan – *akik itt ma mind férfiak…* – **abban a hitben ringatják magukat, hogy ők csak „szalonképes”, aprócska vétkeket vétenek.** Hallgassuk meg Bercit: „*Én nem értem, hogy miért kell itt nekem állandóan a bűnről prédikálni. Én totál betartom a Tízparancsolatot. Igaz: idefele a buszon legyilkoltam a pillantásommal legalább két embert... Aztán meg szavakkal is... De megérdemelték! Közelebb jöttek hozzám, mint EGY méter! De hát az már az ÉN személyes terem! Hát hogy jönnek*

ehhez? De ölni?? Sose öltem. Nem is fogok! Még csirkét se… Útálom a vért! – Pornófüggő vagyok. De házasságot nem törtem. Nem is fogok soha! Minek is az a házasság? Ha egyszer ott van a pornó... – A bátyámat gyűlölöm. Ja... A húgomat is. A nagytata? Arról ne is beszéljünk! De tisztelem atyámat és anyámat! Miért is ne tisztelném őket? Olyan jó összetartozást ad a szüleimmel, hogy együtt gyűlölhetjük mind a hármat..." Kedves Férfitestvéreim! Ugye mi nem így tartjuk be a Tízparancsolatot?

A Pál apostol által felsorolt harmadik bűn, a tisztátalanság görögül akatharsia, azaz a katarzisra, az Istenhez való közelebb kerülésre való képtelenség. Ez a lényeg! **Minden olyan dolog bűn, ami távolabb visz Jézustól. Minden olyan dolog bűn, ami a jézusi szeretet, az agapé ellen hat**. Hallottuk az oltár előtti igében (Lk 11,24-26), hogyha a tisztátalanság helyét nem tölti be Jézus a mi szívünkben, akkor a tisztátalanság hetedmagával megy vissza oda, és – *mi férfiak*... – még sokkal mélyebbre kerülünk, mint azelőtt voltunk.

Ez az a pont, ahol a lányok már kifejezett sajnálatot éreznek minden itt ülő srác iránt. Szerencsétlenjei: ezt jól megkaptátok… Ti is meggondoljátok, hogy mikor jöttök megint el ide egy nőnapon… Ráadásul még a lelkész is el fog kárhozni, mert viccet csinált a bűnből, és ezzel ostoba beszédet beszélt, amit úgyszintén kárhoztat Pál a mai igében…

Bizony srácok… Nagy kutyaszorítóban vagyunk… Mit lehet itt tenni? Innen kezdve már a lányok is figyeljenek! Hallgassunk a zsoltárosra! Hogyan is kezdődött a mai bevezető zsoltár? Miért Oculi vasárnapja a mai nap? **„Szemeim az Úrra néznek szüntelen!" Kedves Testvéreim! EZ a lényeg!** Mi egymagunk sem megszerezni, sem megtartani nem tudjuk az Istengyermekségünket. DE! Ha a keresztre nézünk, akkor kegyelemként megkapjuk mindezt. Ebben, a keresztre nézésben segít minket az a hálaadás, amelyet Pál is kiemelt a mai igében. **Nézzünk rá Urunkra a kereszten, és töltse el a szívünket a hálaadás.** Szorítson ki a hálaadás minden mást a mi gondolatainkból. És akkor támad bennünk egy olyan tér, amelyet maga Jézus Krisztus fog betölteni. Hatalmas szeretettel. Önzetlen, önfeláldozó és mindenkire kiáradó szeretettel. És ettől szeretetforrás leszünk mi is. **Menjünk tehát közel Urunk gyógyító erőteréhez! Váljunk Isten gyermekeivé! Érezzük meg Urunk szeretetét!**

A mi Urunk, Jézus azt mondta nekünk a Hegyi Beszédben: „Ti vagytok a világ világossága" (Mt 5,14). Az igazi világosság meglátásának a vágyához először a sötétség kínjaira kell rádöbbennünk. Ezt már megkaptuk. Járjon át minket Urunk világossága! Mert a világosság legyőzi a sötétséget. Öltsük magunkra az Úr Jézus Krisztust! (Róm 13,14) Váljunk választott nemzetséggé, királyi papsággá, szent nemzetté, amely Isten tulajdonba vett népe (1Pt 2,9). **Hirdessük nagy tetteit a mi Urunknak, aki a sötétségből az Ő csodálatos világosságára hívott el minket!** (1Pt 2,9) **Hogyan hirdessük?** Jósággal, igazsággal és egyenességgel, ahol az egyenesség az eredeti görögben az alétheia, azaz: Isten igazsága. Isten igazsága pedig nem más, mint a korlátlanul áradó szeretet. **Járjunk tehát Urunk szeretetében, és vonjunk be ebbe a szeretetbe másokat is!** Ámen.

Böjti idő 4., Laetare vasárnapja, 2020. március 22. Kecskemét-Orgovány *(az igehirdetés elmaradt a COVID járvány miatt)*

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, böjt negyedik, Laetare vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Pál apostolnak a Rómaiakhoz írott levele hetedik fejezetében a 22. verstől a 25. versig, a következőképpen: „Mert gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint,

de tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével. ***Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által!*** *Tehát én magam értelmemmel ugyan Isten törvényének szolgálok, testemmel azonban a bűn törvényének." Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.*

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Laetare vasárnapja van, az örvendezés vasárnapja. Egy nap megállás a böjti időszak keménységében. Milyen szépen egybecseng ezzel a mai igénk kezdete: Mert gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint... Mit mond nekünk ma ez az ige? A bennem élő, megváltott és megtért belső ember felfedezi Isten harmóniáját a világban. A bennem élő belső ember meglátja a környezetében a jót! A bennem élő belső ember megnyílik Isten szeretetére, és befogadja azt.

Kedves Testvéreim! Vegyük észre Isten jelenlétét életünkben! Gyönyörködjünk abban a csodában, amelyet Isten bennünk és körülöttünk kialakít. Isten a legmélyebb nyomorúságunkban is megajándékoz minket mindig valamivel, ami a gyönyörködésre okot ad. Ez a valami nem más, mint Saját Maga; — nem más, mint Egyszülött Fia, aki megváltott minket; — és nem más, mint a Szentlélek, aki erőt ad nekünk a nyomorúság elviselésére.

Németországban a mai nap Sommertag, hiszen ezen a napon (a régi szokás szerint...) kihurcolták a városból a telet ábrázoló csontvázat, széttépték, és a pocsolyába dobták. Itt a tavasz, virágoznak a bokrok és a fák. És erre... Bumm... a nyakunkba szakad a mai ige folytatása: Mert gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint... de tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével. Puff... Ilyenkor keres az ember kibúvókat.

Napjainkban a bűn pszichológiai háttérré, rossz ízléssé, "apró kellemetlenséggé" csökkent. Hadd meséljek el erről egy történetet. Hálózatokkal kapcsolatos órákat tartok a pesti orvosegyetemen. Népszerű a tárgy, így az elmúlt félév végén már több mint ötszáz vizsgadolgozatot kellett hogy átolvassak. Olvasom az egyikben: "*A nagypapák nem segítenek annyit az unokák nevelésében, mint a nagymamák. A nagypapák tehát azért élnek sokáig, mert a házasságok jelentős részében nincs házastársi hűség, és így a férfiak szaporodási esélye idős korban is megmarad.*" Ojjé... Hát ez mekkora tévedés! Gondoltam magamban. Aztán olvasom száz dolgozattal később egy másik diáklánynál: "*A nagypapák nem segítenek annyit az unokák nevelésében, mint a nagymamák. A nagypapák tehát azért élnek sokáig, mert a házasságok jelentős részében nincs házastársi hűség, és így a férfiak szaporodási esélye idős korban is megmarad.*" Hoppá! Hát ekkora tévedést nem lehet kétszer, ugyanúgy leírni... Kiderült, hogy a második diák elkérte az első dolgozatát – és beadta mint a sajátját... Itt jön a fontos dolog: a másoló diáklány elnézést kért tőlem azért az "apró kellemetlenségért", amelyet ő – nekem okozott. Hoppá! A másolás nem "apró kellemetlenség", hanem – lopás. A lopás nem "apró kellemetlenség", hanem – bűn. Nagyon fontos volt a számomra, amikor ezt a diákot erre rádöbbenthettem.

Kedves Testvéreim! Mi is bűntelennek gondoljuk magunkat? "Apró kellemetlenség" lenne pusztán mindaz a kár, amit okoztunk valaha életünkben? Mi lennénk az egyetlen, aki követ dobhatunk a házasságtörő asszonyra? Senki más nem akadt??? Ha így gondoljuk, biztos, hogy jól gondoljuk??? A bűntelenség hamis tudata ítélkezéshez vezet. Az ítélkezés a megbocsátás hiányához vezet. A megbocsátás hiánya Urunktól való távolsághoz vezet. Nem bűnösen vagyunk távol Jézustól. Akkor vagyunk távol Jézustól, ha azt hisszük, hogy mi Jézus nélkül

is, saját jogon megigazultak vagyunk. Reményik Sándor így ír erről a "Nem a teljes pohár" című versében:

Uram Jézusom, jaj, én nem tudom:
Júdásod vagyok-e vagy Pétered
(Jaj, csak a gyávaságban Pétered...)
Vagy egy a farizeusok közül,
Ki üres életének nem örül,
S kiontja mégis – újból véredet
S hazudik újból – minden új napon.

Kedves Testvéreim! A bűnnek való kiszolgáltatottságunk általános. A bűn törvénye foglyul ejt minket. Nemcsak az ösztöneink vannak kiszolgáltatva a bűnnek. Mi magunk, teljes egészünkben ki vagyunk szolgáltatva a bűn törvényének. A bűnnek való kiszolgáltatottságunk törvényszerű. Olyan a bűn, mint sokak életében az alkohol. Akkor is kiisszuk a poharát,— ha nem akarjuk. Így mondja Pál apostol: „Hiszen amit teszek azt nem is értem, hiszen nem azt cselekszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök.” (Róm 7,15) Pál apostol ezekben az igékben végig egyes szám első személyben beszél. Luther és Kálvin egyformán úgy látták, hogy Pál apostol nem a múltjáról beszél így, hanem megtért emberként. A bűnnel való harc nem ér véget a megtéréssel. Minél inkább elindulunk a jó felé, annál inkább húz vissza a Gonosz. Gyönyörködünk Isten törvényében – de foglyul ejt a bűn. Meghasonlunk önmagunkban. Megutáljuk a gyülekezetet, a lelkészt, még Urunkat is... ebben a nagy küzdelemben. Ezt a mondandót nem lehet kívülről, semleges álláspontból megragadni. Ez személyes kín. A bűnnek való kiszolgáltatottságunk teljes. Nem félig vagyunk megromolva, hanem teljesen. A bűn foglyai vagyunk, önmagunkban tehetetlenek.

Itt kiált fel Pál apostol, HATALMAS kiáltással: „Én nyomorult ember! Kicsoda – szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?” A megszabadításra Pál ugyanazt a ῥύομαι szót használja az eredeti görögben, amellyel az Úrtól tanult imádságban kérjük Mennyei Atyánkat, hogy szabadítson meg minket a gonosztól. Ez a ῥύομαι szó nemcsak szabadítást, hanem magához vonzást, megőrzést is jelent. Kicsoda von magához minket ebből a halálra ítélt testből testvéreim? **Pál apostol megadja a választ erre a kérdésre: Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által!**

Kedves Testvéreim! Hálatelt szívvel hirdetem néktek az evangélium szívének üzenetét: Jézus Krisztus szabadít meg minket ebből a halálra ítélt testből! Olyan ez, mint egy ébredés egy rossz álomból. Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! A hála eredeti, görög szava a χάρις, ami kegyelmet is jelent. Urunk kegyelme nemcsak ébredést ad nekünk, hanem egy új, örök életet! Az új, örök életben való örvendezést mutatja meg Pethő-Szűcs Máriának az úrvacsora évéről szóló mai gondolata is: Rengeteg dolgunk van, néha úgy érezzük, hogy sosem érünk a tennivalók listájának végére. Mekkora ajándék az úrvacsorai hívó szó: Íme, minden kész, most pihenhetsz.

Figyelmezzünk azonban arra, hogy a megpihenésből kapott erővel a szolgálatra támadunk fel, és nem csak az örvendezésre... A hitvallásra támadunk fel, és nem csak az örvendezésre... Mert nem félig szabadít meg minket a Krisztus – hanem teljesen. Nem tétlenségre szabadít meg minket a Krisztus – hanem egy másoknak az Ő áldását adó, tevékeny, Teljes életre.

A mai ige mindezek után ezzel zárul: „Tehát én magam értelmemmel ugyan Isten törvényének szolgálok, testemmel azonban a bűn törvényének.” *Hát... ez egy elég pesszimista*

hangvételű befejezés... Pál apostol gondolatmenetének azonban nincsen itt vége! A fejezeteket csak 1200-ban választotta szét egymástól Stephan Langton, Canterbury érseke. Azaz igénk így folytatódik: Nincsen azért most már semmiféle kárhoztatható ítélet azok ellen, akik Krisztus Jézusban vannak, mert az élet Lelkének törvénye megszabadított TÉGED Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől. – Később az ige így folytatódik: „a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz RAJTUNK" (Róm 8,18). A Római levél szívének a szíve pedig ez az ige: „meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban" (Róm 8,38-39).

Kedves Testvéreim! Gyönyörködjünk Isten törvényében a belső ember szerint! Ahogyan az előző heti igénk mondta: „Mert méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!" (Jel 5,12)
És ahogyan a következő heti igénk mondja majd: „A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett!" (Zsid 10,23) Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Urunk! Te látod a bennünk élő belső embert, amellyel gyönyörködünk a Te törvényedben. Gyönyörködünk a virágzó tavaszban. Gyönyörködünk teremtett világod csodáiban. Gyönyörködünk a rendben, amelyet Te szülsz újjá, és öltöztetsz fel újra és újra. Hadd tegyük Eléd, mindazt, ami vagyunk: rendezetlen, meg nem újult, bűnös emberek, akik sok kárt okoztak a Te teremtett világodnak. Szabadíts meg Urunk minket a Gonosztól! Értesd meg velünk, Mennyei Atyánk az evangélium csodáját, hogy Egyetlen Fiad, Jézus Krisztus megváltott minket! Vedd el tőlünk a félelmet, a szorongást, és éreztesd meg velünk a bizonyosságot, hogy Jézus kereszthalála és feltámadása megszabadított minket bűnös, halálra ítélt testünkből és elhozta a számunkra az Örök Életet! Tölts be minket szeretetteddel, Szent Lelked erejével! Add meg Urunk, hogy a szolgálatra, a hitvallásra, a másoknak áldást hozó, tevékeny, teljes életre támadjunk fel Benned, Neked és Általad! Akármilyen kicsiny az, amit tudunk tenni, ha Érted tesszük: — nagy lesz az! A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett! Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! Ámen.

Böjti idő 4., Laetare vasárnapja, 2023. március 19. MEÖT – Sermo az örömről

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írott első levele 10. fejezete 14.-től a 17. verseiben a következőképpen: „Ezért, szeretteim, kerüljétek a bálványimádást! Úgy beszélek hozzátok, mint értelmes emberekhez: ítéljétek meg magatok, amit mondok. Az áldás pohara, amelyet megáldunk, nem Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megtörünk, nem Krisztus testével való közösségünk-e? Mivel a kenyér egy, mi is mindannyian egy test vagyunk, mert mindannyian az egy kenyérből részesedünk." – Urunk, nélküled a mi életünk semmit sem ér. Ajándékozd nekünk magad a te igédben! Ámen.

Kedves Testvéreim! A bevezető zsoltárban ezt hallottuk: „Örvendj Isten népe!" **Ma az öröm vasárnapja van**. Ebben a tematikus igehirdetésben én is az örömről fogok beszélni nektek. Akármilyen idők is vannak, **lehetetlen *nem* észrevenni az örömöt a teremtett világban**. Rügybe borult az ország. Pompáznak a virágok. Dalolnak a madarak. Két nap múlva itt a

tavasz. Még a déli féltekén most beköszöntő ősz is az örömről szól, hiszen az elmúlás a tapasztalat és a bölcsesség gyönyörű színeit hozza elő, és – *van* feltámadás a halál után.

***Van* azonban a minket körülvevő örömtengerben olyan, ami *hamis* öröm**. *Hamis* öröm a szerzés öröme: „*megszereztem, elvettem, az enyém*". A győzelmi mámor *gyilkos* öröm. Ahol vesztes van, ott nincs győztes – csak egy másik vesztes… *Hamis* öröm a birtoklás öröme is: „*rendelkezem vele, hatalmam van felette. Nem a tudásom, hanem: a birtokom. Nem a házastársam, hanem: a birtokom*." A birtoklás korlátoz és bezár. Féltékennyé és sebezhetővé tesz. Az uralom öröme is gyilkos öröm. Pusztítja azt, akit uralnak – és pusztítja azt is, aki ural. A siker igen veszélyes öröm. Olyan, mint az ópium: hajszolható. A sikeres ember sokszor úgy hiszi, hogy ő *több* mint a másik. Pedig nem több, csak – *esetleg, kicsit* – jobb: *EGY-valamiben* jobb. A siker könnyen szüli a tévedhetetlenség örömét. Ez már közel van a mindenhatóság öröméhez: ahhoz az őrült örömhöz, amikor az ember elkezdi Istennek képzelni magát…

Az ember örömre éhes állat. Ámde a hamis örömökkel betelni képtelen. Az ember csalafinta állat is, így **mű-örömök sokaságával veszi körül magát**. Így az emberi állat a zabálás, az italozás és a gépies szex mű-örömeivé silányítja az ízletes étel, a jó ital, és a szerelem valódi és mély örömeit is. A modernizált emberállat a legtöbbször már csak a mű-öröm mű-örömét kapja meg, hiszen csupán nézheti, kukkolhatja a mások video mű-örömét.

„Boldog-e az, aki kábítószeres mámorban van?" – ezt kérdezte az egyik idős úr a másiktól az uszodám öltözőjében. – *„Á, dehogy!"* – hangzott a válasz – *„Az a mennyországban van, és nem itt, a földön!"* A válaszoló idős úr sajnos nem érezte azt még meg, hogy a mennyország ténylegesen vajon mi lehet… Csak remélni tudom, hogy a hátralévő éveiben ez még valamennyire megadatik neki. *De abban igaza volt*, hogy **a műöröm soha nem boldogság. A földi boldogságunk ugyanis a teremtett világgal való egységünk, harmóniánk állapota. Azaz semmi olyan, ami kihúz bennünket ebből a világból, igazi boldogság nem lehet**. Jézus Urunk is ezt mondta a János szerinti evangélium főpapi imájában: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól." (Jn 17,15)
Úgy legyen!

„Ezért szeretteim – mondja Pál a mai igénkben – kerüljétek a bálványimádást! Úgy beszélek hozzátok, mint értelmes emberekhez: ítéljétek meg magatok, amit mondok." (1Kor 10,14-15) **Bálvánnyá válik minden hamis öröm és mű-öröm**. Fogadjuk meg tehát Pál szavát néhány mondattal a mai igeszakaszunk után: „Minden szabad, de nem minden használ. Minden szabad, nem minden épít." (1Kor 10,23) Kerüljük a bálványimádást: – ez az eredeti görög szövegben ennél sokkalta erősebb felszólítás: *fussunk messze, tűnjünk el onnan*, ahol bálványimádás van. *„Mi van akkor, ha körülvesznek a hamis öröm bálványai engem? Mi van akkor, ha nem tudok elfutni előlük?"* – kérdezhetitek: jogosan. ***Van út*, amelyik *úgy* vezet el minket a hamis örömtől és a műörömtől a *valódi* örömhöz, hogy egy *tapodtat sem* kell mozdulnunk.** *Erről az útról* szól az igehirdetésem második része.

A valódi örömhöz, a boldogsághoz vezető úton az első öröm – a találkozás öröme. Találkozunk Isten szeretetével, találkozunk Jézussal, találkozunk Isten igéjével – és rádöbbenünk arra, hogy Isten igéje megcselekszi azt, amit állít (Ézs 55,11). Meglátogat minket a Szentlélek (*a legtöbbször észrevétlenül, nagy csendben végezve munkáját…*) és elkezdjük megérezni azt, hogy a valódi öröm egy nagy tengerének, egy óriási szeretetóceánnak a kellős közepén élünk. **Látni kezdünk.** Egyre inkább képessé válunk arra, hogy **Isten irgalmas szemével lássunk meg mindent körülöttünk**. **Elkezdjük megérezni a Szentháromság szeretetkapcsolatának a kifogyhatatlan örömét.** Ezért az ajándékért volt a

Teremtés, és ezért jött le Jézus közénk, a földre, hogy újra megnyissa számunkra a Paradicsomot, az Istennel való együttlét Teljességét. Csodálatos dolog, hogy hányféleképp tudjuk megélni a szeretetkapcsolat örömét. Az archetipikus *nő* öröme immanens öröm, ami Isten végtelenségét a szív legbenső teljességében fedezi fel. Az archetipikus *férfi* öröme transzcendens öröm, amely kiárad, és Isten végtelenségét a világ egészének a gyönyörűségében fedezi fel. Ugyanonnan indul, és ugyanoda érkezik mindkettő. Csak máshogy. Ez a teremtés egyik szép csodája.

Mindezzel kialakul az életünkben egy *benső rend*. Isten a dolgok helyére kerülésének az Istene. Mi is a helyünkre kerülünk – és a helyére kerül bennünk is szép lassan minden. Átéljük a kölcsönös elkötelezettség, a hűség örömét. **Átéljük a derű állandóságát, a gondviselés biztonságát és a reménység erejét. Megérezzük Isten Országának az örömét, és ezzel szép lassan, csendben – állandósul bennünk az öröm.** A bennünk élő *valódi* öröm függetlenné válik minden külső körülménytől, és nem igényel semmilyen hamis örömöt, vagy mű-örömöt. „Felragyog előttünk Isten dicsőségének az ismerete a Krisztus arcán" (2Kor 4,6b).

„Hát Péter, ez gyönyörű. De hát én még <u>sehol</u> sem vagyok ettől!" – mondhatja valamelyiktek most. **Hogyan lehet *itt és most*, még a mai este folyamán megtapasztalni ezt a *valódi* örömöt?** Erről fog szólni az igehirdetésem harmadik, záró része. „Felragyog előttünk Isten dicsőségének az ismerete a Krisztus arcán" – hallottuk az előbb. Hogyan? Pontosan erre a kérdésre válaszol Pál a mai igeszakaszunk második felében. „Az áldás pohara, amelyet megáldunk, nem Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megtörünk, nem Krisztus testével való közösségünk-e?" (1Kor 10,16-17) Kedves Testvéreim! **Az úrvacsora, amelyre éppen most készülünk, nem a Krisztusban való részesedésünk-e?** Az eredeti görög szövegben Pál által használt „nem" szó csak olyan szónoki kérdésben lehetett, amelyre a szónok a hallgatóságtól egyértelmű **„Dehogynem!"** választ várt. Nem bőséggel árad-e mindannyiunkra, személyválogatás nélkül mindaz a kegyelem, amelyet kapunk? Dehogynem! Erre példa az ötezer ember megvendégelése az oltár előtti igénkben. Nem maradandó-e Krisztus közössége velünk? Dehogynem! Ahogyan már Ézsaiás idézte Isten szavát: „Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülő URad." (Ézs 54,10)

Végezetül: **nem az örök életünk forrása-e Urunk teste és vére, amelyet az úrvacsorában kapunk? Dehogynem!** Ahogyan a János szerinti evangéliumban Jézus Urunk kapernaumi beszédében olvashatjuk: „aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el" (Jn 6,37b). „Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon" (Jn 6,54). Valamint: „aki eszi az én testemet, és aki issza az én véremet, az énbennem marad, és én őbenne. (Jn 6,55b) – mondja Krisztus Urunk. – Luther így fogalmazta ezt meg: „Az úrvacsora számunkra gázló, híd, ajtó, hajó és hordszék, amelyekben, és amelyeken át ebből az életből az örök élet felé eljutunk." Az úrvacsora a királyi menyegző ünnepe. Az úrvacsora a kegyelem örömlakomája. *Boldogságunk* forrása az a Jézus Krisztus, aki az élet kenyereként osztja meg saját magát, és táplál bennünket.

Ide már csak az ámen hiányozna… De még mindig történik valami! **Az úrvacsora ugyanis nem múlik el bennünk nyomtalanul. Az úrvacsora nem pusztán egy „találkozás-élmény".** Mit mond Pál a mai igeszakaszunk végén? „Mivel a test is egy, mi is mindannyian egy test vagyunk" (1Kor 10,17a). *Mikor* vagyunk egy test? Csak abban a pillanatban, amikor kapjuk az úrvacsorát? Dehogy! Utána is, végig. **Kedves Testvéreim! Örüljetek és ujjongjatok! Az úrvacsora megváltoztat minket. Krisztus-hordozókká válunk. Evangélium vivőkké. A jó hír vivőivé. Örömhírnökké.** Így, ebben és ez által lesz belőlünk

egy test, azaz egy testvéri közösség. **Részesedünk a Krisztussal való közösségben – ezért és ezáltal pedig magunk is közösséget formálunk.** Nem csak azzal a néhány emberrel, aki ma itt van – hanem emberek milliárdjaival. – Ahogyan a sok gabonaszemből lett a kenyér, ahogyan a sok szőlőszemből lett a bor, úgy lesz belőlünk is egyetlen közösség – írta Luther.

Milyenné tesz bennünket az úrvacsorai közösség? Szolgáló és befogadó közösséggé. **Mit ad nekünk az úrvacsorai közösség?** Találkozást, látást, a Szentháromság szeretetkapcsolatát, benső rendet, gondviselést, reménységet és derűt. Megérezzük Isten Országának az örömét – és ezzel állandósul bennünk az öröm. A bennünk élő valódi öröm függetlenné válik *minden* külső körülménytől, és nem igényel *semmilyen* hamis örömöt, vagy mű-örömöt. „Felragyog előttünk Isten dicsőségének az ismerete a Krisztus arcán" (2Kor 4,6b). Így legyen! Ámen.

Böjti idő 4., Laetare vasárnapja, 2024. március 19. MEÖT – Miért vagyok én szerethető?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 6. fejezetének az elsőtől a 15. verséig a következőképpen: „Jézus ezután elment a Galileai-tengernek, Tibériás tavának túlsó partjára. Nagy sokaság követte őt, mert látták, milyen jeleket vitt végbe a betegeken. Jézus pedig felment a hegyre, és ott leült a tanítványaival együtt. Közel volt a páska, a zsidók ünnepe. Amikor Jézus észrevette, hogy nagy sokaság közeledik hozzá, így szólt Fülöpnek: Honnan vegyünk kenyeret, hogy ezek ehessenek? Ezt pedig azért kérdezte tőle, hogy próbára tegye, mert ő már tudta, mit fog tenni. Fülöp így válaszolt neki: Kétszáz dénár árú kenyér sem elég nekik, hogy mindenki kapjon valami keveset. Egyik tanítványa, András, Simon Péter testvére így szólt hozzá: Van itt egy gyermek, akinél van öt árpakenyér és két hal, de mi ez ennyi embernek? Jézus ezt mondta: Ültessétek le az embereket! Füves terület volt az. Letelepedtek tehát a férfiak, szám szerint mintegy ötezren. Jézus pedig vette a kenyereket, hálát adott, és kiosztotta az ott ülőknek; ugyanúgy osztott a halakból is, amennyit kívántak. Amikor pedig jóllaktak, így szólt tanítványaihoz: Szedjétek össze a maradékot, hogy semmi se vesszen kárba! Összeszedték tehát, és tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyér maradékával, amit meghagytak azok, akik ettek. Miután látták az emberek, hogy milyen jelt tett, ezt mondták: Ez valóban az a próféta, akinek el kellett jönnie a világba. Amikor pedig Jézus észrevette, hogy érte akarnak jönni, és el akarják ragadni, hogy királlyá tegyék, visszavonult ismét a hegyre egymagában." – Urunk, Jézus Krisztus, aki az élet kenyerét adtad nekünk! Mi sokszor annyira értéktelennek és szeretethetetlennek tudjuk tartani magunkat. Mutasd meg nekünk a Te hatalmas, feltétlen szeretetedet – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Miért vagyok én szerethető?** Ez volt a mai istentiszteletünkre hívó alapkérdés. Tartsunk egy kis csendet. Ebben a csendben mindenki mondja ki magában néhányszor ezt a mondatot: Miért vagyok én szerethető? – *[Csend.]* – Hogyan hangsúlyoztad a mondatot, amikor magadban kimondtad? Elkeseredve? Ugyan már… Miért lehetnék én szerethető? Tűnődve? Mik lehetnek az okok, ami miatt én szerethető lehetnék? Vagy meggyőződéssel? Én szerethető vagyok. De ha meg akarnám fogalmazni, hogy pontosan miért is, akkor mit is mondanék?

Milyen kép él bennünk saját magunkról? Olyan, amelyikben elfogadjuk magunkat? Vagy olyan, amelyikben elutasítjuk saját magunkat – és ezernyi *nagyon jó* okot találunk ki magunknak arra, hogy ezt miért tesszük… **Mennyire tudod szeretni saját magadat?**

Mennyire tudsz megbocsátani saját magadnak? Mit veszel észre a külvilágnak a reád adott válaszaiból? A szeretetet? Az elfogadást? A megbocsátást? – Vagy ezeknek pontosan az ellenkezőjét? – Elgondolkodtál-e már azon, hogy ez a kettő – összefügg? Ha *te* magad nem fogadod el saját magadat, akkor a külvilágból is az el nem fogadó jeleket fogod felerősíteni. Ilyenkor szokta az ember megveregetni a saját vállát. „*Igaz, hogy én utálom magamat, de milyen igazam is van ebben, hiszen mindenki más is utál engem.*" Mit gondolsz, ha a külvilágból a téged el nem fogadó jeleket veszed észre, akkor vajon *te* milyen jeleket fogsz a külvilágnak visszasugározni? Elfogadóakat? Hát… Kötve hiszem… Nem lehetne ezen változtatni? Elfogadó jeleket észrevenni – és ebből fakadóan elfogadóakat visszasugározni? Ja? Hogy azt mondod erre: *„Péter, ez már 15 éve nem megy? Minek erőlködjek?"* Emlékezzünk vissza a két héttel ezelőtti jézusi mondásra: „Ami embernek lehetetlen – Istennek lehetséges." (Lk 18,27) Kérjük el az elfogadást imádságban Urunktól.

Az ötezer ember megvendégelése a földön élő Jézus legnagyobb csodája volt. A négy evangéliumi leírásban összesen hatszor szerepel. A feltámadás hitünket meghatározó tényén kívül semelyik másik jézusi csoda nem kapott ekkora figyelmet, mint a kenyérszaporítás. A Márk és a Máté szerinti evangéliumban azt olvashatjuk, hogy a sokezres tömeg, amelyik messzi földre követte Jézust, elcsigázott és kimerült volt (Mt 9,26). Olyanok voltak, mint a pásztor nélkül való juhok (Mk 6,34). Jézus megszánta őket.

Kedves Testvéreim! Mi is *pontosan* olyanok vagyunk, mint a pásztor nélkül való juhok. Mi is elcsigázottak és kimerültek vagyunk. Sokszor már ahhoz sincs erőnk, hogy legalább saját magunkat elfogadjuk és szeressük. Jézus azonban megszán minket. Mindegyikünket, aki hozzá fordulunk. Mindig. Mert Jézus a Jó Pásztor, aki az életét adja a juhokért (Jn 10,11).

Miért vagyok én szerethető? Emlékezzünk az oltár előtt felolvasott ige záró mondatára: „Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülő Urad." (Ézs 54,10) *Ezért* vagy te szerethető. Mert „ő előbb szeretett minket" (1Jn 4,19).

Kétféle módon lehet elképzelni az ötezer ember megvendégelésének a történetét. **Az első olvasat a XXI. századi, a „humanizált" olvasat.** Összegyűlt sok ezer ember. Éhesek voltak. Ettek. Jóllaktak. Rendet raktak. Hazamentek. Ez az olvasat úgy gondolkodik, hogy hát honnan volt ott ennyi kosár? Hát persze hogy azért, mert tisztességes zsidó mindig magával vitte az elemózsiás kosarát az útra. Azaz: mi történt? Jézus felszólítása nyomán az emberek előszedegették az otthonról hozott lepényeket és szárított halakat, megosztották egymással, és megették. Ez az olvasat a legnagyobb örömét abban találja meg, hogy az önző ember milyen önzetlenné vált a földön élő igazán önzetlen ember, Jézus felszólítására.

Sokkal többet mond az az olvasat, amely nem XXI. századi – hanem örök. A csodatévő Jézust ellenállhatatlanul követte sok ezer ember messzi földre, mert érezte, hogy itt valami földön túli erő működik. Elfogyott már szinte mindenük. Elcsigázottak és kimerültek voltak. Jézus megszánta őket. És tett egy *hatalmas* csodát. Figyeljük meg az örök életet adó királyi menyegzőre és az úrvacsorára emlékeztető, szertartásszerű lakoma gyönyörűséges részleteit! Első: Jézus a tanítványaival felmegy egy hegyre, Isten közelébe. Második: Közel van a páska, a húsvét ünnepe, amely a feltámadás és az örök élet reménységét adja nekünk. Harmadik: Jézus több provokáló kérdéssel is bemutatja, hogy *lehetetlen* ennyi embernek enni adni. Félévnyi napszám sem elég rá. Öt picike, a szegény embernek való árpalepény van csak ott, és két darab törpe szárított szardínia. Még annak a kisköly öknek sem elég, akinél megtalálták. Negyedik: Az emberek letelepednek. Ez (és az előtte lévő „leülés") az eredeti görögben a

földre való lefekvést jelent. Csak a lakomákhoz telepedtek így neki az emberek. Ötödik: Jézus elsőként hálát ad, ami görögül eucharisztosz. Nem véletlenül kerül elő az úrvacsorát jelző szó itt. Hatodik: Jézus *saját maga* osztja a kenyeret mind az ötezer embernek – gondoljunk ebbe bele: ez már önmagában is fizikailag lehetetlen.

Mi volt ez a nagy lakoma? A legszegényebb emberek árpalepénye lett volna csak? Egy-két törpe hallal ízesítve? Nem. A János szerinti evangéliumban nincsenek szereztetési igék. *Ezek helyett* van az ötezer ember megvendégelése – és az utána mondott beszéd. **Jézus *saját magát* osztotta ki az ötezer embernek. *Ez* volt a lakoma. *Ez* volt a királyi menyegző.** Mert – ahogyan Jézus maga mondta néhány mondattal a mai igeszakaszunk után – „Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon" (Jn 6,54).

Hogyan van ez? – Kérdezhetjük most. – Mi csak kitátjuk a szánkat, és belepottyan az örök élet? Nem, kedves testvéreim! A népek *ki-tar-tó-an* követték Jézust. Követték *úgy is*, hogy már elcsigázottak és kimerültek voltak. A népek *úgy* telepedtek le egy lakomához, hogy *semmijük* sem volt, semmilyen ételt nem láttak az öt pici lepényen és a két halon kívül, és Jézus sem ígért nekik semmit. Azaz: **Jézusban *feltétel nélkül meg kell bíznunk***. Úgy, mint ahogyan az a kiskölyök megbízott Jézusban, aki az anyja által becsomagolt utolsó falatkáit minden huzavona nélkül, azonnal odaadta neki. **Ekkor** fog belepottyanni a szánkba az örök élet. Ekkor fognak minket is úgy összegyűjteni, mint az összes maradék morzsát, hogy semmi, hogy *sen-ki se vesszen kárba*.

Miért vagyok én szerethető? Mert Jézus *saját magával* táplál engem. Mert akkora szeretet zúdul rám Jézus*ból*, hogy mindenkinek jut belőle a környezetemben. *Azért* vagyok szerethető, mert szeretetre teremtett engem az Isten, és mert Jézus magához, magá*ba* emel engem – ami a szeretet.

Kedves Testvéreim! Ha ebből csak egy picikét megértünk, ha ebből csak egy picikét megérzünk, akkor rádöbbenünk arra, hogy miért örömünnep a mai vasárnap, az „Örvendj Isten népe", Laetare vasárnapja – és hogy miért örömünnep *minden* vasárnap és minden úrvacsora, amely a feltámadás örömére emlékeztet bennünket. Szeressük hát magunkat feltétel nélkül – a Krisztus Jézusban! – Szívem és testem *ujjong* az élő Isten felé. Boldog az, akinek ereje te vagy Istenem, akinek a szívében a te útjaid vannak! Ámen.

Böjti idő 4., Laetare vasárnapja, 2025. március 30. MEÖT – Hozzád való hűségem nem szűnik meg soha

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 54. fejezetének a 7.-től a 10. verseiben a következőképpen: „Magadra hagytalak néhány pillanatra, de: -- nagy irgalommal ismét összegyűjtelek. Túláradó haragomban egy pillanatra elrejtettem előled arcomat, de: -- örök hűséggel irgalmazok neked – mondja megváltó Urad. Mert úgy teszek, mint Nóé idejében: Ahogyan megesküdtem, hogy nem árasztja el Nóé özönvize többé a földet, úgy esküszöm meg most, hogy nem haragszom rád, és nem dorgállak meg többé. Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülő Urad." – Urunk, hálát adunk neked azért, hogy irgalmas Istenünk vagy nekünk. Hányszor de hányszor éltünk (és élünk…) vissza a Te hosszútűréseddel – de Te mégis

megmutatod a Te kegyelmedet a Te Fiadban, a mi Urunkban és reánk áradó Szentlelkedben. Döbbents rá minket, Urunk a Te hűséged örökkévalóságára – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! Tele van az életünk gazdagsággal, örömökkel – amelynek egyik példája ezen a mai istentiszteleten a csodálatosan szép Bach zene is. Mi mégis sokszor kétségek között hányódunk. Mi mégis úgy érezzük, hogy Isten – *magunkra hagyott* bennünket. Számunkra az az (*igeszakaszunkban leírt*) „egy pillanat", amikor Isten elrejtette előlünk az arcát: *rengeteg időnek* tűnik. Ézsaiás korában *AZ* az „*egy pillanat*", ameddig Isten elrejtette arcát az ő választott népe elől, a babiloni fogság ötven-hatvan éve volt… *Mégis:* a szabadítást megélő próféta túláradó örömében *egyetlen pillanatnak* látja a maguk mögött hagyott több generációnyi időt… Pontosan úgy, mint az a két keresztény, akik így beszélgettek egymással: „*Nem tudjuk, hogy mit hoz a jövő…*" – mondta az egyik. „*Azt bizony, nem tudjuk…*" – válaszolta lemondóan a másik. Hallgattak… Sóhajtoztak… Majd megszólalt az első megint: „*De tudjuk, hogy KIT hoz a jövő!*" – „*Azt bizony tudjuk!*" -- vágta rá sugárzó mosollyal a másik. „*Ezért* tehát *nem* csüggedünk." – írta Pál apostol a korinthusiaknak – „Sőt, ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk *mégis* megújul napról napra. Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk, *minden mértéket meghaladó*, *nagy*, *örök dicsőséget* szerez nekünk, mert *nem* a láthatókra nézünk, hanem a *láthatatlanokra*, mert a láthatók *ideig* valók, a láthatatlanok pedig *örökké* valók" (2Kor 4,16-18). „Boldogok (azaz: áldottak), akik nem látnak, és hisznek" (Jn 20,29b) – mondta Jézus.

Nézzünk az elénk táruló látszólagos kép *mögé*! Nézzünk *arra*, ami *örökké*való. Bach gyönyörű zenéje nem látható. *De:* átélhető. Az igehirdetés szavai nem láthatóak. *De:* átélhetőek. Az úrvacsorában Jézus valóságos jelenléte nem látható. *De:* átélhető. A lényeges dolgok *általában* nem láthatóak. *De:* átélhetőek. Tapasztaljuk meg a világ *felszíne* helyett: -- a *lényegét*. És akkor: a belső emberünk megújul. És akkor: áldottak leszünk.

Kedves Testvéreim! A mai igeszakaszunk előtti fejezet az Úr Szolgája szenvedéseinek rendkívül képszerű leírása. „Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia, betegség ismerője. Eltakartuk az arcunkat előle. Megvetett volt. Nem törődtünk vele… – *Pedig* a *mi* betegségeinket viselte, a *mi* fájdalmainkat hordozta" (Ézs 53,3-4). A szenvedő szolga: Jézus Krisztus a kereszten. Már Luther és Kálvin is ezt az előzményt és a mai igeszakaszunkat a Nagypéntek és a húsvét egymástól elválaszthatatlan kettőséhez hasonlította. És az igeszakaszunk után Ézsaiás tovább folytatja az öröm leírását az Úr hangját idézve, mint egy piaci árusét: „Ti szomjazók, *mind* jöjjetek vízért, még ha *nincs is pénzetek*!" (Ézs 55,1).

A szomjazók: – mi vagyunk. Az ingyen kegyelmet, az Élet vizét Jézustól megkapók: – mi vagyunk. Az oltár előtt felolvasott igében az ötezer éhező ember: – mi vagyunk. A számolatlan mennyiségű ételt, az Élet kenyerét Jézustól megkapók: – mi vagyunk. A Jézus saját vérével megtisztítottak is mind: -- *mi vagyunk*. „Mert *nem vet el örökre az Úr*, még ha megszomorít is, *irgalmaz*, mert *nagyon szeret*" – írta Jeremiás a siralmaiban (JSir 3,31-32). Isten szeretete és irgalma kegyelmet ad *mindenkine*k, *ingyen*.

Hadd mondjak el a kegyelemről egy történetet. Egy keleti fejedelem halálra ítélte az egyik alattvalóját. Megkérdezték a halálraítéltet, hogy mi az utolsó kívánsága. Egy pohár vizet kért. Megkapta. Azonban annyira remegett a keze, hogy nem tudta meginni. A fejedelem megszánta, és megszólalt: „Nyugodj meg. Ameddig ezt a pohár vizet ki nem ittad, az életed megmarad." Erre az elítélt egy hirtelen mozdulattal – a *földre* öntötte a vizet. A föld *azonnal* beitta mindet. Azt a pohár vizet kiinni – már nem lehetett *soha*… A fejedelem tartotta magát a

kimondott szavához, *és*: -- *megkegyelmezett* az elítéltnek. – Ez a történet messze nem csak egy furfangos halálraítélt sztorija… Legalább két nagyon fontos tanulsága van. Az első a pohár víz. Hányszor van egy lehetőség, egy utolsó pohár víz a mi kezünkben is, *de:* remeg a kezünk, és képtelenek vagyunk élni vele? A második tanulság ennél még *sokkal* lényegesebb. *Ragaszkodunk-e* a földi dolgokhoz, akkor is, ha az olyannak tűnik, mint egy ilyen pohárnyi víz az életünkben (*felemelni az addig rejtett poharat a szószékről*), vagy hajlandóak vagyunk-e egy bátor mozdulattal megválni tőlük (*beönteni a pohár vizet a szószék mellett álló virágcserépbe*). Kedves Testvéreim! *Oda tudjuk-e adni* a mi „pohár vizünket" – a Jézusban megkapott *Örök Élet vizéért*? *Ez* az *igazi* kérdés.

Ha le tudunk mondani a mi *saját életünk* pohár vizéről, ha „*nem* a láthatókra nézünk, hanem a *láthatatlanokra"* (2Kor 4,18), *akkor:* a belső emberünk *megújul*, *akkor: áldottak* leszünk, és *akkor:* el tudjuk mondani a bevezető zsoltár szavaival: *Örvendj* Isten népe, és akik az Urat keresitek, *jöjjetek* és *merítsetek* vigasztalásának forrásából!

Kedves Testvéreim! A mai vasárnap, Laetare, az örvendezés, az ujjongás vasárnapja – *egész évben tart*. Miért?? Mert a mi Istenünk ezt mondta Mózesnek, amikor Mózes megkérdezte a nevét: „Az Úr, az Úr *irgalmas* és *kegyelmes* Isten! *Türelme hosszú*, *szeretete* és *hűsége – nagy*!" (2Móz 34,6) Mert a mi Istenünk hűsége és irgalma *örök* – ahogyan a mai igében is hallhattuk. Mert a *hegyek megszűnhetnek*, és a *halmok meginoghatnak*, de *hozzád való hűségem nem szűnik meg*, és *békességem szövetsége nem inog meg* – mondja *könyörülő* Urad (Ézs 54,10).

Hadd mondjak el egy harmadik, utolsó történetet is. Ábrahám meghívott egy koldust ebédre. Az asztali áldás közben a koldus elkezdte káromolni az Istent, mondván, hogy Istennek még a nevét sem bírja hallani. Erre Ábrahám elkergette a koldust. Aznap Isten Ábrahám álmában így szólt hozzá: Ábrahám, Ábrahám… Ez az ember már ötven éve átkoz, és gyaláz engem, én *mégis* adtam enni és inni neki *minden egyes nap*… Ma éppen hozzád küldtem. Nem bírtad volna elviselni legalább *egyetlen* napig?

Kedves Testvéreim! Isten szeretete és irgalma kegyelmet ad nemcsak *mindenkinek*, nemcsak *ingyen*, hanem *mindig*. Feltétel, „sértődés", érdem nélkül. Ahogyan Pál írja Timóteusnak: „Ha hűtlenek vagyunk, ő *hű* marad, mert *önmagát meg nem tagadhatja*" (2Tim 2,13). Mert Isten ezt mondja Ezékiel próféta könyvében: „Szövetséget kötök velük, *örök* szövetséget, hogy békében éljenek. Közöttük lesz hajlékom, én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek" (Ez 37,26-27). Mert Isten *elküldte* hozzánk egyszülött Fiát, aki *életét* adta értünk. Mert *van* húsvét és *van* feltámadás Nagypéntek után. Minden személyes, kicsi nagypéntekünk után is… *Ezért* adjunk hálát *mi is* a zsoltárossal együtt: Sóvárog, sőt eped az én lelkem az Úr házáért, szívem és testem *ujjong* az élő Isten felé. *Boldog* az, akinek ereje Te vagy, Istenem, akinek szívében a Te útjaid vannak. Halleluja! Ámen.

Böjti idő 4., Laetare vasárnapja, 2026. március 15. MEÖT – Miért, mikor és hogyan dicsérjük az Urat?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a 150. zsoltárban a következőképpen: „Dicsérjétek az Urat! Dicsérjétek Istent szentélyében, dicsérjétek a hatalmas égboltozaton! Dicsérjétek hatalmas tetteiért, dicsérjétek nagyságához méltóan! Dicsérjétek kürtzengéssel, dicsérjétek lanttal és hárfával! Dicsérjétek dobbal, körtáncot járva, dicsérjétek citerával és fuvolával! Dicsérjétek csengő cintányérral,

dicsérjétek zengő cintányérral! Minden lélek dicsérje az Urat! Dicsérjétek az Urat!" Urunk, hálát adunk neked azért, hogy dicsérhetünk Téged. Dicsérhetünk azért, mert megteremtettél bennünket, dicsérhetünk azért, mert itt vagyunk, a Te házadban, és dicsérhetünk azért, mert a Te Fiad a kereszten örök életet ajándékozott nekünk. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Mikor szoktuk mi, magyarok, dicsérni az Istent?** Hát például a mai napon, március 15-én, a nemzeti ünnepünkön. Az érettségi idejéből még emlékezetünkben lehet, hogy azért dicsérjük Istent, mert „nyögte Mátyás bús hadát Brüsszel büszke vára" (*jaj… ezt elszúrtam, Szőnyi tanár úr itt megbuktatna…, az eredeti verzió még Bécs volt…*). De arra is emlékezhetünk, hogy sokáig nem szoktuk dicsérni Istent, mert zengeni kezd „vert hadunk csonthalmain győzedelmi ének". Arról meg ne is beszéljünk, hogy „hányszor támadt tenfiad szép hazám kebledre, s lettél magzatod miatt, magzatod hamvvedre! Bújt az üldözött, s felé kard nyúlt barlangjában, szerte nézett, s nem lelé honját e hazában". Ugye milyen jó lenne ezt végre meghaladni, és nem egymásból hamv-vedret készíteni akaró táborokra szakadni?

Ha visszanézünk a történelmünkre, vagy ha visszanézünk a mi saját magunk életére, bizony igazat adhatunk a kezdő énekünkben énekelt fohászunknak: „**Mélységes mélyből kiáltunk Hozzád, irgalmas Isten! Ha te mindazt számba veszed, amit vétettünk ellened, KI állhat meg előtted?**" De a mi Istenünk irgalmas Isten, így az énekünk folytatása is igaz: „bármily sok is a mi bűnünk, még több az Úr kegyelme, kész Ő mindig, hogy a bűnöst karjával fölemelje. A nyáj az Ő tulajdona, Ő a mi szabadítónk."

A mai nap igen aktuális ez a kérdés is: „Rabok legyünk, vagy szabadok?" Hiába gondoljuk azt, hogy mi magunk vagyunk a mi szabadítónk. Ez nem igaz. **Isten a mi szabadítónk**. Az az Isten, aki az egyetlen Fiát küldte a keresztfára, hogy mi szabadok lehessünk. És bizony, kedves testvéreim, **Isten nagyon sokszor saját magunktól szabadít meg minket**. Attól az óemberünktől, aki minduntalan romba dönti azt a keveset, amelyet a Jézus miatt bennünk már élő újember szép lassan kimunkált.

Amikor meglátjuk azt, hogy mennyi minden okunk lenne elkeseredni a bennünk dúló békétlenség, háborgás és testvérgyűlölet miatt, akkor tudunk felkiáltani a zsoltárossal az oltár előtt felolvasott ige szavaival: „**Sóvárog, sőt eleped a lelkem az Úr udvarai után**. Jobb egy nap a te udvaraidban, mint máshol ezer. Mert nap és pajzs az Úr. Kegyelmet és dicsőséget ad az Isten. **Testem és lelkem ujjongva kiált az élő Istenhez**" (Zsolt 86,3,11-12). Hol van az Úr udvara? A mi saját lelkünkben! Lehessen valóban az Úr udvara a mi lelkünkben! Lehessen a mi lelkünkben az Úr udvara mindig! Ha az Úr udvara lesz a mi lelkünk, akkor nem lesz ott sem békétlenség, sem háborgás sem testvérgyűlölet. Csak ujjongás marad. AKKOR és csak akkor tud a testem és lelkem ujjongva kiáltani, ha az Úr lakik benne. Mert – *hallottuk a Himnuszból* – minden más ujjongás elmúlik. Az Istenben való ujjongás azonban ÖRÖK.

Ezt az örök ujjongást, azaz: a mennyei istentiszteletből való örömzuhatagnyi részesedést mutatja be nekünk a 150. zsoltár. Minden dicséri benne az Urat mindennel, amit csak a héber nyelv el tudott képzelni. Ugyan basszusgitár, nyenyere és doromb nem volt a listában, de képzeljük oda őket is. (Gerhát Domonkos pianínójával és gyönyörű Bach játékával együtt.) Ha ebbe úgy igazán beleéljük magunkat, akkor rádöbbenünk arra, hogy **mi magunk vagyunk ezek a hangszerek. Azaz: az ember életének az értelme Isten dicsőítése**. Itt szólal meg Berci (*aki egy mindig hitetlenkedő, képzeletbeli tagja a gyülekezetünknek*): „*De hát ugyan miért lenne az ember életének az értelme Isten dicsőítése? Ez borzalmasan uncsi. Én sokkal jobb dolgokat tudok…*" Tudod Berci, ez megint olyan, mint az előbb a szabadítás. Te lehet, hogy azt hiszed, hogy te határozod meg azt, hogy „rabok legyünk vagy szabadok"? De a

helyzet az, hogy ezt Isten dönti el. A mai igeszakaszunk héber szövege pedig világosan megmutatja, hogy Isten dicséretét Isten saját maga teremtette meg bennünk, mert minden dicsérjétek az Istent szó (Hallel-u-Jah) piélben áll, ami az az igemód, amely Isten teremtő tetteit mutatja meg. „*Pfuj… -- mondja erre Berci – gusztustalan dolog Istentől az, hogy megteremti bennünk a saját öntömjénezését. Szeretethiányos alak ez az Isten…*” Félreérted a helyzetet Berci. Dicsérted Istent már valaha őszintén? Egyszer próbáld meg! Rá fogsz döbbenni arra, hogy egy hihetetlenül intenzív szeretet-áramlásba lépsz be. És rá fogsz arra is döbbenni, hogy a szeretet messze nem csak tőled megy fölfelé, hanem Istentől zúdul és záporozik rád hatalmas erővel. Te ebből csak valami törpe részt adsz vissza. Isten szeretetének a hatalmas erejét mutatja meg a 150. zsoltár. Ezért sorol fel fűt, fát, bogarat és mindent, amivel csak Istent dicsérni lehet.

Mert **Istent valóban mindennel dicsérni lehet**. Az egyik rabbit megkérdezte valaki: „Bűn-e az, hogy dohányzom?” A rabbi válasza ez volt: „Mondjon el előtte mindig egy imát.” Emberünk nem értette a választ. „Hát már miért mondanék el? Hát akkor nem visz rá a lélek arra, hogy utána rágyújtsak!” Mire a rabbi: „Látja, ez a válasz.” A rabbi válasza azonban még annál is mélyebb volt, mint amit így elsőre gondolunk róla. Mert ha valaki úgy tudna elszívni egy cigarettát, hogy az Teljes Mértékben része lenne egy imádságnak, akkor a dohányzással is dicsőítené az Istent. Hát… Ilyen embert én még nem láttam. De lehet, hogy van!

A mai gondolatmenetünket Bécsnek büszke várával, vert hadunk csonthalmaival és testvérgyilkos **háborgással kezdtük. A hatalom, a kegyelem, a békesség és az öröklét Istenének dicséretével azonban békességben tudjuk befejezni**. Nemsokára énekelni fogjuk: „Megváltóm, jó pásztorom, nálad nagyobb, drágább kincsem, égen-földön nincsen. Múló földi kincset, hírnevet, nagyságot, sikert itt nem várok, csak Te légy enyém!” És ha idáig eljutunk, akkor – *ugyancsak az énekünk szerint* – „termő lesz szívünk újulása, és imádságban illatozik.” Ez az „imádságban illatozás” a lelkünk örök békessége. Olyan nagy öröm ez, mint amelyet Pál apostol érzett, amikor a Filippibelieknek ezt írta egy BÖRTÖNBŐL: „Örüljetek az ÚrBAN mindenkor! Ismét mondom: örüljetek!” (Fil 4,4). Mert hiába van valaki börtönben, ha az Úr-BAN van, akkor ott is csak örülni tud. Olyan örök öröm ez, mint a zsoltáros szava: „Boldogok, akik a házadban laknak, és szüntelenül dicsérhetnek Téged!” (Zsolt 85,5). A Jézusban való boldogság az öröm állandóságát, tisztaságot, békességet és derűt hoz a mi életünkbe. Érezzük meg ezt az örök, békés örömöt Bach „Jesu meine Freunde” zongorajátékában is. Ámen.

Böjti idő 5., Judica vasárnapja, 2020. március 29. Eger *(az igehirdetés elmaradt a COVID járvány miatt)*

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, böjt ötödik, Judica vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Zsidókhoz írt levél tizedik fejezetében a 19. verstől a 25. versig, a következőképpen: „Mivel tehát, testvéreim, bízhatunk abban, hogy bemehetünk a szentélybe Jézus Krisztus vére által, azon az új és élő úton, amelyet ő nyitott meg előttünk a kárpit, vagyis az ő teste által; -- és mivel nagy papunk van az Isten háza felett: -- járuljunk azért oda igaz szívvel és teljes hittel, mint akiknek a szíve megtisztult a gonosz lelkiismerettől, a testét pedig megmosták tiszta vízzel. A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett. Ügyeljünk arra, hogy egymást szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk. Saját gyülekezetünket ne hagyjuk el, ahogyan egyesek szokták, hanem bátorítsuk egymást -- annál is inkább, mivel látjátok, hogy közeledik az a nap.” A reménység hitvallásához

szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett. Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Nehéz, sokszor már-már kétségbeejtő napokat élünk meg. Sokaknak fenekestől felfordult az élete. Mások szoronganak. Mi jöhet még...? Ebben a helyzetben szól hozzánk Urunk és Istenünk a mai igében: „A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett." Pál apostol a Rómaiakhoz írott levelében éppen nekünk írja ebben a mi mai, nyomorult helyzetünkben, hogy "a nyomorúság kitartást eredményez, a kitartás pedig kipróbáltságot, a kipróbáltság pedig reménységet. A reménység pedig nem szégyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nékünk." *(Róm 5,3b-5)* Az egri gyülekezet reménytelen helyzetben volt 1937-ben, amikor Garam Lajos lelkész elindult finn testvéreinkhez, hogy gyűjtésre buzdítsa őket a templom felépítésére. És mi lett ebből? Három év alatt felépült a templom! Az angyalföldi gyülekezet reménytelen helyzetben volt 1934-ben, mert Rimár Jenő templomépítő lelkész sorai szerint "a fővárosnak a nyomortól talán a legsújtottabb kültelki részén" a templomépítésre szánt összeg évekig alig-alig növekedett. És mi lett ebből? Petz Lajos az angyalföldi gyülekezetre hagyta a tokaji szőlőbirtokát, és négy év alatt felépült a templom! Tanuljunk elődeink reménységéből és hitéből!

Kedves Testvéreim! A mai vasárnap Judica vasárnapja, amely a 43. zsoltár latin fordításának kezdő szavairól kapta a nevét: Judica me, Deus! -- Ítélj meg, Istenem! De a zsoltár szövege így folytatódik: ismerd meg ügyemet, és légy pártfogóm! Bizakodással kérjünk megváltó Krisztusunk irgalmát nehéz helyzetünkben! Mire tanít bennünket a mai ige? Három üzenetben és három útmutatásban lehet összefoglalni igénk üzenetét. Hadd mondjak erről a három üzenetről és útmutatásról egy-egy gondolatot.

Az első üzenet: "Bízhatunk abban, hogy bemehetünk a szentélybe Jézus Krisztus vére által." Gondoljunk ebbe bele, kedves testvéreim, alaposan! Ha valaki bement volna a jeruzsálemi szentélybe -- megkövezték volna. Magát Mózest Isten befedte a kezével egy kőszikla hasadékában, hogy ne haljon meg, amikor elvonul előtte teljes dicsőségében. Illés próféta előtt is csak akkor vonult el Isten, amikor Illés a Hóreb hegy barlangjában rejtezett. Amikor Dávid király idején Uzzá megfogta a megdöccent frigyládát -- azonnal meghalt. Mekkora kegyelem az a számunkra, hogy Jézus a keresztáldozatával élő utat nyitott nekünk Istenhez! Mennyire nem nyilvánvaló -- tegezni az Atyát! Micsoda kitüntetett állapot, hogy bízhatunk mindebben! A görög erre a bizalomra a (παρρησία) parrézia szót használja, amely teljes bizalmat, régi magyar szóval: "üdvbizonyosságot" jelent. Nyíljon meg a szívünk erre a bizalomra, a Jézus bizalmára!

A második üzenet: "azon az új és élő úton (mehetünk be a szentélybe), amelyet ő (Jézus) nyitott meg előttünk a kárpit, vagyis az ő teste által; mivel nagy papunk van az Isten háza felett." Jézus Isten háza felett főpap. Nem Jeruzsálem felett, nem Izráel háza felett, nem is csak az egész emberiség felett. Isten háza felett. Gondolkodjunk el, testvéreim, Jézus fenségén, egyediségén és hatalmán! ... És ahogyan mindezt elgondoltuk, gondoljuk át azt, hogy milyen közel van hozzánk és mennyire szeret minket ez a fenséges és hatalmas Jézus! Rendüljünk meg ezen magunkban mélyen, testvéreim! Minket, porszemnyi bűnösöket szeret a mindenható Isten ennyire egyetlen Fia által! Jézus, mint igazi főpap a pontifex, a hídverő a bűnös, porszemnyi ember – és a Teljesség között. Jézus, mint igazi főpap a paraklétosz, az advocatus, a közbenjáró érettünk. Áldott legyen Jézus és az Atya neve!

A harmadik üzenet: "(úgy mehetünk be a szentélybe), mint akiknek a testét megmosták tiszta vízzel". Emlékezzünk vissza az előző hét igéjére. Pál apostol kiáltott fel a Rómaiakhoz írott levelében hatalmas kiáltással: "Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?" Jézus Krisztus mos minket tisztára a keresztség vizével, a saját vérével, az úrvacsora csodájával újra, újra és újra. Éljünk, kedves testvéreim, gyakran az úrvacsorával! Ahogyan az úrvacsora évének mai üzenete, az egri gyülekezetet a 75. születésnapján egykoron köszöntő Szebik Imre szavaival mondja: "Jézus bocsássa meg mulasztásainkat és vétkeinket, s ajándékozzon meg önmagával jártunkban-keltünkben!" Úgy legyen!

Az első útmutatás a háromból: " járuljunk azért oda igaz szívvel és teljes hittel, mint akiknek a szíve megtisztult a gonosz lelkiismerettől ". Az ige görög eredetije a befejezett múltat, a perfectumot használja, ami azt jelenti, hogy Jézus Krisztus a mi szívünket meg-vál-toz-tat-ha-tat-la-nul képes megtisztítani a gonosz lelkiismerettől. Járuljunk tehát az élő Isten színe elé! Járuljunk azzal, hogy még ezekben a nehéz időkben is eljárunk istentiszteletre. Járuljunk Isten színe elé az imádságainkban. Éljük úgy az életünket, hogy minden percünkben Isten színe előtt, a Krisztus megváltó kegyelmében vagyunk! Meg-vál-toz-tat-ha-tat-la-nul.

A második útmutatás a mai igénk szíve: "A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett." Ez az üzenet ezekben a nehéz hetekben különösen fontos a számunkra. Ahogyan a Zsidókhoz írt levél egy további igéje fogalmazza: "Mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elvesszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk." (Zsid 10,39) Miért lehetünk, kedves testvéreim, ennyire biztosak ebben? Mert az élő Isten Malakiás próféta szavával üzente nekünk, hogy: Isten ígérete biztos, mert Isten MEG NEM változik (Mal 3,5). És mert tudjuk, hogy Jézus Krisztus tegnap, ma és MINDÖRÖKKÉ ugyanaz (Zsid 13,8). Mi tehát a mi reménységünk forrása? Saját magunk??? Nem!!! A mi reménységünk forrása a mindenható Isten. A mi reménységünk forrása az értünk meghalt és feltámadt Krisztus – aki mielőtt Ábrahám lett volna – már volt. A mi reménységünk forrása az egyházát fenntartó és megújító Szentlélek. Reményik Sándor így ír a reménységről a Kegyelem című versében:

Először sírsz.
Azután átkozódsz.
Aztán imádkozol.
Aztán megfeszíted
Körömszakadtig maradék-erőd.
Akarsz, egetostromló akarattal –
S a lehetetlenség konok falán
Zúzod véresre koponyád.
Azután elalélsz.

Akkor megnyílik magától az ég,
S egy pici csillag sétál szembe véled,
S olyan közel jön, szépen mosolyogva,
Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.
Akkor – magától – szűnik a vihar,
Akkor – magától – minden elcsitul,
Akkor – magától – éled a remény.
Álomfáidnak minden aranyágán
Csak úgy magától – friss gyümölcs terem.
Ez a magától: ez a Kegyelem.

Kedves Testvéreim! Bízzunk Urunk kegyelmében, mert "a nyomorúság kitartást eredményez, a kitartás pedig kipróbáltságot, a kipróbáltság pedig reménységet. A reménység pedig nem szégyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nékünk." *(Róm 5,3b-5)*

A harmadik, záró útmutatás: "Ügyeljünk arra, hogy egymást szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk. Saját gyülekezetünket ne hagyjuk el, *ahogyan egyesek szokták*, hanem bátorítsuk egymást annál is inkább, mivel látjátok, hogy közeledik az a nap." Tartsunk össze, kedves testvéreim, a bajban. Minden nap, újra és újra szét kell szakasztani a minket egymástól szétválasztó kárpitot. Ez SEM MEGY nekünk magunknak egyedül! Imádkozzunk azért, hogy Urunk adjon erőt a közösségeinknek a megpróbáltatásokban.

A következő vasárnap virágvasárnap lesz. Így szól erről a János szerinti evangélium: Másnap, amikor az ünnepre érkező nagy sokaság meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, pálmaágakat fogtak, kivonultak a fogadására, és így kiáltottak: Hozsánna! Áldott, aki jön az Úr nevében, Izráel Királya! ... A farizeusok pedig így szóltak egymáshoz: Látjátok, hogy semmit sem tudtok elérni: íme, a világ őt követi! (Jn 12, 12-13,19) Ahogyan az evangéliumok mondják: Abban az órában jön el az Emberfia, amikor nem is várnátok (Mt 24,43; Lk 12,40). Kövessük hát Jézust – életünk minden percében! Ő ad nekünk bizonyosságot, Ő ad nekünk hitet, Ő ad nekünk reményt, és Ő ad nekünk – mérhetetlenül nagy – szeretet! alleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Te látod a mi szorongattatásunkat és nyomorúságunkat. Hozzád kiáltunk, hogy adj nekünk reménységet ezekben a nehéz napokban. Hozzád kiáltunk, hogy adj nekünk bölcs döntéseket. Tudjunk lépni, amikor lépni kell, és tudjunk, merjünk várni, amikor várni kell. Hozzád kiáltunk, hogy adj nekünk irgalmas szívet és erőt segíteni imával és a két, tevékeny kezünkkel mindazokat, akik erre rászorulnak. Imádkozunk a megbetegedettekért, hozzátartozóikért, orvosaikért, ápolóikért, a nekik lelki vigaszt, és testi segítséget nyújtókért. Imádkozunk mindazokért, akik szorongattatásban és nehézségben vannak. Hatalmas Istenünk! Megváltó Krisztusunk! Erősítsd meg közösségünket, gyülekezetünket és egész egyházunkat Szent Lelked által! Add meg nekünk, hogy a reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű vagy Te, aki ígéretet tettél nekünk, aki meghaltál, és aki feltámadtál értünk!Ámen.

Böjti idő 5., Judica vasárnapja, 2023. március 26. MEÖT – Hogyan ment meg, hogyan oltalmaz minket Isten?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Zsidókhoz írt levél 2. fejezete 10.-től a 18. verseiben a következőképpen: „Mert az volt méltó Istenhez, akiért van a mindenség, és aki által van a mindenség, hogy őt, aki számtalan fiát vezeti dicsőségre, üdvösségük szerzőjét szenvedések által tegye tökéletessé. Mert a megszentelő és a megszenteltek mind ugyanattól származnak, ezért nem szégyelli őket testvéreinek nevezni, amikor így szól: „Hirdetem nevedet testvéreimnek, a gyülekezet körében dicsérlek téged.” És ismét: „Én őbenne reménykedem”, majd újra: „Íme, itt vagyok, én és a gyermekek, akiket Isten adott nekem.” Mivel pedig a gyermekek test és vér részesei, ő is hozzájuk hasonlóan részese lett ezeknek, hogy halála által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, vagyis az ördögöt, és megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt egész életükben rabok voltak. Mert nyilván nem angyalokat karol fel, hanem Ábrahám utódait karolja fel. Ezért mindenben hasonlóvá kellett lennie a testvéreihez, hogy irgalmas és hű

főpap legyen az Isten előtti szolgálatban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért. Mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek." – Urunk, Te üdvösségünk irgalmas és hű szerzője vagy. Nyisd meg szívünket a te irgalmadra igédben! Ámen.

Kedves Testvéreim! Feketevasárnap van. Fekete lepel van az oltár feszületén is. Mától már a Nagypéntekre készülünk. Emlékezhetünk a bevezető zsoltár szavaira: „Ítélj meg, Istenem…". Erről kapta a mai vasárnap a másik nevét: „Judica me…" „Ítélj meg!" Igehirdetői szokássá vált az, hogy a lelkész ezen a héten az ítéletről dörög a szószéken – a gyülekezet pedig – *behúzva fejét* – egészen picike emberként hagyja el a templomot. Van azonban a bevezető zsoltárnak folytatása is az első három szó után! Mi is ez a folytatás? **„Ítélj meg Istenem – és *ments meg engem*, mert te vagy *oltalmazó Istenem*!" Ugye, hogy milyen más zsoltárrészlet – így egészben? A mi Istenünk nemcsak ítélő Isten, hanem minket megmentő, oltalmazó Istenünk is. Erről szól a mai ige, és erről szól a mai igehirdetés is.**

Hogyan ment meg minket, hogyan oltalmaz minket Isten? A mai igeszakasz első része adja meg a válaszhoz az első kulcsot. „Mert az volt méltó Istenhez … hogy … **üdvösségünk szerzőjét szenvedések által tegye tökéletessé**" (Zsid 2,10). Kit tett Isten tökéletessé? Üdvösségünk szerzőjét, aki nem más, mint – Krisztus. **Miért, miben és hogyan kellett Jézust tökéletessé tenni?** Nem volt embervolta mellett száz százalékig Isten is? Nem volt még így sem elég tökéletes? – Az eredeti görög szövegben a „tökéletes" szó azt jelenti, hogy valaki *teljesen készen áll* annak a feladatnak a végrehajtására – amiért a földre küldetett. Mi volt Jézus feladata itt e földön? A mi megváltásunk. Hogyan és hol lett teljesen készen erre? A szenvedései által, a kereszten.

Érdemes ezen nekünk magunknak is elgondolkodnunk. Ugyanezt a görög „tökéletes" szót használja Jézus akkor, amikor a Hegyi Beszédben ezt mondja nekünk: „Ti azért – legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes." (Mt 5,48) **Váljunk tehát mi is *teljesen késszé* annak a feladatnak a végrehajtására, amiért Isten a földre küldött minket.** Merthogy dolgunk, rendeltetésünk, *küldetésünk* van ezen a földön, amelyet be kell, hogy töltsünk. Nagyon változatos lehet ez a mi küldetésünk. Talán egy szép család. Talán egy hivatás. Talán segítség egy embernek egy bizonyos helyen. Nem tudhatjuk. Nem is célszerű lázasan kutatnunk. Imádságban el kell kérnünk – és a lelkünket az imában meg kell nyitnunk arra, hogy teljesen készen álljon annak a feladatnak a végrehajtására, amiért a földre küldetett.

Most jutottunk el odáig, hogy elkezdtük megérteni az igeszakaszunk első fontos gondolatát. De még mindig maradt egy megérteni való benne: a szerzőség. Jézus a kereszthalála által lett a mi megváltásunk, „üdvösségünk szerzője" – fogalmaz az ige. Az eredeti görög szövegben a „szerző" nem olyan szerző, mint Kölcsey Ferenc a Himnusz esetén, és nem is azt jelenti, hogy Jézus valakitől megszerezte, elvette a mi üdvösségünket. A Zsidókhoz írt levélben a „szerző" az, aki *elsőként* eljut valahová, és maga mögött odavezeti *mindazokat*, akik vele vannak. **Mi vagyunk azok, akiket Jézus az üdvösségbe, Isten Országába, Isten fényének világosságába, az örök életbe vezet.** – Jézus annak a Mennyei Atyának a karjaiba vezet minket, akihez a mai igeszakaszunk szerint „az volt méltó, hogy üdvösségünk szerzőjét szenvedések által tegye tökéletessé." Isten tehát nem a földi gonoszságnak kiszolgáltatottan *elszenvedte* egyetlen Fia szenvedéseit és földi halálát, hanem *irányította*.

Most értettük meg az igeszakasz első fontos gondolatát teljesen. „*Péter! Tévedsz! Én éppen most zavarodtam össze.*" – mondhatná erre valamelyikőtök – teljesen jogosan – „*Hogyan érted te azt, hogy Isten a saját Fia szenvedéseit és földi halálát „irányította"? Hát*

gyermekgyilkos ez az Isten?” A választ erre a kérdésre az igeszakasz második fontos gondolata adja meg. Ennek a magja ugyanerre az igei kezdetre („Mert az volt méltó Istenhez…”) ad egy másik választ: **Mert az volt méltó Istenhez – „hogy [Jézus] halála által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, vagyis az ördögöt**.” (Zsid 2,14b).

Hogyan ment meg minket, hogyan oltalmaz minket Isten? A válaszhoz a második kulcs: úgy, hogy **Jézus Urunk a kereszten legyőzte az ördögöt.** Erre mondta Jézus az oltár előtti igénkben: „Bizony, bizony mondom nektek, ha valaki megtartja az én igémet, nem lát halált soha.” (Jn 8,48-59). A halál itt e földön még velünk van – de hatalma már nincs a felett, aki Jézussal él. Nem véletlen, hogy az igeszakaszunk a 22. zsoltárnak nem a „Miért hagytál el engemet?” elejét, hanem a dicsőséges végét idézi. Mert ahogyan a Filippiekhez írott levélben olvashatjuk: [Jézus] „megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb” (Fil 2,8-9). De a lényeg még hátra van. Mert kedves testvéreim, soha ne felejtsétek el, hogy **a Nagypéntek *nem a történet vége*. NINCS Nagypéntek húsvét, *nincs* kereszthalál feltámadás nélkül. *Ez* a győzelem teljessége. *Ez* a mi hitünk magva. *Ez* a mi reménységünk gyökere.**

Hogyan ment meg minket, hogyan oltalmaz minket Isten? Már csak az utolsó, a harmadik kulcs maradt hátra, amely ugyanerre az igei kezdetre („Mert az volt méltó Istenhez…”) ad egy harmadik választ: **Mert az volt méltó Istenhez, hogy *[Jézus]* irgalmas és hű főpap legyen az Isten előtti szolgálatban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért** (Zsid 2,17). A zsidó hagyományban a legnagyobb ünnepen, az engesztelés, a Jom Kippur ünnepén minden évben egyszer a főpap bemehetett a legbenső szentélybe, és ott az áldozati állat vérével megérinthette a frigyládát, bocsánatot szerezve ezzel előbb a saját, majd az egész nép bűneire – a következő évre. A Zsidókhoz írt levél egy későbbi szakasza így bontja ki a Jézusról, mint igazi főpapról alkotott képet: [Jézus] „Nem bakok és bikák vérével, hanem a *tulajdon vérével* ment be *egyszer s mindenkorra* a szentélybe, *és örök váltságot szerzett*. … Így tehát új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét.” (Zsid 9,12.15).

A mi Urunk, Jézus Krisztus ugyanúgy híd Isten és ember között, mint ahogyan minden lelkész vagy pap, és mint ahogyan a főpap volt régen. Egyetlen nagy különbség van – de az HATALMAS: **Jézus az egész isteni és egyben emberi személyével, egész életével, halálával és feltámadásával *híd* a Mennyei Atya és közöttünk. Jézus a hídnak nem csupán a szimbóluma, hanem Ő Maga A Híd.**

Jézus nem akármilyen hídként feszül meg Isten és ember, menny és föld között, hanem – ahogyan az igeszakaszunk mondja – **irgalmas és hű hídként**. Az irgalom és a hűség a Mennyei Atyának már az Ószövetségben is a legfontosabb vonásai. Amikor Mózes segítségül hívta az Úr nevét, hogy átvehesse (immár másodszor) a törvény kőtábláit „Elvonult előtte az ÚR, és így mondta azt ki: Az ÚR, az ÚR *irgalmas* és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és *hűsége* nagy!” (2Móz 34,6) Kálvin János Vergilius „Aeneis”-ét idézi Jézus irgalmasságának a bemutatására: „Ismerem a szenvedést, így tanulok segíteni a nyomorultakon.” (I. 630.) Jézus a saját és a Mennyei Atya irgalmából vállalta értünk a szenvedést és a halált – hogy kimentsen minket a szenvedés és a halál hatalmából. Jézus mindhalálig kitartó *hűséggel* követi az Atya akaratát, mert „engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2,8b). Jézust a felháborodott nép elkergethette ugyan az oltár előtt felolvasott igénk végén. De **a főpap Jézus *soha nem hagyja ott* a nyáját. Visszajön**

újra és újra. Megkeresi a századik elveszett bárányt is. Jézus el-ül-döz-he-tet-len. Ez a mi kegyelmünk. Ez a mi reménységünk.

Kedves Testvéreim! Örvendezzünk! Az irgalmas Isten jóvoltából VAN megváltó főpapunk! Krisztus az egyház feje – mi vagyunk az egyház tagjai. A fej győzött a kereszten – őt követve, vele járva – győzhetnek a tagok is. Ha kísértést szenvedünk? – Menjünk Jézushoz! Ha megsebeznek minket? – Menjünk Jézushoz! Ha örvendezünk? – Menjünk Jézushoz! Életünkben, halálunkban, feltámadásunkban – menjünk Jézushoz! Így mondhatjuk Pál apostollal együtt hálaadással, hogy „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket (2Kor 1,3-4). Halleluja! Ámen.

Böjti idő 5., Judica vasárnapja, 2024. március 26. MEÖT – Hol vagyunk? És hová megyünk?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 8. fejezetének a 48.-tól az 59. verséig a következőképpen: „Azután így szóltak hozzá a zsidók: Vajon nem jól mondjuk, hogy samáriai vagy te, és ördög van benned? Jézus így válaszolt: Bennem nincsen ördög, ellenben én tisztelem az én Atyámat – ti mégis gyaláztok engem. Én nem keresem a magam dicsőségét: van, aki keresi, és ő majd ítéletet mond. Bizony, bizony, mondom nektek, ha valaki megtartja az én igémet, nem lát halált – soha. A zsidók ezt mondták neki: Most már tudjuk, hogy ördög van benned. Ábrahám meghalt, a próféták is meghaltak, te pedig azt mondod: Ha valaki megtartja az én igémet, az nem ízleli meg a halált soha. Csak nem vagy nagyobb atyánknál, Ábrahámnál, aki meghalt? A próféták is meghaltak! Kinek tartod magadat? Jézus így válaszolt: Ha én dicsőíteném magamat, a dicsőségem semmi volna: az én Atyám az, aki megdicsőít engem, akiről ti azt mondjátok, hogy a ti Istenetek, pedig nem ismeritek őt, én azonban ismerem. Ha azt mondanám, hogy nem ismerem, hozzátok hasonlóvá, hazuggá lennék, de én ismerem őt, és megtartom az ő igéjét. Ábrahám, a ti atyátok ujjongott, hogy megláthatja az én napomat: meg is látta, és örült is. A zsidók erre ezt mondták neki: Ötvenéves sem vagy, és láttad Ábrahámot? Jézus így felelt nekik: Bizony, bizony, mondom nektek, mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok. Erre köveket ragadtak, hogy megkövezzék, de Jézus elrejtőzött, és kiment a templomból.” – Urunk! Te látod, hogy mekkora zavarodottság van körülöttünk – és bennünk. Hibás kérdések tömege repked a környezetünkben – és a fejünkben. Sokszor csak azt látjuk meg az életünkben, hogy keserves, és félünk attól, hogy mi is egy kis, „saját” Nagypéntek felé megyünk. Igéd erejével mutasd meg nekünk, hogy minden Nagypéntek után ott a húsvét, ott a feltámadás! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Hol vagyunk?** Ez volt a mai istentiszteletünkre hívó első alapkérdés. Sokszor úgy érezzük, hogy mi is **egy óriási kavarodás kellős közepén vagyunk** – akárcsak az igeszakaszunk veszekedésének a résztvevői a jeruzsálemi Templomban. Le-samáriaiznak bennünket. Az előző, vagy a következő pillanatban meg mi samáriaiazunk le másokat. (*Milyen kár, hogy ebben a szerencsétlen világban már szinte mindenkinek a neve csupa kisbetűvel egybeírva van...*) Sokan unos-untalan azt firtatják, hogy milyen jogon meri nagyobbnak mondani magát a másik? „Kinek tartod magadat?” Mindjárt kapsz egy drónt a nyakadba, ha nem adod alább! Az ember egy olyan óvoda kiscsoportjában érzi magát, ahonnan már órákkal ezelőtt eltűnt az óvónő… Csakhogy ebben a makro-óvodában sokszor vér folyik. Sok vér…

Hol vagyunk? Judica vasárnapján, az Ítélet vasárnapján vagyunk. Azonban *soha* ne feledjük el, hogy az ítélet szava a mai „Ítélj meg Istenem" 43. zsoltárunk kezdő szavaként nemcsak ítéletet, hanem **tisztázást és védelmet is jelent**! Ki az, aki tisztaságot teremt mind a mi zavaros gondolatainkban, mind pedig a mi szívünkben? **Ki az, aki tisztázást és védelmet ad a mi életünkben? Jézus.** Az a Jézus, aki csaknem olyan fiatal volt, mint amilyenek ti vagytok. Az a Jézus, aki messze van még a jubileumi ötvenedik év, a kürtzengés évének az ember által hitt bölcsességétől. Az a Jézus, akinek már Ábrahám is örvendezett. Örvendezett Ábrahám akkor, amikor meglátogatta a Szentháromság a Mamré tölgyesében. Örvendezett Ábrahám akkor, amikor az oltár előtt felolvasott igénkben Izsák, az egyetlen fia helyett Isten gondoskodott bárányról – Isten Bárányáról – az áldozathoz. És örvendezett Ábrahám akkor, amikor – *ahogyan Pál írja a Galatáknak* – „Az ígéretek pedig Ábrahámnak adattak és az ő utódának. Nem így mondja az Írás: 'és az ő utódainak', mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: 'és a te utódodnak', aki – a Krisztus." (Gal 3,16)

Hol vagyunk? Nem sokkal a Nagypéntek előtt vagyunk. Az ördögtől megszállottnak hitt Jézus kijelenti magáról, hogy mielőtt Ábrahám lett volna – ÉN VAGYOK. Ez az „én vagyok" a „Vagyok, aki vagyok" Istenének az ember által kimondhatatlan neve. Jézus ezzel a mondatával (*és a János szerinti evangélium „én vagyok…" – az élet kenyere [6,48], a világ világossága [8,12], az ajtó [10,9], a Jó Pásztor [10,11], az út, az igazság és az élet… [14,6] mondásaival*) azonosítja magát a Mennyei Atyával. Ahogyan nem sokkal később Jézus maga mondja: „Én és Atya – egy vagyunk. Ekkor újra köveket ragadtak a zsidók, hogy megkövezzék őt." (Jn 10,30-31) Nem sokkal ez után Jézus feltámasztja Lázárt, a negyednapos halottat – „akinek már szaga volt" (Jn 11,39). Ezek után a Nagytanács, a Szanhedrin elhatározza Jézus megöletését.

Sok szempontból átgondoltuk már azt, hogy hol vagyunk. Most érkeztünk el a második, a fontosabb kérdéshez. **Hová megyünk?** Miért fontosabb annál, hogy „hol vagyunk" az, hogy „hová megyünk"? Azért, mert a keresztyén ember időhorizontja *nem a pillanatban van*. A számunkra Jézus szava, az „én vagyok" nem istenkáromlás. De nem is csak annyit jelent, hogy Jézus megállapítja magáról, hogy ő most éppen ott van, ahol van. Az, amikor Jézus azt mondja, hogy „én vagyok" azt jelenti, hogy Jézus, Isten egyszülött Fia az idők kezdete előtt már volt, és az idők végezete után még lesz. De a számunkra ez ennél sokkal többet is jelent. Jézus ugyanis nem általánosságban mondja azt, hogy „én vagyok". Hanem neked, kedves testvérem, neked, neked, neked és nekem is *személyesen* mondja azt, hogy „én vagyok". Azaz: én *VELED* vagyok. „És íme, én veletek vagyok *minden napon* a világ végezetéig" (Mt 20,28). Azaz: *akárhová* megyünk, a minket megváltó, a minket tisztázó, a minket megvédő Jézussal *együtt* megyünk. És hogyha ebben bizonyosak vagyunk, akkor kezd nagyon átélhetővé válni az, hogy hol vagyunk – *akárhol is* vagyunk.

De van ennél még fontosabb válasz is. **Hová megyünk?** Hallhattuk a mai igeszakaszunkban: „Bizony, bizony, (az eredeti görögben: Ámen! Ámen!) mondom nektek, ha valaki megtartja az én igémet, **nem lát halált – soha**." (Jn 8,51) Hogyan van ez? „*Hej, sose halunk meg?...*" Nem. Fizikailag szinte bizonyos, hogy meghalunk. Reménységeim szerint én korábban – ti meg majd jópár évtizeddel később… De **véglegesen *soha* nem látjuk meg a halált**. Mert minden Nagypéntek után ott van a húsvét. Nincs Nagypéntek húsvét nélkül. Jézus megváltó halála miatt minden benne és vele megélt halál után *jön* a feltámadás öröme. Kedves Testvéreim! **Fel fogunk támadni**! És immár romolhatatlan testben, Jézussal és a Mennyei Atyával örök örömben fogunk majd élni. **Isten Országa – a mi igazi otthonunk.**

Ide megyünk. Sőt, már *benne is vagyunk*. Ahogy Jézus maga mondta: „Isten Országa *bennetek van*”. (Lk 17,21) Ahogy János apostol kiáltása örömmel (*és nem félelemmel!*) harsogja a fülünkbe: „Gyermekeim! Itt az utolsó óra!” (1Jn 2,18)

Itt – a végére is érhetnénk az igehirdetésnek… De egy *nagyon fontos* gondolat még hátra van. A Nagypéntek és a húsvét kettőse nem egy két-felvonásos dráma. Az első felvonás végén drámai csenddel, a második felvonásban pedig happy end-del. A Nagypéntek és a húsvét – *ahogyan Tomáš Halík erre nagyon szépen rámutat* – egy *egy*felvonásos dráma. **Ugyanúgy nincsen Nagypéntek húsvét nélkül, ahogyan nincsen húsvét – Nagypéntek nélkül. *Muszáj* keresztülmenni a Nagypénteken ahhoz, hogy elérjünk a húsvétig.** Más megoldás *nincs*. A keresztben ott van a feltámadás, és a feltámadásban ott van a kereszt.

Miért fontos hangsúlyozni a kereszt és a feltámadás elválaszthatatlan egységét? Azért, hogy ne ijedjünk meg attól, ha az életünknek éppen egy olyan szakaszában vagyunk, ahol keresztnek érzünk valamit. Azért nem szabad sem félnünk a saját életünk keresztjeitől, sem elutasítanunk őket, sem megkerülnünk őket, mert mindegyik ilyen nehéz élethelyzetünkben ott van – *ott van* – a húsvét, a feltámadás, a romolhatatlan testben való újjászületés reménysége. A majdani halálunkból is – és a mi saját, mindennapi halálainkból is. „Bizony, bizony, mondom nektek, ha valaki megtartja az én igémet, **nem lát halált – *soha***.” (Jn 8,51) Ámen. Ámen.

Böjti idő 5., Judica vasárnapja, 2025. április 6. MEÖT – Isten Báránya mi helyettünk halt meg

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Mózes első könyve 22. fejezetének az elsőtől a 14. verseiben a következőképpen: "Isten próbára tette Ábrahámot, és megszólította: Ábrahám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. Isten ezt mondta: Fogd a fiadat, a te egyetlenedet, akit szeretsz, Izsákot, menj el Mórijjá földjére, és áldozd fel ott égőáldozatul az egyik hegyen, amelyet majd megmondok neked! – Ábrahám fölkelt reggel, fölnyergelte a szamarát, maga mellé vette két szolgáját meg Izsákot, a fiát. Fát is hasogatott az áldozathoz. Azután elindult arra a helyre, amelyet az Isten mondott neki. A harmadik napon fölemelte tekintetét Ábrahám, és meglátta azt a helyet messziről. Ekkor így szólt Ábrahám a szolgáihoz: Maradjatok itt a szamárral, én pedig a fiammal elmegyek oda, imádkozunk, és utána visszatérünk hozzátok. Fogta tehát Ábrahám az égőáldozathoz való fát, rátette a fiára, Izsákra, ő maga pedig a tüzet meg a kést vitte; így mentek ketten együtt... – Egyszer csak Izsák megszólította apját, Ábrahámot: Apám! Ő ezt felelte: Itt vagyok, fiam. Izsák megkérdezte: Itt van a tűz meg a fa, de hol van a bárány az áldozathoz? Ábrahám azt mondta: Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz, fiam. Így mentek tovább ketten együtt... – Amikor eljutottak arra a helyre, amelyet Isten mondott neki, oltárt épített ott Ábrahám, elrendezte rajta a fadarabokat, megkötözte a fiát, Izsákot, és föltette az oltárra a fadarabok tetejére. De amint kinyújtotta Ábrahám a kezét, és megfogta a kést, hogy levágja a fiát, -- kiáltott neki az Úr angyala az égből: Ábrahám! Ábrahám! Ő így felelt: Itt vagyok. Az angyal így szólt: Ne nyújtsd ki kezedet a fiúra, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet. Akkor fölemelte Ábrahám a tekintetét, és meglátta, hogy ott van egy kos, szarvánál fogva fönnakadva a bozótban. Odament Ábrahám, fogta a kost, és azt áldozta föl égőáldozatul a fia helyett. Azután így nevezte el Ábrahám azt a helyet: Az Úr gondoskodik. Ma ezt mondják: Az Úr hegyén a gondviselés.” – Uram, nem tudom, hogy hová akarsz vezetni engem. Nem tudom, hogy merre visz az utad. Egyet azonban tudok. Én mindenhogyan egyet akarok érteni Veled.

Azt akarom, amit Te akarsz. Így biztosan nem veszítelek el. Ha akaratodnak alávetem magam, még ha a földi poklok gyötrelmeit is kellene elszenvednem, akkor is a Te kezedben van a kezem. Így a Te irgalmad gyermeke vagyok és maradok – örökkön örökké. Ámen.

Egy evangélikus gyülekezet egyik tagja ezt mondta a lelkészének: „**Ha ezt a borzalmas történeted felolvassák a szószékről, én kimegyek a templomból…**" Kedves Testvéreim! Hogyhogy még itt vagytok??? Csak nem meg akartok valami fontosat ismerni Istenről? Na, jó! Akkor: vágjunk bele… Elsőként a történet átgondolásába, aztán a tanulságaiba, a végére meg maradjon a lényeg: a mi *saját jövőnk* üzenete.

Ábrahám és Izsák történetét vagy hit nélkül, vagy *hittel* lehet meghallani. Ha hit nélkül halljuk, akkor lázadó gondolatok százai futkorásznak a fejünkben. „*Ez az Ábrahám egy fanatista, elmebeteg gyilkos! De jó, hogy nekem nem ilyen apám van… Egy ilyen szadista apa bozótkéssel vágta volna el a nyakamat, és utána szénné égetett volna engem…*" Vannak persze logikusabb gondolatok is… Honnan tudta Ábrahám, hogy nem az ördög mondja ezt neki? Ne feledjük, hogy Ábrahámot itt már *hetedszerre* szólította meg Isten. *Ismerte* az ÚR hangját. *Egyértelmű* volt a számára, hogy Isten kéri tőle azt, amit kért. Miért nem alkudozott Ábrahám? Ha a szodomaiakért hosszasan alkudozott Istennel (1Móz 18,22-33) akkor a saját egyetlen, Istentől a jövő reménységeként ajándékba kapott, szeretett fiáért miért nem szólt egy szót sem? Kierkegaard azt írta erről, hogy Isten kérése *annyira abszurd* volt, hogy ebből *nyilvánvaló* lett Ábrahámnak, hogy ezen a kérésen *nincs mit* alkudni. Annyira nyilvánvaló lett ez Ábrahám számára, hogy másnap kora reggel *azonnal* el is indult.

Ha *hittel* halljuk Ábrahám és Izsák történetét, akkor rögtön a mai igeszakasz elején feltűnik egy szó: Isten *próbára tette* Ábrahámot. Ráadásul az eredeti héberben ez a szó a piél igemódban van, azaz olyan, mintha a fontossága *kiugrana* a szövegből. Isten nem az időben él. Isten *mindig* látja a történet végét. Isten *azért* tette próbára Ábrahámot, hogy tette a rendíthetetlen hit példájaként fennmaradjon (*Aranyszájú Szent János*). Ábrahám unokaöccséről, Lótról soha nem olvassuk azt, hogy próbára tette volna Isten… Lót-ot Szodoma tette próbára… Lót a próbán elbukott… Ábrahám azonban: *nem*.

Szóljunk egy szót Izsákról is. A történet során Izsák kb. 25 éves, felnőtt ember. Ábrahám viszont egy 125 éves aggastyán. Mibe került volna Izsáknak egyetlen csapással leütni a levágására és az elégetésére készülő apját? Semmibe. Mégis… Izsák az egyetlen kérdésén kívül nem szólt végig egy szót sem. A hitnek nemcsak egy, hanem *két* megigazult hőse is itt áll előttünk: Ábrahám *ÉS* Izsák. Izsákra még majd visszatérünk.

Most jön a második rész. Mit tudunk megismerni Ábrahám és Izsák történetéből Istenről? Mire tanít minket mindez? Az élő Isten *nem* alkuszik. Isten az első parancsolatból *nem* enged: „Én vagyok a te Istened. Nem lesz más Istened!" Kedves Testvérem! *Mire* alapítod a te boldogságodat? Egy kiváló diplomára? Egy majdani házra? Vagyonra? Egy emberre? Egy családra? *Vagy? Istenre!* Melyik az *első* a te életedben? Bármi a felsoroltak közül? Bármi a te saját listádon? – *Vagy? Isten! Mikor* lesz a te életed boldog? Akkor, ha hol *ez,* hol meg *az* lesz a prioritás? A pillanat-istenke? Vagy ha az első helyen *MINDIG*, az első helyről *soha* el nem kerülve -- Isten marad? A válaszodat *jól gondold át*… **Az élő Isten nem alkuszik**.

Erre mondja Berci: „*Tudod Péter, nekem egy ilyen Isten nem kell. Ez az Isten nem empatikus. Nem modern. Ez Ábrahám Istene volt. Vért akart. Embervért. Ma már kiment ez a divatból. Ezt Isten is tudhatná…*" Kedves Berci! Hidd el, hogy ezt Isten nagyon jól tudja. Sőt! Mélyen

átérzi Ábrahám fájdalmát. Sőt! Isten még talán *ennél is mélyebben átérzi* Izsák kiszolgáltatottságát és rettegését. Tudod, Berci, **Istenből semmi sem kiszámítható. Egyetlen egyet kivéve: *a kegyelmet***. Istennek a kegyelme, a hosszútűrése, a hűsége, a szeretete *maga a neve*, a *létmódja*. „Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja" (2Tim 2,13).

A hitünk *magja pontosan ez*. Az Isten *mindent felülíró irgalmába* és *kegyelmébe* vetett hit. Vagy van ilyen hit bennünk – akkor az: nem méricskél. Vagy nincs – akkor meg imádkozzunk azért, hogy legyen. Imádkozunk Berci, érted is. Luther mondta: „Ha Isten engem a poklon át akar vinni, vele megyek, mert akkor a pokol a számomra mennyé válik, hiszen ott van Ő". A hit a szenvedésen keresztül válik edzetté és éretté. **Isten pontosan ilyen megpróbáltatásokon és hitpróbákon keresztül tudatosítja bennünk, hogy nem rendelkezünk soha semmivel**. Mindent Istentől kaptunk – megőrzésre és gyarapításra. *Semmi* nem a miénk. Még Isten ígéreteit sem birtokolhatjuk. A *hit* által kapjuk Isten ígéreteit vissza – újra és újra. Az *idő* sem a miénk. Isten ideje a saját időszámítása alapján telik. Nem akkor, nem ott és nem úgy adja oda nekünk azt, amit kértünk tőle, ahol, amikor, és ahogyan kértük. Teljesen *más*-hol, *más*-kor és *más*-hogyan. **Sokkal jobban**!! Ábrahám története a példa arra, hogy Isten ajándéka az utolsó utáni pillanatban jön. *Számítsunk* Istennek erre a tulajdonságára. Ne adjuk fel *soha* a reményt!

Isten *mindent* elkér tőlünk. DE: ad *egyvalamit* cserébe. SAJÁT MAGÁT. És mivel Isten maga a Teljesség, ez *bőséggel* visszaad nekünk *sokkalta többet*, mint amink valaha is volt. Minden egyes istentiszteleten is ez történik. Saját magunkat, a nekünk legfontosabbat odaadjuk Istennek – és sokkal többet kapunk érte cserébe: a boldog jövőnket, az örök életet.

Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz, fiam... Kedves Testvéreim! Tudunk-e ennyire bízni Istenben, mint Ábrahám és Izsák? Tudunk-e ilyen rendíthetetlenül hinni? Tudunk-e ilyen türelemmel és hittel várni? Ne mondjuk, hogy tudunk… – *mert nem tudunk*... Miben bízhatunk akkor *mégis*?

Most érkeztünk el az igehirdetés záró részéhez. A lényeghez. Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz, fiam... Ábrahám kost kapott és nem bárányt. Az áldozati bárány Isten egyszülött Fia, Jézus volt. Hadd mondjak el erről egy történetet. Egy édesapa ezt mondta a fiának: „Fiam, ma beszökött egy oroszlán a lámakamrába, és megölt két lámát. Tegnap egy másik megölt egy indiai antilopot. A múlt héten kettő felfalta a tevét. Előző héten az indiai tantaluszok és a szürke gémek voltak soron. És vajon ki a megmondhatója, hogy ki csemegézett az aranynyulainkból? A helyzet tűrhetetlenné vált. Valamit tenni kell. Úgy *döntöttem*, fiam, hogy az oroszlánok csak egy módon vezekelhetnek a bűneikért: -- *ha téged fiam, megetetlek velük"* (*Yann Martel kanadai író*). Ugye milyen hihetetlen ez a történet? Ugye milyen abszurd? *Ekkora* a mi Atyánk szeretete és a mi Urunk, Jézus Krisztus áldozata – *miértünk*.

Most térünk vissza Izsákra, ahogyan ígértem. Milyen öt hasonló tulajdonsága van Izsáknak és Jézusnak? **Jézus nemcsak 1. egyetlen választott és szeretett fia volt apjának, nemcsak 2. bárányként áldozatul volt ajánlva, nemcsak 3. maga hordozta a fát, amelyre áldozatként rá lett fektetve, nemcsak 4. elfogadta apja döntését és nemcsak 5. engedelmes volt mindvégig, mint Izsák, hanem: – *meg is halt értünk* a kereszten**.

Mert a mai igeszakasz után **Isten ígérete „a *te utódod által* nyer áldást a föld minden népe**" (1Móz 22,18) **Ábrahámnak adatott és az Ő utódjának**. Pál apostol így magyarázza ezt el

nekünk: Nem így mondja az Írás: „és az ő utódjai által”, mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: „a te utódod által”, **aki *a Krisztus*** (Gal 3,16). Az a Krisztus, aki – *ahogyan az oltár előtti igében olvastuk* – mielőtt Ábrahám lett volna, már *volt* (Jn 8,58b). Az a Krisztus, aki „a tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe”, és „örök váltságot szerzett”. Így tehát „új szövetség közbenjárója lett”, hogy „az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét” (Zsid 9,12b.15).

Kedves Testvéreim! Át tudjuk-e már érezni azt, hogy Ábrahám nem egy fanatista, elmebeteg gyilkos volt, hanem – a hit hőse? Át tudjuk-e már érezni azt, hogy Izsák nem egy értelmi fogyatékos mazochista volt, hanem – a hit hőse? Át tudjuk-e már érezni azt, amit Pál apostol kérdez meg tőlünk Istenről: „Aki a tulajdon fiát nem kímélte, *hogyan ne* ajándékozna nekünk *vele együtt mindent*?” (Róm 8,32) **Jézus nem csak emberként meghalt a kereszten. Jézus istenként végérvényesen legyőzte az ördögöt és halált a kereszten. Pontosan azzal, hogy vállalta a földi halált – miértünk. Jézus győzelmében, a feltámadásban való *megingathatatlan* hittel mondhatjuk mi is: *Az* a győzelem, amely *legyőzte* a világot, a *mi hitünk*** (1Jn 5,7). Így legyen. Ámen.

Böjti idő 5., Judica vasárnapja, 2026. március 22. MEÖT – Jézus vére megtisztít, szolgálatra hív, és örök életet ad

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Zsidókhoz írt levél 9. fejezetének a 11.-től a 15. verseiben a következőképpen: „Krisztus pedig mint a jövendő javak főpapja a nagyobb és tökéletesebb sátoron át jelent meg, amely nem emberkéz alkotása, azaz nem e világból való. Nem is bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett. Mert ha bakok és bikák vére és tehén hamva a tisztátalanokra hintve megszentel, vagyis külsőleg tisztává tesz, akkor Krisztus vére, aki örökkévaló Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul az Istennek, mennyivel inkább megtisztítja lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljunk az élő Istennek. Így tehát új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét.” Megváltó Krisztusunk! Nem is tudjuk, hogy hogyan köszönjük meg neked azt, hogy a mi emberi formánkba beleszorítottad a Te isteni fenségedet, és eljöttél erre a földre. Köszönjük, hogy mindvégig kitartottál megváltó küldetésedben – még a keresztfa gyötrelmes kínjaiban is. Köszönjük Urunk, hogy odaszegezted a mi bűneinket a keresztfára. Kérjük: érezhessük meg azt, ahogyan Te szolgálatra hívsz, és küldesz minket. Adjon nekünk erőt az, hogy a Te kiontott véred nemcsak megtisztulást, hanem örök életet is adott nekünk. Ámen.

Kedves Testvéreim! **A böjti idő mai, ötödik vasárnapja az ítélet vasárnapja. A zsoltáros is így kiált fel: „Ítélj meg engem Istenem!” Ilyenkor érezzük meg annak a fekete lepelnek a súlyát, amivel le van takarva a kereszt.** Jaj… Együtt kiáltunk fel Jóbbal: „Hogyan lehetne igaz a halandó Isten előtt, hogyan lehetne tiszta, a ki asszonytól született? Nézd a holdat, az sem ragyogó, még a csillagok sem tiszták az ő szemei előtt. Mennyivel kevésbé a halandó, aki féreg, és az embernek fia, a ki hernyó?” (Jób 25,4-6, Károli-fordítás) **DE! De: a mai bevezető zsoltár nem áll meg ott, hogy „Ítélj meg engem Istenem!”** Emlékszik valaki arra, hogy hogyan is folytatódott? … **és ments meg engem, mert te vagy oltalmazó Istenem! A mi oltalmazó Istenünk ítélete: a mi megmentésünk**.

Hogyan mentette meg Izráel egykori népét a főpap? Minden évben egyszer, az engesztelés napján, a szombatok szombatján, a böjtök böjtjén, Jom Kippur ünnepén a főpap bement a jeruzsálemi Templom legbenső szobájába, a szentek szentjébe, ahol megvallotta Izráel népének bűneit, és bűnbocsánatért esedezett. Ekkor mondhatta ki a főpap egyedül Isten valódi nevét, amiért Isten halállal sújtott volna bármikor bárki mást. Ha mindezek után a főpap élve jött ki a szentek szentjéből, akkor nép üdvrivalgásban tört ki, mert ez azt jelentette, hogy Isten megbocsátotta nekik az abban az évben elkövetett bűneiket. Utána a főpap vétekáldozatként bikát és kecskét áldozott.

Hogyan mentett meg minket a mi oltalmazó Istenünk? Isten a földre küldte egyszülött Fiát, „aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig" (Fil, 2-6-8). Jézus Krisztus 100%-ig emberként élt, de ugyanakkor 100%-ig isten is maradt. Jézus akármelyik pillanatban le tudott volna szállni a keresztről. Jézust nem a szögek tartották a kereszten, hanem az irántunk érzett szeretet. És ezzel Jézus „eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet – amely minket vádolt – eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára" (Kol 2,14).

Olvastuk a Márk passióban az előbb: amikor Jézus meghalt, a jeruzsálemi Templomnak a legbenső szobáját, a szentek szentjét a többi résztől elválasztó kárpit „felülről az aljáig kettészakadt" (Mk 15,38). A „felülről" itt fontos. A kárpitot nem egy földrengés, hanem maga Isten szakította ketté. Azaz: Jézus halálával megnyílt a szabad út mindenki számára (*a te, te, te, te számodra és még az én számomra is*) a Mennyei Atyával való közvetlen találkozásra. Mert Jézus az Ajtó, akin ha valaki bemegy, „az megtartatik" (Jn 10,9). Azaz mindezt összefoglalva: a mi Urunk, **Jézus „nem a bakok és a bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer és mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett"** (Zsid 9,12) **nekünk mindannyiunknak**.

Mi tehát a különbség tehát Izráel főpapjának egykori áldozata és Jézus áldozata között? **1.** Jézus megváltása nem ideiglenes, hanem állandó. Egyszer történt meg, a kereszten. Nem kell évente megismételni. **2.** Jézus megváltása nem jelképes megtisztulást ad, hanem valódit és teljeset. **3.** Jézus nem egy földi főpap kultikus áldozatát mutatta be, hanem Jézus, a mennyei főpap saját magát áldozta fel, és vállalta azt a halált, amelyet bármikor képes lett volna megakadályozni.

Jézusnak a kereszten kiontott vére az, ami megtisztít minket a bűneinktől (Zsid 9,14). Hadd mondjak el erről a történetet. Az egyik lelkigyakorlaton elsőként érkeztem a terembe. Az volt a szokás, hogy ahova az első alkalommal leültél, ott kellett ülnöd az egész idő alatt. Ahogyan nézegettem, hogy melyik is lenne a „legjobb hely", a tekintetem egy gyönyörű szoborra esett: Mária tartott egy hatalmas erőt sugárzó gyermek Jézust. A szoborral éppen szemben volt egy szék. Ráadásul a szék felett volt a feszület. „*Dejó!*" – gondoltam magamban – „*Ha erre a székre ülök, akkor egyszerre látom a szép szobrot, és közben csorog rám Jézus vére a keresztről, amely folyamatosan megtisztít engem.*" Gyorsan le is ültem oda. Imádságba merültem. Amikor felnéztem, már tele volt a terem. Rátévedt a szemem a szép szoborra, és köszönetet mondtam Istennek, hogy ilyen jó helyre ültetett. Aztán magam fölé néztem a keresztre. És itt jött a nagy pofára esés… A szobor és a kereszt ugyanis nem pontosan átellenben szemben voltak egymással. Azaz: Jézus vére nem rám, hanem a szomszédomra csorgott. „*Istenem! Hát hogyan lehetek én ennyire példátlanul hülye? Hát amikor 'ilyen jól' kinéztem ezt a helyet, és leültem az üres teremben, akkor miért nem néztem magam fölé? Ha*

szomszéd helyre ültem volna, akkor ugyanolyan jól látnám a szobrot, és még meg is tisztulnék…" Ahogyan így zsörtölődtem magamban, egyszer csak mérhetetlenül nagy nyugalom szállt meg. Urunk rám mosolygott és ezt kérdezte: „*Hát nem érzed, hogy teljesen mindegy, hogy hol ülsz? Az én vérem akkor is már régen megtisztított téged?*" Ez az akkor megkapott nyugalom azóta is bennem maradt. Kedves Testvérem! Mindegy, hogy hol ülsz, vagy állsz. Krisztus vére mindenhol megtisztít téged – ha hittel hiszel Urunkban.

Jézus nemcsak megtisztít bennünket, hanem a saját közelségébe hív, és közvetlenül ez után el is küld minket, „hogy szolgáljunk az élő Istennek" (Zsid 9,14). Fontos tehát az, hogy teremtsünk időt az életünkben arra, hogy Jézus közelébe kerülhessünk. Nem fizikailag, hanem lelkileg. Imádságban, elmélyülésben, sétában, étkezésben, vagy: éhezésben – ki-ki a maga módján. És fontos az is, hogy e közben megérezzük, hogy Jézus mire küld el minket, milyen szolgálatot kér tőlünk. Higgyétek el, hogy az a szolgálat, ami Jézus számára fontos, annyira nyilvánvalóan ott lesz a mi életünkben, hogy semmi mással nem fogjuk tudni összetéveszteni. Olyanok leszünk, mint a bevezető zsoltár zsoltárosa: Isten világossága és igazsága vezetni fognak bennünket, és bevisznek minket Isten szent hajlékába, hogy a mi szolgálatunk és egész életünk Isten magasztalása lehessen.

Miért történik mindez meg? A 2026-os évünk igéje megadja a választ: „Isten ezt mondta: íme, újjáteremtek mindent" (Jel 21,5a). Isten – Krisztus értünk ontott vérével a kereszten – új szövetséget adott nekünk (Zsid 9,15). Olyan szövetséget, amely a szívünkbe van belevésve, és olyan szövetséget, amely örök, Istennel közös életet ad nekünk. Örvendezzünk ennek testvéreim! Az Úr azért halt meg, hogy harmadnapra feltámadjon, és feltámasszon majd minket is egy örök és teljes életre. Halleluja! Ámen.

Virágvasárnap, 2023. április 2. MEÖT – Minek a királya Jézus?? KINEK a királya Jézus!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 18. fejezete 28.-tól a 38. verseiben a következőképpen: „Jézust Kajafástól a helytartóságra vitték. Kora reggel volt. Akik vitték, maguk nem mentek be a helytartóságra, hogy ne legyenek tisztátalanokká, hanem megehessék a páskavacsorát. Pilátus kiment hozzájuk, és megkérdezte: Milyen vádat emeltek ez ellen az ember ellen? Ezt válaszolták: Ha ez nem volna gonosztevő, nem adtuk volna át neked. Pilátus erre ezt mondta nekik: Vegyétek át, és ti ítéljétek el a törvényetek szerint! A zsidók így feleltek: Nekünk senkit sincs jogunk megölni! – Így kellett beteljesednie Jézus szavának, amelyet akkor mondott, amikor jelezte: milyen halállal kell meghalnia. – Pilátus azután ismét bement a helytartóságra, behívatta Jézust, és megkérdezte tőle: Te vagy a zsidók királya? Jézus viszont ezt kérdezte tőle: Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták neked rólam? Pilátus erre így szólt: Hát zsidó vagyok én? A te néped és a főpapok adtak át nekem téged: Mit tettél? Jézus így felelt: Az én országom nem e világból való: ha ebből a világból való volna, az én szolgáim harcolnának, hogy ne jussak a zsidók kezére. De az én országom nem innen való. Pilátus ezt mondta neki: Akkor mégis király vagy te? Jézus így válaszolt: Te mondod, hogy király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem a világba, hogy bizonyságot tegyek az igazságról: mindenki, aki az igazságból való, hallgat az én szavamra. Pilátus ezt kérdezte tőle: Mi az igazság? Miután ezt mondta, ismét kiment a zsidókhoz, és így szólt hozzájuk: Én nem találok benne semmiféle bűnt." – Urunk, olyan sokszor csak megérteni és nem befogadni próbálunk Téged. Tölts be bennünket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ahogyan az oltár előtti igében hallottuk, **virágvasárnap pálmaágakkal hozsannázik a Jézusra, a királyra tekintő nép. Ugyanaz a nép néhány nappal később halált kér Jézusra, a gonosztevőre – és nem megy be vele Pilátushoz, nehogy tisztátalanná legyen, és megehesse a páskavacsorát – a szabadító Isten dicsőségére**. *Ugye mennyire sírni való jelenet ez?* Kínosan ügyelünk arra, hogy tiszták maradjunk Isten előtt – és közben az akkori kor legmegalázóbb halálába tuszkoljuk bele Isten egyszülött fiát, akit a szabadításunkra küldött?

Pilátus bent van a helytartóság épületében Jézussal. Pilátus, akinek a neve – „dárdával felfegyverzett" azzal a Jézussal, akinek a neve – „Isten a megváltás". Bent csend – kint a lármás világ. Bent ketten – kint a hol így, a hol meg úgy kiáltozó tömeg. **Hol vagyunk mi? Kint rekedtünk a lármás világgal? Vagy bekerültünk a böjti csendbe, Jézus közelségébe?** Mikor válunk tisztátalanná? Ha bemegyünk Jézussal az elítéltetésének a helyére? Vagy ha nem megyünk be? És ha Jézus közelében vagyunk, akkor miként állunk ott? Dárdával felfegyverezve, mint Pilátus, vagy páncélmentes, nyitott szívvel?

A helytartóság épületének csendjében Jézus ott áll Pilátus előtt. Jézus rab, Pilátus szabad. Pilátus dönt Jézus sorsa felett… – Tényleg?? Valóban??? – Nem Pilátus áll ott Jézus előtt? Nem Pilátus a rab – és Jézus a szabad? Nem Jézus dönt Pilátus sorsa felett?

Minek látja Pilátus Jézust? Megkötözött, sápadt, barát és támogató nélküli parasztnak? Vagy egy kicsit kótyagos, de nem veszedelmes alaknak? Vagy sovány, fiatal, egyszerű férfinak, aki megdöbbentően mély és szeretetteljes szemekkel néz rá, és felkínálja – neki Pilátusnak – az örök életet?

Vajon fontos-e az, hogy minek látja Pilátus Jézust? Nem az-e a legfontosabb kedves testvéreim, hogy MI minek látjuk Jézust? Vajon virágvasárnapi királynak látjuk-e Jézust, akire ráaggattuk minden ábrándunkat? Vagy Jézuskának látjuk-e, aki azért jött a világra, hogy a mi kívánságlistáinkat kipipálja? – **Meglátjuk-e Jézusban egész életünk egyetlen igazi esélyét?** Vagy csak a saját álmainkat vetítjük rá? Észrevesszük-e, hogy a saját álmaink ugyanolyan dárdák, mint amivel Pilátus fel volt fegyverkezve? Észrevesszük-e, hogy a saját álmainkba zárva pontosan olyan vakok maradunk, mint amennyire – *a látni nagyon akaró* – Pilátus vak maradt?

A mai két igeszakaszunkban mindenki azon gondolkodik, hogy milyen király Jézus. Izráel pálmaágakkal fogadott dicsőséges, győztes királya-e? – Gyerekszamáron??? – A Római Birodalom rendjét felforgató trónkövetelő-e? – Egyedül??? Megkötözve?? – Vagy az ötezer ember kenyérszaporítással történő megvendégelése után: a közakarattal felkent király-e? – Aki elfut az őt királlyá tenni akaró tömeg elől?? Aki teljesen rendben lévőnek látja azt, hogy őt a legkínosabb és legszégyenteljesebb halállal ki fogják végezni?

Milyen királyság a Jézus királysága? Jézus maga válaszol erre az igénkben: „az én országom nem e világból való" (Jn 18,36). Jézus királysága nem olyan, amiért a szolgáinak fegyveresen harcolni kellene. **Jézus királysága a béke királysága, amely nem fegyverrel terjeszkedik.** Nagyon szép volt az a két mondat, amelyet Ferenc pápa januárban idézett Benedektől: „Az egyház nem térítést végez. Az egyház vonzás által fejlődik." Jézus a jeruzsálemi nagy beszédének az elején ezt mondja a János szerinti evangéliumban: „Én pedig, ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket." (Jn 12,32). **Jézus *vonzása* az, amely valamilyen módon átsugározhat a mi saját életpéldánkon is. Nem hitvitákkal, hanem ezzel a vonzással tudunk mi magunk hitre ébreszteni másokat.** „Boldogok, akik

békét teremtenek, mert ők az Isten fiainak neveztetnek" (Mt 5,9) – mondta Jézus a Hegyi Beszédben. A Jézusban élő benső békesség az, amely kiárad, békét teremt, és vonzani kezd másokat. Így születik és fejlődik az egyház. Vonzás által. A Jézus vonzása által.

Vegyük észre, hogy az alázatban megélt béke mekkora erő. A hallott két igeszakaszban mindenki uralkodni akar szolgálat helyett. Uralkodni akar Jeruzsálem népe a rómaiak felett. Uralkodni akar Pilátus Jeruzsálem felett. **Az egyetlen kivétel Jézus – aki szolgál.** Megmossa tanítványai lábát. A sorsát elfogadó alázattal áll Pilátus előtt. Bizonyságot tesz az igazságról – ahol a bizonyság görög szava a martüreo, amely a mártírhalálra utal. **És Jézus pontosan ezzel a szolgálattal uralkodik.** Ezzel a mártírhalállal győzi le a kereszten az ördögöt. Mert az igazi erő a szolgáló erő. Mert az Istentől jön – és az ő mindenható erejéből táplálkozik – magához vonzva mindeneket. Ez a kereszt titka. Ez a feltámadás reménysége. Ez hitünk legmélyebb ereje.

Pilátus utolsó kérdése Jézushoz: Mi az igazság? A világ igen sokfajta választ ad erre a kérdésre. A hatalom az igazság. A közvélemény az igazság. A vallás az igazság. Mindenben van valamennyi igazság. Nincs igazság. És a sor folytatható…

Felismerhető-e az igazság – ha nem ismertük még fel a saját igazságunk korlátait?

Az eredeti görög szövegből nyilvánvaló, hogy Jézus és Pilátus nem a földi igazságról és a bírói ítéletről beszélgetnek – hanem Isten igazságáról. **Pilátus próbálkozik azzal, hogy megértse, hogy mi az igazság. Csak éppen a kérdése elhibázott alapjaiban… Nem az a kérdés ugyanis, hogy mi Isten igazsága, hanem az a kérdés hogy KI Isten igazsága? Isten igazsága ugyanis *ott áll* Pilátus orra előtt. Isten igazsága *Jézus maga*, Isten egyszülött Fia – aki „az út, az igazság és az élet"** (Jn 14,6).

Mi magunk elgondolkodtunk-e már azon, hogy KI az igazság? Van-e bátorságunk egyáltalán feltenni ezt a kérdést? Van-e türelmünk megtalálni az igazságot? Rádöbbentünk-e már arra, hogy nem *megérteni* – hanem *befogadni* kell Jézust? (*A megértés utána jön – kegyelemből.*) Van-e alázatunk meglátni Jézus igazságát – ha *ott áll* az orrunk előtt? És van-e bátorságunk követni őt – ha a vonzása elér bennünket is?

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket." (Zsid 3,15). „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!" (2Kor 6,2b)

Kedves Testvéreim! Jézus Urunk alázatát – és az ebből az alázatból fakadó bátorságot kívánom mindannyiunknak most a nagyhétre – és egész életünkre. Ámen.

Virágvasárnap, 2025. április 13. MEÖT – Hozsánna az alázat királyának!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostol a Filippibeliekhez írott levele 2. fejezetének az 5.-től a 11. verseiben a következőképpen. „Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké;

és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére." Urunk, hálát adunk neked azért, hogy minden határon túl korlátoztad magadat, amikor emberi formát öltve leszálltál közénk. Hálát adunk azért, hogy közöttünk voltál, és egész földi életeddel tanítottál bennünket. Legfőképp: hálát adunk azért, hogy meghaltál értünk, bűnösökért, és megváltottál minket. Végezetül: hálát adunk azért, hogy velünk maradtál, és velünk vagy minden nap a világ végezetéig. Döbbents rá minket, Urunk a Te alázatod erejére! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ma az önmegvalósítás korát éljük. Az alázat, az engedelmesség ettől a mai kortól idegen. Mégis:** Pál apostol nemcsak a filippibelieket, hanem téged, téged, téged (*és engem is*) arra kér itt és most, ma, ebben a gyülekezetben, hogy ***az az indulat*** **legyen *bennünk*, amely a Krisztus Jézusban is megvolt**. Ez nem csak azt jelenti, hogy Jézus álljon példaként előttünk. Ez az „indulat" nem is csak azt jelenti, hogy Jézus legyen a mi példaképünk. Ez az „indulat" azt is jelenti, hogy legyünk *mi is* **benne** a Jézus**ban**. Legyen a mi cselekedeteink *indíttatása (indulata…)* a Jézusban. ***Származzanak*** **a mi cselekedeteink a Jézus*ból*!**

Jézus Isten formájában lévén *nem* tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem *megüresítette* önmagát. Jézusnak az első földi cselekedete az volt, hogy magzatként a földre szállt. Képzeljünk ebbe bele. Az a Jézus, aki ott volt a teremtés első pillanatától kezdve; az a Jézus, aki betöltötte az eget és a földet; az a Jézus, aki semmilyen korlátot nem ismert – bezárja saját magát egy magzati létbe, és tökéletesen kiszolgáltatottan kezdi el a földi életét. Csecsemőként állatok mellé születik. Ugyanúgy fáj a hasa, és ugyanúgy bekakál, mint bármilyen emberpalánta. Ahogyan Nagy Szent Leó fogalmazott: „Felvette a fenség a jelentéktelenséget, az erő a gyengeséget, az örökkévalóság a halandóságot. A sértetlen természet egyesült szenvedni tudó természettel, és felvette a szolga alakját – a bűn szennye nélkül. Mindez a szánalom önkorlátozása volt, és nem a hatalom hiánya."

Jézus azért tette alacsonnyá önmagát, hogy beférhessen a mi embervilágunk szűk kapuján. Miért akart ide beférni? Azért, hogy Isten még közelebb kerülhessen hozzánk. Azért, hogy Isten ember-formájú legyen. Azért, hogy *ne tudjuk* azt mondani Istenre, hogy Ő *nagyon más*. Azért üresítette ki magát Jézus, hogy ne tudjuk úgy imádni Istent, mint egy *idegent*. Hogy *ne képzeljük* azt, hogy a mi életünkben *semmi* sem következik abból, hogy Isten VAN. Azért, hogy *ne higgyük* azt, hogy *az elég*, hogy mi *elhisszük* azt, hogy Isten létezik. **Jézussal szembesülni kell. Jézus döntés elé állít. Vagy elhagyod – vagy követed**.

Jézus szolgai formát vett föl. Ez a szolgai forma nem is csak szolgai volt, hanem az eredeti szövegben egyenesen rabszolgai. Jézus rabszolga módra mosta meg a tanítványai lábait, és egy legutolsó bűnöző módjára halt meg. Ahogyan Ézsaiás megjövendölte: „Amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját" (Ézs 53,7).

Jézus megalázta magát. Jézusnak a virágvasárnapi jeruzsálemi bevonulásáról az oltár előtti igében is azt hallottuk, hogy alázatosan érkezett. Jézus nem lóháton, vagy harci szekéren ülve vonult be Jeruzsálembe, hanem: – szamárháton. A ló és a harci szekér a háború, a hódítás jelképe. A szamár a béke jele. Jézus a Békesség Fejedelmeként vonult be Jeruzsálembe. **Jézus békességet hoz. Jézus nem követel, hanem esélyt ad. Jézus nem hódít, hanem vonz. Fedezzük fel ezt az esélyt! Érezzük meg ezt a vonzást mi is!**

Jézust soha semmilyen módon nem alázták meg. Leköpték, köpködték, gúnyolták, levetkőztették, megkorbácsolták, közszemlére tették és keresztre feszítették. Ebből egyik sem

volt megalázás, mert Jézus isteni hatalmával bármelyik pillanatban megálljt tudott volna parancsolni az egész folyamatnak. Jézust nemcsak a főpapok csúfolták azzal, hogy ha Isten Fia, akkor szálljon le a keresztről (Mt 27,42). Jézus *le tudott volna szállni* a keresztről. Bármely pillanatban. Csakhogy akkor: kedves testvéreim, elmaradt volna a megváltásunk…

Jézust nem alázták meg. Jézus megaláz-kodott. Jézus nem azért alázkodott meg, mert mást nem tudott volna tenni. Jézus a mi irántunk való végtelen szeretete miatt alázkodott meg. Jézus érted, érted, érted – és értem is – **volt engedelmes mindhalálig, mégpedig: a kereszthalálig**.

Jézus mindezen emberléte közben, minden kiüresedésében, minden szolgaságában és minden alázatában *végig, folyamatosan isten maradt*, az *egész föld ura és királya*. Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében: az Úrnak, azaz *a kűriosznak, az istennek* van a szamárra szüksége, azért vigyék el neki a tanítványok. Hallottuk, hogy Jézus Jeruzsálemi bevonulását Zakariás próféta így jósolta meg: „Örvendj nagyon, Sion leánya, ujjongj, Jeruzsálem leánya! *Királyod* érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, alázatos, és szamáron ül, szamárcsikó hátán." (Zak 9,9). Jézus egyszerre igaz és diadalmas, valamint alázatos, aki szamárcsikó hátán kutyagol be Jeruzsálem kapuján. A bevonulási diadalmenetnek ez a kettőssége magában hordozza a Nagyhét, a nép kettősségét is. Ugyanaz a nép, aki vasárnap hozsannázott, péntekre már „Feszítsd meg!"-ezni fog, és Barabás szabadon engedését követeli – Jézusé helyett. Jézus nem csak az Úr, azaz isten *nevében* jött. Jézusnak a saját, emberként kapott neve, a Jézus vált istenné azzal, hogy végérvényesen győzött az ördög és a halál fölött a kereszten. Ezért magasztalta fel őt Isten mindenek fölé, hogy *minden nyelv vallja*, hogy Jézus (aki a megváltó, a messiás, azaz a: Krisztus) Úr (azaz kűriosz: isten) az Atya Isten dicsőségére.

Mi mindebből a tanulság a mi számunkra ma? Jézust szamár vitte be Jeruzsálembe. Tudjuk a szamárról, hogy csökönyös – *mint a szamár… :)* A szamár arra megy – *amerre akar*. *Mégis* hűségesen vitte Urunkat. Miért? Mert az Úrnak – ahogyan az oltár előtti igében hallottuk – *szüksége volt* a szamárra. Pont egy szamárra – pont *arra* a szamárra volt szüksége. **Kedves Testvérem! Az Úrnak *rád is* szüksége VAN**. Ne tekintgess most körbe-körbe… Én pontosan Terád mutattam – és nem másra. Jézusnak *mindannyiunkra* szüksége van. Ha még egy csökönyös szamár is képes volt engedelmeskedni Jézusnak, akkor, kedves testvérem, te: *mire vársz*? Mikor *indulsz el* a Jézus útján?

Jézus követése nem nyűg és nem teher. Jézus követése nem megalázkodás. Jézus követése *öröm*. Ahogyan Jézus maga mondja a Máté szerinti evangéliumban: „Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek" (Mt 11,29). Kedves Testvérem! Elég-e neked az a megnyugvás és békesség, amely az életedben van? Ebben a zizegő, ide-oda csapongó, ide-oda kapkodó életben, amiben mindig attól félsz, hogy valamiről lemaradsz? Ha követed Jézust, akkor teljes megnyugvást találsz a lelkednek. Ha követed a Békesség Fejedelmét, akkor valódi és teljes békességed lesz. Ez fordítva is igaz! *Csak akkor* találsz megnyugvást a lelkednek, és *csak akkor* lesz békességed, ha követed Jézust.

Induljunk el hát mi is! *Találjuk meg* Jézusban a megnyugvást és a békességet. Most, a Nagyhéten is, és mindörökre. Ámen.

Virágvasárnap, 2026. március 29. MEÖT – Jézus megállíthatatlan. Benned is?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 21. fejezetének az elsőtől a 9. verseiben a következőképpen: „Amikor közeledtek Jeruzsálemhez, és Bétfagéba, az Olajfák hegyéhez értek, Jézus előreküldte két tanítványát, és ezt mondta nekik: Menjetek az előttetek lévő faluba, és ott mindjárt találtok egy megkötött szamarat a csikójával együtt. Oldjátok el, és vezessétek hozzám! Ha valaki szólna nektek, mondjátok meg, hogy az Úrnak van szüksége rájuk, és azonnal elengedi azokat. Ez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által: „Mondjátok meg Sion leányának: Íme, királyod jön hozzád, aki alázatos, és szamárháton ül, igavonó állat csikóján." A tanítványok pedig elmentek, és úgy cselekedtek, ahogy Jézus parancsolta nekik: odavezették a szamarat a csikójával együtt, ráterítették felsőruhájukat, Jézus pedig felült rá. A sokaság az útra terítette felsőruháját, mások ágakat vagdaltak a fákról, és az útra szórták. Az előtte haladó és az őt követő sokaság pedig ezt kiáltotta: Hozsánna Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban!" Megváltó Krisztusunk! Te megállíthatatlanul közeledtél a kivégzésed helyszíne, a Golgota felé. Vajon mibennünk is ilyen megállíthatatlanul tudsz-e közeledni a mi saját megváltásunk felé? Kérjük Urunk, hogy gyere be a mi szívünk kapuján is. Kérjük, hogy teríthessük le eléd mindenünket, amink csak van. Kérjük, hogy borulhassunk le eléd, és szakadhasson ki a mi szívünk közepéből is a hálaadó kiáltás: Hozsánna Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban! Ámen.

„Vasárnap reggel kitisztították saruikat
s kifényesítették fejük körül a glóriát.
Aztán elindultak és felkeresték a Szamarat,
hogy átbeszéljék vele a bevonulás egy-egy részletét.
Idegesek voltak... – Nem tudták mi lesz... –
A pálmaágak és az 'Áldott, aki jön az Úr nevében!' –
feliratú táblák, még idejében megérkeztek,
de a rakodómunkások sztrájkja miatt,
a szögeket már nem tudták leszállítani..."
(*Fáy Ferenc: Nagyhét, részlet*)

Jeruzsálem héber neve a béke városát jelenti. Jézus bevonulása után azonban az egész város felbolydult (Mt 21,10) – pontosan ugyanúgy, mint amikor a három napkeleti bölcs Izráel új királyának, Jézusnak a megszületését hozta hírül (Mt 2,3). Jelent-e nekünk valamit az, ha Jézus megszületik a mi életünkben? Jelent-e nekünk valamit az, ha Jézus azt mondja, mint a Jelenések könyvében: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek" (Jel 3,20). Meghalljuk-e Jézus hangját? Kinyitjuk-e az ajtót? Bejöhet-e hozzánk Jézus, hogy velünk vacsoráljon, és mi pedig vele? Jelent-e nekünk valamit az úrvacsora? Látjátok? **A mai ige nem egy csaknem pontosan mostanában kétezer éves, megható, csacsi-simogató történet, hanem a mi mai hitünk, a mi jövőnk kulcskérdése**.

Itt szólal meg Berci… „*Én nem értem, hogy miért kulcskérdés ez a bevonulás. Jézus annyi fárasztó út, annyi sok hülye ember után, aki mind-mind vele akarta meggyógyíttatni magát, a Nagypéntek kínjai előtt öt nappal egy kicsit ünnepeltetni akarta magát. Én tökéletesen megértem őt. Ennyit igazán megérdemelt!*" Kedves Berci! Köszönöm, hogy ilyen mélyen átgondoltad a mai igeszakaszunk alaphelyzetét, és még jobban köszönöm, hogy megpróbáltad beleélni magadat Jézus helyébe. Ez az utóbbi azonban úgy érzem, hogy nem sikerült. El tudjuk azt képzelni, hogy Jézus, aki az oltár előtt felolvasott Filippi himnusz szerint „szolgai formát vett fel" és „megalázta magát" (Fil 2,7-8), ünnepeltetni akarja magát? Hát ha

ünnepeltetni akarta volna magát, akkor körberepülte volna Jeruzsálemet huszonötször, leszórt volna nyolc megatonna kenyeret, halat és bort a népnek, és a végén még a főpapot is felvitte volna egy körre, hogy ne sértődjön meg ő sem. Lett is volna ebből nagy rivalgás, a Nagypéntek elmaradt volna, és lőttek volna a megváltásunknak… De Jézus nem ezt tette. **Jézus jeruzsálemi bevonulása a kereszthalálhoz vezető események felgyorsítására kellett**.

Másé volt a bölcső, amelyben született, másé a csónak, amivel járt, másé a hal is és a kenyér is, amit szétosztott, másé a szamár, amellyel bevonult és másé a sír, amelyben pihent. Jézus sajátja egyedül a kereszt és a véres töviskorona volt. ...

Az egyik igei előkészítőben olvastam egy gyülekezeti kérdést. **Honnan tudta Jézus, hogy ott van az előttük lévő faluban egy megkötözött szamár a csikójával együtt?** Hát micsoda hülye kérdés ez? Tudom Berci, az jár az eszedben, hogy odaküldött egy drónt... Vajon annak a (*100%-os embervolta mellett*) 100%-ig istennek, Jézusnak, aki feltámasztotta a három napja halott, hullabűzös Lázárt, szüksége volt bármire ahhoz, hogy bármit tudjon? Nem. Jöhetett volna óriási hadsereggel, harci ménen? Jöhetett volna. Kinyílhattak-e volna a serege előtt Jeruzsálem összes kapui egyetlen intésére? Kinyílhattak volna. DE: Jézus kölcsön-csacsin jött. Üres kézzel. A ló a háború, a szamár a béke jelképe volt. Jézus békét hozott a béke városába Jeruzsálembe. Arról nem Jézus, hanem a város meghasonlott, kemény szíve – *és a mi meghasonlott, kemény szívünk* – tehetett, hogy békesség helyett felbolydulás és véres péntek lett mindebből. Miért volt a csacsi kölcsön-csacsi? Hogy ajándékot kaphasson az, aki adta. Hogy azt érezhesse egész életében, hogy ő is adhatott valamit annak, aki mindenét, még az életét is odaadta neki. Kedves Testvérem! Az evangélikus útmutatót elkészítő gyülekezet alapítója, Zinzendorf a drezdai képtárban egy megfeszített Jézust ábrázoló festményt látott. A festmény alatt felirat volt: „Én ezt tettem érted. Te mit tettél értem?" Ennek hatására Zinzendorf megtért: saját magát és egész birtokát Isten szolgálatába állította. **Mi mit tettünk Jézusért? Te mit teszel Jézusért? Ha elkérné a szamaradat, odaadnád-e neki? Ha elkérné az életedet, hogy Őt szolgáld vele, odaadnád-e neki?** Én – megtettem.

A bevezető zsoltár így kezdődött el: **Uram, ne légy távol tőlem, erősségem, siess segítségemre!** Jézus megállíthatatlanul jött, és megállíthatatlanul bevonult Jeruzsálembe a Templomhoz legközelebb eső Aranykapun, amelyen a király vonult be egykoron. A sokaság, *aki eléterítette az egyetlen kincsét, a felsőruháját*, az eredeti görögben ÓRIÁSI tömeg volt. Annyira megszámlálhatatlan tömeg, amelyre nincs is már szokásos felsőfok képző. Az útra szórt ágak a lombsátor ünnepet idézték, amely a bűnöktől való szabadulás ünnepe. A tömeg hozsannázott. A hozsanna eredeti jelentése „Ments meg!" volt. A nép eredetileg a hadba vonuló királyt köszöntötte ezzel a kiáltással, és arra kérte Istent, hogy a király mentse meg őt a harci győzelemmel. Jézus, a királyok királya mindannyiunkat megmentett a kereszten a végleges győzelmével az ördög és a halál felett. Elkeseredetten szoktuk mondogatni, hogy bezzeg a nagy hozsannázásból öt nappal később nagy feszítsdmegezés lett… De hát nem ennek kellett történnie? Hát nem ezért volt az egész bevonulás? Hát nem ez volt Isten igazi terve? Hát hol lennénk mi mindannyian, ha ez nem így történt volna?

Mit vártak a hozsannázók? Örök jólétet, azaz: sok kenyeret, sok halat, valami bort, és ha nagy mázli van, akkor: húst is. Ha Bercit megkérdeznénk: mit várna Jézustól? Örök ingyen jeleseket, sok pénzt, bika autót, örök jacuzzit, sok piát és még több nőt. Ez lenne a valódi örök jólét? **TE mit vársz Jézustól? ...**

Jézus „szolgai formát vett fel … megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta

neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére" (Fil 2,7-11). **Hozsánna Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban!**

Áldott, aki jön az Úr nevében! Az eredeti görögben az áldott perfektumban áll, azaz Jézus áldottsága olyan, amely visszavonhatatlan, és örökké úgy marad. **Hozsánna a magasságban!** Az eredeti görögben a magasság olyan hiper-szuper magasság, aminél magasabbat már el sem lehet képzelni. Kedves Testvéreim! **Ugye már kezdjük érteni, hogy miért mondtuk a bevezető zsoltárban: „Tebenned bíztak atyáink, hozzád kiáltottak, és – megmenekültek. Rólad szól dicséretem a nagy gyülekezetben, és leborul előtted a népek minden nemzetsége." Boruljunk le mi is Jézus, a megváltásunkat hozó király előtt.** És akkor Jézus megszólal, és folytatja azt, amit a Jelenések könyvében mondott. **Ha meghallod Jézus hangját, ha kinyitod az ajtót Jézusnak, akkor győztél. És „aki győz** – *mondja Jézus* – **annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónomon, mint ahogy én győztem, és Atyámmal együtt ülök az ő trónján"** (Jel 3,21). **Ámen.**

Nagycsütörtök, 2021. április 1., Angyalföld – A régi és az új szövetség

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, Nagycsütörtök napjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Mózes második könyvének 24. fejezetében az első verstől a 8. versig, a következőképpen: "Azután így szólt Mózeshez: Jöjj fel az Úrhoz te és Áron, Nádáb és Abihú meg Izráel vénei közül hetvenen, és tőle távol boruljatok le előtte! Csak Mózes jöjjön közelebb az Úrhoz, a többiek ne jöjjenek közelebb! A nép ne jöjjön fel vele! Akkor lement Mózes, és elmondta a népnek az Úr minden igéjét és valamennyi törvényét. Az egész nép pedig ezt felelte egy akarattal: Megtesszük mindazt, amit elrendelt az Úr. Akkor leírta Mózes az Úr összes igéjét. Másnap korán reggel oltárt épített a hegy lábánál, és tizenkét szent oszlopot állított fel Izráel tizenkét törzse szerint. Azután odarendelt néhány izráeli ifjút, hogy mutassanak be égőáldozatot, és vágjanak le bikákat békeáldozatul az Úrnak. Mózes pedig fogta a vér felét, tálakba töltötte, a vér másik felét pedig az oltárra hintette. Majd fogta a szövetség könyvét, és felolvasta a nép előtt. Azok ezt mondták: Engedelmesen megtesszük mindazt, amit az Úr mondott. Azután Mózes vette a vért, ráhintette a népre, és ezt mondta: Annak a szövetségnek a vére ez, amelyet az Úr kötött veletek, mindezeknek az igéknek az alapján. Annak a szövetségnek a vére ez, amelyet az Úr kötött veletek, mindezeknek az igéknek az alapján." Urunk! Szentelj meg minket az igazsággal: a Te igéd igazság. Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Nagycsütörtök van: örömünnep, amely fehéren ragyog fel a nagyhét gyászában. Az úrvacsora szerzésének a napja ez. Az utolsó vacsora azonban a Nagypéntek előfutára. Nem értelmezhető Jézus keresztáldozatától függetlenül. Krisztus az élet kenyere; az ő vére az új szövetség vére, amely értünk ontatott ki a bűneink bocsánatára, a megtisztulásunkra. Mennyire fogadjuk el, mennyire értjük meg, mennyire éljük át, hogy mindez értünk történt?

A következő történet jól példázza azt, hogy mekkora öncsalásokba keveredhetünk nap, mint nap, ha nem Urunkat követjük, hanem a magunk eszét. Egy csendeshétre érkeztem néhány évvel ezelőtt. Az volt a szokás, hogy a kápolnában mindenki ugyanarra a helyre ült le imádkozni az egész időszak alatt. Korábban már benéztem a kápolnába, és így tudtam, hogy körben, a falnál vannak a székek, és hogy megfeszített Urunk keresztjével szemben egy Mária

a kis Jézussal szobor áll. Amikor eljött az első imádság ideje, bementem, és gondolkodás nélkül leültem az egyik székre. Itt vagyok a helyemen. Ahogyan felnéztem, láttam, hogy éppen szemben van a Mária a kis Jézussal szobor. Nagy öröm áradt szét a szívemben. Ha szemben van a Mária a kis Jézussal szobor, akkor én éppen Krisztus Urunk keresztje alatt ülök! Azaz: Urunk vére pontosan „rám csorog", és megtisztít bűneimtől. Ahogyan ebben az érzésben elmélyültem, egy hálás tekintetet vetettem magam fölé, Urunkra. És itt jött a naaagy kijózanodás… A kereszt és a szobor nem pontosan szemben volt egymással. Azaz én nem a kereszt alatt ültem – hanem valamivel mellette. Urunk vére nem rám csorgott, hanem mellém…

Kedves Testvéreim! Vajon hol vagyunk mi éppen most? A kereszt alatt, érezve, átélve Urunk megtisztító kegyelmét, avagy csak távolabbról szemléljük azt, ahogyan Urunk kegyelme megtisztít – másokat… Benne vagyunk-e a Mennyei Atyánk által adott szövetségben, avagy kihúzódunk belőle? E kérdések kapcsán a régi és az új szövetség erejét érezzük meg ma, Nagycsütörtökön közösen.

A régi szövetség erejét a mai igénk gyönyörűséges tablója mutatja meg nekünk, amely így kezdődik: „Azután így szólt Mózeshez…" Mi után szólt így Isten Mózeshez? Mózes második könyvének, a kivonulás könyvének az igeszakaszunk előtti részeiben szétválik a Vörös-tenger, a választott nép megmenekül az egyiptomiak üldöző seregétől, és az üldöző sereg tagjai az újra összezáródó vízbe fulladnak. Ezután Isten mennyei kenyeret, mannát ad éhező népének, és vizet fakaszt a sziklából, hogy ihassanak. Majd Isten megveri népének ellenségét a csatában, és mennydörgés, villámlás, erős kürtzengés közepette leszáll a Sínai-hegyre. Ezek után Isten törvényt ad népének: a Tízparancsolatot és a szövetség részletes törvénykönyvét. Mindezek után szól az Úr Mózesnek a mai igénk elején, hogy jöjjön fel ő, Áron és Áron két fia, valamint a nép vénei közül hetvenen az Úr elé.

Milyen gyönyörű koreográfiát látunk ebben az igeszakaszban! Egy ősi istentisztelet rituális elemei elevenednek meg a szemeink előtt. Csak Mózes mehet közel Istenhez. Utána Mózes visszamegy a néphez, és elmondja Isten minden igéjét és törvényét. „Az egész nép pedig ezt felelte egy akarattal: megtesszük mindazt, amit elrendelt az Úr." Érezzük meg ennek a képnek az ünnepélyességét és fenségét! Ezek után Mózes leírja az Úr összes igéjét, majd oltárt épít, és tizenkét szent oszlopot állít fel Izráel tizenkét törzse szerint. Mind-mind rituális, kultikus cselekedetek ezek. Ne feledjük el, hogy sokezer éve nem okostelefonokkal járkáltak a választott nép tagjai, amelyre jegyzeteket és posztokat írogattak… Az írás ritkán előforduló, megszentelt cselekmény volt maga is. És itt jön a következő, mély szimbólum. Izráel ifjait kéri meg Mózes, hogy áldozzák fel (az eredeti héber jelentés szerint: szenteljék meg) az áldozati bikákat. A hegyre a nép vénei közül kísérhették el Mózest hetvenen. Most a nép ifjain a sor. Így válik teljessé a nép egészének részvétele a szövetség megkötésében.

Ha hálózatkutatóként közelítenék a fenti jelenethez, akkor szép felismerést tehetnék: egy új helyzetben egy csoport minden tagjának a hozzájárulására szükség van ahhoz, hogy a csoport megoldja a helyzetet. Nem véletlen tehát, hogy a vének után az ifjak is sorra kerültek. Mózes hálózatkutató volt! … Itt jön azonban, Kedves Testvéreim, a tudományos gondolkodás buktatója és korlátja. Nem a nép cselekedett itt, hanem Isten. Nem a nép „találta ki", hogy mit kell tennie, hanem Isten mutatta meg nekik. És a nép, az istenadta nép…, ahogyan mindjárt látni fogjuk, … szinte azonnal lázadni is kezdett. A tudomány csak a köznapi szituációkra tud válaszokat adni. Isten és az Ő szövetsége a természettudomány eszközeivel nem vizsgálható.

Az ókori népek, amikor szövetséget kötöttek egymással, akkor egy áldozati állatot kettévágtak, a két fél között áthaladtak, tüzet gyújtottak, isteneiknek áldozták az állat egy részét, és utána a sült hús maradékát közösen elfogyasztották. (Erre utal a héber nyelvben a „szövetség" és a „félbevágni" szavaknak a szoros rokonsága.) Ennek a rítusnak egy kiterjesztett változatát láthatjuk a mai igénkben is. A szövetség azonban itt és most Isten és választott nép között köttetik meg. Ennek a szimbóluma az áldozati állat vére, amely megtisztít, és az Istennel való együttlétre alkalmassá tesz. Először az oltárt hinti meg Mózes a vérrel, ezzel jelképezve Isten jelenlétét a szövetségkötésben. Majd felolvassa a szövetség tartalmát, Isten igéjét, a nép előtt. A nép pedig újra válaszol: „Engedelmesen megtesszük mindazt, amit az Úr mondott". Ez után az újból elmondott, megerősített, egyhangú ígéret után vonja be Mózes a népet is a megkötött szövetségbe azzal, hogy – akkoriban is igencsak szokatlan módon – nemcsak a szent tárgyakat, illetve a főpapot és fiait, hanem a népet is meghinti az áldozati vérrel. És itt következik a mai igénk magja, Mózes szavai: „Annak a szövetségnek a vére ez, amelyet az Úr kötött veletek, mindezeknek az igéknek az alapján."

Az igeszakaszunk után Mózes, Áron, Áron fiai és a nép vénei közül hetvenen felmennek – mert immár megszentelve, megtisztulva, a szövetség tagjaiként mindannyian felmeHETnek – a hegyre. Mindannyian a saját szemeikkel látják Istent, és Isten színe előtt esznek és isznak. Ezzel, az Istennel közös étkezéssel válik teljessé és végérvényesen megkötötté a szövetség.

Lehet, hogy néhányan nem igazán tudnak azonosulni a mai igénkkel. Micsoda barbár dolog… Ártatlan állatok vérét ontani, és telefröcskölni vele mindenkit. Ez a mi mai korunk a virtuális vér kora lett. Az állatok megölését egy soha meg nem látogatott, „titkos" helyre, a vágóhídra száműztük. Nem akarunk tudomást venni arról, hogy nagyon sok falathoz, amelyet megeszünk (a húsmentes böjtöt tartók kivételével), ma is vér tapad. Kontinensünkön 76 éve béke van. Nagyon ritkán adatott Európa történetében ennyi békesség. Legyünk hálásak érte. De vegyük észre azt is, hogy a Föld másutt nem ilyen. Exportáltuk a háborút: Szíriába, Afrikába, Burmába – és sok-sok más helyre is. Vér – attól még, hogy mi nem akarunk tudomást venni róla – folyik a világban szerte-szét. Évente sok ezer keresztyén testvérük hal meg a hitéért. Ne idegenítsen el tehát minket a megölt állat, avagy az oltárra és népre hintett vér a mai igénk igazi tartalmától: Isten hosszútűrő, hatalmas és örök szövetségétől.

A szövetséget azonban a lázadó ember – amelyben mindannyian magunkra ismerhetünk – hamar felbontotta. Igeszakaszunk után Mózes felmegy a Sinai-hegyre, és 40 napot Istennel tölt. A választott nép ezt nem bírja kivárni, és Áront arra kéri, hogy csináljon nekik aranyborjút, hogy azt istenként tisztelhessék. Az aranyborjú előtt a nép pontosan ugyanúgy eszik és iszik, mint választottjai Isten előtt – nem sokkal korábban. A lázadozásnak se vége, se hossza azóta sem (nézzünk csak saját magunkra…). Mégis. Minden lázadozásunk ellenére Isten szövetsége hosszútűrő, hatalmas és örök. Isten az aranyborjút az engesztelés napján bocsátotta meg népének, ami az egyetlen nap volt a zsidó hagyományban, a jom kippur, amikor a főpap bemehetett a szentek szentélyébe, ott találkozhatott Istennel, és ez után mondhatta ki a nép előtt Isten nevét. Örök megváltásként és bocsánatként Isten egyetlen Fiát adta értünk, aki „nem bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer és mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett." (Zsid 9,12).

Az Ábrahámmal kötött szövetség volt az első, eredeti szövetség, az igeszakaszunkban bemutatott mózesi szövetség pedig olyan előkép, amely Jézusban teljesült be. Isten szövetsége ugyanaz a hűséges, örök szövetség a régi szövetségben és az új szövetségben is. Mégis. Milyen más jellemzői vannak az új szövetségnek a régivel összehasonlításban? Az új szövetség nem ceremoniális, hanem bensőséges. Nincs tele olyan ünnepélyes fogadalmakkal

– amelyeket később nem tartunk meg… Az új szövetségben Jézus az egész életét odaadja értünk. Nem is kér kevesebbet cserébe... Az új szövetség a szívünkbe írt szövetség: ebben a szövetségben saját magamat adom oda Jézusnak, és nem az ígéreteimet! Az új szövetség életforma, amelyben nem egy lista szerint vesszük sorra, hogy miben legyen meg az Isten akarata, hanem az élet egésze szerint. Így a Tízparancsolat betartása sem követelmény, hanem következmény lesz. Az új szövetségben nem szerződést kötünk Istennel, hanem Jézus áldozatának a szeretet-közösségébe foglaltatunk bele. Ebben az új szövetségben, Krisztus Urunk élet-áldozatában részesítenek bennünket az utolsó vacsora szereztetési igéi is: Jézus Urunk „vette a kenyeret, és hálát adva megtörte, és ezt mondotta: 'Vegyétek, egyétek, ez az én testem, amely tiérettetek megtöretik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.' Hasonlóképpen vette a poharat is, miután vacsoráltak, és ezt mondta: 'E pohár amaz új szövetség az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.'"

Az úrvacsora második évében járunk. A második Nagycsütörtök ez, amikor nem tudunk úrvacsorát venni. Nehéz ez a hosszú böjt… Vegyük azonban azt észre, hogy Isten szövetsége, amelyet először sok ezer éve kötött meg, és amelyet (minden lázadozásunk ellenére) egyetlen Fia élete és vére árán újított meg mindannyiunkkal, örök. A mi Istenünk hűséges, szerető Isten, aki megvigasztal bennünket nyomorúságunkban, és vár minket az Ő mennyei országában.

Hadd tegyem fel az igehirdetés végén ugyanazokat a kérdéseket, amelyekkel kezdtem az elején: Vajon hol vagyunk mi éppen most? A kereszt alatt, érezve, átélve Urunk megtisztító kegyelmét, avagy csak távolabbról szemléljük azt, ahogyan Urunk kegyelme megtisztít – másokat… Benne vagyunk-e a Mennyei Atyánk által adott szövetségben, avagy kihúzódunk belőle? Kérjük Urunkat, hogy legyen segítségünkre a mi hitetlenségünkben, és adjon erőt ahhoz, hogy elfogadjuk Isten szövetségét, amely régi, és amely új, amely állandó, és amely örök. Ámen.

Imádkozzunk. Hatalmas Istenünk! Mennyei Atyánk! Köszönjük azt, hogy szóba állsz velünk. Köszönjük azt, hogy nem hagysz el minket, minden lázadozásunk ellenére sem. Köszönjük, hogy szövetséged állandó és örök. Köszönjük, hogy egyszülött Fiadat adtad értünk, aki vére árán váltott meg, tisztított meg minket. Kérünk Urunk, hogy légy segítségünkre a mi hitetlenségünkben, és adj erőt ahhoz, hogy elfogadjuk a Te szövetségedet! Ámen.

Nagycsütörtök, 2023. április 6. MEÖT – Jézus az örök élet közösségébe von be bennünket az úrvacsorában

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Urunk testi jelenlétében hallgassátok meg azt az Utolsó Vacsoráról szóló igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 26. fejezete 17.-től a 30. verseiben a következőképpen: „A kovásztalan kenyerek első napján odamentek a tanítványok Jézushoz, és megkérdezték tőle: Hol akarod megenni a páskavacsorát, hol készítsük el? Ő ezt válaszolta: Menjetek a városba egy bizonyos emberhez, és mondjátok neki: A Mester üzeni: Az én időm közel van, nálad tartom meg a páskavacsorát tanítványaimmal. A tanítványok úgy tettek, amint Jézus parancsolta nekik, és elkészítették a páskavacsorát. Amikor beesteledett, asztalhoz telepedett a tizenkét tanítvánnyal. Miközben ettek, így szólt: Bizony mondom nektek, hogy közületek egy el fog árulni engem. Ekkor nagyon elszomorodtak, és egyenként kezdték kérdezni tőle: Talán csak nem én vagyok az, Uram? Ő pedig így válaszolt: Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. Az Emberfia elmegy, amint

meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja: jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem születik. Megszólalt Júdás is, az áruló, és ezt kérdezte: Talán csak nem én vagyok az, Mester? Ő azt felelte neki: Te mondtad. Miközben ettek, Jézus vette a kenyeret, áldást mondott, és megtörte, a tanítványoknak adta, és ezt mondta: Vegyétek, egyétek, ez az én testem! Azután vette a poharat, és hálát adva nekik adta, és ezt mondta: Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. De mondom nektek, nem iszom mostantól fogva a szőlőtőnek ebből a terméséből ama napig, amelyen majd újat iszom veletek Atyám országában. Miután elénekelték a zsoltárokat, kimentek az Olajfák hegyére." – Urunk, olyan esendőek és Rád szorulók vagyunk. Tölts be bennünket a te testté lett igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Jézus egész élete ünnep volt. Szakadatlan, élő együttlét Istennel. Ezt az ünnepet osztja meg Jézus velünk ma, Nagycsütörtökön, itt az oltáron lévő úrvacsorában – és minden úrvacsorában. A Mester azt üzeni, hogy Nálad tartja meg az ünnep vacsoráját.** TE vagy az a „bizonyos ember", akit Isten szolgái a Mester üzenetével felkeresnek. És bizony: mi vagyunk a tékozló fiúk is, és mi vagyunk Júdások is. És mi vagyunk az elgurult drachma is, akit a kereső szeretet felemel, és megtisztít, hogy tisztán kerüljön újra Isten kezébe. **A bűn, a megváltás és az örök élet. Ez az Utolsó Vacsora három sarokpontja. Ez igénk három sarokpontja – és ez az igehirdetés három sarokpontja is**.

Első sarokpont: a bűn. Az Utolsó Vacsora történetét szinte minden ránk maradt leírásban egy emberi bűn előzi meg – és egy emberi bűn követi. A Máté szerinti evangéliumban az Utolsó Vacsora előtt árulja el Júdás Jézust – és a vacsora után mondja Jézus: „mindnyájan megbotránkoztok bennem ezen az éjszakán, mert meg van írva: Megverem a pásztort, és elszélednek a nyáj juhai (Mt 26,31). És bizony így is lett. A tanítványok szanaszét futottak, és a legjobban fogadkozó Péter volt az, aki háromszor is megtagadta Jézust. Mi magunk is ugyanúgy kérdezhetjük Jézust, mint a tanítványok egymás után: *„Talán csak nem én vagyok az, Uram?"* (Mt 26,22b) Felismerhetjük magunkat Izráel lázadozó népében is: *„Bárcsak meghaltunk volna az ÚR kezétől Egyiptomban, amikor a húsos fazekak mellett ültünk, és jóllakásig ehettünk kenyeret!"* (2Móz 16,3b) Bizony mi magunk is szeretünk a húsos fazekak mellett üldögélni, és odaadni a ránk váró örök lakomát – a ma esti jóllakásért… – És mégis – és mindezek ellenére: tanulhatunk Jézus tanítványaitól. A tanítványok ahelyett, hogy egymást kezdték volna el vádolni: – *„Én biztos, hogy nem foglak elárulni téged – a többiek közül lesz az a valaki!"* – önvizsgálatot tartottak. És milyen szép az is, hogy a sorra elhangzó kérdésekben: *„Talán csak nem én vagyok az, Uram?"* az „Uram" a görögben az a „Kyrie" szó, amely Jézus istenfiúságára utal. Azaz: a tanítványok (*Júdás kivételével, aki változatlanul Mesternek, „rabbi"-nak hívta Jézust*) hitvallást tettek arról, hogy *Jézus az Úr*.

Második sarokpont: a megváltás. Sokan úgy gondolják, hogy ez az igeszakasz nagyrészt az árulásról, és Júdásról szól. Júdás lenne Jézus ellensége? Vagy a főpapok? Esetleg Pilátus? Nem. **Jézus nem földi ellenséggel harcol, és nem földi ellenségtől vált meg minket a keresztfán. Jézus *az ördögöt* győzi le mindezzel – kiragadva a kezéből a halált. A Jézussal való győztes közösség megélése miatt ajándékozta nekünk Jézus a saját testét és vérét az Utolsó vacsorán. Minden úrvacsora örömvacsora. A ránk váró királyi menyegző megélése.** Ezért volt mélyen igaza Vianney Szent Jánosnak, amikor ezt mondta: „Ne mondjátok, hogy bűnösök vagytok, hogy sok a nyomorúságtok, és ezért nem mertek a szentáldozáshoz járulni. Ez olyan, mintha azt mondanátok, hogy túlságosan beteg vagyok, és ezért nem akarom sem az orvost, sem az orvosságot." Vagy ahogyan ugyanezt Augustinus

mondta: „Ez az eledel éhező lelket keres, és semmitől sem menekül annyira, mint az eltelt, jóllakott lélektől, amely nem érzi szükségét.”

Nem véletlenül áll az Utolsó vacsora *„igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem”* (Mt 26,27-28) szerzési igéjében a „mindnyájan” szó. **Hangsúlyosan mind a valahányan (*Júdást is beleértve*) az Úr vendégei vagyunk, amikor bűneink bocsánatára isszuk Urunk kiontott, azaz „ránk ruházott” „nekünk adott” vérét – ahol a „bocsánat” szó a bűneink *teljes eltörlését* is jelenti**. Mi vagyunk az a leány, aki elköltözött édesanyjától, és rossz útra tért. Anyja imádkozott érte. A leány sok idő múltán, egyszer csak – elindult hazafelé. Későn ért haza. Az ajtót nyitva találta. Az anyja kitörő örömmel fogadta. *„Dee, anya…”* – kérdezte a leány – *„hogyhogy nyitva volt az ajtó?” – „A-az ajtó…?”* – válaszolta az anyja – *„Az ajtó, kedves lányom, azóta mindig nyitva van, amióta csak elmentél, hogyha valaha hazajössz, akkor nyitva találd.”* Urunk pontosan ezzel a nyitott ajtóval vár minket *minden nap* – hogy vele lehessünk – lélekben és testben egyaránt.

Ahogyan ugyanezt Ferenc pápa megfogalmazta: „**Az Úr a megtestesülés misztériumának csúcspontján egy anyagdarabon keresztül akart eljutni a lényünk legmélyébe. Nem felülről – hanem belülről, hogy a saját világunkban találkozhassunk vele**.” Így válunk mi is Christophoros-okká, azaz Krisztus-hordozókká. De nemcsak mi vesszük magunkhoz a Krisztust, hanem Ő is magához vesz bennünket. Krisztus úgy táplál minket, hogy önmagába von be bennünket. Ahogyan Edit Stein, auschwitz-i mártír, Európa társ-védőszentje fogalmazta: „ilyenkor kilépünk a saját életünk félelmei közül, és belépünk Krisztus életének a végtelen tágasságába.” Minden megfogalmazásban többes szám első személyt találunk. Ez a „mi” nem fejedelmi többes, vagy valamilyen kegyesség jele. Jézus az úrvacsorában közösséget formál belőlünk – benne élő, benne lélegző közösséget.

Végezetül a harmadik sarokpont: az örök élet. Amikor Jézus azt mondja a mai igénk elején, hogy „az én időm közel van” (Mt 26,18) nem földi időről, kronosz-ról, hanem Isten idejéről, kairosz-ról beszél. Jézus kairosza a kereszt – a mi megváltásunk isteni ideje. **Nagypéntekkel és a húsvéti feltámadással kezdődik mindannyiunk számára az az új idő, amelyben *örökre* Jézussal lehetünk. Az Utolsó Vacsora végén beszél Jézus erről az időről, amikor majd a szőlőtő új termését issza velünk a Mennyei Atya országában. Mert itt, az oltáron, a körünkben lévő Jézus „az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké.”** (Jn 6,51a) Ámen.

Nagycsütörtök, 2024. március 28. MEÖT – Jézus tisztára mos minket

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 13. fejezetének az elsőtől a 15. verséig a következőképpen: „Közeledett a páska ünnepe, és Jézus tudta, hogy eljött az ő órája, amelyben át kell mennie e világból az Atyához. Szerette övéit e világban, szerette őket – mindvégig. És vacsora közben, amikor az ördög már a szívébe sugallta Júdás Iskáriótesnek, Simon fiának, hogy árulja el őt, Jézus – tudva, hogy az Atya mindent a kezébe adott, és hogy az Istentől jött, és az Istenhez megy – felkelt a vacsorától, letette felsőruháját, és egy kendőt kötött magára, azután vizet öntött a mosdótálba, és elkezdte a tanítványok lábát mosni és törölni a magára kötött kendővel. Simon Péterhez lépett, aki így szólt hozzá: Uram, te mosod meg az én lábamat? Jézus így válaszolt neki: Amit én teszek, most még nem érted, de később majd megérted. Péter így szólt hozzá: Az én lábamat nem mosod meg soha. Jézus így válaszolt neki: Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám. Simon Péter erre ezt mondta neki: Uram, ne csak a lábamat, hanem a kezemet,

sőt a fejemet is! Jézus így szólt hozzá: Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg – különben teljesen tiszta. Ti is tiszták vagytok, de nem mind. Mert tudta, ki árulja el, azért mondta: Nem vagytok mindnyájan tiszták. Miután megmosta a lábukat, és felvette a felsőruháját, ismét asztalhoz telepedett, és ezt mondta nekik: Értitek, hogy mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok engem, és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát megmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek." – Urunk, mi is olyan sokszor tiltakozunk, amikor te meg akarsz tisztítani minket. És olyan kevés a szándék bennünk, hogy segítsük mások Hozzád térését. Ültesd el a megtisztulás és a segítés vágyát a szívünkben – igéd erejével. Ámen.

Kedves Testvéreim! A János szerinti evangéliumban a mai igeszakaszunktól kezdve Jézus már nem az ellene lázadozó tömeghez, hanem csak a tanítványai közösségéhez beszél. Miért? Mert **eljött Jézus órája**. A vízszintesen folydogáló időbe, a kronoszba, hirtelen belecsapott Isten ideje: a kairosz. **Kedves Testvéreim! Mi vajon észrevesszük-e, hogy mikor van itt a mi óránk, a mi kairosz-unk?** Halogatjuk-e? Vagy éppenhogy: siettetni akarjuk-e? Jézus egyiket sem tette. És ebben az Atya iránti határtalan engedelmességben örök példát mutatott nekünk.

A páska ünnepe előtt vagyunk. Jézus vacsorálni hívja a tanítványait. A tanítványok érzik, hogy itt – komoly dolgok készülnek. Izgatottak. A többi evangéliumi leírásból tudjuk (pl. Lk 22,24-27), hogy az jár a fejükben, hogy milyen helyük lesz majd Jézus eljövendő királyságában. Ki fog Jézus mellett ülni? Ki lesz a nagyobb? A nagy izgalomban mindegyik tanítvány elfelejti azt, hogy a vacsorához a kor szokása szerint lefekvő embereknek az asztaltól hátra kilógó lábait meg szokás mosni… – Miért volt ez szokásban? Mert csak egy szíjakkal odaerősített bőrtalp volt a lábakon, amelyek emiatt mocskosak voltak.

Ez az a pillanat, amikor Jézus – felkel a vacsorától, leveti a felsőruháját, egy kendőt köt magára, és elkezdi mosni a tanítványai lábait... Nemcsak mossa, hanem – az eredeti görög szöveg szerint – *nagyon alaposan* tisztára és szárazra is törölgeti. **Botrány…** Miért botrány ez? A lábmosás a rabszolgák dolga volt. Zsidó rabszolga nem is volt kötelezhető rá. Zsidó nő is csak a férjének a lábát moshatta meg – akkor, ha az rabbi volt. A tanítványok döbbenten fekszenek a helyükön. Nem értik, hogy mi történik. Jézus már Péternél jár, amikor Péter magához tér a döbbenetből. „Az én lábamat nem mosod meg soha!" (Jn 13,8)

Vajon miért tiltakozik Péter? A könnyű, és a szokásos válasz erre az, hogy azért, mert Péter az örök tiltakozó. Péter volt az első, aki kijelentette azt, hogy Jézus a Krisztus, az élő Isten Fia (Mt 16,16). Péter volt az is, aki megfeddte Jézust azért, hogy a megfeszítésén „gondolkodik" (Mt 16,22), és Péter volt az is, aki háromszor elárulta Urát (Mt 26,69-75). Miért tiltakozik a lábmosás ellen is Péter? **Azért, hogy kiderüljön: a lábmosás sokkal több, mint aminek elsőre látszik** (Jn 13,7.10) **Merthogy minek látszik elsőre? A már botrányos szintű alázat cselekedetének.** Az Úr és a Mester – mindenki rabszolgája. Ráadásul: ezt kell tenniük a tanítványoknak is. És kedves testvéreim, bizony ezt kell tennünk nekünk is… Nincs az alázatunknak olyan szintje, amelyen ne lehetne az alázatból még többet tanulni. Igyekezzünk tehát. Miért? Mert eljön a mi óránk is – és nem tudjuk, hogy mikor.

Ha az alázat nehéz leckéje a lábmosás értelmének az első szintje, mi lehet akkor a még ennél is nehezebb, a második szint? A megtisztulás. Nemcsak a lábunkon lévő mocsoktól, hanem teljes valónkban. A jánosi értelmezésben a megtisztulásnak is két szintje van. A fürdés, és a lábmosás. A szavak köznapi értelmének a szintjén a fürdés azért kerül itt elő, mert

mielőtt valaki vendégségbe indult volna – megfürdött. De Jánosnál a fürdésnek jelképes értelme is van – mint szinte mindennek. Néhány mondattal az igeszakaszunk után Jézus maga mutatja meg a fürdés jelképes értelmét, amikor ezt mondja a tanítványainak: „Ti már tiszták vagytok *az ige által*, amelyet szóltam nektek." (Jn 15,3) Most jön valami nagyon fontos. Ne felejtsük el, hogy a János szerinti értelmezésben Jézus *saját maga* a megtestesült ige. Azaz a megtisztító ige nemcsak az evangélium igéit, hanem Jézus egész életét, Jézus *egész megváltó művét* is jelenti.

Itt jutunk el a megtisztulás még mélyebb megértéséhez. A mi végleges és teljes megtisztulásunk holnap, Nagypénteken, a kereszten következ*ett* be. A kereszten, ahol Jézus *teljesen* és *véglegesen* legyőzte az ördögöt – és ezzel megváltott minket. „Váltságot küldött az ő népének" – ahogyan a bevezető zsoltárban mondtuk. A kereszt botránya a mi megtisztulásunk végleges forrása és oka. *Ez* a mi fürdőnk. A fürdő, amelynek az ígéretét a keresztségünkben kaptuk (*kapjuk*) meg.

Ha a kereszt botránya a megtisztulás, micsoda akkor a másik botrány, a lábmosás? A lábmosás a mi mindennapi megtérésünk. Merthogy az élet minket folyamatosan, újra és újra bekoszol. **Kedves Testvéreim! Jól érezzük-e magunkat a szennyben? Hagyjuk-e megmosni magunkat Jézus által? – Örvendezzünk a válasznak, amely remélem, hogy megnyílik bennünk**: Krisztus Urunk! Alázattal leborulunk eléd. Nem tudunk elégszer köszönetet adni azért neked, hogy az életed adtad azért, hogy mi tiszták lehessünk!

Ha idáig: a megváltás megtisztításának a vágyáig és köszönetéig eljutottunk – már megéreztük a Nagyhét, és benne a mai nap, Nagycsütörtök csodájának a lényegét. De! De... De: **még mindig nem értettünk meg mindent… – Mi jöhet még ez után?** Az az „apróság", hogy a János szerinti evangéliumban a lábmosás története az utolsó vacsorának – az oltár előtti igében már hallott – szereztetési igéi *helyett* szerepel. Azaz: **a megtisztulásunk egy hihetetlenül fontos része – az úrvacsora maga**. Mert ahogyan Jézus mondja a János szerinti evangéliumban: „Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké, mert az a kenyér, amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem. Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon." (Jn 6,51.54) Mert Urunk örök életet adó „eledelt adott az őt félőknek" – ahogyan a bevezető zsoltárban mondtuk.

Mivel zárja le Jézus a mai igeszakaszunkat? „**Nektek is meg kell mosnotok egymás lábát**." (Jn 13,14) **Az lenne a tanulság, hogy akkor most mindenkinek cipőt le, és álljunk neki lábakat mosogatni?** (*Vagy esetleg az, hogy a pap és a gyülekezet nézze, ahogyan – helyettük… – a sekrestyés mosogatja a lábakat? Vannak ilyenre is – szerintem sajnálatos… – példák itt, e városban a mai napon...*) Tehetjük persze ezt is. De **helyesebben járunk el, ha a társainkat a mindennapos megtéréseikben segítjük**. „*Hogyan? – kérdezhetitek erre. Hazafelé állítsunk meg embereket a villamoson, bökjünk a mellükre, és kiáltsuk az arcukba: Térj meg!?*" Bár a Szentlélek megdöbbentő kreativitása és ereje ma is felhasználhat ugyanolyan botrányos helyzeteket is, mint a lábmosás volt – az elsődleges cél azért nem a botrány… De – a *megrendítően váratlan* jó cselekedet segítheti a mindennapi megtérést. Ilyen volt Jézus korában a lábmosás. Ilyen lehet a mai korban akárcsak az, ha jó szóval és kedves mosollyal átadod a helyed egy idősebbnek a villamoson, vagy a pénztár előtti sorban. **Adjunk *megdöbbentően sokat*. Időnkből, figyelmünkből, életünkből: bármiből, amivel rendelkezünk.**

Kedves Testvéreim! Szívleljük meg Pál apostol szavait: „Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Fil 2,5-8) Ámen.

Nagycsütörtök, 2025. április 17. MEÖT – Mindig az győz, aki mélyebbre hajol

Kedves Testvéreim! Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Hallgassátok meg a mai nap igehirdetési igéjét, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 13. fejezete 12.-től 15. verseiben a következőképpen: „Miután [Jézus] megmosta a lábukat, ismét asztalhoz telepedett, és ezt mondta nekik: Értitek, hogy mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok engem, és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát megmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek.”

Kedves Testvéreim! Értjük-e, hogy mi történt az Utolsó Vacsorán? Jézus kétszeresen is felülírta a páskavacsora ősi rendjét. Elsőként: a tanítványok versengésére válaszul felkelt a vacsorától, és megmosta a tanítványok lábát. Botrány botrány hátán… A páskavacsorától nem lehetett *csak úgy felkelni*. A lábat meg *különösképpen* nem lehetett megmosni, mert az a nem zsidó származású rabszolgák dolga volt. Nem az Úr-é, ahol az Úr megnevezés a görögben a kűriosz szó, ami istent jelent. Jézus, mint Isten mosta meg, és törölte meg (*a görög eredeti szerint nagyon jó alaposan*) a tanítványok lábát, a magára kötött kendőbe felvéve mind azt a mocskot, ami a még a tanítványokon rajta volt. Jézus nemcsak a szokásrendet írta ezzel felül, hanem az időrendet is. Jézus nem Nagycsütörtök este, hanem csak másnap, Nagypéntek délután veszi magára az egész emberiség összes bűnét a kereszten, beleértve a tanítványokét is. Jézus, az Isten, azonban nem az időben él. Számára már Nagycsütörtökön a kereszthalál megtörtént, és a megváltásunk elvégeztetett. Jézus a teremtés előtt is már az egész emberiség megváltója volt. Azzal, hogy levette a felsőruháját, Jézus azt a szimbolikus cselekedetet hajtotta végre, hogy önként, saját akaratából *letette az életét* a kereszten. Azzal, hogy utána ismét felvette a felsőruháját, Jézus azt a szimbolikus cselekedetet hajtotta végre, hogy *újra visszavette* az életét az előre megmondott időben, húsvét hajnalán, a feltámadás pillanatában.

Péter tiltakozása nagyon emberi tett. Nem hagyom, hogy Isten előttem, a bűnös ember előtt megalázza magát. No igenám… De – *tiltakozhatunk-e mi* Isten akarata ellen? *Jobban tudjuk-e mi* Istennél, hogy *mi az*, ami helyes? Hát *nem éppen ez* volt – az *eredendő bűn*? A tudás fája *nem azért* volt kárhozatos, mert az ember megtudta, hogy mi az, ami jó és mi az, ami rossz, *hanem azért*, mert ezzel az ember *saját maga akarta eldönteni Isten helyett, hogy mi az, ami jó, és mi az, ami rossz*. Pontosan ezt tette itt Péter, amikor tiltakozott… De utána elfogadta Urunk akaratát és ajándékát, és ezzel példát adott valamennyiünknek.

Kedves Testvéreim! Jól érezzük-e magunkat szennyben? Vagy hagyjuk-e azt mi is, hogy Krisztus megtisztítson minket? Hagyjuk-e azt, hogy átjárjon minket a bűnbocsánat kegyelme?

Jézus nem várt (és nem vár) **viszonzást a kereszthalálért.** Mi *nem tudjuk* megváltani Jézust, mert Jézus *nem szorul rá* a mi megváltásunkra. Egész életünk arról szól, hogy Jézusnak lekötelezettek vagyunk – és maradunk. Mert Jézus szeretete olyan isteni szeretet, agapé, amely feltétel, és érdem nélkül, ingyenesen árad ránk – kimeríthetetlen bőségben.

Jézus arra tanít minket, hogy mossuk mi is meg egymás lábát. Hogyan? Szappannal? Nem. A másik meghallgatásával. A másik terheinek a megértésével és hordozásával. Leleményes, szolgáló szeretettel. Jézusi szeretettel, amely nem vár viszonzást. – Ki az a másik, akivel ezt meg kell tennünk? Életünk párja, a családunk, a barátaink? Nem csak ők! **Jézus az őt eláruló Júdás lábát is megmosta...** Az *ellenségeinket is* meg kell hallgatnunk. Az ellenségeinket is meg kell értenünk. Az ellenségeinket is szeretnünk kell. Megbocsátó, megértő, befogadó szeretettel. **Jézus arra tanít minket, hogy mindig az győz, aki mélyebbre hajol.** Mindig…

Jézus kétszeresen is felülírta a páskavacsora ősi rendjét. Másodikként és legfontosabbként: Jézus *a saját maga testét és vérét* osztotta ki a páskabárány és a harmadik pohár bor, a megváltás pohara helyett. Megint botrány botrány hátán. Jézus felülírta a hagyományt – *saját magával*. Ezzel is megmutatta Jézus azt, hogy ő *saját maga* Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit. Isten, amikor átvonult Egyiptomon, minden olyan elsőszülöttet megölt, ahol a ház ajtaja nem volt megjelölve az átvonulás bárányának, a páskabáránynak a vérével. Jézus *minket jelöl meg* az ő *saját vérével* azért, hogy Benne és Általa megmaradjunk.

Augustinus hívta fel a figyelmet arra, hogy páska igen hasonló a pászein görög szóra, amely a szenvedést jelöli. Azaz **Jézus *szenvedése* adta meg nekünk azt, hogy életben maradhassunk az átvonulás alatt**, úgy, mint Isten választott népe a Vörös tengeren való átvonulás alatt, és úgy, mint mi majd a földről a mennybe való átvonulásunk alatt. Mert Jézus Istennek az a szolgája, akiről már Ézsaiás is megjövendölte, hogy felemeltetik (a kereszten), és utána: felmagasztaltatik (Ézs 52,13). Mert Jézus az, aki ha felemeltetik a kereszten – *magához vonz mindeneket* (Jn 12,32). Kedves Testvérem! *Benne vagy-e te is* ebben a „mindenek”-ben? Hagyod-e magadat *befogadni* a Krisztus által? *Átadod-e* magadat a Krisztus*nak*? *Igen?* Akkor *jó* hírem van: az evangélium maga. „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, … sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm 8,38-39). Ámen.

Nagycsütörtök, 2026. április 2. MEÖT – Jézus kiemel bennünket a törpeségünkből

Kedves Testvéreim! Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. ***Hallgassátok meg a mai nap igehirdetési igéjét****, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 13. fejezete 12.-től 15. verseiben a következőképpen: „Miután [Jézus] megmosta a lábukat, ismét asztalhoz telepedett, és ezt mondta nekik: Értitek, hogy mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok engem, és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát megmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek.”*

Kedves Testvéreim! Éljük át az utolsó vacsorát a történteken töprengő Péter apostol szemszögéből. „Nem értem én ezt az embert. Már akkor sem értettem, amikor elhívott a Genezáreti tó partjáról. MUSZÁJ volt Jézussal mennem, és otthagynom a halászati vállalkozásomat, a házamat, a feleségemet és az egész családomat. Egyszerűen képtelen voltam másként tenni. Olyan voltam, mint akit valami hatalmas erő vonz. Aztán az a vízen járás. Az sem megy ki a fejemből. Ugyanez a hatalmas erő fenntartott a Genezáreti tó felszínén. De ha egy pillanatra nem néztem Jézusra, azonnal süllyedni kezdtem. Aztán megint

nem értettem magamat. Azt mondtam neki, hogy Ő a megígért Messiásunk, aki az Isten által felkent, a Krisztus és Ő az élő Isten Fia. Ma sem értem, hogy miért mondtam ezt. Megint ugyanaz a hatalmas erő mondatta velem. De valahol ez mind-mind olyan végtelenül jó érzés volt. Úgy éreztem, hogy **akárhányszor valami fontos történne, Jézus mindig ott van, és mindig kiemel engem abból a törpeségből, ami vagyok**. --- És itt ütött be a baj... Közvetlenül az után, amikor azt mondtam neki, hogy Ő a mi egész népünk szabadítója, a várva várt Messiás, a mindenható Isten egyetlen Fia, elkezdte mondogatni nekünk, hogy el fogják fogni, meg fogják kínozni, és meg is fogják ölni. Sose lehet Őt megérteni... Ha egyszer Ő a szabadító, akkor hogyan fogják el őt magát? Ha Ő a mindenható Isten egyetlen Fia, akkor hogyan kínozhatják és ölhetik meg? Hát ez képtelenség!!! És ha mégis így lenne... Mi lesz akkor velem? **Hát éppen Vele élem át azt, hogy mennyire törpe és hülye vagyok mindig. És éppen Ő adja azt a hihetetlenül hatalmas erőt, ami miatt követem őt mindenhová, ami fenntart a vízen, és ami olyan dolgokat mondat ki velem, amit soha eszem ágában sem lett volna kimondani.** Hát hová lesz ez mindez, ha Őt megölik? Most meg megmossa a lábamat, mint egy rabszolga. És azt mondja, hogy nekem is úgy kell viselkednem, mint egy rabszolgának. Hát hogyan lehet az Isten Fia rabszolga? Hát pontosan Ő mondta, hogy rajtam építi fel az Ő egyházát, amelyen a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni. Hát hogyan nem fognak? Így??? Hogy Őt megölik, én meg itt maradok egyedül, rabszolgaként? Hát ez tényleg Isten Fia, vagy egy elmebeteg? De hát ott volt az is, amikor a szemünk láttára megdicsőült. Úgy ragyogott, mint a nap. És megjelent ott Isten maga. És szólt hozzánk. „Ez az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm, Őt hallgassátok!" Hát ezt a saját fülemmel hallottam! Én mondom, nem lehet ezen eligazodni..."

Emlékezzünk vissza arra, amit Péter (*nem én, az apostol*) mondott az előbb: „**akárhányszor valami fontos történne, Jézus mindig ott van, és mindig kiemel engem abból a törpeségből, ami vagyok"**. **Hadd mondjak el erről egy történetet**. **Kiskoromban volt egy képzeletbeli barátom. Úgy hívták, hogy Hűvös Péter.** Pontosabban nem hívták sehogy, mert neki az volt a LÉNYEGE, hogy az én LEGJOBB barátom volt, de anyám egyszer megkérdezte, hogy mi a neve az én barátomnak, és akkor éppen igen hűvös volt, én meg Péter vagyok, így azt mondtam anyámnak erre a hülye kérdésére hülye válaszként, hogy a barátom neve: Hűvös Péter. Hűvös Péter MINDIG kiemelt engem abból a törpeségből, ami voltam. Amikor nem tudtam felmászni a fára: felhúzott. Amikor nem értem fel a hegy tetejére: felsegített. Mindig ott volt. Mindig kiemelt.

Ötven évvel később a harmincnapos, csendben eltöltött szentignáci lelkigyakorlat közepén tartottam. A lelkivezetőm azt javasolta, hogy gondolkodjak el egy napot Jézus életének arról a harminc évéről, amiről praktikusan nem tudunk semmit, annyit kivéve, hogy ács volt. Örömmel megtettem. A szemlélődő imádságom közepén megjelent a lelki szemeim előtt Jézus, ahogyan vidáman ül egy általa frissen ácsolt tetőn. Intett nekem, hogy menjek fel oda, és üljek le mellé. Igenám... Csakhogy én nem tudok oda felmászni. Éppolyan ügyetlen és törpe vagyok, mint kiskoromban voltam. Erre: Hupsz! Jézus se szó se beszéd, felemelt a tetőre. Ahogyan ott ültem mellette a tetőn, rádöbbentem arra, hogy ez a mozdulata, amivel felhúzott a ház tetejére, UGYAN-AZ a mozdulat volt, ahogyan kiskoromban engem Hűvös Péter felhúzott a fa tetejére, felhúzott a hegy tetejére, és felhúzott mindenhová, ahova a saját erőmből soha nem tudtam volna elérni. **Akkor döbbentem rá, hogy Hűvös Péter – Jézus volt.** Akkor döbbentem rá, hogy **az egész életemben ott állt Jézus mellettem, és mindig, és újra Ő húzott fel mindenhova, ahova eljutottam, mert a saját erőm soha semmire nem lett volna elég**.

Amikor megtapasztaltam mindezt, minden megváltozott. **Amikor Péter és a többi apostol megtapasztalta a feltámadt Krisztus mindenhatóságát, minden megváltozott.** Akkor már tudták – *mint ahogyan mi is tudjuk* – hogy Jézus szabadítása nem a rómaiak igája alól, hanem a bűn rabságából történt. Hogy ez a szabadítás, és vele együtt az örök életünk éppen a kereszten teljesedett be. És hogy **Jézus velük van, és VELÜNK IS MARAD MINDEN NAP a világ végezetéig. Jézus adja ma is és MOST is nekünk azt a azt a hihetetlenül hatalmas erőt, ami miatt követjük Őt mindenhová, ami fenntart minket a vízen, és ami olyan jó és erős dolgokat mondat ki velünk, amelyeket soha eszünk ágában sem lett volna kimondani. Így legyen! Ámen.**

Húsvét, 2023. április 10. MEÖT – Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úrnak tetteit!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a 118. zsoltár 14.-től a 24. verseiben a következőképpen: „Erőm és énekem az ÚR, megszabadított engem. Ujjongás és győzelem hangja zeng az igazak sátraiban: az ÚR jobbja hatalmasan munkálkodik! Fölemelte jobbját az ÚR, az ÚR jobbja hatalmasan munkálkodik! Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az ÚR tetteit! Keményen megfeddett engem az ÚR – de nem adott át a halálnak. Nyissátok ki előttem az igazság kapuit! Bemegyek, és hálát adok az ÚRnak! Ez az ÚR kapuja: igazak mehetnek be rajta. Hálát adok neked, hogy meghallgattál, és megszabadítottál. Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő. Az ÚRtól lett ez, csodálatos a mi szemünkben. Ez az a nap, amelyet az ÚR elrendelt, vigadozzunk és örüljünk ezen!” Urunk, életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Az Úr feltámadt! Az Úr *valóban* feltámadt! Dicsérjük az Urat! Halleluja!** „Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja – aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által – *élő reménységre*.” (1Pt 1,3) Ma húsvét másnapja van. Még néhány óra – és véget ér a húsvét. Valóban? *Tényleg* véget ér a húsvét néhány óra múlva? *Eddig* tartott volna az az élő reménység, amelyet Krisztus feltámadása adott nekünk?? – Régebben (*és néhány helyen még ma is*) nyolc napig ünnepelték a húsvétot. – *Egy hét múlva* érne véget az az élő reménység, amelyet Krisztus feltámadása adott nekünk? Még régebben a húsvét ötven napig, pünkösdig tartott. És vajon pünkösd *után*, amikor már a Szentlélek is kiáradt, akkor *véget ér-e* majd az élő reménység bennünk? Nem! Kedves testvéreim! **A feltámadt Krisztus *itt van velünk* az év *minden* napján. Itt van velünk *életünk minden napján*. Urunk feltámadását ünnepeljük *minden egyes vasárnap*, minden egyes istentiszteletünkön, életünk *minden egyes percében*. Éljük *így* a mi életünket! Éljünk a feltámadás bizonyosságának *folyamatos ünnepében*, amely *soha nem hagy el*, amely *soha nem hagy cserben* bennünket!**

És akkor – fel fog zendülni a zsoltáros hangja bennünk: „Erőm és énekem az Úr – megszabadított engem.” (Zsolt 118,14) És akkor – rádöbbenünk arra, hogy **Krisztus feltámadása nem egy kétezer éves, régmúlt esemény, hanem a mi *saját, személyes jövőnk***. És felszakad belőlünk életünk legbensőbb, legfontosabb felismerésének a kiáltása: **„Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit!”** (Zsolt 118,17) Kálvin János szerint „nekünk, akiknek az élete el van rejtve Krisztussal az Istenben (Kol 3,1-4) egész nap ezen az éneken kellene elmélkednünk.” Kedves Testvéreim! *Tegyük ezt!* – Tegyük ezt úgy, mint ahogyan Luther Márton, aki 1530-ban Coburgban (*ahol a fejére mondott halálos ítélet miatt kényszer-távollétben kellett végigizgulnia és végigleveleznie az ágostai hitvallás megszületését*) a szobája falára írta fel e sorokat: „Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az

Úr tetteit!" Luthernek még a pecsétgyűrűjén is a „vivit", a „Krisztus él" szó volt bevésve. Ezt a zsoltárt énekelték az apostolok az Utolsó Vacsora után, amikor az Olajfák Hegyére vonultak. A mi Urunk *minden helyzetben* erőt ad nekünk – azzal, hogy feltámadt, azzal, hogy *valóban feltámadt*, és *valóban győzött* a halál felett.

Van azonban Kálvin és Luther legkedvesebb zsoltármondatának egy második fele is. „Nem halok meg, hanem élek – *és hirdetem az Úrnak tetteit*!" (Zsolt 118,17) *Miért* is élek a feltámadás bizonyosságának folyamatos ünnepében, amely soha nem hagy el, amely soha nem hagy cserben? Azért élek, *hogy hirdessem az Úrnak tetteit*. És azért él*het*ek, *mert* hirdetem az Úrnak tetteit. **Miért tudjuk hirdetni az Úrnak tetteit?** Hallhattuk az oltár előtt felolvasott igében (*amely eredetileg a Márk szerinti evangélium történetét lezáró rész volt*), hogy *nem is olyan egyszerű* hirdetni az Úrnak tetteit… Hiszen *hiába* mondta az angyal az asszonyoknak, hogy ne féljenek, és hogy mondják el mindezt a tanítványoknak – „az asszonyok senkinek sem mondtak el semmit, mert féltek" (Mk 16,8b). Az asszonyok lettek volna a hibásak? Nem! Egyáltalán nem! A férfiak *annyira féltek*, hogy még *a sírhoz sem mertek elmenni* – maximum az asszonyok után. Mitől változott meg mindez? A Szentlélek erejétől, pünkösdkor. Utána állt ki Péter és János a Nagytanács, a Sanhedrin elé, és mondta bátran: „Ítéljétek meg ti magatok, vajon igaz dolog-e Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre! Mert *nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk*." (ApCsel 4,19-20)

Hogyan tudjuk hirdetni az Úrnak tetteit? Nekünk is ki kellene állni a Nagytanács elé? Nem: mindez csak *következmény volt* Péter és János számára is. A feltámadás bizonyosságának folyamatos ünnepében, amely soha nem hagy el, amely soha nem hagy cserben bennünket – megváltozik az életünk. Kinek gyorsan – kinek lassabban. **Hirdetni kezdjük az Úrnak tetteit – pusztán azzal, hogy élünk. Azzal, *a-ho-gyan* élünk.** Elkezd nőni bennünk az öröm, amely szeretetté változik. Elkezd nőni bennünk a szeretet, amely alázattá változik. Elkezd nőni bennünk az alázat, amely jó, nemes és bátor tettekké változik. **És akkor elkezdenek *történni* a dolgok az életünkben.** Nem a kicsinyke dolgok, hanem az igazán fontos, a nagy dolgok. Azok a dolgok, amelyekre hivatva vagyunk. Azok a dolgok, amelyekre erőnk, és énekünk, az Úr megszabadított bennünket.

És akkor történik még valami. Kinyílnak előttünk az igazság kapui. Kinek nyílnak ki? Ki léphet rajtuk be? Ki lehet az igaz? – Aki *valóban él*, és ezzel hirdeti az Úrnak tetteit. *Mi lehetünk azok*, akikkel ez megtörténik. Hadd meséljek el erről két személyes történetet. Az első hat éve volt. Szent Ignác manrézai barlangjában, Barcelonától északnyugatra imádkoztam éppen… Lecsukott szemeim előtt a barlang szemben lévő falán megjelent egy fényárban úszó kicsi ajtó. Nyitva volt. Egy lépcsősor indult a másik oldalán – felfelé. A lépcsők elkanyarodtak. Nem lehetett látni azt, hogy hova vezetnek. Ahogyan folytattam az imádságot, úgy éreztem, hogy ott van a közelemben Jézus. Hozzám lépett. Megérintette a vállamat. Mutatta, hogy induljak meg az ajtóhoz, és kezdjek el menni a lépcsőkön. Annyira mélyen megrendültem, hogy gondolkodás nélkül megtettem. – Öt évvel később folytatódott ez a történet – egy teljesen váratlan pillanatban. Abban a pillanatban, amikor a lelkésszé szentelésem liturgiája elért oda, hogy felszentelt lelkész lettem. Ugyanolyan fényárban úszó ajtók jelentek meg előttem, de ezúttal már nem csak egy kicsike ajtó, hanem óriási, szárnyas-ajtó, kapu. Nem is csak egy kapu, hanem sok – egymás után. És ezek a kapuk sorban, egymás után kinyíltak előttem. – Hat évvel ezelőtt, ha valaki azt mondja nekem, hogy evangélikus lelkész lesz belőlem – egészen egyszerűen szembe röhögtem volna. De elindultam azon a lépcsőn – amelyről nem tudtam, hogy hova vezetett… Csak azt tudtam, hogy Jézus indított el rajta. Ma már tudom, hogy a lépcsők *ide* vezettek. Hogy hova vezetnek a szárnyas kapuk – azt

még nem tudom… De hadd kérdezzem meg tőletek: **számít-e az bármit is, hogy hova vezet a mi utunk – ha tudjuk, hogy Urunk után mehetünk rajta?** Nem számít!! *Cseppet sem számít.* Kedves Testvéreim! **Egy a lényeg. Az, hogy húsvétkor *nyitott ajtót ajándékoz mindannyiunknak az Isten*. Szabad menetelünk van Jézus által – Isten szívéhez. És szabad menetelünk van Jézus által – egymás szívéhez is. Dicsérjük az Urat! Halleluja!**

A mai igeszakaszunk, a 118. zsoltár nagyon személyes. Zárásként hadd mondjak el nektek ezért egy személyes hitvallást – amelyet Kovács Imre (1954-2010) egykori evangélikus lelkész inspirált.

Hiszem a test feltámadását. Hiszem, hogy a teremtés Őrizője megőriz mindent, ami a keze nyomát őrzi, s amiben valaha is a kedvét lelte. Hiszem, hogy „e romlandó testnek romolhatatlanságba kell öltöznie – e halandónak halhatatlanságba" (1Kor 15,53). Hiszem, hogy – mint elvásott ruhát – e test levetheti majd mind az összes erőtlenségét és fájdalmát.

Hiszem, hogy az időnap előtt elpusztultaknak – és elpusztítottaknak – megadatik mindaz, amiben részük – itt nem lehetett. Feltámadott és romolhatatlan testük örök jelenében egyszerre élhetik meg – a gyermekkor bizalmát – félelmek nélkül; a kamaszkor szabadságát – a szabadság csapdái nélkül; a felnőttkor munkálkodását – a birtoklás vágya nélkül és az öregkor bölcsességét – korlátok és szomorúság nélkül.

Hiszem, hogy a romolhatatlan testünkben őrizni fogjuk mi is a ráncainkat és sebeinket – ahogyan Krisztus felmagasztalt teste is őrzi a szögek helyét. Hiszem, hogy úgy fogjuk majd őrizni ezeket, mint egy öreg papucsot, amely egyre inkább hozzánk tartozik. Ahogyan a Megváltó viseli örökre a szabadításunk emlékeit, úgy hordhatjuk majd mi is a *szabadulásunk* emlékeit.

Hiszek a boldog tülekedésben, amelyben csak mosolygunk a régi kérdésünkön: „De hogyan férünk el majd annyian?" Hiszek a végidők terített asztalában, ahol senki sem kérdezi a szomszédját: „Hát te? Hogy kerülsz ide?" És hiszem, hogy a ránk ragyogó fényben minden szavunk és minden mozdulatunk imádsággá változik. Így legyen! *Így lesz.* Halleluja! Ámen.

Húsvét, 2024. április 1. MEÖT – Krisztus győzelme nem személyválogató

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedetei könyve 10. fejezetének a 34.-től a 44. verséig a következőképpen: „Erre Péter beszélni kezdett, és ezt mondta: Most értem meg igazán, hogy Isten nem személyválogató, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik. Ezt az igét küldte Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által. – Ő a mindenség Ura! – Ti tudjátok, mi történt, Galileától kezdve egész Júdeában, az után a keresztség után, amelyet János hirdetett: a názáreti Jézust felkente az Isten Szentlélekkel és hatalommal, és ő szertejárt, jót tett, és meggyógyított mindenkit, aki az ördög igájában vergődött – mert az Isten volt vele. Mi pedig tanúi vagyunk mindannak, amit ő tett a zsidók tartományában és Jeruzsálemben. Őt azonban fára feszítve megölték – de Isten harmadnapon feltámasztotta őt, és megadta neki, hogy megjelenjék – de nem az egész népnek, hanem csak azoknak a tanúknak, akiket Isten előre kiválasztott: minekünk, akik együtt ettünk és ittunk vele, miután feltámadt a halálból. És ő megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tegyünk bizonyságot arról, hogy ő Istentől rendelt bírája élőknek és holtaknak. Róla tesznek bizonyságot a próféták mind, hogy aki hisz őbenne, az ő neve által bűnbocsánatot nyer. – Míg

ezeket a szavakat mondta Péter, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét." – Feltámadt Urunk, Jézus Krisztus! Kérjük, add meg nekünk, hogy részesei lehessünk a Te feltámadásodnak a mi mindenapjainkban, és majd a jövőnkben is. Szentlélek Úristen! Látogass meg minket is az ige erejében! Ámen.

Kedves Testvéreim! Három nappal ezelőtt halt meg Krisztus – *de*: két nappal ezelőtt feltámadott! „**A feltámadás napja *minden napok anyja*. Örüljetek testvérek, mert a megváltásunk ára ki van fizetve!** Sokba kerültünk… A kereszt halált hozott Jézusnak – *de* üdvösséget hozott a kereszténynek. Születését csillag követte – sírját dicsőség övezte. Győztesként jön a pokol tornácáról – és az égiek diadalmenetben fogadják." (Szent Ágoston). Az Úr feltámadt! Az Úr *valóban* feltámadt! Dicsérjük az Urat! Halleluja!

Mielőtt Péter apostol elkezdené hirdetni az Úr halálát és feltámadását, az igeszakaszunk elején így szól: „**Most értem meg igazán, hogy Isten nem személyválogató**, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik." **Miért mondja ezt Péter?** A kereszténység a pünkösd után a jeruzsálemi zsidó gyülekezet formájában jelent meg. Tisztességes zsidó – ahogyan Péter – el sem tudta azt képzelni, hogy körülmetéletlen pogányok is keresztények lehessenek. Márpedig Péter apostol az igeszakaszunk beszédét Corneliusnak, a római századosnak és hasonlóképpen pogány háza népének mondta el.

Hogyan jutott el Péter oda, hogy elfogadta Corneliust kereszténynek? Hogyan jutott el Cornelius oda, hogy Pétertől kérje mindezt? Az igeszakaszunk története előtt Péter apostol már nemcsak gyógyítással tett csodákat, hanem Joppéban (*azaz Izráel egyetlen akkori tengeri kikötőjében, a mai Jaffában*) már feltámasztotta a szentéletű asszonyt, Tábitát is. Péter ezek után Joppéban egy tímárnál lakott. Bár a tímár zsidó ember volt, a tímárok foglalkozása tisztátalan volt. Pétert már ez is felkészítette arra, hogy a pogányokat kereszténynek fogadja. Ezek után látomást látott. Egy lepedő ereszkedett le az égből, rajta mindenféle, tisztátalanabbnál tisztátalanabb csúszómászó állattal és madárral. Péter Isten szavát hallotta: „Öld, és egyél!" (ApCsel 10,13b). Péter tiltakozott. (*Bevallom, hogy nekem a polippal és a tintahallal Japánban komoly gondjaim voltak. Kínában a sült-hernyók sem mentek… Így – amikor ezt a részt olvastam – nagyon tudtam szimpatizálni Péterrel.*) Erre a látomás még kétszer megismétlődött.

Péter éppen azon töprengett, hogy ez vajon miért lehetett, amikor a Szentlélek megszólalt benne. „Íme, három férfi keres téged. Kelj fel hát, menj le, és eredj el velük! Semmit ne tétovázz!" (ApCsel 10,20). Ebben a *pillanatban* három férfi zörgetett az ajtaján. Ki volt a három férfi? Corneliusnak, a római századosnak egy katonája és két szolgája. Miért jöttek? Azért, mert a kegyes és istenfélő Cornelius is szokásos zsidó imádsága közben látomást látott: egy angyal megparancsolta neki, hogy Simon tímártól hívassa magához Péter apostolt (ApCsel 10,5-6). Péter – Isten parancsát követve elment Corneliushoz. Ahogyan Péter megérkezett, Cornelius a lába elé borult. Gondoljunk ebbe bele! **Cornelius, aki nem is egy akármilyen százados, hanem egy római polgárokból álló elitcsapat századosa volt, egy zsidó lábai elé borul… Botrány! Erre Péter felemelte: „Állj fel, én magam is csak ember vagyok!" (ApCsel 10, 26b). Ezek után Péter bement Cornelius házába. Tisztességes zsidó *nem* mehetett be pogány ember házába. Újabb botrány!**

Lukács, a történetíró, mindig csak egy-két mondattal vázolja az eseményeket. Itt kivételt tesz, és roppantul részletgazdag módon mutatja azt be, ahogyan Isten előkészítette Péter és Cornelius lelkét a találkozásra. Péter hat társát is magával viszi Joppéból – azért, mert a zsidó szokások szerint a legfőbb ügyek eldöntéséhez hét tanú kellett. Ráadásként Lukács a

Cornelius-szal való találkozás történetét háromszor is leírja. Másodszor akkor, amikor Péter és Cornelius az igeszakaszunk előtt elmondják egymásnak a látomásaikat (ApCsel 10,28-33). Harmadszor pedig akkor, amikor Pétert a jeruzsálemi gyülekezet kérdőre vonja, hogy miként lehetett és ehetett együtt körülmetéletlen emberekkel (ApCsel 11,5-15). **Miért ennyire kivételesen hangsúlyos történet ez?** Mert ráadásként, és legfontosabb eseményként Péter beszéde után, az igeszakaszunk végén töltetik ki a Szentlélek a pogányokra *először*. Ez alapozta meg később azt, hogy Pál apostolt kiküldhessék a missziós útjaira. **Corneliusnak és házanépének a megtérése – a pogány pünkösd**.

Nem véletlen tehát, hogy Péter apostol az igeszakaszunk eredeti görög szövegében úgy kezd el beszélni, hogy „kinyitja a száját" (ApCsel 10,34). Pontosan úgy, mint az eredeti pünkösdkor, amikor „fennhangon beszélt". A két péteri beszédnek még a stílusa is azonos. Ebben a beszédben is olyan irdatlanul hosszú szavakat találunk, mint a megszállott (kata-dünaszteo-numenous) vagy a kiválasztott (pro-keicheroto-némenois). (*Ezek a görög szavak csak 3 szótaggal kisebbek a meg-kelkáposztási-tottalani-tottátok magyar tekervénynél.*) Az eredeti pünkösdi péteri beszédben is ilyen fennkölten hosszú szavakat találunk.

Mi Péter apostol beszédének a lényege? Péter személyesen tanúságot tesz a feltámadt Krisztusról, aki a „mindenség Ura" és akinek a feltámadás után a megjelenését, ők, az apostolok személyesen, többször látták. Krisztus már-már hitvallási formula szerinti (2Tim 4,1) bírája élőknek és holtaknak, és aki hisz őbenne, az bűnbocsánatot nyer (ApCsel 10,36-43). Mennyire más ez a Szentlélek által betöltött beszéd, mint a Márk szerinti evangéliumnak az oltár előtt felolvasott eredeti befejezése, ahol az asszonyok „senkinek nem mondtak el semmit, mert féltek." (Mk 16,8)

„Míg ezeket a szavakat mondta Péter, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét." (ApCsel 10,44). **Miért volt a Szentlélek kitöltekezése szinte „logikus"?** Mert Cornelius és háza népe úgy kezdte el Pétert hallgatni, hogy „most tehát mind itt vagyunk Isten színe előtt, hogy meghallgassuk mindazt, amit rád bízott az Úr!" (ApCsel 10,33b). Miből látszott a Szentlélek jelenléte? Valószínűleg sokmindenből. Tapasztalatból is tudom, hogy *nem lehet* nem észrevenni azt, amikor valakit úgy igazán meglátogat a Szentlélek. A Biblia szövege a nyelveken szólást említi, mint a sok közül az egyik jelet. (ApCsel 10,46)

Ezek után vonja le Péter apostol a végkövetkeztetést: „Vajon megtagadhatja-e valaki a vizet ezektől, hogy megkeresztelkedjenek, akik *ugyanúgy* vették a Szentlelket, mint mi?" (ApCsel 10,47). A jeruzsálemi gyülekezetnek pedig így mondja el Péter a végső tanulságot: „Ekkor eszembe jutott az Úr szava, aki így szólt: János vízzel keresztelt, de ti Szentlélekkel fogtok megkereszteltetni (Mk 1,8; Mt 3,11; Lk 3,16). Ha tehát ugyanazt az ajándékot adta nekik is az Isten, mint nekünk, akkor ki vagyok én, hogy akadályozzam Istent?" A jeruzsálemi gyülekezet pedig, amikor mindezt meghallotta: megnyugodott, és dicsőítette Istent. (ApCsel 11,16-18).

Kedves Testvéreim! Aki itt volt Nagycsütörtökön, vagy meghallgatta az igehirdetést a csermelylelkesz YouTube csatornán (még mindig nem késő! ☺) rádöbbenhet arra, hogy **a lábmosás története és a pogány pünkösd rengeteg hasonló elemet tartalmaz**. Mindkettőben Isten ideje, a kairosz következik be. Mindkettő „botrányok sorozata". Mindkettő az alázat nagyon szép példáit adja. Mindkettő a Krisztusban való megtisztulásról és az utána való mindennapos megtérésről szól. **Aki megnézte a nagypénteki video áhítatot, az pedig rádöbbenhet arra, hogy mindhárom igehirdetés Krisztus Urunk győzelmét mutatja be mind a kereszten, mind pedig mibennünk nap, mint nap az ördög felett**.

Milyen tanulságaink lehetnek a mai igeszakaszból? Cornelius előbb élt keresztényként, és utána kapta meg a lehetőséget arra, hogy meghallja és megértse az evangéliumot, és hívő legyen. Péter apostol a saját életében, elbukásaiban és felállásaiban tapasztalta meg az evangélium és a hit, azaz Krisztus Urunk erejét. De mégsem mindenben volt még keresztény, hiszen személyválogató volt. Mind a kettő a helyére került. Egyfelől – kell az ige a Szentlélek kitöltekezéséhez. Másfelől – le kell tudnunk vetni a régi énünket – ahogyan Péter is megtette. Olyan ez, mint a függőségeinkből való szabadulás. A megrögzött előítéleteink is valahol függőségek. A kereszténység útja nem ez, hanem a szeretet. A szeretet útja a hitben élő embertársaink elfogadása – a különbözőségeik ellenére.

Kedves Testvéreim! Saját magamnak sem egyszerű a mások elfogadása. Egyszer, évtizedekkel ezelőtt, valakinek a viselkedése nagyon fájt nekem. Egyik barátomnak azt találtam mondani erről az emberről, hogy **„Tudod, attól, amit ez az ember tesz, még Jézus is forogna a sírjában." Utána döbbentem rá, hogy életem egyik legnagyobb blődségét sikerült ezzel kimondanom. Hát Jézus aztán nem forog a sírjában – te hülye! Azért – mert nincsen ott! Feltámadt!** Emlékszünk az angyal szavaira: „Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt." (Mk 16,6)

Kedves Testvéreim! A húsvét nem fejeződik be a húsvét vasárnappal. A mai nappal sem. Húsvét nyolcadával, az előttünk álló héttel sem. A húsvét pünkösdig tart. Érezzük meg ennek az örömét. Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Dicsérjük az Urat! Halleluja! Ámen.

Húsvét, 2025. április 21. MEÖT – Ami a húsvét fényében tarthatatlan

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostol a Korinthusiakhoz írott első levele 5. fejezetének a 6.-tól a 8. verseiben a következőképpen. „Nem jól dicsekedtek ti. Hát nem tudjátok, hogy egy kicsiny kovász az egész tésztát megkeleszti? Takarítsátok ki a régi kovászt, hogy új tésztává legyetek, hiszen ti kovásztalanok vagytok, mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus már feláldoztatott. Azért ne régi kovásszal ünnepeljünk, se a rosszaság és gonoszság kovászával, hanem a tisztaság és igazság kovásztalanságával." Urunk, kérjük, hogy élhessük át azt a minden emberi értelmet fölülhaladó, kirobbanó örömöt, amelyet a Te feltámadásod jelent – nekünk személy szerint is. Kérjük Urunk, hogy élhessük át azt, hogy mi már kovásztalanok, tiszták és igazak lettünk, Miattad, Benned és Általad. Kérjük, hogy a szeretet cselekedeteivel maradhassunk meg a Te örömödben. Ámen.

Kedves Testvéreim! Az Úr feltámadt! Az Úr *valóban* feltámadt! Éljük át a feltámadás határtalan örömét! Nem úgy, hogy megpróbáljuk belehelyezni magunkat Krisztus megfejthetetlen misztériumába, hiszen nem véletlen, hogy magát a feltámadás pillanatát nem látta senki. Ez az átélhetetlenül csodálatos pillanat a Szentháromság örömének a titka marad. Úgy éljük át a feltámadás határtalan örömét, hogy az a *mi* saját életünk öröme, a *mi* saját jövőnk. A feltámadás nemcsak azért a mi saját jövőnk, mert hitünk *alapja* az, hogy ha Krisztus feltámadt, akkor *mi is* fel fogunk támadni. **A feltámadás azért is a mi jövőnk, mert az életünk *minden egyes* napján megélhető.** Bármikor, amikor egy kicsit is közelebb kerülünk Jézushoz (*azzal, hogy időt töltöttünk el Jézus lábainál, azzal, hogy el tudtuk fogadni valakinek a szeretetét, azzal, hogy ki tudtuk mutatni valakinek a szeretetünket, vagy ezernyi*

más módon…), akkor közelebb kerültünk ahhoz is, hogy feltámadt állapotban éljünk mi is. Akkor közelebb kerültünk ahhoz, hogy a Krisztus***ban*** éljünk mi is.

Kedves Testvéreim! Ne féljetek! **A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt! Üres a sírja. Jézus *nem* a sírjában van. A feltámadt Úr *itt van közöttünk*. A feltámadás Ura immár *mibennünk él!***

Az előbb együtt énekeltük: Jézus él, én is vele! De vajon *tényleg* a feltámadt Úrral élek én is? Vajon *mindig* vele élek? Vagy olyan vagyok-e, mint a Jézus holttestének a megkenésére érkező asszonyok, akik senkinek sem mondtak el semmit – mert féltek...? Vagy olyan vagyok-e, mint Jézus tanítványai – akik nem hittek a magdalai Máriának – és akik nem hittek az emmausi tanítványoknak sem? -- Mit mutat a mi életünk? Azt, hogy a feltámadás Ura bennünk él? Vagy azt, hogy „*Hááát, kisbarátom, ha rád nézek, és ha arra gondolok, hogy mit szoktál tenni, akkor nekem nem úgy tűnik, hogy a te urad feltámadt… Azt meg végképp nem hiszem, hogy benned élne…*”

Pál apostol a kovász hasonlatát hozza elénk. A kovász a liszt vizes előtésztája, amelyben szaporodni tudnak az élesztő, és a tejsavat, valamint ecetsavat termelő baktériumok. Minden olyan étel vagy ital, amelyből minőségi termék állítható elő, így például a kenyér, a sajt, a sör és a bor, erjedéssel, azaz a megfelelő fajtájú élesztő és/vagy baktérium elszaporításával készül.

Az élesztő gomba. Azonban a penész is gomba. Az érés és a rothadás nincs tehát olyan nagyon messze egymástól. Jézus azt a példázatot mondja a Máté szerinti evangéliumban, hogy „Hasonló a mennyek országa a kovászhoz, amelyet vesz az asszony, belekever három mérce lisztbe, míg végül az egész megkel (Mt 13,33).” Azaz a kovász jó értelemben is erjeszt. Ilyen az igazi keresztény ember is. Terjeszti a jót. Krisztusbacit, szeretetvírust ad át a környezetének. Jézus három fejezettel később azonban már azt mondja a tanítványainak a Máté szerinti evangéliumban, hogy „Vigyázzatok, és óvakodjatok a farizeusok és a szadduceusok kovászától!” (Mt 16,6). Azaz: a hamis hit, a képmutató hit ugyanúgy terjedni tud, mint a krisztusi hit. **Résen kell lenni tehát, nehogy mi legyünk a rosszaság és a gonoszság kovászai a környezetünkben. Tegyük tehát fel a kérdést magunknak kedves testvéreim: *Érünk-e* mi most éppen, vagy: -- *rothadunk*?** *Közelebb* kerülünk Jézushoz, vagy: -- *távolabb*? Közelebb segítünk-e másokat Jézushoz, vagy éppen hogy eltávolítjuk Jézustól a környezetünkben lévőket?

Pál apostol visszanyúl a zsidó húsvétnak, a kovásztalan kenyerek ünnepének a hagyományaihoz. Akik ott voltak a nagycsütörtöki istentiszteletünkön, azok átélhették a szédervacsorát (*akik nem voltak, hallgassák meg a liturgiát a YouTube-on, vagy olvassák el a csermelyblog-on*). Visszaemlékeztünk arra, hogy az Egyiptomot érő tizedik csapás, az elsőszülöttek halála után, Izráel népének *sietve* kellett elindulnia, nem volt tehát idő arra, hogy kovászos kenyeret készítsenek. Ebből származott a szokás, hogy lett az évnek hét olyan napja, amely a pusztai vándorlásra emlékeztetett, ahová csak kovásztalan kenyeret vihettek magukkal. A régi kovász (*azaz: a lakásban itt-ott elbújó kenyérdarabok és kenyérmorzsák*) már olyan élesztő és baktérium tenyészeteket tartalmaznak, amelyek hosszú ideig éheztek. Átalakult a baktériumflóra. Más gombák is társultak az élesztőhöz. Ebből már jó kenyér soha nem lesz… Sőt. A jó kenyeret az ilyen fertőzés tönkreteszi. **Ezért kellett gondos munkával kitakarítani minden elbújó morzsát évente egyszer.**

Kedves Testvéreim! Végezzünk mi is húsvéti nagytakarítást magunkban. Vigyázzunk! A kegyelem ugyan ingyen van, de nem olcsó. A kereszt és a feltámadás minket megújít. De: velünk marad a régi életünk, az óemberünk kovásza. És ha nem bízzuk magunkat minden nap újra és újra Jézus kegyelmére, akkor a mi kis régi, jól megszokott bűneink újra és újra előjönnek, és a végén betemetnek bennünket. Nem elég tehát boldogan hátradőlni: megtörtént a húsvét, meg vagyok váltva. **Minden kész. Nekem már semmi dolgom, Jézus mindent elintézett helyettem.**

Hadd meséljek el erről egy történetet. Huszonöt évvel ezelőtt, életének utolsó évében édesapám egyszerre volt előrehaladott, inzulin injekciókra szoruló cukorbeteg, áttétes rákbeteg és (*szegény szerencsétlenje...*) még az abban az évben tomboló influenzát is elkapta. Teljesen erőtlen lett. Nem akart enni sem. Úgy gondolta, ha nem eszik, akkor inzulin sem kell. Igenám, de a szervezet attól még mozgósítja a benső, tartalék tápanyagot. Így szegény apámnak annyira felment a cukra, hogy cukorkómás lett. Az orvostanhallatók tudják, hogy hiperglikémiában elmegy az embernek az esze. Apám is lázálmokat látott. Bevittem a cukorbeteg osztályra. Megyek látogatni másnap. Apám ott ül bepelenkázva. Már egészen jót tudunk beszélgetni. Miközben értelmes mondatokat váltunk, egyszer csak egy jókora, sárga patakocska kezd el csörgedezni apám lábán. Szép nagy sárga tócsa gyűlik alá. „Apukám! Hát mit csinálsz!? Pisilsz???" „Persze!! Tehetem. Semmi baj: be vagyok pelenkázva. Megfogja." „Igen apukám, egy-két csöppet megfog a pelenkád... De nem fogja meg azt a *litert*, ami itt van most alattad!!!"

Hááát, kedves testvéreim! Valahol mi is így vagyunk néha a megváltással. „Jézus mindent elrendezett. Nekem már nem kell tennem semmit." ***És utána: ott ülünk a saját magunk által magunk alá eresztett pisitócsa közepén…*** Ez a feltámadt Úr, a húsvét fényében – tarthatatlan állapot.

DE! ***Van más út*****. Lehetünk azok, amik lettünk:** ***megváltott*** **emberek a Krisztus*ban*! Kovásztalanok vagyunk már a Krisztusban. Váljunk hát** ***azzá teljesen*****!** ***Hogyan?*** **A Jézushoz való** ***naponkénti*** **megtéréssel.** A húsvét nem ért véget tegnap. A húsvét nem ér véget ma sem. A húsvét nyolcnapos ünnep. A következő vasárnap, fehérvasárnap is még a húsvétot ünnepeljük. Egészen pünkösdig, sőt a rákövetkező Szentháromság ünnepének a vasárnapjáig is a húsvétot ünnepeljük. **Mi már a húsvét népe vagyunk. Mi már a kereszt és a feltámadás** ***túloldalán*** **állunk. Legyünk** ***ténylegesen is ott*****!** Maradjon itt, *az innenső* oldalon, a halál oldalán az óemberünk. *Tisztuljunk meg* a Jézus***ban***! **Tartsunk** ***örökös*** **ünnepet! Az igazi húsvét** ***az egész életen át*** **tart.** Ahogyan Aranyszájú Szent János mondta: az igazi keresztény számára *mindig* húsvét, *mindig* pünkösd és *mindig* karácsony van.

Legyen a mi életünk olyan, hogy *látsszon* rajta, hogy mi már *találkoztunk* a feltámadt, a velünk élő Krisztussal. Merjük ezt *megmutatni* másoknak. *Tartsunk ki* akkor is, ha nem hiszik el ezt nekünk. **Legyen a mi egész életünk –** *úgy, mint az előbbi énekünk* **– *bizonyosság*. Jézus él, én is vele! Hol van halál, nagy hatalmad? Ott leszek, hol Uram van, EZ az én bizodalmam. Ámen.**

Húsvét, 2026. április 6. MEÖT – Az Úr feltámadt! Téged – elindít-e ez valamerre?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk az Apostolok Cselekedetei könyve 10. fejezetének a 34.-től a 44. verseiben a következőképpen. „Erre Péter beszélni kezdett, és ezt mondta: Most értem meg igazán, hogy Isten nem

személyválogató, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik. Ezt az igét küldte Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által: [Jézus Krisztus] a mindenség Ura! Ti tudjátok, mi történt, Galileától kezdve egész Júdeában, az után a keresztség után, amelyet János hirdetett: a názáreti Jézust felkente az Isten Szentlélekkel és hatalommal, és ő szertejárt, jót tett, és meggyógyított mindenkit, aki az ördög igájában vergődött, mert az Isten volt vele. Mi pedig tanúi vagyunk mindannak, amit ő tett a zsidók tartományában és Jeruzsálemben. Őt azonban fára feszítve megölték, de Isten harmadnapon feltámasztotta őt, és megadta neki, hogy megjelenjék, de nem az egész népnek, hanem csak azoknak a tanúknak, akiket Isten előre kiválasztott: minekünk, akik együtt ettünk és ittunk vele, miután feltámadt a halálból. És ő megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tegyünk bizonyságot arról, hogy ő Istentől rendelt bírája élőknek és holtaknak. Róla tesznek bizonyságot a próféták mind, hogy aki hisz őbenne, az ő neve által bűnbocsánatot nyer. Míg ezeket a szavakat mondta Péter, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét." Urunk, kérjük, hogy élhessük át azt a minden emberi értelmet fölülhaladó örömöt, amelyet a Te feltámadásod jelent – nekünk személy szerint is. Adj Urunk nekünk hitet. Küldd el Urunk a Szentlelket mihozzánk. Szentlélek Úristen! Adj nekünk erőt, hogy a szeretet cselekedeteivel és egész életünkkel hirdethessük: Jézus Krisztus a mindenség Ura, és aki hisz őbenne, az Ő neve által bűnbocsánatot nyer. Ámen.

Kedves Testvéreim! Hallottuk a Máté szerinti evangélium leírását a feltámadás történetéről. Hallgassunk meg három másik szerzőt ugyanerről. Először hallgassuk meg Farkas Arnold Leventét, a „**kísérlet sírrablásra**" versével: „*Alszanak*. – Mit mondtál, hányan vannak? – *Hatan, vagy heten*. – És mind alszik? – *Mind*. – És mi van, ha közben felébrednek? – *Megette a fene úgy is az egészet.* – Én azért nagyon félek. – *Én is.* – Miért csináljuk? – *Miatta.* – Gyakran eszembe jut, amit Betániában láttunk. – *Nem tudom, mit higyjek.* – Majdnem mind itt vagyunk. – *Legyen ennyi elég.* – Aki el akar menni, még elmehet… – *Innentől egy hangot se.* – Nem találom… – *Üres???* – Valaki megelőzött… – *Nem lehet*... – Menjünk. – *Most mi legyen?* – Én visszamegyek. – *Aludjunk.*

Mi lett ebből a kezdeti tanácstalanságból és döbbenetből a modern világban?
Kosztolányi Dezső így ír erről:
Pöttön fiúcskák nagyhasú üvegbe
viszik a zavaros szagos vizet,
a lány piros tojást tesz el merengve,
a boltokat emberraj tölti meg.
S míg zúg a kedv s a víg kacaj kitör, ---
kelet felől egy sírnak mélyiből,
elrúgva a követ, fényes sebekkel
száll, száll magasba, föl – az isten-ember.

Végezetül hallgassuk meg a kettő között élő Szent Ágostont: **A feltámadás napja minden napok anyja. Örüljetek testvérek, mert a megváltásunk ára ki van fizetve.** Sokba kerültünk. A kereszt halált hozott Krisztusnak, de: – üdvösséget hozott a kereszténynek. Születését csillag követte – sírját dicsőség. Győztesként jön a pokol tornácáról, és az égiek diadalmenetben fogadják.

A mai igeszakaszunk így kezdődik: „Erre Péter beszélni kezdett, és ezt mondta: Most értem meg igazán, hogy az Isten nem személyválogató" (ApCsel 10,34). **Miért most értette meg ezt Péter igazán? Mire utal az, hogy „erre Péter beszélni kezdett"?** Péter apostol igehirdetése (*az első pogányoknak szóló igehirdetés a kereszténység történetében*) egy csoda-

sorozat után veszi kezdetét. Isten látomást küldött a pogány Kornéliusznak, hogy hívassa magához a két nap alatt bejárható távolságra lévő Péter apostolt. Abban a percben, amikor Kornéliusz követei kopogtattak a Péter vendéglátójának a bejárati ajtaján, Isten látomást küldött a tetőn imádkozó Péter apostolnak, hogy minden ellenkezés nélkül menjen el azokkal, akik most éppen érte érkeztek. Amikor Péter odaért, Kornéliusz – *aki a zsidók felett uralkodó római elitcsapatnak a századosa volt* – úgy leborult a háza elé érkező zsidó Péter apostol lábaihoz, mint ahogyan egy isten előtt szokás. Ez egy elképzelhetetlen jelenet – ami azonban mégis megtörtént. Ezek után Péter apostol testvéri öleléssel felemelte az őt elnyomó hatalom képviselőjét, és bement vele a házába. Azzal, hogy Péter belépett egy pogány házába, a zsidó szokások szerint tisztátalanná vált. Ez is egy elképzelhetetlen jelenet – ami azonban mégis szintén megtörtént. Ezek után az elképzelhetetlen történések után hangzottak el Kornéliusz szavai a házának egész népe előtt: „Most tehát mind itt vagyunk Isten színe előtt, hogy meghallhassuk mindazt, amit rád bízott az Úr" (ApCsel 10,33).

Ugye értjük már Péter apostol megrendülését, amikor megszólalt, és egy igen tömör igehirdetésben elmondta az Újszövetségben ránk maradt első hitvallási formulát? **És ugye értjük már azt is, hogy Péter miért nem tudta befejezni az igehirdetését, és miért áradt ki közben a Szentlélek mind Kornéliuszra, mind pedig egész házanépére**, akik pontosan úgy elkezdtek nyelveken szólni, mint ahogyan az apostolok pünkösd napján?

Mi volt Péter apostol igehirdetésének a lényege? Három pont. 1. Isten nem személyválogató. 2. Jézus Krisztus a mindenség Ura. 3. Jézus elküld minket, hogy a Szentlélek ereje által egész életünkkel hirdessük azt, aki hisz Jézusban, az Ő neve által bűnbocsánatot nyer. Értsük meg ezeket a pontokat. **Első pont: Isten nem személyválogató**. Amikor Isten elküldte Sámuel prófétát, hogy válassza ki azt a valódi királyt, aki követni fogja az elbukott királyt, Sault, Dávid apja először sorban Dávid daliás, szálfa termetű hét bátyját hozta elé. Dávid hozzájuk képest egy pöttöm, nyápic alak volt. De Isten ezt mondta Sámuelnek Dávid bátyjairól: „Ne tekints a megjelenésére, se termetes növésére, mert én megvetem őt. Mert nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az ÚR azt nézi, ami a szívben van" (1Sám 16,7). Péter apostol ezt a szívbeli testvériséget így fogalmazza meg Kornéliusszal és a háza népével: Ti tudjátok, mi történt – mi pedig a tanúi vagyunk mindennek. Kedves Testvéreim! Ugyanígy vagyunk mi is ebben a gyülekezetben – de a szélesebb körű egyetemi hívő közösségben is. Ti tudjátok, mi történt – mi pedig a tanúi vagyunk mindennek. És hogy ki ez a „ti" és ez a „mi" a mi esetünkben? Az belül van a ti szívetekben. Bárki, aki megtapasztalta Isten jelenlétét az életében, vagy akár csak egyszer is úgy vett úrvacsorát, hogy megérezte: Jézus itt van velünk, és magába ölel minket az úrvacsorában – az a tanúja mindennek. A többiek, akik még idézőjelben „csak" a mások megtapasztalásaiból merítenek erőt – ők azok, akik viszont már tudják, hogy mi történt. És ahogyan hallgatják Isten igéjét, vagy veszik majd valamikor az úrvacsorát – ki tudja, talán éppen ma... – tanúvá válnak ők is.

Második pont: A feltámadás ereje megmutatja, hogy Jézus Krisztus a mindenség Ura. Húsvétkor feltárult egy jeruzsálemi sziklasír, és kilépett rajta az élő Krisztus. Nem sokkal később Cezáreában feltárult egy pogány ember ajtaja, és belépett rajta az élő, és a hatalmával életet adó Krisztus. A feltámadás ereje feltöri a tilalmak zárjait. Az elnyomó leborul elnyomottja előtt. A tisztaság őre bemegy a tisztátalanság házába. Elég a Krisztus. Mert a Krisztus a Minden. A húsvét feloldja a félelem béklyóit. Isten a Krisztusban megszabadít az elszigeteltség és a magányosság állapotából, és bevon az Ő szeretetének a Teljességébe.

Harmadik, és egyben utolsó pont: A feltámadt Úr elküld minket, hogy hirdessük az Ő nevét. Kedves Testvérem! Ne egy kétezer éves történetként éld át a feltámadás napját. Hiszen ugyanez a nap a Te saját feltámadásod is lehet! Ugyan-úgy meglátogathat téged is a Szentlélek, mint ahogyan Kornéliusszal és a háza népével tette az alatt, ameddig Péter apostol beszélt. És mi fog történni akkor? Pontosan az, ami Kornéliuszékkal. Elkezd beszélni az életed. Üzenetté válnak a tetteid. Erővel teli lesz a mosolyod. Örömöt ad a jelenléted. Felmérhetetlenül nagy szeretet árad szét belőled, és boldogan fürdőznek benne az emberek. Így legyen! Ámen.

Húsvét utáni 1. (Quasi modo geniti) vasárnap, 2023. április 16. MEÖT – A húsvét a Teljességet befogadni képes, új szívet ad nekünk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ezékiel könyve 11. fejezetének a 19.-től a 21. verseiben a következőképpen: „Egy szívet adok majd nekik, és új lelket adok beléjük, eltávolítom testükből a kőszívet, és hússzívet adok nekik, hogy rendelkezéseim szerint éljenek, törvényeimet megtartsák és teljesítsék. Az én népem lesznek – én pedig Istenük leszek. A szívről pedig így szól az én Uram, az ÚR: Akiknek a szíve a förtelmes és utálatos bálványokat követte, azoknak a tetteit a fejükre olvasom!" – Urunk, fájdalmas hordoznunk a bennünk élő ó-ember kő-szívét. Adj nekünk új szívet a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Van-e jövője a most született csecsemőnek – gondoskodás nélkül, egyedül? Lehet-e jövőnk mi magunknak – Isten igéjének tiszta teje nélkül, egyedül? A most született csecsemő meghal – ha nem gondozzák. Mi élhetünk ugyan valamilyen életet Isten igéje nélkül – de az csak egy látszólagos, kőszívű élet lesz.** A szív az Ószövetség emberének a gondolkodásában nem a vérkeringés motorja, hanem a lélek középpontja volt. A kőszív élettelen, önző és magába zárt. **De Isten nem hagy meg minket ebben az állapotban, hanem megérint bennünket! Eltávolítja a testünkből a kőszívet, és hússzívet ad nekünk** (Ez 11,19b; 36,26). **Hogyan, mi módon adja nekünk Isten ezt az új szívet?** Szívátültetéssel vajon, mint Christian Barnard 66 évvel ezelőtt? Nem. **Isten Nagypéntekkel és a feltámadással, Krisztussal adott nekünk új szívet és új életet.** „Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre." (2Kor 5,17) „Mert nyilvánvaló, hogy ti Krisztusnak a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva – és nem kőtáblára, hanem a szívek hústábláira." (2Kor 3,3) – írta Pál apostol a Korinthusiakhoz szóló leveleiben.

A kőszív az embernek *nem* a teremtésben kapott, természetes állapota. A hússzív az, ami az ember eredeti testének a része volt. Ezt a héber nyelv a hússzív és a test azonos szótöveivel is kifejezi. **Mikor vesztette el az ember az eredeti hússzívét? A bűnesetben.** Amikor kételkedni kezdett Isten szavában. Amikor elrejtőzött Isten elől. Amikor megkeményítette a szívét Isten igéje előtt, hogy az ne tudjon beléhatolni, és ne lehessen neki többé tápláló, tiszta tej. **Az ember elkezdte azt gondolni magáról, hogy ő már nem csecsemő – hanem felnőtt. Nincs már szüksége tejre! Senkitől. Fellázadt Isten ellen. Miért tűrte ezt Isten? Hiszen mindenható! Tehetett volna ellene. Valóban! Tehetett volna. De Isten nem chatbottal feltunningolt robotokat akar maga körül látni. Isten *nem átprogramozni* akar minket. Isten *segíteni* akar minket**.

Mit ajánl fel nekünk Isten? Kőszívből – hússzívet. Élettelenből – örökké élőt. Tévelygésből – gondviselést. Múlandóból – örökkévalót. Pillanatnyiból – maradandót. Fogságból –

szabadságot. Isten – megszakítja a kőszívek láncolatát. **Széttartó, egymás ellen forduló szívek helyett Isten egy, közös szívet ad nekünk** (Ez 11,19a). **Olyan szívet, amely átérzi a másik baját. Olyan szívet, amely szolgál és segít**. A Krisztusban új szövetséget kötött velünk az Úr: „nem olyan szövetséget, amilyet őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről; mert ezt a szövetséget megszegték, pedig én voltam az Uruk – így szól az ÚR. Hanem ilyen lesz az a szövetség, amelyet Izráel házával fogok kötni, ha eljön az ideje – így szól az ÚR –: Törvényemet beléjük helyezem, szívükbe írom be. Én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek – olvashatjuk Jeremiás próféta könyvében (Jer 31,32-33).

És valóban: **a feltámadt, élő Krisztussal találkozva, Őt megtapasztalva nem követelmény lesz már Isten parancsolatainak a megtartása, hanem elkezd az életünk részévé válni.** Jézus, aki ledöntötte a sír bejáratáról a követ, elmozdítja a mi szívünkből is. **A szívünkbe íródik Isten igéje és törvénye – mert a szívünk immár nem ezt elutasító kőszív – hanem ezt befogadni képes húsz****ív**.

Mi történik akkor, ha újra megkeményedik a szívünk, és visszautasítjuk mindazt, amit Isten az Ő nagy kegyelmével nekünk felkínált? Ha mindez nem kell nekünk – akkor Isten a saját magunk által kigondolt utunkat adja nekünk. A *tetteink következményeit* adja nekünk. Tetszésünk szerint zárhatjuk be magunkat a múltunk által kijelölt zsákutcába. Pontosan az lesz a büntetésünk – amit sikerként akartunk elérni… Ahogyan az igeszakaszunk záró mondatát a Károli fordítás megfogalmazta: „De a kiknek szívök az ő fertelmességeik és útálatosságaik szíve szerint jár, azoknak útját fejökhöz verem, mondja az Úr Isten.” (Ez 11,21). Tetteinket Isten tehát a fejünkhöz veri (Károli), a fejünkre olvassa (új fordítás), a fejünkre dobja (Luther), illetve a fejünkre hagyja esni (francia fordítás).

Kedves Testvéreim! Ez volt a mi helyzetünk is – húsvét előtt… De húsvét LETT! Feltámadott a Mester! Mi változott meg ezzel? Hallgassuk meg Túrmezei Erzsébet „Húsvét után” című versében a választ:

HÚSVÉT ELŐTT… nehéz, szomorú léptek.
Húsvét előtt… zokogó, bús miértek.
Húsvét előtt… ajtók, kemények, zártak.
Húsvét előtt… arcok, fakóra váltak.
Húsvét előtt… szívek, üres-szegények.
Húsvét előtt… kihamvadott remények.
Húsvét előtt… egy nagy „Minden hiába!”
Bús eltemetkezés az éjszakába.

De húsvét lett! Feltámadott a Mester!
HÚSVÉT UTÁN… el a gyásszal, könnyekkel!
Húsvét után… futni a hírrel frissen!
Húsvét után… már nem kérdezni mit sem!
Húsvét után… új cél és új sietség!
Jézus él! Nincs út, mely messze esnék!
Húsvét után… erő, diadal, élet!

Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
Akik még mindig húsvét előtt élnek.

Kedves Testvéreim! Éljünk a bensőnkben is *húsvét után*! Mert *húsvét után* Van jó hír, Van evangélium! „Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram, az ÚR –, hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és éljen.” (Ez 18,23). Lehet a régi helyre is új szívvel menni! Lehet megérezni az elhívást egy jobb, egy teljes, egy szabad, egy örök életre. **Megértettük-e vajon, hogy mi történt húsvétkor? BENNÜNK támadt fel a Krisztus!** Az a Krisztus, aki átjön a bezárt ajtókon, és átjön a falon is azért, hogy velünk legyen – úgy, mint ahogy az oltár előtti igében az apostolokkal. Az a Krisztus, aki a bűnbocsánat felszabadító erejét adta nekünk. Az a Krisztus, aki az örök élet bizonyosságával táplál bennünket minden úrvacsorában.

Kedves Testvéreim! Van-e jövője a most született csecsemőnek – gondoskodás nélkül, egyedül? Lehet-e jövőnk mi magunknak Isten igéjének tiszta teje nélkül, egyedül? Mitől függ a válasz? Attól, hogy hol élünk! Húsvét előtt – vagy húsvét után? Vajon kérdeznünk kell-e ezeket még magunktól – húsvét után? **Hogyan is lenne jövőnk – ha a halál lenne az úr a világon? De *nem* a halál az úr ezen a világon – mert a mi Urunk feltámadt, és él! VELÜNK él – minden egyes napon. Nem kérdeznünk kell tehát azt, hogy van-e jövőnk, hanem bizonyságot kell tennünk arról, hogy igenis *van jövőnk*, mert rólunk *Isten maga gondoskodik*.** Gondoskodik a Fia által, gondoskodik a megváltásunk által, és gondoskodik egész életmenetünkben. „Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és *az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk*. Ki az, aki legyőzi a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?” (1Jn 5,4-5) Kedves Testvéreim! Ezzel a hittel és ezzel a bizonyossággal induljunk el a húsvét utáni, örök életünkbe. Halleluja! Ámen.

Húsvét utáni 1. (Quasi modo geniti) vasárnap, 2024. április 7. MEÖT – Hogyan győzzük le a világot?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk János apostol első levele 5. fejezetének a 4.-től a 13. verséig a következőképpen: „Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk. Ki az, aki legyőzi a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia? Ő az a Jézus Krisztus, aki eljött víz és vér által: nemcsak a víz által, hanem a víz és a vér által; a Lélek pedig bizonyságot tesz róla, mert a Lélek az Igazság. Mert hárman vannak, akik bizonyságot tesznek: a Lélek, a víz, a vér, és ez a három egy. Elfogadjuk ugyan az emberek bizonyságtételét, de Isten bizonyságtétele nagyobb, mert Isten bizonyságtétele az, amellyel Fiáról tesz bizonyságot. És aki hisz Isten Fiában, abban megvan ez a bizonyságtétel. Aki nem hisz Istennek, az hazuggá teszi őt, mert nem hisz abban a bizonyságtételben, amellyel Isten bizonyságot tesz Fiáról. Ez a bizonyságtétel pedig az, hogy Isten örök életet adott nekünk, és ez az élet az ő Fiában van. Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban. Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van.” – Feltámadt Urunk, Jézus Krisztus! Mi annyi minden ellen szoktunk harcolni a mi életünkben. Olyan sokszor szeretnénk győzni. Kérjük, mutasd meg nekünk, hogy mi az az igazi és egyetlen győzelem, amely az örök életbe vezet bennünket – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Hogyan győzzük le a világot?** Ez volt a mai istentiszteletre hívó fő kérdésünk. Ugye milyen sokat töprengtünk már ezen? A kis győzelmeinken is. Például azon, hogy „*Hogyan győzhetném le az utált főnökömet?*” (*A „főnökömet” szó helyére tetszés szerinti személy behelyettesíthető… Sokaknak több város lakosságát kitevő ilyen, legyőzendő ellenfelük van…*) Töprengtünk már sokat a nagy győzelmeinken is. Például azon, hogy „*Hogyan győzhetném le a világot, és teremthetnék magamnak biztos egzisztenciát, hírt,*

vagyont, nagy nevet?" Fiatal koromban – *mint ahogy most ti itt ültök* – mennyit gondolkodtam én is ezeken a győzelmeken… Aztán rájöttem, hogyha görcsösen akarom a győzelmeket – akkor sokszor távolabb kerülnek tőlem. Ha meg nem is várom őket – akkor meg megkapom a győzelmeket – kegyelemből, ingyen. Mesélek erről egy történetet. Egy tudományos felfedezésemet egy rosszarcú német kollégám darabokra tépte. Tévesen – de kéjelegve. Én elmondtam az érveimet. Nem harcoltam vele, mert béketeremtő és nem háborúkereső vagyok. Öt évvel később Kaliforniában egy perdöntő érvet tettek le a felfedezésem mellett. Elkezdtek áradni tucatjával az email-ek: "Gratulálok, Péter!! Győztél!" Győztem? De hiszen nem is harcoltam... Kiderült az igazság. Én meg kivártam – türelemmel.

Muszáj nekünk dárda-tüskékkel jól felvértezett sündisznóként minden ellen harcolnunk – ami „odakint" van? **Nem tévesztettünk célt akkor, amikor azt hisszük, hogy az a világ, amit nekünk úgy igazán le kell győznünk, egy *külső* harccal győzhető le?** János apostol ezekben a soraiban van szó egyedül győzelemről az egész Újszövetségben. Így még fontosabbá válik az, hogy miről is ír János akkor, amikor azt ígéri nekünk, hogy „aki Istentől született – az legyőzi a világot" (1Jn 5,4a)? Jézusról írná ezt, aki Isten Fia volt, és legyőzte a világot – Nagypénteken, a kereszten? Nem. Rólunk, saját magunkról írja ezt János, hiszen hozzáteszi, hogy „az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk." (1Jn 5,4b) ***Mi* győzzük le a világot.** Mit jelent itt az a szó, hogy „világ"? Azt a külső világot, amely a mi lelkünket az uralma alá akarja hajtani. Azt a hírt, vagyont, nagy nevet, amelyet mi olyan sokszor birtokolni szeretnénk. Kedves Testvéreim! Nekünk ezeket a vágyódásokat, ezeket a sóvárgásokat kell legyőznünk. Azaz: **a minket fogva tartó világot *bennünk, saját magunkban* kell legyőznünk**. Hogyan? Kezdjünk el harcolni saját magunk ellen? Hát… Ez sem árt néha… De ha az egész életünk ilyen önmarcangolás lesz, akkor megkeseredett emberekké válunk.

Kedves Testvéreim! Jó hírem van. Nem más, mint az evangélium maga. Könnyű dolgunk lett. A győzelem – már megtörtént. Az egyetlen és igazi győzelem Krisztus győzelme volt a kereszten. Nekünk – *pontosan úgy, ahogyan János apostol mondja – hinnünk* kell azt, hogy a názáreti Jézus, akit a keresztre feszítettek, az Isten Fia (1Jn 5,5). Ekkor lesz az, hogy legyőzzük a bennünk tomboló, a vágyakat vágyakra halmozó világot. Mert ha hit van bennünk, akkor „az Istentől születtünk" (1Jn 5,4a). És itt, az Istentől születés az eredeti görög szövegben perfectumban áll, azaz megmásíthatatlan, végleges, örök.

Ha hit van bennünk, akkor közel kerülünk a feltámadt Úrhoz, Jézushoz, és belépünk abba hihetetlen intenzitású szeretetbe és tisztaságba, amely Jézust körülveszi. *Ez* a mi győzelmünk a világ felett. Ha ugyanis megtapasztaltuk már Jézus közelségének örömét, és minden emberi értelmet meghaladó békességét, akkor onnan mi soha elmenni már nem akarunk. Mert ennél jobbat – nem találunk. Mert a világnak azt a részét, a családunkat, a szeretteinket, akik közel állnak hozzánk, ide, Jézus közelségének örömébe és békességébe akarjuk ezek után behozni – a kegyelem által, ingyen.

Van-e az „Istentől születésnek" egy olyan pillanata, amely megfogható, amelyre emlékezni lehet? Ez a pillanat a jánosi, szimbolikus fogalmazásban a víz bizonyságtétele Jézus győzelméről a kereszten. Ez a pillanat – a keresztségünk. A keresztségünk ugyanis az a pont az életünkben, ahol Isten az Ő gyermekévé fogadott bennünket. **Ezért van az oltáron a keresztelőkancsó.** Van-e olyan pont az életünkben, amely elmélyíti a keresztségünk kegyelmi ajándékát – különösen akkor, ha a megkeresztelésünk kisgyermek korunkban történt? Igen, van. **A keresztség elmélyítése bennünk a megtérésünk.** A megtérés sok ember életében egy folyamatos, minden nap újra megvalósuló történés. Van azonban olyan is, hogy a megtérésünknek egy fontos szakasza egy konkrét eseményhez, egy konkrét helyzethez is

köthető. A Szentlélek által adott megtérésünk a jánosi, szimbolikus fogalmazásban a Lélek bizonyságtétele Jézus győzelméről a kereszten. **Ezért van az oltáron a meggyújtott gyertya.**

A víz és a Lélek bizonyságtételével azonban még mindig nem fejeződött be a bizonyságtevők száma, hiszen – az ószövetségi szabályok is azt írták elő, hogy „Csak két vagy három tanú vallomása elég az ítélethez." (5Móz 19,15) **A harmadik bizonyságtevő a jánosi szimbolikában – a vér. Jézus vére, amelyet értünk ontott a kereszten.** Jézus vére megtisztít bennünket, és alkalmassá tesz arra, hogy benne maradhassunk az Ő közelségének örömében, békéjében és tisztaságában. Ez a megtisztulásunk és Krisztus-közelségünk az, ami soha meg nem változtatható módon megtörtént a kereszten. Ez az, amelyet átélhetünk, és magunkban megújíthatunk minden egyes úrvacsora alkalmával. **Ezért van az oltáron a kereszt és közvetlenül mellette az úrvacsorai kehely.**

Az oltár előtt felolvasott evangéliumi szakaszban Tamás apostolnak ahhoz, hogy higgyen, a saját tapasztalása kellett arról, hogy egy olyan sebbel, amelybe beledughatta a kezét, és amelynek azonnali halált kellett volna okoznia, a feltámadt Jézus ott állt előtte, és rá mosolygott. **Boldogok, azaz áldottak azok** – *mondja Jézus* – **akik ilyent közvetlenül nem tapasztalnak meg – és mégis hisznek** (Jn 20,29). **A víz, a Lélek és a vér bizonyságai mind-mind segítenek minket ebben.**

A Lélek, a víz és a vér mind Jézusról, az Isten a kereszten győztes Fiáról tesznek bizonyságot. De van náluk egy még nagyobb bizonyságtevő: Isten maga. Isten bizonyságtétele ugyanolyan perfectumban áll az igeszakaszunk eredeti görög szövegében, mint ahogyan az Istentől születettségünk állt. Megváltoztathatatlan és örök – ez is. A víz és a Szentlélek Jézus földi küldetésének az elejére, a Jordánban való megkeresztelkedésére és a Szentléleknek, mint galambnak a fejére való leszállására (Mt 3,16) is utalhat. Ebben a logikában a vér Jézus földi küldetésének a végére, a kereszthalálára utal. Ugyanebben a logikában Isten tanúságtétele a saját Fiáról a három elképzelhetetlen csoda, Jézus megtestesülése, feltámadása és mennybemenetele a földi jelenléte két szélső pontján. Nyilvánvalóan Isten tanúságtétele folyamatos, megjelent a két teofániában, amikor a megkeresztelkedés (Mt 3,17) és a tábor-hegyi megdicsőülés alatt (Mt 17,5) Isten szava maga mondta, hogy „Ez az én szeretett fiam, benne gyönyörködöm", és ott van Jézus életének minden pillanatában. **A számunkra megfogható módon Isten tanúságtétele Jézusról – Isten igéje.** Isten igéje, amelyet a bevezető zsoltárunk szerint is úgy kívánunk, mint a most született csecsemők az igének a tiszta tejét, hogy azon növekedjünk az üdvösségre (1Pt 2,2). **Ezért van az oltáron a kereszt előtt a kinyitott Biblia**.

János első levelének eredeti befejezése az igeszakaszunk utolsó mondata volt. „**Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: *örök életetek van*.**" (1Jn 5,13) Szinte ugyanez a János szerinti evangélium lezárásának tekintett igeszakasz, ahol az élet az örök élet: „Ezek pedig azért írattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben *életetek* legyen az ő nevében." (Jn 20,31)

Kedves Testvéreim! Hogyan győzzük le a világot? Jó hírem van. Ez már sokszorosan megtörtént. **A keresztség által el vagyunk pecsételve: Isten gyermekei vagyunk. Urunk a saját vérével mos újra és újra tisztára minket a kereszten – és minden úrvacsorában. A Szent Lélek pedig vezet minket az örök élet felé.** Mert „aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára." (Fil 1,6). Urunk és Istenünk – *ahogyan az oltár előtti igében hallottuk* – „mindnyájunkat név szerint szólítja" (Ézs 40,26b) és hiába van bizony olyan, hogy „elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak." *Mert* – „akik az

ÚRban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el." (Ézs 40,30-31) *Mert* – az Úr a kereszten – megmentette a lelkemet a haláltól, lábamat az elbotlástól. *Ezért* – az Úr színe előtt fogok járni az élők földjén. Örökké. Ámen.

Húsvét utáni 1. (Quasi modo geniti) vasárnap, 2025. április 27. MEÖT – Boldogok, akik nem látnak, és hisznek

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 20. fejezetének a 19.-től a 29. verseiben a következőképpen. „Aznap, amikor beesteledett, a hét első napján, ott, ahol összegyűltek a tanítványok – bár a zsidóktól való félelem miatt az ajtók zárva voltak – eljött Jézus, megállt középen, és így szólt hozzájuk: Békesség nektek! És miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. A tanítványok megörültek, hogy látják az Urat. Jézus erre ismét ezt mondta nekik: Békesség nektek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket. Ezt mondva rájuk lehelt, és így folytatta: Vegyetek Szentlelket! Akiknek megbocsátjátok a bűneit, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak. -- Tamás pedig, egy a tizenkettő közül, akit Ikernek hívtak, nem volt velük, amikor megjelent Jézus. A többi tanítvány így szólt hozzá: Láttuk az Urat. Ő azonban ezt mondta nekik: Ha nem látom a kezén a szegek helyét, és nem érintem meg ujjammal a szegek helyét, és nem teszem a kezemet az oldalára, nem hiszem. Nyolc nap múlva ismét benn voltak a tanítványai, és Tamás is velük. Bár az ajtók zárva voltak, bement Jézus, megállt középen, és ezt mondta: Békesség nektek! Azután így szólt Tamáshoz: Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, nyújtsd ide a kezedet, és tedd az oldalamra, és ne légy hitetlen, hanem hívő! Tamás pedig így felelt: Én Uram és én Istenem! Jézus így szólt hozzá: Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak, és hisznek." – Urunk, kérjük, hogy lépj be a mi lelkünk bezárt ajtaján is, hogy átélhessük a Te békességedet. Érezhessük meg a Te jelenlétedet a mindennapjainkban, az úrvacsorában és igéd erejében. Ámen.

Kedves Testvéreim! **A mai nap csaknem ugyanakkora ünnep, mint a húsvét.** Miért? Mert ez a húsvét nyolcadik napja. A nyolc pedig a teljesség száma: a hét -- ... után a plusz még egy. Azaz a nyolc az isteni transzcendencia száma. A nyolcban tör be az örökkévalóság a földi időbe. A nyolcban tör be az isteni világ a mi földi világunkba.

Jézus átment a zárt ajtókon, és megállt középen. Jézus *nem* úgy ment át a zárt ajtókon, mint Pallas Athéné a hókarú Nauszikaá zárt szobájába: fuvallat képében. Vagy mint Hermész, aki őszi szélként vagy ködként bújt át a kulcslyukon. Jézus egészen egyszerűen – keresztülment a falon. A kővel lezárt sírból való feltámadás után ez már igazán gyerekjáték volt… Miért tette ezt Jézus? Nem volt elég a győzni a kereszten, és utána: feltámadni? Nem. Nekünk, tamásoknak, sajnos semmi sem elég. És Jézus folytatja. És Jézus *soha* nem adja fel. Ma sem. *Nálad* sem. Jézus keresztülmegy a *Te* bezárt ajtóidon is, hogy békességet adjon *Neked*. Mert *mi vagyunk* a zárt ajtó. De ha valamit Jézus kinyit, akkor azt többé *soha senki* be nem zárhatja (Jel 3,8).

Jézus kétszer is így szólt a tanítványaihoz: "Békesség nektek!" Miért ismételte meg Jézus a köszöntését? Hát süketek voltak ezek a tanítványok? Nem. A „Békesség nektek!" nem „Jó napot kívánok!" volt. Mint ahogyan az igehirdetések elején a „Kegyelem nektek és békesség!" sem az. Jézus békessége olyan békesség, amelyet a világ nem adhat. Jézus békessége *teljes* és *örök*. Jézus békessége a *mi* örök életünk, amely már itt e földön elkezdődik

nekünk. Jézus a sebeinek a megmutatásával *folytatja* a békességének az odaajándékozását. Miért? Mert Ézsaiás ezt jövendölte Isten Szenvedő Szolgájáról, Jézusról: „Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen – az ő sebei árán gyógyultunk meg" (Ézs 53,5b). Amikor Jézus megmutatja a sebeit, akkor az élete árán megszerzett *örök békénket* mutatja meg – *nekünk*.

A tanítványok megörültek, hogy látják az Urat. A tanítványok ott rettegtek az Utolsó Vacsora emeleti szobájában. Minden ajtót bezártak. – Ebből a rettegő, ebből a szerencsétlen kis csapatból lett az egész kereszténység? Igen. Mert egyszer csak belépett közéjük még valaki: *Jézus*. És ez *pontosan* így van ma is. És aki az egyik pillanatban még élvhajhász, paragrafuscsavaró jogász volt, az a következő pillanatban már: Szent Ágoston lesz. Mert belépett a lelkébe: *Jézus*. És aki az egyik pillanatban még versenyt ivó botrányhős volt, az a következőben már: Assisi Szent Ferenc lesz. Mert belépett a lelkébe: *Jézus*. Lépjen be a *mi lelkünkbe is* Jézus!

Kedves Testvéreim! Békesség nektek! … **Éljük át, hogy Jézus békessége *meg-za-var-ha-tat-lan*.** Éljük át, hogy Jézus békessége *akkora* öröm, amely *minden* bánatot és *minden* félelmet fölülír. … ***Átéltük?*** Akkor ugye el tudjuk már azt képzelni, hogy *mekkora* örömmel kiáltották a tanítványok Tamásnak: ***Láttuk az Urat!!!!***

Igenám... De Tamás *nem látta* az Urat... Mert *nem volt ott akkor*, amikor Jézus először megjelent. A sokszor "hitetlen Tamásnak" nevezett Tamás zavarodott volt – *de nem hitetlen*. Ő volt az, aki Lázár halála után ezt mondta a többi tanítványnak: „Menjünk el Jézussal mi is, és haljunk meg vele együtt." (Jn 11,16) Tamás kérdezte meg Jézustól, hogy „Uram nem tudjuk hová mégy, honnan tudnánk akkor az utat?" Tamásnak erre a kérdésére mondta el Jézus az egyik legszebb önmeghatározását: *Én vagyok* az út, az igazság és az Élet (Jn 14,5-6).

Mindannyian tamások vagyunk. Tamások voltak az amerikai szenátus tagjai is, akik azt hitték Ceausescu és elődei emberkínzó rendszeréről, hogy a Szovjetúniótól független, demokratikus állam... Richard Wurmbrandnak, a romániai diktatúra börtöneiben megkínzott evangélikus lelkésznek, 1966-ban le kellett vetkőznie, és meg kellett mutatnia a sebeit a szenátus bizottsága és a TV kamerák előtt ahhoz, hogy elhiggyék: ez a rendszer bizony emberkínzó volt… Vannak Tamások a betegek között is. Radeczky Péter mellkas sebésznél ötödéves korában tüdődaganatot diagnosztizáltak. Megműtötték. Azóta kutya baja. Az a professzor tanította meg a szakmája alapjaira, aki műtötte. Ezzel a háttérrel, amikor tüdődaganattal jönnek az emberek hozzá, mély empátiával tudja mondani, hogy "*Tudom*, hogy ez mennyire fáj." Hosszú pályafutása alatt csak egyetlen beteg volt, aki (tamásként) csak akkor hitt, amikor látott. Neki levette az ingét, hogy megmutassa a műtéti sebet. A beteg a műtét után gyógyultan távozott…

Tamás "hitetlensége" segélykiáltás volt. Tamás, amikor elmondta a fogadkozását: „ha nem látom, nem hiszem", akkor ugyanúgy kiáltott fel, mint a néma ördögtől megszállott fiú apja: „Hiszek! Segíts a hitetlenségemen!" (Mk 9,24). Tamásra (és sokszor saját magunkra is…) elmondhatjuk Babits sorait: „Vak dióként dióban zárva lenni, S törésre várni: beh megundorodtam…"

És Tamás segélykiáltására válaszként nyolc nap múlva – *azaz ma, húsvét nyolcadán* – **Jézus *újra* bement a zárt ajtókon – *Tamás miatt***. És Tamás *látott*. És Tamás – *hitt*. És a hite bizonyságaként Tamásból szakadt ki az első, Jézushoz intézett ima: „*Én* Uram és *én* Istenem!" A kétszeres "én"-nel és az Ur**am**, Isten**em** birtokos ragjaival *személyes kapcsolat* jött létre Tamás és Jézus között. Kérjük el Jézustól ezt a személyes kapcsolatot *mi is*. Az

úrvacsorában *mi is* megérinthetjük a feltámadt Jézust, *mi is* a kezünkben foghatjuk az Ő sebeit. Támadjon hálaadó ima és hit bennünk is.

Jézus így szólt Tamáshoz: Mivel *látsz* engem, *hiszel*; *boldogok*, akik *nem* látnak, és -- *hisznek*. A „látsz" és a „hiszel" a görögben perfektumban áll. Azaz: Tamás látása és hite immár visszafordíthatatlan volt, *teljes* volt és *örök*. Azok, akik szemtől szembe nem láthatják a feltámadt Jézus emberi alakját, ***de mégis hisznek***: *MI vagyunk*. Jézus közelsége *nekünk is jelen* idejű!

Kedves Testvéreim! *Éljük meg Jézust* a mi mindennapjainkban! Éljük meg Jézust az úrvacsorában! Éljük meg Jézust – *a testet öltött igét* – az ige gyakori olvasásában és hallgatásában! És akkor: *igazak lesznek ránk* Péter apostol sorai: [Jézust] „szeretitek, pedig *nem láttátok*, őbenne hisztek, *bár most sem látjátok*, és *kimondhatatlan*, *dicsőült örömmel örvendeztek*, mert *elértétek* hitetek célját, lelketek üdvösségét" (1Pt 1,8-9). Rólunk szólnak Pál apostol sorai is: „a belső emberünk *mégis* megújul napról napra – mert *nem* a láthatókra nézünk, hanem a *láthatatlanokra*, mert a láthatók *ideig* valók, a láthatatlanok pedig *örökké* valók" (2Kor 4,16.18). És rólunk szólnak János apostolnak az oltár előtti igében hallott sorai is: „Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és az a győzelem, amely *legyőzte* a világot, a *mi hitünk*" (1Jn 5,4). Így legyen! Halleluja! Ámen.

Húsvét utáni 1. (Quasi modo geniti) vasárnap, 2026. április 12. MEÖT – Akik az Úrban bíznak, erejük megújul. És te? ...

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 40. fejezetének a 25.-től a 31. verseiben a következőképpen. „Kihez hasonlíthatnátok engem, kivel mérhetnétek össze? – mondja a Szent. Tekintsetek föl a magasba, és nézzétek: ki teremtette az ott levőket? Kivezeti seregüket szám szerint, mindnyájukat név szerint szólítja; olyan hatalmas és erőteljes, hogy egy sem mer hiányozni. Miért mondod ezt, Jákób, miért beszélsz így, Izráel: Rejtve van sorsom az Úr előtt, nem kerül ügyem Isten elé. Hát nem tudod, hát nem hallottad? Örökkévaló Isten az Úr, ő a földkerekség teremtője! Nem fárad el, és nem lankad el, értelme kifürkészhetetlen. Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi. Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el." Urunk, Megvalljuk, hogy mi sokszor olyan elkeseredettek és hitetlenek tudunk lenni. „Elfogyott az erőm!" – sóhajtjuk. És igazunk is van – mert tényleg elfogyott. De nem ez a baj. Hanem az, hogy a hitünk fogyott el. A hitünk abban, hogy Te Urunk, mindig adsz új erőt. Kérjük, hogy nyisd meg a mi szívünket több hitre. És még annál is többre. És akkor szárnyra kelünk, mint a sasok, futunk, és nem lankadunk meg, járunk, és nem fáradunk el. Ámen.

Kedves Testvéreim! Mihez kell most, a választási időben igazi erő? A békességhez, és a békesség elősegítéséhez a környezetünkben is. Ézsaiás próféta így próbálta észhez téríteni a saját népét: „Így szól az én Uram az Úr, Izráel Szentje: A megtérés és a higgadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erőt adna nektek!" (Ézs 30,13a) Bizony, a higgadtság és a béke erőt ad. Nemcsak a saját erőnket, hanem Isten erejét. „Mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene" (1Kor 14,33) – *ahogyan Pál apostol írta a Korinthusbelieknek*. Kedves Testvéreim! Kérjük el a mi Urunk erejét a saját békességünk megőrzéséhez, és a környezetünkben való békesség teremtéshez is ezekben a napokban.

Ézsaiás az előbb hallott igéjének azonban sajnos folytatódnia is kellett... „Így szól az én Uram az Úr, Izráel Szentje: A megtérés és a higgadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erőt adna nektek! – *és itt jön az ige folytatása:* -- De ti – nem akarjátok..." (Ézs 30,13). Ézsaiás népe nem akarta a higgadtságot és a békét. Ézsaiás népe: elbukott. Városukat és Templomukat lerombolták, őket pedig ötven évre fogságba vetették Babilonban.

Megfáradt, reményvesztett nép lett Izráel népe két generációval Jeruzsálem elpusztítása után, a babiloni fogságban. Erről a megfáradt népről szólt az eredeti igeszakaszunk. Aki tehette, hasonult az elnyomókhoz, és őseit, hitét feledve, jólétben élt. A többi: – ette a vendégmunkások sanyarú kenyerét, és hetente egyszer gyász istentiszteletre gyűlt össze – siratni mindent, ami már rég elveszett. Depressziós egy állapot, ugye? Ebben a helyzetben kezdte meg a működését egy ismeretlen próféta, deutero-Ézsaiás, aki a könyveit Ézsaiás próféta könyveihez csatolta hozzá. Az ő első igehirdetéseinek az egyikét olvastuk el a mai igénkben. Deutero-Ézsaiás a nyomorúság közepén is látta Isten erejét. Mert **Isten soha nem fárad el – a segítésünkben sem**.

Isten segítsége sokszor megdöbbentő és érthetetlen. Hadd meséljem el nektek Debóra történetét. Debóra négy éves volt. Aznap korábban engedték haza a zsidó elő-iskolából. Örömmel futott fel a szüleihez. Nem is figyelt fel arra, hogy ismeretlen emberek állnak a lépcsőházban. Ahogyan belépett a lakásba: a szülei nagy pakolásban voltak. Ránéz az anyja hidegen, elutasítóan: „*Hát EZ mit keres itt?*" Hátranéz az apja, és ráüvölt dühösen: „*Takarodj el innen! Semmi keresnivalód nincsen itt! Menj haza a szüleidhez!*" Debóra semmit sem értett. Lelkében teljesen feldúltan, magán kívül rohant át a szomszéd házba, ahol a nagybácsi élt. Hogyan tehették ezt vele a szülei…? Az utolsó pillanatban érkezett… A nagybácsi még éppen meg tudta menteni attól, hogy elhurcolják őt is a koncentrációs táborba…

Kedves Testvéreim! Biztosak vagyunk abban, hogy mindig értjük, hogy milyen az, amikor Isten éppen megmenti az életünket? Vagy csak perlekedünk Istennel, mint Izráel népe: „rejtve van a sorsom, nem kerül ügyem Isten elé" (Ézs 40,27). Mit hiszünk Istenről? Hogy ő egy hivatalnok? Ott van valahol előtte a mi aktánk is, de mára már elege volt, és kiment cigizni? Hiszen – *hallottuk a mai igéből* – még a csillagokat is név szerint ismeri (Ézs 40,26). Kiszámolták, hogyha a világűrben lévő égitesteket egy-egy porszemnek képzelnénk, akkor Magyarország egész területét hetven centi magas porrétegben fednék be. Ennyi csillagra van gondja az Úrnak. Tekintsünk fel a magasba gyakrabban, és jusson ez eszünkbe mindig!

Isten örökkévaló, mindig teremtő, nem fárad el, nem lankad el, értelme kifürkészhetetlen (Ézs 40,28). Kedves Testvéreim! Isten értelme csak azoknak kifürkészhetetlen, akik nem bíznak benne. Mit mond Pál apostol a Korinthusiaknak – és nekünk személy szerint is? „Mert ki értette meg az Úr szándékát, hogy őt kikutathatná? Bennünk pedig a Krisztus értelme van" (1Kor 2,16). Kedves Testvéreim! BENNÜNK pedig a Krisztus értelme van! A Krisztus értelme nem más, mint az Atyában való rendíthetetlen bizalom értelme. Ez a rendíthetetlen bizalom ad nekünk erőt. Emlékezhetünk a 84. zsoltárra az öröm és ujjongás március 15.-i vasárnapjáról: „Boldog az az ember, akinek te vagy az ereje, aki a te utaidra gondol. Ha a Siralom völgyén is mennek át, források völgyévé teszik azt, az őszi eső is elárasztja áldásával. Újult erővel haladnak, és megjelennek Istennél, a Sionon." (Zsolt 84,8). Mert mi a mi igazi célunk, kedves testvéreim? Egy élethivatás? Egy biztos egzisztencia? Egy jó házasság? Egy szép család? Persze, ez mind. De bármelyik csak akkor lesz tényleg jó, és tényleg biztos, ha mindegyik ugyanoda vezet: Istenhez. Ha nem Isten felé tart az egzisztencia, a hivatás, akkor karrier és csalódás lesz belőle. Ha nem Isten felé tart

a házasság, a család, akkor széttartás lesz belőle. Mindentől csömört lehet kapni ezen a világon, mert az ember igen hamar eljut oda, ahová a sokat tapasztalt prédikátor: „*Minden hiábavalóság…*” Egyetlen dolog a kivétel. Az Isten. A Teljességet nem lehet soha elunni. A szeretet Teljességébe nem lehet soha belefásulni. Erőt ad mindig, és ez az erő mindenre szétsugárzik. Egzisztenciára, hivatásra, családra, békességteremtésre – mindenre.

Ezért van az, hogy minden egyes istentisztelet erőosztás. Én idejövök már négyre. Akkor még erősnek érzem magam, mert aludtam délután. Előkészítek mindent ötig, és csendes imádságban itt ülök hatig. Én hajnali ember vagyok. Négykor, vagy már előtte felkelek. Este hatkor a biológiai órám „itt az idő, aludni kell menni-t” jelez. Ahogyan itt ülök, erőtlen leszek. Ekkor jöttök ti. Elkezdünk beszélgetni. És ez alatt – *ki tudja, hogy hogyan* – a gyülekezet erejével engem Isten feltölt. És ezt a kirobbanó erőt tudom a legtöbb esetben átadni nektek fél héttől fél nyolcig, az istentisztelet alatt és után. Látjátok? Egymásnak adunk erőt! De nem a sajátunkból! Abból, amit Istentől kaptunk.

A bevezető zsoltárban a „ma született csecsemőkről” volt szó. Azokról a „csecsemő-keresztényekről”, akik a keresztény tradíciók szerint húsvétkor kapták meg a keresztséget. Nézzünk magunkra kedves testvéreim! Mi mindannyian csecsemők vagyunk. **Mi az, ami a bevezető zsoltár szerint erős felnőtté táplál minket? „Az igének tiszta tejét kívánjátok, hogy azon növekedhessetek az üdvösségre.”** Az igének a tiszta teje az, ami erőt ad nekünk. Éjünk gyakran Isten igéjével. Így növünk fel. Így kapunk erőt.

Pál apostolnak ezt mondta Isten: „Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” Így folytatta Pál: „Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért – *Krisztusért* – örömöm telik erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongattatásokban, mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős” (2Kor 12,9-10). És Pál apostol, amikor börtönbe került így folytatta ezt a gondolatot, immár a konkrét, akár halálbüntetést is tartalmazó élethelyzetére utalva: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem” (Fil 4,13). Kedves Testvéreim! A megtestesült igében, a Krisztusban növünk fel. A Krisztusban kapunk erőt.

Kérjünk Urunktól több hitet. És akkor: bennünk is a Krisztus értelme lesz, ami megérti azt is, amikor Isten a fájdalmakon át visz minket saját magához közelebb. Lássuk meg, hogy az életünk akkor halad jó felé, ha Isten felé halad. Mindenben. Egzisztenciában, hivatásban, családban. Mindenben. Éljük át, hogy minden istentisztelet egy erő-osztás. Mi az, ami megnöveli az erőnket – a békesség teremtésben is? Isten tiszta igéje. A szívünkbe hatoló ige. És akkor: mindenre lesz erőnk a Krisztusban. És akkor: „akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el” (Ézs 40,31). Ámen.

Húsvét utáni 2. (Misericordia Domini, Jó Pásztor) vasárnap, 2023. április 23. MEÖT – Kérve kérünk: Növelj minket a Te pásztoraiddá, Urunk!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Jakab apostol levele 5. fejezetének a 13.-tól az utolsó verséig a következőképpen: „Szenved-e valaki közöttetek? Imádkozzék! Öröme van-e valakinek? Énekeljen dicséretet! Beteg-e valaki közöttetek? Hívassa magához a gyülekezet véneit, hogy imádkozzanak érte, és kenjék meg olajjal az Úr nevében. És a hitből fakadó imádság megszabadítja a szenvedőt, az Úr felsegíti

őt, sőt ha bűnt követett is el, bocsánatot nyer. Valljátok meg azért egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének. Illés ugyanolyan ember volt, mint mi, és amikor buzgón imádkozott azért, hogy ne legyen eső, nem is volt eső a földön három évig és hat hónapig. Aztán ismét imádkozott, és az ég esőt adott, és a föld meghozta termését. Testvéreim, ha valamelyikőtök eltévelyedik az igazságtól, és megtéríti valaki, tudja meg, hogy aki megtérített egy bűnöst a tévelygés útjáról, megmenti annak a lelkét a haláltól, és sok bűnt elfedez." Urunk: te tudod, hogy mennyire magunkra tudunk maradni a sok nyomorúságunkban. Add nekünk az ezekből kiszabadító imádság közösségének erejét igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Jakab apostol levele brutális hirtelenséggel fejeződik be** az igeszakaszunk végével. Kiesett volna a toll Jakab kezéből? Nem jutott volna ideje Jakabnak egy tisztességes elköszönő, vagy Istent dicsőítő levélzáró formula leírására? Ez is megeshetik… De sokkal valószínűbb az, hogy **Jakab a levele lezárásának a hirtelenségével is hangsúlyt akart adni a záró igeszakasz fő üzenetének – az imádság erejének**.

Valóban „**nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének**" (Jak 5,16b). Az eredeti görög szövegben a „buzgó könyörgés" olyan könyörgés, amely Isten „energiájával", Isten erejével köti össze az embert. **Az imádság nem szavak „imaszerű" kimondása – hanem *közösség az Istennel*. Isten *ereje* mozdul meg abban, aki a szíve és a lelke mélyéből imádkozik. Isten *ajándéka* az imádság. *Szabad* nekünk Istenhez kiáltani!** Csak egyvalami különböztet meg bennünket a bűn rabjaitól – és ez éppenhogy: az imádság.

Jakab apostol a levele korábbi részeiben maga írja, hogy **az igazi imádság olyan, amit az ember „hittel kér, semmit sem kételkedve"** (Jak 1,6a). Van olyan imádság is, amelyet az ember nem kap meg, mert rosszul kéri: csupán az élvezeteire akarja eltékozolni (Jak 4,3) – írja Jakab. Áthoszi Porfíriosz szerint „**Istent nem kell tájékoztatni a mi szükségleteinkről**." Isten nagyon is tisztában van azzal, hogy mi milyen helyzetben vagyunk – és mi lenne a jó nekünk. És higgyük el: Isten pontosan ezt, a legnagyobb jót akarja nekünk – csak sokszor mi *magunk* nem jövünk rá arra, hogy mi az, amire nekünk úgy igazán szükségünk van. Isten tehát nem vár információkat tőlünk – és nem szorul rá a mi dicséretünkre sem. Isten nem unatkozik: nem vágyik buzgó társalkodókra sem, akik kitöltsék üres perceit. Bátran öntsük ki tehát a szívünket Istennek – hiszen Isten a saját Fiát értünk feláldozó, velünk szenvedő Isten. De ha megkönnyebbült már a szívünk, akkor még véletlenül se fejezzük be az imát ott és akkor, hiszen *éppen akkor* következne *az ima igazi része*: amikor végre már mi hallgatjuk Isten szavát, és nem mi akarjuk telefuruzsolni az Ő fülét a mi nagy-nagy-nagy bajainkkal. Hasonlatosakká lennénk ugyanis így ahhoz az emberhez, aki útban hazafelé buzgón fohászkodott Istenhez egy parkolóhelyért – majd amikor talált egyet, akkor így szólt: „Uram, most már nincs Rád szükségem – innen már én is megoldom egyedül…"

Az igazi imádság más, mint a szokványos emberi imádság – azért, mert felülről való. „Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell – de maga a *Lélek* esedezik értünk kimondhatatlan fohászkodásokkal." (Róm 8,26b) – olvashatjuk Pál apostoltól a Rómaiakhoz írt levelében. **Az igazi imádság nem a mi saját ügyünk iránt – hanem *Isten ügye* iránt könyörög. A mélyen, a buzgón, az Isten erejével eltelten imádkozó ember figyelmes, csendes, nyitott lélekkel *megérzi* Isten akaratát – és szavakba formálja azt.** Jakab apostol levele tehát nem az imádság hasznáról – hanem az igazi ima természetéről és annak nagy erejéről szól.

Az imádságban létrejövő közösség Istennel – belőlünk, imádkozó emberekből is közösséget formál. Isten közösségét – Isten nyáját. Az ima a Szentlélek erejével létrehozza, és egyben erősíti is a testvéri összetartozást. Ennek nagyon sok formája lehet. Az egyik a kölcsönös bűnvallás. Kedves Testvéreim! Nézzünk magunkba: mi sokszor nem annyira a bűntől magától, hanem annak a nyilvánosságra kerülésétől félünk igazán… **Indítson a Szentlélek minket arra, hogy megvalljuk egymásnak bűneinket.** Ne csak a liturgia kötött menetében, hanem testvéri beszélgetésekben is. Az evangélikus egyházban *ugyanúgy* él a gyónás gyakorlata, mint például katolikus testvéreinknél. *Én is* szeretettel várok tehát bárkit egyéni gyónásra. De megtehető ez az egymás közötti beszélgetésekben is: **„Valljátok meg azért egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok."** (Jak 5,16a). **A második rész legalább annyira fontos, mint az első. *Nem azért* kell ugyanis a bűneinket megvallani, mert megkönnyebbülünk, ha a szívünket kiönthetjük, hanem azért, mert csak a bűnvallásra következhet a testvér szájából a bűnbocsánat meghirdetése – és az ezért való imádság. Kölcsönös megvigasztalódást ad egy ilyen beszélgetésben Isten nekünk**. Ez az, amit Luther Márton a testvérek kölcsönös beszélgetésének és vigasztalásának („mutuum colloquium et consolatio fratrum"-nak) nevezett a Schmalkaldeni cikkekben, 1536-ban.

Kedves Testvéreim! **Legyünk nyitottak arra, hogy ilyen testvéri beszélgetésekben is adjunk segítséget összekuszálódott életű testvéreinknek.** Merthogy ha magunkba nézünk, akkor rájöhetünk arra, hogy – valamilyen mértékben *mi magunk is* összekuszálódottak vagyunk éppen. **Térítsük vissza *egymást* a tévelygések útjairól.** Beszélgetésekkel, életpéldánkkal, szeretettel, imádsággal, testvéri befogadással. Érezzük meg, hogy minden ilyen testvéri beszélgetésünk – Jakab apostol szavaival élve – „sok bűnt elfedez" (Jak 5,20b). Az eredeti görögben ez a „sok" nem szimplán sok, hanem *nagyon-nagyon nagyon* sok. Azaz: az ilyen beszélgetések *erősen megtisztítják*, Istenhez közelebb viszik és *kiemelik* a bűneikből a beszélgető partnerek *mindegyikét* – hogy Krisztus Urunk keresztáldozata miatt elnyerjék a bűneiktől való megváltást, itt e földön – és a mennyben egyaránt.

Vigyázzunk azonban arra, hogy a „tévelygésből való térítő munkánk" közben még véletlenül se gondoljunk arra, hogy *minket magunkat* nem kellene legalább *valamennyire* megtéríteni még. *Mindenkinek* szüksége van erre. Kinek ebben – kinek abban… *Én is* hasznát venném egy kis térítésnek! Várom bármelyiketeket tehát, hogy térítsen engem magamat is. (*Sor is került már az én térítésemre nem egyszer. Például az online bibliakörökön – kapcsolódjatok oda be többen – vagy a csendesnapon. Abból meg ősszel lesz a következő egynapos, gyertek majd minél többen.*) De ne feledjük: nem gyűjthetünk magunknak „jó pontokat" Istennél az általunk megtérített lelkekkel. **A rámenős keresztyének nem kedvesek Isten előtt.** Ahogyan Ferenc pápa idézte az elődjét, Benedeket: **Az egyház nem térítéssel nő. Az egyház vonzással terjed.**

Az imádságban létrejövő közösség Istennel – Isten nyájává formál bennünket. Isten nyájának a pásztora Jézus Krisztus, „a Jó Pásztor, aki életét adja a juhokért" (Jn 10,11) – ahogyan hallhattuk az oltár előtt felolvasott mai igénkben. A Jó Pásztor elmegy a századik elkóborolt bárány után is, visszahozza, és újra beemeli a bárányok közösségébe.

Kedves Testvéreim! **Az imádság ereje *ugyanígy* emel be minket *magunkat* is Istennek, Jézusnak és a Szentléleknek a szeretetkapcsolatába. Így és ezáltal válhatunk mi magunk is pásztorokká. Érezzük meg a felelősséget egymásért – és egymás üdvösségéért!** És hallgassuk nyitott szívvel Urunkat, Jézus Krisztust, aki a Máté szerinti evangéliumban „Amikor látta a sokaságot, megszánta őket, mert elgyötörtek és elveszettek voltak, mint a

juhok pásztor nélkül. Ekkor így szólt [Jézus a] tanítványaihoz: **Az aratnivaló sok, de a munkás kevés: kérjétek tehát az aratás URát, hogy *küldjön* munkásokat az aratásába."** (Mt 9,36-38)

Ma, az elhívás vasárnapján kérjük Mennyei Atyánkat, hogy töltse be kegyelmével a földet – és *küldjön* pásztorokat az Ő gyülekezeteibe! Kérjük arra, hogy hívjon el minket magunkat is arra a szolgálatra, amelyre Ő rendel. „A békesség Istene pedig, aki az örök szövetség vére által kihozta a halottak közül a mi Urunkat, Jézust, a juhok nagy pásztorát, tegyen készségessé" minket „akaratának teljesítésére" (Zsid 13,20-21a). **Ámen.**

Húsvét utáni 2. (Misericordia Domini, Jó Pásztor) vasárnap, 2024. április 14. MEÖT – Kóborolsz, vagy haladsz?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 10. fejezetének a 11.-től a 15.-ig, valamint a 27. és a 28. verseiben a következőképpen: "Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért. Aki béres és nem pásztor, akinek a juhok nem tulajdonai, az látva, hogy jön a farkas, elhagyja a juhokat, és elfut, a farkas pedig elragadja és szétkergeti őket. A béres azért fut el, mert csak béres, és nem törődik a juhokkal. Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem, ahogyan az Atya ismer engem, én is úgy ismerem az Atyát, és én életemet adom a juhokért. – Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el soha, mert senki sem ragadhatja ki őket az én kezemből." – Feltámadt Urunk, Jézus Krisztus! Mi olyan sokszor olyanok vagyunk, mint a pásztor nélküli juhok: elcsigázottak és kimerültek. Köszönjük, hogy újra és újra megvédsz, és a jó útra hívsz bennünket. Kérjük, hogy halljuk meg a Te hívó szavad – igéd erejével! Ámen.

Kóborolsz vagy haladsz? Ez volt a mai istentiszteletünkre hívó alapkérdés. Sokan úgy gondolhatjátok, hogy egyértelmű válaszotok van erre a kérdésre. "*Hát persze, hogy haladok, Péter! Miért kóborolnék? Sikeresen végzem a tanulmányaimat. Növekednek a szakmai tapasztalataim. Gazdagodnak az emberi kapcsolataim. Most meg itt ülök, és hallgatom az igehirdetést. Kell ennél több?*" Lehet, hogy nem kell ennél több. De vajon *biztosan* nem?

Hogyan kezdi Jézus a mai igeszakaszt? „Én vagyok a jó pásztor". (Jn 10,11a) Ez az igés lapok ezreire rákerült mondat azonban másként van az eredeti görög szövegben. A szó szerinti fordítás így hangzik: „Én vagyok a pásztor, a jó." Én vagyok *a* pásztor. Jézus nem a sokféle pásztor közül az egyik olyan, aki jó. Azaz: okosan kitanulta a pásztorságot, még diplomája is van róla, és jól ért hozzá. Jézus <u>*A*</u> pásztor. Az <u>*egyetlen*</u> pásztor. Nincs más pásztor rajta kívül. Emlékezzünk vissza egy másik, Jézust a Mennyei Atyával azonosító „én vagyok"-kal kezdődő jézusi mondásra: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem mehet az Atyához, *csak* énáltalam. (Jn 14,6). Jézus az *egyetlen* út. Az *egyetlen* pásztor. Az, aki nem a Jézusban van, nem pásztor. Legfeljebb azt *hiszi* magáról, hogy pásztor – de csak béres.

Honnan derül ki, hogy ki az, aki *a Jézusban élve* segít másokat az útkeresésben? Onnan, hogy mit csinál, amikor nagy baj lesz. A béres – elfut. A pásztor – az életét adja a juhokért. Ruben Östlund 2014-es filmjét, a Lavinát jelenleg a Belvárosi színházban játsszák

– egy igen jó feldolgozásban. Francia Alpok, luxusszálló, apa, anya és két gyermek pihennek a teraszon. A távolban – elindul egy kisebb lavina. Az apa filmezi a mobilján. Közben a kis lavina baromi nagy lavina lesz… A terasz felé veszi az útját… Az apa a mobilját a kezében szorongatva, a feleségét és a gyermekeket a teraszon hátrahagyva – berohan a hotelbe… A család kint rekedt maradékát belepi a hófelhő… Tegyük fel magunknak a kérdést. Ha hasonló helyzetbe kerülnénk, mit fognánk a kezünkbe? A mobilunkat? Vagy a családunkat? Nem igazán jó válasz erre az, hogy: „*Hát ja! Milyen egyszerű dolga volt Jézusnak! Neki nem volt mobilja…*" Jézusnak családja sem volt. Amikor a családja kereste, Jézus kinyújtotta kezét tanítványai felé, és így szólt: „Íme, az én anyám és az én testvéreim! Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, *az* az én testvérem és az én anyám." (Mt 12,49-50). Kedves Testvéreim! *Mi vagyunk* Jézus családja. *Minket* ment meg, ha jön a lavina. *Értünk* áldozta fel magát a kereszten. Mi pedig – ahogyan János apostol írta az első levelében – „Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért." (1Jn 3,16)

Ennyire nehéz dolga lenne egy keresztyénnek? Állandóan várnia kellene a lavinát, hogy az életét adhassa a szeretteiért? Nem. Itt megint az eredeti görög szöveg siet a segítségünkre. A János által írt evangéliumi leírásban és levelekben mind a kilenc alkalommal az „életét adja" kifejezést a „lelkét kiteszi" „az életét kockára teszi" „az életét rendelkezésre bocsátja" kifejezésekkel is le lehet fordítani. Sokféle módja van tehát annak, hogy mások rendelkezésére bocsássuk a mi életünket – adva nekik időt, szeretetet, gondoskodást, mosolyt – és persze mentve is őket, ha akkora már a baj.

Úgy gondolom, hogy kezdjük most már megérteni azt, hogy az, hogy Jézus a jó pásztor, nem okvetlenül csak azt jelenti, hogy mi vagyunk a buta birka. A János szerinti evangélium egy későbbi része ugyanezt így fogalmazza meg: „Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja – barátaiért" (Jn 15,13). Kedves Testvéreim! Mi Jézus *barátai* vagyunk. Azok a barátai, akikből ha egy is elveszik, otthagyja érte a többi kilencvenkilencet, és elmegy megkeresni. Azok a barátai, amelyeket még a szombati ünnepnapon is kiment a gödörből – ha beleesünk. Azok a barátai, akiket saját magával vendégel meg – akárhányszor csak kimerültek és elcsigázottak vagyunk. Ahogyan az oltár előtti igében hallottuk: „Az elveszettet megkeresem, az eltévedtet visszaterelem, a sérültet bekötözöm, a gyengét erősítem, a kövérre és az erősre vigyázok." (Ez 34,16) – Merthogy akkor kell vigyázni ránk a legjobban, amikor olyan nagyon erősnek érezzük magunkat…

Kóborolunk, vagy haladunk? Talán kezdünk már rájönni, hogy a kérdésre a válasz nem attól függ, hogy *hogyan* haladunk: tempósan, vagy túl lassan. Megdöbbentő módon nem is attól függ, hogy *hova* haladunk, azaz: a diploma felé, a családalapítás felé, a biztos egzisztenciateremtés felé… **A „Kóborolunk vagy haladunk?" kérdésre a válasz *egyedül* attól függ, hogy ki *után* megyünk?** Ha Jézus után megyünk, akkor – haladunk. Ha nem Jézus után megyünk, akkor – *akármilyen szépen is megyünk, és akármilyen földi értelemben jó irányba is megyünk* – bizony csak kóborolunk…

„*Ez tök szép. De honnan tudhatom meg azt, hogy éppen most hova megy Jézus? Én szeretnék utána menni. De hát az előbb is kinéztem az ablakon, és nem láttam, hogy ott Jézus menne valahová…*" Jézus válasza erre a kérdésre az, hogy „én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem" és „az én juhaim hallgatnak a hangomra" (Jn 10,14b.27a). Itt jött el az idő, kedves testvéreim, hogy tanuljunk egy kis bölcsességet a birkáktól. A birkák lehet, hogy buták és még büdösek is – de valamit nagyon tudnak… Henry Vollam Morton volt az első, aki a szentföldi utazása során feljegyezte, hogy amikor hirtelen vihar kerekedett, két nyáj a

pásztorai vezetésével ugyanabba a barlangba menekült be. Ahogyan elült a vihar, a két pásztor a barlang bejáratának a két szélére állt, és hívni kezdte a juhait. És a két nyáj – darabra precízen – szétvált. Minden juh a saját pásztorához ment – mert az *ő juhai hallgattak a hangjára*. Morton annyira belelkesedett, hogy megkérte a két pásztort, hogy tereljék vissza a nyájakat a barlangba. Majd beöltözött az egyik pásztornak a ruhájába, és megtanulta a pásztor füttyét. De nem volt egyetlen birka sem, aki hozzá ment volna…

Kóborolsz vagy haladsz? *Ismerd fel* Jézus hangját az életedben. Akkor majd haladni fogsz. Hogyan? A Biblia rendszeres olvasása nagyon jó tanítómestered ebben. Mert olyanok voltunk, mint a tévelygő juhok, de *megtértünk* lelkünk pásztorához (2Pt 2,25). Ahogyan a 357-es evangélikus énekünk mondja: „Jézus, boldogságom, Közeledbe vágyom, Te vagy örömöm. Lelkem üdvösségét, Az életet, békét Neked köszönöm. Megváltóm, jó pásztorom, Nálad nagyobb, drágább kincsem Égen-földön nincsen. Jézus, rád tekintek, S múló földi kincset – Nem keresek én. Hírnevet, nagyságot, Sikert itt nem várok, Csak te légy enyém!”

Kedves Testvéreim! Ha *így* haladunk Jézus után, akkor elmondhatjuk: Az ÚR az én pásztorom, nem szűkölködöm. (Zsolt 23,1). Mert legyen bár szükségben vagy bőségben részünk – odabent, ahol az életünk magva van – szűkölködni soha nem fogunk. Miért? Mert egy kimondhatatlan biztonság és öröm vár ránk, amely már itt, e földi életben is megtapasztalható. Milyen módon? Úgy, ahogyan Jézus mondja: „Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én *örök életet adok* nekik, és nem vesznek el *soha*, mert *senki* sem ragadhatja ki őket az én kezemből.” (Jn 10,27-28).

Befejezésként imádkozzuk Simai Mihály szavaival: Mintha zenébb lenne a csend, és közelébb lenne a Fent – az égi falon. Mintha a kéz lelne csodás mennyei rést, s nőne tovább egyre a rés. Mintha látszana már az égi Egész – s benne az Úr Szent Fia már – mint aki hív – mint aki vár. Ámen.

Húsvét utáni 2. (Misericordia Domini, Jó Pásztor) vasárnap, 2025. május 4. MEÖT – Ki a jó pásztor?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ezékiel próféta könyve 34. fejezetének a 10.-től a 16. valamint a 31. verseiben a következőképpen. „Így szól az én Uram, az Úr: Én most a pásztorok ellen fordulok, és számon kérem tőlük a nyájamat. Gondoskodom róla, hogy ne ők legeltessék a nyájat, magukat sem fogják többé legeltetni a pásztorok. Kiragadom szájukból juhaimat, és többé nem esznek belőlük. Mert így szól az én Uram, az Úr: Majd én magam keresem meg juhaimat, és én viselem gondjukat. Ahogyan a pásztor gondját viseli a nyájnak, amikor ott áll juhai között, amelyek szét voltak szóródva, úgy viselem gondját juhaimnak. Kiszabadítom őket mindenünnen, ahová csak szétszóródtak egy felhős, borús napon. Kivezetem őket a népek közül, és összegyűjtöm az országokból, azután beviszem őket a saját földjükre; Izráel hegyein, a völgyekben és az ország minden lakóhelyén fogom legeltetni őket. Jó legelőn fogom legeltetni őket, és Izráel magas hegyein fognak majd tanyázni. Jó tanyájuk lesz, ott heverésznek, és kövér legelőn legelésznek Izráel hegyein. Én legeltetem juhaimat, és én keresek nekik pihenőhelyet – így szól az én Uram, az Úr. Az elveszettet megkeresem, az eltévedtet visszaterelem, a sérültet bekötözöm, a gyengét erősítem, a kövérre és az erősre vigyázok; úgy legeltetem őket, ahogy kell. Mert ti az én juhaim, az én legelőm nyája vagytok. Emberek vagytok, én pedig Istenetek! – így szól az én Uram, az Úr.” Urunk, Te vagy A pásztor. Kérjük, hogy lehessünk mi tényleg a Te juhaid, a Te legelőd nyája. Kérjük Urunk,

add meg nekünk azt, hogy jó pásztorokká válhassunk mi is, megkeresve, visszaterelve, bekötözve, erősítve és vigyázva minden testvérünkre. Kérjük, hogy élhessünk Urunk a Te legelődön úgy, ahogyan kell. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ezékiel korában az uralkodókat hívták pásztornak. Jézus korára a pásztor már lenézett foglalkozás lett.** A nyáját nem hagyhatta ott. Nem mehetett fel Jeruzsálembe az ünnepekre. Koszos volt, és büdös. A bíróságon sem lehetett tanú. **Ezzel a lenézett, koszos és büdös pásztorral azonosítja magát Istennek a jászolban született Fia: Jézus.**

Ki a jó pásztor? Jézus az. Ráadásul az eredeti görög szöveg nem is úgy szól, ahogyan az oltár előtti igében a fordításunk, mert Jézus nem azt mondja a hét közül az egyik önmeghatározásaként, hogy „én vagyok a jó pásztor" (Jn 10,11). Jézus azt mondja magáról, hogy én vagyok **A** pásztor, a jó. Azaz: Jézus az *egyetlen* pásztor, *A* pásztor. *Nincs más pásztor* rajta kívül. Mindenki más csak Jézus megbízásából, csak Jézust követve pásztorol. Az eredeti görögben a jó pásztor jelzője, a jó, nem *agathosz*, azaz Jézus nemcsak egy *erkölcsileg feddhetetlen*, *jó jellemű* pásztor, pláne nemcsak egy olyan pásztor, aki *jól ért* a szakmájához, azaz *pásztornak jó*. A jó az eredeti görögben *kalosz*, azaz nemes, eszményi, vonzó, tökéletes pásztor. **Jézus a *tökéletes* pásztor. *Nincs*, mert *nem létezhet* nála *jobb* pásztor.**

Ha a pásztor jó, akkor – *hallottuk az előbb Ezékieltől* – **a juhoknak jó tanyája lesz, és ott *heverésznek*** (Ez 34,14b). A juh önfejű állat. Csak akkor heverészik, ha 1.) tele van a hasa, és 2.) ha teljes békességben van. **A „tele hasat", azaz: a teljes elégedettséget, mi, mindennel elégedetlen emberek *csak* Jézustól kaphatjuk meg. A teljes békességet mi, békétlen emberek szintén *csak* Jézustól kaphatjuk meg.**

A jó pásztor megkeresi az eltévedt bárányt (Lk 15,4), **visszatereli, és** – *ha kell* – **bekötözi** (Ez 34,16a). A jó pásztor erősíti a gyengét. A jó pásztor gyógyít. Ugyanakkor: a jó pásztor vigyáz az erősre és a kövérre is. **Mire vigyáz a jó pásztor az erőseknél?** Hogy a magukat erősnek gondolók ne ökleljék fel a gyengét. Hogy a magukat erősnek gondolók ne szorítsák ki a gyengéket a legjobb mezőkről. Hogy a magukat erősnek gondolók ne menjenek a saját fejük után – a vesztükbe rohanva, és a vesztébe rántva ezzel az egész nyájat is.

Mi *mindent* adhat még a jó pásztor? Megtaláljuk a választ az úrvacsorai imádságban: „Urunk, add meg most mindenkinek azt, amire *szüksége van*." A kételkedőnek hitet, a gyengének állhatatosságot, a keményszívűnek megtérést, az elesettnek új erőt, az aggódónak megnyugvást és a szomorkodónak vigasztalást. Végezetül és legfontosabbként: a jó pásztor *életét* adja a juhokért (Jn 10,11b).

Mindez idáig nagyon szép és jó. Ha csak ennyi lenne a mai igeszakaszunk, már akkor is igen sokat gazdagodtunk volna Jézus ismeretében. Csakhogy a mai igeszakaszunk nem így kezdődik! Mi is volt a kezdő sora? „Így szól az én Uram az Úr: Én most a pásztorok *ellen* fordulok, és *számon kérem* tőlük a nyájamat." Ezékiel prófétát Júdea akkori vezetőivel együtt Jeruzsálem pusztulása előtt 11 évvel vitték el a babiloni fogságba. Ezékiel akkor írta le ezeket a sorokat, amikor megérkezett hozzá Jeruzsálem pusztulásának a híre. „*Ja! Akkor minden stimmel!*" – dől itt elégedetten hátra Dönci – „*Azzal kezdted, hogy Ezékiel korában az uralkodókat hívták pásztornak. Azaz: Ezékiel a saját dühét írta itt le Júdea akkori urai ellen, akik romlásba vitték az országot*". Igazad van Dönci. De mégsem dőlhetünk hátra elégedetten… **Ezékiel Ura, *a mi Istenünk*, *mirólunk* is beszél, amikor azt mondja, hogy „Én most a pásztorok ellen fordulok, és számon kérem tőlük a nyájamat."**

Kedves Testvéreim! Csaknem mindannyian kerültünk már valamilyen vezető pozícióba. Sokan demonstrátorok, oktatnak, vagy órai keretek között, vagy magánúton. De ha semmi ilyent nem csinálsz, akkor is jó eséllyel van húgod, öcséd – *vagy más háziállatod*… De ha még ez sincs, akkor is itt vagy a gyülekezetben. Mindazok, akik itt vannak, *rád is vannak bízva*. A „hogy vagy kör" az istentiszteletek elején messze nem csak azért van, hogy elmondhassuk saját magunkról azt, hogy minek örültünk, vagy mi bántott, hanem azért is, hogy törődésben, imádságban, leleményes szeretetben hordozzuk mindazt, amit a többiektől hallottunk.

Hallottuk az oltár előtti igében és az előbb is: a jó pásztor életét adja a juhokért. A béres meg, ha jön a baj, akkor éppen fordítva: elfut. **Hogyan van ez? Nekünk is vértanúnak kell lennünk, mint Jézusnak a kereszten?** Nem. Az „életemet adom a juhokért" az eredeti görögben azt jelenti, hogy „lelkemet is leteszem, kiteszem, kockára teszem a juhokért". Azaz: *minden tőlem telhetőt* megteszek a társaimért. És itt a *tőlem telhetőn* is hangsúly van. Azt Urunktól kell elkérnünk, hogy az adott élethelyzetünkben mi az, ami tőlünk telik. Tételezzük fel, hogy egyikünknek a kollégiumi szobatársa panaszkodós életszakaszába került. Kötelező-e nekem minden áldott este három órán át ezt hallgatnom türelemmel és békességgel? Akkor is, ha másnap vizsgám van? Akkor is, ha nekem is legalább annyi a bajom, mint neki? Nem kötelező. Neki se fogok tudni segíteni többet, ha én magam is roncs leszek. Miért? Jézus nem lett roncs Nagypénteken? De. Emberi testében az lett. De Jézus *nem azért* szenvedett kínhalált, mert *valamelyik társa* ezt várta volna el tőle. Jézus *csak* azért vállalta a keresztet, mert ez volt az *Atya* akarata. Ezért kell nekünk is Jézustól, a mi Urunktól elkérnünk, hogy az adott élethelyzetünkben mennyi az, ami tőlünk telik.

Mi tehát a *legelső* dolgunk? Ismerjük meg Jézust! *Üljünk le* Jézus lábához, mint Mária**, és *hallgassuk* Jézust. *Kövessük* azt, amit mond Jézus.** Hallottuk az oltár előtti igében: Jézus, a jó pásztor ismeri az övéit, és az övéi is ismerik őt (Jn 10,14). Ismerjük meg Jézust! És akkor az övéi leszünk. És akkor *tudni* fogjuk, hogy mit kell tennünk ahhoz, hogy *mi is* jó pásztorai lehessünk azoknak, akiket Jézus ránk bíz.

Hadd mondjak el egy történetet arról, hogy mit adhat nekünk Jézus ismerete. Amerikában egy ismert színész az előadói estjének a végén megkérdezte a közönséget, hogy mondjon-e el valamit, amit szeretnének. Egy idős ember az utolsó sorból felállt, és megkérte, hogy mondja el a 23. zsoltárt, a Jó Pásztor zsoltárát. A színész nem jött zavarba, és gyönyörű hanghordozással, fejből elmondta. Ováció, óriási taps. Majd a színész megkérte az idős embert, hogy mondja el ő is a 23. zsoltárt. Az idős ember kiment a Bibliájával a színpadra. Elcsukló, töredezett volt a hangja. Amikor befejezte az olvasást, nem volt taps. Megrendült csend volt. Néhányan sírtak. A színész ezt mondta: "Uram, én lehet, hogy jól megtanultam a 23. zsoltárt. – Maga azonban *ismeri* a Pásztort." – és mélyen meghajolt az idős ember előtt. – Nem hiszem, hogy el tudom már úgy mondani a 23. zsoltárt, ahogyan az idős ember. De azt érzem, hogy jó úton vagyok efelé. És azt is, hogy ti is. *Mindannyiunknak életcél* lehet, hogy *úgy* mondjuk el a 23. zsoltárt, hogy *nyilvánvaló legyen* az, hogy *ismerjük* a Pásztort, a mi Urunkat, Jézus Krisztust.

„Az *ÚR* az én pásztorom, *nem* szűkölködöm. Füves legelőkön terelget, *csendes* vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, *igaz* ösvényen vezet az *ő nevéért*. Ha a *halál árnyéka* völgyében járok is, *nem félek semmi* bajtól, mert **te velem vagy**: vessző és botod megvigasztal engem. *Asztalt terítesz nekem* ellenségeim szeme láttára. *Megkened fejemet*

olajjal, *csordultig* van poharam. Bizony, *jóságod* és *szereteted kísér életem minden napján*, és az *ÚR házában lakom egész életemben*." (Zsolt 23, 1-6). Ámen.

Húsvét utáni 3. (Jubilate) vasárnap, 2023. május 1. MEÖT – A húsvét öröme az örök élet örömébe kísér bennünket

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Thesszalonikaiakhoz írott első levele 5. fejezetének a 16.-tól a 24. verséig a következőképpen: „Mindenkor örüljetek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra. A Lelket ne oltsátok ki, a prófétálást ne vessétek meg, de mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok! A békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt." Urunk: te tudod, hogy milyen elkeseredettek és erőtlenek tudunk mi lenni. Teremtsd meg bennünk a Te örömödet igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! „**Mindenkor örüljetek!**" (1Thessz 5,16) „**Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek!**" (Fil 4,4) – írja a Thesszalonikabelieknek és a Filippibelieknek is Pál. *„Megbolondult ez a Pál? Hát nem lehet parancsra örülni! Ha háromszor mondják, akkor sem!"* Pál apostol nem parancsra örült akkor, amikor Szilásszal a börtönben éjféltájban énekszóval magasztalta az Istent (ApCsel 16,25). Pálból és Szilászból a húsvét öröme és ujjongása szakadt fel – a legnehezebb helyzetben is. Ez a gyönyörűséges öröm már a teremtés óta végigkíséri az embert: „És látta Isten, hogy *minden*, amit alkotott, *igen jó*." (1Móz 1,31a) A teremtés öröme Jézus feltámadásával erősödött meg, és borított be mindannyiunkat. **Az örömöt tehát nem akarni kell – és nem megszerezni kell. Az örömöt kérni *lehet* – és kegyelemből *kapni lehet.*** Ez az evangélium, a jó hír – lényege.

Minden emberi öröm az örökkévalóság, a feltámadás, a húsvét örömének az ajándéka. Azért kapunk erőt Istentől a folyamatos örvendezésre – mert húsvét *után* vagyunk. Feltámadt a Krisztus! BENNÜNK támadt fel a Krisztus!! És mi a feltámadt, *élő* KrisztusBAN vagyunk folyamatosan – azóta is. A Krisztusban Életünk lett. Valódi, és Teljes életünk.

Kedves Testvéreim! ***Éljük meg* – ezt a bennünk lakozó örömöt. *Adjuk át* magunkat neki. Fenntartás nélkül. Tanuljunk meg ujjongani! Tanuljuk meg azt, hogyan lehet ugrándozni örömünkben.** Úgy ugrándozni, ahogyan Dávid ugrándozott a városába érkező frigyláda előtt (2Sám 6,14-15), és ahogyan a magzat Keresztelő Szent János ugrándozott anyja, Erzsébet méhében a magzat Jézus előtt, amikor az áldott állapotban lévő Mária meglátogatta a rokonát, Erzsébetet (Lk 1,41).

A húsvéti öröm *nem fakul meg.* Ahogyan Jézus *maga* ígérte az oltár előtt felolvasott igénkben: „örömötöket *senki* nem veheti el tőletek" (Jn 16,23a). Vagy ahogyan Pál vallotta a Rómaiakhoz írott levelében: „Mert *meg vagyok győződve*, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak – sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény *nem* választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban" (Róm 8,38-39).

A húsvéti öröm nemcsak, hogy nem fakul meg, hanem *ki is terjed* a mi életünkben. A húsvéti örömünk **elsőként Isten felé terjed ki. Imádság lesz belőle. *Szüntelen* imádság.** Ez a szüntelen imádság messze nem valamilyen ima szünet nélkül való mormolása. Az *életünk egésze* válik imává. Ima lesz az, ahogyan rámosolygunk valakire. Ima lesz az, ahogyan megérintünk valakit. Ima lesz az, ahogyan megkenünk egy vajas kenyeret. Az imádság Istenhez való közelséget ad nekünk. **Az Istenhez való közelség felfakasztja bennünk a hálaadást. És ezzel beindul egy gyönyörűséges szeretetkör az életünkben:** A hálaadásunk felszáll Istenhez. Istenben szeretetté alakul. Isten szeretete kegyelem formájában meglátogat minket. A kegyelem pedig hálaadást szül. – És itt a kör kezdődik elölről.

Kedves Testvéreim! **A hálaadásra tehát *nem Istennek* van szüksége. A hálaadásra *nekünk* van szükségünk. Hogy bekapcsolódjon az életünkben ez a szeretetkör.** Amikor Pál az igeszakaszunk előtt és az igeszakaszunk első felében 12 felszólító módban álló igét sorol fel egymás után, akkor nem parancsokat osztogat, hanem ennek a szeretetkörben leélt életnek a kaleidoszkópját mutatja meg a thesszalonikai gyülekezet tagjainak.

A húsvéti öröm kiterjed mások felé is. A húsvét öröme közösséget, gyülekezetet formál. Isten családját, Isten Országát. És akkor eljutunk a mai kezdő zsoltárversünkhöz: „Örvendezz Istennek, *egész föld*, énekeljétek neve dicsőségét!” (Zsolt 66,1-2).

A feltámadt Krisztusban való öröm azonban nemcsak *betölt*, hanem *meg is tisztít* bennünket. Ahogyan a Talmud mondja: minden egyes örömünkkel el kell számolnunk Isten előtt. Honnan, miből származott az az öröm? Istentől érkezett-e – vagy csak a saját ösztöneink kiéléséből származott? Ezért mondja Pál, hogy „mindent vizsgáljatok meg, a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok! (1Thessz 5,21). Mert a teremtésben Isten szabadságot adott az embernek. A választás szabadságát. **Vigyázzunk tehát a választásainkra!** Minden embernek lehetnek rossz tettei, rossz választásai. Vannak is. **Kapjunk akkor észbe, amikor az életünk egy hosszabb szakasza rossz választások sorozatának bizonyul. Muszáj nekünk *arra* mennünk tovább? Muszáj ezt annyira erőltetnünk?? Nem *máshová* vezet minket a húsvét fénye – és a feltámadt Krisztus reménysége?** Figyeljünk ilyenkor jól a bennünk feltámadt, élő Úrra. És akkor – az Ő erejével, kegyelemből – *túl tudunk lendülni a rossz választásainkon*. Immár *visszatekintve* tudjuk e választásaink rosszaságát szemlélni. És akkor *ismét* eljutunk a mai kezdő zsoltárversünkhöz: „Mert megpróbáltál bennünket, Istenünk, megtisztítottál, mint ezüstöt a tűzben.” (Zsolt 66,10) „Mert Isten nem haragra rendelt bennünket, hanem hogy elnyerjük az üdvösséget a mi Urunk, Jézus Krisztus által” (1Thessz 5,9).

Amikor már megtapasztaltuk a magasságot is – és a mélységet is – az életünkben, amikor már megtanultunk ujjongva, ugrálva örvendezni – és a rossz választásaink fölött elkeseredetten bánkódni is – akkor a húsvét öröme *újra és még jobban* kiterjed bennünk. És itt jutunk el a mai igeszakaszunk záró imádságához – amelyet Pál apostol minden bizonnyal fortissimoban, áldó örömében szinte kiáltva diktált le az írnokának. **Immár nemcsak a húsvétra, mint *tényre* nézünk vissza, nemcsak *megéljük* Urunk bennünk való feltámadásának a gyönyörűségét – hanem *előrenézhetünk* a mennybemenetelre, a Szentlélek kiáradására – és mindebben a *saját jövőnkre* is. *Jövőbizonyosságban* élhetünk. Miért? Mert azon az úton megyünk – *ami a Krisztus maga*. *Oda* megyünk – ahol Jézus és a Mennyei Atya várnak bennünket: *az örök életbe*.** „Ezért tehát nem csüggedünk – mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.” (1Kor 4,16.18).

A békesség Istene – akit arra kér Pál apostol, hogy áldjon meg bennünket – nem a meditatív békesség nem cselekvő, nyugvó Istene – hanem ***teremtő Isten***. Isten hozzánk *minden helyzetben* hű. Megcselekszi mindazt, amelyre az irántunk *való* határtalan szeretete indítja. Ez éppen úgy visszafordíthatatlanul „elvégeztetett" (Jn 19,30), ahogyan Urunk megváltott bennünket a keresztfán. Isten megőriz és megszentel bennünket – elsőként és legfontosabbként a bennünk lakozó Szent Lelkével – amely megvilágosítja a mi elménket, hogy a választásaink helyesek legyenek. Az elménk által pedig Isten megőrzi a testünket is (a Szentlélek templomát; 1Kor 6,19), hogy romlandóból majd romolhatatlanná lehessen – a feltámadásunk után, Isten Országában. **Isten dicsősége tehát a lelkünk legmélyében jelenik meg – és árad egyre kifelé. Épségünk nem a saját épségünk, hanem a bennünk feltámadt Krisztus épsége – azaz kegyelemből kapott. Nem bűntelenek vagyunk, hanem büntetést nem érdemlőek – azaz feddhetetlenek – a magát értünk feláldozott Krisztus miatt, aki mindannyiunk közül elsőként feltámadt, hogy Istennel lehessen immár folyamatosan és örökre – úgy, ahogyan majd mi is leszünk.**

Kedves Testvéreim! A bennünk feltámadt Krisztus megőriz bennünket az ő majdani, második eljövetelére. „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával Krisztusban." (Ef 1,3) Zárásként mi mást mondhatnék, semmint hogy „A békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt." (1Thessz 5,23-24). Így legyen! *Így lesz*. Halleluja! Ámen.

Húsvét utáni 3. (Jubilate) vasárnap, 2024. április 21. MEÖT – Örvendezünk: Jézus nélkül vagy Jézusban?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 16. fejezetének a 16.-tól a 23. verseiben a következőképpen: „Egy kis idő még, és nem láttok engem, de ismét egy kis idő, és megláttok engem. A tanítványai közül némelyek ezt kérdezték egymástól: Mi az, amit mond nekünk: Egy kis idő, és nem láttok engem, de ismét egy kis idő, és megláttok engem, és ez: Mert én elmegyek az Atyához? Ezt kérdezgették: Mi az a kis idő, amiről szól? Nem tudjuk, mit beszél. Jézus észrevette, hogy meg akarják kérdezni, és ezt mondta nekik: Arról kérdezősködtök egymás között, hogy ezt mondtam: Egy kis idő még, és nem láttok engem, de ismét egy kis idő, és megláttok engem? Bizony, bizony, mondom nektek, hogy ti sírni és jajgatni fogtok, a világ pedig örül; ti szomorkodtok, de szomorúságotok örömre fordul. Amikor az asszony szül, fájdalma van, mert eljött az ő órája, de amikor megszülte gyermekét, nem emlékszik többé a gyötrelemre az öröm miatt, hogy ember született a világra. Így most ti is szomorúak vagytok, de ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a szívetek, és örömötöket senki sem veheti el tőletek: és azon a napon nem kérdeztek éntőlem semmit." – Feltámadt Urunk, Jézus Krisztus! Mi úgy szeretünk örülni. Sokszor bizony annyira belemerülünk az örömbe, hogy észre sem vesszük, hogy Te nem vagy ott ebben a mi „nagy" örömünkben. És csak később döbbenünk rá arra, hogy a Nélküled való örömeink mennyire rövidéletűek voltak. Köszönjük, hogy újra és újra megmutatod nekünk, hogy a Veled való örömöt senki sem veheti el tőlünk. Adj ehhez való ragaszkodást nekünk – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Egy kis idő még, és nem láttok engem, de ismét egy kis idő, és megláttok engem… A „kis idő" – *sűrű egymásutánban* – hétszer ismétlődik meg az igeszakaszunk elején. Mi ez? Csiki-csukit játszott Jézus a tanítványaival? Vagy kukuccs-oltak? Esetleg „Itt a

Mester, hol a Mester”-t játszottak? Vagy az idősödő János apostol agya egy kicsit bekattant, amikor ezt a részt leírta, és nem vette észre, hogy „Hát maga megbolondult, hát maga megbolondult, hogy mindent hétszer mond, hogy mindent hétszer mond?” – mint Karinthy Ady-paródiájában. Nem. **A legfontosabb különbség a görög szövegben a két „láttok” között az, hogy az első alkalommal az, aki lát, olyan, mint egy színházi előadás *nézője*** – ilyenek voltak a tanítványok az idő nagy részében Jézus földi élete során. És bizony ilyenek vagyunk a legtöbbször mi is, kedves testvéreim. **A második alkalommal viszont már, aki lát, az nem nézője, hanem résztvevője, *szereplője* a történésnek**. Ilyenekké váltak a tanítványok Jézus feltámadása és pünkösd után. **Milyen jó lenne, hogyha életünk nagyobb részében mi is a Jézus életét nézőkből a Jézus életében részt vevőkké tudnánk lenni!**

Mennyi az a „kis idő”, ameddig nézőkből szereplők leszünk? Három nap, mint Jézus halála és feltámadása között? Mindez már meg is történt velünk – három héttel ezelőtt? Vagy ötvenhárom nap, amennyi Jézus halála és pünkösd között van? Azaz ennek az útnak még a fele előttünk áll? Vagy a „megláttok engem” Jézus második eljövetelére utal, azaz – nagy valószínűséggel egész földi életünkben csak kérhetjük és reménységben várhatjuk, hogy úgy is meglátjuk Jézust, mint akik részt vesznek az Ő életében, és nem csak úgy, mint akik messziről szemlélik, hogy mik történtek Jézussal és a hozzá közel állókkal? Kedves Testvéreim! **Nincsen a „Mennyi az a kis idő?” kérdésére pontos válasz. Mindegyikünk életében más és más idő kell ahhoz, hogy nézőkből szereplők legyünk.** Nekem negyven év kellett erre. De ismerek sokakat, akiknek az életében sokkal hamarabb, vagy sokkal folyamatosabban következett be mindez.

„Örvendezz Istennek egész föld!” – ezzel kezdtük a mai istentiszteletet a bevezető zsoltárban. **Az Öröm vasárnapján vagyunk. Ettől a vasárnaptól** kezdve a húsvéti idő második részébe kerültünk. Immár – mint a feltámadás tényének a nézői – nem visszanézünk a húsvéti eseményekre, hanem **előre tekintünk a saját jövőnkre – amelyben reménységeink szerint a feltámadás cselekvő résztvevői leszünk mi is**.

Nem mindegy tehát, hogy milyen a mi örömünk. Jézus nélküli, vagy a Jézussal, Jézusban megélt öröm? Mi a kettő között a különbség? A köznapi örömeink sokszor olyanok, amelyekben egyedül vagyunk. Örömöt akarunk magunknak, örömöt szerzünk magunknak, öröm-tulajdonosok leszünk. Megisszuk, megesszük, elfogyasztjuk ezeket a magán-örömeinket, és még akkor is egyedül maradunk bennük, ha az örömszerzésünkhöz egy másik személyt is igénybe vettünk… Nézzünk egy kicsit magunkba. Hány ilyen „elvett”, „learatott”, vagy „megszerzett” magán-örömünk volt az elmúlt hetekben?

Félre ne értsetek! Nem azt mondom ezzel, hogy éljünk örömtelen életet. Dehogy! De azt igenis mondom, hogy azok az örömök, amelyekre a tulajdonunkként tekintünk, rövidéletű örömök lesznek. Akkor még esetleg öröm, amikor éppen átéljük őket. De ez a fajta magán-öröm nagyon-nagyon gyorsan átcsap a csömörbe, a hiányérzetbe. Elmúlik. Nem lesz elég. Több kell belőle. Más kell. Barát? Barátnő? Férj? Feleség? Eluntam. Dobom. Holnap lecserélem. Van még elég belőle a Lidl-ben… Le is van épp árazva…

Van nekem egy fogorvos barátom. Előretekintő ember: néhány éve Grönlandra költözött. Ott éppen öregkorára kezd majd jó idő lenni… Kiváló fogorvos. Bosszantotta, hogy néhány betegnek fóbiája van a fájdalomcsillapító lidokain injekciótól. Emiatt – kitanulta a hipnózist. Így az injekció helyett elhipnotizálta a betegeit. De ezekből a problémás betegekből sokan visszajöttek, hogy még – mindig fáj a foguk. Pedig a foguk rendben volt, nem fájhatott. Mi lehet a baj? Pszichés segítség is kell nekik. A barátom kitanulta a pszichoanalízist.

Elhipnotizálta a beteget, profi módon megkezelte a fogát, és pszichológiai kezelést is adott neki. Sokkal kevesebben jöttek vissza, hogy fáj a foguk, de még – mindig volt néhány. Pedig a foguk rendben volt, nem fájhatott. Mi lehet a baj? A halálfélelem. Azzal nem tud mit kezdeni a pszichoanalízis. A barátom teológiát és lelkipásztorságot tanult. Elhipnotizálta a beteget, profi módon megkezelte a fogát, pszichológiai kezelést adott és lelki vigaszt nyújtott neki. A betegek már nem jöttek vissza azzal, hogy fáj a foguk.

Milyen az igazi, tartós öröm? Az igazi, tartós öröm nemcsak az, hogy már nem fáj a fogunk. Az sem, hogy pszichológiai tanácsokat is kapunk. Az igazi, tartós öröm az, ha a lelkünk is meggyógyult. Tartósan. A Krisztusban. Az igazi öröm másoknak is örömöt szerez. Az igazi öröm a szeretet kiáradása. Ránk magunkra, és rajtunk keresztül másokra is. Az igazi örömöt olyan szeretet táplálja, amely kifogyhatatlan. Ez pedig egyedül a feltámadt Úr szeretete. Az igazi öröm a Jézussal, a Jézusban öröm. Részt vevő, cselekvő, másokat örömbe fordító öröm. Így válhat az ivás, az evés, és a másokkal levés is egyaránt tartós, megszentelt örömmé.

Nemrég olvastam egy 94 éves néniről. Hatvanéves kora óta a börtönökben lakóknak visz szeretetet és örömöt. Van egy pártfogoltja, akit negyven évre ítéltek. Sok év után ma már ez a börtönlakó ott tart, hogy minden napját örömben, Jézussal éli meg odabent. Ha majd letelik a büntetése, ferences szerzetes szeretne lenni. A néni arcán átsugárzik az a sok öröm, amelyet a sok évtized alatt átadott a bent lakóknak. Biztos vagyok benne, hogy ezért él mosollyal teli életet még 94 évesen is.

Ha ilyen, soha ki nem fogyó szeretetből táplálkozó, másoknak átadott öröm a bennünk élő öröm, akkor nem csap át csömörbe, nem csap át hiányérzetbe, és *nem múlik el*. Az ilyen, tartós öröm gazdagít bennünket akkor is, amikor a földi életünk éppen keservesebbé vált. Erre mondja Jézus az igeszakaszunkban, hogy bizony, bizony, azaz Ámen, Ámen: a mi sírásunk, jajgatásunk és szomorúságunk *örömre fordul* (Jn 16,20). Ahogyan a bevezető zsoltárban mondtuk: Isten *nem engedi*, hogy a lábunk meginogjon. Hanem: — megtisztít bennünket, mint ezüstöt a tűzben. És ez a megtisztulás kétszeres ámennel fog örömöt okozni nekünk. Mert ahogyan tisztulunk, úgy kerülünk egyre közelebb és közelebb Jézushoz, és kapunk egyre többet és többet abból az örömből, amely kimeríthetetlen, kifogyhatatlan és örök.

Így érdemes az oltár előtt felolvasott igére, a teremtés történetére is gondolni. Nem azért ismétli el a teremtés leírása hétszer egymás után hogy mindaz, amit Isten teremtett „jó", mert hét a teljesség száma, és le kellett számolni ennyi jót, hogy az írás korrekt legyen. Nem is azért jó minden, mert soha nem történik rossz. Azért jó minden, mert Isten nem a pillanatnyi időben él, hanem abban az örökkévalóságban, ahol látja mindennek a végét is, a célját is, és nem csak a jelenét. A mi világunk a feltámadt Jézusban válik végérvényesen, bevégzetten, és visszafordíthatatlanul jóvá. A mi életünk is csak Jézusban lesz olyan öröm, amely másokra minden elválasztottságot felülíróan átsugárzódik.

A Jézusban megélt örömöt, ahogyan Jézus maga mondja az igeszakaszunk végén: „**senki sem veheti el a mi szívünkből**" (Jn 16,22). A Jézussal való találkozás teljességében olyan csordultig lesz a szívünk örömmel, hogy „azon a napon már nem kérdezünk (azaz az eredeti görögben: nem kérünk) tőle semmit" (Jn 16,23a). Miért? Mert már mindent megkaptunk. Ahogyan a Zsidókhoz írt levél fogalmazza ugyanezt: „**Mi, akik hiszünk, bemegyünk Isten nyugalmába**" (Zsid 4,3). Abba a nyugalomba megyünk be mi is, amely az oltár előtt felolvasott teremtés történet után, a hetedik napon Isten örömének a teljessége volt. Ahogyan Ézsaiás írja: „**Isten folyamként árasztja majd ránk a békességet**, mint megáradt patakot"

(Ézs 66,12). És ahogyan Jézus mondta nekünk: „Ezeket azért mondom nektek, hogy **az *én örömöm* legyen bennetek, és örömötök *teljes legyen***.” (Jn 15,11). Ámen.

Húsvét utáni 3. (Jubilate) vasárnap, 2025. május 11. MEÖT – A teremtés öröme

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve első fejezete az elsőtől a negyedik, valamint a 26.-tól a 31. verseiben a következőképpen. „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. A föld még kietlen és puszta volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött. Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság. Látta Isten, hogy a világosság jó, elválasztotta tehát Isten a világosságot a sötétségtől. – Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a jószágokon, az összes vadállaton és az összes csúszómászón, ami a földön csúszik-mászik. Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Azután megáldotta őket Isten, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá! Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a szárazföldön mozgó minden élőlényen! Majd ezt mondta Isten: Nektek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: legyen mindez a ti eledeletek! Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászónak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt. És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” -- Urunk, kérjük, hogy mutasd meg nekünk a teremtés örömét. Érezhessük meg azt az örömöt, ahogyan Te nézel a teremtett világra, és élhessük meg a Te gondviselő szeretetedet a mindennapjainkban. Kérjük, hogy adj Urunk nekünk, a „teremtés koronáinak” olyan alázatot, mint amilyen Isten Fiaként tebenned volt. Gyúljon világosság a mi szívünkben, hogy felragyoghasson előttünk Isten dicsőségének ismerete a Krisztus arcán. Ámen.

Átéltük-e már a teremtés örömét? Itt vág közbe Berci: *„Hát már hogyan élhettük volna át? Hát ki az, aki eget és földet teremtett közülünk?”* Kedves Berci! Teljesen igazad van. Semelyikünk nem teremtett sem eget, sem földet (és ha belegondolunk ebbe, akkor ez mekkora szerencse…). DE: a teremtés öröme nem *külső* öröm, azaz: olyan öröm, amely a teremtésben magában nem látszik, hanem *benső* öröm is. Ültünk-e már olyan helyen, ahonnan gyönyörű volt a kilátás? Megéreztük-e már azt, hogy milyen gyönyörű tud lenni a tágasság? Megéreztük-e már azt, hogy milyen gyönyörű tud lenni a végtelen tér? Akkor, ha tudjuk, hogy nem vagyunk a végtelen térben egyedül, és akkor, ha tudjuk azt is, hogy Isten végtelen tere a szeretet tere?

Hadd mondjak a teremtés örömére néhány példát. 12 éve kaptam egy lehetőséget, hogy egy hónapot Bellagio-ban töltsek el. Annyi dolgom volt akkoriban, hogy – *bevallom* – nem is néztem meg, hogy pontosan hova is megyek. Beültem a milánói reptéren a taxiba, amelyik odavitt. Egyszer csak látok egy gyönyörű dombot a tópart kellős közepén. A tetején egy gyönyörű palota. „*Hát… Oda járnak a milliárdosok…*” – gondoltam magamban lemondóan. Aztán a taxi egyszer csak bekanyarodik, és felmegy a palota elé. „*Uram, megérkeztünk!*” Elállt a szavam… Amikor bementem a szobámba, amely XVIII. századi, de tökéletesen kényelmes, bútorokkal volt berendezve, és elém tárult a *saját* ablakomból a kiáltás, elakadt a lélegzetem. „*Úristen! Tényleg létezik ilyen látvány? És tényleg ebben a szobában fogok én lakni egy hónapon át?*” Tényleg. Vagy Manresa Barcelona mellett, ahol Szent Ignác elmélkedett. Vagy a pekingi nyári palota tavának bármely része. Vagy egy japán kert. De nem kell ám ilyen különleges helyekre menni a teremtés örömének a megérzéshez! Tökéletesen

ugyanilyen érzés, ha sétálok a kutyámmal a lakásom előtti parkban, és meglátok egy fát. Azt a fát, amelyet minden nap látok. De most ott áll Isten. És megmutat a saját öröméből valamit – történetesen abban a fában. Ilyen érzésünk bárhol lehet. Mert Isten öröme mindenütt ott van.

A teremtés története *pontosan* ugyanolyan, mint a teremtés öröme. *Nem* a teremtés *módjáról* mondd el nekünk valamit, hanem *Istenről*. Azaz: a teremtés történetén *nem* gondolkodni kell, vagy összhangba hozni a tudomány mai állásával. A teremtés története *azért* van, hogy *átéljük* a teremtésben is Isten végtelen *nagyságát* és *örömét*. Ahogyan az „Úr csodásan működik" énekük mondja: „Ki kétkedőn kutatja őt, Annak választ nem ád, De a hívő előtt az Úr Megfejti önmagát."

A teremtés történetének a szövegét a babiloni fogság alatt véglegesítették. Ezért is érthető, hogy a részleteket tekintve a babiloni hitvilággal vitázó képet alakítottak ki. A babiloni teremtésmítoszban a káosz istenét, Tiamatot, Marduk, a napisten hosszú harc után győzi le. A teremtés történetében Isten *nem harcol* a káosszal, azaz a kietlenséggel és a pusztával, a tohu-va-bohu-val, hanem *parancsol neki*. Isten nem a nap istene, mert a napot Isten *teremti meg*. Isten még a világosságot is a nap előtt teremtette meg. Isten *nem* valamilyen alapanyagból formál, mint az egyiptomi teremtésmítoszok fazekasa, hanem a *semmiből teremt* (2Makk 7,28). Az Ószövetség a szóhasználatával is azt tanúsítja, hogy **teremteni senki más nem tud, csak Isten**.

Isten azonban a teremtésben nincs egyedül. Hallottuk az előbb: Isten Lelke lebegett a vizek fölött. Azaz a Szentlélek Istennel van a teremtés során. Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében: "Krisztusban teremtetett minden a mennyen és a földön, ő előbb volt mindennél, és minden őbenne áll fenn" (Kol 1,16-17). Azaz **a Szentháromság egésze *együtt van* már a teremtés során is**. Azaz: amikor Isten azt mondja: „*Alkossunk embert!*" – akkor nem fejedelmi többesben noszogatja magát… A többes szám is a Szentháromság jelenlétére utal.

„Alkossunk embert a saját képmásunkra" – mondta Isten. És itt a képmásunk többes számában is benne van Jézus és a Szentlélek is. Ezt a mondatot igen sokféle módon lehet érteni (*és félreérteni…*). Jelenthet akár olyasmit is, hogy az ember félisten. Átmenet a teremtés és Isten között. Sőt. Nem is csak átmenet az ember, hanem **egy*forma*** az Istennel. Sőt. Az ember **egyen*rangú*** Istennel. Ezek olyan nézőpontok, amelyek nagy elhagyatottságunkban képesek ugyan felemelni minket, de feleslegessé teszik a hitet, hiszen egy ilyen nézőpont szerint az istenképűséget az ember örökölte és birtokolja. Ez azonban nem igaz. Jobb választ kapunk akkor, ha azt kérdezzük meg az Istenképmás kapcsán, hogy: „Kicsoda az ember – Istenhez viszonyítva?" Az ember Isten által megszólított lény. Az ember Isten Szentlelkét megkapott lény. Az ember Isten egyszülött Fiához hasonló lény. Az ember Istennek szövetségre alkalmas társa, Isten gyermeke, Krisztus barátja (Jn 15,14). **Mikor? Akkor, ha hisz! Ne képzeljük azt, hogy hit nélkül is Krisztusképűek vagyunk, mert nem vagyunk. Ha nincs viszonyulásunk Istenhez, mert megtagadtuk Istent, akkor az Istenhez való viszonyulásunkat leíró összes kép azonnal szétfoszlik, eltűnik, okafogyottá válik.** Kedves Testvéreim! Ha Isten *nélkül* akarunk önállóak lenni, akkor az ember-ségünket is elvesztjük!

Az Istenképűség azonban jelent még valami nagyon fontosat. Azt, hogy *minden* egyes emberben ott van a *Teljesség*. Lehet, hogy rejtetten; lehet, hogy megtagadottan, de emberléte levakarhatatlan lényegeként. És ez nemcsak rád igaz, kedves testvérem, vagy rám. Ez a buszon mellettünk utazó, a mobiljába ordibáló, büdös, lökdösődő emberre is igaz, akitől messze húzódnánk – ha engedné a pokoli tömeg. Benne is ott van a Teljesség. Benne is.

Az istenképűség helyes értelmezéséből következik az uralkodás helyes értelmezése is. Az uralkodás az eredeti héberben rajta lépkedés. Nem mindegy azonban, hogy hogyan lépkedünk. Mindent eltaposva (egy lépés, reccs: egy csiga; újabb lépés, reccs: még egy csiga…), vagy óvatosan. Az ember *nem* ura és nem parancsolója a természetnek. Az úr és a parancsoló *változatlanul* és *mindig csak Isten* marad. Még Jézus is az Atya akaratának volt engedelmes mindhalálig, mégpedig: a kereszthalálig. Mi a természetet megőrzésre és gondozásra kaptuk. Ahogyan a második fejezet megfogalmazza: „Fogta tehát az Úristen az embert és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt" (1Móz 2,13).

Isten miután megteremtette az embert, *megáldja* őt. Át tudjuk ezt érezni kellően, kedves testvéreim? *Áldottak vagyunk.* A teremtéstől fogva. Akkor is, ha pocsék napunk van. Akkor is, ha bántottak. Akkor is, ha perben és haragban állunk Istennel. Akkor is megáld minket. Mert Isten nem az időben él. A teremtés után adott áldása *örök*. Ma is megújul minden egyes percben mindannyiunkon.

Átérezzük-e már, hogy hány és hány okunk van arra, hogy örvendezzünk az öröm vasárnapján? Átérezzük-e már Isten örömét, amikor a teremtés végén azt mondta: „nagyon jó"? Kedves Testvéreim! „Adjatok hálát Istennek, aki alkalmassá tett titeket arra, hogy a szentek örökségében, a világosságban részesülhessetek. Ő szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és ő vitt át minket szeretett Fiának országába, akiben van megváltásunk és bűneink bocsánata" (Kol 1,1-2). "Isten ugyanis, aki ezt mondta: 'Sötétségből világosság ragyogjon fel' ő gyújtott világosságot a szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete a Krisztus arcán" (2Kor 4,6). Dicsőítsük Istent mindezen örömért, az *örök élet* örömeért. Örvendezz Istennek, egész föld, énekeljétek neve dicsőségét! Ámen.

Húsvét utáni 4. (Cantate) vasárnap, 2023. május 7. MEÖT – Énekeljétek a Bárány énekét, amely az örök életbe vezet

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Jelenések könyve 15. fejezetének a 3.-tól a 4. verséig a következőképpen: „és énekelték Mózesnek, Isten szolgájának énekét és a Bárány énekét: Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te utaid, népek királya: ki ne félne téged, Urunk, és ki ne dicsőítené a te nevedet, hiszen egyedül te vagy szent: mert a népek eljönnek mind, és leborulnak előtted, mert nyilvánvalóvá lettek igazságos ítéleteid." Urunk: a Te éneked az örök élet. Nyisd a szánkat új énekre igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim, örvendezzünk! Miért örvendezzünk? Mert húsvét van! – *„Hát már miért lenne húsvét, Péter – hát az már négy hete elmúlt?"* – kérdezhetné most valamelyiktek. Nem azért van *még mindig* húsvét, mert az egyházi évben a húsvét utáni vasárnapok még húsvétnak számítanak. Azért van *még mindig* húsvét – és azért van *folyamatosan* húsvét a mi életünkben – mert a 213-as énekünkkel együtt mondhatjuk, hogy „Krisztus feltámadt, elmúlt kín, gyalázat; örvendezzünk, vígadjunk, Krisztus lett a vigaszunk, halleluja!" **A feltámadás örömhíre, az evangélium az, ami miatt örvendezhetünk: mind húsvétkor, mind ma – mind pedig az egész életünkben**.

Az örvendezés éneke volt Mózesnek, Isten szolgájának az éneke akkor, amikor szétvált a fáraó által üldözött nép előtt a Vörös-tenger, sértetlenül átengedte Isten népét, majd amikor a fáraó hadai utánuk indultak, akkor újra összezárult, és elnyelte az üldözőiket. „Akkor ezt az

éneket énekelte Mózes Izráel fiaival együtt az ÚRnak: Éneket mondok az ÚRnak, mert igen felséges – lovat lovasával a tengerbe vetett. Erőm és énekem az ÚR, megszabadított engem. Ő az én Istenem, őt dicsőítem, atyám Istene, őt magasztalom." (2Móz 15,1-2).

Kedves Testvéreim! **Ma, Cantate vasárnapján, az egyházi ének és az egyházzene vasárnapján a Luther Otthon kórusának ének-szolgálatában is megtapasztalhatjuk, hogy *erőnk, és énekünk az Úr***, a mi hatalmas, mindenható Istenünk, aki hűségesen vezet bennünket egész életünkben – vízen át, és tűzön át.

Már tudjuk azt, hogy Mózes és Izráel fiai mikor énekeltek. **Mi mikor kezdünk el énekelni?** „*Hát micsoda hülye kérdés ez? Akkor kezdünk el énekelni, amikor a karvezető int, hogy kezdjük el, vagy amikor a liturgia odaér, hogy most ének következik.*" – válaszolhatná erre valaki – jogosan. Pontosítom a kérdésemet. **Mikor kezdjük el énekelni azt az új éneket, amelyről a bevezető zsoltárunk szólt?** Akkor, amikor a karvezető int? – Azért ez már nem ilyen egyszerű… Miért nem ilyen egyszerű ez? Mert **az Úrnak énekelt új ének már nem a mi énekünk –** kedves éneklő testvéreim, – **hanem a *Bárány* éneke**. Az új ének a mi Urunk, Jézus Krisztus éneke, az Isten Bárányának az éneke, „ki eljött a földre értem, ember lett és testvérem, én földi formám fölvette, hogy a Gonoszt legyőzze." (EÉ 318)

Mi különbözteti meg a *Bárány énekét* attól az énektől, amit *mi énekelünk?* Formailag? Formailag… – semmi! Formailag *tökéletesen ugyan-olyan*, Istent, a gondviselő Mennyei Atyát dicsőítő ének – mind a kettő. *Tartalmilag* azonban *egy világ-egyetem* választhatja el a mi saját énekünket a Bárány énekétől. *„Hát ez meg hogy van? Mitől válhat a mi énekünk a Bárány énekévé?"*

Kedves Testvéreim! **A mi énekünk *akkor* lesz a Bárány éneke, ha nem *mi énekeljük saját magunknak*, hanem megérezzük Isten Bárányának, Urunk Jézus Krisztusnak a *jelenlétét* a mi saját életünkben, a mi saját lelkünkben – és ebben a hívő közösségben**. Akkor kezd el énekelni Isten Báránya mibennünk – amikor megérezzük Jézus jelenlétét mibennünk. Utána már ennek a jelenlétnek leszünk mi az átadói, a földi megjelenítői. És tudjátok, kedves Testvéreim, Jézus jelenléte – a Teljesség. És bizony… ennél szebb, ennél teljesebb énekünk nekünk nem lehet.

Érezzük *ezt* meg! Énekeljünk *így*! Énekeljünk úgy, ahogyan azok énekeltek, akikről a Jelenések könyve szól: „És új éneket énekelnek a trón előtt, a négy élőlény és a vének előtt, és senki sem tudta megtanulni ezt az éneket, csak az a százegyvennégyezer, akik áron vétettek meg a földről." (Jel 14,3). **Mert csak akkor tudjuk elénekelni az *új éneket*, a *Bárány énekét*, ha rádöbbenünk arra, hogy „áron vétettünk meg a földről". Jézus Krisztus élete árán. Nagypéntek árán.** Hogy most pontosan hányan is vagyunk, annak a számolgatásával mi ne foglalkozzunk. Tegyük ezt is le – ahogyan az egész életünket – Isten kezébe. És legyen bizonyosságunk abban, hogy Isten irgalma *mindig legalább valamivel nagyobb*, mint Isten igazsága. Ezért küldte és ezért áldozta fel érünk *a Bárányt: egyetlen Fiát*.

Milyen* tehát a mi új énekünk? Nem diadalének – hanem *hálaének, hiszen nem a saját erőnknek, hanem *a Bárány szabadításának* köszönhetjük azt, hogy énekelhetjük most – és majd az örökkévalóságban egyaránt. **Nem *hamis* ez az új ének, hanem *tiszta***. *„Azért nem hamis az énekünk, mert begyakoroltuk?"* Nem! **A mi új énekünk azért nem hamis, mert nem a saját akaratunkról, nem a saját dicsőségünkről, nem a saját céljainkról szól, hanem Isten akaratáról – velünk; Isten dicsőségéről – bennünk — és Isten céljairól – általunk**. **A mi új énekünk *elűzi a félelmet***. „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten,

hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét" (2Tim 1,7). „Isten az én szabadítóm, bízom, és nem rettegek, mert erőm és énekem az ÚR, megszabadított engem" (Ézs 12,2). **A mi új énekünk ezért *bátor*, *lelkes* és *hangos***. Olyan hangos, mint assisi Ferencé, aki halála óráján olyan hangosan énekelt, hogy a rendtársai megjegyezték, hogy nem illő egy szenthez a halála óráján ilyen hangosan énekelni… Hát… A rendtársak nagyot tévedtek… Mert éppen ez az az erő, amelyet Istentől kapunk: a kegyelem. **Legfontosabbként: a mi új énekünk – *imádság***. Qui bene cantat, bis orat. „Aki jól énekel, kétszeresen imádkozik" – tartotta a latin mondás. A mi új énekünk olyan, mint egy zsoltár. Mint az a 96. zsoltár, amellyel elkezdtük a mai istentiszteletünket, vagy mint az a 98. zsoltár, amely a bevezető zsoltárvers volt. **Az új ének imádsága a *hit megvallása* is. *Reménység* és egyben *bizonyosság* Isten szeretetében, és az örök élet ajándékában, amelyet elkészített nekünk.** Nem azért, mert ezt valaki *elvárja* tőlünk, hanem azért, mert *kicsordul*, *túlcsordul* belőlünk a hit, a reménység és a bizonyosság. **Az új ének imádsága *közösséget* teremt belőlünk.** Isten Bárányának azt a közösségét, amelyet az úrvacsorában is meg fogunk élni.

Miről szól a mi új énekünk? A mindenható Úr isten; a világ egésze felett uralkodó Krisztus (a Pantokrator) és a bennünk csendesen dolgozó Szentlélek dicsőítéséről. Nem azért dicsőítjük a Szentháromságot, mert elő van ez írva nekünk. Nem is azért dicsőítjük a Szentháromságot, mert rászorulnának. **A Szentháromság dicsőítése *minket magunkat von be* a Szentháromság szeretetkapcsolatába.** És higgyétek el, kedves testvéreim, hogy a Szentháromság szeretetének az intenzitásánál nagyobb szeretet – nem létezik.

Arról szól a mi új énekünk, hogy Isten művei nagyok és csodálatosak. Ma anyák napja van. Isten gyönyörűségeset alkotott az anyákban, amikor megfogant, a világra jött, és növekedik a gyermekük. Köszöntjük őket, köszönjük ezt nekik, és köszönjük mindezt Urunknak!

Isten művei valóban milyen gyönyörűségesen nagyok és csodálatosak! Nagyok, mert teljesen megfelelnek céljuknak, az üdvözítésnek – és csodálatosak, mert igen sokszor meglepőek, sőt: megdöbbentőek. **Isten Úr és mindenható**, mert képes így cselekedni. **Isten útjai igazságosak és igazak.** Igazságosak a szó földi értelmében is, mert előre tudtára adta az embernek, hogy mi alapján fog cselekedni. És igazak az Isten igazságának, a mi megigazulásunknak az értelmében is, mert Isten kegyelmes. Az ember nem azt kapja, amit megérdemelt: a kárhozatot, hanem a megváltást, és az örök élet reménységét.

Végezetül: *hová vezet* bennünket a mi új énekünk? Örömből – még annál is elképzelhetetlenül hatalmasabb örömbe. Kedves Testvéreim! *Kutya füle, semmi* nem volt Izráel népének hozsannája a Vörös tenger szétválása után ahhoz képest, amely majd a *mi* hozsannánk lesz az örök élet kapujában. Isten Bárányának a követőiként Isten és a Bárány trónusa előtt egy nagy kórussá válunk – és a szabadulásunk, a megváltoztathatatlan, a végleges és a *teljes* szabadulásunk örömének ét énekeljük. „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük" (Zsid 13,14). Mert Urunk Jézus Krisztus ígérte nekünk az oltár előtt felolvasott igében, hogy „amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra; mert nem önmagától szól, hanem azokat mondja, amiket hall, és az eljövendő dolgokat is kijelenti nektek" (Jn 16,13).

Kedves Testvéreim! A minden napunkban megélhető feltámadás örömében, a mennybemenetel várakozásában és a Szentlélek bennünk való kitöltekezésének a reménységében folytassuk a mi életünket, a mi húsvéti utunkat! Ámen.

Húsvét utáni 4. (Cantate) vasárnap, 2025. május 18. MEÖT – A szabadulásom forrása, erőm és énekem az Úr

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás könyve 12. fejezete elsőtől a hatodik verseiben a következőképpen. „Azon a napon ezt fogod mondani: Hálát adok neked, Uram, mert bár haragudtál rám, elmúlt a haragod, és megvigasztaltál. Íme, Isten az én szabadítóm, bízom, és nem rettegek, mert erőm és énekem az Úr, megszabadított engem. – Örvendezve fogtok vizet merni a szabadulás forrásából. – Azon a napon ezt fogjátok mondani: Adjatok hálát az Úrnak, hirdessétek nevét! Adjátok tudtára nagy tetteit a nemzeteknek! Emlékeztessétek őket, hogy magasztos az ő neve! Énekeljetek az Úrnak, mert fenséges tetteket vitt véghez, hadd tudja meg ezt az egész föld! Kiálts és ujjongj, Sion lakója, mert nagy közöttetek Izráel Szentje!" Urunk, kérünk, mutasd meg nekünk a szabadulás örömét. Vedd el tőlünk a félelmeket. Adj a félelem helyett Benned való bizalmat és örömöt. Telhessen meg a mi lelkünk csordultig örömmel. Mutatkozhasson meg a mi örömünk a Te dicséretedben! Ámen.

Hallottuk ez előbb, ahogyan Ézsaiás próféta ezt kiáltotta a hálaénekében: „Íme, Isten az én szabadítóm, *bízom*, és *nem rettegek*" (Ézs 12,2a). Hogyan értsük ezt a felkiáltást? Elég-e úgy értenünk, hogy a próféta berúgott, jókedve támadt, és dalra fakadt? – Nyilván nem. Hiszen az öröm nemcsak a próféta öröme, hanem a *népe egészének* az öröme. **Elég-e úgy értenünk Ézsaiásnak Isten szabadítása felett érzett örömét, hogy megjövendölte a nyomorúságba került nép megszabadulását a rabigából?** (*Vagy egyes bibliamagyarázók szerint: Ézsaiás egy késői tanítványa írta ezt az éneket, aki már maga is átélte a szabadulást.*) Máshogyan feltéve ugyanezt a kérdést: *mire utal a hálaadó ének bevezető sora*: Azon a napon… **Melyik az a nap, amelyiken *át lehet élni* Isten szabadítását, és ki éli ezt át?**

Kedves Testvéreim! Igaz persze az is, hogy **az a nap Izráel szabadulásának a napja, és a választott nép éli át a szabadulást. De itt vajon megállna a történet? –** Nyilvánvalóan nem. Hiszen Jézus éppen azért jött erre a földre, hogy *ne legyen vége* a szabadulás történetének sem az özönvízből, sem az egyiptomi szolgaságból, sem pedig a babiloni szolgaságból való megszabadulással. Az egész emberiségre *vár még egy szabadulás*: az igazi, a *végső* szabadulás a minket a Mennyei Atyához az örök életbe vezető Jézusban.

Akkor hogyan is van ez? **A hálaadó ének bevezető sora, az „Azon a napon" tulajdonképpen a második adventről, Jézus majdani, második eljöveteléről szól?** Addig pedig: csend és némaság? Senki ne adjon hálát semmiért, hanem csendben várjon az Úr szabadítására (JSir 3,26)? – Nem, ez nem így van.

Az „azon a napon", kedves testvérem, a *TE megtérésednek a napja*. Az nap pedig MA van. Jó hírem van: az evangélium lényege. Nem kell megvárni a halálunk napját ahhoz, hogy átélhessük Jézus jelenlétét és Isten szabadítását. Nem kell kivárnunk a saját feltámadásunkat ahhoz, hogy megélhessük az örök életet. **Isten végső és végérvényes szabadítása Jézus által a kereszten *meg-tör-tén-t*.** Elvégeztetett. Mindörökre. Itt van, ma, most velünk. *Mindegyikünk* megélheti azt a felszabadító örömöt, amely a Jézusban való kiteljesedés öröme. Kedves Testvéreim! **A mi életünk a Krisztusban: visszafordíthatatlanul határok nélkülivé, korlátok nélkülivé és Teljessé vált.**

Hadd meséljek itt el három dolgot a mai igeszakaszunk gyönyörűségeiről. Az első az, hogy – hallottuk: – az öröm azért vált teljessé, mert elmúlt Isten haragja (Ézs 12,1b). Azaz: a

haragos Isten a vigasztalás egyetlen formája. Micsoda szép paradoxon! Két hete olvastuk el közösen a 89. zsoltárt, amelyet az Istenhez intézett méltatlankodás és panasz után – *minden átmenet nélkül* – a zsoltáros Isten magasztalásával zár le. Hasonlít mindez ahhoz, amikor az egyik koncentrációs táborban perre hívták Istent. Elhangzott a vádbeszéd. Elhangzott a védőbeszéd is. Utána a jelenlévők szavaztak és: egyhangúan elítélték Istent. Közvetlenül ez után a rabbi így szólt: „Most pedig: kezdjük meg imádságunkat a mi Urunkhoz és Istenünkhöz." Bizony... A vigasztalás *egyetlen* formája a mi Urunk és Istenünk. Ha *minden* tapasztalásunk arra utal, hogy haragszik ránk, *akkor is*.

A második az, hogy Isten szabadítása az eredeti héber szövegben jusszivuszban áll, ami "kérlelő mód". A zsoltáros hangon szóló próféta *kérleli* az Urat a szabadításra, ugyanakkor, amikor *bejelenti* a szabadítást, és már *kitörő örömmel örvendezik is* neki.

A szöveg harmadik és egyben utolsó gyönyörűsége*, amelyről ma még beszélni akarok,* **hogy a háromszor előforduló „szabadítás" szó** (*ahol a három a teljesség száma*) az eredeti héberben „jösuá". Ez a héber szó "tágas teret" jelent. Bizony: Urunk teljessége az elképzelhető *legtágasabb tér*, ahol az elképzelhető *legnagyobb szabadság* lakik. Ráadásul a „jösuá" mind Ézsaiás nevével, mind pedig Jézus nevével egybecseng, hiszen mindkettőjüket Isten szabadításáról nevezték el. Végezetül: a mai igeszakaszunk *közvetlenül az után* szerepel, amikor Ézsaiás próféta Jézusról jövendölt: „Vesszőszál hajt ki Isai törzsökéről, hajtás sarjad gyökereiről, az Úr lelke nyugszik rajta" (Ézs 11,1-2). Azaz: a szabadulás Jézus következménye.

Ahogyan a bevezető zsoltárunk mondta: "az Úr *megmutatta* váltságát, a népek között *feltárta* igazságát. *Megemlékezett* kegyelméről és hűségéről, *látták* a föld határai mind a mi Istenünk üdvösségét". **Itt lehet feltenni magunknak a következő kérdést: *Hogyan él bennünk az öröm Isten szabadítása felett?*** Vajon úgy él-e, mint amikor Isten vendégségbe hívta egyszer a hét erényt? A hét erény helyet foglalt Isten asztalánál. Igen jól érezték magukat. Egyszer csak betoppant még valaki. Kicsi volt, és csendes. Odaült a "jótett" mellé. „Hát te? Ki vagy?" – kérdezte a jótett. – „Téged még *soha* nem láttunk itt." Az idegen piruló arccal felelte: „Én vagyok a hála." – Kedves Testvéreim! ***Van-e bennünk* hálaadás a szabadulásunk miatt? Vagy úgy véljük, hogy a szabadulásunk az erényeink, a tehetségünk, a jótetteink miatt történt? Úgy véljük, hogy *megdolgoztunk* a szabadulásért, *elértük*, és most már *birtokoljuk* a szabadulásunkat?** Vigyázzunk! Ha bármikor *ilyen* gondolatok támadnának a fejünkben – kezdjünk el nagyon résen lenni. Ezek a gondolatok pontosan azok ugyanis, amelyek *elveszik* a mi szabadulásunkat, és *újra belekötöznek bennünket* a *saját*, *küzdelmes*, *szenvedő* életünkbe. Ne hagyjuk ezt! Kérjük a kegyelmet! Bízzuk a mi életünket Jézusra!

Ézsaiás hálaadó éneke két dalból áll. A tartalmuk szinte azonos. A két dalt egyetlen mondat választja el: "Örvendezve fogtok vizet merni a szabadulás forrásából" (Ézs 12,3). Ez a gyönyörű kép a lombsátrak ünnepére is utal, amikor a főpap aranykorsóval merített a forrás vizéből, a nép örvendezve követte, amíg a főpap oda nem ért az égőáldozati oltár lábánál lévő ezüstmedencéhez, és bele nem öntötte a vizet. A kép a sziklából fakadó vízre is utal, amelyik életben tartotta a népet a pusztai vándorlás alatt. A vizet adó szikla, a szegletkő pedig nem más, mint Isten és a mi Urunk, Jézus Krisztus. Ezt hallottuk az oltár előtt felolvasott igében is, ahol Jézus vizet adott a samáriai asszonynak (Jn 4,10) és a lombsátrak ünnepén a népnek (Jn 7,37). De Jézus olyan *Élő* vizet ad, amelyet ha megiszunk, *soha többet* nem fogunk megszomjazni (Jn 10,14). Sőt! Jézus vize az *örök életre buzgó víz forrásává* lesz bennünk (Jn 10,14), és hitünk által a bensőnkből *élő víz folyamai* fognak ömleni (Jn 7,38).

A hálaadó ének itt vált át egyes szám első személyből (amely maga is már a gyülekezet egészét mutatta) többes szám első személybe. **A kibeszélhetetlen és dicsőült örömöt (1Pt 1,8), amelyet a szabadulásban átélünk** (*sőt, múlt időben: átél-tünk!*) ***muszáj*** **megosztani másokkal. Mert *nem lehet*, hogy *ne* hirdessük, amit láttunk és hallottunk** (ApCsel 4,20), *– ahogyan Péter és János apostolok mondták Jézus feltámadásáról a Vének Tanácsának, a Szanhedrinnek*. Mert *képtelenség az*, hogy *ledugaszoljuk Jézust*, a bensőnkben az *örök életre buzgó* víz forrását. Mert *képtelenség az*, hogy *visszafogjuk* az élő víznek a *bensőnkből kiáradó folyamait*.

Így hát, kedves testvéreim, nincs más hátra, semmint hogy: *énekeljetek az Úrnak új éneket*, mert *csodálatosan* cselekedett! *Énekeljetek az Úrnak*, mert *fenséges* tetteket vitt véghez, *hadd tudja meg ezt az egész föld!* Halleluja! Ámen.

Húsvét utáni 5. (Rogate) vasárnap, 2023. május 14. MEÖT – Hogyan tárja fel az imádság nekünk a Krisztus titkát?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Kolossébeliekhez írott levele 4. fejezetének a 2.-tól a 4. verséig a következőképpen: „Az imádkozásban és a hálaadásban legyetek kitartóak és éberek! Imádkozzatok egyúttal értünk is, hogy Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk Krisztus titkát – amely miatt most fogoly is vagyok –, hogy azt úgy hirdethessem, amint szólnom kell róla.” Mennyei Atyánk: a Te igéd az út, az igazság és az élet. Nyisd meg előttünk igéd ajtaját! Ámen.

Kedves Testvéreim! Mit kér Pál apostol a Kolossébeliektől? Az előbb hallhattuk: Az imádkozásban legyetek kitartóak – hálaadással. Hogyan is imádkozott a farizeus a templomban? Emlékezhetünk a farizeus imájára Jézus példázatából a Lukács szerinti evangéliumban: „Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: – *imádkozta a farizeus* – rabló, gonosz, parázna – vagy mint ez a vámszedő is.” (Lk 8,11). Mi volt a vámszedő imája? „Istenem! Légy irgalmas nekem, bűnösnek!” (Lk 8,13) Melyikük is ment haza az üdvösség reményében? A farizeus, aki hálát adott, ahogyan Pál kérte? Nem! A bűnbánatában a mellét verő vámszedő.

„*Na most jól összezavartál bennünket, Péter! Hát már hálát adni sem szabad? Hát hülyeséget kért ez a Pál a Kolossébeliektől?*” Nem! Pál stílusában fogalmazva: „Távol legyen!” Az a **nagyon *nem mindegy*, hogy az imádságban és az életünkben *miért* adunk hálát**? Olyanok vagyunk-e, mint az a kedves, kissé zaklatott hölgy, akivel egy lelkigyakorlaton találkoztam, és ezzel mutatkozott be nekem: „*Én mélyen hívő vagyok, már 1413 misét kifizettem!*” Majdnem kibuggyant belőlem az, hogy: „*Kedves asszonyom, akkor már csak egyetlen egy mise hiányzik az üdvösségéhez: **az** az egyetlen mise, amelyen majd **ezt** az 1413 misét meggyónva, nincstelenül és semmire sem büszkén fog részt venni.*” De inkább csak annyit mondtam: „Imádkozni fogok Önért, kedves asszonyom!” És valóban: imádkoztam is a kedves, kissé zaklatott hölgyért néhány napot – kitartóan, ahogyan Pál kérte.

Miért nem üdvözült a hálaadó farizeus? Mert *saját magáért* adott hálát. Mert ítélkezett – noha az ítélet egyedül Isten és Jézus kezében van. Mert felmagasztalta magát – ahogyan mindezt Jézus összefoglalta. Nincsenek üdvösség-jópontok! Nincs 1413 jótett. **Amikor a múltunkra visszatekintve hálát adunk Istennek, akkor *nem azért* adunk hálát, amit *mi tettünk*, hanem *azért* adunk hálát – amit *Isten tett – velünk*. És ehhez elsőként az kell, hogy hálát adhassunk azért, hogy *engedtük* Istennek, hogy azt tegyen velünk, *amit akar***.

Azaz éppenhogy nem a tetteinkért mondunk hálát – hanem azért mondunk hálát, amit nem tettünk. Pontosabban: amit *nem mi* tettünk. Azért adunk hálát, ami *tetetődött* velünk. **Azért és annyiban adunk (ad*hat*unk) hálát az életünkért, ahogyan és amennyiben Isten eszközei lehettünk.**

Azonban **nemcsak a múltunkért adhatunk hálát, hanem a jövőnkért is!** Emlékeztek még rá, hogy mit is mondtam két héttel ezelőtt? **Jövőbizonyosságban élhetünk, mert az az út, amelyen megyünk – a Krisztus maga. Ezért a biztos jövőért adhatunk a leginkább hálát mindig, minden nap, életünk minden egyes percében**.

„De Péter! Az imádság nemcsak a hálaadásról szól, hanem kérésekről is! Éppen az üdvözülő vámos volt az, aki nem adott hálát, hanem kért: „Istenem! Légy irgalmas nekem, bűnösnek!" (Lk 8,13) Az oltár előtti igében hallottuk, hogy Jézus maga mondta: „Bizony, bizony, mondom nektek, hogy amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek." Akkor most hogyan van ez? Éppen az oltár előtti ige e mondatában mondta el Jézus, hogy milyen az a kérés, amelyet az Atya megad nekünk. **Azt az imakérést kapjuk meg, amit *Jézus nevében* kérünk**. *Rendben van: „Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, hogy legyen a jövő héten ötös találatom a lottón! De nem ám a magyar lottón, mert azt épp nemrég húzták ki, hanem az Európai lottón!" Akkor most ez OK, és a jövő héten a Bahamákon lesz az istentisztelet?* Nem, kedves testvéreim, a jövő héten nem a Bahamákon lesz az istentisztelet, hanem ugyanitt. **Az, hogy valamit Jézus nevében kérünk, az nem csupán egy szófordulat az imában, hanem az a lélekállapot, amikor olyanná válunk, mint a Krisztus.** „Többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem" (Gal 2,20b) – írta Pál apostol a Galatáknak. Ez *az* a lélekállapot, amikor *Jézus nevében* kérhetünk valamit. Merthogy **akkor már *nem mi* kérjük! Hanem a Szentlélek kéri bennünk. A Szentlélek pedig Jézussal és az Atyával egy.** Ahogyan Luther mondta: „A Szentlélek nélkül egyetlen imádságot sem lehet elimádkozni." Pontosabban: lehetni lehet, de az nem olyan lesz, amelyet az Atya megad nekünk, mert nem a Jézus nevében lesz – hiába mondjuk bele ezeket a szavakat – akkor sem.

Lelkészként sokszor kerülök olyan helyzetbe, hogy valamilyen beszélgetést egy imádsággal kell, hogy lezárjak. Ezek nem kötött, hanem az alkalom által inspirált, szabad imák. A legtöbbször nagy riadalommal kezdek bele az imádságba, mert fogalmam sincs, hogy mit fogok mondani benne. *„Én Uram, én Istenem, hogyan lesz ebből ima??"* De nagyon-nagyon sokszor visszatérő tapasztalásom már az, hogy **az ima elkezdése után elkezdenek kigördülni a számból a szavak. És amikor a befejeztem, akkor – visszatekintve – meg tudom állapítani, hogy ez valami nagyon szép, kerek lett. – De hogy ki mondta??? Arról változatlanul fogalmam sincs. Hogy nem én, csak a szám, az biztos**…

Reménykedjünk *ebben*, testvéreim! Tud és fog a Szentlélek imádkozni helyettünk. „Így segít a Lélek a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászkodásokkal." (Róm 8,26). **Az ilyen ima lesz az éber ima. Nem okvetlenül azért lesz éber ez az ima, mert hajnali vigíliaként mondtuk el, alvás helyett, hanem azért lesz az ilyen imánk éber, mert a Szentlélek ébersége költözött belénk**. Annak a Szentléleknek az ébersége, aki már a teremtés előtt is éberen „lebegett a vizek felett" (1Móz 1,2b).

Figyeljünk fel még egy részletre a mai igeszakaszunk első gondolatában! Pál apostol nem egyes embert, vagy embereket kér imádságra. *Az egész gyülekezetet* kéri arra, hogy imádkozzon. *Együtt.* **Vegyük észre az együttes ima *örömét* és *erejét*.** Vegyük észre ezt az istentiszteleti imákban is, és majd június 1-én a pünkösdi online imakörünkben is.

Gyönyörű az, ahogyan Pál arra kéri a Kolossébeli gyülekezetet, hogy imádkozzon az ige ajtajának megnyílásáért. Merthogy **az imádság és Isten igéje *együtt ad* igazi erőt**. **Kevés ima, kevés ige – beteg élet. Kevés ima, sok ige – száraz élet. Sok ima, kevés ige – rajongó élet. Sok ima, sok ige – Teljes élet.** Kedves Testvéreim! Éljünk Teljes életet! „Mert aki zörget, annak megnyittatik" (Lk 11,10) – mondja Jézus a Lukács szerinti evangéliumban. Milyen szép az, hogy Pál apostol a római börtönben a kivégzésére várva nem a börtönajtó megnyílását, hanem az ige ajtajának a megnyílását kéri – imádságban is. Így lesz tejes ez.

Kedves Testvéreim! **Kérjük mi is az ige ajtajának a megnyílását imádságban, és higgyük el, hogyha az ige ajtaja megnyílik előttünk, akkor minden más olyan ajtó is meg fog előttünk nyílni az életben, amelynek meg kell nyílnia.**

Mi történik akkor, ha megnyílik az ige ajtaja előttünk? Nem kevesebb történik, semmint hogy megmutatkozik nekünk a Krisztus titka. *„Hát Péter, ez már a felolvasott igeszakaszban is elég bizarr volt. Csak nem valamiféle benső szeánszokat tervezel a gyülekezet néhány tagjának, ahol beavatást nyernek valamiféle misztériumba? – kérdezhetné valaki. – Én is mehetek? – kérdezhetné valaki más."* Csalódást fogok okozni nektek: semmilyen misztérium-beavatási liturgia nem lesz. Noha a titok szó az eredeti görög szövegben valóban misztérium, de Pál apostol – mint ahogyan csaknem minden levelében – ebben a levelében különösen nagy erővel harcol a gnosztikus felfogás ellen, amelyben benső, még bensőbb (*és még annál is bensőbb*...) körök voltak, amelyek tagjai egyre több és több (*és még annál is több*...) titokba lettek beavatva. Beavatni a Szentlélek avat be bennünket – Ő pedig személyválogatás nélkül avat be mindenkit, *aki hisz*. **Pál egyszerű szavakkal kimondja ugyanebben a levelében, hogy mi a Krisztus titka: „Ez a titok az, hogy Krisztus közöttetek van: reménysége az eljövendő dicsőségnek."** (Kol 1,27b). A Krisztus titka tehát az, kedves testvéreim, hogy **Jézus Krisztus él: feltámadt**. *Itt él* közöttünk, *itt él* benned, benned, benned és bennem. A bennünk élő Krisztus az a jövőbizonyosságunk, amelyről beszéltem az igehirdetés elején. **A Krisztus titka: a mi vele való örök életünk**. A Krisztus titka: az evangélium, a jó hír lényege.

Az evangéliumot, a jó hírt pedig hirdetni *kell* – mert hirdetni *muszáj*. A feltámadás, a húsvét öröme, a jövőnk gyönyörűsége olyan nagy öröm, amelyet *magunkba zárni nem lehet*. Ahogyan Ady írja a „Misztérium" című versében: „*Nagy éjeken szeretnék szólni: Nem, nem birok tovább bilincset, Nem, nem birok tovább titkolni Ennyi világot, ennyi kincset...*" ***Azért*** nyílt meg az ige ajtaja előttünk, ***hogy „szólhassuk a Krisztus titkát"*** (Kol 4,3b) – fogalmaz a mai igeszakaszunk. Vagy ahogyan Hamvas Béla írta: „*Csak azt az üdvöt nyerhetem el, aminek az eléréséhez mást hozzá akarok segíteni.*"

Kedves Testvéreim! **Megértettük-e, hogy hogyan tárja fel az imádság nekünk a Krisztus titkát? Úgy, hogy az imádság beemel minket a velünk élő Krisztusba, és megmutatja nekünk az örök élet reménységét.**

Mennyei Atyánk, Megváltó Krisztusunk, Szentlélek Úristen! Kérjük, hogy adjátok meg nekünk a Veletek való közösség örömét és erejét imádságainkban. Kérjük, hogy tegyetek bizonyossá bennünket abban, hogy *lehet a mi életünk egy szüntelen imádság*, amely beemel minket a Ti szeretetkapcsolatotokba, és az örök élet reménységét adja nekünk most – és mindörökké. Áldott az Isten, aki nem vetette meg imádságunkat, és kegyelmét sem vonta meg tőlünk. Ámen.

Húsvét utáni 5. (Rogate) vasárnap, 2024. május 5. MEÖT – Milyen hullámhosszon imádkozol?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 16. fejezetének a 23.-tól a 27. verseiben a következőképpen: „Bizony, bizony, mondom nektek, hogy amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. Eddig nem kértetek semmit az én nevemben: kérjetek és megkapjátok, hogy örömötök teljes legyen. Ezeket példázatokban mondom nektek, de eljön az óra, amikor többé nem példázatokban szólok hozzátok, hanem nyíltan beszélek nektek az Atyáról. Azon a napon az én nevemben kértek, és nem mondom nektek, hogy én kérem majd az Atyát értetek, mert maga az Atya szeret titeket, mivel ti szerettek engem, és hiszitek, hogy én az Istentől jöttem." – Szent Lélek Úristen! Köszönjük, hogy imádságot adsz a mi szívünkbe, gondolatainkba, és szavainkba. Kérjük, teremts bennünk hitet és örömöt, hogy az imánk a mi feltámadt Urunkkal és Mennyei Atyánkkal együttes élet legyen – igéjük erejével! Ámen.

Milyen hullámhosszon imádkozol? Ez volt a mai istentiszteletre hívó fő kérdés. Kedves Testvéreim! Legyetek türelemmel, hamarosan megtudjátok a választ. A kérdést saját magamnak is fel tudnám tenni. Minden lelkésztársamnak így kell (így kellene) tennie. Ezért velük és Pál apostollal együtt kérlek benneteket, hogy „Az imádkozásban és a hálaadásban legyetek kitartóak és éberek! Imádkozzatok egyúttal értünk is, hogy Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk a Krisztus titkát." (Kol 4,2-4). **Ha nincs imádság, vagy az imádság üres, akkor az igehirdetés csupán szónoklat lesz. Ha nincs imádság, vagy az imádság üres, akkor az egyház tevékenysége csupán aktivizmus**, a szabadidő keresztyénnek gondolt eltöltése, vagy a saját nagyságunkat, fontosságunkat és létünk indokoltságát bemutató pótcselekvések sora lesz. Lesújtóan sok példa van erre sajnos ma is...

Luther Mártonnak a halálos ágyán írt utolsó feljegyzése ez volt: „Koldusok vagyunk. Ez az igazság." Bizony. **Egy egész életen át koldusok vagyunk. Isten koldusai**. *Csak* azzal rendelkezünk, amit Ő ad nekünk. Mindaz, amit Istentől megkaptunk, *kölcsönbe*, *használatra* van nálunk, amellyel Istennek elszámolni tartozunk. Az Atyához intézett kérés tehát nem megalázkodás, nem egyfajta „kegy", amelyet az Atyával szemben *mi* gyakorolunk, és azt várjuk cserébe, hogy az Atya méltányolja ezt a mi nagylelkűségünket felé, és teljesítse a kérésünket. Mert ha az Atya nem adja meg, amit mi kértünk – most, azonnal! – akkor *lesheti*, hogy mikor fogunk letérdelni elé megint!

Kedves Testvéreim! Nem árt elsőként tisztáznunk magunkban, hogy ki a kutya – és ki a gazda. Érdemes megnéznünk alaposan, hogy melyik vége van a póráznak nálunk. **Ha ugyanis akárcsak egy pillanatra is azt gondolnánk, hogy a nyakörv az Atyán van, az Atyának elég hathatós érvei vannak arra, hogy egészen hamar bebizonyítsa azt, hogy – tévedtünk…**

Az Atya azonban nem egy kérlelhetetlen gazda. Az Atya kérése nem kegyelemért való könyörgés. A kegyelmet ugyanis már megkaptuk. Jézus halálával a kereszten. Végérvényesen és visszavonhatatlanul. **Nagypéntek után az Atya kérése életállapot lett**.

Az imádság a Jézussal és az Atyával való közösségünk megtapasztalása a Szentlélek ereje által. Ezt megismétlem, mert fontos: Az imádság a Jézussal és az Atyával való közösségünk megtapasztalása a Szentlélek ereje által. **Ennek a közösségnek a megélését, megtapasztalását jelenti az, hogy Jézus nevében kérjük az Atyát.** Azaz a „Jézus nevében

kérés” *messze* nem csak azt jelenti, hogy mechanikusan hozzáfűzzük az imádságunkhoz, hogy „Jézus nevében kérünk”. Ezért is szoktam elhagyni az oratio oecumenicából ezt az imafordulatot, hogy nehogy valaki tévedésbe essen, kipipálja ezt, és azt higgye, hogy ő ezzel a „Jézus nevében kért”. **Most jön a válasz az indító kérdésre: Milyen hullámhosszon imádkozol? Ha ugyanis az imádság az életállapotunk lett, akkor *jézusi hullámhosszon* kezdünk el imádkozni. *Jézusszerűen* kezdünk el imádkozni. És nem jézustalanul.**

Mit jelent az, hogy jézusi hullámhosszon kezdünk el imádkozni? Elsőként azt, amit az oltár előtti igében mondott Jézus: aki nem kételkedik a szívében, hanem *hiszi*, hogy amit mond, az megtörténik, annak megadatik az (Mt 11,23b). Ne értsük félre ezt az igét. Nem arra bíztat itt bennünket Urunk, hogy valamilyen földi kívánság uralja a szívünk közepét. Az ige előtti mondata Jézusnak ugyanis ez: „Higgyetek Istenben!” (Mt 11,22). Ennek a magyarázata, a következménye maga a fenti mondat. Ha az Istenben és az Ő egyetlen Fiában való *hit* uralja a szívünk közepét, akkor az imádságunk olyan lesz, amit a Szentlélek mondat el velünk. Nincs azzal baj, ha az imádságunk földi dolgokra irányul. De a jézusi hullámhosszon ezek olyan földi dolgok, amelyek minket vagy másokat még közelebb visznek a Jézussal és az Atyával való közösségünk megtapasztalásához. EZÉRT és *csak* ezért teljesülnek, és nem a konkrét tartalmuk miatt. A kezdő lovasnak szokták azt mondani: „Dobd át a szívedet az árkon, és akkor átvisz a ló is!” **Dobjuk át a szívünket a minket Jézustól, vagy az Atyától elválasztó árkon, és akkor az imádságunk is helyére kerül. Oda, ahol ők vannak – a mi igazi, örök életünkbe**.

Mit jelent az *még*, hogy jézusi hullámhosszon imádkozunk? Jézus így folytatta az oltár előtti igében a tanításunkat: „amikor imádkoztok, bocsássatok meg annak, aki ellen valami panaszotok van” (Mt 11,25). Mi ez? Valami üzlet? Én adom neked Jézus azt, hogy kibékülök azzal a rohadék, nyomorult… (*és itt általában egy hosszú-hosszú lista szokott következni azokról, akikről úgy véljük, hogy megbántottak minket…*) – és akkor Te teljesíted azt, amit kérek? Nem! **A megbocsátás azért kell, mert ha gyűlöletcsomók, vagy megbántottság-csomók vannak bennünk, akkor képtelenek vagyunk Jézussal és az Atyával valódi közösségbe kerülni. Jézus és az Atya közelébe a gyűlölet, vagy a megbántottság *nem fér oda***. A megbocsátás hiánya interferál a jézusi hullámhosszal.

Mit jelent az *még*, hogy jézusi hullámhosszon imádkozunk? A János szerinti evangéliumban mondja Jézus azt, hogy „arra rendeltelek, hogy elmenjetek és *gyümölcsöt teremjetek*, és gyümölcsötök *megmaradjon*, hogy bármit kértek az Atyától, az én nevemben, megadja nektek.” (Jn 15,16b) Az, hogy a Jézussal és az Atyával való közösség az életállapotunk lett, azt is jelenti, hogy az életünk elkezdett gyümölcsöket teremni. Messze nemcsak nekünk, magunknak, hanem jótettek sorozatával, a belőlünk szétáradó szeretet erejével – sokaknak másoknak is. Mindez visszahat ránk, tovább tisztít minket, és megerősíti a kapcsolatunkat Jézussal és az Atyával. Egy isteni kör, circulus divinus alakult ki az életünkben. Egyre jobban ráhangolódunk ezzel a jézusi hullámhosszra.

Itt szól közbe Marcsi... „*Most jutottam el oda Péter, hogy már semmit sem értek. Én pontosan így éltem, ahogyan elmondtad. Tiszta szívemből imádkoztam az egyik rokonom életéért. Mégis meghalt. Miért? Miért?? Nem értem. Nem értem!*” Benne élek Marcsi az elkeseredésedben és a fájdalmadban. *Jogos* kiáltásod az Atyához az, hogy: Miért? Hadd válaszoljak egy történettel. Egy tanítvány arra kérte a mesterét, hogy tanítsa meg imádkozni. A mester azt mondta, hogy hozzon neki vizet a kútról – és rámutatott egy kosárra. Igen ám, de kosár lyukas volt, és kifolyt belőle a víz. Még kétszer kérte meg a mester a tanítványt arra, hogy hozzon neki vizet a kosárral a kútból. A végén a tanítvány kifakadt: „*De hát miért kéred tőlem ezt*

már harmadszor is? Hát nem látod, hogy lyukas a kosár, és soha nem leszek képes vizet hozni neked vele a kútból?" Mire a mester: „*Az igaz, hogy vizet nem hoztál, de nézd: közben megtisztult a kosár!*" Olyan bizonyosak vagyunk abban, ha valamiért imádkoztunk, és az nem teljesült, akkor *nem történt semmi*? Mi van akkor, ha Marcsi, a te imáid után a rokonod ugyan befejezte a földi életét, de el tudott kezdeni egy örök életet? Vajon mi történhetett a te saját lelkeddel azalatt, amíg látszólag „hiábavalóan" imádkoztál? Lehet, hogy megtisztult, mint a kosár?

Jézus azt mondja nekünk az igeszakaszunkban, hogy azon a napon lesz az, amikor az Ő nevében kérünk, amikor már nyíltan beszél az Atyáról és nem példázatokban. Évezredeket töprengtek már át azon, hogy **mire vonatkozhat az „azon a napon"?** Húsvét utánra? Pünkösd utánra? Jézus második eljövetele utánra? Szerintem kezdünk rájönni arra, hogy nem érdemes dátumszerűen keresgélni ezt a napot, mert **ez a nap a mi életünkben az a folyamat, ahogyan a Jézussal és az Atyával való közösségünk kialakul**. Az a folyamat, ahogyan a Szentlélek meglátogat minket, és betölti a mi szívünket. Az a folyamat, ahogyan az imádságunk a jézusi hullámhosszra kerül. *Így* történik meg bennünk az, hogy szeretni kezdjük Jézust, és elhisszük, hogy az Istentől jött (ahol mindkét ige perfektumban van az eredeti görögben, azaz befejezett, lezárt cselekvést jelöl). *Ekkor* lesz szabad utunk az Atyához Jézus által, mert Nagypénteken, amikor Jézus meghalt, a templom kárpitja felülről az aljáig kettéhasadt (Mt 27,51), és a szentek szentje, ami addig elzárt volt, szabaddá vált. Ezért – *ahogyan a Zsidókhoz írt levél mondja* – „testvéreim, bízhatunk abban, hogy bemehetünk a szentélybe Jézus Krisztus vére által, azon az új és élő úton, amelyet ő nyitott meg előttünk a kárpit, vagyis az ő teste által" (Zsid 10,19-20).

Kedves Testvéreim! **Azon a napon**, azaz: abban a folyamatban, amelyben a Jézussal és az Atyával való közösségünk kialakul a Szentlélek által, és amelyben az imádságunk a jézusi hullámhosszra kerül, **válik a mi örömünk teljessé** (Jn 16,24). Teljessé válik a mi örömünk. Azaz: beteljesedetté, hiánytalanná, tökéletessé, örökké. Miért? Mert „szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által" (Róm 5,5b). Ezzel az Isten szeretetét befogadó szívvel mondhatjuk el a bevezető zsoltár záró szakaszát. (*A nagyapám a Bibliájában, a 66. zsoltárban e mellé az igeszakasz mellé odatett három felkiáltójelet, és utána odaírta kézzel: „Ámen".*) **Áldott az Isten, aki nem vetette meg imádságomat, kegyelmét *nem vonta meg tőlem*** (Zsolt 66,20). **Ámen**.

Húsvét utáni 5. (Rogate) vasárnap, 2025. május 25. MEÖT – Tudunk-e úgy imádkozni, mint Mózes a népéért az Aranyborjú után?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes második könyve 32. fejezete 7.-től a 14. verseiben a következőképpen. „Ekkor így beszélt Mózeshez az Úr: Menj, eredj le, mert megromlott a néped, amelyet fölhoztál Egyiptomból. Hamar letértek arról az útról, amelyet megparancsoltam nekik. Borjúszobrot készítettek maguknak, az előtt borulnak le, annak áldoznak, és ezt mondják: 'Ez a te istened, Izráel, aki fölhozott téged Egyiptomból'. Majd ezt mondta Mózesnek az Úr: Látom, hogy ez a nép keménynyakú nép. Most azért hagyd, hogy fellángoljon ellenük haragom, és végezzek velük! Téged azonban nagy néppé teszlek. – Mózes azonban így esedezett Istenéhez, az Úrhoz: Miért lángolt fel a haragod, Uram, a te néped ellen, amelyet nagy erővel és hatalmas kézzel hoztál ki Egyiptomból? Ne mondhassák az egyiptomiak: Vesztükre vitte ki őket az Isten, megölte őket a hegyek között, és eltörölte őket a föld színéről. Fékezd meg izzó haragodat, szánd meg népedet, és ne hozd rá ezt a bajt! Emlékezz szolgáidra, Ábrahámra, Izsákra és

Izráelre, akiknek önmagadra esküdtél, amikor megígérted: Úgy megsokasítom utódaitokat, hogy annyian lesznek, mint égen a csillag, és az az egész föld, amelyről azt mondtam, hogy utódaitoknak adom, örökké az ő birtokukban lesz. – Ekkor szánalomra indult az Úr, és nem hozta rá népére azt a bajt, amelyről beszélt." Mennyei Atyánk! A Te megromlott néped – mi magunk vagyunk. Méltatlanok vagyunk arra, hogy a népednek nevezz bennünket. Hozzád fordulunk mégis: nincs más reménységünk. Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérünk: mutasd meg nekünk a Hozzád való visszatérés örömét. Mennyei Atyánk! Élhessük át a Te szeretetedet, hogy a mi örömünk Teljes legyen – az Úr Jézus Krisztusban. Ámen.

Kedves Testvéreim! A lelkészi beszélgetéseim visszatérő helyzete az, amikor (*a saját élettapasztalatomból is kiindulva*) megpróbálom megmutatni, hogy **egy jelenlegi, reménytelennek látszó helyzet mennyi kiteljesedést és mennyi tartalmat adhat később: évek, vagy évtizedek múlva**. Most is a szemem előtt vannak azok az értetlen tekintetek, amelyek ilyenkor sokszor rám merednek. „*Évek? Év-tizedek?? Meg vagy te őrülve??? Ebből még egy óra is tűrhetetlen!!!*"

Hát bizony… **A jelenlegi alfa generáció már a kappa generáció korába gyorsult bele…** „*Gigabit? Az nudli!*" Már a mesterséges intelligencia sebessége sem elég… „*Negyven napig várni Mózest? Minden Messenger üzenet, vagy SMS nélkül? Még csak füstjel sincs? Vagy visszaszámlálás kürtzengésekkel? Hát mit képzel ez az Isten? Gumiból van a mi türelmünk??? Én döntöm el, hogy mikor és hogyan ünneplem Istent! Meg azt is, hogy melyiket... Nekünk Isten kell ide: most! Azonnal! És nem ám ilyen magára váratós, láthatatlan! Hanem egy nagy, termékeny, erős Bika. Aranyból.*" És a sarokba szorított főpap, **Áron csinált is a népnek Istent. Hogy volt egy „ne csinálj magadnak faragott képet" parancsolat, amely pontosan ezt tiltotta meg? Hol van az már…** Azóta eltelt negyven nap is… Igaz, bika nem jött össze, mert ahhoz túl kevés volt az aranyat adakozó kedv… Hát lett aranyborjú… Az is bika... Kisbika. Bikuci. Az aranybikuci ünneplése után meg: – lett orgia... „*A francba a vándorlással a pusztában! Szexet ide! Sokat! Most!!*"

Ez volt az a pont, amikor (*a „fellángolt Isten haragja" eredeti héber jelentése szerint*) **Isten orrlyukai kitágultak a haragtól, és a harag füstje jött ki belőlük**. Isten kitagadta a hűtlen népét: „megromlott a nép**ed**, amelyet fölhoz**tál** Egyiptomból" mondta Isten Mózesnek, úgy, mintha ehhez neki, Istennek, semmi köze sem lett volna. Majd Isten így szólt: „ez a nép", mintha valaki másnak a népét szemlélné jó messziről – és nem a sajátját. A legvégén pedig Isten felajánlotta Mózesnek, hogy őt és az ő utódait nagy néppé teszi. Azaz: újrakezdi a történetet pontosan úgy, ahogyan újrakezdte Nóéval, és ahogyan újrakezdte Ábrahámmal. Istennek van ideje. Az ő számára ezer év egyetlen egy nap (2Pt 3,8).

Van itt azonban egy nagyon megdöbbentő részlet... Isten a haragjának a következményét, az Ő döntését, hogy kipusztítja ezt a népet, és Mózest teszi meg az új ősatyává, nem kijelentő módban fogalmazta meg Mózesnek, hanem: -- kérés formájában. **Isten megkérte (*igen: meg-kér-te* Mózest, hogy Mózes hagyja, hogy Isten kipusztítsa a népet, és Mózest emelje új ősatyává.** Jól hallottuk? Isten engedélyt kért Mózestől erre? Jól hallottuk! Isten engedélyt kért Mózestól erre…

És itt jön a nagy DE. Emiatt a „DE" miatt lehet ez a mai igeszakasz a mai vasárnapnak, az imádság vasárnapjának az igeszakasza. **DE Mózes – nem szédült meg az óriási ajánlattól, hogy ő lesz Isten választott népének az ősatyja**, és nem csapott bele Isten kezébe, hogy: „*Rendben! Megegyeztünk! Áront, a tesómat úgyis utáltam mindig. Én voltam mindig a*

dadogós. Ő meg a szépfiú. Pusztuljon ki minden rokonával együtt!" Nem ez történik. Hanem Mózes, a dadogós, elkezd egy hatalmas imádsággal esedezni az ő Istenéhez, az Úrhoz. TE vagy az, akinek ez a népe – és nem én. TE hoztad ki őket Egyiptomból – és nem én.

Mózes imájában itt következik két „alibi érv". Az első alibi érv: „Ne hogy már azt mondják az egyiptomiak rád, Isten, hogy következetlen vagy, kicsi, és akaratát ide-oda változtatgató." Már miért érdekelné a mindenható Istent, hogy mit gondol róla Egyiptom? Akkor törli el egész Egyiptomot is, amikor akarja – minden gondolatával együtt. A második alibi érv: „Emlékezz arra" – mondja Mózes Istennek – „hogy azt ígérted Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy megsokasítod az utódjaikat". Hogy aztán Mózes is utódja mindháromnak, azaz ha Mózest egyedül sokasítja meg az Isten, akkor is megtartotta az ígéretét – az már másodlagos… **Ezek pontosan olyan alkudozások, mint ahogyan Ábrahám alkudozott Istennel Szodoma bűnös népéért**: „Hátha van ötven igaz ember abban a városban?" Hátha negyven? Hátha harminc? Hátha húsz? Hátha tíz? – Itt fordult meg Isten, és hagyta ott Ábrahámot, jelezve, hogy az alku véget ért (1Móz 18,22-33). És nem volt tíz igaz ember sem Szodomában…

De közben elhangzik a lényeg is: „önmagadra esküdtél". Isten, a Te saját neved, a Te létednek a *lényege* az, hogy Te „irgalmas és kegyelmes Isten vagy, akinek türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy" (2Móz 34,6). És Isten, Te magad vagy az állandóság, mert Te mondtad azt magadról, hogy: „én, az Isten, *meg nem változom*" (Mal 3,6).

***Ezért* indul szánalomra az Úr. Nem a nép miatt. *Mózes* miatt.** Mert Mózes *nem* saját magát nézi. Nem a családját nézi. Mózes az *egész népét* nézi. Mózes nem a népre hivatkozik, mert abban nincs mire. Mózes Isten önazonosságára hivatkozik. Mert Mózes már ismeri Istent.

Mi mindebből a tanulság kedves testvéreim nekünk, itt és most? Érezzük meg Mózes imájának az erejét! Érezzük meg, milyen az, amikor nem saját magunkért, hanem másokért imádkozunk. Érezzük meg, hogy milyen az, amikor irgalmat, bűnbocsánatot és kegyelmet kérünk Istentől. **És érezzük meg azt is, hogy az ima akkor lesz igazán mély ima, ha megismertük már az Istent**.

Hogyan ismerjük meg Istent? Nagyon egyszerű erre a válasz. Kérjük Istent imánkban, hogy mutassa meg magát nekünk. De ne azt kérjük, hogy adjon Isten legkésőbb holnap reggelig jelet (*de ma estére még jobb…*), hogy a Döncit válasszuk inkább, vagy a Bélát? (*Uraknak: a Marcsit, vagy a Jucit…*) Mert ebből Istenről semmit sem tudtunk meg. **Azt kérjük, hogy nyissa meg Isten a mi lelkünket arra, hogy fogadjuk oda be – a Krisztust.**

Mert az oltár előtt felolvasott igében Jézus ígérete, hogy „amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek" (Jn 16,23b) *nem* azt jelenti, hogy ezentúl az imádságainkhoz automatikusan fűzzük hozzá, hogy „Jézus nevében kérlek" – és ez az egész ki van pipálva, már csak várni kell a kérés teljesülésére. Ez nincs így. Ez semmire nem elég. **A „Jézus nevében kérni" annyit jelent, hogy mi már *olyan közel* vagyunk Jézushoz, hogy *nem tudunk mást* kérni, mint maga Jézus, az pedig *pontosan* az, amit az Atya adni akar nekünk, mert Jézus és az Atya egyek** (Jn 17,22b).

Kedves Testvéreim! Nem az a baj tehát, ha vétkezünk. Mert vétkes, elbotló emberek vagyunk. Lesz a mi életünkben is aranybikuci, meg orgia. (Ha – reménységeim szerint – nem is pont ezekben a brutális formákban.) **Hanem az a baj, ha *nem* döbbenünk rá arra, hogy**

vétkeztünk. Ha *nem* támad a lelkünkben bűnbánat, és ha *nem* fordulunk mély, átélt imádságban mi Urunkhoz, hogy bocsássa meg a mi bűneinket, és töltsön be minket az Ő Szentlelkével, hogy *tényleg* Jézus nevében tudjuk kérni azt, amit kérünk.

Amikor pedig imádkozunk, ne csip-csup, apró dolgokat kérjünk. Az imádságunkban *Isten ismeretét* kérjük. *Jézus jelenlétét* kérjük a mi életünkben. Azt kérjük, hogy *töltsön be minket* a Szentlélek. Kevesebbel ne elégedjünk meg. Többet meg ne kérjünk, mert a többi, ha a Jézus-közelségünk megvan, már akkor teljesült, amikor még ki sem mondtuk... Mert ha Jézus közelében vagyunk, akkor már csak olyant kérünk, amelyet Ő kér.

Mi lesz ekkor? Ekkor, kedves testvéreim – *hallottuk a mai igében* – **szánalomra indul az Úr** (2Móz 32,14a), **és az örömünk *Teljes* lesz** (Jn 16,24b). Örömmel fogjuk mondani és hirdetni: Megváltotta az Úr az ő népét! És együtt fogjuk mondani a zsoltárossal ezt is: **Áldott az Isten, aki nem vetette meg imádságomat, kegyelmét sem vonta meg tőlem.** Ide a nagyapám, a saját Bibliájába beírta nagy betűkkel, hogy: Ámen. Így legyen! Ámen.

Mennybemenetel ünnepe, 2023. május 18. MEÖT – Emelkedjünk fel mi is a mennybe menő Jézussal!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Thesszalonikabeliekhez írott levele 1. fejezetének a 2.-tól a 10. verséig a következőképpen: „Hálát adunk Istennek mindenkor mindnyájatokért, amikor megemlékezünk rólatok imádságainkban, mert szüntelenül emlegetjük a mi Istenünk és Atyánk színe előtt hitből eredő munkátokat, szeretetből jövő fáradozásotokat és a mi Urunk Jézus Krisztusba vetett reménységetek állhatatosságát; mivel tudjuk, Istentől szeretett testvéreink, hogy választottak vagytok. Mert a mi evangéliumunk nemcsak szavakban jutott el hozzátok, hanem erővel, Szentlélekkel és teljes bizonyossággal is. Ti is tudjátok, hogyan éltünk közöttetek, a ti érdeketekben, ti pedig a mi követőinkké lettetek, és az Úréi, amikor sok zaklatás ellenére a Szentlélek örömével fogadtátok be az igét. Példává is lettetek minden hívő számára Makedóniában és Akhájában, mert tőletek terjedt tovább az Úr beszéde, de nemcsak Makedóniába és Akhájába, hanem mindenhová eljutott a ti Istenbe vetett hitetek híre. Szükségtelen is erről bármit mondanunk, mert ők maguk beszélik rólunk, milyen fogadtatásban volt részünk nálatok, és hogyan fordultatok a bálványoktól Istenhez, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok, és várjátok a mennyből Jézust, az ő Fiát, akit feltámasztott a halottak közül, aki megszabadít minket az eljövendő haragtól.” Urunk, mi sokszor olyan elhagyatottnak érezzük magunkat. Emelj minket magadhoz a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Salamon király – miután felépítette Jeruzsálemben a templomot – odaállt az Úr oltára elé, és ezt kérdezte: ***„De vajon lakhat-e Isten a földön?** Hiszen az ég, sőt az egek egei sem fogadhatnak magukba téged, hát még ez a ház, amelyet építettem?*” (1Kir 8,27) Ugye hogy mennyire igaza volt a bölcs Salamonnak? Isten – aki maga Teljesség – nem szorítható be egy bálványba, egy szoborba, vagy bármilyen földi építménybe. **És mégis… Isten, a földre küldte az egyszülött Fiát, Jézust**, „aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt.” (Fil 2,6-7). Isten tehát **megajándékozott minket azzal, hogy** – ennek a lehetetlensége ellenére – **mégis lakott itt e földön**. Mert Isten irántunk érzett szeretete és törődése akkora, hogy megtesz mindent a mi javunkra. Olyannyira, hogy Isten Fia, Jézus „megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig – mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta

neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére." (Fil 2,8-11). **Mikor és hogyan magasztalta fel Isten Jézust mindenek fölé? Éppen ma, akkor, amikor Jézus „felemeltetett a mennybe, és az Isten jobbjára ült"** – ahogyan hallottuk az oltár előtt felolvasott igében (Mk 16,19b). **Onnan jön el ítélni élőket és holtakat, mert ő a királyok királya, a világ örök ura, a Pantokrator.**

Itt hagyott-e minket Jézus azzal, hogy elment tőlünk a mennybe? Úgy kell-e állnunk, kővé meredve nekünk is, mint az apostoloknak, akiknek a két angyal – emlékezhetnünk erre az Apostolok Cselekedeteiből – ezt mondta: Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? (ApCsel 1,11). Vagy igaza lenne-e azoknak az idős néniknek, akik régebben a „Krisztus győz, Krisztus uralkodik, Krisztus parancsol" imádságot (latinul: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat) „magyarosítva" úgy mondták, hogy „Krisztus nincs itt, Krisztus nem lát, Krisztus nincs tehát…"?

Nem!! Nem hagyott itt minket Jézus. Paradox módon – ennek éppen az ellenkezője igaz. **Akkor, amikor itt járt az Jézus a földön, az Ő fizikai valóságában túl távol volt azoktól, akikkel egy korban élt** – példa és bizonyság erre az, hogy Jézust keresztre feszítették, és hogy az apostolok maguk is mind-mind szerte-szétfutottak, amikor Jézust elfogták. **Most viszont Jézus közel van hozzánk – lelki jelenlétében – és az úrvacsorában is**.

Kinek lehet nagyobb hatása? Egy lelkésznek, aki gyönyörű igehirdetéseket tart, és emiatt a templomába négyszázan járnak rendszeresen – vagy egy remetének, aki egy barlang mélyén csendben imádkozik? *„Hát micsoda hülye kérdés ez? Hát persze hogy a lelkésznek!"* **Kinek lehet nagyobb hatása? A földön élő Jézusnak, aki vándorol városról városra és sok-sok ezer emberrel találkozik, vagy a mennybe ment Jézusnak, aki fizikai valóságában már nem találkozik senkivel?** – Ugye hogy itt már el lehet kezdeni gondolkodni a válaszon? A mennybe ment Jézus emberek milliárdjaira tud hatni – pontosan azért, mert nem köti már a fizikai korlát, hogy emberi valóságában is találkoznia kelljen velük mindannyiukkal. Lehet, hogy így van ez a remetével is? Ne becsüljük le az imádság erejét!

Vajon mi történne akkor, ha Jézus itt és ma megint megjelenne testi valóságában közöttünk? A korábbi gyülekezetemben az ifik ezt válaszolták erre: Minden harmadik nap lelőné valami hülye, csak azért, hogy megnézze, hogy vajon megint feltámad-e? **Ugye kezdjük már átérezni azt, hogy nem cserbenhagyás, hanem az isteni bölcsesség gyönyörű kiteljesedése volt az, amikor Jézus a mennybe ment?**

Még két kérdésre fogok válaszolni a mai igehirdetésben. Az első az, hogy mit tegyünk, mit tehetünk abban a helyzetben, amikor Jézus már a mennybe ment? A záró kérdés pedig az lesz, hogy mi a következménye annak, hogy Jézus a mennybe ment?

Mit tegyünk, mit tehetünk abban a helyzetben, amikor Jézus már a mennybe ment? Szent Ágoston válasza erre az, hogy „**Jézus mennybemenetelét úgy kell, hogy ünnepeljük, hogy vele együtt mi is felemelkedünk.** Nem büszkeségből, hanem alázattal. Ha mi emeljük fel magunkat – leesünk. Ha Ő emel fel minket – fennmaradunk." **Kérnünk és hagynunk kell tehát, hogy Jézus felemeljen magához. Az utóbbi nem is olyan egyszerű…**

Miről szól a mai igénk? Mi történt Thesszalonikában? Thesszalonika a kelet és a nyugat közös útján feküdt. Kikötőváros volt, ahol gurult a pénz. Az erős borok, a szomjas vágyak, a cifra rongyok és az olcsó életű emberek világa volt. Egyszer három férfi: Pál, Szilász és

Timóteus menekült oda Filippiből. Három idegen, egy idegen városban – három szombaton át. Istennek elég volt ennyi is… Hiába lázadt fel a város, hiába kellett Páléknak újra menekülniük, Jászón házában megmaradt egy mag, amelyik minden nehézség ellenére kitartott a hitben, és ahogyan Pál apostol levele, az egész Újszövetség legkorábbi irata írja, az egész görögség példájává vált.

Miben mutatkozott meg a Thesszalonikaiak hite? A hitükből munka fakadt, a szeretetükből fáradozás lett, és a reménységük kitartott minden nehézségben. Ha hit csak reménykedik – és nem dolgozik, ha a szeretet megmarad a saját magukba bezáródó érzelmek szintjén – és nem lesz belőle leleményes fáradozás másokért – ha a reménység pedig a dicsőségre vágyódik, és a szenvedést elutasítja – akkor egyik sem volt jó semmire. Kérjünk tehát saját magunknak *munkás* hitet, *fáradozó* szeretetet és *kitartó* reménységet! Merthogy az apostolok sem tudták, hogy a mennybemenetel után hány nappal érkezik meg majd a Szentlélek, és az majd pontosan mi a csudát is fog jelenteni. Elképesztően nehéz tíz nap volt az utolsó tíz nap. Nekünk is voltak – és lesznek is – ilyen tíz napjaink. Tartsunk ki bennük!

Példák lettek a Thesszalonikaiak az egész görögségben. Példának lenni nem is olyan egyszerű… Hadd mondjak erre egy történetet Gandhiról. Egy anya elhozta a fiát Gandhihoz: *„Mondja meg neki, hogy ne egyen cukrot!”* Gandhi egy pillanatra megállt, majd ezt mondta az anyának: *„Hozza el majd két hét múlva.”* Két héttel később az anya elment újra. Gandhi ezt mondta a gyereknek: *„Ne egyél cukrot!”* Az anya megkérdezte: *„Mondja, miért kellett erre a mondatra két hetet várnunk?”* Gandhi válasza: „*Asszonyom, két héttel ezelőtt még én is ettem cukrot…*”

Eljutottunk a záró kérdéshez. **Mi a következménye annak, hogy Jézus a mennybe ment?** Folytassuk az angyalok válaszát az apostoloknak a mennybemenetel után: „Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe” (ApCsel 1,11). **A távozó Jézussal már az érkezőt várjuk. Jézus kinyitotta a számunkra a menny kapuját, amely már soha nem záródik be**. **A velünk élő Jézusban már itt a saját jövőnk.** Mert Jézus ezt kérte az Atyától a János szerinti evangélium főpapi imádságában: „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok” (Jn 17,24). Jézus felemel minket magához, Isten jobbjára – ahogyan Ágoston is mondta. Mi segít nekünk, hogy képesek legyünk hagyni magunkat, hogy felemeltessünk? A Szentlélek. Ahogyan Jézus mondta az apostoloknak: „mert erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában és a föld végső határáig” (ApCsel 1,8).

Kedves Testvéreim! Váljon bennünk bizonyossággá az, amit Pál apostol írt a Filippibelieknek, hogy aki elkezdte bennünk a jó munkát, be is végzi azt (Fil 1,6). **A hit munkálkodásával, a szeretet fáradozásával és kitartó reménységgel kérjük és fogadjuk be a Szentlélek erejét, hogy megláthassuk a menny számunkra kinyílt kapuját – és a biztos jövőnk a megélt jelenünk lehessen.** Ámen.

Mennybemenetel ünnepe, 2024. május 9. MEÖT – Amikor elhagyják az embert… (?)

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Márk szerinti evangélium 16. fejezetének a 14.-től a 20. verseiben a következőképpen: „Végül pedig megjelent magának a tizenegynek is, amikor asztalnál ültek, és szemükre vetette hitetlenségüket és keményszívűségüket, hogy nem hittek azoknak, akik látták őt, miután

feltámadt. Ezután így szólt hozzájuk: Menjetek el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek! Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözül, aki pedig nem hisz, elkárhozik. Azokat pedig, akik hisznek, ezek a jelek követik: az én nevemben ördögöket űznek ki, új nyelveken szólnak, kígyókat vesznek a kezükbe, és ha valami halálosat isznak, nem árt nekik, betegekre teszik rá a kezüket, és azok meggyógyulnak. Az Úr Jézus pedig miután ezeket mondta nekik, felemeltetett a mennybe, és az Isten jobbjára ült. Azok pedig elmentek, hirdették az igét mindenütt, az Úr pedig együtt munkálkodott velük, megerősítette az igehirdetést a nyomában járó jelekkel." – Feltámadt Urunk! Köszönjük, hogy hitetlenségeink és keményszívűségeink után újra és újra visszafogadsz minket magadhoz. Köszönjük, hogy feladatot bízol ránk. Köszönjük, hogy a Mennyei Atya jobbján együtt munkálkodsz velünk. Kérjük, hogy teremtsd meg bennünk a minderre való alkalmasságot – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! „**Az Úr mennybemenetelét úgy kell ünnepelnünk, hogy vele együtt felemelkedjünk**. Az Úr feltámadása a mi reményünk, mennybemenetele a mi megdicsőülésünk. Sursum corda! Emeljük föl szívünket! Legyen fent a szívünk az Úrnál. De vigyázzunk! Ha fenn van a szívünk – *de nem az Úrnál* – akkor hamis büszkeségben vagyunk. Ha azonban az Úrnál van fenn a szívünk – az menedéket jelent, hiszen a zsoltáros is ezt mondja: „Uram, te vagy a mi menedékünk" (Zsolt 89,1) – *így kezdte Szent Ágoston az igehirdetését ezen az ünnepen*.

Az igeszakaszunk elején Jézus megjelenik a Júdás halála után immár csak tizenegy apostolnak – és leszidja őket hitetlenségükért és keményszívűségükért. Mi volt ez a hitetlenség és keményszívűség? Emlékezzünk vissza arra, hogy mit írnak a Márk szerinti evangélium a mai igét megelőző versei. Jézus üres sírjánál ezt mondja két angyal a Jézust kereső magdalai Máriának, Máriának, Jakab anyjának és Salomének: „Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt. … Menjetek el, mondjátok meg a tanítványainak és Péternek, hogy előttetek megy Galileába: ott meglátjátok őt, amint megmondta nektek. Kijöttek, elfutottak a sírbolttól, és senkinek sem mondtak el semmit, mert féltek. … Majd Jézus megjelent a magdalai Máriának. Ő elment, és megvitte a hírt – de nem hittek neki. … Azután más alakban jelent meg az emmausi tanítványoknak. Ezek is elmentek, és megvitték a hírt a többieknek – de nekik sem hittek. (Mk 16,6-13) Nem mernek elmondani semmit. Ha pedig valaki elmond valamit, annak nem hisznek.

Kedves Testvéreim! Nem ilyen hitetlenek és keményszívűek vagyunk saját magunk is? Dehogynem… A görög eredeti szöveg szerint szklerokardiában szenvedünk. Milyen sokszor ilyen szklerózisos, azaz: száraz, kemény, érdes, makacs, merev, hajthatatlan, rideg, konok, irgalmatlan, és könyörtelen a mi szívünk is? Nem meri átengedni magán és hirdetni a jóságot, senkinek nem mond el semmit – mert fél. Nem meri befogadni a jóságot, és senkinek nem hisz el semmit. Kedves Testvéreim! Nézzünk magunkba – és mélyedjünk el a mi törpeségünkön.

Amikor a törpeségünk tudatának a legmélyére bekerültünk, és ott ülünk az asztalnál a tizeneggyel – *ugyanolyan megsemmisült lélekkel, mint ők* – **akkor jön a kegyelem**! A jó hír, az evangélium maga. **A feltámadt Úr** megjelenik az életünkben, és **úgy szabadít meg minket a hitetlenségtől, hogy *szolgálatba állít bennünket***. Minden alkalmatlanságunk ellenére – megbízik bennünk. Maga mellé emel. Mert nem azért szeret minket, amit addig tettünk – hanem azért szeret minket, amit Ő bennünk újra és újra megteremt.

Mi az a szolgálat, amelyet az Úr ránk bíz? „Menjetek el szerte a világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!" (Mk 16,15) Az oltár előtt felolvasott igében ugyanez

így hangzott: „erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt – a föld végső határáig” (ApCsel 1,8).

Hát akkor most hogyan van ez? Ördögöket kezdünk kiűzni? Új nyelveken kezdünk el beszélni? Csak úgy dőlnek a nyelvvizsga papírok maguktól a fiókjainkba? Sorra járjuk az állatkerteket, kígyókat veszünk a kezünkbe, és nem harapnak meg? Vagy ha mégis, akkor a seb ott helyben begyógyul? Bedobunk három liter szatmári szilvapálinkát egy ültő helyünkben, és nem árt nekünk? Az orvostanhallgatóknak csak egyet kell megtanulni minden vizsgára: ráteszem a kezem a betegre, és ott helyben meggyógyul? És ha mindez nincs így, akkor humbug az egész, nincs bennünk semmi hit – és nem is kaptunk?

Az Apostolok Cselekedeteinek könyvében felsorolt csoda-történetek a kereszténység első szakaszára voltak jellemzőek. Isten az ő hitetlen népét nagyon nyilvánvaló eszközökkel is meg akarta győzni. Érdekes dolog látni azt, hogy mindez ma is így van – ott, ahol a kereszténység éppen elindul és terjed. Így volt a pünkösdi egyház indulásakor is, és **mai is így van Afrika, vagy Ázsia eldugott részeiben. Nagyobb lenne ott a hit? Nem gondolom. Nem maradtak a mi számunkra jelek? Ezt sem gondolom.** De hiszen itt ültök ma, egy hétköznap este. Pedig nincs itt sem pizza, sem virsli, sem sör, sem buli. Itt csak Isten igéje van. Krisztus teste és vére. Mégis itt vagytok. Mi ez – ha nem jel?

Nincs itt ördögűzés? – Hány és hány ember könnyebbült már meg egy ilyen istentiszteleten, vagy a feloldozás során, vagy egy egyéni beszélgetésben? Nincs itt nyelveken szólás? – Hát mi az, amikor új látásod lesz arról, hogy mit jelent Isten igéje? Nincs itt sérthetetlenség? No persze. Nem az istenkísértésekről beszélünk. De arról igenis beszélhetünk, hogy bátran bele merhettek vágni a Nagybetűs Életbe. Bátran nekikezdhettek egy hivatásnak, egy új szakmának, egy új iránynak. Bátran elkezdhettek családot építeni. Ki mondta, hogy ez nem veszélyes? Hát persze, hogy az! Ezer sztoritok van erről. De ha ott van mellettünk Jézus – akkor továbbjutunk. Mindebben. Végezetül: nincs itt gyógyítás? Az igaz, hogy nem sorakoznak az eldobott mankók a MEÖT előterében. De hány és hány lelki seb kapott már enyhülést akár egy testvéri beszélgetés, akár egy ölelés vagy mosoly által? És ha a lélek elkezd gyógyulni, akkor a test is elindul efelé.

Kedves Testvéreim! Merjük felvállalni a rázós helyzeteket. Mert Urunk velünk van, és segít nekünk mindebben. „*Hahó, Péter! Ébresztő! Urunk velünk van, és segít nekünk mindebben? De hát éppen ma azért vagyunk itt, mert felment a mennybe! Itt hagyott bennünket.*” Az angyaloknak az oltár előtti igében halott szavával válaszolok: Budapesti egyetemisták! „Miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe.” (ApCsel 1,11) „*Nagyszerű, Péter! Profin ki vagyunk ezzel segítve! És az mikor lesz? A kereszténység kétezer éve vár már erre, és sehol semmi…*”

Sehol semmi?? **Jézus éppen azért ment el az ő feltámadt testi valójában, hogy mindenütt jelen lehessen!** Mit gondolsz? Hányan férnénk közel hozzá, ha csak a testi valójában lenne itt? Húszan? Egymást agyontaposva – negyvenen? Hiszen már az összes evangélium is arról számolt be, hogy nem lehetett Jézushoz férni – akkora volt a tömeg. A vérfolyásos asszony a csak hátulról a ruhája szegélyét érinthette meg (Mt 9,20). A bénát a tető megbontásával eresztették le hozzá a barátai (Mk 2,4). Vagy úgy lenne, mint Mr. Smith a Mátrixban? Hatvanezer klónozott Jézus mászkálna szanaszét a világban? Minden sarokra jutna egy? Hát az elég kiábrándító lenne…

Jézus azt kérte a Mennyei Atyától a főpapi imádságában, hogy „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségemet” (Jn 17,24). És amit Jézus kér, azt a Mennyei Atya *meg nem tagadja*, hiszen Jézus és az Atya egyek (Jn 17,22). **Jézus *itt van velünk* „minden nap a világ végezetéig”** (Mt 28,20). **Az Úr *együtt munkálkodik velünk*** (Mk 16,20) – ahogyan a mai igeszakaszunk mondja. Ahogyan Ady megfogalmazta: „Mikor elhagytak – Mikor a lelkem roskadozva vittem – Csöndesen és váratlanul – Átölelt az Isten.” Vagy ahogyan egy X. századi himnusz mondja: „Az égnek és nekünk ez a nap közös nagy vígságot hozott: nekik, mert köztük megjelent, nekünk, mert el sem távozott.” Az Úr mennybemenetelét úgy kell ünnepelnünk, hogy vele együtt felemelkedjünk. Emeljük föl szívünket! Ámen.

Mennybemenetel ünnepe, 2025. május 29. MEÖT – Vajon lakhat-e Isten a földön?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Királyok első könyve 8. fejezete a 22.-től a 28. verséig a következőképpen. „Azután odaállt Salamon az Úr oltára elé, szemben Izráel egész gyülekezetével, kezeit az ég felé tárta, és ezt mondta: Uram, Izráel Istene! Nincs hozzád hasonló Isten sem fent az égben, sem lent a földön! Hűségesen megtartod a szolgáiddal kötött szövetséget, ha teljes szívvel előtted járnak. Megtartottad, amit ígértél a te szolgádnak, Dávidnak, az én apámnak. Amit megígértél, hatalmaddal be is teljesítetted a mai napon. Most azért, Uram, Izráel Istene, tartsd meg, amit a te szolgádnak, Dávidnak, apámnak ígértél, amikor ezt mondtad: Nem vesznek ki színem elől utódaid, akik Izráel trónján ülnek, de csak akkor, ha fiaid ügyelnek útjukra, és előttem járnak, ahogyan előttem jártál te is. Most azért, Izráel Istene, váljék valóra ígéreted, amelyet a te szolgádnak, Dávidnak, az én apámnak tettél! – De vajon lakhat-e Isten a földön? Hiszen az ég, sőt az egeknek egei sem fogadhatnak magukba téged, hát még ez a ház, amelyet én építettem! – Mégis – tekints a te szolgád imádságára és könyörgésére, Uram, Istenem, és hallgasd meg a kiáltást és az imádságot, amikor ma a te szolgád a te színed előtt imádkozik.” Urunk, mutasd meg nekünk, hogy Te pontosan azért és úgy tudsz ígéreted szerint velünk lenni minden nap a világ végezetéig (Mt 20,28), mert felvitettél a mennybe, és ott trónra léptél a Mennyei Atya jobbján. Mutasd meg Urunk nekünk, hogy a Te igazi templomod nem más, mint a mi szívünk. Érezhessük meg, hogy Te meghallgatod a mi imádságunkat, és betöltesz bennünket a Te szereteteddel. Szállhasson fel mi szívünkből Hozzád hálaadó imádság mindezért. Ámen.

Vajon lakhat-e Isten a földön? – kérdezi Salamon, Izráel leggazdagabb királya akkor, amikor felavatja Isten templomát, *A Templomot* Jeruzsálemben. Salamon *maga mondja*, hogy ***lehetetlen* dolog ez, hiszen az ég, sőt az egeknek egei sem fogadhatják be magukba azt az Istent, amely teremtette őket** – hát még az a ház, amelyet Salamon épített (1Kir 8,27). Mert nincs Istenhez hasonló sem az égen, sem a földön. Istent *nem lehet* lekötözni. Istent nem lehet *bedugni* semmiféle emberi tákolmányba – *még ha az a Magyar Egyházak Ökumenikus Tanácsának a székháza, akkor sem…* **Istent *nem lehet* rabul ejteni. Istent nem lehet *bezsákolni*. Istent nem lehet *birtokolni*.**

Pál apostol így oktatja az Athéniakat ugyanerről: „Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, *nem lakik emberkéz alkotta templomokban*, *nem szorul emberi kéz szolgálatára*, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, leheletet és *mindent* (ApCsel 17,24-25). Isten már Dávid királyt, Salamon apját is kérdőre vonta, amikor Dávid templomot akart építeni neki: „Házat akarsz építeni *nekem*, hogy abban lakjam?” (2Sám 8,7). Ézsaiás próféta pedig így hirdette

Isten szavát: Ezt mondja az Úr: „A menny az én trónusom, a föld pedig lábam zsámolya. *Milyen* házat akartok építeni nekem, és *milyen* helyen kellene tartózkodnom?” (Ézs 66,1).

Mindez éppen elég világos. Most már csak azt kérdezhetjük meg Salamontól, Izráel legbölcsebb királyától, hogy hogyan lehetett ilyen kapitális hülye, hogy mindennek ellenére Templomot mert építeni Istennek? No persze ugyanezzel az erővel azt is megkérdezhetjük magunktól, hogy hogyan lehettünk olyan kapitális hülyék, hogy eljöttünk ma ide a MEÖT-be? **Meg egyáltalán… Minek templomba járni? Minek ez a sok templom?**

Salamon király azonban a fenti kérdése – *és az arra a saját maga által adott, tagadó válasza* – **után kimondja azt a szót, hogy MÉGIS.** Tudjuk, Uram, hogy mindez lehetetlen. Te azonban MÉGIS tekints a te szolgád imádságára és könyörgésére, és hallgasd meg a kiáltást és imádságot, amikor ma a te szolgád a te színed előtt imádkozik (1Kir 8,28). Hallottuk: Salamon két kezét az égnek tárva kezdte meg imáját (1Kir 8,22). Amikor azonban kimondta, hogy MÉGIS, akkor *térdre esett* az Úr előtt, és onnan kezdve térden állva kérlelte a mindenható Istent (1Kir 8,54).

Kedves Testvéreim! Ezért vagyunk ma itt. MÉGIS. Ezért mondjuk a bűnvalló imádságban minden egyes istentiszteletünkön – *és így nemsokára ma is* – hogy „Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok *mégis*: nincs más reménységem”. Mert ha nem rabul ejteni, bezsákolni, vagy birtokolni akarjuk Istent, hanem *leborulunk* Isten semmilyen templomba be nem fogadható nagysága előtt, akkor Isten *megkönyörül* rajtunk, *lelép* a mennyei trónusáról, és közénk ereszkedik. Jézus megtestesülésében is. Most is. Ma is. Itt is. MÉGIS…

És amikor Salamon bevitette a Szövetség Ládáját a Templomba, akkor *felhő* töltötte be Isten házát, mert *megjelent* abban Isten dicsősége (1Kir 8,10). És a templomszentelési ima után Isten *megjelent* Salamonnak és ezt mondta neki: „*Meghallgattam* imádságodat és könyörgésedet, amelyet elém tártál. *Megszentelem* ezt a templomot, amelyet építettél, hogy itt legyen az én nevem mindörökké; *itt lesz* a szemem, és a *szívem* is mindenkor!” (1Kir 9,2).

Pál apostol pedig így folytatta az athénianak mondott beszédét az Areos Pagos-on: **Isten** „**nincs messzire egyikünktől sem, mert *őbenne élünk, mozgunk és vagyunk***” (ApCsel 17,27-28). Ahogyan Isten belefért egy emberi testbe, az Ő Egyetlen Fiának, Jézus Krisztusnak a testébe – *akit értünk és miattunk küldött le ebbe a földi világba*; ahogyan Krisztus belefér egy kis darab kovásztalan kenyérbe és néhány csepp borba az úrvacsorában, úgy Isten belefér egy templomba, sőt: a mi szívünkbe és lelkünkbe is. **Így épülünk mi fel, mint élő kövek, lelki házzá** (1Pt 2,5), **hogy szállást adjon a mi szívünk *a Krisztusnak – örökre***.

A Jelenések könyvében ezt olvashatjuk: „Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és *maga Isten* lesz velük” (Jel 21,3b). Hát ez hogyan van? – kérdezhetjük. *Mégis* lesz templom odaát, a mennyben? *Nem*, mert ezt olvashatjuk néhány verssel később: „Nem láttam templomot abban a városban, mert a mindenható Úr Isten és a Bárány annak a temploma” (Jel 21,22). **Hogyan leszünk tehát együtt Istennel? – A szívünkben. Miért jövünk el akkor templomba mégis?** Mert nem *egyesével* leszünk együtt Istennek a szívünkben, hanem *közösen*. Sőt, ez már ma is, most is igaz. Nem *egyesével* vagyunk együtt Istennel, hanem *közösen* – mert „őbenne él*ünk*, mozg*unk* és vagy*unk*” (ApCsel 17,28). Mert Jézus ezt ígérte: „ahol *ketten vagy hárman* összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20). Ezt a közös létet élhetjük meg, itt a templomban

– amely éppúgy Isten dicsőségével megszentelt hely, mint ahogyan a jeruzsálemi Templom volt egykoron.

Mi történik akkor, ha kérjük, hogy *lépjen be* a mi szívünkbe Isten, ha kérjük, hogy *lépjen be* a *mi szívünkbe* az Ő Fia, Jézus? Felemeltetünk mi is, pontosan úgy, ahogyan Jézus a mennybemenetele napján. Hallgassuk meg erről Ágostont: „Ki az, aki fölmegy? *Ugyanaz*, aki leszállt. Azért szálltál le Uram, hogy meggyógyíts, és azért szálltál fel, hogy fölemelj. **Az Úr mennybemenetelét úgy kell, hogy ünnepeljük, hogy *vele együtt felemelkedjünk*.**

Sursum corda! *Emeljük föl* szívünket! De nem büszkeségből – hanem: kegyelemből. Ha fent van a szívünk, de nem az Úrnál: ez büszkeség. Ha fent van a szívünk *az Úrnál*: *ez* az a kegyelem, amelyet *csak az alázatunk* tud befogadni. Meg kell tisztítanunk a szívünket, hogy láthassuk Istent. – Akarsz látni? – Akkor tisztítsd meg a szívedet! Jézus mondta: „Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent" (Mt 5,8). – Amit látni akarsz, az tiszta. Ha tisztátalan az, amivel látni akarod, akkor nem láthatod." – eddig tartott Ágoston igehirdetése.

Kedves Testvéreim! Jó hírem van. Az evangélium maga. **Ha megtisztítjuk a szívünket** – *és mi más történik a bűnvallás és a feloldozás során, ha nem ez* – **akkor fel tudjuk utána emelni.** Sursum corda! ***Emeljük föl* szívünket! És akkor *betölt* minket a Krisztus, és** – *az ő ígérete szerint, ahogyan hallottuk az oltár előtt felolvasott igében* – ***erőt kapunk*, mert *eljön* hozzánk a Szentlélek, és *a Krisztus tanúi* leszünk a föld *végső határáig*** (ApCsel 1,8). Ámen.

Húsvét utáni 6. (Exaudi) vasárnap, 2023. május 14. MEÖT – Mi minden jóra indít bennünket a Szentlélek?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Rómaiakhoz írott levele 14. fejezetének a 13.-tól a 19. verséig a következőképpen: „Ne ítélgessük hát többé egymást, hanem azt ítéljétek meg inkább, miként nem okoztok a testvéreteknek megütközést vagy botránkozást. Tudom, és meg vagyok győződve az Úr Jézus által, hogy semmi sem tisztátalan önmagában, hanem csak ha valaki valamit tisztátalannak tart, annak tisztátalan az. Ha pedig testvéred valamilyen étel miatt megszomorodik, máris letértél a szeretet útjáról: ne tedd tönkre ételeddel azt, akiért Krisztus meghalt. Vigyázzatok, ne káromolják azt a jót, amelyben részesültetek. Hiszen az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség és öröm a Szentlélekben, mert aki így szolgál Krisztusnak, az kedves Isten előtt, és megbízható az emberek előtt. Arra törekedjünk tehát, ami a békességet és az épülést szolgálja." Szentlélek Úristen: Te tudod, hogy milyen kicsinyesek és veszekedők tudunk mi lenni. Tölts be minket a te békességeddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Három napja ünnepeltük Jézus mennybemenetelének ünnepét. Egy hét múlva a Szentlélek kiáradásának leszünk a pünkösdi tanúi. **Három napja azt kértük, hogy emelkedjünk fel mi is a mennybe menő Jézussal. Egy hét múlva azt fogjuk kérni, hogy emeljen be minket a Szentlélek az Ő mennyei kegyelmébe.** Tudjuk, hogy mi volt: ünnep. Tudjuk, hogy mi lesz: ünnep. **De mi van ma? Mi van most? – Itt állunk a két ünnep között a földön, egy banális, egyszerű vasárnapon… És egy olyan életet kellene élnünk ezeken a napokon embertársainkkal egyetértésben és szeretetben – amely méltó mind a mennybement Jézushoz, mind pedig a nekünk elküldött Szentlélekhez.**

No igenám… De **HOGYAN kellene egy ilyen, Jézushoz és a Szentlélekhez méltó életet élnünk? Erről szól a mai igeszakasz és igehirdetés. Három részre tagoltam a mondandómat. 1. Mit ne tegyünk embertársainkkal? 2. Hogyan válasszuk el azt, amit ne tegyünk – attól, amit tennünk kell? 3. Mit tegyünk embertársainkkal?**

1. Mit ne tegyünk embertársainkkal? Pál apostol azt kéri a mai igeszakaszunk első mondatában, hogy **ne ítélgessük egymást. Miért ilyen fontos ez?** Sajnos a saját életünkből is nagyon sok olyan helyzetet tudunk mondani, akár csak az elmúlt hétről, amikor megítéltünk valakit. Nem úgy viselkedett, ahogyan kellett volna… **Emberi tulajdonság az, hogy minél közelebb van valaki hozzánk az életünkben, annál több minden miatt ítéljük meg, ítéljük el.** Egy távoli földrészen élő ember gonosztetteinek még a hírértéke is kevés. A szerbiai lövöldözések is azért váltak olyan mélységesen szomorúvá, mert egymás után két tömeggyilkosság is történt ugyanazon a napon. *Csak egy* tömeggyilkosság már meg sem mozgatta volna az emberek szívét… Bezzeg a házastárs, bezzeg a rokon, bezzeg a gyülekezeti testvér! Aki közel van – attól minden apróság fáj. És milyen jól esik mindezt kibeszélni másnak. „*És tudod: amikor a Sándor összevonta a szemöldökét… Hát az milyen gonosz dolog volt!*” *„Hallottad-e már, hogy a Marcsi iszik? A múltkor is, borosüveget láttam a konyhájában!” „És ők ezt és ezt teszik a liturgiában! Hát én nem is értem, hogy hogyan tehet valaki ilyet…”* Napokig lehetne sorolni a megszólások, az ítélgetések gazdag tárházát – akárcsak egy kicsike közösség életéből is.

Mit kér tőlünk Pál apostol? Ugyanazt, amit Jézus Urunk: „Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek! Miért nézed a szálkát a testvéred szemében, a saját szemedben pedig még a gerendát sem veszed észre?” (Mt 7,1.3) **Ennél azonban még többet is kér Pál: ne adjunk alkalmat arra, hogy mások** – *akár indokolatlanul és jogtalanul* – megítéljenek bennünket, **megütközzenek vagy megbotránkozzanak a viselkedésünkön**. **Miért ilyen fontos ez Pál számára?** Azért, mert Pál egy erkölcs-csősz volt? Egy pedáns, általános iskolai tanító bácsi, aki csak szépen elcsendesedett osztályban tudta hirdetni az igét? Nem. Pál apostol számára azért volt ennyire fontos a megbotránkozás elkerülése, mert *nagyon jól tudta* azt, hogy**ha a magukat keresztényeknek vallók viselkedésén a keresztény hittel *még éppen hogy csak* ismerkedő környezetük megbotránkozik – akkor *hiteltelenné válik* az egész kereszténység**. Könnyen megtörténhet az is, hogy valaki az éppen hogy csak megszerzett hitét akár el is hagyja azért, mert csalódik azokban, akik ebben a hitben élnek. Erre utal az igeszakaszban az a rész, amikor Pál apostol a keresztény testvér *tönkretételéről* beszél. Nem anyagilag megy tönkre ilyenkor a keresztény társunk, nem az egészsége megy tönkre, hanem az örök élete, az üdvössége megy tönkre azért, mert egy pitiáner ügy miatt megbotránkozik rajtunk, és hitehagyottá válik. **Ő lenne a hibás? Miért nem volt erősebb a hite? Nem igaz! – mondja erre Pál. *Nekünk* volt erősebb a hitünk, *nekünk* kellett volna jobban vigyázni rá.** És ez mélységesen így van.

Luther sokszorosan aláhúzta azt a szót a mai igeszakaszban, **hogy a testvérünk valamilyen viselkedésünk miatt megszomorodik**. Nem arról beszél itt Pál, hogy *mi megszomorítjuk* a testvérünket, hanem arról, hogy *ő megszomorodik*. Látszólag a kettő ugyanaz. De mégsem! Hiszen az, hogy valaki megszomorodik, független attól, hogy igaza volt-e – vagy sem. Független attól, hogy én előre úgy gondolhattam volna, hogy ő meg fog szomorodni – vagy sem. Azaz Luther azt emeli ki, hogy **az ilyen helyzetekben *sohasem* nekünk van igazunk**. Nekünk, akik ezt „jobban” vagy „teológiailag helyesebben” látjuk. **Annak a testvérünknek van mindig igaza, aki *akármilyen oknál fogva is* megszomorodik**. Azaz az ilyen helyzetek kellő megéléséhez óriási alázat kell. Óriási tisztelet is kell – mielőtt bármilyen vitázó szóra kinyitnánk a szánkat. És óriási testvér-szeretet is kell. Mélységesen

tudatában kell lennünk annak, hogy lehet, hogy a testvérünk szemében ott a szálka – de a miénkben meg ott a gerenda (ha nem is ugyanolyanfajta gerenda esetleg). – „Van-e tiszta ember, tisztátalanság nélküli?" – kérdezi Jób. És rögtön meg is válaszolja: „Nincs egyetlenegy sem." (Jób 14,4).

Pál apostol így foglalja össze a testvéreinkkel szemben mutatott alázatnak a lényegét a Korinthusiakhoz írott második levelében: „Mert bár én mindenkivel szemben szabad vagyok, magamat mégis mindenkinek szolgájává tettem, hogy minél többeket megnyerjek. Az erőtleneknek erőtlenné lettem, hogy megnyerjem az erőtleneket: mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket." (2Kor 11,19.22) Tanuljunk ebből!

A minket embertársainkkal összekötő szeretetről hadd mondjam el egy saját történetemet. 15 éve lehetett az, amikor az egyik hazai versenyt fölényesen megnyerte az egyik fiatal barátom. Később elmesélte, hogy mélységesen megbotránkozott az egyik zsűritag viselkedésén. Amikor bemutatta a zsűritagnak a munkáját, akkor a zsűritag felugrott a székéről, és kiabálni kezdett: „*Hát ez óriási! Hát ilyent én még soha nem láttam!! Hát ez kolosszális!!!*" Kérdezem a barátomat, hogy miért volt ez a számára annyira botrányos? Miért nem örült inkább? Mire a barátom: „*Mert a zsűritag professzorhoz méltatlan módon viselkedett.*" „*Figyelj!*" – mondtam erre neki – „*Én is sokszor professzorhoz méltatlan módon viselkedem…*" – Erre a barátom elgondolkodott, rám nézett, majd megszólalt: – „*Az más. Te a barátom vagy.*"

Eljutottunk az igehirdetés második feléhez. **2. Hogyan válasszuk el azt, amit ne tegyünk – attól, amit tennünk kell?** Láthattuk, hogy hívő testvéreink hite múlhat azon, ha hívő emberként megbotránkoztatjuk őket. **Mit kell, hogy jelentsen ez a mi életünkben? Nem léphetünk ezen túl egy lépést sem, mert ettől kell rettegnünk?** Pál apostol az ételek példáján mutatja ezt be: „semmi sem tisztátalan önmagában, hanem csak ha valaki valamit tisztátalannak tart, annak tisztátalan az" (Róm 14,14b). Mi ennek a szakasznak az értelme? Az első fontos tanulság, hogy **szét kell választani az élet dolgait két részre. Az egyik a lényeges, a másik a mellékes**. Az élet lényeges kérdései azok, amelyeket Luther „status confessionis"-nak, azaz „hitvallási helyzetnek" nevezett. **A lényeges, „hitvallási" helyzetekben csak egy jó döntés van.** Megcsalom a házastársamat vagy sem? Itt nincs olyan, hogy csak félig csaltam meg a házastársamat… Megtagadom a Krisztust, vagy sem? Itt sincs olyan, hogy csak félig tagadtam meg… Luther számomra rendkívül imponáló bölcsessége volt az, hogy az ember élethelyzeteinek igen jelentős részét viszont a mellékes kérdések, azaz az „adiaphoron"-ok kategóriájába sorolta. **A lényeges dolgokban kötöttek vagyunk. A mellékes helyzetekben viszont sokminden szabadon befolyásolhatja azt, hogy milyen döntésünk helyes**. A római gyülekezet esetén a „mit eszünk és mit nem" kérdése pontosan ilyen mellékes kérdés volt. Azaz nem lehetett a körülmények mérlegelése nélkül eldönteni azt, hogy általában mit lehet megenni – és mit nem. Ugyanis a válasz attól függött, hogy azok, akiknek a társaságában eszem azt a valamit, rossznak tartják-e ezt – vagy sem. Mint például olyan, a bálványok áldozati szertartásából származó húst, amelynek a fogyasztását már az első, jeruzsálemi zsinat is megtiltotta (ApCsel 15,20). És itt jutottunk vissza az indító kérdésünkhöz, a megbotránkozáshoz. **Minden olyan döntés egy mellékes helyzetben, amely egy hívő testvérünket megbotránkoztatja, olyan döntés, amelyet ha tehetjük, jobb, ha elkerülünk**.

Nemcsak a megbotránkoztatás azonban ilyen mérce, hanem a benső kétely is. **Döntéseink legtöbbjét a lelkiismeretünk (azaz a bennünk élő Szentlélek) határozza meg**. (És a felsőbbség parancsa nem írhatja felül a lelkiismeret döntését – merthogy a Szentléleknél nagyobb emberi fensőbbség nincs.) No igenám, de **mi van a mellékes**, az adiaphoron

helyzetekkel, ahol a lelkiismeretünk nem egyértelműen diktál egy ilyen – vagy olyan döntést? Itt, **ha fontosabb döntési szempont, például a megbotránkoztatás, nem jut az eszünkbe, érdemes mindig a számunkra nehezebb, a számunkra kényelmetlenebb utat választanunk**. Hadd hozzak erre egy banális példát. Szent Ignác tanácsolja azt, hogy mindig előre gondoljuk meg, hogy mennyit eszünk, és csak annyit készítsünk ki magunknak. Később már együnk többet, még akkor sem, ha vágyunk támad rá. Ha evés közben bármi kétségünk támadna arról, hogy valamit még meg kell-e ennünk abból, amit kikészítettünk – akkor együk a kevesebbet. Ez a gondolatmenet nagyon sok mindenre igaz a mi életünkben. **Ha bármilyen kétségünk támad: akkor fogyasszunk kevesebbet! Bármiből!**

Elérkeztünk az utolsó kérdésünkhöz: **3. Mit tegyünk embertársainkkal?** Nyilvánvalóan nem az étel tisztasága itt a lényeg, hiszen az ételfogyasztás Pál apostolnál is csak a konkrét példa volt, amelyen bemutatta a viselkedés általános szabályait. Az ételek másodlagosságát Jézus szavai gyönyörűen összefoglalják: „Nem az teszi tisztátalanná az embert, ami bemegy a száján, hanem ami kijön a szájából, az teszi tisztátalanná az embert.” (Mt 15,11) ***Étrend*** **helyett tehát *élet-rendet* kell tartanunk. Hogyan? Hallgassuk, hogy mit mond Jézus a Hegyi Beszédben: „Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent.”** (Mt 5,8).

Hogyan lesz tiszta a szívünk? Most érkeztünk el a pünkösdhöz. A Szentlélek által lesz tiszta a szívünk. Ahogyan Pál apostol mondja: „hiszen az Isten országa nem evés vagy ivás – hanem igazság, békesség és öröm a Szentlélekben.” (Róm 14,17). Ráadásul: nem egyesével látogat meg minket a Szentlélek, hanem összeköt minket. Bármit, amit a Szentlélek ajándékaként kaptunk, legyen az a megigazulásunk, a békességünk, vagy az örömünk – át kell, hogy adjunk másoknak is. „Mert nem tisztátalanságra hívott el minket Isten, hanem megszentelődésre.” (1Thessz 4,7)

Nekem is sokan mondták, hogy Péter, te hülye vagy… Élhetnél egy kényelmes, nyugdíjas életet – és erre te két állásban, a két végén égeted az életed gyertyáját… De hát képtelenség a számomra magamnak megtartani azt a rengeteg ajándékot, amelyet Jézustól és a Szentlélektől olyan sok éven át kaptam! Olyan lennék, mint egy gonosz kis hörcsög, akinek a pofazacskója már szétdurran a sok-sok jótól, amelyet belezsúfolt – de még véletlenül sem adna belőle senki másnak. Én át szeretnék adni ebből nektek. Sokat. Ezért vagyok itt.

Kedves Testvéreim! Érezzük meg a pünkösd közeledtét a mi saját életünkben is! Ne a pünkösd előtti, önhitt, önigazult, veszekedő életünket éljük ezen túl. Éljünk pünkösd után!! Éljünk alázatos, önfeláldozó, szolgáló életet! Hogy ez nehéz? Nem nehéz. Miért nem nehéz? Mert a Szentlélek adja hozzá az erőt. Kérjük őt! Hívjuk őt! És el fog jönni hozzánk. Halleluja! Ámen.

Húsvét utáni 6. (Exaudi) vasárnap, 2024. május 12. MEÖT – Jézus és a Szentlélek között...

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 15. fejezetének a 26. versétől a 16. fejezetének a 4. verséig a következőképpen: „Amikor eljön a Pártfogó, akit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyságot énrólam; de ti is bizonyságot tesztek, mert kezdettől fogva velem vagytok. Ezeket azért mondom nektek, hogy meg ne botránkozzatok. A zsinagógákból kizárnak titeket, sőt eljön az óra, amikor mindaz, aki megöl titeket, azt hiszi, hogy Istennek tetsző szolgálatot végez; és mindezt azért teszik, mert nem

ismerték meg sem az Atyát, sem engem. Ezeket pedig azért mondom nektek, hogy amikor eljön ez az óra, emlékezzetek rá: én megmondtam nektek." – Mennybe ment Urunk! Pünkösdkor kitöltekező Szent Lélek Úristen! Köszönjük, hogy életünk várakozásokkal teli, sokszor feszült idejében sem érezhetjük úgy, hogy mi „két szék között a pad alá estünk" és sem Jézus Urunk, Nálad, sem pedig Szent Lélek Úristen, Veled nem vagyunk. Kérjük, adjátok meg azt a bizonyosságot, hogy amikor a kettőtök között vagyunk, és nincs az életünkben semmi látványos jel arról, hogy velünk vagytok, akkor is megérezzük a kettőtök közötti szeretet erejét, amelybe minket is mindig belefoglaltok – az ige erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Három napja, csütörtökön emeltetett fel a mennybe Jézus. Hét nap múlva, pünkösd napján fog kitöltekezni a Szentlélek. Most **Jézus és a Szentlélek között vagyunk. Az egyházi év felfogása szerint a mai vasárnap az a vasárnap, amikor az Úr mennybeszállása feletti öröm – átmegy a megígért Szentlélek várásának az örömébe. De ha ez így van, akkor miért volt olyan keserves a bevezető zsoltár szövege?** „Halld meg Uram, hangomat, hozzád kiáltok! Ne rejtsd el orcádat előlem! Te *voltál* az én segítségem, ne hagyj el engem, üdvözítő Istenem!" Milyen értelemben vagyunk Jézus és a Szentlélek között? **Elhagytak bennünket? Mindketten? Jézus *már* nincs itt, a Szentlélek pedig *még* nincs itt? Most a senki földjén vagyunk, amelyet még az üdvözítő Isten is elhagyott?** Ezekről a kérdésekről fog szólni a mai igehirdetés.

A mai igeszakaszunk bevezető versében az Újszövetség egy kivételesen ritka eseményét találhatjuk meg – megjelenik a Szentháromság. Jézus megígéri az igazság szent Lelkét, akit ő küld, és aki az Atyától származik (Jn 15,26). Az igeszakasz megmutatja azt a megbonthatatlan egységet, amelyben az Atya, Jézus és a Szentlélek létezik. Ez az egység a szeretet egysége. Igenám… **Csakhogy az apostolok ott ülnek** – *bezárkózva az Utolsó vacsora és a Szentlélek majdani, pünkösdi kitöltekezésének a termében, a felső szobában, a Cönákulumban* – **és megint rettegnek**. „*Jézus megígérte, hogy eljön a Szentlélek, és akkor majd megoldódik minden. Naja! De azt nem mondta meg, hogy mikor jön! Itt ülünk már három napja!! Ennyi még Jézus feltámadásához is elég volt! Szentlélek meg sehol…*"

Ugye mennyire magunkra ismerhetünk az ilyen gondolatokban? Ugye mennyire nem tudunk mi sem várni? Ha nekem 18 éves koromban valaki elmondta volna, hogy: „*Fiam, te most elkezdesz egy nagyon eseménydús életet élni, amelyben azonban nem igazán fogod megtalálni saját magadat. De ne félj! Lesz olyan idő, amikor a helyedre kerülsz!*" És utána kiderült volna, hogy ez az idő az én esetemben negyven év, amely után lelkészként találom meg magamat – a Jézusban és a Szentlélekben – és kerülök a helyemre… Akkor én nagyon-nagyon dühös lettem volna. „*Negyven év? Meg vagy Uram, te őrülve? Hát az elképzelhetetlenül sok! Negyven perc is annyi lenne! Negyven nap már ki-bír-ha-tat-lan! Hát még negyven év!*"

Hát ha még azt is tudták volna az apostolok, hogy tényleg az vár rájuk, amit Jézus megígért nekik… Elsőként **kizárják őket a zsinagógákból.** „*Ó!" – legyinthetünk erre – Hát ez igazán egy pitiáner dolog. Hiszen lesz már nekik saját imaházuk!*" A valóságban a zsinagógából való kizárás a vértanúság kezdete volt, mert **a keresztények elveszítették ezzel azt a privilégiumot, amelyet a zsidók kaptak a Római Birodalomban, hogy ne kelljen imádniuk a római isteneket**, beleértve ebbe a mindenkori császárt is. Emiatt, ha elhangzik a felszólítás: „Borulj le a császár szobra előtt, és imádd, mint istenedet!" nem marad olyan kibúvó, mint az a legitim válasz, hogy „Zsidó vagyok, nem tehetem". Csak azt lehet ezentúl mondani, hogy „Keresztény vagyok, nem tehetem". Ez pedig – egyenlő a halállal.

A Pathmosz akkor még kopár börtönszigetére száműzött, idős János apostol szemlélete szerint **nem emberi méretű gyűlölet miatt gyűlölik Jézust és a követőit. A gyűlölet forrása – maga a Sátán**, aki gyűlöli az Atyát, mert levetette az égből – és gyűlöli Jézust, mert végérvényesen legyőzte a kereszten. A Sátán azt viszont tudja, hogy itt, e földi létben az embernél a hatalma – még... – nagyobb. Ezért leginkább Jézus követőin áll bosszút. János néhány verssel korábban a 35. és a 69. zsoltárból idéz: „Hajam szálainál is többen vannak, akik ok nélkül gyűlölnek." (Zsolt 69,5) – *Ilyenkor látom, hogy milyen szerencsés vagyok ezzel a kopasz fejjel. A gyűlölőim száma legalább egy kicsit kevesebb…* – Ahogy a zsoltáros mondja: ok nélkül gyűlölnek a gyűlölők (Jn 15,25). A Sátán kényszeríti őket erre. Jézus azonban többször is bátorítja a tanítványait, hogy az üldözésük alkalmat ad majd nekik a tanúságtételre (Lk 21,13) és akkor nem kell aggódniuk azon, hogy mit szóljanak, mert erőt kapnak, és maga a Szentlélek fog szólni általuk (Mt 10,19-20; ApCsel 1,8a). Jézus azzal bátorítja a tanítványait, hogy „Ne féljetek azoktól, akik a testet megölik, mert a lelket meg nem ölhetik." (Mt 10,28). A náci és a szibériai koncentrációs táborokban a borzalmas szenvedés a lélek megerősítésének kivételesen szép példáit is magával hozta. Érdemes elolvasni erről Edit Stein, Arszenyij atya, vagy Placid atya könyveit.

Kedves Testvéreim! Az igazság Lelke elvezet minket a teljes igazságra (Jn 16,13). **A teljes igazság pedig a dolgok egészének a látása**. Az egész látása **nem csak annak a látása, hogy mi most mekkora gyötrelemben vagyunk**. (*És tudjátok kedves testvéreim, az embernek mindig éppen az ő pillanatnyi gyötrelme a legnagyobb. Ne kicsinyelljétek le tehát senkinek a gyötrelmét. A gyötrelemnek nincs abszolút mércéje. Csak egyéni mércéje van.*) **Az egész látása látja, átérzi a célt is**. Ahogyan Pál apostol írja Timóteusnak „Mert én nemsokára feláldoztatom, és elérkezett az én elköltözésem ideje. Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végül eltétetett nekem az igazság koronája, amelyet megad nekem az Úr, az igaz bíró azon a napon; de nemcsak nekem, hanem mindazoknak is, akik várva várják az ő megjelenését." (2Tim 4,6-8).

Egyetlen egy dolgot kell elkerülnünk. Ahogyan Jézus mondja: „Ezeket azért mondom nektek, hogy ***meg ne botránkozzatok***." (Jn 16,1). "*Az lenne az egyetlen igazán fontos dolog, hogy ne botránkozzunk meg?? A többi mindegy?*" A többi valóban mindegy! Azért mindegy, mert **a „megbotránkozás" szó értelme az eredeti görög szövegben megbotlás és elesés, azaz a Jézussal, az Istennel való meghasonlás**. Ez történt Jézus kapernaumi beszédét követően is, amikor az „aki eszi az én testemet, és issza az én véremet – élni fog énáltalam" (Jn 6,56-57) szavak után sok tanítvány megbotránkozott, és emiatt otthagyta Jézust (Jn 6,66). **Ha tehát minden velünk történő nehézség ellenére Jézussal maradunk, akkor az igazság Lelke elvezet minket a teljes igazságra, és miénk lesz az igazság koronája**.

„*Mindez nagyon szép Péter. Csakhát most itt vagyunk két szék között a pad alatt. Jézus már elment a mennybe. A Szentlélek meg még nem érkezett meg. Ilyenkor mi van?*" Péter apostol az oltár előtt felolvasott igében azt tanácsolja, hogy **legyünk bölcsek és józanok, azért, hogy imádkozhassunk** (1Pt 4,7). Ezt tették az apostolok is a Cönákulumban: „valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitartóan vettek részt az imádkozásban, az asszonyokkal, Jézus anyjával, Máriával és testvéreivel együtt" (ApCsel 1,14). Péter apostol második tanácsa még fontosabb, mint az első: „**Mindenekelőtt – legyetek kitartóak az egymás iránti szeretetben**" (1Pt 4,8). Az egymás iránti szeretet pontosan úgy tart meg bennünket a nehéz helyzetekben, mint ahogyan a Szentháromság szeretetkapcsolatát nem bonthatja meg semmi. A szeretet – az egymásban (és Jézusban) maradás világa. Az elzárkózás, az egymás ellen fordulás – a gyűlölet világa. Tartósan nincs középút. **Ha a szeretet nem nő, akkor csökken.**

A Szentlélek az igazsággal együtt a szeretet és a biztos hűség ajándékait is közvetíti. Nem erre várunk, amikor családot szeretnénk?

Ahogyan Henri Boulad fogalmazta: Nem az út a lehetetlen, hanem a lehetetlen az út. Ez nem egy szójáték. Annál sokkal mélyebb gondolat. Mi az utat sokszor lehetetlennek gondoljuk. Olyannak, mint amilyen az Indiana Jones-ban volt Isten hídja. Nem látszott ott semmi, csak egy óriási szakadék. **Isten biztonságos kőhídját csak akkor látod meg, amikor már ráléptél**. Ugyanezt történt meg akkor, amikor Józsué átvezette a népét a Jordánon, hogy belépjenek a Kánaán várva várt földjére. „Amint a ládát vivők megérkeztek a Jordánhoz, és a ládát vivő papok lába a folyó szélén *beleért* a vízbe, egyszerre csak megállt a fölülről lefelé folyó víz, feltornyosult egy nagy szakaszon, akár egy gát … a Sós-tenger felé folyó víz pedig teljesen különvált. Az ÚR szövetségládáját vivő papok *ott álltak szilárdan* a Jordán *száraz* medrében." (Józs 3,15-17). **Kedves Testvéreim! Először lépnünk kell! A csoda utána jön. Nem az út a lehetetlen, hanem a *lehetetlen válik úttá*. Nekünk. Most. A Krisztus által. Mert Jézus *saját maga* az út. Ő a mi utunk**. Az a Jézus, aki ezt mondja nekünk: „**Ezeket azért mondom nektek, hogy békességetek legyen énbennem. A világon nyomorúságotok van, de bízzatok: én legyőztem a világot"** (Jn 16,33). **Jézus és a Szentlélek között vagyunk. De nem úgy, hogy egyikben sem vagyunk. Hanem úgy, hogy mindkettőben vagyunk. Így legyen! Ámen.**

Húsvét utáni 6. (Exaudi) vasárnap, 2025. június 1. MEÖT – Az új szövetség a szívünkbe írja a törvényt

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Jeremiás próféta könyve 31. fejezete a 31.-től a 34. verseiben a következőképpen. „Eljön az az idő – így szól az Úr –, amikor új szövetséget kötök Izráel és Júda házával. Nem olyan szövetséget, amilyet őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről; mert ezt a szövetséget megszegték, pedig én voltam az Uruk – így szól az Úr. Hanem ilyen lesz az a szövetség, amelyet Izráel házával fogok kötni, ha eljön az ideje – így szól az Úr –: Törvényemet beléjük helyezem, szívükbe írom be. Én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek. Akkor nem tanítja többé egyik ember a másikat, ember az embertársát arra, hogy ismerje meg az Urat, mert mindenki ismerni fog engem, kicsinyek és nagyok – így szól az Úr – , mert megbocsátom bűneiket, és nem gondolok többé vétkeikre." Kérjük Urunk, élhessük át az általad adott új szövetség kegyelmét. Érezhessük meg a Te megbocsátó szeretetedet. Nyisd meg a mi szívünket arra, hogy befogadjon Téged. Adj nekünk készséges szívet arra, hogy Téged kövessünk, és a Te néped legyünk. Lehessen Urunk, a Te ismereted a mi mindennapos élettapasztalatunk. Ámen.

„Cur Deus homo?" – „Miért lett Isten emberré?" Ez volt Canterbury Anzelm kb. ezer évvel ezelőtt írott könyvének a címe. A kérdés annak a kevés kérdésnek az egyike, amely ma is nagyon aktuális. Miért jött el Jézus ebbe a világba? Miért kellett Istennek egy új szövetséget kötnie az emberrel? Miért nem volt elég a régi?

Kedves Testvéreim! Hallottuk az előbb: **Isten eredeti, első szövetsége az ember mindennapos bűnei miatt nem volt elég.** A krónikák második könyvében olvashatunk arról, hogy Jeremiás fiatalkorában, Jósiás király megtalálta a mózesi törvények szövegét a templomban, megtért, felolvasta a népnek a törvényeket, és jó útra terelte egész Júdeát (2Krón 34,14-33). De mi történt? Jósiás király halála után a nép ugyanolyan bálványimádó lett, mint korábban. Ez csak egyetlen példa a megszámolhatatlanul sok példából, amikor Isten népe

elindult ugyan egy jó irányba, de *nagyon hamar* letért arról. Ne gondoljuk azonban, hogy ez az egész gondolatmenet egy Jeremiás korából való, kétezer ötszáz éves történet. Isten első, eredeti szövetsége *miattunk* sem elég.

***Ezért* kellett Isten egyszülött Fiának, Jézusnak a földre jönnie. Hogy Isten egy *újfajta* szövetséget köthessen az emberrel.** *Több* kellett annál a szövetségnél, amely „kívül van". Több kellett annál a szövetségnél, amely *mások* példájával és a saját sorsunkkal tanít minket. Olyan, új szövetség kellett, amely a *szívünkben* él. Mert mi, testvéreim – *ahogyan hallottuk az oltár előtt felolvasott igében* – életünk minden percében bemehetünk a Mennyei Atya közvetlen közelébe, a szentek szentjébe, ahová egyes egyedül a főpap léphetett be, egy évben egyszer. Miért mehetünk be? Azért, mert Jézus a saját, keresztfán kiontott vérével megnyitott előttünk egy új utat, egy új szövetséget, amely közvetlenül Isten elé vezet bennünket (Zsid 10,19-20). „Járuljunk hát oda igaz szívvel és teljes hittel, mint akiknek a szíve megtisztult a gonosz lelkiismerettől" (Zsid 10,21). Miért tisztulhat meg a szívünk? A Jézus vére által, mert Isten megbocsátotta bűneinket, és nem gondol többé vétkeinkre (Jer 31,34).

Az új szövetség nem tette érvénytelenné a régit. Olvashatjuk Jézus Hegyi Beszédében, hogy Jézus nem azért jött, hogy érvénytelenné tegye a törvényt, vagy a próféták tanítását (Mt 5,17). Jézus azért jött, hogy betöltse a törvényt. Hogy *teljessé* tegye a törvényt. Hogy *új* embert teremtsen belőlünk az óember helyett. Ezért Isten *új* szövetsége a Jézusban egy olyan, *személyre szabottan új* szövetség, amelyet *senki más* nem köt így velünk, mert senki sem *szeret* minket ennyire.

Az új szövetség megkötése, a megtérésünk azonban *átalakulás nélkül nem megy*. *Át kell hogy adjuk* az életünket Jézusnak, hogy lepereghessen rólunk az óember, és felnőhessen bennünk az új. Az üdvösség lényege ugyanis *belül* van. A hitünk-*ben*. A szívünk-*ben*. Jézus a *szívünkbe* írja be a törvényt. Immár *nem azért* követjük a törvényt, mert az egy külső kényszer. *(Például: Jósiás király kényszerít rá bennünket...)* Immár azért követjük a törvényt, mert *bennünk él a Krisztus*, és *nem tudunk* másként cselekedni, csak úgy, ahogyan Ő.

Kedves Testvéreim! Örömhírem van. Mi mindannyian szívátültetésen estünk át... A mi régi szívünkre, ahogyan Ézsaiás mondta, vasból készült íróvesszővel rá voltak vésve a mi bűneink. A bűnök gyémántheggyel voltak odavésve a szívünk kőtábláira (Ézs 17,1). De Isten eltávolította a mi régi, agyonvésett kőszívünket, és húsz*szívet* helyezett be a helyére (Ez 36,26). *Új szívet kaptunk – a Krisztusban*. Isten a *saját* lelkét adta belénk (Ez 36,27) (*Éppen ennek az ünnepére, a pünkösdre készülünk most.)*

Milyen a mi új, hús*szívünk*? Jeremiás próféta írja a könyvének egy korábbi fejezetében: „Olyan szívet adok nekik, amellyel *megismernek engem*, hogy én vagyok az Úr. Az *én népem lesznek*, én pedig Istenük leszek, mert *teljes szívükkel megtérnek hozzám*" (Jer 24,7-8). Kedves Testvéreim! Ha *megtérünk* Istenhez, *akkor* kezdhetjük el megismerni Istent *igazán*. Miért? Mert nem elég Isten igéjét csupán meg*hallani*, vagy elolvasni. Isten igéjét hallg*atni* kell. Isten igéjét *nyitott, a megtérésre, az újjászületésre kész szívvel kell hallgatni*. Ekkor és *csak* ekkor ismerhetjük meg Istent.

Miért jó nekünk az, ha megismertük Istent? Kaphatunk egy ötöst az „istenismeret" vizsgán? Nem. A héber nyelv „megismerés" szava nem véletlenül egyezik meg a görög nyelvnek a hitre alkalmazott szavával. Az, hogy megismertem Istent, nem azt jelenti, hogy tudok róla valamit. Nem azt jelenti, hogy beszélni tudok róla. **Az, hogy megismertem Istent,**

azt jelenti, hogy *életközösségem* van Istennel. Hogy *szeretetközösségem* van Istennel. A Krisztusban.

Mindez mikor történik meg? Mikor van az a nap, amire azt mondja az igénkben többször is az Úr, hogy eljön az az idő… Majd a halálunk után? Nem. Kedves Testvérem! Az a nap *MA VAN*. Itt áll előtted a megtérés útja *MOST*. Itt vár rád Isten megismerésének a lehetősége az úrvacsorában. Nem véletlenül mondom majd az úrvacsora szereztetési igéiben Jézus vérére: *EZ* az új szövetség. Jézus vére az új szövetség, amelyet Te, *most, ma itt* magadhoz vehetsz. Megköttetik ezáltal veled is az új szövetség személyesen. Beléphetsz *te is* a szeretet szövetségébe, a szeretet életközösségébe Jézussal és a Mennyei Atyával. De nemcsak beléphetsz, hanem *hirdetőjévé* is válhatsz. Nem mással, mint az *egész életeddel*. Azzal az élettel, amelyben Isten törvénye immár a *te szívedben él*. És akkor eljön az az idő, amikor *mindenki* ismerni fogja Istent, mert „*betölti* a földet az Úr ismerete, ahogyan a tengert víz borítja" (Ézs 11,9b). Ámen.

Pünkösd, 2023. május 28. MEÖT – Imádkoztok-e Szentlélekért?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 11. fejezetének a 9.-től a 13. verséig a következőképpen: „[Jézus mondja:] Én is azt mondom nektek: kérjetek – és adatik nektek. Keressetek – és találtok. Zörgessetek – és megnyittatik nektek. Mert mindaz, aki kér – kap, aki keres – talál, és aki zörget – annak megnyittatik. Melyik apa az közületek, aki fiának kígyót ad, amikor az halat kér tőle, vagy amikor tojást kér, skorpiót ad neki? Ha tehát ti gonosz létetekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle." Mennyei Atyánk! Add nekünk Szentlelkedet, tölts be bennünket igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! „Hajdan, amikor a gőgtől vezetett bábeli emberek akkora tornyot akartak építeni, hogy egészen Isten Országáig érjen, Isten a nyelvük megzavarásával szétszórta őket. Pünkösdkor – *ahogy az oltár előtt felolvasott igében hallottuk* – nyelvek alakjában szállt le a Szentlélek, hogy a szétszórtakat újra összekapcsolja. Hajdan nyelvek osztották meg az istenkísértő vállalkozásba fogott földet. Pünkösdkor nyelvek kapcsolták egybe a népeket." (Aranyszájú Szent János) Pünkösdkor Péter apostol Szentlélektől áthatott beszédére háromezer ember megtért. **Pünkösd az egyház születésének a napja. A Szentlélek tartja fenn és szüli újjá ma is az egyházat – minden nap. Csakhát ezt nem érezzük meg.** Mi az egyházban sokszor ájtatos események garmadájának a szervezésével, papírvárak és kővárak tömegeinek az létrehozásával pótoljuk a Szentlelket. *Hát ez nem megy…* Az egyháznak nem hiperaktivitásra van szüksége. Az egyháznak nyugalomra és sokkal több imádságos időre van szüksége ahhoz, hogy a legfontosabbra tudjon koncentrálni. Isten igéjére és a Szentlélek üzenetére.

Mi a pünkösd? Tényleg csak egy történelmi esemény, ahol Péter apostol Szentlélektől áthatott beszédére háromezer ember megtért? Csak az egyház születésének a napja? Emléknap?? Nem! *Legyen* a pünkösd a *te személyes ünneped* is! *Legyen* a pünkösd a *te pünkösdöd*!! A pünkösd eredetileg az első aratás hálaadó ünnepe volt. *Legyen* a pünkösd a *Te életed* gazdag aratásának a kezdete is! ***Hogyan legyen a pünkösd a te személyes ünneped?* Tapasztald meg *saját magad is* a Szentlélek kiáradását – és ne menj el mellette mesehallgató gyermekként**. *Kedves Péter… Te itt ihletett szavakat szórsz szerteszét arról, hogy „tapasztaljam meg saját magam is a Szentlélek kiáradását…" Én meg itt ülök veled*

szemben, és nem tapasztalok meg az égadta egy világon semmit… Most akkor mi van?? Emlékszünk a mai igeszakasz végére? „Mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle.” (Lk 11,13b) **A Szentlelket kérni kell. Kedves Testvéreim! *Szoktunk mi valaha is Szentlelket kérni Istentől* az imádságainkban?** Kezet fel! Ki szokott? *Látjátok, én sem tettem fel a kezemet…* Mi mindent kérünk mi Istentől: boci-csokit, piros-autót, házaspárt, gyermeket, jólétet, egészséget… és még oldalakon keresztül sorolhatnám… de Szentlelket: *azt nem kérünk*. *Miért* nem kérünk? Mert nem tudtunk vele mit kezdeni.

Kérjünk ezentúl *csak* Szentlelket! És higgyük el, hogy az összes többi majd jön sorban, magától. Akkor, amikor annak ideje van. (És nem boci-csokit fogunk kapni – házasság helyett, és nem piros-autót – gyermek helyett…)

Miről beszélt Jézus a mai igeszakaszunkban? Mi történt pünkösdkor? Jöttek az emberek kérni halat, tojást (*és a Máté szerinti párhuzamos leírásban: kenyeret*). Kaptak helyette Szentlelket. Csak tudjátok, **az a baj, hogy mi a legtöbbször a Szentlelket hal, tojás, és kenyér helyett kígyónak, összegömbölyödött skorpiónak, vagy kőnek látjuk. Miért vagyunk mi ilyen vakok?** *Oka* van ennek, kedves testvéreim. Mert mi *rettegünk* attól, hogy meglátogat minket a Szentlélek. *Már miért rettegnénk Péter? Teljesen összezavarsz itt bennünket…* Azért rettegünk ott belül, titokban, mert sejtjük és tudjuk, hogy a Szentlélek kiáradása után nem ugyanazok az emberek maradunk, mint amelyek előtte voltunk. Pünkösd átírja az ember minden tervét. Ott van Péter. Háromszor tagadta meg Jézust. Ahelyett, hogy türelmesen várta volna a feltámadt Jézust, visszatért az eredeti foglalkozásához, és elment újra halászni. Rossz lelkiismerettel ugyan – de öreg korára szeretett volna nyugodt életet élni. Erre mi lett? Jött a Szentlélek. És Péter, a tanulatlan, írástudatlan paraszt, ott állt sok ezer ember közepén, és változatos nyelveken szólva válogatott szakaszokat idézett az Ószövetség szövegéből – egy olyan nagyhatású beszédet tartva, amelyet addig még *soha, senki* nem hallott. No, kedves testvéreim, hát *ettől* félünk mi. Hogy alaposan ki kell mozdulnunk a komfortzónánkból akkor, amikor meglátogat minket a Szentlélek.

Egy dolgot azonban vegyünk észre. **Pünkösd a lehetetlen lehetőségek ünnepe. Pünkösd a hihetetlen merészség ünnepe. Ne legyen gyáva a hitünk! Ne kérjünk Istentől mindenféle szirt-szart… Ne kérjünk boci-csokit! Kérjünk nagyot! Kérjük a Mindent! Kérjük Istent magát! Az Ő Tejességét. És meg fogjuk kapni. Eljön a Szentlélek, és betölt minket.**

Én is megkaptam… Először akkor, amikor még nem is akartam. Csak „véletlenségből” elmondtam életem legelső imáját a Szentlélekhez. És erre megérkezett. Nem csendben és észrevétlenül (ahogyan a legtöbbször szokott), hanem óriási robajjal, hogy *vegyem már észre*, hogy itt történt valami. Hát mit mondjak: észrevettem… De nem tudtam vele mit kezdeni… Rohangáltam mindenféle okos emberhez, hogy magyarázzák meg, mi volt az, amit átéltem. És leginkább: hogy most mi következik ebből? Valami nagyon megváltozott bennem. *De mi?* Mit kellene tennem? És a nagy okosok – nagyon tanácstalanok lettek hirtelen… Aztán másodszor akkor kaptam meg a Szentlelket – amikor már kértem. Mit is kértem egészen pontosan? Hát a Szentlelket, azt bizonyosan nem kértem – még akkor sem. „Hirtelen jött ötletként” – az alázat kegyelmét kértem. Mit kaptam helyette? A Szentlelket. A mindent. Azt kértem: hogy én egy semmi legyek. Azt kaptam: hogy lettem a minden. Előtte halott voltam – csak nem tudtam. Azóta élek. És a Szentlélek kirepített a komfortzónámból. Lett belőlem lelkigyakorlatok sorozatát végigcsináló hívő. Lett belőlem szerzetes. Lett belőlem felszentelt lelkész. Egyiket sem gondoltam volna magamról korábban. És élek egy olyan gazdag, gyönyörű életet, amelyet soha nem éltem korábban – pedig földi szemmel nézve: javakkal és örömökkel rogyásig megpakolt, királyi életem volt előtte is. **Csakhogy a Minden *a***

***bármilyen soknál annyi*val több, amennyit mi még *elgondolni sem tudunk*. Most már tudom – mert most már látom. Ne elégedjetek meg kevesebbel ti sem! Kérjétek a Mindent! Kérjétek azt, hogy az alázat tegyen titeket a semmivé. És akkor: – ti lesztek a Minden.**

Kedves Testvéreim! *Kérjünk Szentlelket!* De nem ám akárhogyan! Felkészülten. Alázattal elfogadva *bármit*, amit tenni akar majd velünk. Ahogyan Luther mondta a halálos ágyán: kolduskénti. – *Isten* koldusaként. De nem ám akármilyen kolduskénti. *Tolakodó, agresszív* kolduskénti. Aki először kér – de nem kap. Utána keres – de nem talál mást, csak egy bezárt ajtót. És *mindegy*, hogy mikor ért oda; *mindegy*, hogy mi várja a bezárt ajtó másik oldalán: elkezd a bezárt ajtón zörgetni. *Kitartóan* zörgetni. *Szenvedélyesen* zörgetni. Dörömbölni.

A zörgetést Túróczy Zoltán (*az 1952-ben és 1957-ben kétszer is félreállított evangélikus püspök*) egzisztenciális imának nevezte. Az ilyen imádság olyan ima, amelyre *az egész életét* felteszi az ember. **Kedves Testvéreim! Kértetek már valamit *így* Istentől? Hogy az *egész életeteket* feltettétek rá? Érdemes vajon így boci-csokit kérni? Megér egy boci-csokit az ember egész élete? Így csak a Mindent érdemes kérni. Istent magát. És akkor: – Isten kinyitja az ajtót.** És akkor: – rádöbbenünk arra, hogy a bezárt ajtó egészen addig *mi saját magunk* voltunk. *Kifelé* dörömböltünk a bezárt saját magunkból, és nem *befelé*, Isten felé. Mert Isten felé *mindig* nyitott az út: *a Krisztus*. Csak mi nem lépünk rá. Mi: – megfeszítjük. És erre mondja Péter apostol: **Térjetek meg, és keresztelkedjetek meg mindnyájan Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát**. (ApCsel 2,38).

Hallgassuk meg minderről Aranyszájú Szent Jánost: **„Mérhetetlenek és emberi szóval ki nem fejezhetők, szeretteim, azok a kegyelmi ajándékok, amellyel az emberszerető Isten elhalmozott ma bennünket.** Örvendjünk mindnyájan és ujjongva magasztaljuk Urunkat – mert nagy ünnep a számunkra a mai nap. A minap ünnepeltük a Szent Keresztet, a feltámadást, és a mi Urunk Jézus Krisztus mennybemenetelét – végül ma: a javak végső teljességéhez, az ünnepek középpontjához, Krisztus Urunk ígéretének a gyümölcséhez érkeztünk. Látjuk ezt a szerető gondoskodást, látjuk ezt a kimondhatatlan emberszeretetet? Néhány nappal ezelőtt emelkedett csak az égbe, hogy újra elfoglalja királyi trónusát. Csak néhány napja foglalt helyet az Atya jobbján: és ma a Szentlélek elküldésével és általa az égi ajándékok sokaságával halmoz el bennünket." „Kérlek benneteket testvéreim, hogy felékesített lélekkel ünnepeljük ezt a mai napot, hogy méltó módon fogadhassuk a Szentlélek kegyelmét, és a belőle fakadó gyümölcsöket." „Melyek ezek a gyümölcsök? Hallgassuk Pál apostolt: „A lélek gyümölcse pedig szeretet, öröm, békesség." (Gal 5,22a)

„Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nekünk." (Róm 5,5) „Ez a nap az, amelyet az Úr szerzett: vigadozzunk és örüljünk ezen" (Zsolt 118,24). „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság Lelkét." (2Tim 1,7). Mert „őbenne élünk, mozgunk és vagyunk" (ApCsel 17,28), „őtőle, őáltala és őreá nézve van minden: övé a dicsőség mindörökké." (Róm 11,36). Mert „**az ő irgalmából üdvözített minket újjászülő és megújító fürdője a Szentlélek által – akit kitöltött ránk gazdagon Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által – hogy az ő kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk az örök életnek."** (Tit 3,5b-7) Halleluja! Ámen.

Pünkösd, 2024. május 20. MEÖT – A Lélek betölthet téged is!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes 4. könyve 11. fejezetének a 16., 17. és 24.-től a 29. verseiben a következőképpen: „Azután ezt mondta Mózesnek az ÚR: Gyűjts össze nekem hetven férfit Izráel vénei közül, akikről tudod, hogy a nép vénei és elöljárói. Vidd oda őket a kijelentés sátrához, és ott álljanak melléd. Akkor leszállok, és beszélek ott veled. Elveszek abból a lélekből, amely rajtad nyugszik, és rájuk is kiárasztom, hogy veled együtt hordozzák a nép terhét, és ne hordozd azt egyedül. Mózes kiment, és elbeszélte a népnek az ÚR szavait, majd összegyűjtött hetven férfit a nép vénei közül, és a sátor köré állította őket. Az ÚR pedig leszállt felhőben, és beszélt hozzá. Majd elvett abból a lélekből, amely Mózesen nyugodott, és kiárasztotta a hetven vénre. Amikor a lélek leszállt rájuk, akkor prófétáltak – de máskor nem. — Két férfi azonban a táborban maradt: az egyiknek Eldád, a másiknak Médád volt a neve. Rájuk is kiáradt a lélek, mert ők is az összeírtak között voltak, bár nem mentek ki a sátorhoz. Ők a táborban kezdtek prófétálni. Egy szolga elfutott, és jelentette Mózesnek, hogy Eldád és Médád prófétálnak a táborban. Akkor megszólalt Józsué, Nún fia, aki ifjúkorától fogva Mózes szolgája volt, és ezt mondta: Uram, Mózes, tiltsd meg nekik! De Mózes így felelt neki: Engem akarsz féltékenyen védeni? Bárcsak az ÚR egész népe próféta volna, és rájuk is kiárasztaná lelkét az ÚR!” – Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy Fiad által elküldted a Szent Lelket, Urunkat és éltetőnket. Kérjük, hogy add meg egész népednek, hogy a Lélek gyümölcseit teremhesse – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Néhány napja elolvastam egy verset, amely nagyon mélyen megérintett. Hallgassátok meg Jan Twardowski sorait:

„Nem azért jöttem, hogy megtérítselek benneteket.
Különben is – kirepült már a fejemből minden okos prédikáció.
A csillogás is lekopott rólam már,
mint a meglassult tempójú hősről.
Nem fogok lukat beszélni a hasatokba.
Nem fogok vita közben ugrálni,
mint a pulyka, libegő piros tokával.
Nem szépülök meg, mint a gácsér októberben.
Nem csalok elő mindent megvalló könnyeket.
Nem fogom kiskanállal tölteni a fületekbe a szent teológiát. …
Egyszerűen – csak ideállok elétek,
és elmondom a titkot:
hogy én, a szolga, az Úrnak gyermekeként …
hiszek.” …

Nem is kell ide már igehirdetés ezek után, mert ez a vers – *amely az én személyes hitvallásom is* – **maga volt az igehirdetés**… Itt már csak az ima marad. *Hajtsuk meg fejünket, imádkozzunk*. Szentlélek Úristen! Tölts be minket! Ajándékozz meg minket a hit kegyelmével! – De – többet is kérünk ennél! Ne csak azt a hitet add nekünk, amely bólint, és elhiszi, hogy – *jé, tényleg*… – *volt* egy feltámadás… Azzal a hittel ajándékozz meg minket, amely *átéli*, hogy *van* feltámadás! *VAN* feltámadás. *Nekem*, *személyesen is*. *Minden* keserűségből, *minden* élethelyzetből. – De – többet is kérünk ennél! Mert van még ennél is több. Szentlélek Úristen! Kérünk, ajándékozz meg minket *Te magaddal*. Egy perc csendet tartva, fohászkodó szívvel kérjük Urunk és Mennyei Atyánk: – **add nekünk Szent Lelkedet … – hogy kiáradjon a szívünkbe a te szereteted**. *(Csend.)* Köszönjük Urunk a Te nagy ajándékaidat befogadó imádság csendjét.

Most – néhányan csalódni fogtok… Me-ert lesz azért igehirdetés is…

Kedves Testvéreim! „A minap ünnepeltük a szent Keresztet, a szenvedést, a feltámadást, majd ezek után a mi Urunk Jézus Krisztus mennybemenetelét. Végül ma a javak végső teljességéhez, az ünnepek középpontjához, az Úr ígéretének gyümölcséhez érkeztünk el. Látjuk ezt a szerető gondoskodást? Látjuk ezt a kimondhatatlan emberszeretetet? Néhány nappal ezelőtt emelkedett csak az égbe, hogy újra elfoglalja királyi trónusát. Néhány napja foglalt helyet az Atya trónján. És ma: a Szentlélek elküldésével és általa az égi ajándékok végtelen sokaságával halmoz el bennünket. Mert mondjátok, mindabból, ami az üdvösségünkre működik, mi az, amit nem a Szentlélektől kaptunk?" – **így kezdte pünkösdi igehirdetését Aranyszájú Szent János ezerhatszázötven évvel ezelőtt**.

Muszáj azonban ünneprontónak is lenni néha. Mert az élet bizony, ilyen… Miért kellett Mózesnek összegyűjtenie a hetven férfit? Azért, mert Mózesnek elege lett mindenből. Mózesnek burnoutja lett Isten választott népétől. Miért? Mert a nép húst akart. „*Csak manna! Minden nap csak ugyan az a manna! Bezzeg Egyiptomban! Ott volt ingyen hal, póréhagyma, uborka, foghagyma… – és az istenadta nép csak úgy sorolta az ételeket egymás után…*" Így lett Mózesnek hetven társa. Azaz nem is hetven, hiszen a táborban volt még kettő. Ez a „hetven (*vagy hetvenkettő*)" végigkíséri az egész Ó- és Újszövetséget. A Septuagintának, az Ószövetség görög fordításának azért ez a neve, mert hetven bölcs fordította le – vagy bizonyos források szerint hetvenkettő... Jézus hetven tanítványt küldött ki – vagy bizonyos források szerint hetvenkettőt… Miért nem tudtak a szentírók dönteni a két szám között? Mert a hetven hétszer tíz, ahol mind a kettő szent szám. A hetvenkettő meg osztható tizenkettővel, amely Izráel törzseinek a száma… Bonyolult dolog a számok jelentése a Bibliában…

Nagyon izgalmas a mai igeszakaszunkban valaminek a hiánya. Az Ószövetség, amikor Isten teremtő tettéről ír, akkor mindig a ritka, piél igeformát használja. Itt is, akárhányszor Isten Mózeshez szól, az mindig piélben van – mert Isten szava teremtő szó. Ugyanakkor Isten Lelkének a kiárasztása a hetven(*két*) vénre nem piélben van. **Itt Isten nem teremt, csak áthelyez a Mózesen nyugvó Lélekből valamennyit a többiekre. Kevesebb maradt-e Mózesnek ettől?** Nem! Isten Lelkét nem dekára mérjük. Isten Lelke – kifogyhatatlan. Ahogyan a gyertya tüze sem csökken attól, hogy vele más gyertyákat meggyújtanak, úgy Mózes sem csökkent attól, hogy a rajta nyugvó lelket Isten másra is árasztotta. Miért? Mert a többiek csak prófétáltak – méghozzá egy folyamatosságot jelző, megint csak ritkán használt héber igeidőben, hitpaélben – ami azt jelenti, hogy elragadtatásba, révületbe, azaz: extázisba estek. (Saul király ugyanilyen révületben egy napig meztelenül feküdt Sámuel lába előtt; 1Sám 19,24.) De ez csak egyszer történt velük – és soha többet. A Mózes ellen kicsit később lázadozó testvérpárt, Áront és Mirjámot alaposan leteremti az Úr, és elmondja, hogy egyedül Mózes az, akinek nem látomásban, azaz álomban beszél, hanem szemtől szembe. Mózes az egyedüli, akinek megmutatja magát, és ő az, akire változatlanul rá van bízva Izráel egész háza (4Móz 12,6-8). A lázadozó Mirjám az egész testére leprát kap, hogy mórest tanuljon.

Isten Lelke csak Mózesen, Illésen és a Messiáson, azaz Jézus Krisztuson „nyugszik". Azaz: Isten Lelke csak hármójukkal van tartósan, mindig. A Jézusról szóló egyik ézsaiási prófécia is így hangzik: „Vesszőszál hajt ki Isai törzsökéről, hajtás sarjad gyökereiről, az ÚR lelke *nyugszik* rajta, a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és erő lelke, az ÚR ismeretének és félelmének a lelke" (Ézs 11,1-2). Ezért nincs semmi gond azzal, hogy még a táborban maradó Eldád és Médád is kap Isten Lelkéből. Hiába zúgolódik Józsué, és hiába zúgolódik majd később János apostol Jézusnak, hogy látott valakit, aki Jézus nevében űzött ki ördögöket, de nem követte őket (Mk 9,38). Jézus is azt mondja, amit Mózes: „Ne akadályozzátok őt … mert

aki nincs ellenünk, az mellettünk van.” (Mk 9,39-40) Mózes pedig így felel: „Bárcsak az ÚR egész népe próféta volna, és rájuk is kiárasztaná Lelkét az ÚR!” (4Móz 11,29)

Istennek nincs kétféle lelke. Ószövetségi lelke és Újszövetségi lelke. A Szentlélek a teremtés előttről fogva mindig egy és oszthatatlan volt – és marad. **Ugyanaz a Szentlélek áradt ki a hetven vénre, mint ami pünkösdkor meglátogatta az apostolokat** (és az egyházatyák szerint mind a százhúsz velük lévő nőt és férfit). Ugyanaz a Szentlélek, amely minket is betöltött a mai napon…

Itt szól közbe valaki… „*De Péter! Hát már miért töltött volna be minket a Szentlélek az előbb, amikor imádkoztunk? Hát láttál akár csak egyet is közülünk előtted heverni meztelenül, ahogyan Saul tette?*” Valóban kudarcot vallottunk testvéreim… Tényleg nem lett pucér buli az istentiszteletből… Igenám! Csakhogy **a Szentléleknek nem lehet előírni, hogy hogyan töltse be az embert!** Pontosan úgy nem lehet előírni a Szentléleknek semmit, mint ahogyan azt sem lehetett előírni, hogy csak a szabályos rendben a sátor köré állított hetven embert látogassa meg. A Szentlélek – ahogyan Jézus mondta Nikodémusnak – olyan, mint „a szél, fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod: honnan jön, és hová megy” (Jn 3,8). És a Szentlélek bizony olyan, mint a szél: lehet gyenge szellő – amit észre sem veszel; – és lehet olyan tájfun és orkán, amely elsodor téged, és egyik pillanatról a másikra egy teljesen új irányba állítja át az életedet – mint Pál apostolét a damaszkuszi úton. Ezért ne legyen bennetek semmi kétely, kedves testvéreim! A Szentlélek *ott* munkálkodik bennetek, akkor is, ha teljesen felöltözve ültök itt.

Kérjünk tehát Szent Lelket Urunktól! Erre maga Jézus bátorított minket: „Ha tehát ti gonosz létetekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok *Szentlelket* azoknak, akik kérik tőle” (Lk 11,13). **A Szentlélek bölcsességet, értelmet, tanácsot, erőt és Isten ismeretét adja nekünk. De ad még valami mást is. Ahogyan a bevezető zsoltárban a Rómaiakhoz írott levél alapján mondtuk: a nekünk adott Szentlélek által kiárad a szívünkbe Isten szeretete** (Róm 5,5). Isten szeretete pedig végtelen nyugalmat és békét teremt.

Verssel kezdtem – verssel is fejezem be. Hallgassuk meg Reményik Sándort: „Valami furcsa összehangolódás, Valami ritka rend – Széthúzó erők – erős egyensúlya – Mély belső bizonyosság idebent. – Bizonyosság arról, hogy: Élni jó! – S a Kifejezést meglelni mindezekhez, Megtalálni a felséges Igét: Az Igét mindenekhez: A Béke ez! Orkán ordíthat aztán odakünt, Robbanhat ezer bomba: kárbament… De: kárt nem okozott! Bent: Csend. – A Béke itt kezdődik… – Bent: Csend… – Isten hozott!” … Jövel Szentlélek Úristen! Ámen.

Pünkösd, 2025. június 9. MEÖT – Részegedjünk meg a Szentlélektől!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk az Apostolok Cselekedeteinek könyve 2. fejezete elsőtől a 13. verséig a következőképpen. „Amikor pedig eljött a pünkösd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valamilyen lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak. Sok kegyes zsidó férfi élt akkor Jeruzsálemben, akik a föld minden nemzete közül jöttek. Amikor ez a zúgás támadt, összefutott a sokaság, és zavar támadt, mert mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni.

Megdöbbentek, és csodálkozva mondták: Íme, akik beszélnek, nem valamennyien Galileából valók-e? Akkor hogyan hallhatja őket mindegyikünk a maga anyanyelvén? Pártusok, médek és elámiták, és akik Mezopotámiában laknak, vagy Júdeában és Kappadóciában, Pontuszban és Ázsiában, Frígiában és Pamfíliában, Egyiptomban és Líbia vidékén, amely Ciréné mellett van, és a római jövevények, zsidók és prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, amint a mi nyelvünkön beszélnek az Isten felséges dolgairól. Megdöbbentek mindnyájan, és tanácstalanul kérdezgették egymástól: Mi akar ez lenni? – Mások azonban gúnyolódva mondták: Édes bortól részegedtek meg...” Szentlélek Úristen! Kérjük, hogy tölts be minket. Mutasd meg nekünk életünk történéseinek az igazi értelmét. Adj nekünk erőt: a szeretet és a békesség erejét. Adj nekünk indíttatást és lendületet ahhoz, hogy beléphessünk az igazi szabadságba a Krisztusban. Adj nekünk erőt és bátorságot, hogy kövessük azt, amire Te indítod a mi szívünket. Adj nekünk türelmet és figyelmet ahhoz, hogy észrevehessük, ahogyan sok-sok éve már munkálkodsz mibennünk. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Hallgassuk meg Aranyszájú Szent János ihletett pünkösdi szavait**: „*Mérhetetlenek* és emberi szóval *ki nem fejezhetők,* szeretteim, azok az ajándékok, amelyekkel a Teremtő elhalmozott ma bennünket. *Örvendjünk* mindnyájan, és *ujjongva* magasztaljuk Urunkat, mert *ünnep* a számunkra ez a mai nap. A minap ünnepeltük a szent keresztet, a feltámadást, majd ezek után a mi Urunk, Jézus Krisztus mennybemenetelét; végül ma: a javak *végső teljességéhez*, az ünnepek *középpontjához*, az Úr ígéretének a *gyümölcséhez* érkeztünk. „Ha pedig elmegyek – *mondta Urunk* – más Vigasztalót küldök nektek, és *nem hagylak árván* benneteket” (Jn 14,16-18). *Látjuk* ezt szerető gondoskodást? *Látjuk* ezt a kimondhatatlan emberszeretetet? … – ***Nem látjuk!*** *– mondják erre az apostolok kórusban*. Itt ülünk már tíz napja megint bezárkózva ebben nyomorult emeleti szobában. Jézus megígérte, hogy helyette eljön majd a Szentlélek. Igenám... De mikor?? Meg: hogyan? Lehet, hogy már el is jött, csak mi nem vettük észre???

Kedves Testvéreim! **Nem lehet *nem* észrevenni, azt, amikor betölt minket a Szentlélek**. Persze, ki kell, hogy ábrándítsalak benneteket… Szinte biztos, hogy nem lesznek a fejünk felett lángnyelvek (ApCsel 2,3). Nem lesz nyelveken szólás sem. Sőt! Nem vehetünk a kezünkbe mérges kígyókat, nem ihatunk meg büntetlenül bármely mérget sem, és (*orvosok most keseredjetek el végképp*…) ha rátesszük a kezünket egy halálos betegre, az sem fog ott helyben meggyógyulni (Mk 16,18). Miért?

Miért lesz nekünk a mi saját, személyes pünkösdünk egészen más, mint az apostoloké? Mert a Szentlélek kreativitása *ki-fogy-ha-tat-lan*. A Szentlélekre is igaz, amit az úrvacsorai imában Jézustól kérünk: add meg most mindenkinek *azt*, amire *szüksége van*. Nekem minden bizonnyal egy megtisztító szélviharra és hatalmas vízesésre volt szükségem akkor, amikor kétszer is megtapasztaltam a Szentlélek kiáradását. Másnak türelemre lehet szüksége. Hiszen nála ugyanez a folyamat évek alatt, lassan és csendben megy végbe. **Ha nem lát semmit, akkor honnan tudja, hogy őt is meglátogatta a Szentlélek? – Az eredményből!** Miért? Mi az eredmény?? Az eredmény, kedves testvéreim az, hogy megváltozik az életünk. Beszari apostolból minden veszélyt vállaló apostol leszünk. Írástudatlan halászból a Bibliát szó szerint idéző igehirdetők leszünk, mint Péter apostol. Hálózatkutató professzorból gyülekezetépítő lelkész leszünk. Hogy te kedves testvérem miből mi leszel, arról majd jót fogunk beszélgetni néhány év múlva. Vagy talán már holnap?? Ki tudja?? Lehet! Azaz: készülj fel a Szentlélek látogatására. Mert szinte bizonyos, hogy ott lesz, vagy már ott is VAN a te életedben is.

Láthatjuk: a Szentlélekkel kapcsolatban szinte minden megfoghatatlan és bizonytalan. *Egy azonban biztos*. Amikor betölt minket a Szentlélek, akkor *nincs helye a józan*

mérlegelésnek... Akkor *be kell rúgni*. Persze nem édes bortól… Meg nem úgy, hogy lenyomunk tíz felest egy más után... Mondjuk néhány korsó sörrel... Hanem úgy, hogy *hagyjuk* azt, hogy *vezessen* minket a Szentlélek.

Ideje, hogy visszakanyarodjunk az igeszakaszunkhoz. Mi történt az apostolokkal pünkösd ünnepén? Hallottuk: *hatalmas* zaj támadt (*fizikusok itt akár hangrobbanást is elképzelhetnek: hát nem logikus, hogy a Szentlélek a hang terjedésénél gyorsabban érkezett?*). Lángnyelvek szálltak le mindenkire egyenlően. És ami a lényeg: ***bátorságot*** **kaptak ahhoz, hogy a sávuót ünnepére összegyülekezett, soknyelvű népnek magával ragadó, ünnepélyes, lelkes beszéddel hirdessék a Krisztust és a megváltás örömét**. *Visszafordította* Isten az oltár előtt felolvasott igében hallott Bábeli zűrzavart (1Móz 11,1-9)? Nem teljesen, hiszen a nyelvek különbözőek maradtak – mint ahogyan az óember Istent saját erejéből elérni, sőt, túlszárnyalni akarása is megmaradt. **DE: Isten megmutatta, hogy a Fia kereszthalála megnyitotta az utat egy új megértés előtt**. A hitünk által megnyílt előttünk az út, kedves testvéreim, *a Krisztusban való testvériség* felé. **Ezen az úton a Szentlélek vezet, sőt: *lökdös* előre bennünket. *Be* a *szeretet közös testvériségébe*, amelynek az a neve, hogy: *egyház***. Ja??? Hogy Bercinek az egyházról a hierarchia, a merev formák, a teljesíthetetlen elvárások, és minden más eszébe jut, csak nem a szeretet? Hát bizony… Mi emberek, sokszor tudjuk ilyenné tenni az egyházat. Éppen ezért kérjük el Isten és a mi Urunk Szent Lelkét, hogy a hívő közösségünk tényleg a szeretet közössége legyen.

Persze, akadtak gúnyolódók szép számmal... Ezek a tájszólásos vidékiek, ezek a (*pfuj*...) galileaiak, akik nem tudják megkülönböztetni egymástól a szamarat (chamaar), a bort (chamar), a gyapjút (…amar) és a bárányt (…i-maar), *ezek* beszélnek nyelveken? Tuti, hogy berúgtak… Máshogyan ez nem lehet!

És ekkor előállt Péter – *egyetlen emberként a másik tizenegy apostollal* – **és erős, zengő, mindent betöltő hangon megszólalt**. „*Ez az*, amiről Jóel prófétált: 'Az utolsó napokban – *így szól az Isten – kitöltök a Lélekből minden halandóra*.'" Nem lehetett *nem* megérezni azt, hogy Péter szájából – Isten beszél. „A Názáreti Jézust, *akinek a csodáit láttátok*, ***ti*** *– bűnösök keze által –* ***keresztre feszítettétek***." Péter szava odacsap, mint az ostor: Ti feszítettétek meg az Urat! Érveket sorol, abban a korban meggyőzőeket és fontosakat. És a végén hatalmas szóval jelenti be: „***Tudja meg tehát Izráel egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette őt: azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek.***" (ApCsel 2,14-36).

Péter szava üt. Üt – és egyben fel is emel. Ott áll egy döbbent sokaság, és ezt kérdezi: ***Mit tegyünk, testvéreim, férfiak?*** Péter válasza: *Térjetek meg*, és *megkapjátok* a Szentlélek ajándékát (ApCsel 2,37-38). És háromezer ember *ott helyben megtér*. A maroknyi, rettegő csapatból kialakult az első keresztény gyülekezet, amely egész vagyonát, és vértanúk sokaságát adta a hitéért. **A Szentlélek ereje *agyagból aranyat* alkotott.**

Kedves Testvéreim! Kérdezhetjük mi is azt, mint a nép: *Mit tegyünk*, hogy megtapasztaljuk a Szentlélek kiáradását? A válasz ugyanaz: *Térjetek meg!* „*És ez -- egy kicsit bővebben kifejtve -- mit jelent?" – kérdezi itt Berci – jogosan*. Elsőként: *Kérjünk Szentlelket*. Kérjük azt, hogy *áradjon ki ránk* Isten és a mi Urunk Szent Lelke. De *ne csak kérjük*. *Várjuk* is! *Nyitott szívvel…* -- *Fogadjuk be*, ha megérkezik. Legyünk *igen figyelmesek* az életünkbe érkező szokatlan, meglepő, váratlan dolgok iránt. És *legyünk türelmesek*. Lehet, hogy nem történik *semmi* különleges velünk. Lehet, hogy „csak" annyi történik, hogy *itt ülünk*. Nem biztos, hogy azért ülünk itt, mert úgy tartotta kedvünk, hogy ma ide eljöjjünk…

Vagy azért, mert itt szoktunk ülni máskor is… Lehet, hogy azért ülünk itt, mert a Szentlélek *hívott, cipelt és rugdosott* ide bennünket. Engem is…

Honnan vehetjük észre azt*, hosszabb idő elteltével visszatekintve az életünkre,* **hogy a Szentlélek munkálkodott bennünk? Máshogyan kérdezve ugyanezt: melyek a Szentlélek ajándékai?** A Szentlélek nem Jézus helyettese. A Szentlélek Jézus mindenkinek nyitott, mindennapi megjelenésének egyik igen fontos formája. Azaz: ha úgy érezzük, hogy *közelebb vagyunk Jézushoz*, mint régebben valamikor, az a Szentlélek munkája volt. Ha úgy érezzük, hogy *megértettünk valamit* a saját életünkből, *megvilágosodtunk* valamiben, ha *tisztábbnak* érezzük magunkat: ez *mind-mind* a Szentlélek munkája volt. Ha úgy érezzük, hogy *erőt kaptunk* – az a Szentlélektől érkezett. Ha *vágy* ébredt bennünk arra, hogy a *szeretet közösségébe* kerüljünk, ha *megtapasztaltuk* a szeretetközösséget egy emberrel, vagy emberek csoportjával: ez a Szentlélek műve volt. **A szeretet nyelvét mindenki érti. Ez az a nyelv, amelyen bárkivel megértethetjük magunkat.** Ha megtapasztaltuk azt a *szabadságot* az életünkben, amely örömöt, szeretetet, nyugalmat és békességet ad: akkor az Úrnak lelkét tapasztaltuk meg, mert (*ahogyan Pál írta a korinthusiaknak*) „ahol az Úrnak lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17).

Ha bármi ilyen elindult benned, akkor nagyon szép dolgok kezdenek történni veled: Visszatalálsz ahhoz, akivel minden kapcsolatod megszakadt. Kibékülsz azzal, akivel ezt képtelenségnek érezted azelőtt. Kibékítesz olyanokat, akikről sose gondoltad volna, hogy valaha ki fognak békülni egymással. És ez még csak a kezdet…

Kedves Testvéreim! Döbbenjünk rá arra mi is, érezzük meg mi is, amit a zsoltáros mondott: Isten szeretete kiáradt a szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nekünk. Halleluja! Ámen.

Szentháromság ünnepe, 2023. június 4. MEÖT – Lépjünk be a Szentháromság szeretetébe!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 17. fejezetének az elsőtől a 10. verséig a következőképpen: „Miután ezeket mondta Jézus, tekintetét az égre emelve így szólt: Atyám, eljött az óra: dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a Fiú is megdicsőítsen téged, mivel hatalmat adtál neki minden halandó felett, hogy mindazoknak, akiket neki adtál, örök életet adjon. Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, Jézus Krisztust. Én megdicsőítettelek téged a földön azzal, hogy elvégeztem azt a munkát, amelyet rám bíztál, hogy elvégezzem: és most te dicsőíts meg, Atyám, önmagadnál azzal a dicsőséggel, amely már akkor az enyém volt tenálad, mielőtt még a világ lett. Kijelentettem a te nevedet az embereknek, akiket nekem adtál a világból. A tieid voltak, és nekem adtad őket, és ők megtartották a te igédet. Most már tudják, hogy mindaz, amit nekem adtál, tőled van; mert azokat a beszédeket, amelyeket nekem adtál, átadtam nekik, ők pedig befogadták azokat, és valóban felismerték, hogy tőled jöttem, és elhitték, hogy te küldtél el engem. Én őértük könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nekem adtál, mert a tieid, és ami az enyém, az mind a tied, és ami a tied, az az enyém, és én megdicsőíttetem őbennük.” Szentháromság egy igaz Isten! Vonj be minket a te szeretetedbe! Ámen.

Kedves Testvéreim! Vasárnap kezdte az Atya a teremtést. Vasárnap támadt fel a Fiú. Vasárnap áradt ki a Szentlélek. **A Szentháromság vasárnapját ünnepeljük ma.** Ahogyan

Luther fogalmazta: „Az egyházi esztendő többi ünnepe Istent saját csodatetteibe takartan mutatja be. Karácsonykor látjuk, ahogyan Krisztusban emberré lett, húsvétkor, ahogyan halottaiból feltámad, pünkösdkor, ahogyan kiárad Szent Lelke és így tovább. A Szentháromság ünnepe Istent cselekedeteinek *leple nélkül* mutatja meg, *önmagában*, ahogyan *van*." **Mi az, amit látunk Istenből akkor, amikor immár csodatettek nélkül, a saját háromságos valóságában mutatkozik meg nekünk? A Teljességét, a tökéletes egységét, és azt a hihetetlenül erős szeretetet, amellyel a Vele való örök életbe hív bennünket. A Szentháromság ünnepével értünk fel az egyházi év csúcspontjára.** – Nem azért, hogy utána lefelé menjünk, hanem azért, hogy fél éven át ezen a csúcsponton maradjunk – és majd adventkor, az új egyházi év kezdetével elinduljunk egy még magasabb csúcspont felé. A Szentháromság minket hívó, és minket befogadó szeretete olyan végtelenül nagy, hogy az egész földi életünk kevés a gyönyörűségeiből akár csak egy kis ízelítő megtapasztalására is.

Ma június 4-e, a Nemzeti Összetartozás Napja van. 103 évvel ezelőtt ezen a napon írták alá a trianoni békeszerződést. **Milyen szép lenne ha a Kárpát-medencében élő népeket – és a körülöttük élő népeket is, az emberiség egész nagy családját is a Szentháromság szeretetkapcsolata kötné össze!** Nem lenne akkor sem Trianon, sem háború – hanem lenne minden helyett: összetartozás. Összetartozás az Atya, a Fiú és a Szentlélek szeretetével.

„*Rendben van, Péter. Megértettem annak a szépségét, ahogyan az Atya, a Fiú és a Szentlélek együtt hívnak bennünket arra, hogy a szeretetükben éljünk. De hogyan kerül akkor ide ez a mai igeszakasz?*" **A mai igeszakaszunk Jézus az elfogatása előtti búcsúimádságának az első fele.** Az eredeti görög szöveg *még* sokkalta ünnepélyesebb, mint amit a magyar fordítás vissza tud adni. Tele van egy olyan igeidővel, a perfektummal, amely a végérvényességet, az eldöntöttséget, a befejezettséget jelöli. Jézusnak a földi munkája elvégeztetett. Sem vágya, sem szüksége nincs arra, hogy folytassa a földi életét. **Mélységes nyugalom árad Jézusból. Befejezettség. Felemelkedettség. Jézus az elvégzett munka örömével, és a megdicsőülés biztos reménységével haza készül. Az emberi természet soha nem jutott magasabbra, mint Jézusnak ebben az imájában.**

„*Rendben van, Péter. Megértettem és meg is éreztem, hogy Jézus elbúcsúzó imádsága milyen szép és különleges. De változatlanul nem értem, hogy mi köze ennek a Szentháromsághoz. Hiszen az igeszakaszban még csak említésre sem kerül a Szentlélek!*" Kezdjünk el ezen gondolkodni együtt! **Hol kell, hogy keressük a Szentlelket? Vajon kell-e beszélni a Szentlélekről ahhoz, hogy jelen legyen és hasson? Ugye, hogy nem!? A Szentlélek ott van az Atyában, ahogyan magához emeli Jézust, ott van Jézusban, ahogyan imádkozik – és a Szentlélek itt van bennünk – benned, benned és bennem – ahogyan összegyűltünk ma mindezt megünnepelni, ahogyan élő hittel megvalljuk a megváltó Jézust, és ahogyan visszatükrözzük a Szentlélek megvilágosító kegyelmét az életünkön és a szolgálatunkon**. Hallgassuk Jézus imáját ezzel a szívvel. Imádkozzunk Jézussal ezzel a szívvel!

Jézus az imádságában először ott szólít meg bennünket, amikor arról beszél, hogy ismerjük az Atyát, az egyedül igaz Istent, és akit elküldött, Jézus Krisztust. **Mit jelent az, hogy ismerjük az Atyát és Jézust? Mikor mondhatjuk el azt, hogy *annyira* ismerjük őket, hogy ezzel az ismerettel *már most* benne vagyunk, benne élünk az örök életben?** Az lenne az örök élet, hogy olvastunk már valamit az Atyáról és Jézusról valami könyvben? Egyszer? Régen? Hááát… Ez nem tűnik elégnek. Hogyan fejti ki, magyarázza meg maga Jézus ezt bővebben? Az imádság egy későbbi részében ezt mondja Jézus: „azokat a beszédeket, amelyeket nekem adtál, átadtam nekik, ők pedig befogadták azokat" (Jn 17,8a). Hogyan fogadtuk be? Csak a fülünkkel? Nem! Az nem elég. A szívünkbe kell, hogy befogadjuk Jézus beszédeit, akkor

kezdünk az Ő útján járni, akkor válunk a tanítványaivá, és akkor tapasztaljuk meg az örök életet Vele és Benne – már e földi életben is. Ez a folyamat, ez az út már az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében történt keresztségünkkel megkezdődött, amelyről az oltár előtti igében hallhattunk. Aki a szívébe fogadta Jézus beszédeit, az képtelen ezt elrejteni, mert így kezd el élni. És ezzel elkezd Jézus tanítványává tenni másokat is.

Jézus az igeszakaszunk záró részében hangsúlyozza, hogy nem a világért könyörög, hanem azokért, akiket az Atya neki adott. „*Ez valami kirekesztő mondat lenne? Tizenegy emberért mondta volna el Jézus ezt az imádságot? Se érted nem, sem értem nem? Egyikünkért sem imádkozott volna Jézus?"* Nem, nem így van. Vegyük észre, hogy abban a távlatban, ahonnan Jézus néz minket, és ahonnan már a nagyon idős Jánosban összeállt Jézus üzenetének a teljessége, **a „világ", az nem valamelyik ember, hanem minden olyasmi, ami bármelyik embert** (téged, téged, vagy engem) **ehhez a földi élethez hozzákötöz**. Az emberek többsége használatba veszi a földi világot. Abból – abban éli az egész életét. És nem veszi észre, hogy **a világ dolgai olyanok, mint a légypapír. Foglyul ejtenek bennünket. Dimenziók millióit rabolják el tőlünk**. Ha rabjaikká válunk: megfosztanak minket a Teljességtől, megfosztanak az örök életbe már itt, e földön való megérkezéstől. **Pedig, Kedves Testvéreim, lehetséges megtapasztalni az örök élet ízét – már itt, ebben a földi életünkben is. Csak ahhoz a *helyükre* kell tudnunk tenni a világ dolgait. A *második* helyükre. A Szentháromság *után*.**

Az oltár előtti ige arról szólt, hogy Jézusnak adatott minden hatalom – mennyen és földön. Jézus imádságának a jelentős része meg arról szól, hogy dicsőítse őt meg az Atya. „*Dicsőséghajhászó, hataloméhes emberré vált volna Jézus a földi élete végére?*" Nem. Nem így van! **A hatalom és a dicsőség egyaránt a Jézus és az Atya között fennálló kapcsolat kivételes erősségét jelölik**. **Elgondolkodtunk-e már azon, Kedves Testvéreim, hogy mit jelent az, amikor mi Istent dicsőítjük?** „*Szívességet teszünk Istennek? Esetleg Isten nem is tudna létezni a nélkül, ha mi nem dicsőítenénk Őt?*" Ugye hogy ezek elég nagy butaságoknak hangzanak?

A dicsőítés lényege az, hogy intenzív szeretetkapcsolatba kerülünk Istennel. Mi felküldjük a mi szeretetünket Hozzá – és sokszor annyi szeretet zúdul ránk válaszként. Így kell értelmeznünk azt, amikor Jézus megdicsőíti az Atyát, amikor az Atya megdicsőíti Jézust, és amikor mibennünk megdicsőíttetnek ők mindketten. Egy nagyon intenzív szeretetkapcsolat erősödik ilyenkor meg az Atya és a Fiú között, amelybe bevonnak bennünket is. Ez a szeretetkapcsolat indul el már akkor, amikor az imádság elején Jézus a tekintetét az égre emeli. Jézus nem egy szemforgató, aki a farizeus módjára látványos módon elkezd imádkozni. Nagyon ritkán számol be a Szentírás arról, hogy az égre emelte volna a szemét. Csak a két legnagyobb csodája, a kenyérszaporítás és Lázár feltámasztása előtt olvashatunk ilyent. **Jézus egy különlegesen intenzív kapcsolatba került olyankor az Atyával, amikor az égre emelte a tekintetét. Ebbe a különlegesen intenzív kapcsolatba akar minket is bevonni.** Jézus maga ígérte ezt személyválogatás nélkül mindenkinek: „Én pedig, ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket" (Jn 12,32). **Nézzünk mi is fel Jézusra és az Atyára – mindig, amikor nehéz helyzetbe kerültünk. És meg fognak tartani minket az ő vonzásukban.** És a többi?? A többi – az pedig mind meg fog oldódni. Lehet, hogy nem úgy, ahogyan mi gondoltuk, vagy szerettük volna. De ha Jézushoz és az Atyához közel maradtunk – sőt, közelebb kerültünk – akkor vajon számít ez? Ha többet éltünk, akkor már rádöbbenünk arra, hogy nem.

Vajon a Szentlélek *hiányzik-e* abból a különlegesen intenzív szeretet-kapcsolatból, amelybe minket Jézus az Atyával bevon? Láthattuk már, hogy nem. **Jézus a búcsúzó imádságával a**

Szentháromság Teljességébe von be bennünket. Csak akkor lesz teljes az életünk, ha ugyanúgy visszaérkezik a Szentháromság teljességébe, hogyan Jézus.

„Eljött az óra” – mondta Jézus az igeszakaszunk elején (Jn 17,1b).
Kedves Testvérem! Nem most van ez az óra a számodra – és a számomra?

Tapasztaljuk meg a Szentháromság gyönyörű egységét Poós Gergely nyomán:

Egymásról gyönyörűt álmodunk:
Minden éjjel a másik vagyunk.
Én az Atya vagyok, …
Önmagam adom egészen.
S így lesz Fiam – egészen – Én.
S így leszek Én – egészen – Fiam.
Szeretettel álmodok róla.
A szeretet az alkotója.
S Fiam engem épp így szeret:
Egymásba álmodjuk a szeretetet.
A szeretet örök önközlésében
Így lesz a Szentlélek – egészen – Mi.
S így vagyunk mi – a mind.
A szeretetben örök-egy.

Kedves Testvéreim! *Lépjünk be* a Szentháromság szeretetébe! Ez fontos, ezért megismétlem: *Lépjünk be* a Szentháromság szeretetébe! *Legyünk ott* abban a gyönyörűséges körben, amelyet a Szentháromság Andrej Rubljov ikonján formál. Döbbenjünk rá arra, hogy egy olyan benső térben vagyunk, amelyet a kép bal és jobb oldalán lévő Atya és Szentlélek belső kontúrjai – kehelyformára mintáznak. Ebben a kehelyben ül úgy Krisztus, ahogyan nemsokára megosztja magát velünk az úrvacsorában.

A mai igehirdetést úgy zárom, ahogyan Pál apostol búcsúzott el a Korinthusiaktól: „**Végül, testvéreim, örüljetek**, … **éljetek békességben, és akkor: – a szeretet és a békesség Istene *veletek lesz*. Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége *legyen mindnyájatokkal*!** (2Kor 13,11.13) Ámen.

Szentháromság ünnepe, 2024. május 26. MEÖT – Lépj be a Szentháromság szeretetébe!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ézsaiás próféta könyve 6. fejezetének az elsőtől a 13. verseiben a következőképpen: „Uzzijjá király halála évében láttam az Urat – amint egy trónon ült. Magasztos volt és felséges; palástja betöltötte a templomot. Szeráfok álltak mellette, hat-hat szárnya volt mindegyiknek: kettővel az arcát takarta el, kettővel a lábát takarta el, kettővel pedig repült. Ezt harsogták egymásnak felváltva: Szent, szent, szent a Seregek URa, dicsősége betölti az egész földet! A hangos kiáltástól megremegtek a küszöbök eresztékei, és a templom megtelt füsttel. Ekkor megszólaltam: – Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom. Hiszen a Királyt, a Seregek URát látták szemeim! Ekkor odarepült hozzám egy szeráf, kezében parázs volt, amelyet fogóval vett le az oltárról. Számhoz érintette, és ezt mondta: Íme, ez megérintette ajkadat, bűnöd el van véve, vétked meg van bocsátva. Majd az Úr szavát hallottam, amint ezt kérdezi: Kit küldjek el, ki lesz a követünk? – Én ezt mondtam: Itt vagyok, engem küldj! Ő így felelt: Menj, és mondd meg ennek a népnek: Hallván halljatok – de ne értsetek, látván lássatok, de ne ismerjetek! Tedd kövérré e nép szívét, tedd süketté a

fülét, és kösd be a szemét, hogy szemével ne lásson, fülével ne halljon, szívével ne értsen, és megtérve meg ne gyógyuljon. Megkérdeztem: Meddig tart ez, Uram? Ő így felelt: Míg el nem pusztulnak, és lakatlanok nem lesznek a városok, a házak elhagyatottá nem lesznek, a föld pedig pusztává nem válik. Eltávolítja az ÚR az embert, és nagyon elhagyott lesz az ország. Ha megmarad belőle egy tized, azt is újból pusztulás éri, ahogy a csernek vagy a tölgynek a kivágás után lelegelik az új hajtásait. De egy ilyen hajtás végül – szent maggá válik!" – Szentháromság egy igaz Isten! Köszönjük, hogy minden nyomorúságunkban is megmutatod nekünk a te szereteted minden emberi értelmet meghaladó mélységét. Kérjük, hogy tapasztalhassuk meg az ebben való részvételt életünkben – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Veszélyes dolog templomba jönni. Még veszélyesebb dolog igehirdetést hallgatni. És még annál is veszélyesebb dolog a Szentháromság ünnepén igehirdetést hallgatni. Miért?** Mert történhet valami *váratlan* velünk. Elkezdjük látni az Urat, mint Ézsaiás. Vagy meglátogat minket a Szentlélek, mint az apostolokat. Vagy egyszerűen csak – elkezd hatni ránk Isten igéje, és megváltoztatja az életünket. Másként állunk fel, mint ahogyan ide leültünk. Így hát jól gondoljátok meg, hogy maradtok-e! Veszélyes. Még a végén helyes irányba kezd el menni az életetek…

Nem ment el senki… – Pedig én szóltam! – Na, jó! Akkor folytatom… – **Vasárnap kezdte az Atya a teremtést, vasárnap támadt fel a Fiú, és vasárnap áradt ki a Szentlélek. Isten Szent lelke *ezen* a vasárnapon is keres téged. *Téged* is hív, hogy lépj be a Szentháromság szeretetébe**. Luther ezt mondta erről a napról: „Az egyházi esztendő többi ünnepe Istent a saját csodatetteibe takartan mutatja be. Karácsonykor látjuk, ahogyan Krisztusban emberré lett – húsvétkor, ahogyan a halottaiból feltámadt – pünkösdkor, ahogyan kiáradt a Szent Lelke – és így tovább. A Szentháromság ünnepe Istent a cselekedeteinek a leple *nélkül* mutatja meg, önmagában – ahogyan van." – Csak akkor lesz teljes az életed, ha ugyanúgy visszaérkezik a Szentháromság teljességébe, ahogyan Jézus tette. Reménykedjünk, hogy eljön ez az óra! Nem most van ez?

Ézsaiás látta az Urat. A héber szóhasználatban a „palást" csak egy tíz centis díszítő csík volt a ruha alsó szegélyén. Ez a csík töltötte be az egész templomot. Ézsaiás nem is merte feljebb emelni a tekintetét. Látomása visszatérő látomás – mind a mai napig… „Mózes és Áron, Nádáb és Abíhú meg Izráel vénei közül hetvenen látták Izráel Istenét: lába alatt zafírkőféle volt, olyan tiszta, mint maga az ég" (2Móz 24,9-10). Ezékiel próféta is zafírfényű trónust látott, és szivárványos fényözönt (Ez 1,26-28). Dániel lángoló tűzben látta Isten trónusát (Dán 7,9). János apostol a Jelenések könyvében szivárványos fényben álló smaragd trónust látott (Jel 4,3). Ha mindez nem lenne elég, hallgassuk meg Eben Alexander amerikai idegsebész tanúságtételét egyhetes, agyhalálban töltött kómája után: „A felhőknél mérhetetlenül magasabban áttetsző íveket láttam és ragyogó lényeket az égben. Erőteljes, diadalmas szózatként mennydörgő hang szállt le, mert a repkedő lények boldogsága akkora volt, hogy ki kellett valamilyen módon fejezniük." (Proof of Heaven c. könyvéből).

Mielőtt elragadtatásba esnénk, és elkezdenénk zafírokat, smaragdokat és áttetsző fényíveket látni, hadd legyek ünneprontó. Ézsaiás gyönyörűséges látomása egyben egy óriási paródia is. A szeráfok ugyanis leginkább repülő kígyók. A korabeli hitvilágban a repülő kígyó a kobra volt, amely át szokott lendülni két fa ágai között. Ezért is volt minden egyiptomi fáraó homlokán egy ágaskodó kobra, hogy megvédje a fáraót. Ézsaiás korában a nép istenként tisztelte a kígyókat. Ezért kellett Uzzia király dédunokájának, Ezékiás királynak összetöretnie a még Mózes által felállított rézkígyót (2Kir 18,4). Igenám! Csakhogy a szeráfok nem Istent védik, hanem az arcukat eltakarva *saját magukat védik* attól, hogy meg ne

lássák Istent. És betakarják a lábukat is – *ami a héberben egy kedves eufemizmus a nemi szerveikre…* – hogy Istennek ne kelljen látnia azt belőlük, ami nem a mennyei udvartartásba való. Micsoda pazar kígyóbálvány-kritika a magasztos jelenet kellős közepén! És mindennek nincs még vége. Uzziás király ugyanis azért halt meg, mert leprás lett. Azért lett leprás, mert a Templomban illatáldozatot akart bemutatni, holott ezt csak a papoknak szabad, és utána verekedni kezdett az ebben őt megakadályozó papokkal (2Krón 26,16-19).

Hogyan viselkedik Ézsaiás a mennyei templomban? Úgy, mint Uzziás a jeruzsálemiben? Kisajátít mindent? Dehogy!! Még felnézni sem mer. Megszólalni sem bír. Csapkod a papok között, mint Uzziás? Dehogy!! Elönti a bűntudat. Bűnlátása lesz. Ahogyan Péternek, amikor Jézus tanácsára annyi halat fog, hogy szakadoznak a hálói, és ezt mondja: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk 5,5-8), ahogyan Jánosnak a Jelenések könyvében, aki Jézus lábához esett, mint egy halott (Jel 1,17), és ahogyan Luthernek az első felszentelt papként megtartott istentisztelete előtt.

Kedves Testvéreim! Mi *valamennyien* méltatlanok vagyunk arra, hogy az Úr ott álljon előttünk, és szóljon hozzánk. Mert hallván hallunk, de nem értünk. Mert látván látunk, de nem ismerünk. Mert kövér lett a szívünk. Mert süket lett a fülünk. Mert vak lett a szemünk (Ézs 6,9-10). Pontosan úgy, ahogyan a Jézust meg nem értő népnek a Máté szerinti evangéliumban (Mt 13,13-15) és pontosan úgy, mint a Pál apostolt meg nem értő római zsidó gyülekezetnek az Apostolok Cselekedeteiben (ApCsel 28,25-28).

Menthetetlenek lennénk? Nem! Éppen akkor, amikor eljutunk a bűnlátás mélységéhez, éppen akkor, amikor azt mondjuk, mint Ézsaiás: „*Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom.*” (Ézs 6,5), akkor: – megérkezik a szabadítás. Megérintik az ajkainkat. A bűnünk el van véve. A vétkeink meg vannak bocsátva. (Ézs 6,7). „*Péter! Most értettem meg, hogy miért mondtad, hogy veszélyes ide jönni. Hiszen te mindjárt jössz az oltárról vett parázzsal, és másodfokú égési sérüléseket okozol mindenkinek!*” Nem, kedves testvéreim! Itt, a füstjelző detektorok alatt nem lesz ma parázs-tisztítás. De nem a detektor miatt nem lesz. Nem is a sérülésveszély miatt nem lesz. Minket Jézus Urunk a *saját vérével* tisztított meg a Golgotán. *Ez* történik meg velünk *minden* úrvacsora alkalmával. Emlékezzetek a gyónási rész szavaira: „Ha megvalljuk bűneinket: hű és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és *megtisztít minden gonoszságtól*”.

„*Húú! Mekkora kő esett le a szívemről! Dejó! Akkor már nem érzem veszélyben magamat. Klassz dolog ez az ingyen kegyelem. Még megégni sem kell. Jó ember ez a Jézus. Elvitte a balhét…*” Ki kell, hogy ábrándítsalak, kedves testvérem. A „veszély” éppen itt, a megtisztulással kezdődik! Merthogy **Isten igéjét hallgatva, Jézus közelébe jőve, Jézus testét és vérét magunkhoz véve – *nem maradunk ám ugyanolyanok*, mint azelőtt voltunk!** Ézsaiásnak – szóra nyílt a szája. Amikor Isten megkérdezte – *nem tőle, csak úgy általánosságban* – hogy „*Kit küldjek el, ki lesz a követünk?*”, akkor egyszer csak – *szerintem saját magát is alaposan meglepve* – Ézsaiás válaszolt: „*Itt vagyok, engem küldj!*” (Ézs 6,8). **Kedves Testvérem! Isten igéje** – ha valóban meghallod, ha nem kövér a szíved, nem süket a füled, és nem vak a szemed – **az Isten szolgálatára való elhívásoddal *jár együtt***. Akarod-e szolgálni a mi Urunkat a Te életeddel? Ez a kérdés. Ez az *egyetlen igazán fontos* kérdés az *egész* életedben. *Csak akkor lesz teljes az életed*, ha ugyanúgy visszaérkezik a Szentháromság teljességébe, ahogyan Jézus tette. Isten szolgálatával érkezünk vissza a Szentháromság teljességébe – ahonnan vétettünk. Reménykedjünk, hogy eljön ez az óra. Nem most van ez?

Azt hiszem, itt értettétek meg azt, hogy a mai igénk – *amely látszatra semmilyen módon nem illik a Szentháromság ünnepéhez, hiszen sem Jézusról, sem pedig a Szentlélekről nincs szó benne* – **miért szól mégis, minden egyes mondatával a Szentháromságról**. Nem azért szól a mai ige a Szentháromságról, mert a János szerinti evangélium ezt az igeszakaszt idézve így folytatja: „Ezeket mondta Ézsaiás, mert látta az ő dicsőségét, és őróla szólt" (Jn 12,41). Ahol az őróla: Jézus. Azaz: lehet Ézsaiás látomását úgy is értelmezni, hogy az Atyával együtt trónoló Jézus dicsőségét is látta. Nem is azért szól a mai ige a Szentháromságról, mert azzal a gyönyörűséges próféciával fejeződik be, hogy egy ilyen hajtás (*azaz leszármazott*) végül szent maggá válik (Ézs 6,13), ahol a „szent mag" értelmezhető Jézusra való utalásként is. És nem is azért szól a mai ige a Szentháromságról, mert az Ézsaiást megtisztító, oltárról vett parázs értelmezhető a pünkösdkor is tűz formájában megjelenő Szentléleknek. – A mai ige *azért* szól a Szentháromságról, mert ahogyan Augustinus mondta: „A Szentháromság három személye egy. Nem lehet szétválasztani, nem lehet megszámolni, nem lehet sem kisebbé, sem nagyobbá tenni." A Szentháromság ünnepe az egyházi év csúcspontja. Kedves Testvéreim! *Megérkeztünk. A helyünkön vagyunk.* És most már *itt is maradunk.*

Vasárnap kezdte az Atya a teremtést, vasárnap támadt fel a Fiú, és vasárnap áradt ki a Szentlélek. Isten Szent lelke *ezen* a vasárnapon is keres téged. *Téged* is hív, hogy lépj be a Szentháromság szeretetébe. Ne késlekedj! Lépj be! – Így legyen! Ámen.

Szentháromság ünnepe, 2025. június 15. MEÖT – Mitől egy az, ami három?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a Rómaiakhoz írt levele 11. fejezete a 33.-tól a 36. verséig a következőképpen. „Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Mily megfoghatatlanok az ő ítéletei, és mily kikutathatatlanok az ő útjai! Mert 'ki értette meg az Úr szándékát, vagy ki lett az ő tanácsadója? Vagy ki előlegezett neki, hogy vissza kellene fizetnie?' Bizony, őtőle, őáltala és őreá nézve van minden: övé a dicsőség mindörökké. Ámen."

A fiú kezdetben nálam volt, mert én voltam a fiú.
Minden általa lett, ami lett, nélküle semmi nem lett.
Öröktől fogva nemzem a fiút, a fiú öröktől fogva tőlem születik.
Ketten vagyunk, de ez a kettő mégis egy.
Szeretetünk a harmadik, velünk egylényegű.
Ha a fiúról beszélek, magamról kell szólanom.
Mert a fiú az ige, én a név vagyok.
A harmadik sem névtelen, de az ő neve el nem gondol…

„Mi az, hogy el nem gondol…???" – szól itt közbe Berci – „*Bekaptál egy kis gombát az istentisztelet előtt, Péter, azért beszélsz itt hülyeségeket?*" – Nem Berci, ez nem gomba… Farkas Arnold Levente az előbb hallott versét készakarva a szó közepén fejezte be. És mennyire igaza van! **Az Isten lényege annyira nem gondol… -HATÓ el, hogy még az a szó sem végiggondolható, amellyel elgondolnánk. Az ő neve el nem gondol…**

Erről mondta Isten Ézsaiásnak: „Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak utaim a ti utaitoknál, és gondolataim a ti gondolataitoknál" (Ézs 55,8-9). **Döbbenjünk rá arra mi is,** *ahogyan Pál,* **hogy mennyire „kikutathatatlanok Isten útjai!"** (Róm 11,33b). Pál ezt akkor írta le a Rómaiakhoz írt levelében, amikor az első 11 fejezetben (*minden kor*

által példaszerűen idézett módon) összefoglalta a teológia egészének az alapjait. Úgy tűnik, hogy most már tisztáztunk mindent, megismertünk mindent… – No, éppen ekkor döbbenjünk rá arra, hogy ezzel a mindennel mennyire nem ismertünk meg semmit. Olyan ez, mint amit de Mello Mestere mondott a tanítványának: „*Te roppantul büszke vagy az intelligenciádra. Olyan vagy, mint az az elítélt, aki büszke a börtöncellájának a méretére…*"

Máshogyan fogalmazva: olyan a helyzetünk, kedves testvéreim, mint az Ágoston által megfigyelt kisfiúé a tenger partján, aki egy kagylóval a kezében serényen dolgozott. „*Mit csinálsz?*" – kérdezte a gyermeket Ágoston. „*Kimerem a vizet a tengerből*." – válaszolta a kisfiú. – Sziszifuszi munka lenne az igehirdetés? Egy börtöncella tágítgatása, a szabadulás minden reménye nélkül? Valóban… **A teológia egésze, és maga az igehirdetés egésze is üres okoskodás… – maradna akkor, ha nem jutnánk el oda, ahová az első 11 fejezete után eljutott Pál, és nem borulnánk le imádattal Isten előtt.** Valóban: Isten megértésének a kísérlete Isten imádata nélkül – üres okoskodás csupán. De fordítva is igaz ez: **Isten imádata Isten igéje, Isten megismerésének az elkérése és kísérlete nélkül: bálványimádás csupán**. Azaz minden kicsi kagylónyi víz, *amivel kimertünk valamit a tengerből*, kinccsé válik a kezünkben, ha imádsággal és fohásszal tesszük mindezt, mert a sós víz az imádságunktól az élet vizévé változik át.

Hitünk szent titkai tehát azért maradnak titkok, mert megfejteni, az eszünkkel birtokba venni, megérteni (*és ezáltal uralni...*) soha nem tudjuk őket. **Hitünk szent titkait nem megfejteni, hanem az Istenközösség részeként megélni kell**. Ezek a titkok valahol Isten istenvoltának a bizonyságai is. **Boruljunk le a titkok Ura előtt!** Éljük így meg az úrvacsora titkát – és Isten szentháromságos egységének a titkát is. De amikor leborulunk, ne lenyűgözött félelemmel (*mysterium tremendummal*) boruljunk le, hanem csodálkozó hálával (*mysterium fascinans-szal*), ahogyan Pál is teszi. Mert – *emlékezhetünk Farkas Arnold Levente soraira* – „Ketten vagyunk, de ez a kettő mégis egy. Szeretetünk a harmadik. Velünk egylényegű."

Ma a Szentháromság ünnepe van. De mit kezdjünk ezzel az ünneppel? **Mitől egy az, ami három – és mitől három az, ami egy?** Óriási viták folytak arról, hogy Pál apostol imádságos sorai hogyan is kapcsolódnak a Szentháromság gondolatához. Az egyik tábor primitív vulgarizálásnak tartotta a másik tábor véleményét, hogy az „őtőle, őáltala és őreá nézve" (Róm 11,36a) hármas formulája az Atyáról (őtőle), mint mindennek ez eredetéről, a Fiúról (őáltala), mint mindennek a kezdeményezőjéről, forrásáról és a Szentlélekről (őreá nézve), mint mindennek a végcél felé mutató, és a végcél felé vivő erejéről szólna. Pedig ezt a megfejtést maga Pál apostol adja meg a Korinthusiaknak írott első levelében, amikor ezt írja: „nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is őérte, és egyetlen Urunk Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is őáltala" (1Kor 8,6-7). Atya, akitől, és a Fiú (*Jézus Krisztus*), aki által van a mindenség. Pontosan ez a gondolatmenet szólalt meg az oltár előtt felolvasott igében is (Kol 1,12-20), amely a már a teremtés előtt létező (*azaz:a pre-egzisztens*) Krisztusnak a legszebb leírása. Krisztus „a láthatatlan Isten képe, az elsőszülött minden teremtmény előtt" (Kol 1,12), általa teremtetett minden (16).

Gyönyörű Ágoston megfogalmazása a Szentháromságos egységről: **a Szentháromság három személye nem azért van, hogy kimondjuk, hanem azért, hogy el ne hallgassuk**. Kálvin így fogalmazza meg ugyanezt: „**A hitbizonyosság nem azésztől, hanem a Szentlélektől van**". Itt idézi Kálvin a Korinthusiaknak írott első levél egy másik részletét: „Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Mert ki értette meg az Úr szándékát, hogy őt kioktathatná? Bennünk pedig Krisztus értelme van" (1Kor 2,12.16). Micsoda gyönyörű gondolatsor ez! Ízlelgessük

egy kicsit. **Amit Isten ajándékoz nekünk**, az Ő csodálatos gazdagsága, szeretete és teremtésünk felett érzett öröme, **azt nem az eszünk által** (*a világ lelke által*), **hanem a**z Istentől kapott **Szentlélek által ismerhetjük meg**. Bennünk, kedves testvéreim, pedig a Krisztus értelme **VAN**. Gondoljuk át, hogy mit is jelent ez! Krisztus és az Atya egyek (Jn 17,11c). A Szentlélek kettőjüktől származik. **Ha bennünk, hívő emberekben a Krisztus értelme van, akkor** – *kedves testvéreim* – **benne vagyunk mi is a Szentháromságban**. És itt jutottunk el annak az egész gondolatmenetnek a végére, amely Isten megismerésének lehetetlenségéről és egyben lehetőségéről szól: **Istent a Krisztusban ismerjük meg a Szentlélek által**. Mert bennünk a (*Lélek által a*) Krisztus értelme VAN.

De mit is jelent az, hogy benne vagyunk a Szentháromságban? Idézzük itt fel újra Farkas Arnold Levente sorait: „Ketten vagyunk, de ez a kettő mégis egy. Szeretetünk a harmadik. Velünk egylényegű." **A Szentháromság oszthatatlan. Ami oszthatatlanná teszi, az a szeretet**. A Szentháromság benső szeretetkapcsolata olyan közösség, amely mindennél nagyobb erő. Erre mondja János apostol az első levelében, hogy az Isten maga a szeretet (1Jn 4,16). (*Erről fog szólni a következő vasárnapi igehirdetés.*) Azaz: **ha mi, kedves testvéreim, benne vagyunk a Szentháromságban, akkor ebben az elképzelhetetlenül óriási szeretet áramlásBAN vagyunk benne**. Isten neked mondja személyesen: Szeretlek! Isten bevon téged az Ő szeretetébe. Ne utasítsd el. Add át magad neki. Olvadj bele.

Nézd, ahogyan fejem lehajtom,
Szánom minden dölyföm, Uram.
S ha van még bennem gőg-erő,
Szívemmel együtt kiszakajtom.

Mutass nekem egy ellenséget,
Valaki ocsmányt, óh, Uram,
Megcsókolom csúf lábnyomát,
Hogy méltón imádjalak téged.

Elébem kis folyókák hozzák
Szakadt kegyelmed, óh, Uram
S csobog lelkemben kedvesen
A leesett alázatosság.

Szeretnék mindent odaadni
Nagy, szent szeszélyednek, Uram
S szeretnék minden percemben
Nagyon-nagyon megaláztatni.
(Ady Endre Alázatosság langy esője)

„Mert Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön." „Kérlek azért titeket, testvéreim, az Isten irgalmasságára, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda magatokat élő, szent, Istennek tetsző áldozatul" (Róm 11,32;12.1). Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 1. vasárnap, 2022. június 19. Angyalföld *(vizsga istentisztelet)* – **Hallod-e? Hiszed-e? Teszed-e?**

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra,

a Szentháromság ünnepe utáni 1. vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Pál apostolnak a Rómaiakhoz írott levele 10. fejezetének a 12. versétől a 17. verséig, a következőképpen: „Nincs különbség zsidók és görögök között, mert mindenkinek ugyanaz az Ura, és ő bőkezű mindazokhoz, akik segítségül hívják őt, mert „aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül". De hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? Hogyan is higgyenek abban, akiről nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? És hogyan hirdessék, ha nem küldettek el? Amint meg van írva: „Milyen kedves azoknak a jövetele, akik az evangéliumot hirdetik!" Csakhogy nem mindenki engedelmeskedett az evangéliumnak, hiszen Ézsaiás is ezt mondja: „Uram, ki hitt annak, amit tőlünk hallott?" A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által." Urunk! A Te igéd igazság. Szentelj meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! "Nincs különbség zsidók és görögök között." A bibliaolvasók számára ismerősen cseng a mai igeszakaszunk első mondata. Hát persze hogy nincs! Már a Rómaiakhoz írott levél elején is ezt írja Pál: "zsidók is, görögök is mind bűn alatt vannak". A Galatákhoz írott levelében pedig ez a sokat idézett ige található: "Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban." Ugorhatunk is a következő részre, hiszen ez a rész nem igényel magyarázatot, mert hát nyilvánvaló... Tényleg ilyen egyszerű ez? Mi lenne, ha átfogalmaznánk Pál sorait a mai nyelvre? Nincs különbség oroszok és ukránok között... Ugye, hogy így már milyen meghökkentő? No most képzeljük bele magunkat abba a helyzetbe, hogy mi lennék vagy az ukránok, vagy az oroszok, és valaki ezt mondaná nekünk... Hát... Együtt rohannánk felkoncolni...

Mert hát valljuk be kedves testvéreim, szeretünk mi különbséget tenni magunk között. "A Marika, az hívő, de a János... hát... a János az jóval kevésbé!" ... "Hozzám mered hasonlítani azt a jött-mentet?" – úgy bugyognak ki a szánkon az ítélkezés mondatai, mint a kanálisból a szennyvíz... És pontosan itt, a bűnben leszünk a leginkább egyenlőek. Olvassuk tovább a Rómaiakhoz írott levél elejét – a kezdő mondatot saját magunkra átírva: te is testvérem, meg én is – "mind bűn alatt vagyunk, amint meg van írva: Nincsen igaz ember egy sem, nincsen aki értse, nincsen, aki keresse Istent. Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak, és nincsen aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem." Ha jól belenézünk abba a tükörbe, amit Urunk Jézus Krisztus a saját életével, halálával és feltámadásával elénk tart, akkor merhetünk-e akár csak egyetlen szót is szólni mindez ellen? Bizony nem... Mi még azt is felkoncolnánk, aki minket az ellenségünkkel egyenlőnek akarna bemutatni! És mennyi, de mennyi ellenséget gyártunk mi magunknak... Máshogyan sem érezzük magunkat jól, csak ha acsarkodhatunk valakire, valakikre.

Kedves Testvéreim! Ugye kezdjük megérezni azt, hogy mekkora, de mekkora kegyelem az, hogy „*mindenki*, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül?" Ez a Jóel prófétától származó idézet volt Péter apostol pünkösdi beszédének az első csúcspontja is. Együtt van ebben a jó hírben, ebben az evangéliumban a nagypéntek, a húsvét, a pünkösd és a pünkösd utáni kegyelmi idő is – amiben most is vagyunk. Hát akkor most hátradőlhetünk... Nem kell itt mindenféle előírásokkal bíbelődni, elég segítségül hívni az Úr nevét – és pikk-pakk: üdvözülünk. Azért ez nem ilyen egyszerű... Kezdő énekünkben is kértük Urunkat, hogy "ébreszd már fel népedet: önhittségben tévelyeg". Ahhoz, hogy segítségül hívjuk az Úr nevét, ismernünk kell az ő nevét. "*Jaj, Péter bárány, hát már ez is probléma? Hát ezzel kezdted az igehirdetést: Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Hát itt a neve!*" Tényleg itt van Urunk neve... *Formálisan*. De jelent-e nekünk Jézus Krisztus neve valamit *személyesen* is? Hova van írva Jézus neve bennünk? Az agyunk néhány idegsejtjébe a Buczkó Bernadett, és a

Kuckó Bálint között a Jé betűnél? Vagy a szívünk közepébe? Mi a mi életünk középpontja? Jézus vagy nem Jézus? Ez itt a kérdés. Ez az egyetlen igazi kérdés az egész életünkben. Csak az tudja segítségül hívni az Úr nevét, aki hittel befogadta az Ő nevét a szíve közepébe. Itt van az üdvözülés, a megigazulás kulcsa: a hit.

Mit is jelent az, hogy hittel fogadjuk be az Úr nevét? Néhány verssel a mai igeszakaszunk előtt írja a Rómaiaknak Pál: "Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz." A Zsidókhoz írt levél pedig így fogalmaz: "A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés." A hit a mindennapi életünk *bizonyosságává* teszi azt, hogy Urunk Jézus Krisztus feltámadt, hogy velünk van a világ végezetéig minden napon, és hogy elküldte Szentlelkét, hogy vezessen minket, közösséget formáljon belőlünk és adjon nekünk erőt mindehhez. Hogyan szerezhetjük meg ezt a bizonyosságot?

Isten igéje az, ami megteremti és kiformálja bennünk az Isten szeretetéről, a Krisztus feltámadásáról, és a Szentlélek bennünk való munkálkodásáról való bizonyosságot. Isten hirdetett igéje nem szavak sora egymás után. Amikor a lelkész kimondja az istentisztelet elején, hogy "Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében!" attól kezdve nem a lelkész szól, hanem *– ha aláveti magát a Szentháromság egy Isten akaratának, és elmerül Őbenne –* az Atya, a Fiú és a Szentlélek beszél általa. Isten igéje nemcsak elhangzik, hanem cselekszik is. Ahogyan Ézsaiás próféta írta le Isten szavát: "ilyen lesz az én igém, amely számból kijön – mondta Isten – nem tér hozzám vissza üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem." Kedves Testvéreim! Az ige megcselekszi azt, amit állít.

A mai első kérdésünk tehát önmagunkhoz: *hallom-e* és eleget hallom-e Isten igéjét? Kérdezzük meg még egyszer magunktól: *hallom-e?*

Lehet mindennek persze ellenállni. Ellenállhat már maga az igehirdető is. Zakariás próféta így fogalmazott a hamis prófétáról: "És ha valaki még prófétálni merne, a saját szülei, az apja és az anyja mondják azt neki: Nem maradhatsz életben, mert hazugságot beszéltél az ÚR nevében! És a saját szülei, az apja és az anyja szúrja le, amikor prófétál." Hát kedves testvéreim: erős hit és a kegyelemben való erős bizonyosság kell ahhoz, hogy ide a szószékre fel merjen jönni ezek után az ember... Ahogyan egy evangélikus lelkész megfogalmazta: "Isten legkockázatosabb vállalkozása az, hogy az emberre bízta a szeretete jó hírét." Így van. Egyetlen reménységünk az, hogy itt van az igehirdetők hosszú-hosszú láncolatában a megtestesült ige, Jézus Krisztus velünk, és ha igehirdetőként rábízom magamat, akkor ő beszél általam és nem én magam.

Lehet az igének a hallgatójaként is ellenállni. Ismert történet, amikor panaszkodni megy a gyülekezet a püspökhöz: *52. hete ugyanazt az igehirdetést mondja el a lelkész. – Tényleg? Ugyan-aazt?? – Igen. – Hát akkor kezdjék! – Mit kezdjünk??? – Az igehirdetést! – Nem emlékszünk, hogy hogyan kezdődött... – Neem?? Hát akkor menjenek csak nyugodtan vissza, és hallgassák meg még néhányszor!* Nemcsak süketek, vagy nagyothallók vagyunk Isten igéjére, hanem szelektív fülhallásunk is van. A kedves, minket körüldongó, az andalító igéket meghalljuk. A tőlünk valamit váró, a minket megmozgatni akaró igéket – már nem. Lehet, hogy sokan a mai igehirdetésből csak a "mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül" igeszakaszra fognak emlékezni. Arra, hogy ehhez hit kell, a hithez meg hallás, de nem a fül, hanem a szív által, arra már nem.

A mai második kérdésünk tehát önmagunkhoz: *hiszem-e* Isten igéjét?

Kérdezzük meg ezt is még egyszer önmagunktól: *hiszem-e?*

És még mindig nem vagyunk a végén. Az igét nem csak hallani kell, nemcsak hinni, a szívünkbe zárni kell, hanem továbbadni és hirdetni is kell. Ahogyan a Római levél korábbi szakasza idézte Mózes 5. könyvét: „*Közel van hozzád az ige, a te szádban és a te szívedben, mégpedig a hit igéje, amelyet mi hirdetünk. Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz.*" Ha az ige tényleg a szívünkben van, akkor a szánkon is lesz. Nem lehet nem továbbadni az evangélium jó hírét, ha bizonyosság él bennem arról, hogy ez a jó hír az egyetlen fontos hír az egész életemben – és minden ember életében. Sokan emlékezhetünk olyan édesanyára, vagy nagymamára, aki kicsi korunkban az imádságra tanított bennünket. Ma azonban az apák napja van, így a gyülekezetben ülő édesapákhoz (vagy leendő édesapákhoz) szólok most. A mai Ószövetségi lekciónk a jézusi nagy parancsolat első fele: "Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből!". Mózes 5. könyve ezek után az apák szívére helyezi azt, hogy "Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételgesd azokat a fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házadban vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz!" Luther Márton pedig így kezdi el a Kis Kátét: "A családfő ilyen egyszerűen tanítsa reá háza népét!" Kedves Édesapák! Most amikor köszöntelek titeket, ezzel a jó hírrel is köszöntelek: Küldetésetek van! Az ige hirdetői vagytok. Szavaitokkal, tetteitekkel, egész életetekkel. Az igehirdetés küldetésében kívánok hitet, kegyelmet és nagyon sok örömöt nektek!

Mire is utaltam a mai igénkből az előbb azzal az édesapáknak, amikor így köszöntöttem őket? "Az ige hirdetői vagytok. Szavaitokkal, tetteitekkel, egész életetekkel." Arra, amit az igeszakaszunk úgy fejez ki, hogy "nem mindenki engedelmeskedett az evangéliumnak." Mert hogyan is van ez? Hogyan lehet nem engedelmeskedni az evangéliumnak? Hát pontosan annak az ellenkezőjével, amit az előbb az édesapáknak kívántunk. Ha valakinek nem változnak meg a szavai, nem változnak meg a tettei, és nem változik meg az élete *jottányit sem* attól kezdve, amikor hitre jut – akkor nem engedelmeskedett az evangéliumnak. A semmiben meg nem mutatkozó kereszténység csak statisztikai kereszténység. Hasznos lehet az ilyen az adó 1%-ában, vagy a népszámláláskor – de Isten számára semmit sem jelent. Ha az ige tényleg a szívünkben van, akkor nemcsak a szánkon lesz, hanem a tetteinket is, az egész életünket is formálni kezdi – ahogyan az én életemet is formálta az elmúlt öt évben. Így formálódik ki bennünk az engedelmesség az evangéliumnak. Így formálódik ki bennünk a Krisztus Jézus – aki engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (Fil 2,8).

A mai harmadik kérdésünk tehát önmagunkhoz: *teszem-e azt*, amire Isten igéje indít engem? Ezt is kérdezzük meg még egyszer önmagunktól: *teszem-e?*

Kedves Édesapák! Kedves Édesanyák! Kedves Testvéreim! Most már megértettük azt, hogy mi minden kell ahhoz, hogy segítségül hívhassuk az Úr nevét. Kell az a hit, ami megnyitja a fülünket hallásra. Kell az a hit, ami Jézus Krisztust teszi az életünk középpontjává. És kell az a hit, ami mindezek után megváltoztatja az egész életünket. A jó hír az, hogy még tart a kegyelmi idő, hogy a számunkra még nem fejeződött be a gazdag és Lázár ezen a földön zajló története. Isten, mint a minket szerető magvető, számolatlanul szórja szét azt a rengeteg lehetőséget az életünkben, ahogyan hitre (és utána még mélyebb hitre – és utána még annál is mélyebb hitre) juthatunk. Kérjük és várjuk, hogy Urunk igéje zendüljön meg bennünk – és akkor mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül. Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy tart még a kegyelmi idő, és aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül. Kérjük, hogy vésd a szívünkbe, hogy ez a kegyelmi idő bármelyik pillanatban lejárhat, és így nem lehet halogatni a Veled való találkozást. Köszönjük, hogy meghallhatjuk igédet, és hogy hirdethetjük evangéliumod jó hírét szóval, tettel és egész életünkkel. Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, erősíts meg bennünket, hogy Téged kövessünk – egész életünkben, minden nap. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 1. vasárnap, 2024. június 2. MEÖT – Lehet-e parancsra szeretni?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes ötödik könyve 6. fejezetének a 4.-től a 9. verseiben a következőképpen: „Halld meg, Izráel: Az ÚR a mi Istenünk, egyedül az ÚR! – Szeresd azért az URat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. – Ismételgesd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házadban vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz! Kösd azokat jelként a kezedre, és legyenek fejdíszként a homlokodon; írd föl azokat házad ajtófélfáira és a kapuidra!" – Urunk, te látod, hogy milyen gyenge és erőtlen a mi szeretetünk. Teremts bennünk szerető szívet – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **A mai igeszakaszunk az Ószövetség egyik legfontosabb igéje.** Ezt az imádságot, amelyet kezdőszavai, a „Halld meg Izráel!" héber eredetije után „Sȍmá"-nak is neveznek, minden hívő zsidó ember naponta négyszer imádkozza el: kétszer reggel, egyszer este és egyszer lefekvés előtt. **Mi az első és legfontosabb mondat**, amelyet Izráelnek meg kell hallania, azaz a hallani szó eredeti héber jelentései szerint: fel kell ismernie, ki kell hirdetnie, és amelynek teljes mértékben engedelmeskednie kell? „**Az ÚR, a mi istenünk, egyedül az ÚR!**" (5Móz 6,4). Ez a mondat héberül csak négy szó: Adonáj elohénú adonáj *ehad*! Az egy számnevet jelentő *ehad* önmagában is nagyon beszédes szó, hiszen a három mássalhangzójából az első, az „e" magánhangzó miatt beírásra kerülő, önmagában nem hangzó alef számértéke is egy. Az alef tehát azt szimbolizálja, hogy Isten az egész világ ura: egyetlen Isten. A második betű, a há-nak megfelelő „het" számértéke nyolc. A het tehát azt szimbolizálja, hogy Isten az Úr a zsidó hitvilág mind a hét egében és a földön, azaz az elképzelhető világ mind a nyolc részén. Az utolsó betű, a dé-nek megfelelő dálet számértéke négy. A dálet tehát azt szimbolizálja, hogy Isten az Úr a világ mind a négy táján.

Miért volt ez a mondat ennyire fontos? Mert az Izráel népét körülvevő sok tucat népcsoport száz és száz istent imádott. Isten volt a nap, a hold, a hegyek, a fák, az állatok, a tenger. Minden elképzelhető és el nem képzelhető tárgyat és tulajdonságot valahol a környéken istenként tiszteltek. Kedves Testvéreim! **Nézzünk magunkba! Biztosak vagyunk abban, hogy nincs a mi szívünkben fontosabb dolog, mint Isten?** „*Jaj, csak az a vizsga összejöjjön! Jaj, csak találkozhassak újra valakivel! Jaj, csak ne kelljen megint találkoznom valakivel! Jaj, de jó lenne, ha sikeres lennék! Jaj, Uram, csak saját családom lehetne már! Jaj és hát a pénz… Abból milyen jó lenne sok!*" És még mennyi kérés, mennyi kívánság! Számolhatatlan mennyiségű tárgy és tulajdonság ott van a mi szívünkben is – mind, mind Isten előtt. **Biztosak vagyunk még mindig abban, hogy nem válna hasznunkra, ha naponta négyszer mi *saját magunknak* is elmondanánk: „Az ÚR a mi Istenünk egyedül az ÚR!" – ÚR minden fölött, amire mi vágyunk, vagy amit mi akarunk. Ha Isten van legelöl a mi szívünkben – akkor a többi – mind-mind – megteremtődik, kialakul**.

Hogyan lesz Isten az első a mi szívünkben? „*Péter! Biztos vagy abban, hogy ha naponta négyszer elmondogatjuk ezt magunknak, az tuti hogy elég? Ez nem olyan, mint egy ráolvasás? Csináltam én már ilyet sokszor… Nekem nem jött be…*” – **Akkor lesz Isten az első a mi szívünkben, ha teljes szívünkből, teljes lelkünkből és teljes elménkből szeretjük Őt.** „*Na Péter, ezzel most jól megmondtad! Parancsra szeretni nem lehet! Próbáltam én a Marcsit-Bélát – ide tetszés szerinti név behelyettesíthető… – idomítani ez ügyben. Nem ment.*” **Valóban nem lehet parancsra szeretni**. Az egész embert magában foglaló, osztatlan, feltétel nélküli, odaadó szeretet – parancsra még kevésbé megy. **Van egy jó hírem kedves testvéreim!** Az evangélium. Ahogyan az 59. zsoltár megfogalmazza: „szeretetével jön felém Istenem” (Zsolt 59,11a). Vagy ahogyan az oltár előtt felolvasott igében hallottuk János apostoltól: „Mi azért szeretünk, mert Isten *előbb* szeretett minket.” (1Jn 4,19) ***Isten* az, aki beindítja azt a szeretetkört, amelyet a mi lelkünknek csak befogadnia, és visszhangoznia kell**. Az az Isten, aki *saját maga* a szeretet (1Jn 4,16b). Az az Isten, aki „úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). A szeretet a nekünk ajándékozott Szentlélek első gyümölcse (Gal 5,22).

Nem parancs tehát az, amikor Isten igéje azt mondja: „Szeresd azért az URat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből!” (5Móz 6,5). **Isten igéje *teremtő szó*.** Az ő szeretetének a ránk sugárzásával, a testet öltött ige, Jézus Krisztus e világra küldésével, halálával és feltámadásával, a Szentlélek kiáradásával – Isten megteremti a *mi szívünkben* azt a szeretetet, amely teljes szívünkből, teljes lelkünkből és teljes erőnkből fakad. Isten – Jézus és a Szentlélek által – bevon minket a Szentháromság szeretetkapcsolatába. Ott találjuk meg a *helyünket*. Most – és majd a halálon túl is. Mindörökre.

Milyen az a szeretet, amelyik Istennek a teremtő igéje által mibennünk támad? Nagyon találó erre a szeretetre a teljes szívünkből, teljes lelkünkből, és teljes erőnkből kifejezés. Miért? Mert mindenki csak azt a szeretetet adhatja vissza Istennek, ami belőle fakad. Hadd meséljek erről két történetet. Az első Péter apostolé. Talán emlékeztek a János szerinti evangélium befejezésére, amikor Jézus háromszor is megkérdezi Pétert, hogy „Simon, Jóna fia, szeretsz-e engem?” (Jn 21,15-17). Péter háromszor válaszolja, hogy: „Szeretlek”. Igenám, csakhogy az eredeti görögben Jézus az első két alkalommal az agapéval, azaz a feltétlen odaadás isteni szeretetének a szavával kérdezi meg Pétert, hogy szereti-e, és Péter mind a két alkalommal a fileo-val, az emberi szeretet szavával válaszolja, hogy igen szereti. Mennyire szép az, hogy a harmadik alkalommal Jézus már elfogadja ezt a töredékes szeretetet, és a fileo-val kérdezi meg Pétert arról, hogy szereti-e. Erre már rímel Péter válasza.

A második történetem Zuszja rabbi története. Zuszja rabbi egyszer így imádkozott: Uram annyira szeretlek Téged, de mégsem eléggé! Engedd, hogy szeretetemben úgy féljelek is, mintha egyik angyalod volnék, akit átjár félelmetes neved. – Isten meghallgatta. – Zuszja rabbi elkezdett minden ízében remegni, mint egy kiskutya. Az ágy alá búj, és ott reszketett félelmében. Kínjában felüvöltött: „Uram, hadd szerethesselek ismét csak Zuszja módjára!” – És Isten meghallgatta őt másodjára is… **Kedves Testvéreim! Péter és Zuszja példája egyaránt azt mutatja, hogy elég akkora szeretet tőlünk, amekkorára a mi teljes szívünk, teljes lelkünk és teljes erőnk *éppen akkor* képes. Mélyedjünk el Isten szeretetében, és kérjük Tőle, hogy növekedhessünk a szeretetben!** Van hova! A szeretetben való növekedés korlátlan és határtalan. *Ez* a mi reménységünk.

Hogyan lehet növekedni a szeretetben? Hallottuk: „Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. – Ismételgesd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házadban vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz! Kösd azokat jelként a kezedre,

és legyenek fejdíszként a homlokodon; írd föl azokat házad ajtófélfáira és a kapuidra!" (5Móz 6, 6-9). Izráel népe évezredeken keresztül ismételgette ezeket az igéket. A homlokára tette azért, hogy azon gondolkodjon. A bal karjára tette azért, hogy meg akarja tenni. A szíve fölé rejtette egy tokban, hogy engedelmeskedjen. Megérintette, akárhányszor kiment, vagy bement a házának az ajtaján. Mégis: folyton-folyvást letért a jó útról, és kiveszett a szívéből Isten szeretete. Ilyenek vagyunk mi is…

Ha mindez nem elég, mi a megoldás a szeretetben való növekedésre? Az, amit Jeremiás megfogalmazott: „Eljön *az az idő* – így szól az ÚR –, amikor új szövetséget kötök Izráel és Júda házával. Nem olyan szövetséget, amilyet őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről; mert ezt a szövetséget megszegték, pedig én voltam az Uruk. … Ilyen lesz az a szövetség … törvényemet beléjük helyezem, *a szívükbe írom be*. (Jer 31,31-33) Kedves Testvéreim! Az az idő – *eljött*. Az az idő – *itt van*. *Ma*. **Az új szövetség megköttetett – a Krisztus által. Mindegyikünk személy szerint is részesülhet belőle – az úrvacsorában.**

***Teremtsen bennünk* az úrvacsora ereje növekedést a szeretetben!** *Teljesüljenek be* Jézus szavai, aki azt mondta a mai igeszakaszról, a sömáról, hogy ez a legfőbb parancsolat. És utána hozzátette, hogy a második legfontosabb parancsolat a „Szeresd felebarátodat, mint magadat!" parancsa (Mk 21,28-31). Aki szereti Istent, szeretni fogja a testvérét is. *Támadjon ilyen szeretet* a mi szívünkben!

Zárásként imádkozzuk együtt József Attilával: „akármi jöhet – dicsőség, sok pénz, nagy betegség – akárki vethet rám követ – és bár halálos ágyam vessék – **a véghetetlen szeretet szavát kiáltom, bármi essék: Sömá Jiszróel!**" Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 1. vasárnap, 2025. június 2. MEÖT *(tanévzáró istentisztelet)* **– Isten = szeretet**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk János első levele 4. fejezete a 16.-tól a 21verseiben a következőképpen. „Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. Abban lett teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrelemmel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletessé a szeretetben. Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket. Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent", a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát. Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is." – Hálát adunk Urunk ezért a most záruló tanévért, és kérjük, hogy növekedhessen bennünk a Te szereteted. Ámen.

Kedves Testvéreim! **A mai igeszakaszunk legfontosabb két szava az első kettő: Isten szeretet**. Azaz: **Istennek a lényege a szeretet, Istennek a létmódja a szeretet, Isten egyenlő a szeretettel**.

Itt vág közbe Berci… „***Péter, ez egy baromság***. *Hát már hogyan lehetne Isten egyenlő a szeretettel? Hát hogyan tűrheti el ez a szeretet-Isten, hogy itt a szomszédunkban és (szerte a világon) ártatlan gyermekeket ölnek meg, nőket erőszakolnak meg, és ha felsorolnám a többi borzalmat is, akkor itt ülnénk napokig???*" Megértelek, Berci… Nekünk Isten szeretete már

akkor is elfogadhatatlanná válik, ha rossz jegyet kaptunk egy vizsgán. Pedig… Pedig életben maradtunk. És ha az egyik út lezárult előttünk, akkor megnyílt egy másik. És sok-sok év múlva még az is kiderülhet, hogy ez a másik út sokkal jobb lett, mint amilyen az egyik volt. Vagy: megalázhattak minket – a testünkben. De annál nagyobb érték lesz a számunkra a lelkünk. Mert a lelkünk – *ha Jézushoz közel van* – megtörhetetlenné válik. Vagy: a halál mindig tragikus – mert nekünk, embereknek visszafordíthatatlan. Mert mi, emberek tehetetlenül állunk előtte. De… Soha nem tudhatjuk, hogy mi várt volna valakire, ha életben marad. Biztos, hogy jó lett volna még tovább életben maradni egy öldöklő háború közepén – semmint átmenni az örök életbe?

Isten szeretetét nem az emberi gondolataink mutatják meg nekünk. Isten szeretetét a Jézussal való találkozás mutatja meg nekünk. Jézus közelsége árasztja reánk Isten hatalmas szeretetét. Isten kifogyhatatlan szeretetét Jézus közelségében érezhetjük meg. Isten szeretete a Jézushoz való kapcsolódásunkban válik egy olyan letaglózó erejű élménnyé, amely bizonyossággá teszi azt bennünk, hogy Isten szeretete van, mindig is volt, mindig is lesz, és hogy Isten szeretete reánk irányul a Krisztusban. Személy szerint reád, reád, reád és reám is.

Az Istengyermekségünk, az Isten szeretetével való megajándékozottságunk már a keresztelésünkkel elkezdődött – csak a legtöbbünk számára akkor még nem volt tudatos. Ahogy és amikor a saját élettörténetünkben megérezzük, hogy milyen elképesztően közel van hozzánk az Isten (*a Krisztusban!*), akkor tudjuk János apostollal együtt mondani azt, hogy „**és mi megismertük, és elhittük az Istennek hozzánk való szeretetét** (1Jn 4,16a). És itt a „megismerés” pontosan az a találkozás, kapcsolódás és közelség, amelyről eddig beszéltem.

Mert kedves testvéreim, **mi mindannyian azért szeretünk, mert Isten előbb szeretett minket** (1Jn 4,19). Isten előbb szeretett minket azzal, hogy az Ő létezésének a módja, az Ő neve a szeretet. Emlékezhetünk Isten nevére Mózes 2. könyvéből: „Az Úr irgalmas és türelmes Isten, türelme hosszú, szeretete, és hűsége nagy” (34,6). Isten előbb szeretett minket azzal is, hogy megteremtett minket. Isten előbb szeretett minket azzal is, hogy „egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). **Isten azzal, hogy előbb szeretett minket, egy új létezési módot, a szeretetben való létezést ajándékozta nekünk**, „mert a szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által” – ahogyan Pál apostol megfogalmazta ezt a Rómaiakhoz írott levelében (5,5).

Csak az Istentől kapott (és befogadott…) **szeretetben való létezésben válhat valósággá az, amit Isten kér tőlünk az oltár előtt felolvasott igében**: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből (5Móz 6,5). *(„Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket…”; 1Jn 4,19*). Vagy ahogyan Ágoston mondta: mi nem keresnénk Istent, ha Ő előbb meg nem talált volna bennünket…

Isten szeretetét megtapasztalva lesz bizonyosságunk arról, hogy Isten létezik. Isten a számunkra is létezik. Isten miattunk is létezik. Nekünk is. ÉRTÜNK is. Isten nemcsak létezik, hanem hív. Személy szerint téged hív. De nemcsak hív, hanem be is fogad. A szeretetébe fogad. Ezzel üdvbizonyosságunk lesz. És a Krisztus arca formálódik rajtunk. Mert elkezdünk felnövekedni a „szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus”, ahogyan Pál írta az Efezusbelieknek (4,15).

És itt érünk el addig, hogy levetkőzzük a félelmet. „Mert a szeretetben nincs félelem, sőt: a teljes szeretet kiűzi a félelmet” (1Jn 4,18). A félelem: sötétség, kizárás és bezártság. Isten közelsége: világosság, beengedés és tágasság. Ahogyan Anthony de Mello megfogalmazta:

„Mi a szeretet? – Mentesség a félelemtől. Mitől félünk? – A szeretettől…” Kedves Testvéreim! Ne féljünk Isten szeretetétől és világosságától. „Isten ugyanis. Aki ezt mondta „*Sötétségből világosság ragyogjon fel*”, Ő gyújtott világosságot a szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete a Krisztus arcán” (2Kor 4,6).

Mi lesz mindennek a következménye? Mi lesz annak a következménye, hogy Isten létmódjában, a szeretetben kezdünk el mi is élni? Aki nap, mint nap boldogan tapasztalja, hogy milyen nagy öröm beleférni Isten szeretetébe, annak a boldogsága csak növekszik, ha azt látja – *sőt, elő is mozdítja* – hogy mások is belefférnek ebbe. János apostol a levelében végig „Fiacskáimnak” és „Szeretteimnek” nevezi a levél olvasóit. (Minket! Kedves testvéreim. Minket!) – Ahol az agg Jánosnak már a lányok is a fiacskái... És ahol a „szeretteim” az Isten szeretetével, az agapéval kifejezett „szeretteim”. Mert az idős János apostol már az Isten szeretetével szeretett mindenkit. Mert a barát szeretetében Isten jelenik meg. Mert Isten szeretete a barát szeretetében jelenik meg. Mert „aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát” (1Jn 4,20a).

Tudjuk Pál apostol szeretethimnuszából, hogy a szeretet „türelmes, jóságos, nem irigykedik, nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél és mindent eltűr” (1Kor 13,4-7). **De azt is tudjuk, hogy mi maradt a felsorolás végére – és mi a legfontosabb: „A szeretet SOHA EL NEM FOGY”** (8). **Mert SEMMI „nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban”** (Róm 8,39).

Így hát kedves testvéreim, nincsen nekünk semmi más dolgunk az egész nyárra, csak az az egy, hogy maradjunk meg Isten szeretetében. És mondjuk együtt a zsoltárossal: „Mert szereteted az életnél is jobb, ajkam téged dicsőít. Ezért téged áldalak, amíg élek, nevedet imádva emelem föl kezem” (Zsolt 63,4-5). Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap, 2020. június 21. Angyalföld *(életem első istentisztelete)*

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, Szentháromság ünnepe utáni második vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Ezékiel próféta könyvének 33. fejezetében a 30. verstől a 33. versig, a következőképpen: „Emberfia! Rólad beszélget néped a falak mellett és a házak kapujában. Így beszélgetnek maguk közt: Gyertek csak, hallgassátok, miféle ige jön az ÚRtól! Azután eljönnek hozzád, mintha népgyűlésre jönnének; odaül eléd az én népem, hallgatják beszédedet, de nem aszerint élnek. Ismételgetik, mint a pajzán dalokat, de az eszük nyereségen jár. Csak ennyi vagy nekik: pajzán dalok énekese, akinek szép a hangja, és jól pengeti a lantot. Hallgatják a beszédedet, de nem aszerint élnek. De ha majd beteljesedik – mert beteljesedik! –, akkor megtudják, hogy próféta volt közöttük.” Hallgatják beszédedet, de nem aszerint élnek… Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim! Így kezdődik a mai igénk: Emberfia! Rólad beszélget néped… Az igét értelmezve gondolkodjunk el először azon, hogy ki az az „Emberfia”, akiről beszélget népe. Rögtön adódik a gondolat: „*Micsoda banális kérdés ez?! Nyilvánvaló, hogy Ezékiel prófétáról van szó.*” A válasz azonban nem ilyen egyszerű. Ha

elolvassuk az igeszakasznak a Septuagintában fellelhető görög fordítását, felfigyelhetünk arra, hogy az „Emberfiát" ugyanazzal a „hüiosz anthropu" szóval jelöli a szöveg, mint ami az evangéliumban Jézus Krisztus önmeghatározására szolgál. Mégsem mondhatjuk, hogy Ezékiel próféta igéje, akárcsak prófétikusan is, Jézusról szólna, hiszen az eredeti, héber szövegben az Emberfia kifejezést a „ben adam" kifejezés jelöli, amely viszont a bűnbe esett Ádámot – és nem a bűntelen Jézust juttatja az eszünkbe.

Mindezt nem haszontalan nyelvészkedés miatt mondtam el bevezetőnek. Vegyük észre, kedves testvéreim, hogy a mai igénk már a bevezető szavával micsoda gyönyörűséges kettősséget mutat meg nekünk! Az igehirdető ugyanolyan bűnös, „ember fia", mint amilyen bármelyikünk, és ezért elég jót mosolyogni a viccein, és esetleg néha elismerően csettinteni, hogy „hoppá, ezt milyen szépen elmondtad"? Avagy a bűnös, „ember fia" igehirdető Isten igéjét jeleníti meg, és ezért esélyt kap a hívő közösség arra, hogy az Emberfia, Jézus Krisztus jelenlétébe kerüljön, és az egész életét egy gyökeresen új perspektívából, Urunk és Istenünk szemével lássa meg? Hogyan fogjuk fel azt, hogy ma itt vagyunk, Kedves Testvéreim? Ezékiel igéjének választás elé állított „népe" nem a fogságba vitt Júda – hanem mi magunk vagyunk.

Olvassuk tovább a mai igét, és vegyük észre ugyanezt a gyönyörű, feszítő kettősséget, amely az egész igeszakaszon végigvonul. „Így beszélgetnek maguk közt: Gyertek csak, hallgassátok, miféle ige jön az ÚRtól!" Az eredeti héber szövegben a „beszélgetni" igének teljesen más jelentése van. A héber nyelv legerősebb igemódjában, a piélben „beszélgetnek" maguk között a népek, ami azt jelenti, hogy a „Gyertek csak!" egy nagyon nagy hangsúlyt és nagyon nagy elszántságot mutató felszólítás. Megvan tehát bennünk az erős szándék. Megvan annak a felismerése is, hogy az a beszéd, amelyet hallunk, az ÚRtól érkező ige. Felderül ezen az ember lelke, és ujjongva örvendezik. De mi történik ez után? „Hallgatják beszédedet, de nem aszerint élnek."

Puff! Tudatában vagyunk annak, hogy Isten igéjét halljuk, nagy elszánással megyünk oda, leülünk, gyönyörködünk benne – de a lelkünk meg nem érintődik, meg nem változik, hanem Isten igéjétől elzárva marad. Úgy ismételgetjük Isten igéjét, mint a pajzán dalokat (*itt az eredeti héber kifejezésnek kéjsóvár értelmezése is van…*) és az eszünk az igehallgatás közben a nyereségen jár… Halljuk – de nem értjük. Felfogjuk – de nem tesszük.

Kedves Testvéreim! Vegyük észre, hogy ezt alaposan elszúrtuk. Kaptunk egy esélyt Urunktól és Istenünktől – nem is az elsőt az életünkben, hanem már a sokadikat – hozzánk jött, törődött velünk, megszólított bennünket… Mi pedig? Tudatában voltunk annak, hogy ez történik, még készültünk is rá, de SEMMIT sem vettünk észre a lényegéből. Elment mellettünk az üzenet… Sajnos sokkal több is történt ennél. Elment mellettünk életünk nagy esélye. Pedig ott álltunk előtte. Várt ránk. És mi is vártuk. De nem voltunk elég nyitottak, nem voltunk elég erősek befogadni Isten igéjét, befogadni Jézust a mi saját életünk közepébe.

Olyanok vagyunk, Kedves Testvéreim, mint az oltár előtt felolvasott evangéliumi ige nagy vacsorájának a meghívottjai. Urunk meghív bennünket az Ő ünnepi vacsorájára. Isten országának a vendégei lehetnénk. De egyikünk földet vett – és nem megy. A másikunk öt ökröt vett – és nem megy. A harmadikunk meg nősült – és ezért nem megy. És azok közül, akiket Urunk meghívott, SENKI sem kóstolja meg a vacsoráját. Hát nem sírnivaló ez, kedves testvéreim??? Hát nem mélyen elkeserítő ez, hogy sokadszorra vagyunk meghíva Isten Országába, de a mi eszünk a nyereségen jár, és nem kóstoljuk meg Urunk vacsoráját! Úgy járunk, mint Lukács evangéliumában a szamaritánus falu, amelyik nem akarta befogadni

Jézust, amikor kiderült, hogy Jeruzsálem felé tart. Jézus nem bocsát ránk tüzet az égből, hogy eleméssze bennünket – de el kell, hogy menjen egy másik faluba… Gondoljunk bele abba, hogy hányszor fogadhattuk volna be Jézust magunkba már életünkben!? És abba is, hogy hányszor tettük…

A mai igénk nagyon fontos, központi üzenete az, hogy a meghívás elfogadása és az Urunk ünnepi vacsoráján való megjelenés – önmagában nem elég. Figyelmezzünk János apostol szavaira első leveléből: „Aki azt mondja, hogy ismeri Őt, de nem tartja meg a parancsolatait, az hazug, és abban nincs meg az igazság." Elég-e a parancsolatoknak a megtartása úgy, hogy számba vesszük őket, és igyekszünk úgy élni? Nem jutunk ezzel, kedves testvéreim, sehová. A mai igénk egyik kereszhivatkozása Jeremiás igéjére utal a 13. fejezetből „Ha majd fehérre változtatja bőrét az etióp, vagy ha a párduc elrejti foltjait, akkor tudtok ti is jót tenni – úgy megtanultátok a gonoszt." Emlékezzünk vissza Pál apostol szavaira a Római levélből: „Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat." „Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? – kérdezi Pál.

Egyedül az Úr Jézus Krisztus szabadít meg minket a bűn hatalmától! János apostol is ezzel folytatja első levelét: „Aki azt mondja, hogy Ő benne marad, annak magának úgy kell élnie, ahogyan Ő élt." Nem kevesebbről van itt szó, mint arról, hogy Jézust BE KELL Fogadnunk magunkba. Ha befogadtuk Jézust magunkba, akkor belső késztetés lesz, és nem külső kényszer, hogy megtartsuk a parancsolatait. Öröm lesz bennünk – és nem lázadozás. Beteljesedés lesz bennünk – és nem ellenkezés. Tisztaság és rend lesz az életünk – és nem szétdobált mocsok. Így kerül a helyére bennünk Isten igéje. Így lesz a pajzán énekből – az egész életünket átformáló, hatalmas Üzenet.

Mielőtt az ige zárását átgondolnánk, térjünk vissza egy pillanatra a mai igénk egészére. Mikor írta Ezékiel próféta ezeket a sorokat? Egy fordulóponton. Kilenc verssel a mai igénk előtt érkezett meg arról a hír a babiloni fogságba hurcoltak első csoportjához, hogy Jeruzsálem elesett. Ezékiel próféta addig dörgedelmes szavakkal ostorozta Izráel tévelygő népét. Ettől kezdve azonban a vigasztalás, a megerősítés és az új Jeruzsálem reménye lesz az üzenete. Közvetlenül a mai igénk előtt hangzik el: „Nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy a bűnös megtérjen útjáról, és éljen. Térjetek meg! Térjetek meg!" Közvetlenül a mai igénk után következik a Dávid házából való Jó Pásztor, Jézus Urunk eljövetelének megjövendölése.

A mai igénk elhangzásának a pillanatában fordulóponton van Ezékiel és egész Izráel élete. Egyszer kellene nagyon résen lennünk az életünkben? Egyetlen esélyünk lenne? A Fordulópont? Nem!!! Életünk MINDEN egyes pillanata fordulópont lehet. Urunk és Istenünk, a mellettünk álló, bennünk szállást kérő Jézus mindig és folyamatosan azt kiáltja a fülünkbe: „Nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy a bűnös megtérjen útjáról, és éljen. Térjetek meg! Térjetek meg!"

A mai vasárnap fő üzenete: Isten közösségének az örömébe való hívás. Ahogyan a kezdő énekünkben énekeltük: „Velem vándorol utamon Jézus, bármi súlyosak rajtam a terhek, segít hordani." Ahogyan a fő énekünkben kértük: „Szólj hozzánk Jézus, hívunk és várunk. Te töltsd be minden hiányunk! Küldd közénk Szent lelkedet, hogy hitünk lángját gyújtsa meg." És akkor, ahogyan a mai igénk vége mondja: majd beteljesedik – mert beteljesedik! Akkor életté válik bennünk Isten igéje, akkor felismerjük Jézus Krisztust a megtört kenyérben – mint ahogyan az emmausi tanítványok tették egykoron.

És mindez miért igaz? Miért bizonyosság ez? Hadd válaszoljak erre a kérdésre Pál apostol szavaival a Rómaiakhoz írott leveléből: „mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.” Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Urunk! Segíts minket meglátni Téged – ahogyan mellettünk állsz – minden nap. Segíts minket meghallani a Te hívásodat – és megérteni a Te igédet. Segíts minket abban, hogy megrendüljünk a Te szavadtól – és befogadjunk Téged az életünkbe. Segíts minket abban, hogy megváltozzon a mi életünk: hallhassuk a Te beszédedet – és a szerint éljünk. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap, 2023. június 21., MEÖT – Elzárkózunk, vagy befogadjuk?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 23. fejezetének a 37.-től a 39. verséig a következőképpen: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, aki megölöd a prófétákat, és megkövezed azokat, akik hozzád küldettek! Hányszor akartam összegyűjteni gyermekeidet, ahogyan a kotlós szárnya alá gyűjti a csibéit, de ti nem akartátok! Íme, elhagyatottá lesz a ti házatok. Mert mondom nektek, nem láttok engem mostantól fogva mindaddig, amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az ÚR nevében jön!” Urunk, hányszor, de hányszor nem hallgattunk a Te hívó szavadra… Nyisd meg szívüket a te igédre! Ámen.

Kedves Testvéreim! A bölcs ezt kérdezte a tanítványaitól: „Hol lakik Isten?” – A tanítványok megütközve válaszolták: „Mester! Micsoda kérdés ez?? Isten dicsősége *mindenhol* megmutatkozik a teremtett világban!” – Mire a bölcs csak ingatta a fejét: „Isten *csak ott* lakik… – ahová Őt *beengedik*.”

Emlékszünk-e annak a samárai falunak a történetére, amelyik nem engedte be Jézust? Ekkor mondta Jézus, hogy „A rókáknak barlangjuk van, az égi madaraknak fészkük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania.” (Lk 9,58) **Kedves Testvéreim! Hányszor nem engedtük be már mi magunk Jézust az életünkbe…** És ha valaki erre figyelmeztetett minket, akkor… – nehezteltünk rá. Ha valaki pedig *kitartóan és intenzíven* figyelmeztetett a Jézustól való elzárkózásunkra minket, akkor talán – még meg is gyűlöltük őt. Embert (reménységeink szerint) ezért mi ölni nem fogunk – de csak azért, mert ebben az évszázadban ezt már (*békeidőben…*) errefelé nem szokás.

Az ókorban a hirtelen felháborodásból jött közösségi ítélethozatal, a megkövezés gyakori volt. Az igeszakaszunk Jézus a farizeusok és az írástudók ellen mondott beszédének a vége. A beszédében Jézus felsorolja azokat a prófétákat, akiket üldöztek, megkorbácsoltak, keresztre feszítettek, vagy (mint Zakariást) az áldozati oltár előtt köveztek meg (Mt 23,34-35). Ez után hangzik el az igeszakaszunk elején a „Jeruzsálem, Jeruzsálem” figyelmeztetés. A Szentírás szövegében ritka az ilyen kettőzés: igen erős hangsúlyt jelent. Utána Jézus nem múlt időben beszél arról, hogy Jeruzsálem megöl*te* és megkövez*te* prófétáit, hanem jelen időben mondja: „megöl*öd*” és „megkövez*ed*”. *Folyamatos* ez a jelen. *A mai nap is tart még...* Naponta halnak

vértanúhalált keresztény testvéreink. Bennünk is sokszor forr az indulat – ha emberhalálhoz nem is vezet.

Csak a gyilkosság lenne vajon Jézus elutasítása? Mi nem öltünk – tehát bűntelenek vagyunk? Ez bizony messze nem így van… Az elutasításnak ezer módja – és ezer oka van. De egyetlen ok a legfontosabb: azért nem engedjük mi be Jézust az életünkbe, mert nagyon jól tudjuk, hogyha Jézust beengedjük, akkor – Jézus átrendezi az életünket. Félig nem lehet követni Jézust, csak egészen. Jézus követésének *következményei* vannak. Ahogyan János apostol figyelmeztetett bennünket az oltár előtt felolvasott igében: „Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal." (1Jn 3,18). Jézus követése a szeretet önfeláldozó cselekedeteiben jelenik meg.

Nem ismeretek kellenek Jézusról – az kevés… A múlt heti igénkben Jézus ezt mondta az írástudóknak: „Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van az örök életetek: pedig azok rólam tesznek bizonyságot, és mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen. (Jn 5,39-40). **Az ismeretek helyett – amelyek halottak, Jézus befogadása kell – amely élővé tesz.**

A jövő heti igénk (Lk 7,36-50) fogja megmutatni azt, hogy **pusztán az, hogy a házunkba fogadjuk be Jézust, az sem elég**. Simon, a farizeus maga kéri Jézust, hogy egyen a házában. És utána Jézus megdorgálja Simont, hogy nem adott vizet a lába megmosására, nem csókolta meg, és nem kente meg olajjal a fejét. „*Ejha! Hát dőzsölni szeretett ez a Jézus?*" Nem! A szívébe való befogadás, a szeretet hiányát rótta fel Simonnak, amikor összehasonlítja Simont a bűnös nővel, aki a könnyeivel öntözte, a hajával törölte, csókolgatta és drága olajjal kente meg Jézus lábát. **Nemcsak a házunkba, hanem a szívünkbe is be kell fogadnunk Jézust**.

Ha nem döbbenünk rá arra, hogy Jézus befogadása nélkül az életünk üres, akkor olyanok leszünk, mint a laodíceai gyülekezet, amelyik ezt az ítéletet kapta: „*Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból. Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a mezítelen*" (Jel 3,15-17). **Hiába érezzük magunkat gazdagnak – Jézus nélkül nyomorultak és szánalmasak vagyunk**.

Pedig milyen szeretettel hív minket Jézus! Újra és újra. Fedezzük fel a szeretet legbensőbb hangját abban a gyönyörű hasonlatban, amelyik a csibéit a védelmező szárnya alá gyűjtő kotlósról szól. Már az ószövetségi hagyományban is a megtért prozelita a sekinának, azaz Isten dicsőségének a védelme alá került. Isten dicsősége pedig a frigyládán lévő két kerub *szárnyai* alatt mutatkozott meg. A mi összegyűjtésünk Jézus esetén nemcsak fizikai védelmet, hanem lelki közösséget is jelent.

A mai igeszakaszunk szinte szó szerinti másolatát Lukács oda illesztette be az evangéliumi leírásába, amikor Jézus megkezdi a (*Lukácsnál szinte végeláthatatlanul hosszú*) vonulását Jeruzsálem felé. Amikor Jézus befejezte útját, „*és meglátta a várost, megsiratta*" -- „*kő kövön nem marad benned, mert nem ismerted fel a meglátogatásod idejét*" (Lk 19,41.44).

Amikor a Szentföldön zarándokoltam, nagyon mély emlékként maradt meg bennem a Jeruzsálem határában lévő „Dominus flevit", azaz az „Úr sírt" templom. Ezt a könnycsepp alakú templomot 1953 és 55 között építették Antonio Barluzzi tervei alapján. Az oltár mozaikja egy tyúkot ábrázol, ahogyan a csibéit a szárnya alá gyűjti. A tyúk feje körül glória

van. A tyúknak 6-8 féle hívása van. Van olyan, amikor enni vagy inni hívja a csibéit. De van olyan is, amikor a ragadozó elől a szárnya alá gyűjti őket. Ne legyünk mi hülyébbek, mint egy párnapos, ostoba csibe! Higgyük el Urunknak: ha hív bennünket, akkor annak nyomós oka van!

Mert ha ellene szegülünk Urunk hívásának, és nem akarjuk Őt befogadni, akkor Isten nem fog ott lakni, ahol mi vagyunk. Elhagyatottá lesz a mi házunk, és nem látjuk meg Isten dicsőségét. Messze nem csak a Jeruzsálemi templom pusztulásáról szól tehát az, amit Jézus a mai igeszakaszunkban mond, hanem a mi saját életünkről is. „*Haragvó Isten lenne tehát Isten? Haragvó Jézus lenne Jézus?*" Messze nem így van! A tyúkanyó hasonlat sem ezt támasztja alá. Emlékezzünk arra, amikor a saját városa, Názáret nem fogadta be Jézust, mondván, hogy „*Vajon nem az ácsmester ő, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? Nem itt élnek-e közöttünk húgai is?*" (Mk 6,3) Mi történt utána? „*Nem is tudott itt [Jézus] egyetlen csodát sem tenni azon kívül, hogy néhány beteget – kezét rájuk téve – meggyógyított.*" (Mk 6,5). **Jézus nem rosszat tervel ellenünk, ha mi ellenszegülünk, hanem nem tudja megtenni azt a jót, amit egyébként megtett volna!** Nem azért, mert nem mindenható, hanem azért, mert az ember Isten által adott szabadságát Isten nem vonja vissza. **Jézus elutasítása nem a haragjának szolgáltat ki bennünket – hanem saját magunknak. A saját vágyainknak, ürességünknek, ellenségeskedésünknek és gyilkos indulatainknak. Ha mi nem mondjuk az Atyának, hogy „legyen meg a te akaratod", akkor az Atya mondja ezt nekünk. És higgyük el, hogy a mi önfejű akaratunk teljesülése a legnagyobb baj, ami minket érhet…**

De nem ez a történet vége! Mint ahogyan a mai igeszakaszunknak sem az elhagyatás a vége. **Az elhagyatás *csak* addig van, „amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az Úr nevében jön!"** (Mt 23,39b). Kedves Testvéreim! *Van* a megtérésre esély! *Most is*! *Ma is*! Ha szívből átérezzük a virágvasárnap Hozsannáját, és nem fordul bennünk péntekre „Feszítsd meg!"-gé – akkor *nem a halálé* az utolsó szó! Mert ahogyan Lukács írja: „Kardélre hányják és fogságba viszik őket mindenféle nép közé, és pogányok taposssák Jeruzsálemet, **amíg *be nem telik a pogányok ideje***." (Lk 21,24). **Lehet, hogy csak a következő nemzedék jut be a Kánaánba – de: – kedves testvéreim – *lehetünk mi magunk* az utánunk következő nemzedék!** És akkor *igaz* lesz az, amit Ézsaiásnak mondott Isten: „Ti szomjazók *mind*, jöjjetek vízért, még ha nincs is pénzetek! … „jöjjetek hozzám! Hallgassatok rám, és *élni* fogtok! *Örök szövetséget* kötök veletek". (Ézs 55,1.3). Jézus pedig ezt mondta nekünk: „Ahogyan engem szeretett az Atya, úgy szeretlek én is titeket: *maradjatok meg* az én szeretetemben!"(Jn 15,9). **Ha befogadjuk Jézus szeretetét: *Élni* fogunk – és *meg is maradunk* benne. *Fogadjuk be* tehát Jézus szeretetét a mi szívünkbe, és *maradjunk is meg* az Ő szeretetében ezen a földön – és majd az örök életben is.** Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap, 2024. június 9., MEÖT – Szomjas vagy-e az élet vizére?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ézsaiás könyve 55. fejezetének az elsőtől az 5. verseiben a következőképpen: „Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért, még ha nincs is pénzetek! Jöjjetek, vegyetek és egyetek! Jöjjetek, vegyetek bort és tejet, nem pénzért és nem fizetségért! Miért adnátok pénzt azért, ami nem kenyér, fáradozásotok jutalmát olyanért, amivel nem lehet jóllakni? Hallgassatok rám, és finomat ehettek, élvezni fogjátok a kövér falatokat! Figyeljetek rám, jöjjetek hozzám! Hallgassatok rám, és élni fogtok! Örök szövetséget kötök veletek, mert a Dávid iránti hűségem

rendíthetetlen. Tanúvá tettem őt a népek között, fejedelemmé és parancsolóvá a nemzetek fölött. Te pedig olyan népet hívsz, melyet nem is ismersz, és olyan népek futnak hozzád, amelyek nem ismertek: Istenednek, az ÚRnak dicsőségére, Izráel Szentjének dicsőségére, hogy fölékesítsen téged." – Urunk, mi olyan sokszor kívánunk valamit. Aztán kívánunk megint. És megint. Mást. Többet. Jobbat. És mindig, és újra szomjasak maradunk. Mutasd meg nekünk, hogy egyedül Te magad vagy az, amire mi szomjazunk – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvérem! Földet vettél? Ökröt vettél? Éppen most nősültél? De kérdezhetném máshogyan is. Diplomát szerzel? A hivatásodat keresed? Családot tervezel? Akkor könnyen elképzelhető, hogy egy lúzer vagy. – Ahogyan látom, néhányan elkezdtetek fészkelődni a helyeteken: „*Miért bánt ez engem? Ide jövök vasárnap este, egy kis nyugalmat találni, és erre azt vágja a képembe, hogy lúzer vagyok. Tudja ez, mikor jövök én ide megint…*" Mikor vagy lúzer? Nem akkor – ha tervezed a jövődet – hanem akkor, ha *Jézus nélkül* tervezed a jövődet. Mert akkor lemaradsz az oltár előtt felolvasott igében leírt nagy vendégségről.

Sokan azon tipródtok, hogy melyik egyetemre menjetek? Maradjatok ott, ahol vagytok? Vagy menjetek egy másikra? Ha másikra, akkor hova? Kedves Testvérem! **Ha Jézussal mész arra az egyetemre, ahova mész, akkor mindegy, hogy melyikre mész – mert mindegyik a hasznodra válik**. Ha viszont Jézus *nélkül* mész arra az egyetemre, ahova mész, akkor is mindegy, hogy melyikre mész – mert mindegyik a károdra lesz. Sokan azon tipródtok, hogy ki legyen a párotok. Marcsi vagy Julcsi? Karcsi vagy Jancsi? Kedves Testvéreim! **Ha Jézussal kezdetek bele a házasságotokba, akkor mindegy, hogy kivel teszitek – mert a házasságotok szeretetben és örömben lesz**. Ha viszont Jézus *nélkül* vágtok bele a házasságotokba, akkor is mindegy, hogy kivel teszitek – mert nagy eséllyel zátonyra futtok. **Isten Országa csak Isten közelében van. Oda pedig az út maga Jézus**.

Az igeszakaszunk Ézsaiás könyve középső részének a záróköve, a tetőpontja. Isten hív, Isten ad, Isten tanúvá tesz és az örök életbe vezet. Valószínűleg sose gondoltuk volna, hogy Isten egy piaci árus, aki óbégatva kínálja a portékáját. „Bort tessék! Tejet tessék! Kövér falatokat tessék!" Ráadásul Isten egy meglehetősen hibbant agyú piaci árus, mert mindezt ingyen adja. Adja? Rád tukmálja! „*Hallja Uram! Ecetes a maga bora! Megsavanyodott a teje! Romlottak a kövér falatjai! Azért akar ilyen hamar megszabadulni tőlük!*" Nem. Isten bora nem ecetes – hanem a mi Urunk Jézus Krisztus vére, amelyik tisztává mosott minket a kereszten. Isten teje nem savanyú – hanem az ő igéje, amely megcselekszi, amit állít (Ézs 55,11). Isten falatjai nem romlottak – hanem az örök élet kenyerét adják nekünk.

Kedves Testvéreim! Azokat is hívja Isten az Ő nagy és örök vendégségébe, akik semmit sem tudnak venni – és azokat is, akik már mindent összevásároltak. Miért? Mert egyikük sem elégedett azzal, amije van. Hiába áll szakajtószámra a pénzed a világ összes bankjában. Hiába dől a lé. Csak egyre több nyugtalanságot és vágyat okoz. Hiába húzod le az első kortyot. Kell a második, és kell a sokadik is. Hiába kezdtél egy futó kapcsolatot valakivel. Nem lesz elég. Kell majd búfelejtésnek újabb. És újabb. **Csak Isten maga az, aki bármelyikünknek elég**. Én negyven év keresés után jöttem rá erre. Ne tölts el ezzel ennyi időt. Jöjj rá már most arra, hogy **csak Isten maga az, aki neked elég. Ne akarj kevesebbet. Mert minden mást megkapsz, ha beléptél Isten örök vendégségébe.** Mert a Teljesség öröme lesz a tiéd.

Jézus mondja: „Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!" (Jel 22,17). Kedves Testvérem! *Akarod-e* az élet vizét ingyen? „*Hát már hogyne akarnám. Hát ez még a hülyének is megéri. Ennél egyszerűbb nincs. Odamegyek. Megkapom. Enyém. Kész.*"

Tudod, kedves testvérem, azért ez nem ilyen egyszerű… **Van annak egy feltétele, hogy megkapd az élet vizét ingyen.** És ez a feltétel *nagyon fontos* feltétel. ***Szomjaznod kell* az élet vizére! Szomjazás nélkül ugyanis nem kapod meg.** Tudatában kell lenned annak, hogy *szükséged van* az élet vizére. Tudatában kell lenned annak, hogy *semmi másra nincsen nagyobb szükséged*, semmint az élet vizére. *Akarnod kell* az élet vizét. *Kérned kell*. És akkor – megkapod.

De van itt még egy apró bökkenő… Az élet vizét ingyen adja a mi Urunk. Az ingyenesség azt is jelenti, hogyha valamelyikünk azzal próbálkozna mégis, hogy *megvegye* az élet vizét – akkor nem kaphat belőle. **Úgy gondolod, hogy te már *megérdemled* az élet vizét? Hohó, barátom! Akkor te nem ingyen akarod. Akkor nem kapsz belőle**. Ki akarod érdemelni az élet vizét? Akkor sem kapsz. **Az élet vizét csak *alázattal* lehet elfogadni – kegyelemként**. Ha nincs meg az alázat – nem lesz meg az ajándék sem.

De még mindig van itt ezzel a fránya ingyenességgel egy apró bökkenő… **Ha valamelyikünk hoz magával valami saját dolgot, amihez jobban ragaszkodik, mint az élet vizéhez, akkor nem kaphat semmit.** A híres igehirdető, Charles Heddon Spurgeon 1858-ban az epsomi lóversenypályán hatezer embernek beszélt erről az igéről. Az egyik példája egy fekete rabszolgának és az urának a párbeszéde volt. A gazda azt kérdezte a szolgától: „Hogyan van az, hogy a Te hited olyan erős?" A szolga ezt válaszolta: „Ha a gazdám tényleg őszinte választ kér, akkor elmondom. Az én ruháim olyanok, amelyeket szívesen dobok el. És kapok helyettük örök ruhát. A gazdám viszont ragaszkodik a ruháihoz. Legfeljebb varrogatni, vagy foltozni akarja őket. Ezért nem kap helyettük örök ruhát." **Mennyire ragaszkodunk ahhoz, amink van? Ruhánk, diplománk, terveink, bármi? Mennyire hisszük azt, hogy ez nekünk elég?** Ha azt hisszük, hogy amink van, az elég – akkor nem vagyunk szomjasak az élet vizére. És akkor nem is kapunk belőle.

Az örök ruha nem átmeneti megoldás – hanem örök. Az élet vize nem most oltja el a szomjadat – hanem örökre. Isten örök szövetséget köt népével – és így veled, személy szerint is. Neked *személy szerint* mondja Isten azt, hogy „Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de *hozzád* való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg" *soha* (Ézs 54,10). Isten *veled* kötött, *örök* szövetségének az alapja a rendíthetetlen szeretet. Az a rendíthetetlen szeretet, amely Isten új szövetségének a törvényét a szívünkbe írja be (Jer 31,33). Az a rendíthetetlen szeretet, amellyel Isten egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen (Jn 3,16).

Félre ne értsetek! Az, hogy szomjaznunk *kell* az élet vizét – az nem azt jelenti, hogy nyomorúság nélkül nincs üdvözülés. **Az, hogy *mindennél* fontosabbnak kell tartanunk Jézust, az élet vizét – az nem azt jelenti, hogy Jézus kisajátít minket**. Jézus nem „túrja ki" az életünkből a házastársunkat, a családunkat, vagy a hivatásunkat. Jézus éppenhogy *odavezet* (vagy visszavezet…) minket a házastársunkhoz, a családunkhoz és a hivatásunkhoz. De most már *úgy*, hogy Jézus kifogyhatatlan szeretetéből töltekezve fel tudjuk tölteni örömmel és békességgel a házastársunkat, a családunkat, az egész környezetünket. **A házasságunk, a családunk és a hivatásunk új erőt, új közösséget, új jelentőséget, új értelmet és új távlatot nyer a Jézusban**.

Mert nem csak te hallod meg Jézus szavát, hogy „Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!" Hanem te is egyikévé válsz annak a sok embernek „aki csak hallja, az is mondja: Jöjj!" (Jel 22,17) **Te magad is hívni kezdesz másokat az élet vizéhez. Nemcsak szóval, hanem egész életeddel, egész családoddal, egész hivatásoddal is**. Mert

aki abból a vízből iszik, amelyet Jézus ad neki, „az örök életre buzgó víz forrásává lesz benne” (Jn 4,14). Mert aki hisz Jézusban, „annak a bensejéből élő víz folyamai ömlenek”. (Jn 7,38). Mert akkor „szilárdan fog állni az ÚR házának hegye valamennyi hegy fölött … özönlik majd hozzá valamennyi nép.” (Ézs 2,2) „Olyan népek futnak hozzád, amelyek nem ismertek, – Istenednek, az Úrnak dicsőségére”, hogy megdicsőítsen téged (Ézs 55,5). Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 3. vasárnap, 2023. június 25., MEÖT *(tanévzáró istentisztelet)* **– Adjunk hálát a hitért, ami megtart bennünket**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 7. fejezetének a 36.-tól az 50. verséig a következőképpen: „Egy farizeus arra kérte Jézust, hogy egyék nála. Ő bement a farizeus házába, és asztalhoz telepedett. Egy bűnös asszony pedig, aki abban a városban élt, megtudva, hogy Jézus a farizeus házának vendége, olajat vitt magával egy alabástromtartóban, megállt mögötte, a lábánál sírva, és könnyeivel kezdte öntözni a lábát, és hajával törölte meg; csókolgatta a lábát, és megkente olajjal. Amikor pedig látta ezt a farizeus, aki meghívta őt, ezt mondta magában: Ha ő próféta volna, tudná, ki és miféle asszony az, aki őt megérinti, mivel bűnös ez az asszony. Ekkor megszólalt Jézus, és ezt mondta neki: Simon, van valami mondanivalóm neked. Ő pedig így szólt: Mester, mondd! Jézus ezt mondta: Egy hitelezőnek volt két adósa: az egyik ötszáz dénárral tartozott, a másik ötvennel. Mivel nem volt miből megadniuk, mind a kettőnek elengedte. Vajon melyikük szereti őt jobban? Simon így válaszolt: Úgy gondolom, hogy az, akinek többet engedett el. Ő pedig ezt mondta neki: Helyesen ítéltél. Majd az asszony felé fordulva ezt mondta Simonnak: Látod ezt az asszonyt? Bejöttem a házadba, és nem adtál vizet a lábam megmosására, ő pedig könnyeivel öntözte lábamat, és hajával törölte meg. Te nem csókoltál meg, ő pedig mióta bejöttem, nem szűnt meg csókolni a lábamat. Te nem kented meg olajjal a fejemet, ő pedig drága olajjal kente meg a lábamat. Ezért mondom neked: neki sok bűne bocsáttatott meg, hiszen nagyon szeretett. Akinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbé szeret. Az asszonynak pedig ezt mondta: Megbocsáttattak a te bűneid. Az asztalnál ülők erre kérdezgetni kezdték egymás között: Kicsoda ez, aki a bűnöket is megbocsátja? Ő pedig így szólt az asszonyhoz: A te hited megtartott téged, menj el békességgel!” Urunk, hányszor láttunk téged már vendégül, de nem értettük meg a szavadat…
Nyisd meg a szívünket a te igédre! Ámen.

Kedves Testvéreim! Sokan már letették a vizsgák terheit – a többiekért meg még imádkozunk. Kitört a nyár. Sokak számára – *és nekünk is, itt a gyülekezetben* – vége a tanévnek. **Tekintsünk vissza az elmúlt évre, és adjunk hálát mindazért a jóért (*és rosszért is*), ami történt velünk. Mert amit most „rossz”-nak érzünk, az hosszú idő után visszatekintve, sokszor sokkalta jobbá válik, mint az, amit jelenleg „jó”-nak hiszünk**. – Erről szól a mai igeszakaszunk is. A látszólagos főszereplő, a farizeus – ő az, akit jónak hiszünk. Az a szereplő, aki meg sem szólal, a „bűnös asszony” – ő az, akit rossznak vélünk. És Jézus – aki a vendég. Hogy Jézus tényleg vendég-e, az majd az igehirdetés záró részében kiderül…

Kezdjük a farizeussal. **A farizeusok az akkori társadalom mintaemberei voltak. Példásan betartották a vallás szabályait. Köztiszteletben álltak. Ennek a köztiszteletnek a fennmaradását – gondosan ápolták is.** Sokuknak valószínűleg ez volt a legfontosabb életcélja és mércéje: a tisztelet-halmozás. Az igeszakaszunkban szereplő **Simon farizeus arra kérte Jézust, hogy egyék nála. Indításnak milyen szép ez! Elhívta Jézust a saját házába. Vendégül látta.** Mennyire más ez, mint a gadaraiak esete, ahol nagy csodát tett Jézus, és

utána „Gadara vidékének egész népe kérte őt, hogy menjen el tőlük, mert nagy félelem lett úrrá rajtuk” (Lk 8,37).

Mégis… **Valami hiányzik ebből a farizeusi vendéglátásból.** Nem olyan meghívás ez, mint a vámszedő Máté apostolé, aki elhívása után „nagy vendégséget rendezett [Jézusnak] a házában” (Lk 5,29). Vagy a fővámszedőé, Zákeusé, aki sietve lejött a fáról, és Jézust örömmel befogadta (Lk 19, 6). Simon vendéglátásából hiányzik az öröm. Miért? Mert Simon nem utasította a szolgáit, hogy mossák meg Jézus lábát. Mert nem adott a vendégnek járó békeköszöntést Jézusnak. Mert nem kente meg olajjal a fejét, mint ahogyan egy örömmel fogadott vendégnek akkoriban szokták. – Hanem? Hanem: gyanakodva fogadta Jézust („ha próféta volna, tudná…”), valószínűleg az utolsó helyek egyikére ültette (ezért mehetett oda Jézushoz olyan könnyen a bűnös nő), és valószínűleg azt gondolhatta Jézusról, amit a többiek, hogy „falánk és részeges ember, vámszedők és bűnösök barátja” (Lk 7,34b).

A farizeus tehát meghívni meghívta ugyan Jézust, de kezdeni már nem tudott vele semmit. Ráadásként Simon farizeus Jézussal együtt mindenki számára megnyitotta az otthonát – csak ő ezt szintén nem tudta… Amikor Jézus megkérdezte tőle, hogy „Látod ezt az asszonyt?” (Lk 7,44b) Simon nem látta, hogy az a „bűnös nő” mi *más* lehetne, semmint egy „bűnös nő”, aki – *No tessék!* – most még az ő tisztes házát is hírbe hozza – emiatt a Jézus miatt…

Simon és társai a farizeus *szerep*be merevítették bele az egész életüket. Ennek a szerepnek a fő vonása a méricskélés volt. Mások kinek látnak engem? Én ki vagyok másokhoz képest? Ugye előttük vagyok? Vagy esetleg van olyan, aki mögé csúsztam? Erre mondta Pascal, hogy „Az emberek természetszerűleg gyűlölik egymást. Hogy az együttlét lehetővé legyen: feltalálták a szeretet *látszatát*: az udvariasságot”. A szerepbe merevedett farizeusi életbe, a folyamatos méricskélésbe a *valódi* szeretet nem fér bele. Mert a *valódi* szeretet minden szerepet elmos, minden méricskélést megszüntet, és minden gátat áttör. Simon farizeusnak *eszébe sem jutott*, hogy Jézus nem legyőzni akarja őt, hanem valódi szeretettel a kettőjük közötti falat áttörve: megmenteni… **Önmagunkat azonban nem tudjuk megváltani. Jónak nemcsak látszani kell. Jónak lenni kell. A valódi, a benső jóságot pedig kegyelemből kapjuk – nem magunktól, nem mástól, hanem Jézustól. Csakhogy ehhez a méricskélés helyett alázat kell – a szerep helyett pedig megújulás**.

Kedves Testvéreim! Nézzünk egy kicsit saját magunkba… Kik akarják elnémítani a Jézus után kiáltozó, vak Bartimeust? Kik miatt kell tetőt bontani a bénának? Kik zárják el rendőrkordonként a gyermekeket Jézustól? Nem mi, akik Jézus „tanítványainak” véljük magunknak? Akiknél az „erős vár” nem „a mi Istenünk”, hanem mi saját magunk lettünk – *jó erősen* bezárt kapukkal, hogy még véletlenül se közelítsen ide sem „bűnös nő”, sem senki más, akit mi ide – be nem engedünk. Márpedig Jézussal együtt ide mindenki bejön – ugyanúgy, ahogyan Simon farizeus házába.

Hallgassuk meg minderről Ady sorait „A halál automobilján” című verséből:
Töff-töff, robogunk…
Töff-töff, a Halál
Kacag. Érzi a mi hültünk.
Csúf az Élet,
Éljen. Mi legalább röpültünk…

Kedves Testvéreim! Amikor „Töf-töf robogunk”, és „Éljen! Mi legalább röpültünk”, és minden olyan sikeres az életünkben, mint Simon farizeusnak, tisztelnek, *még ezt a hírhedt Jézust is vendégül láthattuk, erről aztán majd beszélni fognak az emberek, hogy nekünk még ez is kijár*, **akkor vajon az *Élet*, vagy a *Halál* automobilján robogunk?** Nem olyan nagy a különbség, amely elválasztja a kettőt, mint ahogy azt hinnénk…

Ki más robogott volna a Halál automobilján, semmint a „bűnös nő”? Ez a közmegvetés tárgya asszony… Ez a falurossza… Aki nem odaszemtelenkedett a farizeus házához? Nem besomfordált? (Nő létére a férfiak közé, ami tilos…) Nem közel ment Jézushoz – egy olyan korban, amikor nő meg sem közelíthetett egy férfit? Nem bűnös módon az asztalnál térdeplő, vagy fekvő Jézus háta mögött – a legvédtelenebb helyen, a lábán „támadta meg” Jézust? Aztán nem egy hisztérikus jelenetet rendezett? Sírógörccsel? Utána nem kibontotta a haját – amit egy nő akkoriban társaságban *soha* nem tehetett meg, hiszen az már egy intim együttlét kezdetét jelentette? És kezdte vele törölgetni Jézus lábát – a görög szöveg szerint jó alaposan? Nem csókolgatni kezdte a lábát – a görög szöveg szerint megint jó alaposan? Aztán meg… – nem elővett egy alabástrom szelencét, és azt eltörve, a benne lévő, kincset érő, drága olajat – amit mindenki más az ezzel megtisztelt ember *fejére* szokott önteni, nem Jézus *lábára* öntötte? Botrány – botrány hátán… -- Legalábbis így látta ezt Simon, a farizeus…

A „bűnös nő” pedig végig – nem szólt egy szót sem. A *tettei* beszéltek helyette. Mit látott Jézus? Mik voltak ezek a tettek? Hisztérikus jelenet vajon? **A „bűnös nő”, ahogyan Jézus közvetlen közelébe ért: szégyentelenné vált – a szó *legjobb* értelmében. Jézus megtisztító közelségében eldobhatta az egész életét korábban behálózó szégyent**. A „bűnös nő”, ahogyan Jézus közelébe ért: kivetkőzött magából – a szó *legjobb* értelmében. Jézus megtisztító közelségében levethette bűneit, és új emberré válhatott. **A „bűnös nő” volt az *egyedüli* az egész vacsorai vendégseregben, aki felismerte azt, hogy ki Jézus**. Nem „Mester”, ahogyan Simon farizeus szólította Jézust (*ami a görögből azzal a hűvös távolságtartást és enyhe gúnyt jelző kifejezéssel adható vissza a leginkább, hogy „Kolléga Úr!”*), hanem Jézus a Krisztus, az Isten Fia, Megváltó. – Jézus felismerése, a bűneinktől való megváltottság Teljességének az átélése, pontosan ilyen megrendítő esemény, ami nagyon hitelesen ilyen cselekvéssort indukál, mint amit a „bűnös nő” megtett. **A „bűnös nő” hitt. A tettei a hitéből fakadtak**. **A hite beszélt helyette.** És ez a hit feltétlen, korlát nélküli szeretetet termett. Ennek a szenvedélyes, önmagából kivetkőző szeretetnek a megnyilvánulása volt a „bűnös nő” minden tette. ***Ezt* látta meg Jézus. *Ezért* engedte el a bűnös nőt teljes bűnbocsánattal és az örök élettel**.

Mert **a bűnbocsánathoz befogadás kell**. A kegyelem ingyen és személyválogatás nélkül van. Urunk mindannyiunkért meghalt a kereszten. De a kegyelem csak azt éri el, aki befogadja. Aki hisz. Ahogyan az Ágostai Hitvallás tanítja: az emberek „ingyen, a Krisztusért, hit által igazulnak meg”. Adósok vagyunk mindannyian. Ki ötvennel, ki ötszázzal. A kegyelem azonban nem mércével mér. Csak azt kérdezi, hogy Jézus mágneses vonzásában van-e bennünk akár egy szemernyi vas? Hiába vagyunk itt e földön kincset érő, csiszolt gyémánt, ha nincsen bennünk a hitnek a vasa, ami a Krisztushoz vonz, akkor a földi kincs nem más, mint „töf-töf, robogunk – a Halál automobilján”.

Itt érkeztünk el az igehirdetés záró részéhez. **„Kicsoda ez” – kérdezik Simon farizeus vendégei – „hogy a bűnöket megbocsátja?” A „bűnös nő” tudja a választ. Kérjük Urunkat, hogy mi is olyan hittel tudhassuk, mint ő, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia, Megváltó.** Akinek a magához fogadó szeretete nem ismer határt. Aki elmegy a századik elveszett bárány után. Aki visszafogadja tékozló gyermekét.

Simon, a farizeus úgy gondolta, hogy ő saját maga a bíró. Az a dolga, mint köztiszteletben álló személynek, hogy eldöntse: Jézus Illés próféta-e, vagy csaló. **Csakhogy Simon nagyot tévedett. Nem ő volt a bíró. Nem mi vagyunk a bírók. Jézus a bíró. De ő kegyelmes bíró.** Ahogyan az oltár előtti igében hallottuk: „De ha a bűnös megtér – akkor élni fog." „Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram az Úr – hanem azt, hogy megtérjen és éljen" (Ez 18,21.23).

Simon, a farizeus úgy gondolta, hogy Jézus vendég az ő vacsoráján. Csakhogy Simon nagyot tévedett. **Jézus nem vendég volt Simon farizeus vacsoráján. Jézus nem vendég a mi életünkben sem** – akárhányszor is mondjuk el az asztali áldást, hogy „Jövel Jézus, légy vendégünk". **Jézus a házigazda**. Az a Jézus a *mi* házunk gazdája is, aki *nem ítéli el* Simont sem, a kétlelkű farizeust. Hanem türelmesen tanítja. És a történet vége nyitva marad… Nem tudjuk, hogy Simont, a farizeust, vajon a végén megtartotta-e a hite – mint Simont, a Jóna fiát, aki háromszor is megtagadta Jézust – de Péterként pünkösd után bátran hirdette mindenkinek, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia, Megváltó.

Kedves Testvéreim! Mi más szívből jövő jó kívánsággal (és hadd reménykedjem abban, hogy *beteljesülő* kívánsággal) búcsúztathatnálak el titeket a nyárra, semmint azzal az evangéliummal, amit Jézus mond a bűnös asszonynak a mai igeszakaszunk végén: „A te hited megtartott téged, menj el békességgel!" (Lk 7,50) **Tartson meg a ti hitetek titeket – egész nyáron és tovább: az örök életig! Adjunk hálát a hitért – ami megtart bennünket. Halleluja! Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 3. vasárnap, 2024. június 16., MEÖT – Isten gondot visel ránk mindenkor

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Péter apostol első levele 5. fejezetének a 6.-tól a 11. verseiben a következőképpen: „Alázzátok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején. Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok. Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségetek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el: álljatok neki ellen a hitben szilárdan, tudva, hogy ugyanazok a szenvedések telnek be testvéreiteken e világban. A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, miután rövid ideig szenvedtetek, maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni. Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen." – Urunk, kérjük adj nekünk alázatos szívet, nagy bizalmat a Te gondviselésedben, éber lelket az ördög cselvetései ellen és szilárd hitet – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Milyen gyakran szoktuk elmondani valaki másnak azt, hogy gondban vagyunk?** Ha most végeznénk egy felmérést, akkor valószínűleg kiderülne, hogy a hölgyek sokkal gyakrabban teszik ezt, semmit az urak. „*A magyar férfi nem panaszkodik. A magyar férfi azért férfi, mert megoldja a saját dolgait.*" – nem ismerős valamilyen hasonló mondat a gyerekkorotokból? Folytatnám ezt a mondatot: A magyar férfi igen sokszor depressziós, mert képtelen megosztani bárki mással a saját gondjait. A magyar férfinek sokszor tönkremegy az élete, mert a helyett, hogy megosztaná a feleségével a gondjait, italhoz nyúl, vagy szeretőt keres magának. Mindez persze az öntudatos magyar nőre is igaz...

Ha elmondjuk valakinek egy gondunkat, azzal sebezhetővé válunk. Az a valaki már ismeri egy gyenge pontunkat. Miután elmondtuk neki a gondunkat, nem tudjuk már eljátszani előtte az akciófilm szupersztárt, akiről minden lepereg, akinek nem árt semmi. Alázat és bizalom kell a gondok elmondásához. Alázat és bizalom kell ahhoz, hogy valakitől tanácsot és segítséget kérjünk, és hogy a tanácsát és a segítségét el is fogadjuk.

Pontosan erre az alázatra bíztat minket Péter apostol az igeszakaszunk elején. Alázat – Isten előtt. Milyen nehéz ez… Hiszen ha tudatosítom, hogy Isten kezében vagyok, akkor tudatosítom azt is, hogy teljesen ki vagyok szolgáltatva Istennek. Mi sem nehezebb ennél egy „magyar férfinak" (vagy: egy öntudatos magyar lánynak is…). **Alázat – Isten előtt. Milyen könnyű ez!** Hiszen tudom és átélem, hogy Isten feltétel nélkül, kifogyhatatlan szeretettel szeret engem. Hát hol lenne jobb helyem nekem, semmint Isten tenyerén?

Nem tudom láttátok-e Auguste Rodin gyönyörű szobrát, „Az Isten tenyerén"-t? Egy hatalmas fehér márványtömbből ki van faragva egy gyönyörű kéz, Isten teremtő keze. Ebben az óriási kézben két törpe emberalak bontakozik ki egymással szerelmes ölelésben: Ádám és Éva. **Ahogyan ők ketten – ahogyan mi valamennyien, az egész emberiség – Isten kezében ott vannak, ott vagyunk – annál békésebb, örömtelibb, harmonikusabb egységet el nem lehet képzelni. És mindez hófehér. Petty-mentes. Tiszta, érintetlen, ártatlan, bűntelen. Hát pontosan ilyen az, amikor az ember rábízza magát Isten gondviselésére**.

Mi történik akkor velünk, amikor minden gondunkat Istenre bízzuk (1Pt 5,7)**?** A Hegyi Beszédből tudjuk, hogy ha gondunkat rá bízzuk, akkor Mennyei Atyánk táplál minket, ahogyan az ég madarait, és öltöztet minket, ahogyan a mező füveit (Mt 6.25-30). Jézus arra bíztat bennünket, hogy ne aggódjunk a holnapért. Johannes Brenz, a heidelbergi egyetem professzora nagyon is aggódott a holnapjáért akkor, amikor protestáns lett, új hite széles körben kitudódott, és V. Károly császár egy külön katonai bandériumot küldött Heidelbergbe az elfogására. Imádkozni kezdett, és sorsát letette Isten kezébe. Az imájában indíttatást kapott arra, hogy vegyen magához egy kenyeret, menjen fel a felsővárosba, menjen be az első nyitott kapun, és rejtőzzön el a ház padlásán. A kenyere nem lett volna elég, de a padláson volt egy tyúk, aki minden nap tojt egy tojást – kotkodácsolás nélkül. Két hét múlva a ház gazdája felfedezte a tyúkot padláson – de Brenz professzor el tudott bújni a gazda elől. Aznap délután elmentek a katonák a városból. Hazamehetett.

Péter apostol azt ígéri nekünk, hogy megkapjuk Isten felmagasztalását – annak idején (1Pt 5,6). Mikor van ez az "annak idején"? Az eredeti görög szövegben az idő itt *kairosz*, azaz: Isten kivételes ideje, amikor *direktben* megmutatkozik az ő kegyelme a mi életünkben – úgy, mint a tyúk Brenz professzornak. Legyen türelmünk kivárni Isten idejét! Brenz-nek két hét tojásdiéta kellett ehhez a padláson. A nyári szünetig is sok gyülekezeti tagunknak van még bizony vizsgája szép számmal. Ne akarjuk siettetni Istent semmiben. Vegyük a szívünkre Ézsaiás szavait, aki így figyelmeztette népét: „A megtérés és a higgadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erőt adna nektek – de ti nem akarjátok! Inkább ezt mondjátok: nem úgy lesz az – inkább lóháton vágtatunk! Hát majd vágtatnotok is kell! *Egy* ember fenyegetésére majd ezren elvágtattok. De még vár titeket az Úr, hogy megkegyelmezhessen" (Ézs 30,15-18).

Kedves Testvéreim! **Még vár minket az Úr, hogy megkegyelmezhessen... Minden aggodalmunkat, minden gondunkat vessük tehát Őrá, és éljünk az ő kegyelmi idejében, kairoszában – gondtalanul**. Gondtalanul: azaz nem az aggodalomtól, a rettegéstől beszűkült tudattal. „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet, és a józanság lelkét" (2Tim 1,7). Éljünk gondtalanul – de nem gond*at*lanul. Mert ha gond*at*lanul

élünk, és semmire sem vigyázunk az életünkben – hiszen Isten majd úgyis megoldja... – akkor fog elnyelni minket az ördög, aki mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, hogy kit nyeljen el (1Pt 5,8). „*Hát Péter! Te aztán jól összedumáltad a fejünket itt ma. Legyünk gondtalanok, ha a császár egy terrorista különítményt küld a nyakunkba, hogy robbantsanak minket fel, mert majd jön a tyúk a padláson. De rettegjünk minden nap, mert itt settenkedik az ördög körülöttünk. Hát most melyik az igaz?*”

Mind a kettő igaz egyszerre. Miért? **Mi a megoldás?** Péter szavait idézem: „álljatok az ördögnek ellen a hitben szilárdan” (1Pt 5,9). **A hit a megoldás!** Brenz *hitt* Isten megsegítő kegyelmében – és kapott tyúkot. Ha mi is szilárdan hiszünk Isten megsegítő kegyelmében, az ördög képtelen hozzánk férkőzni.

Meséltem már, hogy két éve volt egy súlyos autóbalesetem. Nagy szerencsém volt, mert meghallhattam volna, de „csak” a csuklóm és a mellkasom roncsolódott. Mindenki azzal bíztatott, hogy hat hét, és kutya bajom nem lesz. Eltelt a hat hét, és én egyre rosszabbul voltam... Teljesen elkeseredtem. Rohangáltam orvostól orvosig: mindenki megnyugtatott, hogy kutya bajom nincsen. De hát akkor miért érzem magam egyre rosszabbul? Akkor kellett volna elkezdenem a lelkészi szolgálatomat. Hát hogyan lesz ez? Istenben való bizalom helyett – kétségbe estem. Az egyik első igehirdetési ige Saul királyról szólt, akit felszentelése után kiszuperált, kidobott az Isten. Engem is a felszentelésem után kidobott volna Isten? Odáig jutottam, hogy láttam, ahogyan körbe állják az ágyamat a démonok… A Jézus-ima tartott meg. Jézus nevét kitartó hittel ismételve – a démonok elmenekültek. Utána kiderült, hogy egy autoimmun válasz indult el bennem, azért voltam olyan rosszul. Pontosan arra a napra, amikor az első istentiszteletemet meg kellett tartanom nektek – felépültem. Érdemes bízni Isten gondviselő kegyelmében!

Mi van akkor, ha még rosszabb történik velünk? Ha elveszünk? Erről szólt az oltár előtt felolvasott ige. Jézus, a jó pásztor utánunk jön, és megkeres. És örvendezik nekünk. Mint a századik báránynak, mint az özvegyasszony a tizedik drachmának, mint a tékozló fiú apja hazatért fiának. „Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram, az ÚR – hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és éljen” (Ézs 18,23).

„**Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára**” (Fil 1,6). „A minden kegyelem Istene pedig, aki elhívott titeket Krisztusban az ő örök dicsőségére, miután rövid ideig szenvedtetek, maga fog titeket felkészíteni, megszilárdítani, megerősíteni és megalapozni. Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen.”

Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap, 2025. július 6. Angyalföld – Örömközösségünk a Jézusban: Jézus rád talált!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 15. fejezetének az elsőtől a 10. verséig a következőképpen: „A vámszedők és a bűnösök mindnyájan Jézushoz igyekeztek, hogy hallgassák őt. – A farizeusok és az írástudók pedig így zúgolódtak: Ez bűnösöket fogad magához, és együtt eszik velük. – Ő ezt a példázatot mondta nekik: Ha valakinek közületek száz juha van, és elveszít közülük egyet, vajon nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy-e addig az elveszett után, amíg meg nem találja? És ha megtalálta, felveszi a vállára örömében, hazamegy, összehívja barátait és szomszédait, majd így szól hozzájuk: Örüljetek velem, mert megtaláltam

az elveszett juhomat. Mondom nektek, hogy ugyanígy egyetlen megtérő bűnös miatt nagyobb öröm lesz a mennyben, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akiknek nincs szüksége megtérésre. – Vagy ha egy asszonynak tíz drahmája van, és elveszít egy drahmát, vajon nem gyújt-e lámpást, nem söpri-e ki a házát, és nem keresi-e gondosan, míg meg nem találja? Ha pedig megtalálta, összehívja barátnőit és szomszédasszonyait, és így szól: Örüljetek velem, mert megtaláltam a drahmát, amelyet elvesztettem. Mondom nektek, így fognak örülni az Isten angyalai egyetlen megtérő bűnösnek." Urunk, életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **A bevezető zsoltárban a saját kiáltásunkat hallottuk: „Könyörülj rajtam, Uram; ments meg engem: mert benned reménykedem."** Ez kiáltás a válasz arra, hogy Isten hív minket, bűnösöket. Hallottuk azt is, hogy Ezékiel próféta az oltár előtt felolvasott igében megtérésre szólított fel minket. – „*De hát itt ülök, ebben a gyülekezetben már sok-sok éve… Én már rég megtértem.* ***Nekem már nincs szükségem megtérésre****.*" Lehet, hogy mi valóban ahhoz a kilencvenkilenc igazhoz tartozunk, akiknek már „nincs szüksége" megtérésre, de **éppen ekkor kell elkezdenünk úgy igazán vigyázni: mert ilyenkor lehet a bukás már nagyon közel**... Az elbizakodottság óvatlanná tesz, az óvatlanság pedig kiszolgáltatottá. De nem Jézusnak… hanem a mindent összezavaró diabolosnak, azaz: az ördögnek…

Emlékezzünk Luther 95 tételének az első pontjára: „Amikor Urunk és Mesterünk, Jézus Krisztus azt mondta: 'Térjetek meg!' – azt akarta, hogy **a hívek egész élete bűnbánatra térés legyen**." A Lukács szerinti evangéliumnak a mai igénkben idézett fejezetét (*amelynek a tékozló fiú története a harmadik, záró része*) a Biblia aranylapjának szokták mondani. **A kegyelem három gyönyörű példázata ez. Az első példázat az elveszett juh példázata**. Ahogyan az előbb énekeltük (EÉ 422): mi vagyunk ez az eltévedt juh. Jézus az, aki kimentett minket a kereszten, és kiment minden nap újra és újra ebből az elveszettségből. (*És itt ne tételezzük fel azt Jézusról – aki földi élete alatt is 100%-ig isten volt a mellett, hogy 100%-ig ember lett –, hogy nem képes vigyázni arra a 99 juhra, akiket az elveszett kedvéért úgymond „otthagyott"*.) Jézus visszavisz minket, elveszetteket a nyájba, a gyülekezetbe. Mert nyájon kívül nincs igazi élet. A Krisztus nyájában viszont soha nem maradsz egyedül.

A második példázat az elveszett drachma példázata. Már az elveszett juh is tehetetlen volt, hiszen beeshetett egy mélyedésbe, és meg is sérülhetett. Az elveszett drachma viszont végképp tehetetlen. Sem kiáltani, sem integetni – nem tud. A tékozló fiú nyilván nagy kincse volt az édesapjának. Még a juhról is el tudjuk ezt képzelni. (*Bár a mai világ már hajlamos lenne „veszteségnek" leírni a 99 mellett ezt az egyet… Pedig nem az. Urunk arra tanít minket, hogy senki nem lehet leírható veszteség*.) De végképp nem értjük azt, hogyha az asszonynak volt még 9 drachmája, akkor miért kezdte el ilyen lázasan keresni azt az egyet. Sok szép magyarázatot olvastam erre. Az egyik szerint a tíz a teljesség (*az Istennel való közösség*) szent száma, ami ha csak eggyel is kevesebb, akkor a maradék már nem ér semmit, és elveszhet ugyanúgy, mint az első. A másik magyarázat szerint az asszony menyasszony volt. A tíz drachma a jegyajándéka volt, amelyet fejdísz gyanánt viselt. Az elvesztett drachma olyan volt tehát, mint az elvesztett jegygyűrű. De nem a magyarázat a lényeg, hanem a keresés alaposssága. A mi Urunk tűvé tesz értünk mindent. És ami még fontosabb: a megtalálás öröme. Amely Jézus öröme, Isten öröme és az egész mennyei sereg öröme.

Mi ezeknek a példázatoknak a közös üzenete a számunkra? Az első fontos üzenet: Isten nem személyválogató. Istennek még a neve is az irgalmasságáról szól: „Az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!" (2Móz 34,6). Vagy ahogyan az

oltár előtt felolvasott igében hallhattuk: „Nem kívánom én a bűnös ember halálát – *így szól az én Uram, az Úr* – hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és éljen” (Ez 18,23). A Timóteushoz írt első levélben pedig ezt olvashatjuk: „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság ismeretére” (1Tim2-4). És itt az üzenet mindkét fele fontos. Az is, hogy Isten minden ember üdvözülését akarja (*ezért küldte el Fiát, Jézust, és ezért volt a kereszt*), de az is, hogy ehhez el kell jutnunk az igazság ismeretére. A mai igénk még a végképp tehetetlen drachma megtalálása után is a megtérő bűnösök feletti örömről beszél. Az igazságot már megismert bűnösök feletti örömről. Egy drachma vagy egy juh nem tud megtérni. De mi igen! Hogyan térhetünk meg? Isten igéjének és a testet öltött igének, a Krisztusnak a megismerésével, azaz: a befogadásával – most az igehirdetés alatt és majd az úrvacsorában is. Mert Isten igéje nem tér vissza Istenhez üresen, hanem elvégzi, amit Isten akar, és eléri célját, amiért Isten küldte (Ézs 55,11).

Kedves Testvérem! Ha tehát bármikor úgy érzed magad, mint József Attila a halála előtt fél évvel, amikor ezt írta: „*Soha, soha senki nem mondta, hogy te jó vagy … pedig mint a kutya hinnél abban, aki bízna benned*”, akkor **érezd meg azt, hogy lehetsz te akármilyen bajban, lehetsz te akármilyen mélyen, a mi Urunk akkor is tűvé tesz érted mindent, hogy megtaláljon téged**. Mindig lesz, aki keres téged. És mindig lesz, aki meg is talál.

Itt jön a mai két példázat második fontos üzenete. Kétféle ember van: a vámosok és a bűnösök, akik Jézushoz igyekeznek – valamint a farizeusok és írástudók, akik zúgolódnak. Kedves Testvérem! Te melyik vagy? A Jézushoz igyekező, vagy a zúgolódó? Támad-e öröm benned akkor, ha valakit megtérni látsz, vagy felhánytorgatod neki a múltját? Nem lehet presbiter – hiszen harmincöt éve párttag volt… hiszen hét éve elvonón volt… hiszen elvált… Vagy esetleg így kiáltasz: „*Nekem nem kell az üdvösség, ha a Matildnak is jut!*” Vagy te vagy az idősebb testvér, aki nem tud együtt örülni a tékozló fiú apjával? Vagy te vagy a korai szőlőmunkások egyike, aki lázadozik amiatt, hogy a gazda ugyanazt az egy drahmát adja annak is, aki csak este kezdett munkába, mint neked? (Mt 20,1-16) Örök életből csak egy van. Nem kaphat senki három, vagy öt örök életet… Hát bizony… Az emlékezetükre sokan szoktak panaszkodni. Az ítélőképességére senki…

Kedves Testvéreim! Isten szeretete elgondolhatatlanul végtelen. Mindegyikünknek végtelen szeretet jut belőle, és (*mint az ötezer ember megvendégelése után a kenyérből és a halból; Lk 9,12-17*) még bőséggel marad is. Isten öröme, a mi Urunk Jézus Krisztus öröme, a Szentháromság öröme is elgondolhatatlanul végtelen. Bármelyikünkön külön-külön is. Osztozzunk ebben az örömben! Legyen öröm-közösségünk a Jézusban! „Örüljetek az Úrban, ismét mondom: örüljetek!” (Fil 4,4) Mert: „ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott” (Lk 15,24a). Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 4. vasárnap, 2024. június 23. *(tanévzáró istentisztelet)***, MEÖT – A várakozás reménye erőt ad**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Rómaiakhoz írott levele 8. fejezetének a 18.-tól a 23. verseiben a következőképpen: „Mert azt tartom, hogy a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk. Mert a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését. A teremtett világ ugyanis a hiábavalóságnak vettetett alá, nem önként, hanem annak akaratából, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, hogy a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára.

Hiszen tudjuk, hogy az egész teremtett világ együtt sóhajtozik, és együtt vajúdik mind ez ideig. De nemcsak ez a világ, hanem még azok is, akik a Lélek zsengéjét kapták: mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására." – Urunk, te látod, hogy mi milyen türelmetlenek vagyunk. Támaszd fel a mi szívünkben a várakozás reménységét – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ez a tanévzáró istentiszteletünk.** Ha már véget ért a vizsgaidőszak a számotokra, képzeljétek bele magatokat abba a helyzetbe, amelyben a többiek vannak, és amelyben ti is voltatok még nem is olyan régen. „*A környezetemben már szinte mindenki nyaral. Nekem meg itt folynak össze a szemem előtt a betűk. Napok óta nem ettem rendesen. Aludni sem tudok. A legszívesebben kidobnám az ablakon a laptopot, vagy felgyújtanám ezt a nyomorult tankönyvet, minek utána egyesével kitéptem és megtapostam a lapjait.*" **Pál apostol szavait kicsit átírva: a teremtett hallgató sóvárogva várja a szünidő megjelenését… Ugye, hogy mennyire át tudjuk érezni a sóvárogva várás állapotát?** Ugye, hogy mennyire meg tudjuk érteni az eredeti görög szöveg ezt a várakozást leíró igéjét is, amelynek az értelme szerint valaki felemelt fejjel, lábujjhegyen ágaskodva, feszülten arra a pontra szegezi a tekintetét, ahol a várva várt valaminek meg kell jelennie?

A mi helyzetünk világos. Mi a nyári szünetet vártuk – vagy várjuk... De mit vár a teremtett világ? Hallottuk a választ: Isten fiainak megjelenését. Nagyon sok értelmezés született erre a gyönyörű képre. Vannak közöttük egészen direktek, szinte már primitívnek is mondhatók. Ezek közül egy „modernebb" értelmezés az, hogy a teremtett világ sóvárogva várja az emberiség kipusztulását… – és „fejleszt" ezért újabb és újabb vírusokat, de ez a Karikó Katalin az ismert, nagy magyar vircsafttal megint túljárt az eszén… Lehet a sóvárgást úgy is érteni, hogy a teremtett világ az óember kipusztulását várja. Azért várja ezt, hogy az óember helyett végre megjelenhessenek az Isten fiai, akik már a Krisztusban újjáteremtett újembert hordozzák. (*Hadd tegyem ehhez hozzá, hogy mind az óember, mind az újember együtt itt él már bennünk is…*) Nagyon izgalmas volt a számomra Karner Károlynak (*aki 1924-től 35 éven át az evangélikus egyház meghatározó teológusa volt*) az a gondolata, hogy a teremtett világ a Krisztusban *nem hívőknek* az Isten fiaira való várakozását is magában foglalja. (*Nyilván úgy, hogy ez a várakozás csak a lelkükben van jelen, és nem tudatos.*) Érdemes elgondolkodnunk ezeken az értelmezéseken.

Mit vár *még* a teremtett világ? Vannak átfogóbb értelmezések is. Ezek szerint Pál apostol az emberiség sóvárgását kozmikus szintre emelte, és ezért beszél az egész teremtett világról. Ahogyan (*a 95 évesen még mindig aktív*) Keveházy László evangélikus lelkész 58 évvel ezelőtt megfogalmazta: „Ember és a világ sorsközösségben van. Isten nem a világ*ból*, hanem a világ*gal* váltott meg minket." Pál apostol Szentlélektől ihletett képének ezek számomra nagyon szép olvasatai.

Mit vár *még* a teremtett világ? Az előzőek, a teremtés egysége alapján ugyanazt, mint amit mi, emberek: **szabadulást a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára** (Róm 8,21). Nem kell már Babitsnak megkérdeznie az Esti kérdésben: „Miért nő a fű, hogyha majd leszárad? És miért szárad le, ha újra nő?" Nem kell már a prédikátornak újra és újra elmondania: „Minden hiábavalóság." „Minden hiábavalóság…" Nem kell már nekünk magunknak átélnünk a körülöttünk lévő természet és a saját testünk törékenységét, kiszolgáltatottságát és romlását. *Tényleg* megérezhetjük, hogy a Lélek zsengéjét kaptuk, ahol a „zsenge" a pünkösdi betakarítási ünnepre, azaz a Szentlélek első kitöltekezésére utal. Átélhetjük a Szentlélek jelenlétét a mi lelkünkben is. Átadhatjuk magunkat annak, hogy a

Lélek vezessen bennünket. Vezessen azon az úton, amely nem más, mint a Krisztus. Oda vezessen, ahol az Atya vár minket – kifogyhatatlan örömmel és szeretettel.

Mert **a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk** (Róm 8,18). Aki nagyon bele van még zakkanva a vizsgaidőszakba, az gondolhat itt arra a dicsőséges pillanatra, amikor majd leteszi az utolsó vizsgáját. Vagy arra a dicsőséges pillanatra, amikor majd átveszi a diplomáját. (*Jópofa volt látni az elmúlt hetekben a buszmegállók közösségi könyvespolcain az egymás mellett sorakozó „Magyar helyesírás szabályai" könyveket. A magyar érettségit letevők nagy örömmel szabadultak meg – valószínűleg egy egész életre… – a magyar helyesírástól…*) Pál apostol ennél sokkal fontosabb (*és sokkal nagyobb!*) dicsőségről beszél. Ugyanis ezzel a mondattal az előzőt folytatja, amely így hangzik: „örökösei [leszünk] Istennek, és örököstársai Krisztusnak – ha vele együtt szenvedtünk, vele együtt meg is dicsőüljünk" (Róm 8,17). Mert – kedves testvéreim – nincs Nagypéntek húsvét és mennybemenetel nélkül! Éppenhogy a Nagypéntekben, a szenvedésben *feszül* a legjobban a feltámadás hihetetlen, robbanó ereje. Ez egyben azt is tanítja nekünk, hogy nincs igazi öröm, nincs igazi eredmény valamilyen, azt megelőző szenvedés nélkül. És ez nem a „there is no free lunch" primitív logikája, hanem a inkább a japán teaceremónia mély tudása az életről abban, amikor először a teát jobbra keveri meg háromszor, majd balra is megkeveri háromszor – hogy a világ rendje helyreálljon. Kedves Testvéreim! **A világ rendje *Krisztussal* állt helyre. A világ rendje azzal a dicsőséggel áll helyre, amely Isten fiaiként láthatóvá lesz rajtunk, és amely a romlandóság szolgaságából dicsőséges szabadságra, testünk megváltására vezet bennünket**.

Mert hiába tervezünk mi rosszat valaki, vagy akár az egész természet ellen úgy, ahogyan az oltár előtt felolvasott igében József testvérei előbb meg akarták ölni, majd rabszolgának adták el öccsüket, Józsefet. Mert a rabszolga József Egyiptomban meglátta a hét bő és a hét szűk esztendőt, és a fáraó első emberekként élelmet gyűjtött a szűkös évekre. Így Isten terve jóra fordította József testvérei gonoszságát, hogy sok nép életét megtartsa (1Móz 50,20). Pontosan úgy, ahogyan Isten terve jóra fordította Urunk megkínzását és kereszthalálát, hogy sok nép életét – és benne a *te* életedet is kedves testvérem! – megtartsa. Ne mentsen ez fel minket a jót akarás alól. **De, kedves testvéreim, *reménykedjünk* ebben a jóra fordulásban!**

Úgy reménykedjünk, ahogyan Pál apostol írta: mert a mi üdvösségünk reménységre szól (Róm 8,24). Ez a Szentlélektől kapott reménység állhatatosságot és bizonyosságot teremt bennünk, és hihetetlenül nagy erőt ad. „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény *nem* választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban" (Róm 8,38-39). Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 5. vasárnap, 2022. július 18. Magyarszék *(első lelkészi istentiszteletem)* **–Támassz hitet általunk, Urunk!**

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent, evangéliumi igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 8. fejezetének a 16. versétől a 18. verséig, a következőképpen: „Aki lámpást gyújt, nem takarja le edénnyel, ágy alá sem rejti, hanem a lámpatartóra teszi, hogy akik bemennek, lássák a világosságot. Mert nincs olyan rejtett dolog, amely napvilágra ne kerülne, és nincs olyan titok, amely ki ne tudódna, és ismertté ne válna. Vigyázzatok tehát, hogyan hallgatjátok! Mert akinek van, annak adatik, de akinek nincs, attól

még az is elvétetik, amiről azt gondolja, hogy az övé." Urunk! A Te igéd világosság. Gyújts bennünk világosságot a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Reményik Sándort sokat kérdezgették kiskorában: Mi leszel kisfiam, ha nagy leszel? A válasza az volt: Lámpagyújtogató leszek. „Nekem a csendes ember imponált." – írta egy későbbi versében – „Csak felgyújtott egy lángvégű botot – egy lobbanás – s az ember – főhajtva az esti csendben – tovább baktatott. Csak ment tovább a sötétség fele. Ámde mögötte: diadallal égtek a lámpák, miket meggyújtott keze." Urunk igéje ilyen lámpás a mi életünkben. Lukácsnál ez a lámpás nem a szoba egyetlen fénye, mint a Márk szerinti evangélium párhuzamos leírásában, hanem a lámpás a házba vezető utat világítja meg. Ez a ház, ahová mindannyiunkat várnak: Isten Országa. A mai istentiszteletünk bevezető igéje a Timóteusnak írt első levélből is ezt: Isten Országának a mindannyiunk számára szóló ígéretét erősítette meg: „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és az igazság ismeretére eljusson."

Mindenki a sötétségből jön Urunk világossága felé. A mi saját lámpánk meggyúlásakor nem a mi kis korábbi fényünkből lesz nagyobb fény, hanem a sötétség közepén a saját sötétségünkből válunk fényt adóvá – Isten erejéből. Urunk világosságába hazavárnak valamennyiünket. Weöres Sándor így fogalmazta meg ezt a megérkezést, ezt a hazatérést: „Az emberi lélek nem úgy válik azonossá Istennel, mint a csönd a csönddel, hanem mint a zaj megszűnése a csönddel." Gyönyörködjünk abban, hogy milyen szépen felelnek egymásnak ezek a képek! Reményik Sándor lámpagyújtogatója *csendes* ember, aki az esti *csendben* baktat tovább. Weöres Sándor a zaj megszűnéséről beszél *Isten csendjében*. Magyarszék egy olyan hely, ahol az imádság csenddé, és a csend imádsággá lesz. Közel ér itt a mi földi életünk Urunknak a Teljességéhez. Örvendezzünk ezen!

A feladatunk azonban nemcsak az Isten Országába vezető lámpás (Urunk Jézus Krisztus) meglátása, és a hozzá való örömteli, kegyelemmel teljes közeledés. Nekünk, embereknek ugyanis az a tulajdonságunk, hogy nagyon ritkán nézünk a fénybe közvetlenül. Ennek alapos oka van. Ha egyenesen a fénybe néznénk, akkor az megvakítana bennünket. *Túl sok* nekünk a direkt fény – különösen akkor, ha váratlanul lép be az életünkbe. Ezért, mi emberek, azokat a dolgokat szoktuk nézni, amelyeket a fény megvilágít. Nem zárhatjuk tehát boldog örvendezéssel magunkba ezt a fényt, amelyet látunk, és amelyet kaptunk, mert *másoknak is* utat kell mutatnia. Másoknak sok esetben a *rólunk visszaverődő fény* pillantható meg először.

Ha edény alá *rejtem* a fényt, amit kaptam, és amit meg kellene mutatnom másoknak, akkor a mindennapi életet jelképező *edényt* fontosabbnak tartom, mint Isten Országát. Ezzel rögtön és azonnal láthatatlanná is válik Isten Országa – *bennem és miattam*. Ha a kényelmet és lustaságot jelképező *ágyat* tartom fontosabbnak, mint Isten Országát, és ez alá az ágy alá rejtem a fényt, akkor *ezzel válik láthatatlanná* az a kegyelem, amit én kaptam – mindenki más számára. *Még rosszabb* is történhet ennél. Ha letakarom egy edénnyel a lángot, akkor a láng rövidesen kialszik. Ha ágy alá rejtem a lángot, akkor meg felgyújthatja az egész házat…

Kedves Testvéreim! A *rejtőzködő* kegyelem: *megfulladó kegyelem*. Ahogyan a tálentumok példázata is mutatja nekünk: az *elásott* tálentum *bizony megrozsdál*… Isten *bizonyságtételre* szólít bennünket, az evangéliumnak: Urunk megtestesülésének, kereszthalálának és feltámadásának a hirdetésére. Ki kellene állnunk a sarkokra hirdetni az evangéliumot? Sokan így értelmezték ezt, de ez a bizonyságtételre való felszólítás messze nem korlátozódik csak erre az egyetlen módra. A cselekedeteinkkel, az életünk egészével kell megmutatnunk Urunk világosságát, amely nyilvánvalóvá vált a számunkra, és amely beragyogja az életünket. Ennek

egy fontos példájaként az imádság, az imádságos élet egy olyan csodálatos dimenziót nyit meg, amelyben azok is találkozhatnak Jézussal, és megláthatják a fényét, akik fizikailag nincsenek is ott és akkor jelen.

A lángnak nem a *feladata* a fény, hanem a *tulajdonsága*. A megértett elhívás tehát nem *kötelez*, hanem *hat*. A megértett elhívás mindenki életében pontosan azt a konkrét módot mutatja meg, ahogyan *éppen ő* szolgálhatja az evangélium ügyét. Figyelni kell tehát Isten hívására. Nyitottá kell válni a hívó szó megértésére és elfogadására. Nyitottá kell válni a meggyújtott láng befogadására és továbbadására. Mert, ahogyan a Korinthusiakhoz írott második levél írja, „Isten gyújtott világosságot a szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete a Krisztus arcán." Ezt a ragyogást, Istennek ezt a dicsőségét, *Urunk gyönyörűséges arcát* kell tudnunk megmutatni másoknak.

Richard Wurmbrand Romániában élő evangélikus lelkész volt a Ceausescu rendszer idején. Tizennégy évet volt börtönben. 1989-ben egy interjúban mesélte el egy parasztembernek és az angol királyi akadémia egyik tagjának a börtöncellájukban lejátszódó történetét. „Én együtt sétálok Jézussal, és látom Jézust." – mondta a parasztember. „Hogyan??? Hát ő kétezer éve élt, és a mennybe ment!" – fortyant fel az akadémikus. „De én *mégis* együtt sétálok Jézussal, és látom Jézust." „No persze… És hogyan néz magára Jézus? Csodálkozóan, szánalommal, kérdő tekintettel – vagy esetleg mosolyogva?" „Jézus mosolyogva néz rám." „Emberek! – mondta erre az akadémikus a börtöncella többi lakójának, így Wurmbrand-nak is – Ennek az embernek elment az esze. Itt ül ebben a cellában, és azt gondolja, hogy közben sétál Jézussal, és az mosolyogva néz rá!!" „De Jézus *tényleg* mosolyogva néz rám!" „Nagyszerű… Akkor mutassa meg, hogy hogyan mosolyog magára Jézus!" És erre a mocsokban, a bűzben a parasztember arca átváltozott – mesélte Wurmbrand – és egy földöntúli gyönyörűségű mosoly ömlött szét az arcán. Beáramlott, be-özönlött, be-hömpölygött a sötét börtöncellába a fény… Óriási csend lett… Aztán – egyszercsak apró zaj hallatszott. Az akadémikus mélyen meghajolt a parasztember előtt: „Uram! Köszönöm, hogy megmutatta nekünk Jézus Krisztus mosolyát."

Kedves Testvéreim! *A csoda ilyen*. A csodákban nem az az igazi lényeg, ami maga a csoda, hanem a csoda nyomában fakadó *hit*. Kérjük Urunkat, hogy *támasszon hitet általunk* – és akkor elkezdenek történni a csodák a környezetünkben. Reményik Sándor kérte – és meg is kapta – hogy – mind a mai napig – lámpagyújtogató legyen. Kérjük hát ezt mi is!

Ez a nagy öröm, ez nagy fény és a csodáknak ez a természetessége a megváltásunk kegyelméből fakad. Azonban – mint mindent – úgy ezt is el tudjuk rontani, mi emberek. Például mivel? Például azzal, ha olyan sok jelét érezzük Urunk kegyelmének, hogy elkezdjük azt hinni, hogy mi mostanra már sokkal tökéletesebbek lettünk, mint amilyenek voltunk. Ragadós lehet ez a hiedelem. Másokra is átterjedhet. Mint a vírus… Egy ilyen környezetben lehet félelemmé az, hogy kiderül valami rólam, ami nem illik bele ebbe a szép képbe. Még a végén elrontom vele a mások örömét. Sőt. Rosszabb is történhet: kinéznek. Én leszek az egyedüli fekete bárány. Hát, kedves testvéreim, kijózanító hírem van: mindannyian fekete bárányok vagyunk. Esetleg néha már „csak" szürkék. Nem a félelem tárgya tehát az, amit a mai igénk mond, hogy „nincs olyan rejtett dolog, amely napvilágra ne kerülne, és nincs olyan titok, amely ki ne tudódna, és ismertté ne válna", hanem a testvéri szeretet próbája. Tudom-e, *tudhatom-e* vállalni az egész életemet a társaim előtt is úgy, ahogyan Urunk előtt? Megengedik-e ezt nekem – megbocsátják-e ezt nekem a társaim? Tudom-e szeretni a társamat úgy, ahogyan Urunk szeret minket? Botlásoktól pöttyösen is? Akkor is, ha a letakarta a lámpást edénnyel, és akkor is, ha az ágy alá rejtette?

El tudjuk rontani a ránk áradó fény csodáját hamis alázattal is. „Ó, Uram, én nem vagyok méltó… Nem is állok oda, a Te közvetlen fényedbe, jó lesz nekem itt a szélén is. Ismerek én sok-sok testvéremet, akik sokkal jobban megérdemlik azt, hogy a Te fényed közelébe állhassanak, mint én.” A minket Urunktól távol tartó „alázat” nem Urunktól érkezik. Az ilyen alázat *hamis*. Urunk fénye nem olyan, hogyha nekem jut, akkor már neked nem jut. Nem a mi földi mértékünkkel mért fény Urunk fénye, hanem Isten Országának a mértékével mért – amely korlátot nem ismer.

Hadd mondjam el a hamis alázatra egy 2019-es, személyes példámat. A szentföldi zarándokutunk végén a reptér fele haladt a buszunk. A lelkivezetőnk hirtelen ezt mondta: „Kedves Testvéreim! Képzeljétek el, hogy most megáll a busz, és itt, a busz mellett, a puszta közepén, ott áll – Jézus. Mit tennétek? Odamennétek hozzá? Milyen gyorsan? Mennyire közel? Gondolkodjatok el ezen!” Én szép csendben átgondoltam, hogy nem tennék mást, semmint hogy közel mennék Urunkhoz, és csendesen leborulnék előtte hálát adván mindenért. Szépnek tartottam ezt, ahogyan elgondoltam. Olyan illendőnek. Aztán megszólalt egy szeretetteljesen korholó hang bennem: „Péter! Hiszen mi már olyan sokszor találkoztunk!” És valóban: addigra már imádságaimban sokszor éreztem Urunk terében magamat. Mégsem tudtam akkor odarohanni hozzá, és a nyakába borulni. Merthogy hogyan is tehetnénk mi ezt olyan sokan egyszerre? – Azóta már megtanultam, hogy ezek a kérdések Urunk számára – nem kérdések. Földi dimenzióink a Vele való kapcsolat mértékét és mélységét – nem kötik. Rohanjunk hát oda hozzá, és kérjük bátran, hogy támasszon hitet bennünk – és általunk!

A mai igénk utolsó szakasza: „mert akinek van, annak adatik, de akinek nincs, attól még az is elvétetik, amiről azt gondolja, hogy az övé” – az első pillanatra még akár igazságtalannak is hangozhat. „Miért legyen még szegényebb az, aki már amúgy is szegény?” – Másról szól ez az ige, semmint a korlátos földi javakról. Mint ahogyan másról szól az életünk lényege is, semmint a kiporciózott, adagokban megkapott fényről, vagy Urunknak a másikat az Ő közelségéből kiszorító, korlátozott elérhetőségéről. Ha valaki meglátta már Urunkat, akkor nyitott előtte az a csodálatos út, hogy még többet és még annál is többet kaphasson a vele való közösségből. Mindig és mindenkor. Ha azonban még nem látta meg Urunkat, akkor a földi élet örömei egyre kevésbé és kevésbé lesznek igazi örömök a számára. Elvétetnek ezek a földi örömök tőle: mert nem is volt értékük soha… Velünk él azonban a remény. Urunk fényét életének *bármely* pillanatában, *bárki* meglátathatja. Ha először közvetlenül talán nem is (mert az még *ott* és *akkor* sok lenne neki), de a rajtunk visszatükröződő visszfényként igen. A gyülekezet sem egyénenként, hanem együtt világít. A közös fényben nagyobb az esély arra, hogy a fény elől rejtőzők először az emberi, a közösségi léptéket tapasztalva a fényhez szokjanak. Ahogyan Urunk mondta: „Arról tudják meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” Ez a szeretet mutatja meg a fényt, Urunk fényét.

Hadd foglaljam össze a mai igeszakasz üzenetét. A lámpagyújtogatás, Kedves Testvéreim, olyan tevékenység, amelyet nem lehet elég kitartóan és elég serényen végezni. Ahogyan Hamvas Béla írta: „Mindig van ok a részvétre, a csodálatra, a segítsége, a nevetésre. A hétköznap mitológiájának az erénye *az éberség*.” Ez az éberség fogalmazódik meg Lukács evangélistának az igeszakaszunk előtti magvető példázatot záró képében „A jó földbe esett mag: ezek pedig azok – mondja Urunk – akik igaz és jó szívvel hallgatják az igét, meg is tartják, és termést hoznak *állhatatossággal*.” A meggyújtott, diadallal égő lámpák sora ilyen *éberséggel* és *állhatatossággal* megkapott, sokszoros termés. Pontosan ezzel az éberséggel és állhatatossággal térítette hitre a litvánokat Szent Hedvig királynő, akinek a napját ünnepeljük ma. Azt kívánom és kérem ma mindannyiunknak, hogy ezzel az éberséggel és

állhatatossággal mutathassuk meg Urunk fényét, Jézus Krisztus mosolyát és az imádság erejét egész életünkben. Támassz hitet általunk, Urunk! Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Kérjük, hogy adj a szívünkbe egymás iránt türelmet és szeretetet, hogy valóban a Te világosságodban járhassunk, és mások számára is vonzó fényed lehessünk. Kérjük Urunk, hogy fogadhassuk el akaratodat egész szívünkkel, és cselekedhessük teljes erőnkkel. Légy velünk Világosság, tündöklő fényeddel, Te vezess a sötétben, hogy ne tévedjünk el. Légy velünk hűségeddel, megtartó Úristen, adj erőt, hogy megálljunk mindvégig a hitben. Támassz hitet általunk, Urunk! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 6. vasárnap, 2021. július 11. Angyalföld – Új életre támadva a Krisztusban

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, a Szentháromság ünnepe utáni 6. vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Kolosséiakhoz írott levél 2. fejezetének a 12. versétől a 15. verséig, a következőképpen: „A keresztségben vele együtt voltatok eltemetve, és vele együtt fel is támadtatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztotta őt a halottak közül. Titeket is, akik halottak voltatok vétkeitekben és testetek körülmetéletlenségében, ővele együtt életre keltett, megbocsátva nekünk minden vétkünket. Eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, és eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára. [15]*Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan megszégyenítette őket, és Krisztusban diadalmaskodott rajtuk.” Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.*

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Az egyházi év jelenlegi időszaka az üdvösséghez vezető földi út állomásaiba von be bennünket. A Szentháromság ünnepe utáni eddigi hetek a Szentlélek egybegyűjtő munkájával, az egyház növekedésével és hívásával foglalkoztak. A mai vasárnap igéje a megtérés és az újjászületés gyönyörűséges valóságát és távlatát teszi közös kincsünkké. Ez az a folyamat, amelyben Isten feltárja az Ő országának a kapuit, és az emberi-családi kapcsolatainkat kitágítja milliárdnyi gyermekének idő és tér feletti közösségévé. Az egyházi év majd négy hét múlva kezdődő szakaszában, a Szentháromság ünnepe utáni 10. vasárnaptól, az egyház fejlődését fogjuk látni küzdelmeiben – amelyek egyben a saját életünk küzdelmei is.

A mai igénkben a megtérés és a Jézusban való újjászületés útjának három szakaszát mutatja meg nekünk a Szentíró (aki valószínűleg Pál apostol egyik tanítványa lehetett). Az első szakasz a régi életünk levetése és eltemetése. A második szakasz a Jézus keresztáldozatával kapott új életünk felöltése. A megtérésünk és újjászületésünk harmadik szakasza pedig az új életünk a Krisztus Jézusban.

A régi életünk levetése és eltemetése a keresztségben történik meg velünk. A keresztség az életünk radikális újrakezdését jelenti. 180 fokos fordulatot. A megkeresztelt ember meghal a bűn számára. Kedves Testvéreim! Lutherrel együtt mondhatjuk: „Meg vagyok keresztelve!” A bűn többé már nem uralkodhat rajtunk. A keresztségben Isten Krisztus uralma alá helyezett minket, és kivett a földi múlandóságból. Az az ó-ember, a régi Ádám, amely bennünk élt, immár halott, és el is temettük őt. A korai kereszténynél a keresztelés víz alá merítéssel történt – ahogyan Jézus megkeresztelése is a Jordán folyóban. A víz alá való bemerülés volt a régi ember halálának a szimbóluma – a víz alól való felbukkanás pedig kapott új életé.

Két kérdés is felmerülhet itt bennünk. Az első: Hogyan éltük mindezt át mi, hogyan élték mindezt át a gyermekeink, amikor még kicsi gyerekként kereszteltek meg bennünket? A második: ha a keresztségben Krisztus uralma alá helyezett minket Isten, és a bűn többé nem uralkodhat rajtunk, akkor hogyan követhetünk el mégis bűnöket minden nap?

Itt válik a mai igénk első mondatának középső szakasza döntő fontosságúvá. Hogyan is hangzott ez az első mondat? „A keresztségben vele [*azaz Jézussal*] együtt voltatok eltemetve, és vele együtt fel is támadtatok **az Isten erejébe vetett hit által**, aki feltámasztotta őt a halottak közül." A hit által támadunk fel Jézussal együtt. A hit, a mi saját magunk hite, váltja valósággá az az esélyt, amelyet egész életünkre megkaptunk a keresztségben. A hitünk semmi mással nem pótolható. Nem pótolható a hitünk templomba járással, nem pótolható jó cselekedetekkel, nem pótolható semmivel. Ahogyan tudjuk Pál apostol Római leveléből: a hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által (Róm 10,17). De hiába hallgatjuk Isten igéjét, ha nem támad fel tőle és nem erősödik meg benne a hitünk! Ha nem döbbenünk rá arra, hogy Jézus nem csak egy történelmi alak, akinek a létét (*na jó, legyen…*) elhisszük, hanem Jézus A Krisztus, aki minket, saját magunkat váltott meg, -- ha nem döbbenünk erre rá – akkor Krisztus beszéde a számunkra csak írott szöveg marad. A keresztségben kapott esélyt el is lehet játszani tehát. Így lesz az élő kisgyermekből halott felnőtt. Pontosan úgy, ahogy a mai igénk folytatása mondja a kolossébeliekről: „Titeket is, akik halottak voltatok vétkeitekben". Mi is lehetünk olyan élők, kedves testvéreim, akik tulajdonképpen halottak – ahogyan a Jelenések könyve mondja a szárdiszi gyülekezetről: élsz, pedig halott vagy. A kolossébeli gyülekezet sok tagja bedőlt mindenféle tévtanításoknak. (Javarészt erről szól a hozzájuk írott levél.) Ezért váltak élő-halottá.

Igénk következő szakasza: „Titeket is – ővele [*azaz Jézussal*] együtt életre keltett" arra figyelmeztet bennünket, hogy a mi életünk és Jézus élete a keresztség által egybefonódott. Az eredeti görög szöveg ezt kétszeresen is kiemeli. Az ezt tükröző, pontos fordítás így hangozhatna: „Jézussal együtt, folyamatosan együttes életre keltett". Gyönyörködjünk el ebben. Mekkora ajándékot kaptunk, érdemtelenül? Folyamatosan Jézussal együttes életünk lehet – már e földön is! Mikor? Hogyan? Ha hiszünk. Hát induljon meg a szívünk – és higgyünk!

Életünk egybefonódott Jézus életével. Semmi okunk nincs azonban arra, hogy ebben megnyugodva, gyönyörködve szemléljük magunkat. Milyen jók vagyunk… Ugyanis ez az egybefonódás nem megváltoztathatatlan. Szét is téphetjük ezt az egybefonódást, és a megkeresztelt gyermekeink is megtehetik ezt – a saját életükben. Ezzel azonban az életünk lényegét téptük ki magunkból. A maradék „életünk" már csak egy üres báb lett. Élő-halottak lettünk. Színes lehet az ilyen, Jézus nélküli, földi élet, és eseménydús is lehet. Még földi sikerekben gazdag is lehet. DE. Az az élet, amelyből kitéptük a keresztség egybefonódását Jézussal, soha nem lesz mély, soha nem lesz elegendő, soha nem ad teljességet, és – sohasem vezet el minket az örök életre. Gondoljunk erre minden keresztelőn. Küzdjünk meg a hitünkért – minden nap. Tanítsuk erre meg a gyermekeinket, a keresztgyermekeinket és az ő gyermekeiket is.

Itt érünk el a mai igeszakaszunknak a legszebb, legtömörebb részéhez. „[*Jézus*] eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, eltávolította azt az útból, és odaszegezte a keresztfára."

Mire utal az adóslevél? A bűneinkre. Ezt az adóssághelyet mi magunk írtuk, a saját, bűnös életünkkel. Úgy íródtak fel rá az adósságunk sorai, a saját kezünkkel írva mindegyiket, mint

ahogyan a láthatatlan kéz felírta Belsazár lakomájának a falára, hogy „megmérettél, és könnyűnek találtattál". Az adósságlevelünk bűn-összege óriási. Kifizethetetlen. Törleszthetetlen. Kaphatunk a törlesztésre moratóriumot – szokás lett ez mostanában is… – azaz tarthat még életünk kegyelmi ideje, mert Isten nem vetett tegnap már véget neki. Vegyük azonban észre, hogy a moratóriumtól az adósság nem csökken, csak a kamat nő… Mi a saját bűneink rendezésére – képtelenek vagyunk. Nincsen jócselekedet-bank. Isten nem ismeri az egyéni befizetést. Jézus tette ezt meg – mindannyiunk helyett, mindannyiunkért. Jézus törölte el a mi adósságlevelünket. Valamennyiünkét. Ebbe, a szabaddá tett közösségbe nyertünk bebocsáttatást a keresztségünkkel.

Hogyan lehetett az adóslevelet eltörölni Jézus korában? Kétféle módon is. Vagy átszúrta a bíró egy szöggel – és akkor érvénytelenné vált, mint minden a zsidó hagyományban (a beteg áldozati állat, a fogyatékkal élő pap), ami nem hibátlan. Ez a kép ötvöződik az igénkben azzal a képpel, hogy a keresztre akkoriban a keresztre-feszítés oka fel volt szögezve. Jézus esetén is ott állt a felirat: „Jézus, a zsidók királya". Jézusnak azonban nem a bűne, hanem az érdeme volt az, hogy király lett – mindenek felett. Éppen a kereszten lett azzá. Azaz Jézus a testébe vert szögekkel, a saját halálával érvénytelenítette a mi bűneinket. Jézus a vád okát, a vádiratot tette érvénytelenné, és ezzel megmásíthatatlanul győzött a vádló, a Sátán felett. „Ki vádolná Isten választottjait?" kérdezheti meg ezek után joggal Pál apostol a rómaiakhoz írott levélben (Róm 8,34). Ki vádolhatna minket? Csak a saját magunk hitetlen szíve – ha mindebben nem hisz.

Az adósságlevél eltörlésének a másik módja a papíruszra a saját kézzel felírt sorok lemosása volt, azaz: tiszta lappal lehetett indulni. Mi is tiszta lappal indulhatunk az életünkben – ha hiszünk Jézusban. Ha ezáltal felismertük a bűneinket. Ha meg tudtuk a Jézus a keresztfán nekünk adott erejével tagadni őket. Ha a Jézus kegyelmével új életet tudunk élni ezután. Mennyi feltétel… Vegyük észre, hogy ez mind csak egyetlen egy! Elfogadjuk-e Jézus segítségét az életünkben? Elfogadjuk-e, hogy eltörölte az adósságainkat, és odaszegezte az így érvénytelenné váló adóslevelünket a keresztfára? Ha igen, akkor a többi, a bűneink felismerése, az eltávolodás tőlük, az új élet – ebből már mind-mind következik. Hagyjuk tehát Jézust győzni – saját magunkban is. Erre vár! Sokunk esetében évtizedeken át…

Pál apostol így foglalja mindezt össze a rómaiakhoz írott levelében „Nincsen tehát most már semmiféle kárhoztató ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak" (Róm 8,1). Ha Isten velünk ki lehet ellenünk? (Róm 8,31). A keresztfa a mi szabadságunk hirdetője. Az adósságlevelünk eltörlésével, átszúrt érvénytelenítésével szabadok lettünk. Szabadok az Istenhez való közeledésre, szabadok a jóra. Éljünk ezzel a szabadsággal – és JÓL éljünk ezzel a szabadsággal, ne pedig szabadosan!

Luther Márton csodálatos cserének (admirable commercium-nak) nevezte azt, ahogyan Krisztus a kereszten a bűneinket magára vette – és cserébe nekünk adta a Teljességet → Őbenne. Ennek a boldog cserének az volt a kezdete, amikor Jézus a földi léte kezdetén „megüresítette magát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett és emberként élt" (Fil 2,5) – és cserébe odaadta nekünk az ő királyi létét. Krisztus kicseréli bennünk a létezés alapélményét. A világ körül forgó gondolataink és vágyaink helyett a Krisztushoz kötődő, új gondolatok és új érzések töltenek el bennünket.

Isten az adósságunkkal együtt letörli az önteltségünket is. És ha ennek ellenére megmarad, akkor ugyanúgy **le-töri** az önteltségünket, mint ahogyan „Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan megszégyenítette őket, és Krisztusban diadalmaskodott

rajtuk.” Mi magunk is lehetünk fejedelemségek és hatalmasságok, nemcsak a kozmosz erői és a sors, amelyektől féltek a levél címzettjei, a kolossébeliek!

Igaz volt ez a saját életemre is sokáig. Kutattam, de valahol azzal a tudattal – hogy az **én** nevemhez fűződik majd a felismerés. Megszerveztem a kutató diák mozgalmat, majd a magyar tehetséggondozás hálózatát, de valahol azzal a tudattal is – hogy **én** leszek majd az alapító. Amióta új életre támadtam, és immáron élek a Krisztus Jézusban, azóta: szolgálok. Ennek a gyülekezetnek a tagjaként és lelkészhallgatóként is. Kutatóként is. Egyként, sok közül. Jézust szolgálom. És rajta keresztül embertársaimat. Ott és úgy szolgálom Jézust és mindeneket, ahova Ő rendel. Rádöbbentem arra, hogy Jézus közelségében jó nekem egyedül. Jézus pedig, ígéretét betartva, mindenütt ott van velünk, akárhol is vagyunk.

Az életünk olyan, mint egy út. Ha igaz hitre jutottunk, minden lépése Jézusban gyökeredzik. Rá épül, mint kősziklára a biztos ház. Az Ő lélegzetét szívja be, mint az élet levegőjét. És bármilyen helyzetbe kerülünk az életünk során – legyen ebben *teljes* bizonyosságunk – meg fogjuk Jézustól kapni mindazt, ami ehhez szükséges. Mert benne van a bölcsesség és ismeret minden kincse elrejtve (Kol 2,3), és mert benne lakik az istenség egész teljessége testileg, és benne jutottatok el ti is ehhez a teljességhez (Kol 2,9-10a). Jézus megtanít minket mindarra, amit tudnunk kell, és belénk helyezi mindazt, amivé lennünk kell. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy képessé teszel bennünket arra, hogy befogadjuk a Te tanításodat. Köszönjük, hogy új életre támadhatunk, mert Te odaszegezted a mi adóslevelünket a keresztfára. Köszönjük, hogy a gyermekeké és a miénk lehet a keresztség ereje. Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, erősíts meg bennünket, hogy a Te utadon járjunk – egész életünkben, minden nap. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 8. vasárnap, 2021. július 25. Kecskemét-Orgovány – Újjászületve a Krisztusban

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, a Szentháromság ünnepe utáni 8. vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk János első levele 5. fejezetének az elsőtől a 3. verséig, a következőképpen: „Aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született, és aki szereti azt, aki szülte, azt is szereti, aki attól született. Abból tudjuk meg, hogy szeretjük Isten gyermekeit, ha szeretjük Istent, és megtartjuk az ő parancsolatait. Mert az az Isten iránti szeretet, hogy parancsolatait megtartjuk, az ő parancsolatai pedig nem nehezek.” „Aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született” Urunk! A Te igéd élet és igazság. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Három hete a kecskeméti gyülekezet tagjai rendet raktak a templomuk környékén. Pontosan ilyen, közösségformáló rendrakásra szólít fel bennünket az egyházi év egész mostani időszaka. Igazi rend csak Jézussal, Istennel való közösségben lehet az életünkben. A mai igénk ennek a következményeit mutatja meg nekünk: a feltétlen szeretetet Isten és a testvérem iránt, valamint azt, hogy Isten parancsolatainak a megtartása ezek után életformánkká válik, és így lesz „könnyű”. A mai igénk három üzenete tehát ez: 1.) Hiszem, hogy Jézus a Krisztus, és így újjászülettem. 2.) Újjászülettem, és így szeretem Istent és Benne a testvéreimet. 3.) Szeretem Istent, és így megtartom a parancsolatait.

János apostol (*vagy egyik tanítványa, aki a 90-es évek elején írhatta e levelet*) a János szerinti evangélium „egységben az egész" megfogalmazásaiból már ismert módon, egész levelét a mai igénkben is megfogalmazódó gondolatok kifejtésére szánja. Újra és újra leír egy-egy részletet, hogy a felolvasott levél legfontosabb üzenetei első hallásra is megmaradjanak. A mai igeszakaszunk a levél összefoglalásának a bevezetője. Ezért fogalmaz, ezért fogalmazhat ennyire tömören. Hadd bátorítsalak kedves testvéreim, titeket arra, hogy otthon, a családotok körében olvassátok fel János első levelét az elejétől a végéig! Tagoltan felolvasva 13 perc. Kevesebb, mint ez az igehirdetés. Ha ezt megteszitek, gyönyörűen kibomlik bennetek az a csodálatos egész, amelynek a mai igénk egy kicsi, mag-szerű összefoglalása.

A mai igénk első tagmondata az egész levél kulcs-üzenete. Aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született. A kulcsszó a hit. Jézus Krisztus… Ma már Urunk nevét sokszor körülbelül úgy mondjuk ki, mintha azt mondanánk: Sobri Jóska. Vezetéknév, keresztnév. Néha lehet, hogy gondolunk arra is, hogy Jézus Krisztus esetében talán fordítva van: keresztnév vezetéknév – de hát a külföldi nyelvekben már ezt is megszoktuk. Kevésszer döbbenünk rá arra elég mélyen, hogy annak a kimondása, hogy „Jézus Krisztus" – önmagában már hitvallás. Jézus „A" Krisztus, azaz: a Názáretben született, Jézus nevű ember azonos a Krisztussal, aki a Felkent, a Messiás, a Megváltó. Aki tehát hiszi, hogy Jézus a Krisztus, az nemcsak azt hiszi, hogy Isten egyszülött Fia emberré lett értünk, hanem azt is hiszi, hogy Ő a kereszthalálával megváltott minket.

Kedves Testvéreim, ez nem egy tantétel, amelyről a konfirmandusokat alaposan ki lehet kérdezni! A hit nem értelmi elfogadás. „*Najó, nem ellenkezem ezzel, legyen így, mert akkor nem veszem össze a családdal, és megtartom a szokásokat.*" A pusztán az értelem szintjéig elhatoló hit: nem hit. Az a hit, ami Istentől születetté tesz bennünket (tulajdonképpen Istentől újjászületetté) az egy benső bizonyosság, egy létállapot. Ez a létállapot megingathatatlanul szilárd abban a tudatban, hogy Jézus a mi megváltónk, hogy Jézus személyesen engem is megváltott örökre a keresztfán.

Kedves Testvéreim! A hitetlenséghez elég a világra jönnünk. A hithez Isten kell. De vegyük azt észre, hogy Isten már kétezer éve megadta a mi újjászületésünket: egyszülött fia, Jézus vállalta értünk a kereszthalált. Ez a botrány, hogy megalázó módon ki lehet végezni a mindenható Isten Fiát, akié minden hatalom mennyen és földön – EZ az evangélium. Ez a mi legjobb hírünk az egész életünkben. Nem nekünk kell legyőznünk az ördögöt – ez reménytelen küzdelem lenne – hanem Jézus megtette már ezt örökre a kereszten értünk. Nekünk tehát már „csak" hinnünk kell mindebben. És fohászkodnunk Jézushoz, mint a néma lélek hatalmában lévő fiú apja: „Hiszek! Segíts a hitetlenségemen!" (Mk 9,24b)

Az eredeti görögben ez a kulcsmondat: „Aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született, és aki szereti azt, aki szülte, azt is szereti, aki attól született" sokkal erőteljesebben van megfogalmazva. Szóról szóra így lehetne lefordítani „**Mindenki**, aki hiszi, hogy **Jézus van a** Krisztus, az Istentől **születtetett**, és **mindenki**, aki **isteni szeretettel** szereti azt, akitől **születtetett**, **isteni szeretettel** azt is szereti, aki attól született." Vegyük észre azt, hogy az eredeti szöveg kétszer is hangsúlyozza a mindenkit. És vegyük észre azt is, hogy az Istentől való újjászületésünk nem földi szeretetet, hanem isteni szeretetet, azaz nem filiae-t hanem agapét ad nekünk. Miért fontos ez a különbség? Ha egész valónkkal elhisszük, hogy Jézus a Krisztus, aki minket magunkat is megváltott, akkor megkapjuk Isten látását, amellyel a másikat szeretetre méltónak kezdjük el látni. Minél elesettebb, minél taszítóbb, annál inkább. Nem azt keresem és látom ilyenkor már, hogy nekem mit ér a másik, hogy a közösség

szemében mit ér a másik, hanem azt látom és élem át, hogy Jézus szemében mit ér a másik. A másikban Krisztussal találkozom. Az őt is, engem is megváltó Krisztussal.

Mielőtt a hitből fakadó újjászületés két következményéről beszélnék, hadd érintsem az újjászületés két fontos kérdését. „Mikor születünk újjá?" és „Milyen gyorsan születünk újjá?" Újjászületésünk első állomása a keresztségünk volt. Ekkor egy egész életünkre érvényes belépőjegyet kaptunk Isten országába, még ha szinte öntudatlan csecsemők voltunk, akkor is. A hitből fakadó valódi újjászületés igen egyéni folyamat. Befejeződni csak a halálunk után, a színről-színre látásban fog. Nem lehet megjósolni, hogy mikor és hogyan kezdődik el. Van, akinél robbanásszerűen. Van, aki azt sem tudja, hogy mikor. Van, akinél tizenéves korában. Van, akinél 58 évesen, mint az én esetemben. Hadd bíztassak a saját példámon is mindenkit arra, hogy ne csüggedjünk el. Ha nem volt olyan konkrét tegnap az életünkben, amely megváltoztatott volna bennünket, lesz majd olyan holnap, amely mindezt meg fogja tenni. Soha nem lesz késő – ameddig még tart a kegyelmi idő.

Három hónapja elvesztettem az olvasó szemüvegemet. Nagyon bosszantott, hogy ilyen figyelmetlen voltam, mert a régi szemüvegem már túl gyenge volt. Tűvé tettem a patikát és a bevásárló központot, ahol jártam, többször végigmentem a bejárt útvonalon, hátha megtalálom a szemüvegtokot, ami a zsebemből kiesett. Végig kutattam a kocsit és a lakást. Nem volt sehol. Minden dolgomat félretéve megszerveztem az új szemüveg megcsináltatását. Aztán eltelt három hónap. Már el is felejtettem mindezt. Sokat kellett vásárolnom, a kocsim hátsó ülése is tele lett. Ahogyan hajolok le, hogy összeszedjem a csomagokat, látom ám, hogy az olvasószemüvegem ott van, elbújtan, beszorulva a vezető ülés és a kocsi oldala közé. Három hónapon át mindvégig pontosan mellettem volt, tőlem tíz centire. De nem vettem észre. Kedves Testvéreim! Pontosan így vagyunk mi Jézus Krisztussal és az ő szeretetével. Hiányzik valami nagyon. Tűvé teszünk érte mindent. Nagy gonddal megszervezzük életünk ilyen-olyan pót-megoldásait. Pedig, amit keresünk, Jézus, mindvégig ott van mellettünk tíz centire. Nem három hónapon, hanem egész életünkön át. Döbbenjünk rá erre.

Döbbenjünk rá arra, hogy Jézus a Krisztus. Döbbenjünk rá arra, hogy a kereszten megváltott bennünket. És döbbenjünk rá arra, hogy ez megváltoztathatatlan. És emlékezzünk vissza a múlt heti igehirdetés gyönyörű történetére (akik nem voltak itt, hallgassák meg a honlapról, ahogyan én is tettem.) Akié a Fiú, azé a Minden! Örökre.

Eljutottunk tehát a hit és a hitből fakadó újjászületés első következményéhez: az Isten és a testvérem szeretetéhez. Vegyük észre, hogy ez nem más, mint Jézus Krisztus nagy parancsolata, ahogyan Jézus maga mondja a Máté szerinti evangéliumban: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből." Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: „Szeresd felebarátodat, mint magadat." (Mt 22,37-39) János maga is utal erre a levele elején: „Szeretetteim, nem új parancsolatot írok nektek, hanem régi parancsolatot, amely kezdettől fogva megvan nálatok." (2,7).

Gondoljunk bele ebbe. Mennyire könnyű első lépés hinni Istenben. Hiszen Isten olyan távol van. Képet sem tudunk alkotni róla. Amilyen képünk esetleg lenne, hogy a Mennyei Atya egy ősz szakállú, idős, bölcs bácsi, arról érezzük, hogy törpe képzelet-pótlék csupán. Mennyivel nehezebb szeretni Jézust! Hiszen le vagyunk kötelezve neki. Hiszen ő nagyonis konkrét. Nagyonis ember. Odalép mellénk. Megszólít. A követésére hív. Arra kér, hogy hagyjunk ott mindent. Ez már alaposan beletúr a komfortzónánkba. És akkor jön a harmadik lépés. A hitében megingó ember Jézust még mindig el tudja távolítani magától. Hiszen sose találkoztam vele személyesen. Tehetek úgy, hogy most sincs itt mellettem (mekkora tévedés

ez, kedves Testvéreim!). De mit kezdjek a mellettem ülővel a gyülekezeti padban? Róla nem tudom azt mondani, hogy nincs itt. Bosszantóan itt van. Szeretnem kell azokat, akik a gyülekezetbe járnak? Feltétel nélkül? Odaadóan? Hiszen a saját gyermekemet sem tudom így szeretni! És akkor ismét előbújik az ördög az ő igen „okos" gondolataival: Miért pont a mellettem ülőt szeressem? Hiszen nem is született új életre! Ő még nem is hisz! Én bezzeg már igen! Nem is vagyok biztos abban, hogy van-e rajtam kívül bárki a gyülekezetben, aki új életre született volna. Miért kellene őket szeretnem? Kedves Testvéreim! Az Istentől kapott szeretet nem kérkedik, és nem tipródik azon, hogy jó helyre megy-e. A magvető számolatlanul önti a magot. Isten számolatlanul adja nekünk igéjét és kegyelmét. Ne aggodalmaskodjunk azon, hogyha sokat adunk, akkor kiégünk, és egyszercsak elfogy belőlünk a szeretet. Az Isten szeretetét mi csak visszatükrözzük másokra – nagyon-nagyon töredékesen. Sokkal többet kaptunk tehát már régen (kétezer éve, sőt! a teremtés során), mint amit valaha adni tudunk.

Itt jutottunk el a hit és a hitből fakadó újjászületés második következményéhez: az Isten parancsolatainak a megtartásához. A hitben való újjászületés, az Istenből áradó szeretet, a mellettünk álló Jézus adja azt az erőt nekünk, amely bűnös lelkünk ingadozásai mellett is képes megtartatni velünk a parancsolatokat. A parancsolatok betartása nem követelmény, hanem következmény lesz. A hitből szeretet, a szeretetből Élet támad. Nem földi élet, a (görögben bios), hanem örök élet, amit a görög a dzóé szóval jelöl. A Krisztushit nemcsak készül az örök életre, hanem már éli is azt – itt, e földön. A Jézusban való örök Élet erő, amely nem tudja nem betartani a parancsolatokat. Ezért lesznek a parancsolatok nem nehezek. Vegyük észre, hogy Jézus előbb számolatlanul ad, és csak aztán kér, ahogyan a Máté szerinti evangéliumban is mondja: Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű (Mt 11,29-30).

A parancsolatok tehát nem tilalmak, hanem adományok. Az eredeti héber szövegben a Tízparancsolat mondatai jövő időben állnak. Nem „Ne ölj!", hanem „Nem fogsz ölni." Nem tiltás, hanem: ígéret, bíztatás. Lehetséges az, hogy ne lopjunk. Lehetséges az, hogy ne csaljuk meg a házastársunkat. Lehetséges az, hogy szeressük embertársunkat. Meg lehet maradni tartósan ebben az életben. Nem a saját akaratunkból, és elszántságától: Isten kegyelméből. Jézus a Krisztus által, aki megváltott bennünket. Ez a Jeremiás próféta által megjövendölt új szövetség, amelyben Isten a szívünkbe írja be a törvényét (Jer 31,31.33).

Idáig tartott a mai igeszakaszunk vége. De muszáj tovább folytatnom az olvasást (ahogyan remélem, hogy a kedves testvérek is fogják, amikor felolvassák majd János első levelét odahaza), mert itt jön a levél összefoglalása, lényege. Hallgassuk meg nyitott szívvel, és engedjük, hogy Isten beírja ezzel az igéjével a törvényét a szívünkbe. „Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk. Ki az, aki legyőzi a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus Isten Fia? … Akik hisztek Isten Fia nevében: örök életetek van." Engedjük ezt hitet győzni bennünk. Találjunk rá ezzel a hittel az örök élet útjára. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy mellettünk állsz egész életünkben. Köszönjük, hogy új életre támadhatunk, mert Te, Jézus Urunk, aki A Krisztus vagy, megváltottál bennünket. Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, erősíts meg bennünket, hogy a Te szemeddel láthassuk testvéreinket, hogy a Te szeretetedből, amelyet ránk árasztasz, adhassunk nekik is, hogy betarthassuk a parancsolataidat, és hogy vegyük észre, hogy a Te igád gyönyörűséges, és a Te terhed könnyű. Isten békessége, mely

minden emberi értelmet felülhalad, őrizze meg szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 8. vasárnap, 2023. július 30., Angyalföld – Jézus az Élet vizét adja nekünk – ha nem a hitványságaink után járunk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Jeremiás próféta könyve második fejezetének az elsőtől a 9., valamint a 29.-től a 32. verséig a következőképpen: „Így szólt hozzám az ÚR igéje: Menj és hirdesd Jeruzsálemnek: Ezt mondja az ÚR: Emlékszem rád: ifjúkorod hűségére, mátkaságod szeretetére, amikor követtél a pusztában, a be nem vetett földön. Az ÚR szent tulajdona volt Izráel, termésének a legjava. Akik ettek belőle, mind meglakoltak, rossz végük lett – így szól az ÚR. Halljátok az ÚR igéjét, Jákób háza és Izráel házának minden nemzetsége! Ezt mondja az ÚR: Mi rosszat találtak bennem őseitek, hogy eltávolodtak tőlem? Hitványságok után jártak, és maguk is hitványakká váltak. Nem kérdezték: Hol van az ÚR, aki fölhozott bennünket Egyiptom földjéről, és vezetett bennünket a pusztaságban, a sivár és szakadékos földön, a szikkadt és veszélyes földön, ahol nem járt senki, és ember nem lakott? Dúsan termő országba hoztalak titeket, hogy élvezzétek annak gyümölcsét és javait. De amikor bejöttetek, országomat tisztátalanná tettétek, örökségemet pedig utálatossá. A papok nem kérdezték: Hol van az ÚR? A törvény magyarázói nem ismertek, népem pásztorai hűtlenül elhagytak engem; a próféták Baal nevében prófétáltak, és haszontalanságok után jártak. Ezért még perbe szállok veletek – így szól az ÚR –, és perelni fogok még unokáitokkal is! – Miért pereltek velem? Hiszen ti hagytatok el hűtlenül – így szól az ÚR. Hiába vertem fiaitokat, a fenyítés nem fogott rajtuk. Fegyveretek úgy irtotta prófétáitokat, mint a pusztító oroszlán. Ti, mai emberek! Figyeljetek az ÚR igéjére! Olyan lettem én Izráelnek, mint a puszta, vagy mint a homályba borult föld? Miért mondta az én népem: A magunk útját járjuk, többé nem megyünk hozzád! Elfeledkezik-e ékszereiről a lány, díszes övéről a menyasszony? Rólam elfeledkezett népem számtalanszor.” – Urunk, életünk a porhoz tapad. Emelj bennünket magadhoz a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Milyen nagy megkönnyebbülés a számunkra az, amikor a maihoz hasonló ószövetségi igeszakaszokat csupán egy történeti leírásnak értelmezzük.** – Megérkezik Jeremiás, a vidéki papgyerek a fővárosba, és ott elborzad a lelki mélységet messze elkerülő, üres pompán. Ráadásként: Krisztus előtt 650 évvel Manassé milyen rossz királya volt Júdának… A Királyok könyvében olvashatjuk, hogy újra felépítette az áldozóhalmokat, amelyeket apja, Ezékiás elpusztított. Baál oltárokat állított. Aserának, a termékenység istennőjének emelt szobrot Isten Salamon által emelt Templomában. Telerakta a Templomot a napisten, a holdisten és a csillagistenek oltáraival. Varázsolt. Halottidézőket tartott. Még a saját fiát is elégette Molok istennek való áldozatként… (2Kir 21,1-7). Pfuj… Micsoda ember… Hogyan is uralkodhatott egy ilyen szörnyeteg 55 évig jólétben és békében? Hát csoda, hogy Jeremiás az ókori formális hadüzenetek stílusában egy tárgyalást rendez, ahol előbb a vádló jótetteményeit mutatja be, majd felsorolja a vádakat, és végül meghirdeti a hadüzenetet? Izráel népe, amelyik szakrális prostituáltakkal orgiákat rendezett istentiszteletek helyett (*most gondoljatok bele ebbe kedves testvéreim, ilyeneken kellene részt vennetek minden vasárnap…*) igazán megérdemelte a sorsát… És milyen hosszan lehetne folytatni ezt… Be lehetne mutatni Jeruzsálem elestét, Izráel fogságba hurcolását és szenvedéseit is…

Lehetne más utat is járni. **Milyen nagy megkönnyebbülés lenne a számunkra az, ha ezt a leírást ugyan a saját korunkra értelmeznénk** (hiszen az előbb olvastuk: „Ti, mai emberek! Figyeljetek az ÚR igéjére!”; Jer 2,31a) **– de nem magunkra – hanem másokra…**

Ez a mai kor… Ezek a mai fiatalok… Bedőlnek a szinkretizmusnak. Összemosnak ezek már mindent. Horoszkópnak használják az Útmutatót. Jövendőmondó- és álommagyarázó könyvnek használják a Bibliát. Felütik valamelyik lapját, és véletlenszerűen rámutatva egy igére, az hiszik, hogy no: ez ad majd útmutatást arra, hogy ebben a helyzetben, amibe kerültem, mit tegyek. Mi azonban *nem* ilyenfajták vagyunk. Mi *nem* orgiákra járunk – hanem istentiszteletekre. Most is itt ülünk, és hallgatjuk az igehirdetést – a nyár közepén.

Kedves Testvéreim! **Nem választhatjuk ezeket az olcsó utakat. Rá kell, hogy döbbenjünk arra, hogy a hitványságok, amelyek után Izráel népe járt, nemcsak az *ókor* hitványságai, nem is csak *mások* hitványságai, hanem *a mi saját magunk* hitványságai is.** *Ránk igaz az*, amit Jeremiás a könyvének egy későbbi fejezetében ír: „Azt gondoltam, csak a nincstelenek ilyen oktalanok, mert nem ismerik az ÚR útját, Istenük törvényét. Elmegyek hát az előkelőkhöz, és beszélek velük, ők biztosan ismerik az ÚR útját, Istenük törvényét! – De ők éppúgy letörték magukról az igát, és leszaggatták a köteleket!” (Jer 5,4-5). Bizony. Hiába vagyunk gazdagok, és nem nincstelenek, mert Isten ránk árasztja a szeretetét, mégsem vesszük észre, hogy nem az Úr útján járunk. „*Nem szakítunk mi Istennel, csak másban is tiszteljük őt…*” – mondogatjuk magunknak – öncsalóan. És nem vesszük észre, hogy Jézust félszívvel követni – nem lehet… Pedig melyikünk mondhatja el, hogy soha semmit nem helyezett a mi Urunk elé egész életében? Hogy nem volt fontosabb neki a személyes boldogulása, a nagyobb jövedelme, a családja jóléte, semmint az, hogy a lelkének gyarapodásával törődjön? „*A lelki javaktól még senki nem lakott jól. A lelki javakból nem lesz lakbér, rezsi és tandíj*.” – mondogatjuk ilyenkor a bölcs mondásainkat…

És milyen ravaszak is tudunk mi lenni, kedves testvéreim… Megfordítjuk a tárgyalást… Perelni kezdünk Istennel. „*Miért vár el Isten kizárólagos szeretetet tőlünk? Féltékeny, önző Isten a miénk, akinek kisebbrendűségi érzése van, és ezzel kompenzál? Erős vár helyett egy tehetetlen, tutyimutyi alak a mi Istenünk, aki csak úgy elnézi, hogy bajba kerüljön az életünk? Aki nem segít? Hiába kértem rá már imádságban is, ha jól számolom, akkor ma reggel már harmadszor is? Hát süket ez? Hát miért nem értette meg már elsőre?*”

És folyik belőlünk a panasz… Nagy önsajnálatunkban rá sem ébredünk arra, hogy **Isten nem kizárólagosságot *vár el* tőlünk, hanem kizárólagosságot *ad* nekünk: Isten *minket* szeret, az *Ő* gyermekeit és népét**. *Féltő módon* szeret bennünket az Isten. Isten *óv és véd* bennünket – pontosan attól, ami *mi magunk vagyunk*. Életünkben *minden nap – új és új* esélyeket ad Isten arra, hogy levetkőzhessünk valamit a bennünk élő óemberből – és közelebb kerülhessünk az Ő egyszülött Fiához, Jézus Krisztushoz, aki a kereszten egyszer és mindenkorra megváltott minket. De mi nem használjuk ki, de mi rendre elszalasztjuk ezeket az esélyeket. **Nem vesszük észre azt, hogy Jézus az *Élet vizét* kínálja nekünk** (Jn 4,13-14). Mi az Élet vize helyett mérgezett vizet, kedvtelésünk szerint váltogatva: ammóniásat, nitrátosat vagy ólmosat iszunk. Az Élet vize helyett mi a saját kis örömeink (*ahogyan Jeremiás írta*) repedt falú víztárolóit építgetjük, amelyekből rendre elfolyik a víz (Jer 2,13) – és mi ott állunk kiüresedve, kiszáradva és boldogtalanul. Pedig **az Élet vize**, kedves testvéreim, amelyet Jézus – és csak Jézus – ad: olyan, mint a sareptai özvegy korsója (1Kir 17,16). ***Soha* nem fogy ki, és *mindig minden* szomjunkat eloltja** (Jn 4,13-14). Mert a mi összes vágyunk gyökere az Isten békessége és határtalan szeretete utáni vágy. **És ha ezt az Isten utáni vágyat *mással* akarjuk betölteni, az *soha nem lesz elég*. Ezért mindig *több és még több kell belőle***. És így lesz a korty jó borból – alkoholfüggőség, a szeretethiányból – üres partnerkapcsolatok hosszú sora, és a családról való gondoskodásból – egy pénzhajhászó élet…

Én is egy hánykolódó élet voltam sok éven át. Kívülről nézve: példátlanul sikeres, aki hasít előre a ranglétrán. Annyi kitüntetése van, hogyha mind kitűzné őket, akkor leszakadna róla a kabát… Ráadásul a tudománya mellett még másokért is él: tehetségprogramot tehetségprogram után hoz létre. **Csakhogy történt velem valami hat éve. Találkoztam Jézussal.** Rádöbbentem arra, hogy Jézussal való élet az nem valami olyasmi, ami majd a halálunk után vár bennünket, odaát, a mennyben. A Jézussal való életet *már itt*, *e földön*, *minden egyes* napunkban meg tudjuk tapasztalni. Urunk annyi szeretettel árasztott el, amelyet korábban el sem tudtam volna képzelni. Jézus annyi új ajtót nyitott ki előttem, amennyiről – *„naaagy" tudósként*… – fogalmam sem volt, hogy létezik. Lelkész lett belőlem. Egy egyre növekvő, és hitében egyre mélyülő gyülekezetet örömmel pásztoroló lelkész. Aki most készül éppen arra, hogy a gyülekezetének egy egész kolostort megtöltő részével három napig imádkozza át azt, hogy mit is jelent Krisztus tanítványának lenni. Három napig imádkozó egyetemista – ma sajnos nem gyakori. Egy kolostornyi ilyen egyetemista pedig maga a kegyelem. Kedves Testvéreim! **Ma már tudom, hogy mi az, hogy gazdag élet.** És mérhetetlenül hálás vagyok az angyalföldi gyülekezetnek azért, hogy ennek az útnak az első szakaszában olyan nagy szeretettel segített engem.

Talán emlékszünk még Jób szavaira: „Bizony boldog az az ember, akit Isten megfedd! Mert ő megsebez, de be is kötöz, összezúz, de keze meg is gyógyít." (Jób 5,17a-18). Talán megtapasztaltuk már Isten gyógyító kegyelmét a mi saját életünkben is. Kisebb bajból, vagy nagyobb elveszettségből. Ha még nem: **kérjük azt, hogy járhassunk Isten útján. És higgyük el, hogy ezzel együtt: jön a gyógyulás**. (*Tapasztalatból mondom.*) Mert Isten kezében *van olyan*, hogy ifjúkorunk hűsége, mátkaságunk szeretete, amikor követtük őt a pusztában (Jer 2,2), újjáéled mibennünk, sőt: kibomlik, megújul, és erővel teli lesz. Akár épp azokban az éveinkben, amikor mi magunk – a fizikai valóságunkban – erőtlenek vagyunk. **És így lesz igaz, az, amit a bevezető zsoltárban mondtunk: jobbod tele igazsággal, néped *örül* ítéleteidnek. „Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram, az ÚR –, hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és *éljen*."** – ahogyan olvashatjuk Ezékiel próféta könyvében (Ez 18,23).

Mert „**nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljetek, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: 'Abbá, Atyám!' *Maga a Lélek* tesz bizonyságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy *Isten gyermekei vagyunk*"** (Róm 8,15-16). Mert „**az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az *Istenben marad*, és *Isten is őbenne*" (1Jn 4,16). Így legyen! *Így lesz.* Halleluja! Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 9. vasárnap, 2024. július 28., Angyalföld – Aki azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!

Sok évvel ezelőtt egy amerikai igehirdető így kezdte a budapesti igehirdetését: "Hello everybody!" Mire a tolmács ezt fordította: "Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól...", és így tovább… Néhányan a résztvevők közül egymáshoz fordultak: "Milyen szép ez az amerikai nyelv! Milyen tömören tudja kifejezni ezt a hosszú magyar gondolatot!" ... Miért mondom én el most ezt nektek, kedves testvéreim? Azért, hogy ne úgy hallgassátok az igehirdetés első mondatait, mintha "Hello everybody!" lenne. Igehirdetéseinket ugyanis nem köszöntéssel, hanem egy nagy erőt sugárzó, és nektek, kedves testvéreim, ezt a nagy erőt átadó áldással kezdjük. Erre az áldásra nyitott és ezt az áldást befogadó szívvel hallgassátok tehát: Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva

találunk Pál apostol a Korinthusiakhoz írott első levele 10. fejezetének az elsőtől a 13. verséig a következőképpen: „Tudjátok meg, testvéreim, hogy atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek át, és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben. Mindnyájan ugyanazt a lelki eledelt ették, és mindnyájan ugyanazt a lelki italt itták, mert a lelki kősziklából ittak, amely velük ment. Az a kőszikla pedig Krisztus volt. De többségükben nem lelte kedvét az Isten, úgyhogy elhullottak a pusztában. Mindez példává lett a számunkra, hogy ne kívánjunk gonosz dolgokat, amint ők kívántak. Bálványimádók se legyetek, mint közülük némelyek, amint meg van írva: „Leült a nép enni és inni, majd mulatozni kezdtek." De ne is paráználkodjunk, mint ahogy közülük némelyek paráználkodtak, és elestek egyetlen napon huszonháromezren. Krisztust se kísértsük, ahogyan közülük némelyek kísértették, és elpusztultak a kígyóktól. De ne is zúgolódjatok, mint ahogyan közülük némelyek zúgolódtak, és elveszítette őket a pusztító angyal. Mindez pedig példaképpen történt velük, és figyelmeztetésül íratott meg nekünk, akik az utolsó időkben élünk. Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék! Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtökön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni." – Urunk, életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Az első kegyelem és békesség az volt a mi életünkben, amikor megkereszteltek bennünket.** Ahogyan Pál apostol mondja: „a keresztség által ugyanis eltemetettünk [Krisztussal] a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból, *az Atya dicsősége által*, úgy mi is *új életben* járjunk" (Róm 6,4). A kegyelem és békesség, amelyet kaptunk – az evangélium maga. A megváltottságunk jó híre, az evangélium, a keresztségben a személyes sorsunkká vált. Történt azonban még ennél is több velünk: a megkeresztelkedésünkkel – ahogyan Pál mondja – „a Krisztust öltöttük magunkra" (Gal 3,27).

Az igeszakaszunk első részében ezt az első kegyelmet és békességet, a keresztséget mutatja meg egy gyönyörűséges ószövetségi képsorral Pál apostol úgy, hogy nem Krisztust értelmezi Mózesből – hanem: Mózest értelmezi Krisztusból. Miért teszi, miért *teheti* ezt Pál? Mert az Ószövetségben *minden* Krisztusra mutat. Így lesz a népét felhő formájában vezető Istenből és a Vörös-tenger csodálatos kettéválásából – keresztség. Így lesz az égből hulló manna és a kősziklából fakadó víz – lelki eledel. És így lesz Krisztus, a szegletkő, lelki kőszikla, aki folyamatosan *megy és megy* a sivatagban és a pusztában Isten népével a Kánaán felé. És Krisztus megy *velünk is* – életünk *minden* napján (Mt 28,20).

De: Isten népének többségében „nem lelte kedvét az Isten, úgyhogy elhullottak a pusztában" (1Kor 10,5). Egészen precízen csak **ketten** lehettek azok az elinduláskor a huszadik évüket már betöltött harcosok közül, Káleb és Józsué, akik beléphettek a Kánaán földjére (4Móz 14,30.38). **Miért történt ez Isten népével?** Hiszen Isten nem személyválogató! Magyarázatként Pál apostol itt egy Mózes második és negyedik könyveiről szóló egész szemináriumot sűrít bele néhány mondatba. A megkeresztelkedésükre büszke korinthusiakat elsőként arra emlékezteti, hogy Isten népe aranyborjút készített, Istenként imádta, és az aranyborjú mellett mulatozott. (*Azaz: a héber eufemizmust a mai magyar nyelvre lefordítva: orgiát rendezett…*; 2Móz 32,1-6). Miért írja ezt Pál a korinthusiaknak? Korinthus az ókor Las Vegasa volt. A „korinthusiaskodni" ige a görögben a legmélyebb erkölcsi fertőben való életet jelentette. Csak egyedül Vénusz templomában ezer kultikus prostituált gondoskodott arról, hogy a korinthusiak orgia-szükségletei kellően kielégítettek legyenek.

Pál apostol még három olyan alkalmat sorol fel, amikor Isten népe lázadozott Isten akarata ellen. Elsőként: sokan idegen népből hoztak feleséget maguknak. Sőt: az egyiküket még az Istennel való találkozás helyére, a gyülekezet sátrába is bevitték, ahová – abban a korban – még a helybéli asszonyok sem léphettek be. Meg is haltak még aznap több mint húszezren (4Móz 25,1-9). Másodikként: fellázadt a nép az égből hulló manna egyformasága ellen – Isten ezért mérges kígyók sokaságát küldte rájuk (4Móz 21,1-9). Harmadikként: Kórah, Dátán és Abirám fiai Mózes és Áron ellen lázadtak. El is nyelte őket a föld – egész családjukkal együtt (4Móz 16,1-35).

Mi az igeszakaszunk első két részének a tanulsága a korinthusikanak – és nekünk magunknak is? Az, hogy a keresztség, az istentiszteletre járás és az úrvacsora *önmagukban* nem elegek ahhoz, hogy kedvét lelje bennünk az Isten. Kedves Testvéreim! ***Hit* kell! Hit *kell*. És a hitből fakadó, Istenben bízó, engedelmes élet kell**. Mert – *ahogyan Pál írta a rómaiaknak* – „ha test szerint éltek, meg kell halnotok, de ha a Lélek által megölitek a test cselekedeteit, élni fogtok” (Róm 8,13). Mert – *ahogyan Jézus mondta* – „szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt” (Mt 7,14). Ezzel jutottunk el a mai igénk fő gondolatához. Kedves Testvéreim! „Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!” (1Kor 10,12). Bizony így van. Aki elbizakodottá válik – az pofára esik.

Hadd mondjak el erre egy történetet a saját életemből. Néhány éve egy barátommal ebédeltem az egyik megyeszékhelyünk legjobb éttermében. Kimentem a mellékhelyiségre. Ahogyan megyek vissza az asztalunkhoz, látom: sok női szempár *engem* figyel. Kihúzom magam. Peckesen lépkedek. Visszaérek a barátomhoz. „No, látod!” – mondom neki – „Nem vagyok én még olyan öreg! *Minden nő* engem néz!” – Kibuggyan belőle erre a röhögés… – „Tudod, Péter, engem is néznének – ha *én* léptem volna ki a *női* WC-ből.”

Bizony ilyenek vagyunk… Ahogyan a legkisebb okot megtaláljuk rá, *rögtön* elbizakodottá válunk… „*Hűségesen járok templomba, még a nyár közepén is itt vagyok az istentiszteleten, én már megengedhetem magamnak azt, hogy…*” Kedves Testvéreim! Mivel többet engedhetünk mi meg magunknak, mint bárki más? Semmivel. Ahogyan Pál apostol nem sokkal az igeszakaszunk után mondta: „***Minden szabad – de nem minden használ***…” (1Kor 10,23). Példaként: nem szerencsés a családi vacsora – a család *helyett* az okos-telefonnal… Az orgiákról most nem is beszélve…

Erre mondja Isten az oltár előtt felolvasott igében Jeremiás prófétának: „gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj”. *Azonban* – itt jön az *óriási* fordulat! Isten ehhez zárásként ugyanis azt teszi hozzá: építs és plántálj! (Jer 1,10). Kedves Testvéreim! Jó hírem van! Az evangélium maga. **Nem a pusztításé és a rombolásé az utolsó szó a mi életünkben, hanem: az építésé és a plántálásé!** Mert Isten „hűséges, és nem hagy titeket erőtökön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni” (1Kor 10,13). „Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljetek, hanem a fiúság lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: „Abbá! Atyám!” (Róm 8,14-15). Ahogyan a 439-es énekünk mondja: „Légy hű, állj meg szent hitedben, Istenedet ne feledd!” Kedves Testvéreim! Legyen erre a válaszunk az, amit az előbb énekeltünk: „Én Istentől *el nem állok*, Ő sem áll tőlem el.” Így legyen! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 10. vasárnap, 2020. augusztus 16. Eger – A hit igaz természete

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, a Szentháromság ünnepe utáni tizedik vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Zsidókhoz írt levél tizenegyedik fejezetének első tizenkét versében, a következőképpen: „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés. Ennek a hitnek az alapján nyertek Istentől jó tanúbizonyságot a régiek. Hit által értjük meg, hogy a világokat Isten szava alkotta, úgyhogy a nem láthatókból állt elő a látható. Hit által ajánlott fel Ábel értékesebb áldozatot Istennek, mint Kain, és hit által nyert bizonyságot arról, hogy ő igaz, mert Isten bizonyságot tett áldozati ajándékairól, úgyhogy hite által még holta után is beszél. Hit által ragadtatott el Énók, hogy ne lásson halált, és nem találták meg, mivel elragadta őt Isten. Elragadtatása előtt azonban bizonyságot nyert arról, hogy Isten szemében kedves. Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy ő van, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik. Hit által kapott kijelentést Nóé azokról a dolgokról, amelyeket még nem láthatott, és Istent félve és tisztelve készítette el a bárkát háza népe megmentésére. E hite által ítélte el a világot, és a hitből való igazság örökösévé lett. Hit által engedelmeskedett Ábrahám, amikor elhívta Isten, hogy induljon el arra a helyre, amelyet örökségül fog kapni. És elindult, nem tudva, hova megy. Hit által költözött át az ígéret földjére, mint idegenbe, és sátrakban lakott Izsákkal és Jákóbbal, ugyanannak az ígéretnek az örököseivel. Mert várta azt a várost, amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója az Isten. Hit által kapott erőt arra is, hogy a meddő Sárával nemzetséget alapítson, noha már idős volt, minthogy hűnek tartotta azt, aki az ígéretet tette. Ezért attól az egy embertől, aki már közel volt a halálhoz, származtak olyan sokan, mint az ég csillagai, és mint a tenger partján a föveny, amely megszámlálhatatlan.” A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés. Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Augusztus közepe van, ami máskor az üdülés, a szabadság és a gondtalan nyár ideje szokott lenni. Mi azonban most nem egy szokványos, hanem reményt és erős hitet megkívánó helyzetben élünk. A vírusjárvány hullámai által keltett bezártságban, a munkahelyek elvesztésének időszakában és a kényszerszabadságok utáni kemény munka heteiben, sokaknak nem az üdülés, nem a szabadság és nem a gondtalan nyár ideje ez.

A mai vasárnap fordulópont a Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok egymásutánjában. Az eddigi kilenc hétben az újjászületés és megtérés utáni egyház növekedése volt a fő téma. Az innen kezdődő 14 vasárnapon a szolgáló és szenvedő egyház fejlődését kísérjük nyomon a kísértések elleni harcban. A kísértések pedig nagyok. A mai világban különösen. Az egyház, a templom, az istentisztelet, kedves testvéreim, önmagában nem menedék a kísértésektől. A gyülekezetből is vezet út a kárhozatba – ha elutasítjuk és megvetjük Krisztus kegyelmét.

Ma Jeruzsálem pusztulásának az emléknapja is van. Krisztus után 70-ben augusztus 10-én foglalták el a függetlenségéért harcoló Jeruzsálemet, és rombolták le a Templomot Titusz vezetésével a rómaiak. Csak a túlerő győzelme lett volna ez? Nem igazán… Emlékezzünk: hányszor aratott győzelmet korábban a kiválasztott nép maroknyi csapattal, vagy az egy szem Dáviddal Góliát ellen? Jeruzsálem pusztulásával Jézus szavai teljesedtek be, aki, amikor meglátta a várost, elsiratta, és azt mondta, hogy: „kő kövön nem marad benned, mert nem ismerted fel meglátogatásod idejét” (Lk 19,44). Jeruzsálem elutasította és megvetette Krisztus kegyelmét.

Kedves Testvéreim! Felismerjük-e mi ma a mi saját meglátogatásunk idejét? Ráismerünk-e arra a pillanatra, amikor Jézus hív bennünket? Meglátjuk-e Jézust, aki ott ül mellettünk – akár most is a templom padjában? Hadd folytassam tovább a kérdéseket. Rettegnünk kell-e attól, hogy elszalasztottuk azt a pillanatot, amikor Jézus hívott bennünket? Szoronganunk kell-e attól, hogy hátha éppen ez a mai volt az a pillanat, de én nem vettem észre, ezért rám is a pusztulás vár, mint Jeruzsálemre?

Nem, kedves Testvéreim! Isten kegyelme végtelen, Krisztus megváltó áldozata a megtérés folyamatosan felkínált új és új esélyeit adja az életünkben. A saját életemről is beszélek, amikor ezt mondom. A konfirmációm után elhalmoztak a világi élet sikerei és örömei. Ezekben éltem, és felépítettem egy egész életpályát – tudományból és tehetséggondozásból. Ahogyan most visszaemlékszem az életemnek erre a negyven évére, Jézus újra és újra meglátogatott engem. És én egyik meglátogatását sem ismertem fel igazán… Isten hosszútűrése és szeretete azonban végtelen. Adatik új esély nekünk az elszalasztott esély helyett. Én 57 évesen döbbentem rá arra az erőre, amellyel Jézus a szolgálatára hívott és újra hívott engem. Hatvan éves koromban nyitotta meg az evangélikus egyház a késői elhívásúak számára a lelkész-képzés lehetőségét. És most itt állok a lelkészi tanulmányaim csaknem felénél, 62 évesen előttetek. Kedves Testvéreim: halálunk pillanatáig soha nem késő felismerni a hit mélységét és erejét! – Ugyanakkor: nincsen olcsó kegyelem. Aki mindvégig elzárkózik, aki csak félig fogadja be Jézust: az eszével igen, de a szívével nem – az Jeruzsálem sorsára jut.

Mit jelent a teljes befogadás? Milyen az üdvözítő hit? A hit mélységéről és erejéről szól a mai igénk szíve: „A hit pedig a remélt dolgokról való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.” Ahogyan Kálvin is rámutatott, ez az ige – amely szinte egyedül „definiálja” a hitet a Szentírásban – természetesen nem adhat teljes leírást a hit természetéről. Ugyanakkor három nagyon fontos támpontot ad nekünk: a remény, a bizalom és a meggyőződés támpontjait.

Az első támpontunk a remény. Ezekben a nehéz hónapokban, a szorongattatottság hónapjaiban éppen nekünk szól Pál apostol igéje a Rómaiakhoz írott levelében: "a nyomorúság kitartást eredményez, a kitartás pedig kipróbáltságot, a kipróbáltság pedig reménységet. A reménység pedig nem szégyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nékünk." (Róm 5,3b-5) Az egri gyülekezet reménytelen helyzetben volt 1937-ben, amikor Garam Lajos lelkész elindult finn testvéreinkhez, hogy gyűjtésre buzdítsa őket a templom felépítésére. És mi lett ebből? Három év alatt felépült a templom, ahol ülünk! Az angyalföldi gyülekezet, ahonnan jövök, reménytelen helyzetben volt 1934-ben, mert Rimár Jenő lelkész sorai szerint "a fővárosnak a nyomortól talán a legsújtottabb kültelki részén" a templomépítésre szánt összeg évekig alig-alig növekedett. És mi lett ebből? Petz Lajos a pesti gyülekezetre hagyta a tokaji szőlőbirtokát, és négy év alatt felépült a templom! Tanuljunk elődeink reménységéből és hitéből!

A második támpontunk a bizalom. A remélt dolgokban való bizalom. A bizalom helyén álló eredeti görög szó, a „hüposztaszisz”, alapot, lényeget, létezésmódot is jelöl. A bizalom a hívő ember létezésmódja. Miben bízzunk, kedves testvéreim? A pénzünkben? A kapcsolatainkban? Dehogy! A remélt dolgokban bízunk: Isten ígéretében – amely nem marad beváltatlanul. Jézus megváltó áldozatában – amely bevégeztetett és örök. Abban a Jézusban bízunk, aki megígérte, hogy velünk lesz „minden napon, a világ végezetéig” (Mt 28,20) – ha hagyjuk. Hát hagyjuk Kedves Testvéreim!

A harmadik támpontunk a meggyőződés. A nem látható dolgok létéről való meggyőződés. Micsoda ez? Hiedelem-gyűjtemény? Dehogy! Aki hisz, az a remélt dolgokban bízik, és annak ellenére meg van győződve az élet értelméről, a saját helyéről a világban, a Jézussal való szeretetkapcsolatáról, a jövőjéről, az életének és a halálának ékes rendjéről, hogy mindezt a saját szemeivel nem látja. A mai igénk folytatásában találjuk ezt az igét Mózesről: „Hit által hagyta el Egyiptomot, nem félt a király haragjától, hanem kitartott, mint aki látja a láthatatlan Istent" (Zsid 11,21). Pál Apostol írja: „A mi pillanatnyi, könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mert nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók" (2Kor 4,17-18). Végezetül, Jézus ezt mondta a hitetlenkedő Tamás apostolnak, amikor a feltámadása után megjelent neki: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak, és hisznek." (Jn 20,29). Gondolkodjunk el ezeken az igéken, mert örök életnek beszéde van bennük.

Vegyünk példát a hit hőseiről: Ábelről, Énókról, Noéról és Ábrahámról. Miért voltak ők hősök? A tetteik miatt? Nem! A hitük miatt. Luther istenkáromlásnak nevezte, ha „a cselekedeteink alkotnak minket, vagy mi a tetteink termékei vagyunk, és ezzel mi válunk önmagunk Istenévé, teremtőjévé és létrehozójává." A hit hősei bizalomról és meggyőződésről tettek tanúbizonyságot. Istenben való bizalomról és az Ő jóakaratáról való meggyőződésről. A saját cselekedeteiktől szabaddá vált emberként Isten által adott, új, „szabad cselekedetekre" voltak képesek. Ezzel új dimenziót nyitottak meg saját maguk, családjuk, népük, és az egész emberiség előtt. Csak így tudunk új utakat megnyitni ma is.

Hová vezet minket a hitünk által megnyitott, új élet? Isten Országába – amely Jézus szavai szerint – bennünk van (Lk 17,21). Ahogyan Pál apostol mondja az egyik mai igénkben: „üdvözülni fog az egész Izráel" mert „eljön Sionból a Megváltó, eltávolítja a hitetlenséget Jákób házából". Ennek a reménységében, ennek a bizalmában és az erről való meggyőződésben éljünk. Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Te látod a mi szorongattatásunkat és nyomorúságunkat. Hozzád kiáltunk, hogy adj nekünk reménységet ezekben a nehéz hónapokban. Hozzád kiáltunk, hogy adj nekünk bizalmat a Te megváltó kegyelmedben. Hozzád kiáltunk, hogy adj nekünk meggyőződést, hogy lássunk Téged és a Te Utadat – amely egyedül az út, az igazság és az élet. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 13. vasárnap, 2023. szeptember 3., MEÖT – Legyél Teljes a Krisztusban!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Jelenések könyve 3. fejezetének az elsőtől a 6. verséig a következőképpen: „A szárdiszi gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az, akinél az Isten hét lelke és a hét csillag van: Tudok cselekedeteidről, hogy az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy. Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak, mert nem találtam cselekedeteidet teljesnek az én Istenem előtt. Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg! Ha tehát nem ébredsz fel, eljövök, mint a tolvaj, és nem tudod, melyik órában jövök el hozzád. De vannak nálad néhányan Szárdiszban, akik nem szennyezték be a ruhájukat, és fehér ruhában fognak járni velem együtt, mert méltók rá. Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törlöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevéről az én Atyám előtt

és angyalai előtt. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek!" Urunk, olyan sokszor áltatjuk magunkat azzal, hogy jó keresztyének vagyunk, pedig a szívünk üres. Töltsd be szívünket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Szoktak-e a nyári szünetben tervek eszetekbe jutni arra, hogy majd ősszel mit is fogtok tenni, mit is fogtok máshogy, jobban tenni? Ha igen (de akkor is, ha nem…) elérkezett az idő: most kell valóra váltani a terveket. Mi a legfontosabb tervünk? Ha ez most körkérdés lenne, akkor biztos annyiféle válasz lenne erre, ahányan most itt vagyunk… Pedig – higgyétek el – erre a kérdésre *egyetlen* jó válasz van csak. **A mi legfontosabb tervünk ugyanaz, mint ami a Mennyei Atya legfontosabb terve volt velünk – már jóval azelőtt, hogy megteremtett volna bennünket: hogy együtt legyünk Vele az örök életben.** (*Emlékezhettek, erről szólt a múlt vasárnapi igehirdetés. Akik nem tudtak eljönni a csendesnapra, azok hallgassák meg a YouTube-on.*) Az oltár előtti igében a törvénytudó is ezt kérdezte Jézustól: Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet? Mi volt válasz? A Nagy Parancsolat: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből, és felebarátodat, mint tenmagadat." (Lk 10,27)

Mi történik akkor, ha a Nagy Parancsolatot megtartva élünk? Ahogyan a mai igeszakaszunkban **Jézus maga mondja: fehér ruhában fogunk járni *Vele együtt*** (Jel 3,4b), mert méltók leszünk rá. A fehér ruha a tisztaság, a bűntől való mentesség jelképe. Nemcsak a Jelenések könyvében, hanem már végig az Ószövetségben is. Már az áldozati állatnak is hibamentesnek kellett lennie a zsidó szertartásrend szerint. (Ebből a hibamentességre törekvésből alakult ki a kóser étkezés mai hagyománya.) A hiba ugyanis olyan piszokfolt, amely a tisztaságot (amely megint csak az Ószövetség egyik alapkategóriája volt) elrontja – ugyanúgy, mint a fehér ruhán. Nem véletlen tehát, hogy Jézust szinte minden ábrázolás hófehér ruhában ábrázolja. Az sem véletlen, hogy Jézus földi helytartója, a pápa szintén talpig fehérben jár.

Mit jelent az, ha valaki fehér ruhában Jézussal együtt jár? Azt hogy a cselekedeteit teljesnek találta Jézus az Isten előtt. Tehát *valóban* teljes szívéből, valóban teljes lelkéből és teljes elméjéből szerette Istent – és ebből már minden más, így a felebarát valódi szeretete is következett.

A cselekedetek teljessége kétszeresen is többet jelent az eredeti görög szövegben, mint a magyarban. Első ugrás: a cselekedet nemcsak tevékenység, tett, hanem a cselekvő ember teljes személyisége, egész lénye. Második ugrás: a teljesség nemcsak már olyan sokat jelent, mint ami teljes, hanem a Mindenség egészét, azaz Krisztus Teljességét. Azaz Jézus nem kevesebbet kér itt a szárdiszi gyülekezettől – és tőlünk: tőled és tőlem is, hogy váljunk Hozzá hasonlóvá, **öltözzük fel a Krisztust magát a mi fehér ruhánk gyanánt, és vegyük észre, hogy létezhet olyan emberi élet, ahol a Krisztus cselekszik az emberben**. EZT jelenti az, hogy együtt fogunk járni a Krisztussal a fehér ruhában a cselekedetek teljességében. Nem úgy járunk vele együtt, hogy Ő megy – ott, valahol, nagyon elöl – mi meg bóklászunk szerteszét… Hanem úgy járunk vele együtt a fehér ruhában, hogy a fehér ruha, ami rajtunk és bennünk van – az *a Krisztus saját maga*. **Legyünk tehát Teljesek a Krisztusban! Erre szól Urunk meghívása a mai igében is.**

Nem egyszerű kérés ez… Önmagunktól, pusztán emberi elhatározásból képtelenség így élni. **Mi is sokszor úgy megyünk el a szenvedő mellett, mint a pap, vagy a lévita.** Nem véletlen, hogy az ősi egyház is már Jézust *magát* ismerte fel az irgalmas samaritánusban – ahogyan az énekünkben is énekeltük.

Szárdisz nagyvilági hely volt. Az a mesés kincsekkel rendelkező Krőzus király alapította, aki az első ezüst és aranypénzeket verette. A nagy gazdagság elkábította Szárdiszt és királyát, Krőzust. Amikor Delphoi-ben megjósolták Krőzusnak, hogy „ha megtámadod a perzsákat, akkor egy nagy birodalom össze fog omolni", akkor ebből nyilvánvaló volt Krőzus számára, hogy az összeomló nagy birodalom a perzsák lesznek. Pedig a jóslatban az ő *saját* birodalmáról volt szó… Szárdisz az egyik oldalán olyan meredek sziklára épült, hogy még védeni sem védték onnan, hiszen be-ve-he-tet-len. Aztán leesett az egyik szárdiszi katona sisakja, ahogyan lehajolt a várfalon. Lemászott érte, majd visszamászott vele. Látta ezt az egyik ostromló perzsa. Nocsak! Ezen a sziklafalon mászkálni lehet??? A következő holdfényes éjjel felmászott. Utána sokan. Szárdisz – elesett.

A szárdiszi gyülekezet is ilyen magabiztos, „én aztán mindent megtettem", „én aztán méltó vagyok mindenre" lehetett. Miből gondolhatjuk? 1960-ban Szárdiszban találták meg az ókori világ legnagyobb zsinagógáját. A zsinagógai elöljárókból legalább nyolcan a városi tanács tagjai voltak. Az óriási gazdagság nemcsak a várost, hanem – azon belül – a gyülekezetet is jellemezte. „Megépítettem a legnagyobb zsinagógát, amit csak lehetett. Mit akartok még?"

Jézus paradox, de rendkívül találó módon éppen ezt a gazdagságot teszi azonossá a bűnnel. Hogyan? Szárdisz gazdagsága nagyrészt abból származott, hogy itt találták fel a gyapjúfestést. Tonnaszámra érkezett meg a hófehér gyapjú → amelyet Szárdiszból mindenféle színre befestve küldtek tovább. Hová lett a fehér ruha? Hová lett a bűnmentesség? A saját kezükkel tüntették el… Ebből volt minden vagyonuk! Ezért telitalálat szárdiszra konkrétan is a „Járj fehér ruhában!" felszólítás.

A fehér ruha nyilván csak egy hasonlat. **Nem a gyapjúfestés volt a szárdisziak bűne, hanem az, hogy képmutatóak voltak. Azt hitték, hogy élnek** (az eredeti görög kifejezéssel: örök életet élnek), **pedig csak biológiailag éltek – de a szó valódi és végleges értelmében már a legtöbben közülük – halottak voltak**. **Milyen sokatmondó, hogy attól jött az „élsz – pedig halott vagy" figyelmeztetés, aki meghalt, de íme: él!**

Milyen sokféle módon lehet látszólag „jó kereszténynek" lenni! Pedig a sürgés-forgás, az üres aktivizmus – önmagában még nem hit. Márta hasznos asszony volt, fontos is volt, amit tett, mégis Mária választotta a jó részt, aki Jézus lábához ült, és hallgatta (Lk 10,38-42). Jézus hallgatása *után* kell nekilátni a munkának – akkor már végső értelemmel, céllal, és kettőzött erővel. A múlt dicsőségének a felemlegetése (vagy a jövő dicsőségének a precíz tervezgetése…) – önmagában még nem hit. Az anyagiak hajszolása – nem hit. Az, hogy együtt maradunk a gyerek kedvéért – de közben csendben gyűlöljük egymást – nem hit. Az „én jó keresztény vagyok, engem nem fog meg senki teológiai kérdésekben" – nem hit. A siker – nem hit. Hiába viszek mindig valamit az oltárra (építek óriási zsinagógát, segítem a gyülekezetet) – ha haza nem viszek soha semmit magammal az igehirdetésből. No persze, ha fordítva van: sok mindent hazaviszek magammal az igehirdetésből – de soha nem indít engem arra, hogy meghalljam a jerikói utas nyögését, és mindig elmegyek mellette – az sem ér semmit. **A hit cselekedetek nélkül halott. De a cselekedetek hit nélkül is halottak.** Van nyüzsgés egy tetemben is…

Urunk keresztáldozatának hála, az óember, Ádám mellett él bennünk az újember, Jézus is. Szárdisz neve maradékot jelent. Kétféle módon is. Az egyik jelentés az elmenekülő, pusztuló maradék – ők az élőhalottak. De létezik a másik jelentés is – a helyreállított, az épülő maradék. Ez *az* a maradék, aki fehér ruhában jár, aki úgy kapta Isten igéjét,

ahogyan a mai igeszakaszunk eredeti görög szövege írja: perfektumban, tehát visszacsinálhatatlan, befejezett módon. **Ez az a maradék, aki bekötözi a sebeket, a fogadóba viszi a sebesültet, és pénzt hagy ott a gondozására. Ez az a maradék, aki nem *még* Isten népéhez tartozik, hanem *már* Isten népéhez tartozik.**

Hogy mennyire így van ez, arról hadd meséljek egy történetet. Teológus hallgatóként Lucfalván jártam. Még ma is érződik Széll Bulcsú lelkész úr hatása, aki alatt életre kelt az egész gyülekezet. Odament egy honismereti tábor az egyik nyáron hozzá. Jöttünk beszélgetni, mert hallottuk, hogy itt még van egyház. Mire Széll Bulcsú: nem jól mondja tanár úr, itt nem *még van* egyház, itt *már van* egyház. És igaza volt. Széll Bulcsú már évtizedek óta nem ott szolgál. Ma már rég nyugdíjban van. De Lucfalván egyház – ma is van. Sőt: nő.

Legyél hát Teljes a Krisztusban! Tőle való ajándékként, kegyelemből, ingyen. **Aki Teljessé válik a Krisztusban** (mert kéri, mert elfogadja)**, aki győz – azt Urunk fehér ruhába öltözteti.** Ahogyan a jövő vasárnap hallani fogjuk: aki győz – az nem a test szerint él, hanem a Lélek szerint (Róm 8,9). Ezt mondja Urunk: „Aki győz – azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és ott marad örökké, felírom rá az én Istenem nevét" (Jel 3,16). Kérjük hát, hogy lehessünk Teljessé a Krisztusban, és mondjuk hálával a mai bevezető zsoltárunk szavait: **„Én mindenkor veled vagyok, Uram, megragadtad jobb kezemet. Tanácsoddal vezetsz, Istenem, és végül dicsőségedbe fogadsz be engem. Testem és szívem elsorvadhat, de szívem kősziklája te vagy örökké, Istenem." *Legyen így* az egész tanévben! *Így lesz* az egész tanévben. Halleluja! Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 13. vasárnap, 2025. szeptember 14. MEÖT *(tanévnyitó istentisztelet)* **– Miért nem a történet vége Kain?**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve 4. fejezetének az elsőtől a 16. verseiben a következőképpen: „Azután Ádám a feleségével, Évával hált, aki teherbe esett, megszülte Kaint, és azt mondta: Fiút kaptam az Úrtól! Majd újból szült: annak testvérét, Ábelt. Ábel juhpásztor lett, Kain pedig földművelő. Egy idő múlva Kain áldozatot vitt az Úrnak a föld terméséből. Ábel is vitt elsőszülött bárányaiból, azok kövérjéből. Az Úr rátekintett Ábelre és áldozatára, de Kainra és áldozatára nem tekintett. Kain emiatt nagy haragra gerjedt, és lehorgasztotta a fejét. Ekkor azt kérdezte Kaintól az Úr: Miért gerjedtél haragra, és miért horgasztod le a fejed? Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta! Ezután azt mondta Kain a testvérének, Ábelnek: Menjünk ki a mezőre! Amikor a mezőn voltak, rátámadt Kain a testvérére, Ábelre, és -- meggyilkolta. -- Akkor az Úr megkérdezte Kaintól: Hol van Ábel, a testvéred? Kain ezt felelte: Nem tudom! Hát őrzője vagyok én a testvéremnek? De az Úr így szólt: Mit tettél? Testvéred kiontott vére hozzám kiált a földből! Most azért légy átkozott, kitaszítva arról a földről, amely megnyitotta a száját, hogy befogadja testvéred vérét, amelyet kiontottál! Ha a földet műveled, többé ne adja neked termőerejét! Bujdosó és kóborló légy a földön! Ekkor Kain azt mondta az Úrnak: Nagyobb a büntetésem, semhogy elhordozhatnám. Íme, elűztél ma erről a termékeny vidékről, és el kell rejtőznöm színed elől. Bujdosó és kóborló lettem a földön, és meggyilkolhat bárki, aki rám talál. De az Úr azt felelte neki: Nem úgy lesz! Ha valaki meggyilkolja Kaint, hétszeresen kell bűnhődnie. Ezért jelet tett az Úr Kainra, hogy senki se üsse agyon, ha rátalál. Ezután elment Kain az Úr színe elől, és letelepedett Nód földjén, Édentől keletre." Urunk, megvalljuk Neked, hogy sokszor mi is irigységgel nézünk másokra. Sokszor bennünk is gerjednek gonosz indulatok. Hozzád fordulunk mégis: nincs más reménységünk. Az Úr Jézus

Krisztusért kérünk, emelj ki minket mindebből, és engedd, hogy téged kövessünk ebben az új tanévben. Ámen.

Kedves Testvéreim! Bepánikoltam, amikor először elolvastam a mai igét. Tényleg azzal az üzenettel foglak lebunkózni titeket egy tanév-nyitón, hogy „**meg fogod ölni a testvéredet, és utána bujdosó leszel egész életedben?**" Így elkezdeni egy tanévet – *különösen orvosoknak…* – hát ez aztán csuda jó… DE: kisvártatva rádöbbentem, hogy VAN megoldás! Gyönyörű lesz a tanévnyitónk ma. MI a megoldás? Itt VAN – az oltár közepén. Jézus vére az. **Miért megoldás Kain gyilkosságára Jézus vére?** Az igehirdetés végére ez is kiderül.

Kain neve nyereséget jelent. Ábel neve pedig semmiséget. Ne kérdezzük, hogy hogyan is juthatott eszébe Éva ősanyánknak ez a fantasztikusan jó névadás... Inkább gondoljunk bele Ádámék egy családi jelenetébe. **Éva kiszól a két játszadozó kölyöknek: „Nyereség! Semmiség! Gyertek be! Kész az ebéd!"** És ez ugyanígy ismétlődött – minden nap… Többször... Mit gondoltok? **Kinek juthatott eszébe megölni a testvérét?** Kainnak, az elsőszülöttnek, a nyereségnek? Egy nagy fenét! **Ábelnek**: „*Dögöljön meg ez a pökhendi barom. Hogy az anyámról ne is beszéljünk, a hülye névadásával…*" DE: **Ábel nem ölt meg senkit. Ábel tűrt, és hallgatott.**

Aztán – *valószínűleg* – kevés lett a termés. (*Ne feledjük: már nem a Paradicsomban vagyunk. Onnan, a bűneset után Isten kiűzette Ádámékat még Kain és Ábel megszületése előtt.*) Ekkor juthatott az eszébe Kainnak, hogy áldozatot kellene bemutatni az Úrnak. Ábel is követte. Csakhogy… Ábel a bárányok elsőszülöttjét vitte az Úrnak, és abból is a legértékesebb részt, a kövérjét. Káin esetében azonban erről szó sem volt. Kain nem az első termés legjavát (*résit* és *bikkur;* 2Móz 23,19) vitte az Úrnak, hanem csak úgy odavitt valamit a termésből (*peri*). „*Én vagyok az elsőszülött, én vagyok az ötletgazda, és különben is: én vagyok a nyereség. Örüljön az Úr, hogy áldozatot kap tőlem.*" **DE: Isten nem így gondolta...** Ahogyan a Zsidókhoz írt levél fogalmaz: „Hit által ajánlott fel Ábel értékesebb áldozatot Istennek, mint Kain, és hit által nyert bizonyságot arról, hogy ő igaz, mert Isten bizonyságot tett áldozati ajándékairól" (11,4). Luther ezt úgy fogalmazta meg, hogy csak a kegyelem által reménykedhetett Ábel abban, hogy az ő áldozatát is elfogadja az Úr, mert nem ő volt az elsőszülött. Ábel volt a semmiség. Mégis. A semmiség áldozata lett az érték. Kain neve ebben a fejezetben 14-szer jelenik meg. Ez éppen kétszer annyi, mint az a 7, ahányszor Ábel neve szerepel. Csakhogy a 7 a szent szám. A 14 pedig nem szent szám. Hiába kétszer annyi, mint a 7…

Isten bizonyságot tett Ábel ajándékairól. Ábel bárányainak a száma – *valószínűleg* – nőtt, Kain termése meg – nem nőtt. **Erre Kain berágott Istenre**. „*Dögöljön meg ez a szemét. Hát nem látja, hogy én vagyok az első? Hát nem látja, hogy én vagyok a nyereség? Hát vak ez az Isten? És még ennek mutattam én be áldozatot…*" **ITT szólalt meg az Úr. Nem Ábelhez beszélt. Kainhoz. Isten adott Kainnak egy új esélyt**. „*Ha uralkodsz magadon, akkor te leszel tényleg az első!*" Mire Kain: „*Még ez a barom leckéztet engem? Hát van pofája? Azok után, amit velem tett? Legalább egy bocsánatkéréssel kezdte volna…*" Kain Istent akarta elpusztítani... – de csak az öccsét tudta... (*Kedves Testvéreim! Nézzünk itt magunkba… Hányszor töltjük ki mi is a haragunkat a rohadék vizsgáztató, a minket otthagyó szemét partnerünk, vagy éppen a szüleink – HELYETT: egy jó nagy rúgással egy tárgyba, egy háziállatba, vagy éppen: az öcsénkbe… Mikor mi van éppen kéznél…*) Ábel – *aki amúgy is mindig csak hallgat* – kéznél volt...

Évát még rá kellett beszélni a bűnre. Kaint már nem lehetett lebeszélni a bűnről. A bűnesetben az ember és Isten kapcsolata romlott meg. Kain-nál már az ember és ember kapcsolata is romlottá vált. **Kain** – *előre megfontolt szándékkal* – **megölte Ábelt**.

És Istennek újra meg kellett szólalnia. Ugyanúgy, mint a bűneset után. Ugyanazt a két kérdést kellett Istennek feltennie megint, mint korábban Ádámnak és Évának (1Móz 3,9.13). HOL? MIT tettél? (1Móz 4,9.10) **Kain még itt is megtérhetett volna.** Bűnét felismerve, bocsánatért esedezhetett volna az Úrhoz. **DE: nem tette...** Kain pökhendi választ adott: "Hát pásztorolom-e én az öcsémet, a pásztort?" Kain viccnek nézte a bűnt. És Kain hülyének nézte Istent. Azt gondolta, hogy Isten tényleg azért kérdi, hogy hol van az (*általa feltételezhetően elrejtett hullájú*) öccse, mert nem tudja. Kain nem tanult az apja példájából semmit... Már az elrejtőzött Ádámtól sem azért kérdezte Isten, hogy hol van, mert nem tudta volna… Kain csak akkor döbbent rá a helyzetére, amikor Isten megátkozta. Kain saját maga gyilkolhatott ugyan, de magára nézve már elviselhetetlennek tartotta, hogy vele ez valaha is megessen… -- Itt szól közbe Berci: "*Hülye ez a Kain. Ugyan ki ölné meg őt? Hát nem maradt már senki az apján kívül, mert az Ábelt már megölte.*" Bercikém! De jó, hogy itt vagy! Hiányoztak a kérdéseid a nyáron... Valóban: a történet itt is megmutatja, hogy az őstörténet (*azaz Mózes első könyve első 11 fejezete*) mindegyik része típustörténet. Azaz nem egy konkrét helyzetet ír le, hanem egy általános helyzetet szimbolizál. Ezért vannak nők, akiktől Kainnak majd utódai lesznek, és ezért ölheti meg mégis valaki Kaint.

Kain itt már azt is felpanaszolja Istennek, hogy el kell rejtőznie Isten színe elől… (1Móz 4,14b). Úgy tűnik, hogy a végére valami elkezdett derengeni Kain fejében az apja által mesélt történetekből, hogy elrejtőzni Isten színe elől nem igazán nyerő… **És Isten** – *mihelyt az első, apró mondatfoszlányát látta a megbánásnak* – **ismét és megint megkönyörült Kain-on**. "**Nem úgy lesz!"** – mondta Isten (1Móz 3,15). Isten jele nem szégyenbélyeg volt. Isten jele az Isteni oltalom jele volt. És Kain elment Nód földjére, ami a bujdosás földjét jelenti.

Kedves Testvéreim! Itt van a történet vége. Hát nem egy happy end... –
Miben reménykedhetünk mi ezek után? Miért lesz ez az egész tanév MÉGIS szép? Mert VELÜNK VAN Jézus. ITT, az oltár közepén. És minden nap, a világ végezetéig (Mt 28,20).

Ábel végig néma maradt az egész történet során. Ábel pontosan ugyanolyan néma volt, mint a mi Urunk, Jézus, akiről így jövendölt Ézsaiás: „Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját” (Ézs 53,7). Ábel ugyan nem beszélt, de **Ábel kiontott vére Istenhez kiáltott** (1Móz 4,10b). Ahogyan a Zsidókhoz írt levél ezt megfogalmazta: **Ábel a „hite által még a HOLTA UTÁN is beszélt”** (Zsid 11,4b).

ITT érkeztünk el ahhoz a megoldáshoz, amit megígértem nektek az igehirdetés elején. **Mi** ugyanis (*ahogyan a Zsidókhoz írt levél mondja*) **reménységgel eltelve járulhatunk az új szövetség meghirdetőjéhez, Jézushoz, mert Jézus vére** *[oltárra mutatás]* **„HATALMASABBAN beszél, mint Ábel vére”**. (Zsid 12,24). Mert Jézus a saját vérével *[oltárra mutatás]* „**ELTÖRÖLTE a követeléseivel minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, és ELTÁVOLÍTOTTA azt az útból, odaszegezve a keresztfára**” (Kol 2,14). Kedves Testvéreim! **A kereszten minden töredelemmel megbánt bűnünk – mögöttünk maradt. Bátran indulhatunk el tehát az új tanévbe**.

A legjavát fogjuk adni az életünkből Istennek – és nem csak azt, ami éppen jut. Óriási hálával – *és nem duzzogással* – fogadjuk, ha Isten minket figyelmeztet, és ad egy újabb esélyt. Szeretni fogjuk a testvéreinket – és nem megölni. És akkor igaz lesz ránk az oltár előtti ige: azért, mert szeretjük a mi Urunkat Istenünket, teljes szívünkből, teljes erőnkből és teljes elménkből, szeretni fogjuk a felebarátunkat is, mint saját magunkat (Lk 10,27). És együtt kiálthatunk fel a zsoltárossal mi is: Én mindenkor veled vagyok, Uram, megragadtad jobb kezemet. Tanácsoddal vezetsz, Istenem, és végül dicsőségedbe fogadsz be engem. Testem és szívem elsorvadhat, de szívem kősziklája Te vagy örökké, Istenem! **Ezzel a gyönyörű reménységgel és békességgel induljunk el az új tanévbe. Halleluja! Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnap, 2022. szeptember 18. MEÖT *(az első egyetemi lelkészi istentiszteletem)* **– Az igazi király**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az mai igét, amelyet megírva találunk Sámuel első könyve 24. fejezetének a 9. versétől a 12. valamint a 17. versétől a 21. verséig, a következőképpen: „Ezután Dávid is fölkelt, kiment a barlangból, és Saul után kiáltott: Uram, királyom! Saul ekkor hátratekintett, Dávid pedig arccal a földig hajolt, és leborult előtte. Akkor ezt mondta Dávid Saulnak: Miért hallgatsz olyanok szavára, akik azt állítják, hogy Dávid a vesztedre tör?! Hiszen most a saját szemeddel láthattad, hogy kezembe adott az ÚR a barlangban. Mondták is, hogy öljelek meg. De én megszántalak, és ezt mondtam: Nem emelek kezet az én uramra, mert az ÚR fölkentje ő. Nézd csak, atyám, itt van a köpenyed sarka a kezemben. Amikor levágtam a köpenyed sarkát, nem gyilkoltalak meg. Értsd meg ebből, és lásd be, hogy nem akarok semmi rosszat vagy hűtlenséget elkövetni ellened, és nem vétkeztem ellened, bár te a vesztemre törsz, hogy elvedd az életemet. Miután Dávid mindezeket elmondta Saulnak, megkérdezte Saul: A te hangod ez, Dávid fiam? És Saul hangosan sírni kezdett. Azután ezt mondta Dávidnak: Te igazabb vagy nálam, mert te jól bántál velem, bár én rosszul bántam veled. Te most tudtomra adtad, milyen jót tettél velem: az ÚR a kezedbe adott, és mégsem öltél meg. Ha valaki rátalál ellenségére, sértetlenül bocsátja-e útjára? Jóval fizessen neked az ÚR azért, amit ma tettél velem! Mert magam is tudom, hogy te biztosan király leszel, és te teszed majd Izráel királyságát maradandóvá.” Urunk: életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ezután… így kezdődik igénk, amelyben egy történet közepébe érkezünk. Mi után? Ki volt Saul? Ki volt Dávid? Hogyan kerül mindez Sámuel első könyvébe? Ki volt Sámuel? Kezdjük a válaszokat Sámuellel. Sámuel, aki nem közvetlen szereplője az igeszakasznak, Izráel nagy prófétája volt. Látónak hívták a prófétákat abban a korban. Saul Izráel első királya volt. Sámuel prófétának Isten akarata ellen kellett őt királlyá tennie. Saul előtt Izráelnek bírái voltak. (A bíró, ritkábban: bírák, feladata a bíráskodás és a háború vezetése volt.) Isten volt a király. Sámuel fiai, Jóél és Abijjá voltak Izráel utolsó bírái, de megvesztegetést fogadtak el. Izráel vénjei ekkor elmentek Sámuelhez, és kértek királyt: olyant, mint amilyen a szomszéd népeknek van. (Igenám: de a szomszéd népek azonban mind pogányok voltak…) Sámuel elmagyarázta, hogy Isten a király. Ráadásul a király a népének az ellensége és sanyargatója lesz. Mégis királyt akartak. **Isten irgalmas volt, és adott egy első esélyt.** Beleegyezett, hogy legyen király. Isten kijelölte Sámuelnek királyként Sault. Sault végül sorshúzással választották meg. (A sorshúzást az Ószövetségben Isten akarata megnyilvánulásának tartották. És „mit tesz Isten...” a sorozatos sorshúzásokkal Saul jött ki királynak.) De: Saul nem vállalta a királyságot, elbújt. Ez volt Saul első nagy hibája. De Sault megkeresték. **Isten megint irgalmas volt. Adott egy második esélyt.** Saul sok győzelmet aratott. Itt jött Saul második nagy hibája. Saul azt hitte, hogy miatta van a győzelem. Ő a

király, és nem Isten, Saul pedig nem Isten akaratának, hanem a saját akaratának a megtestesítője. (Figyeljük meg Sámuel prófétát: a saját fiait váltotta le Saul királlyá kenésével! Teljesítette Isten akaratát.) Saul elbízta magát. Nem kérte és nem követte Isten szavát. – Ekkor Sámuel Isten parancsára Dávidot kente fel királynak. Dávid Saul udvarába került a lantjátéka miatt. (Sault gonosz szellem gyötörte, ezért volt szüksége lantzenére.) Ezután győzte le Dávid *(no kit?)* Góliátot. Nem a saját erejével, hanem Istenben bízva, tőle kérve segítséget. Dávid (Saullal ellentétben) ezután sem bízta el magát. Végig Isten akaratát teljesítette: Istenhez szólva, őt kérve (lásd zsoltárok). Dávid sikeres hadvezér lett. Saul féltékeny lett, és Dávid életére tört. – Most már megértettük, hogy ki volt Sámuel, Saul és Dávid.

Mi a mai igeszakasz történetének a közvetlen előzménye? Saul a szükségét végzi a barlangban. Mit tesz Isten? :) Pont abban a barlangba megy be Saul a szükségét végezni, ahol az általa keresett Dávid rejtőzik az embereivel (lásd 57 és 142 zsoltárok). (Jártam a Szentföldön: elképesztően sok barlang van ott…) Dávid levágja Saul köpenye sarkát, majd visszaadja neki. (Ez nem olyan sztori, mint az lenne, hogy: „Bocsánat kisasszony, nem Ön ejtette el véletlenül ezt a zsebkendőt?" Mire a válasz: „Ó, igen. Tudja, ez volt éppen a harmadik zsebkendő, amit véletlenül az Ön lába elé ejtettem. Volna szíves visszamenni, és elhozni a másik kettőt is?") Izráelben az átlagembernek a felsőruhája az egyetlen ruhája volt. Az Ószövetségben csak az számított valaminek, ami sértetlen volt. Csak sértetlen, hibamentes állat, sértetlen ember mehetett Isten elé. Azaz a levágott köpenyű felsőruha már nem sértetlen felsőruha. A király felsőruhája a hatalmát jelképezte (nemcsak Izráelben: gondoljunk csak Szent István király koronázási palástjára). Azaz a Dávid által levágott köpenysarok Saul királyságának a szimbolikus végét jelképezte.

Az igeszakaszunkban egyfelől: Saul meghalhatna. Dávidot erre bíztatják emberei. DE: az igeszakasz első üzenete: **Isten megint irgalmas. Ad egy harmadik esélyt.** Hogyan? Dávid által, aki megérzi Isten akaratát. Dávid nem öli meg a felkent királyt. Pedig már ő a felkent király – és nem Saul... És minden embere is ezt tanácsolja neki. Az igeszakaszunkban másfelől Dávid Saul kezére adja magát. Ez nem kis dolog, hiszen Saul megölhetné Dávidot. DE: az igeszakasz második üzenete: Dávid Istenben bízik. Nem a saját ítéletében. Isten fog ítélni. Saul felett is, és Dávid felett is. És mi lesz ennek az eredménye? Dávid meghal? Nem! Dávid nagylelkűsége Saulban megrendülést kelt. A nagylelkűség nagylelkűséget szül. Saul sírni kezd. Nem teheti meg, hogy megölje Dávidot. Noha tehetné. Mit gondolunk, Saul észbe kap a harmadik esély után, és megbékél Dáviddal? Netán átadja neki a hatalmat? Nem... Saul tovább üldözi Dávidot. *És Saul később Dávidtól kap egy negyedik esélyt...* De Saul a negyedik esély után sem tér észhez. Saul csatái a végén sikertelenné válnak. Saul öngyilkos lesz egy vesztes csata és súlyos sebesülés után: a saját kardjába dől, mert már a fegyverhordozója sem öli meg a parancsára. Holttestét megalázzák. Dávid méltó módon eltemeti, megsiratja, és meggyászolja. Eddig tartott Saulnak, Izráel első királyának az ószövetségi története.

Mit mond mindez nekünk a saját életünkben? Egyik oldal, Saul: a saját akarat Isten elé helyezése. Mi tudjuk! Mi megtehetjük! A hatalmunkban áll. Az igazság: lesznek helyzetek, amikor egyedül maradunk – hiába vagyunk akár király. (A szükségét a királynak is végeznie kell, ahol védtelen…) **Másik oldal, Dávid:** már a következő király volt, mire Saul szolgája lett. Sokáig nem mondta ezt el senkinek.
1. Tudunk-e mi is ilyen alázatosak lenni, mint Dávid? Tudjuk-e a saját akaratunkat Isten akarata alá rendelni?
2. Ki merjük-e szolgáltatni saját magunkat, az egész életünket Istennek? Le tudjuk-e tenni az életünket az Ő kezébe?

3. Tudjuk-e a róluk szóló igazságot másoknak elmondani, és szembesíteni őket saját magukkal? Tudjuk-e a saját sorsunkat Istenre bízva, nagylelkűen, tisztelettel tenni mindezt?
4. Tudunk-e megbocsátani? (Az Úrtól tanult imádság és benne a „miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek" a liturgiában nem véletlenül van az úrvacsora előtt – hogy ilyen megbocsátott szívvel járuljunk az Úr asztalához.)
5. Tudjuk-e elhagyni a bosszúállást? („Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat jóval"; Róm 12,21.)
6. Felismerjük-e Isten akaratát és idejét? Kérjük-e ezt Istentől? Dávid nem öli meg Sault, mert tiszteli Isten akaratát, és tudja, hogy akkor és úgy fog Saul halála bekövetkezni, ahogyan azt majd Isten elrendeli. A mi időnk nem Isten ideje, még akkor sem, ha az irány azonos. Ami Isten fennhatósága alá tartozik (az ember születése, halála, a király felkenése, stb.) azt nem lehet onnan kivenni. Isten akaratát kell elkérni életünk egész során. A bevezető, Introitus zsoltárban azt imádkoztuk, hogy „boldog az, akinek ereje te vagy Istenem, akinek szívében a te útjaid vannak". Dávid szívében Isten útja volt. Istentől azt kértük a Kollekta imádságban, hogy „a tetszése szerint éljünk". Dávid Isten tetszése szerint élt.

Foglaljuk össze a mai ige eddigi két üzenetét. Első üzenet, Saul oldala: Isten végtelenül irgalmas, ad Saulnak és Izráelnek első, második, harmadik, sőt negyedik esélyt. Második üzenet, Dávid oldala: bízzuk Istenre magunkat. Merjük elé tenni az életünket. És meglátjuk: a nagylelkűség nagylelkűséget szül.

Az igeszakaszunk végén van a harmadik, és a legfontosabb üzenet. Saul a mai igeszakaszunk végén ezt mondja Dávidnak: „Mert magam is tudom, hogy te biztosan király leszel, és te teszed majd Izráel királyságát maradandóvá." Dávid valóban nagy királya lett Izráelnek. Dávid bűnös ember volt ugyan (lásd pl. Betsabé ismert története), de végig Isten előtt élt (bizonyságok erre a zsoltárok). Dávid azonban az igazi királynak csak az előképe volt. Az igazi király, aki a mi mindannyiunk életét maradandóvá teszi, Dávid leszármazottja lett: Jézus Krisztus. A 2019-es szentföldi zarándokutamon nagyon szimbolikus volt, hogy a Felső szoba, a Cönákulum, ahol az Utolsó Vacsora és a Szentlélek pünkösdi kiáradása is megtörtént, Dávid feltételezett sírja felett helyezkedik el. Az igazi király az a Jézus, aki Dávid sírja felett, a Cönákulumban adta az utolsó vacsorában, és egy nappal később, nagypénteken a kereszten saját magát nekünk és értünk.

Kérjük Jézust, hogy lehessünk Jézus-hordozók! Támadjon Jézussal megbocsátás, a nagylelkűség bátorsága, és ellenségeink szeretete a mi szívünkben! Adja meg Urunk, az igazi király, az Ő országát nekünk, amely nem e világból való, hanem az örök élet. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnap, 2023. szeptember 10. MEÖT – A Lélek szerint élve az örök életben

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol Rómaiakhoz írott levele 8. fejezetének az 5.-től a 8. verséig a következőképpen: „Mert akik test szerint élnek, a test dolgaira törekszenek, akik pedig Lélek szerint, a Lélek dolgaira. A test törekvése halál, a Lélek törekvése pedig élet és békesség, minthogy a test törekvése ellenségeskedés Istennel, mert Isten törvényének nem engedelmeskedik, és nem is tud engedelmeskedni. Akik pedig test szerint élnek, nem lehetnek kedvesek Isten előtt. Ti azonban nem test szerint éltek, hanem Lélek szerint, ha Isten Lelke lakik bennetek. De akiben nincs Krisztus Lelke, az nem az övé. Ha pedig Krisztus bennetek van, bár a test halott a bűn miatt, a Lélek élet az igazság miatt. Ha pedig annak Lelke lakik bennetek, aki feltámasztotta Jézust a

halottak közül, akkor az, aki feltámasztotta Krisztus Jézust a halottak közül, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által." Urunk, mennyire elveszett emberek tudunk mi lenni. Tölts be bennünket szent Lelked erejével a Te igéd által! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ment-mendegélt egy parasztember a kocsijával a számára ismeretlen erdőben. Egyszer csak kiesett a kocsijának a kereke. Nyúlt a parasztember a zsebébe az imakönyvéért, hogy erőt merítsen. Hát azt meg – nem otthon hagyta! Erre így fohászkodott. „Uram! Nagy butaságot csináltam. Imakönyvem nélkül indultam el otthonról. Az emlékezetem meg olyan rövid, hogy egyetlen imát sem tudok elmondani könyv nélkül. Ezért a következőt fogom tenni. Elmondom, szép lassan, az ábécét ötször. Te Uram, aki minden imát ismersz, össze tudod rakni a betűkből azokat az imákat, amelyekre én nem emlékszem." A parasztember így is tett. Az Úr ekkor rámosolygott az angyalokra, és ezt mondta: „Figyelmezzetek! Az összes ima közül, amelyet ma hallottam, ez volt legszebb."

Kedves Testvéreim! Mi itt egy tanév eleji, a Szentlélek segítségét hívó, és az egyházi év erre a hetére rendelt hálaadó istentiszteletre jöttünk össze. Erre Pál apostol megfenyeget minket azzal, hogy – idézem: „a test törekvése halál" és „ellenségeskedés Istennel", „akik pedig test szerint élnek, nem lehetnek kedvesek Isten előtt". Én meg – elkezdem nektek mesélni a parasztembert az imakönyvével… Hát itt *mindenki* meg van zavarodva?

Rakjunk rendet. **Az igehirdetésben elsőként a hálaadásról fogok beszélni. Meg fogjuk érteni azt, hogy miért is lehet, sőt kell, a tanévet hálaadással kezdenünk. A második részben megértjük, hogy hogyan köti össze a Szentlélek a tanévkezdetet, Pál apostol igeszakaszát és a hálaadást. A harmadik részben pedig rádöbbenünk arra, hogy mennyi mindenért van okunk ujjongva hálát adni.**

Kezdjük tehát a hálaadással. Az oltár előtt felolvasott evangéliumi ige a tíz leprásról szólt. Érdemes visszagondolni a Lukács szerinti szövegre, annál is inkább, mert Lukács orvos volt, így különösen mély érzéke volt a betegekhez. **A tíz leprás mire a papokhoz odaért, megtisztult. Egyikük azonban meggyógyult. Mi lehet vajon a kettő között a különbség? Orvosilag? Valószínűleg semmi. A lényeg szempontjából? Minden. Miért? Mert a meggyógyult leprásnak nemcsak a teste, hanem a lelke is meggyógyult, és ő volt az *egyetlen*, aki visszament hálát adni Jézusnak, és dicsőíteni az Istent. Mi volt ennek az eredménye? Az örök élet. Ezt adta neki Jézus útravalónak, amikor elbocsátotta.**

Jákób a bátyja jogos bosszúja elől menekült, miután csellel ellopta a bátyjától az apai áldást. Menekülése közben ráesteledett. Jákóbnak egy követ a feje alá téve a puszta földön kellett aludnia. Isten ezt mondta neki álmában: „én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy" (1Móz 28,15a). Jákóbot felébredve a hálaadás töltötte el, és megígérte az Úrnak, hogy ezentúl tizedet ad neki mindenből.

Miért lehet bennünk hálaadás most, amikor éppen hogy elkezdtük (vagy még el sem kezdtük) **a sok ismeretlen helyzetet tartogató tanévet?** Miért lehet bennünk hálaadás most, amikor egy olyan évet kezdünk el, amely a tanéveink után a nagybetűs Életbe vezet be bennünket – ahol még több ismeretlen helyzet vár? **Mert Isten nekünk is azt mondja, amit Jákóbnak: „én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy". És mert Jézus ezt mondta: „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig"** (Mt 28,20b).

Így került ide a parasztember története is. Ismeretlen erdőben ment. Kiesett a kocsijának a kereke. Mi volt az első gondolata? Az elkeseredés? A dühöngés? Az, hogy: szálljunk le, és

csináljuk meg? Nem. Az imádság. – Otthon hagyta az imakönyvét. Mi volt a következő lépése? Az elkeseredés? A bűntudat? A „hát ez is csak velem történhet meg” önsajnálata? Nem. Az imádság folytatása. Mert a parasztember tudta, hogy Isten velünk van, és megőriz bennünket, akárhova megyünk. És a parasztember hálás volt ezért. Öt ábécé is kellett ahhoz, hogy a háláját kifejezze. Ezzel a biztos tudattal várjuk az elkövetkezendő évet. Hogy Urunk *velünk van* minden napon.

Miből látjuk Isten és Jézus jelenlétét az életünkben konkrétan? Mi következik a jelenlétükből? Most érkeztünk el a Szentlélekhez. Az előbb hívtuk őt: Jöjj égi szent láng, Szentlélek Isten! Örömhírem van kedves testvéreim: *a Szentlélek megérkezett*. *Itt van velünk*. Úgy, ahogyan a Mennyei Atya. Úgy, ahogyan Jézus. Mert ők, a Szentháromság, elválaszthatatlanok. Így kapcsolódik ide Pál apostol mai igéje: „Ti azonban nem test szerint éltek, hanem Lélek szerint.” (Róm 8,9a) A Lélek Pálnál nem nagylelkűség, hanem – a Szentlélek. A bennünket betöltő Szentlélek az evangélium *lényegéből* következik, azaz abból, hogy Jézus Krisztus a kereszten megváltott bennünket a test cselekedeteinek méltó következményétől, a kárhozattól. Ahogyan Pál írja a 8. fejezet kezdeteként: „Nincsen most már semmiféle kárhoztató ítélet azok ellen, akik Krisztus Jézusban vannak.” (Róm 8,1).

Mi egymagunk azonban, Isten, Jézus, a Szentlélek jelenléte és ima nélkül a bűn ellen védtelenek vagyunk. Ezért igaz az, hogy „a test törekvése halál” és „ellenségeskedés Istennel”. Káinnak ezt mondta Isten, amikor elkezdtek benne rossz érzések felgyűlni az öccse, Ábel ellen. „A bűn az ajtód előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta!” (1Móz 4,7b) Erre Káin kicsalta a mezőre az öccsét, Ábelt – és megölte… Ennyire tudunk mi saját magunk is uralkodni a bűnön, kedves testvéreim… Mikor? Ha egymagunk vagyunk. Mikor? Ha – a parasztemberrel ellentétben – nem jut eszünkbe az ima. Mikor? Ha nem tudatosul bennünk, hogy a keresztségünk óta a Szentlélek *itt él bennünk*. És nagy erővel segít bennünket. Ahogyan Pál írja a mai igeszakaszunk után „ha a Lélek által megölitek a test cselekedeteit, élni fogtok.” (Róm 8,13b).

Szent Ágoston ezt írta a Szentlélekben élő életünk megváltozott állapotáról: „Ahogyan a hó megolvad, már senki sem nevezheti hónak.” **Ahogyan a Szentlélek újjá szült bennünket a Krisztusban, ez látszani kezd a viselkedésünkön. Ekkor már senki sem hánytorgathatja fel korábbi bűneinket. Mert Krisztus megtisztított bennünket mindenből. Pontosan úgy, mint a leprásokat.**

Ha tudatában vagyunk annak, hogy megtisztultunk, ha hálaadás támad a szívünkben ezért az immár folyamatosan tiszta állapotért, akkor meg is gyógyultunk: élni fogunk. De nem ám olyan életet, mint korábban. Az eredeti görög szövegben a Pál apostol által említett élet nem a biológiai élet, a biosz, hanem az örök élet, a dzóé. Azaz **a Lélek szerint, a Krisztusban való lét – *örök életet* ajándékoz nekünk – már itt, e földön.**

Lehet, hogy volt olyan köztetek, aki egy kicsit elgondolkodott a szóhasználatokon. *Bennünk* van a Szentlélek és a Szentlélek*ben* élünk. *Össze-vissza beszélsz te itt, Péter. Most akkor ki van kiben? Én vagyok a Szentlélekben, vagy a Szentlélek van bennem?* Kedves Testvéreim! Mindegy. Azaz: mindkettő… Egymás mellett. A Krisztusban való életünk egyszerre jelenti azt, hogy mi Krisztus testének a részei vagyunk, és azt is, hogy bennünk van a Krisztus, a leggyönyörűségesebb példaként: az úrvacsorában. Ahogyan Urunk Lukács által lejegyzett mondatát: Isten Országa bennetek van, úgy is lehet fordítani, hogy Isten Országa közöttetek van, azaz éppenhogy ti vagytok benne Isten Országában. *Ti mind.* – Isten és a Szentháromság maga a Mindenség. Ilyen, egymást kizárónak látszó fogalompárok, mint a „kint/bent”,

„része/tartalmazza”, „oka/következménye”, „múltja/jövője” egybeolvadnak akkor, amikor a Mindenség felől nézzük őket. **Szemléljük így, a Mindenségben élve az életünket. Legyünk hálásak azért, hogy már itt, már most felülemelkedhetünk az *összes* olyan kínzó ellentmondáson, amelyek korlátossá teszik a földi létünket.**

Miért adhatunk hálát? Mindezért! Azért, hogy a Lélekben VAGYUNK. Folyamatos jelen időben, soha meg nem szűnően a Lélekben *vagyunk*. Meg *vagyunk* keresztelve az Atya, a Fiú és a Szentlélek által azaz: – *miénk a Lélek* – visszavonhatatlanul. Miért adhatunk hálát? **Azért, hogyha ránézünk a szomszédunkra – úgy nézhetünk rá, hogy – *övé is* a Lélek.** Miért adhatunk hálát? **Azért, hogy a mi életünkbe egy hatalmas, és minket mindennél jobban szerető erő irgalmas bezúdulását tapasztalhatjuk meg. Azért, hogy egy olyan helyzetben találjuk magunkat ezáltal, ami merőben új és hallatlanul más, mint a Jézus nélküli földi élet.** Miért adhatunk hálát? **Azért, hogy kegyelemnek ez az áradata békességet és örök életet ad nekünk. Így lehet nyelvünk Krisztus nyelvévé, kezünk Krisztus kezévé, egész életünk pedig az Ő szeretetének a hirdetőjévé. Erre van szükségünk nekünk és annak a világnak, amelyet Isten úgy szeretett, hogy egyszülött Fiát adta érte.** Örvendezzünk így a most kezdődő évnek. Éljük meg így, a Krisztusban, a Lélekben és az örök életben a most kezdődő évet. Így legyen! *Így lesz.* Halleluja! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnap, 2025. szeptember 21. MEÖT – Veled vagyok, akárhova mégy

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve 28. fejezetének a 10.-től a 22. verseiben a következőképpen:
„Jákób pedig elindult Beérsebából, és Hárán felé tartott. Elért egy helyre, és ott töltötte az éjszakát, mert a nap lement. Fogott egyet az ott levő kövek közül, a feje alá tette, és lefeküdt azon a helyen. És álmot látott: Egy lépcső állt a földön, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le. Odafönt pedig az Úr állt, és ezt mondta: Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te utódaidnak. Annyi utódod lesz, mint a föld pora, terjeszkedni fogsz nyugatra és keletre, északra és délre, és általad nyer áldást, meg utódod által a föld minden nemzetsége. Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked. Amikor Jákób fölébredt álmából, ezt mondta: Bizonyára az Úr van ezen a helyen, és én nem tudtam! Félelem fogta el, és így szólt: Milyen félelmetes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja. Reggel fölkelt Jákób, fogta azt a követ, amely a fejealja volt, fölállította szent oszlopként, és olajat öntött a tetejére. Azután elnevezte azt a helyet Bételnek – azelőtt Lúz volt annak a városnak a neve. És ilyen fogadalmat tett Jákób: Ha velem lesz Isten, és megőriz ezen az úton, amelyen most járok, ha ad nekem ételül kenyeret és öltözetül ruhát, és (ha) épségben visszatérek apám házába, akkor az Úr lesz az én Istenem. Ez a kő pedig, amelyet szent oszlopként állítottam föl, Isten háza lesz, és bármit adsz nekem, a tizedét neked adom." -- Urunk, olyan magányosnak, kicsinek és nyomorultnak tudjuk magunkat érezni sokszor. És bizony, belül néha azt is érezzük, hogy erre jócskán rá is szolgáltunk. És Te MÉGIS ott vagy velünk. És elhalmozol minket áldásokkal. Mi sokszor ebből csak kenyeret és a ruhát tartjuk fontosnak, pedig egyetlen dolog az igazán értékes: Az, hogy Te velünk vagy minden napon a világ végezetéig. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Olyan romantikusan kezdődik ez a mai igénk…** Ment-mendegélt Jákób, elért egy helyre, és ott töltötte az éjszakát. A lemenő nap pompás színekbe öltöztette az

egész tájat. Csend és nyugalom volt. Csak a béka kuruttyolt… Ez az indítás már szinte giccses, ugye? Aztán jön az első csavar… Jákób egy követ tesz a feje alá párnaként. Mintha kizökkenne a romantika egy kicsit a helyéből… És… *Figyeljünk csak!* A nap már lement. Eszünkbe juthat a Máté szerinti evangélium szinte refrénszerű fenyegetése: „kivettetnek a külső sötétségre, és ott lesz majd sírás, és fogcsikorgatás". A kempingezés még Jákób után kétezer évvel is katasztrófa volt… Miért? Messze nem csak az akkor még szép számban ott élő vadállatok miatt! Ne feledjük, egy hete már Káin is attól rettegett, hogy az Édentől keletre akárki meg fogja ölni őt. Pedig akkor még alig volt ember a földön…

Idézzük azt is eszünkbe, hogy **miért is ment Beérsebából Hárán felé Jákób?** Bulizni indult? Hááát… Nem igazán… Jákób (*akinek a neve „csalót" jelent*) pánikszerűen menekült. El kellett bujdosnia a bátyja jogos haragja elől. Miért is volt ez a harag? Mert anyuci kedvence, Jákób, a kedves mama, Rebeka által kitalált ravasz cselekkel ellopta a megvakult apja, Izsák elsőszülöttségi áldását a bátyjától, Ézsautól. A távoli úti cél: Rebeka bátyja, Lábán. Hogy Lábán befogadja-e, vagy kidobja, arról Jákóbnak fogalma sem volt. Hogy addig mi lesz vele, arról még kevésbé.

Nem romantika van előttünk, hanem rettegés. Jákób úgy hajtja álomra a fejét a pihepuha sziklatömbre, hogy fogalma sincs, hogy hány marcangoló fog, vagy rabszolgalánc közepette ébred majd fel. Ez aztán a jóéjt puszi!

DE: Isten megkönyörült Jákóbon. Mert Isten kegyelme végtelen. „Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok" (2Móz 33,19b) – ezt mondja majd Isten Mózesnek is, mielőtt megmutatja Mózesnek a dicsőségét. Isten kegyelme a legreménytelenebb pillanatban érkezik meg a – legbiztosabban. Mindig – a mélyponton lehet találkozni a legnagyobb eséllyel – a Krisztussal. Mert ott áll – a kereszt. A győzedelmes kereszt.

Jákób álmot látott. Egy lépcsőt látott, amely összeköti a mennyet és a földet. A lépcsőn Isten angyalai jártak fel és le. Mi már tudjuk, hiszen Jézus elmondta nekünk a János szerinti evangéliumban, hogy **mi is „megláthatjuk a megnyílt eget, és az Isten angyalait, amint felszállnak és leszállnak"** (Jn 1,51). És azt is tudhatjuk Jézus beszédéből, hogy a lépcső, amely összeköti a mennyet és a földet nem más, mint a megtestesült Isten, Jézus – maga. Éppen a kereszt volt az, amely függőleges irányban megnyitotta a teret a menny és föld között. Vízszintes irányban pedig a kereszten megmutatkozó kegyelem terjed ki valamennyiünkre, és ölel át valamennyiünket. Így már sokkal jobban érthető az, hogy a héberben miért nem lehet eldönteni, hogy Isten a lépcső tetején állt – vagy Jákób előtt. Mert **Isten,** *aki odafent van,* **itt van közvetlenül előttünk is, sőt bennünk saját magunkban VAN – a Krisztus és a kereszt által**.

És a mindenható Isten éppen Jákób legelesettebb pillanatai egyikében – hatalmas ajándék-özönt zúdít Jákóbra. Övé lesz az egész föld, ami körülveszi. Rengeteg utódja lesz. Általa és utódja által nyer áldást a föld minden népe. És – *ráadásként* – Isten vele lesz – mindig. Megőrzi, gyarapítja, és visszahozza őt biztonságban ugyanoda. **Melyik Isten áldásai közül a legfontosabb Jákób számára?** A legérthetőbb áldás: a vége. Már ez is olyan képtelennek tűnik ebben a menekülő helyzetben… És valóban: Jákób élete Lábánnál áldásokkal teljessé válik. Dúsgazdagon, két feleséggel, gyermekek és szolgák sokaságával tér majd haza (1Móz 32,23). Árva menekültből – Isten népének a megalapítója lesz. **Melyik Isten áldásai közül a legfontosabb a mi számunkra?** Az, hogy Jákób utódja által nyertünk mi magunk is áldást ott, Beérseba és Hárán között. **Ki ez az utód?** Pál apostol világosan

fogalmaz a Galatákhoz írott levelében: Nem így mondja az Írás: „utódjaid által”, mintha sokakról szólna, hanem csak egyről: „utódod által”, aki – **a Krisztus** (Gal 3,16).

Felébredve – Jákób mélyen megrendül. Az Úr VAN ezen a helyen. Fontos a fogalmazás az eredeti héberben. Nem az ÚR volt ezen a helyen, hanem VAN. Most is. mindig. Mindig ott, ahol mi vagyunk. **Mert az ÚR velünk VAN***, ahogyan ígérte,* **„minden napon a világ végezetéig”** (Mt 28,28). Jákób félelme az a gyönyörűséggel vegyes rettegés, amely akkor fogja el az embert, amikor rádöbben, hogy egy végtelen hatalom szerető és irgalmazó kezében csak egy parányi, akármikor szét is morzsolható porszem.

Ahogyan hallottuk az oltár előtt felolvasott igében, a mai vasárnap fő gondolata a – hálaadás. **Támad-e bennünk hálaadás akkor, amikor Isten nagy jót tesz velünk?** Leszünk-e mi az az egyetlen „hitetlen kutya”, nyomorult samáriai, aki, miután tényleg meggyógyult a leprából, visszatér Jézushoz, és arcra borul a lába előtt, felismerve azt, hogy Jézus Isten Fia (Lk 17,16)? Vagy mi is a kilenc, nagyon hívő júdeai egyike leszünk, akik ugyanúgy meggyógyultunk a leprából, csak utána boldogan odébb álltunk: „*Köszike! Innen már elboldogulok magam is…*”

Jákób azonban – hálát adott. Felállította a feje alatt lévő, követ emlékoszlopnak, megszentelte olajjal, és átnevezte a helyet Lúzról – *amely elkülönülést jelent* – Bételnek – *amely Isten házát jelenti*. Jákób fogadalmat is tett Istennek. Ha épségben visszajöhet: mindenből tizedet ad, azaz: egész életében Isten szolgája lesz. -- Sokan sokféleképpen értelmezték ezt a jákóbi fogadalmat. Volt, aki azt kifogásolta, hogy Jákób feltételekhez kötötte a fogadalmát: „Ha” ez lesz, meg „Ha” az, akkor… Mások azt mondták, hogy ez a sok „ha”, nem Isten megzsarolása, hanem egy szokásos fogadalmi formula. Volt, aki azt mondta, hogy ez a Jákób süket is, meg hülye is, hiszen Isten ígéreteinek csak a legkisebb részét foglalta bele a fogadalmába. Aranyszájú Szent János azonban éppen emiatt emelte az egekig Jákóbot, mondván, hogy milyen szerény ez a Jákób – milyen keveset kér, és milyen sokat ad érte, mindenéből egytized részt. És valóban… Ha az istentiszteletre járók a jövedelmük 10 százalékát az egyháznak adnák, akkor önfenntartó lehetne minden, ami az egyházban van…

Mi mindebből a tanulság nekünk – most, ma? Jákób – *az elsőszülöttségi áldással megkülönböztetett földönfutó* – megkapta az igazi áldást, amiért korábban annyi csalással küzdött. Mikor kapta meg? Amikor a bátyja, Ézsau könnyei már felszáradtak – és Jákób fakadt sírásra. Amikor Jákób már mindenről lemondott. Amikor a szenvedései mélypontjára ért. Emlékezzünk Jézus szavaira: „**Aki megalázza magát, felmagasztaltatik, és aki felmagasztalja magát, az megaláztatik**” (Mt 23,12).

Kedves Testvéreim! Bármelyikünk lehet Jákób. Bármelyikünk felett megnyílhat az ég kegyelme. Mindig nyitva áll az utunk a Mennyországhoz – a Krisztusban. Isten ígéreteiben nincs „ha”, meg „de”. Itt az Isten köztünk. És itt is marad. Mindig. Felé megyünk. Mindig felé. Így legyen! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 15. vasárnap, 2022. szeptember 25. MEÖT – Amikor felzabáljuk a holnapot…

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ámósz próféta könyve 6. fejezetének az 1. versétől a 7. verséig, a következőképpen: (álljunk fel) „Jaj a gondtalanoknak a Sionon, az elbizakodottaknak Samária hegyén, a legkiválóbb nép előkelőinek, akikhez folyamodik Izráel háza! Járjátok be Kalnét, és nézzetek szét! Onnan

menjetek a nagy Hamátba, azután menjetek el a filiszteus Gátba: Különbek vagytok-e ezeknél az országoknál, nagyobb-e a területük a tiétekénél? Ti azt gondoljátok, hogy messze van a veszedelem napja, ezért közel hoztátok az erőszak uralmát! Elefántcsont ágyakon heverésznek, pamlagokon terpeszkednek, megeszik a nyájból a bárányokat, és a hizlalóból a borjúkat! Hárfakísérettel dalolásznak, és azt hiszik, hogy zenéjük olyan, mint Dávidé. Kelyhekből isszák a bort, és finom olajjal kenik magukat, de József romlásával nem törődnek. Ezért majd ők mennek a foglyok élén fogságba, és vége lesz a terpeszkedők mulatozásának." Urunk, a te igéd világosság. Mutass utat nekünk a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Luther Márton is felhívta a figyelmet arra, hogy Ámósz próféta nevének jelentése nehéz, súly, bosszúságot okozó… Vajon tényleg csak „bosszúságot okoz" Ámósz? Vagy inkább mélyen elgondolkodtat arról, hogy **nem szabad felélnünk ma a holnapot?**

Értsük meg először, hogy vajon miért kellett ez az igen szigorú üzenet Ámósz korában! (A valódi válasz persze igen egyszerű: azért, mert Isten ezt mondta Ámósznak. Pont. De menjünk ennél tovább.) Ámósz Kr.e. 800 és 750 között élt az Északi országrészben. (Izráel királysága Dávid király fia, a „bölcs" Salamon után kettévált az északi Izráelre és a déli Júdára.) Ámósz volt az első íróprófféta (Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel és a 11 többi „kisprófféta" előtt).

Vajon egy átkozódó szegény ember volt Ámósz, aki irigyelte a mások jólétét? Egyáltalán nem. Ámósz fügét termesztő, módos gazdának számított. Művelt, világlátott ember volt, Egyiptomban is járt. Írástudó volt (ami ritka volt abban a korban). Mindezt a jól berendezett életet azonban otthagyta Isten hívására.

Vajon egy megkeseredett öregúr volt Ámósz, aki csak átkozódni tud? Nem! Ámósz szíve tele volt szeretettel és együttérzéssel a szenvedőkért. Ezért ostorozta a gazdagokat. Álljon itt Ámósz szerető szívére példaként könyve 5. fejezetének 24. verse: „Áradjon a törvény, mint a víz; és az igazság, mint a bővízű patak." Hát: ez nem úgy hangzik, mint egy megkeseredett átkozódás… (Hadd tegyem ehhez hozzá személyes tapasztalatból is, hogy Izráel praktikusan egy sivatag. A víznél jobbat kívánni tehát egy ott élő embernek nem lehet.)

Mindkét egymással szövetséges országrészt figyelmezteti Ámósz (lásd Sion és Samária hegye), de a példái az északi országrészre súlyoznak, ezért mi is ezzel foglalkozunk részletesen. A két izraeli országrész közül az északi volt a gazdagabb (a 12 izraeli törzsből 9 törzs lakta – a déli Júdában lakó 3 törzzsel szemben). Ebben az időben az északi államnak területi hódításai is voltak. Több pénz volt az országban, mint korábban. Ne gondoljuk azonban, hogy ez a többletjövedelem könnyen megszerzett jövedelem volt. Az északi országrész fő tevékenysége a mezőgazdaság volt. Nem termelt luxuscikkeket, nem termelt máshol sehol meg nem kapható gépeket, vagy eszközöket. Két nagyobb haszonnal eladható terméke volt csak, a bor és a finom olaj, amelyek igeszakaszunkban is előkerülnek. Sok ember rengeteg munkája árán termett tehát ez a kicsi „gazdagság". A jólétből azonban csak néhány kiváltságos részesült.

Az igeszakaszunk elején említett Kalné, Hamát és Gát három olyan gazdag és jól védett városállam volt, amelyek a Krisztus előtti 730-as években az asszír hódításban elestek. (Megeshetik, hogy ezeket a részeket, amelyek az Ámósz működése után húsz évvel történtekre utalnak, Ámósz egyik tanítványa írhatta hozzá Ámósz könyvéhez — mint egy időközben bekövetkező fontos tanulságot.) 722-ben követte ennek a három városállamnak, Kalnénak Hamátnak és Gátnak, az elestét Észak-Izráel asszír meghódítása, és Izráel ott lakó mind a kilenc törzsének a szétszóratása az asszír birodalom egészében. Ennek a kilenc

törzsnek a nagy része idővel el is vesztette nemzeti identitását, hitehagyottá, pogánnyá vált, és asszimilálódott. Három évtizeddel Ámósz feltételezett halála után a jövendölése tehát beteljesült.

Melyek azok az igazságtalanságok, amelyeket Ámósz felpanaszol? Az első konkrétum az elefántcsont ágy. Kőszeghy professzor úr óráin hallottam, hogy valóban találtak sok elefántcsont darabkát a samáriai királyi várban. Nem „megtalált elefántcsont darabkák" miatt hiszünk a Szentírás soraiban, hanem a velünk élő, feltámadt Krisztus miatt. Ugyanakkor szép az, hogy – nota bene – tényleg találtak nem kevés elefántcsont darabkát pont ott, ahol Ámósz felpanaszolja, a samáriai királyi várban. És hadd tegyem ehhez megint hozzá azt, hogy Izráel szegény ország volt, azaz **sehol másutt** nem találtak számottevő mennyiségű elefántcsontot a területén, csak itt.

Ámósz következő panasza az, hogy megeszik a nyájból a bárányokat és a hízlalóból a borjúkat. Vegyük észre, hogy ezek mind azoknak a fiatal állatoknak a húsai, amelyek nőhettek volna még. **Aki rendszeresen ilyet eszik, az felzabálja a jövőt**. (Hadd valljam itt be, hogy régebben többször eljártam egy étterembe, ahol „szopós bárány sültjét" lehetett enni. Aztán később már nem mentem. Fokozódó rossz érzésem lett ugyanis, hogy olyan gyermek-állatokat zabálok fel, akik sokat élhettek volna még.)

Ma kezdődik a teremtés hete. Ámósz figyelmeztet bennünket, hogy felelős gazdái vagyunk a teremtésnek és nem felélői. Amikor a nyáron gépkocsi balesetem volt, totálkáros lett az autóm. Arra jutottam, hogy nem veszek újat. Nem félelemből, hanem belátásból. Éppen elég széndioxidot termeltem már eddig is azzal a kocsival, bűntudatom is volt az elégetett rengeteg benzin miatt. Próbáljak meg lassabban, természetvédőbben élni. Hosszú ideje nem járok már tudományos konferenciákra sem. Minden repülőúton ugyanis fokozódó rossz érzésem volt amiatt, hogy ezzel a konferenciával én mázsányi kerozint égetek el egymagam. Ráadásul világkongresszusokat is szerveztem, ahová ezrével jöttek mázsányi kerozinokat elégető emberek. Hát komolyan kell mindez? Mi lenne, ha mindenki csak egy konferenciára mehetne el egy életben? Vagy mondjuk háromra? Nem becsülnénk meg az adott alkalmat jobban? Ti persze azt mondhatjátok minderre, hogy nem Ti, hanem Mi zabáltuk fel a jövőt, a szüleitek, a nagyszüleitek. Ti csak a saját részeteket kéritek. És van ebben igazság, sok. De higgyétek el: belül sokkal tágasabb terek vannak a mi Urunk Jézus Krisztusban, mint kívül. Azok a generációk, amelyek a Földet felélve habzsoltak (és habzsolnak…), ezt a sokkal tágasabb teret SOHA nem fogják észrevenni. Ti viszont, akik itt ültök, megkapjátok erre az esélyt. Hadd mondjam egy nagyon mély élettapasztalatként, hogy nyerni fogtok ezzel. A Teljességgel nem ér fel semmilyen szopós bárány, vagy külföldi út. Minden ilyesmi röhejesen kevés, és röhejesen nulla akkor, ha az ember már megtapasztalta a Teljességet, Urunkat, Krisztust. Szégyenteljesen elrejti a Teljességet maga és mások elől tehát, aki zabál.
Ámósz harmadik panasza a hárfakísérettel való dalolászás. Itt kezdhetünk el komolyan gondolkodni azon, hogy ez az Ámósz meghibbant. Hát már ez is baj? Azonban a dalolászásra használt eredeti héber szó olyan értelmetlen, részeg gajdolást jelent, amelyhez képest egy mai, csontig bevodkázott karaoke egy komolyzenei koncertnek számít…

Az utolsó panasz, hogy kelyhekből isszák a bort. Ne az úrvacsorai kehelyre gondoljunk akkor, amikor ezt olvassuk… A héber „kehely" szó egy akkora borosvödröt jelképez, mint egy medence. Ezt az óriási edényt az áldozati vér felfogására használták. Több liter bort ittak ebből samáriai király udvarában. (Erről az a régi emlékem jut eszembe, amikor egy jó villányi bort rendeltem az egyik vacsorán. Kétféle változata volt. A „Magnum" kicsit drágább volt, mint a sima. Mondom a pincérnek: hozzon egy „Magnumot"! Sose felejtem el a pillantását.

Egy *„Magnumot”,* uram? – Ketten vacsoráztunk. – Igen! Kihozta. Két és fél liternyi bor volt benne… A felét sem tudtuk meginni ketten…) De nem a bor mennyisége Ámósznál az igazi baj. Hanem az, hogy az előkelők az Istennek szánt edényből részegeskednek. Ez pontosan olyan, mint Nabukodonozor fia, Belsazzár lakomája, ahol, amikor kihozatta az Istennek szánt edényeket, hogy abból igyon, Isten keze felírta a falra: „mene, tekel, u-párszin”, azaz: „megmérettél és könnyűnek találtattál”. És Belsazzár birodalma még aznap este összeomlott, őt magát pedig megölték. Az Ámósz által leírt kehelyből bort vedelni tehát: Istengyalázás. Ez az igazi baj…

Az igeszakaszunk végén a „József romlása” rész – József két törzsének, Manassénak és Efráimnak, azaz az északi résznek a romlására utal. Az igeszakasz elején a „legkiválóbb nép előkelőit”, a végén pedig a „finom olajat”, és a „foglyok élén a fogságba” részt ugyanaz a héber szó, a „rósh” azaz az „első” jelöli. És valóban igaz ez a sanyarú humor: az asszírok először a nép vezetőit szórták szét, hogy a maradék nép már nekik dolgozzon.

Az igehirdetésem második felében jön a megértésünk lényege. Mit mond ma nekünk Ámósz?
1. Ugyanazt mondja Ámósz, mint amit Jézus Urunk is mond az e heti, a Hegyi Beszédből származó evangéliumi szakaszban: „Senki sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket fogja gyűlölni, a másikat pedig szeretni, vagy az egyikhez ragaszkodik majd, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.” *(Máté 6,24)* Értsük jól! A mammonnal jelképezett jólét **önmagában** nem baj. Az a baj, amikor a jólét Isten elé kerül az életünkben. Ez már hamis jólét... Vegyük észre, hogy belül, Urunkkal, sokkal nagyobb tér, sokkal nagyobb jólét van, mint kívül, a világban. Jézus ugyanis a Teljesség, aminél több és tágasabb nincs.
2. A jólét sokszor a kontroll, a biztonságérzet eszköze is. „Sok pénzem van a bankban, nem érhet baj.” Ez hamis kontroll, hamis biztonság.
3. A hamis kontroll és a hamis biztonság hajszolásával érhetünk el oda, hogy elveszítjük a mértéket. Kisemmizünk másokat. Zéróösszegű játszmákat játszunk, ahol a másik mindig veszít, ha mi nyerünk. (Pedig az élet nem ilyen…) (Anthony De Mello írta az epikuroszi királyról: először bevesszük Rómát, majd Szicíliát, utána Karthágót. Megkérdezték: És utána mit teszünk uram? Utána? – jött a válasz – Megpihenünk és élvezzük az életet. Erre megkérdezték: Nem lehetne Uram ezzel az utóbbival kezdeni?)
4. A jólét nem jár, hanem kapjuk. A jólét már messze több mint amiért az ember tényleg megdolgozott. A jólétet ránk bízták. Úgy, mint ahogyan a Föld egészét. Gazdái lettünk. Gondot kell viselnünk rá. (És azokra, akik termelik.)
5. A túlzott jólét azonban elkényelmesít. Az ellenálló képességünk romlik. A hamis biztonság hajszolásával éppen hogy kiszolgáltatottak leszünk… Ámósz pont ennek a képeit tárja elénk.
6. Végezetül: Legyünk bátrak megváltozni! A próféták, így Ámósz, ezt: a megváltozott jövőt hirdetik.
7. Nagyon törékeny az élet – de a mélységben tudunk találkozni Urunkkal. Krisztus segít minket a változásban. Rá lehet ebben támaszkodni, mert Ő ígéretét betartva „velünk van minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20).

Mi a megváltozott jövő vége Ámósznál? Az asszír hódítás, a romlás? Nem!! Ámósz könyvének a vége így hangzik: „Eljön majd az idő – így szól az ÚR –, amikor nyomon követi a szántó az aratót, a szőlőtaposó a magvetőt; must csorog majd a hegyekről, folyik mindenütt a halmokról. Jóra fordítom majd népemnek, Izráelnek a sorsát. Az elpusztult városokat fölépítik, és azokban fognak lakni. Szőlőket ültetnek, és isszák azok borát, kerteket művelnek, és eszik azok gyümölcsét. Elültetem őket földjükbe, és többé nem tépik ki őket a földjükből, amelyet nekik adtam – ezt mondja az ÚR, a te Istened.” (Ám 9,13-15).

Ámósz üzenetének a lényege tehát az, hogy lesz kibontakozás. Hol és hogyan lesz ez a kibontakozás? Ezt nem látjuk előre. Egy valami azonban bizonyos. Az, amit a zsoltárban mondtunk: „Mert te Uram jó vagy és megbocsátó, irgalmas mindenkihez, aki hozzád kiált. Taníts Uram meg engem a te utadra, hogy járjak a te igazságodban." Az a bizonyos, hogy a kibontakozás Istennel, Jézussal lesz. Vele bizonyosan lesz kibontakozás. Nélküle pedig sehogyan sem. Kérjük hát el a jót Urunktól az életünkben – és akkor megérkezik. Nem biztos, hogy úgy, ahogyan elképzeltük – hanem bizonyosan jobban annál. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 15. vasárnap, 2023. szeptember 17. MEÖT – Az igazán hívő egy ügyű

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak Timóteushoz írt első levele 6. fejezetének a 6.-tól a 11. verséig a következőképpen: „Valóban nagy nyereség a kegyesség megelégedéssel, mert semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle. De ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele. Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértésbe, csapdába, sok esztelen és káros kívánságba esnek, amelyek az embereket pusztulásba és romlásba döntik. Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak. – Te pedig, Isten embere, kerüld ezeket. Ellenben törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídlelkűségre." Urunk, mi olyan sokszor nem tudjuk, hogy mennyi az elég. Mutasd meg nekünk a Te teljességeddel való betöltekezés örömét igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Amikor 33 évesen megérkeztem a hároméves amerikai utamról, az édesapám majdnem kitagadott. Ő a nyugdíjba menetele előtt négy éven át volt Indiában gyárigazgató, és az ott félretett pénzéből éltek édesanyámmal a halálukig. A megérkezésem után apám nagy mosollyal fogadott: „És fiam… Mennyit spóroltál meg ezalatt a három év alatt?" „Húsz dollárt, apa." – Apám arcáról látványosan lefagyott a mosoly… „Ugye, fiam ez most egy vicc…??" Nem volt vicc. Valahogyan az én életemben a pénz – mindig lett. Pont annyi lett, amennyi kellett. Ha meg több lett – akkor meg időben megtudtam, hogy mire is lett. Amikor meg éppen nem lett – akkor meg azzal békéltem meg. Az amerikai három évem közepén arra mentem egyszer haza, hogy egy hatalmas tűzoltó fejszével a hat centi vastag bejárati ajtóm darabokra van vágva, és minden ki van rabolva a lakásomból. Nem azon tipródtam, hogy mit vittek el, hanem térdre esve azért adtam hálát, hogy nem voltam itthon, amikor a vadállat fejszével szétverte az ajtómat, mert azzal a fejszével engem is ugyanígy széthasogathatott volna. „Isten adta, Isten elvette. Áldott legyen Isten neve!" (Jób 1,21) Jób ezeket a szavakat akkor mondja, amikor hírét veszi, hogy nemcsak mindenéből kifosztották, de minden gyermeke is meghalt egyszerre. Jób rendíthetetlen hitének a példáját követni nehéz. De Jób rámutat arra, hogy a mai igeszakaszunk akármennyire is a pénzre van kihegyezve, egyáltalán nem csak a pénzről szól. A „minden rossznak gyökere a pénz szerelme" részből az igeszakaszunk közepén – nem véletlenségből hiányzik egy határozott névelő. A görög szövegből inkább ez az értelem indokolt: „minden rossznak *az egyik* gyökere a pénz szerelme".

Miből zökkent ki minket (sokminden más mellett) a pénz szerelme? Az igazi nyereségből. A kegyességből és a megelégedésből – ahogyan az igeszakaszunk eleje fogalmazza. „*Péter! Jössz itt nekünk ezekkel a kegyes szövegekkel…*" – mondhatnátok. A mai nyelvhasználatban már nehezen értelmezhető szó a kegyesség. Sokan kegyeskedésnek értik,

azaz a farizeussággal azonosítják, amikor a vallásosságnak csak a formai követelményeit tartom be – de azokat aztán jó látványosan. Másoknak esetleg a „Kiskegyed" női magazin jut az eszébe: receptek, lakásberendezés, bulvár... Pedig a kegyesség a szó valódi értelmében pontosan az, amit Jézus a Hegyi Beszédnek az oltár előtt felolvasott, a Miatyánkot követő részében mond: „Keressétek először Isten országát, és az Ő igazságát, és mindezek [minden más] ráadásként majd megadatnak nektek." (Mt 6,33).

A kegyesség az Isten országának a keresése. A kegyesség a helyes viszony az Istennel. A kegyesség az Istengyermekség. A Krisztusközelség megélése. A kegyesség Isten gondviselésének az elfogadása – ahogyan az énekeinkben is énekeltük. A kegyesség betöltekezés Istennel és a Szentháromság szeretetével.

Ha most már így ebben, a gazdag és valódi jelentésében látjuk a kegyességet, akkor feltehetjük a kérdést magunknak: **Mi a kegyesség ellentéte? Az, amikor nem a gondviselésben bízunk, hanem saját magunkban.** Amikor kijelentem nagy büszkén és nagy erővel: „*A saját magam ura vagyok.*" Milyen gyakori ez – és milyen fontos ez – éppen ebben az életkorban, amelyben ti vagytok! Csak az a nem mindegy, hogy mihez viszonyítva, kivel szemben jelentem ezt ki? Egy korlátozó, érzelmileg zsaroló, vagy akár bántalmazó szülői kapcsolatot szorítok vissza ezzel? Egy túlgondoskodó partnert teszek a helyére? Vagy Istennel szemben nyilvánítom ki a függetlenségemet? Ez az utóbbi ugyanis olyan, mint amikor a kutya azt hiszi, hogy a gazdán van a nyakörv. Csak az a baj, hogy a kutya ilyenkor nem néz bele a tükörbe…

Hogyan szoktuk azt bebiztosítani magunknak, hogy a saját magunk urai vagyunk – bármivel szemben is? Persze, az egyik módszer erre a pénz. A pénz beszél, az előző példában említett kutya meg – tudjuk, hogy mit tesz… **Rengeteg más módszer is van erre azonban. Egyik sem sokkal jobb, mint a pénz. Ilyen a hatalom, a hírnév, a kapcsolati tőke, a siker.** Sőt: erre lehet használni a szorgalmat, úgy, mint az érvényesülés eszközét, és még a rokonságot is. Minden, ami szép és jó ezen a földön, beletorzítható az „ezzel most bebiztosítom az én életemet" torzképbe. Lehet így házasságot kötni, lehet így gyermekeket vállalni – aztán ilyenkor szokott jönni a nagy pofára esés… Amire az ember azt gondolta, hogy: „No, ez lesz a tuti biztosíték az életében!" – az illan el a leghamarabb. Elinflálódik, eltőzsdéződik a pénze; pillanatokon belül cserbenhagyják az érdekbarátok; elillan a hírnév; megbillen a házasság, a család, vagy a rokoni kapcsolat. **Csak egyetlen egy az, ami mindig, minden körülmények között megmarad: „sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szerelmétől, amely vagyon Krisztus Jézusban, a mi Urunkban."** (Róm 8,39) Ki benne bízik boldogan – arra az Úrnak gondja van – ahogyan énekeltük az előbb.

Az igazán hívő tehát egy ügyű. Nem úgy együgyű, hogy buta. Hanem úgy egy ügyű, hogy **egyetlen igazán fontos ügye van ebben az életben: és az az Istennel való szoros kapcsolat**. A Krisztusközelség. Mert a többi – ebből már mind-mind következik. Következik az, hogy nem szolgálunk a mammonnak, azaz bármiféle földi hatalomnak, legyen az pénz, vagy bármi más. Következik az, hogy bízunk Istenben – és a gondviselésben. És következik az is, hogy tudjuk, hogy mennyi az elég.

*„Miért, Péter? **Mennyi az elég?"*** – kérdezhetitek erre – jogosan. Válaszként: hadd idézzem ide a sareptai özvegy példáját Illés próféta csodái közül. Illés egy korty vizet és egy falat ételt kért az özvegytől. Mire az özvegy azt mondta neki, hogy már csak egy marék liszt maradt a fazekában, és egy picinyke adag olaj a korsójában. Azt most kisüti a fiának és magának,

megeszik – és utána meghalnak. Illés azonban arra kérte az özvegyet, hogy süsse meg azt a maradék lepényt neki. És utána az özvegy fazeka soha nem ürült már ki – és a korsója sem fogyott ki – soha. (1Kir 17,8-16). Azaz: **nem annyi az elég, amiről mi azt gondoljuk, hogy elég, hanem annyi, amennyit kapunk – ha a gondviselésre hagyatkozunk.**

Pál apostol szerint az élelem és a ruházat az, ami már elég. Egy sokszáz éves református irat szerint: „Hal a papnak elegendő. – Rektornak a fele." Egy afrikai mese vége szerint: „Aztán olyan gazdagok lettek, hogy mindennap ettek." Azaz nem azon kell gondolkodnunk, hogy mennyi „kívül" az elég, mert az a körülményektől függ. Az **a lényeg, hogy mennyi „belül" az elég. Kedves Testvéreim! Legyünk ebben telhetetlenek! Nekünk – belül – kevesebb soha ne legyen elég, mint a – Mindenség. Azaz – a Krisztus.** Mert csak a Krisztus tud bennünket betölteni úgy – hogy ne hiányozzon onnan még valami. Bármi mást próbálunk a Krisztus helyére betenni – annak mindig hija lesz. Mindig több és több – más és más kell belőle. Így lesz a betevőből – pénzhajhászás; a szerelemből – csapodárság; a szorgalomból – becsvágy – és így tovább… Csak egyetlen egy az, ami mindig, minden körülmények között megmarad. „Mert … sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szerelmétől, amely vagyon Krisztus Jézusban, a mi Urunkban." (Róm 8,38-39) Ki benne bízik boldogan – arra az Úrnak gondja van. **Aki ezt felismeri – az mindig tudni fogja, hogy mennyi az elég – és megelégedéssel éli le az életét.**

A megelégedéssel azonban vigyáznunk kell. Megelégedni ugyanis csak Istennel, a Krisztusban lehet. Aki bármely földi dologgal megelégedik, az eltunyul, a lelkét bezárja, Istent el nem éri, és pillanatokon belül eljut oda, hogy az a földi dolog, amiben megelégedett, meginog, vagy elvész – és akkor nem marad semmije. Azaz egy régebbi evangélikus püspök mondása, hogy (*idézem*) „*A hit együtt jár a megelégedéssel.*" csak akkor igaz, ha a földi dolgokban való megelégedésről beszélünk. **Ha a hit a Krisztushoz való közelséggel való megelégedéssel jár együtt – az a hit abban a pillanatban meghalt. A Krisztushoz való közelség ugyanis olyan, mint a sareptai özvegy korsója: ki-me-rít-he-tet-len. Krisztusból soha nincs elég – mert mindig lehet több. És lesz is több! Ebben bízzunk. Ezt kérjük.**

Ha ezt kérjük, akkor szelídlelkűek is leszünk. Alázattal tekintünk a világra, mert tudjuk, mert érezzük, mert *bizonyosak* vagyunk abban, hogy ennek az egész világnak a lényege bennünk van: ez pedig az Isten szerelme, amely vagyon a Krisztus Jézusban (Róm 8,39). **Így tehát olyan gazdagok vagyunk, hogy mindenkinek ajándékot tudunk adni – aki csak a közelünkbe kerül. Számolatlanul.** Úgy, ahogyan Jézus adta az ötezer embernek a kenyeret és a halat; úgy, ahogyan a sareptai özvegy adta Illésnek a lepényt. Le tudunk mondani tehát arról, hogy a vélt vagy valós „jogainkat" pénzzel, hatalommal, fondorlattal, vagy bármi mással érvényesítsük. **Le tudunk mondani arról, hogy bebiztosítsuk a saját életünket bármilyen földi módon. Miért? Mert csak egyetlen egy az, ami mindig, minden körülmények között megmarad. „Mert … sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szerelmétől, amely vagyon Krisztus Jézusban, a mi Urunkban."** (Róm 8,38-39) Ki benne bízik boldogan – arra az Úrnak gondja van.

Az igehirdetés befejezéseként imádkozzunk el közösen Káposzta Lajos soltvadkerti evangélikus lelkész imáját a kiosztott liturgia alapján. Istenem, Atyám! Taníts meg, hogyan kell könnyezni / A meg nem érdemelt örömben. / És hogyan kell örülni a megérdemelt könnyben. / Add, hogy kevélységem eltűnhessen, / És add az alázatosság teljességét helyette. / Taníts meg, hogyan kell a gyengéhez lehajolni, / S hogyan kell a féktelen erővel szemben

egyenesen állni. / Adj erőt, hogy legyőzzem a testet/ És alázatosan megadjam magam a Léleknek. / Taníts szelíd szóra, ha bántások érnek, / S hideg mosolyra, ha jogtalan dicsérnek. / Adj erőt napközben, hogy el ne fáradjak, / S fáradságot estére, hogy rögtön elaludjak. / Taníts meg lendülni, hogyha rád találtam, / S hirtelen megállni, ha utat hibáztam. / Engedd a világot okosan szeretni / Csak magadat ne hagyd soha elfeledni. / Ez a kiáltásom maradjon végleg, / De ha másként szólnék, nagyon szépen kérlek, / Ne neheztelj rám, ne fordítsd el orcád, / hiszen a mélységből kiáltok fel Hozzád. / Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 15. vasárnap, 2024. szeptember 8. MEÖT *(tanévnyitó istentisztelet)* **– Ez a tanév aggodalommentes lesz**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Hegyi Beszéd 6. fejezetének a 24.-től a 34. verséig a következőképpen: „Senki sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket fogja gyűlölni, a másikat pedig szeretni, vagy az egyikhez ragaszkodik majd, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak. – Ezért mondom nektek: ne aggódjatok életetekért, hogy mit egyetek, vagy mit igyatok, se testetekért, hogy mibe öltözködjetek. Nem több-e az élet a táplálléknál, és a test a ruházatnál? Nézzétek meg az égi madarakat: nem vetnek, nem is aratnak, csűrbe sem gyűjtenek, és a ti mennyei Atyátok táplálja őket. Nem vagytok-e ti értékesebbek azoknál? Aggódásával pedig ki tudná közületek meghosszabbítani életét csak egy perccel is? Mit aggódtok a ruházatért is? Figyeljétek meg a mező liliomait, hogyan növekednek: nem fáradoznak, és nem fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül akár csak egy is. Ha pedig a mező füvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, így öltözteti Isten, nem sokkal inkább titeket, kicsinyhitűek? – Ne aggódjatok tehát, és ne kérdezgessétek: Mit együnk? – vagy: Mit igyunk? – vagy: Mit öltsünk magunkra? Ilyesmikért a pogányok törik magukat; a ti mennyei Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre. Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásként megadatnak majd nektek. Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja." – Urunk, olyan sok a váratlan és a riasztó ebben a világban; annyira be szeretnénk biztosítani az életünket a bajok ellen; olyan sok mindenért aggódunk. Kérjük, hogy mutasd meg nekünk a Te szerető gondviselésedre hagyatkozó élet örömét igéd erejével! Ámen.

Ki az a Mammon??? Csak nem őt akarják megválasztani most X-ben? Vagy ez az, akit már lelőttek? Akárhogyis… Nincs egyetértés abban, hogy szolgálják őt. *Persze abban sem, hogy ne…* Van azonban sok minden, amiben egyetértés van! *Szerezz mázsaszámra olcsó hízószert a tinidl-ből! Egyél Mekkirályt! Öltözz bagóért hódítóan az én-vagyok-a-sztár-markt-ból!*

Kedves Testvéreim! **A mammon sokkal veszélyesebb, mint bármely politikus**. A szó valószínűleg a héber ámán igéből ered. Az imádság végén mondott ámennel rokon. A jelentése: a félretett; a bebiztosított; az, ami a te életedben igaz legyen; az, ami a te életedben biztosan birtokolt legyen. **Mi az a mi életünkben, amit féltünk? Mi az a mi életünkben, amit nagyon szeretnénk?** A jó jegyek? A parádés CV? A birtokolt házastárs? A birtokolt gyermek? A birtokolt vagyon? **CSAK ennyi? – Hát… Akkor rossz hírem van. Jönnek majd a pofára-esések.** Nem vesznek fel. Megbukom. Nem kapom meg. Megcsalt. Elhagyott. Nem áll velem szóba. Nem született meg. Meghalt…

Tényleg ennyi a legtöbb, amire mi vágyunk? Hivatás, család, jólét? Nem tudunk elképzelni ennél *többet*? – **Ne legyél törpe! Ne vágyj törpeségekre! Vágyd a *mindent*! Vágyd a *Teljességet*! Vágyd *Istent*! Hidd el: ha belépsz Jézus Teljességébe, akkor *meg fogod kapni***

az összes törpeséget is, ami a te életedben fontos. Lesz hivatás. Az persze könnyen lehet, hogy nem az, amit te tervezgettél. Hanem az, ami igazán *a tiéd*. Csak erre majd évek múltán jössz majd rá. Lesz házastárs. Lehet, hogy nem a Hufnágel Pisti. Vagy a húga, a Marcsi. Hanem az, akit Isten melléd rendelt – de nem fél évre – hanem örökre. És lesz anyagi biztonság is. Hát persze lehet, hogy nem yacht, vagy magán űrutazás. Hanem szeretettel odaadott szelet kenyér.

Gondolj ebbe bele, kedves testvérem! **Rabja vagy a jó jegyeknek? Rabja vagy a párkapcsolat keresésének? Rabja vagy az anyagi jólétnek? *Lehetsz szabad!* Kaphatsz *többet*! Hát keresd *azt*! Hát kérd el imában *azt*! És meg fog jönni a kicsi is.**

Kiskoromban a családom csont szegény volt. A legtöbb hónap utolsó 4-5 napjában már csak főtt krumpli maradt. Az ünnepi étel az volt, amikor vaj is került mellé. Aztán… Aztán hirtelen beütött a jólét… Apám egyik szabadalmát megvették a japánok félmillió dollárért. Igaz, hogy ennek csak egy törpe részét kapta meg, de még ebből is lett kocsi, lakókocsi, új lakás, balatoni telek… És elkezdett épülni egy „családi kastély" a Balatonon. Igenám… De közben mentek fel az árak. A pénz meg elfogyott. A család tíz éven át minden hétvégén és minden szabadságon reggeltől estig ott gályázott azon a nyomorult nyaralón. A szüleim házassága tönkrement. A bátyám elmenekült. Nem is folytatom… Kedves Testvéreim! Ilyen az, amikor a mammon átveszi valahol az uralmat… Senki sem szolgálhat neki és Istennek egyszerre – ami az eredeti görögben azt jelenti, hogy senki sem *képes* erre. Bizony, *senki*. Ha valahol átveszi az uralmat a mammon, akkor az minket egészen *benyel*. Az önáltatás, ha úgy gondoljuk, hogy ez nincs így.

Nem azért vagyunk itt ezen a földön, hogy zabáljunk és ürítsünk. Azt minden állat is tud. Nem is azért vagyunk itt, hogy javakat halmozzunk. Azt minden hörcsög is tud. A földi javak megcsalnak és fölzabálnak. Azért vagyunk itt, hogy szeressünk és szolgáljunk. Ez pedig önerőből nem megy. A bennünk élő óembert, és a körülöttünk leselkedő ördögöt csak *Jézus* tudja legyőzni. Szeressük hát Őt! Vágyjunk hát Jézusra!

Hogyan jön ide az aggódás? Vagy van valamink. Akkor azért aggódunk, hogy megmaradjon, és a rabjai vagyunk annak, hogy több legyen. Vagy nincs semmink. Akkor meg azért aggódunk, hogy legyen. És ebből csak egyetlen kiút van. Jézus. Mert ha úgy érzed, hogy mindened megvan, akkor Jézust megismerve rádöbbensz, hogy semmid sem volt – Hozzá képest. Ha meg úgy érzed, hogy nincs semmid, akkor meg Jézust megismerve rádöbbensz, hogy mindened megvan.

Ha nem vesszük észre az életünkben a Mennyei Atya gondviselését, Jézus jelenlétét, és a Szentlélek vezetését, akkor *óriási* bajba kerülünk. Gyermeki lelkületű, igaz emberekből – meghülyült felnőttek leszünk. Felnőttünk: nekünk kell mindent megoldani. Rajtunk múlik minden! Az eszünkön, a tapasztalatunkon, a státuszunkon, a kapcsolatainkon, a pénzünkön. Az életünk alakulásának a bebiztosítása a mi feladatunk. Hát nem! Kedves Testvéreim! **Csak az tud élni itt és most, akinek *van* örök élete. Csak annak van örök élete, aki megismerte Jézust.**

Tervezgessünk? Aggodalmaskodjunk? Miért tennénk, ha *tervezhetünk* is! Tervezzünk Jézussal! Építsünk Jézusra! Akkor fog eltűnni az aggodalom. És akkor *el fog tűnni*. **Legyen ez a tanév aggodalommentes! Rajtunk múlik ez. Azon, hogy letesszük-e a tanévet Isten kezébe.** De nem ám úgy, hogy előírjuk Istennek, hogy ekkorra és ekkorra ez és ez kész

legyen! Hanem *mindenestől*. Nem biztos, hogy ennek színjeles lesz a vége… De egy biztos. Ami lesz, az hosszú távon *jó lesz*.

Költői képek sokaságát borítja elénk a mai igeszakasz arról, hogy milyen egy gondtalan élet. Itt szólhat közbe valaki: „*Költői képek? Ezek?? Az ég madarai? Az mi? Én csak szaró galambokat látok*...” Kedves Testvérem! *Láss többet!* Megjelenhet Isten melletted bármilyen formában. *Lásd meg!*

Megszólalhat itt valaki más is: „*De hát ez az igeszakasz az ingyenélés himnusza! A semmittevésre, a henyélésre buzdít! Azt várják a keresztények, hogy a szájukba repüljön a sült galamb? Hát… Jó csapat, mondhatom!*” Kedves Testvéreim! Értsük jól a mai igét. Jézus nem azt mondja, hogy keresd Isten országát és mindezek ráadásként megadatnak neked, hanem azt mondja, hogy keresd ***először*** Isten országát. Attól, hogy Máriának volt igaza, aki odaült Jézus lábához, hogy hallja azt, ami a legfontosabb: Isten igéjét, attól még muszáj utána Mártának is lenni, hogy elkészüljön az ebéd – Jézusnak is. **A *sorrend* nem mindegy! Jézusból ugyanis vezet út a mammon felé is. De a mammonból nem vezet Jézus felé *semmi*. Jézus ugyanis: forrás. Az örök élet forrása. A mammon viszont: csak nyelő**.

Az igehirdetés előtt evangélikus egyházunk himnuszát énekeltük. A záró sorok – emlékezhettek – ezek voltak: "Kincset, életet, hitvest, gyermeket, mind elvehetik, mit ér az őnekik, mienk a menny örökre." Ebben most ne a hitvesen meg a gyermeken akadjunk fenn. **Érezzük meg azt, hogy ha Istenre bíztuk az életünket, a családunkat és a jövőnket, akkor nem bizonytalanság és félelem vár mindannyiunkat, hanem új örömök, és új dimenziók *ki-fogy-ha-tat-lan* tárháza. Az örök élet íze és a színről színre látás Teljessége *már e földön is megtapasztalható*. Ez a tanév aggodalommentes *LESZ*. Így legyen!**
Így lesz. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 15. vasárnap, 2025. szeptember 28. MEÖT – Mennyiben (és mikor…) **különbözünk a föld porától?**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve 2. fejezetének a 4.-től a 15. verseiben a következőképpen: „Amikor az Úristen a földet és az eget megalkotta, még semmiféle mezei fű nem volt a földön, és semmiféle mezei növény nem hajtott ki, mert az Úristen még nem bocsátott esőt a földre. Ember sem volt, aki a földet megművelje. Akkor forrás fakadt a földből, és mindenütt megöntözte a termőföld felszínét. Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény. Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált. Sarjasztott az Úristen a földből mindenféle fát, szemre kívánatosat és eledelre jót; az élet fáját is a kert közepén, meg a jó és a rossz tudásának fáját. Édenből pedig fakadt egy folyó, hogy a kertet öntözze; onnan aztán szétágazott, és négy ágra szakadt. Egyiknek Písón a neve. Ez megkerüli Havílá egész földjét, ahol arany van. Ennek a földnek az aranya jó. Van ott illatos gyanta és ónixkő. A második folyónak Gíhón a neve. Ez megkerüli Etiópia egész földjét. A harmadik folyónak Tigris a neve. Ez Assúr keleti részén folyik. A negyedik folyó pedig az Eufrátesz. Fogta tehát az Úristen az embert, és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt." Urunk. Mi olyan sokszor fellázadunk ellened: „Miért formáltad az én életemet ilyenre?” Aztán meg átcsapunk az ellenkező végletbe: „Én vagyok itt az úr minden felett!” Kérjük, hogy mutasd meg nekünk azt, hogy a föld őrzésével felelősséget – és egyben méltóságot is – adtál nekünk. Kérjük, hogy igéd

erejével mutasd meg azt is, hogy mindehhez minden nap új erőt is kapunk – a Krisztusban. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Emlékezhetünk a Biblia első szavaira:** „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. A föld még kietlen és puszta volt, a mélység fölött sötétség volt – de Isten Lelke lebegett a vizek fölött" (1Móz 1,1-2). **Nagy viták voltak azon, hogy az igeszakaszunk által leírt „második teremtéstörténet" vajon ugyanaz a történet, vagy egy másik.** Hallgassuk meg újra a kezdetét: „Amikor az Úristen a földet és az eget megalkotta" (1Móz 2,4) – *innen kezdve rövidítem egy kicsit...* – a föld még kietlen és puszta volt. A Biblia leírásai ugyanazon valóságot járják körbe-körbe. A mai igénkben az élet első jele a földből fakadó forrás – ami a kősivatag-Izráelben teljesen érhető és természetes kép.

Hogyan is folytatódott az első teremtéstörténet? „DE Isten Lelke lebegett a vizek fölött" (1Móz 1,2) Hogyan folytatódik a második? „Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába." (1Móz 2,7) Ugyanaz a Lélek, csak most a porból vétetett ember kapja meg. Hogyan is volt az ember teremtéstörténete az első leírásban? „Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá" (1Móz 1,26). **Mi teszi az embert Istenhez hasonlóvá?** A két szeme? A vakbele? Esetleg az esze? Egyik sem, hiszen szeme és vakbele a nyúlnak is van, az eszét tekintve pedig az AI lassan már hasonlóbb lesz Istenhez, mint az ember… **Isten lehelete, a mi** – *Istent befogadni képes, Istenhez közelebb kerülni akaró* – **lelkünk az, ami minket Istenhez hasonlatossá tesz**.

Kedves Testvéreim! **Isten Lelke nélkül mi csak a föld pora vagyunk**. Lehet, hogy ez a por néha mozog – de az csak olyan, mint egy homokvihar a sivatagban. Isten Lelke nélkül még utazhatunk akár sokat is, de maximum a kosz lesz belőlünk a pesti kocsikon, ha az afrikai esőből rájuk kenődünk.

Az ókor teológusai sokat vitatkoztak azon, hogy honnan vette Isten a föld porát az ember teremtéséhez. A föld minden részéről? Vagy kifejezetten csak a jeruzsálemi Templom szentélye alatti területről? Mekkora blődség ez… Tényleg azt gondoljuk, hogy a Teremtő Isten elkezdett gondolkodni azon, hogy honnan vakar össze egy kis port az ember megformálásához? Hasonlóvá leszünk akkor a viccbeli tudósokhoz, akiket Isten párbajra hív: „*Teremtsünk embert!*" A tudósok összeállítanak egy bonyolult tervet, és kérnek rá pár milliárd évet. Isten megnézi a tervet, és elkacagja magát. „*Ja… Hozott anyagból? Úgy könnyű…*"

Az ember és a por sokkal hasonlóbb mint gondolnánk. A héberben: adam és adamah. A latinban homo és humus. **A föld pora és az ember között – csak egy leheletnyi a különbség. Egy Istenleheletnyi**. És ne higgyük azt, hogy ha egyszer valamikor minket Isten a leheletével emberré alkotott, akkor utána már nincs szükségünk erre. Szívleljük meg Jób szavait: „Engem Isten Lelke alkotott, a Mindenható lehelete éltet" (Jób 33,4). **Isten Szent Lelkét minden egyes nap újra és újra meg kell, hogy kapjuk ahhoz, hogy emberhez igazán méltó életet élhessünk. Ennek azonban volt egy feltétele. Ez pedig nem más, mint a kereszt**. A keresztfán Jézus utolsó lehelete nyitotta meg nekünk a kaput az örök élet felé. **Jézus kereszthalálával váltunk mi, bűnbe esett emberek Istenhez újra hasonlatos, megváltott emberekké**. Kérjük el tehát Isten örök életet adó Lelkét nap, mint nap.

Az ember a világban nem össze-vissza bolyong. Isten otthont adott nekünk ezen a földön. Nem is akármilyen otthont. Az Éden a héberben az örömök, a gyönyörűség kertje. Tele van fával, folyóval, arannyal és drágakővel – azaz pontosan olyan, mint amilyennek a Jelenések könyve az új teremtést, az örök életünk helyszínét leírja (Jel 21-22). **Az Édenkert**

azonban nem egy rezervátum. Nem egy elzárt, kis terület. A négy folyó ugyanis az egész világot jelképezi. Itt szól közbe Berci: „*Én ezt nem értem. Komolyan azt akarod mondani Péter, hogy ez az egész világ nem más, mint egy Édenkert? Esetleg menj ki valamelyik frontra önkéntesnek, és győződj meg erről magad is...*" Köszönöm Berci, a közbevetésedet. A mi világunk valóban nagyon messze van az Édenkerttől. Teleszemeteltük mikro-műanyaggal, lassan megfőzzük a bolygót ebédnek, hogy a mi mindennapjainkat is megkeserítő, rengeteg borzalomról most ne is beszéljünk. **Miért van ez a sok baj? Azért, mert nem újulunk meg nap, mint nap Isten örök életet adó Lelkétől**. Elvesztettük az Édenben még fennálló bizalmi kapcsolatot Istennel. **Édentitás-válságunk lett**. **Pedig az élet fája itt van most is az orrunk előtt. Mert az élet fája a kereszt**. Láthatjátok az oltáron is, és fölötte a falon. És birtokunkban van Jézus ígérete: „aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van" (Jel 2,7). Látom, Berci megint szólni akarsz… Tudom, hogy mit szeretnél mondani: „*Hát ahhoz először győzni kell, az meg még odébb van...*" Valóban odébb van még. Húsz perc múlva lesz itt az ideje. Akkor lesz ugyanis az – úrvacsora. És Jézus megígérte nekünk: „Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete VAN, és én feltámasztom őt az utolsó napon" (Jn 6,54). Az élet fája pontosan ugyanez az örök élet. **A hittel megélt mindennapi életünk pedig nem más, mint a győzelem**.

Vegyük észre azt, hogy a teremtéstörténet még egy gyönyörű képet ad nekünk. A folyók képét. A legtöbb igehirdető itt azon szokott meditálni, hogy melyik lehetett ez a négy folyó… Ez azonban teljesen mindegy. A lényeg ugyanis az, hogy **először az Éden kap vizet, és minden más csak az Édenből kifolyó vizet kapja meg**. Mit jelent ez? Ugyanazt, amit Jézus mondott: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek" (Jn 7,37-38). Az a víz, amely örök életet ad, a Jézusból fakad (Jel 22,1). Abból a Jézusból, aki a kőszikla. Az a kőszikla, amelyből már Mózes is vizet fakasztott a szomjazó népének (2Móz 17,6). Aki hisz Jézusban, abból ugyanilyen, élő víz folyamai fakadnak. Tegyük fel magunknak a kérdést kedves testvéreim: **Milyen a mi vízáteresztő képességünk? Milyen a mi Jézus-áteresztő képességünk? ...**

Itt érkeztünk el a mai igeszakaszunk utolsó gondolatához. **Elhelyez minket Isten az Éden kertjében, hogy műveljük és őrizzük azt** (1Móz 2,15). Értjük már azt, hogy ez nem időtlen időkkel ezelőtt Ádámmal történt, hanem ma is történik velünk. **Isten felelősséget adott nekünk. A saját munkatársaivá tett. Ezzel Isten méltóságot adott nekünk. Isten a kezünkbe adta a teremtés gyümölcsét. Hogyan műveljük és őrizzük mindezt?** Az őrzés a héberben aktív, figyelmes gondozást jelent. Pásztorolást. A művelés héber jelentése pedig szolgálat – de egyben istentisztelet is.

Itt jön az igazán fontos kérdés: **Mit szolgál a mi életünk? Saját magunkat, vagy Istent?** Tudom Berci, hogy mit szeretnél itt mondani: „*Nem lehetne mindkettőt?*" Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében: Nem lehetne. „Senki sem szolgálhat két úrnak, nem szolgálhattok Istenek és a Mammonnak" (Mt 6,24). A Mammon nem egy kihalt állatfaj. A Mammon – mi magunk vagyunk. A földi vágyaink, az önzéseink, a teremtés gazdagságát elpazarló életvitelünk. A Mammon az a por, ami vagyunk – Isten tisztelete, Isten örök életet adó lelke nélkül.

Kedves Testvéreim! Most, az igehirdetés végére érve eljutottunk addig, hogy meg tudjuk válaszolni az igehirdetés címében feltett kérdést: **Mennyiben** (és mikor…) **különbözünk a föld porától?** Tudjuk már, hogy **Isten Lelke az, ami minket különbözővé tesz** – ha nap, mint nap újra és újra befogadjuk. Tudjuk már azt is, hogy **Isten ma is az Éden kertjébe helyez bennünket**, ahol az élet fája és vize van, ami nem más, mint a Krisztus. És tudjuk már

azt is, hogy **képesek lehetünk megőrizni a Krisztust saját magunkban**, sőt, **képesek lehetünk át is adni a Krisztust másoknak**, mert a bensőnkből élő víz folyamai ömlenek. **Így tudjuk megőrizni és istentiszteletként művelni, azaz: gyarapítani és nem pusztítani a teremtés egészét.**

És mindezt miért? Mert az igeszakaszunkban hatszor fordul elő az Úristen neve. A héberben az Úr JHWH, aki a hívőt megsegítő kegyelmes, irgalmas Isten. A héberben az Isten Elohim, aki győzedelmes ítéletével igazságot tesz a világban. Az Úristen a kettő együtt. De úgy együtt, hogy az értünk egyszülött fiát odaadó Atya, az Úr van elöl. **Mert Isten irgalma mindig nagyobb, mint Isten igazsága. EZÉRT különbözünk a föld porától. Maradjunk hűségesek a mi irgalmas, gondviselő Urunkhoz! Akkor a föld porától való különbözőségünk örökre megmarad. Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnap, 2022. október 2. MEÖT – Isten irgalma mindig valamivel nagyobb, mint Isten ítélete

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Ézsaiás próféta könyvének 38. fejezetében a 9. verstől a 17 versig a következőképpen. Ezékiásnak, Júda királyának a följegyzése abból az időből, amikor beteg volt, de fölgyógyult betegségéből: Már azt gondoltam, hogy életem delén kell átmennem a holtak hazájának kapuin, megfosztva még hátralévő éveimtől. Azt gondoltam, hogy nem látom többé az Urat az élők földjén, nem láthatok többé embert a világ lakói között. Hajlékomat lebontják, mint a pásztorok sátrát, megfosztanak tőle. Összetekeri életemet, mint takács a kész vásznat, elvágja az Úr életem fonalát; még egy nap talán, de aztán az éjjel biztosan végez velem! Reggelig igyekeztem megnyugodni, de úgy törte össze minden csontomat, mint az oroszlán; még egy nap talán, de aztán az éjjel biztosan végez velem! Csipogtam, mint a fecske vagy a rigó, úgy nyögtem, mint a galamb. Szemeim bágyadtan néztek a magasba: Uram, szenvedek, segíts rajtam! Mit szóljak? Hiszen amit megmondott, azt tette velem. Messze elkerül az álom lelkem keserűségére. Uram, az éltet mindenkit, és engem is az éltet, hogy te majd megerősítesz és meggyógyítasz engem! Bizony, javamra vált a nagy keserűség. Hiszen megmentettél az enyészet vermétől, és hátad mögé vetetted minden vétkemet. Urunk, életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ma van a teremtés hetének a záró napja. Ez a vasárnap hagyományosan a hálaadás vasárnapja is. Ilyenkor adunk hálát a betakarított termésért. Lehet persze mindig keseregni is. Aszály volt, kevés volt, háború van, válság van, drágulás van, mi lesz majd… Az első fontos gondolat a mai napon az, hogy nem a kesergés az, amivel a Szentháromság soha meg nem szűnő szeretetáramába beléphetünk. A kesergés saját magunkba zár be minket. A hálaadás az a viszonyulás, amellyel megtapasztalhatjuk Jézus jelenlétét és Istent. Miért van ez így? A hálaadás egy olyan felfelé irányuló szeretetáramlás, amely felér Urunkhoz, és egy lefelé irányuló szeretetlavinát indít el. Ez a felülről kapott szeretet (amit agapénak, Isteni szeretetnek nevezünk) bennünk, emberekben a mások iránt megnyilvánuló szeretetet támaszt. Az ilyen, folytonos szeretetáramban élő emberek sajátos kisugárzása a derű. Sok, mélyen hívő idősebb ember sajátja ez, de megadhatja Urunk nekünk ezt a derűt életünk bármely helyzetében. Lehet a derű az alapállapotunk például akkor, amikor szerelmesek vagyunk, vagy amikor családot alapítunk, vagy amikor gyermekáldást várunk. Kérjük Urunktól el ezt a derűt, mert ez az a gyönyörűséges állapot, ez az a békesség, amelyet ezen a földön csak mi magunk – elérni nem tudunk. Ahogyan az elmúlt heti igénkben előkerült: mi idelent, a földön csak hajszolni tudjuk a boldogságot mindenféle boldogság-pótlékkal. A pénz, a vagyon is

ilyen. Csakhogy ez a pót-boldogság nem lesz derű, nem lesz békesség, csak pillanatnyi megelégedettség. Azonban a pillanatnyi megelégedettség nagyon hamar elmúlik. A hálaadás vasárnapja sem azért ad hálát, amilyen élelem most éppen termett, hiszen az el fog fogyni, vagy éppenséggel nem is volt olyan sok. Azért adunk hálát Urunknak, hogy élhetünk általa, és leginkább azért, hogy vele lehetünk – például minden betakarítás, illetve étkezés alkalmával is.

Édesapám, amikor rákos beteg lett, az utolsó évét ajándékba kapta, mert alkalmaztak nála egy olyan kezelést, amelyet akkor még kipróbálás szinten sem lehetett volna megtenni. Nagyon sokat tanultam tőle ebben a búcsúzó évben. Például azt, hogy a legkisebb dolgokért is hálát tudott adni. Észrevett egy szép virágot, és örült neki. Tudott egy jót enni, és annak örült. Sütött a nap az arcára, és annak örült. Talán olvastátok Olofson Placid atya történetét a Gulágon. A Gulág, a szibériai koncentrációs tábor, a mínusz negyven fokban nem kifejezetten az a hely, ahol nagyon sok jó történik az emberrel. Mégis, Placid atya kezdeményezésére a barakkban élők versenyt tartottak minden este, amelyen elő kellett számlálni, hogy mennyi minden jó történt az egyikükkel, vagy a másikukkal aznap. Volt olyan nap, mikor valaki 18 jó dolgot is fel tudott sorolni, ami azon a napon történt vele, és ezzel nyerte meg a versenyt. Ez egy olyan 18 szépséget hozó nap volt, ami minden pillanatában egyszersmind végtelenül szörnyű volt. Van és marad hely a hálaadásra minden körülmény között.

Igeszakaszunk Ezékiás király hálaadó éneke a betegsége után, amelyben hálát ad azért, hogy létezhet, hogy élhet. Ezékiás Júda királya volt abban az időben, amikor Asszíria már legyőzte és bekebelezte Észak-Izráelt. (Ahogyan emlékezhetünk rá: erről jövendölt Ámósz próféta az előző vasárnapi igénkben.) Ezékiás király neve ezt jelenti héberül: erősségem az Úr. Az uralkodásának az elején Ezékiás király Ézsaiás próféta tanácsára megtisztította egész Júdát a bálványimádástól. Október a reformáció hónapja. Ezékiás tulajdonképpen korának egy maghatározó reformátora volt. Ezékiás uralkodása alatt a hódító Asszíria már Jeruzsálemet is körbevette, de Ézsaiás Isten segítségével bíztatta a már megadáson gondolkodó Ezékiás királyt. Csoda történt: az óriási ostromló sereg egy nap alatt elvonult. Igeszakaszunk közvetlen előzményeként Ezékiás halálosan megbetegedett. Arcát a fal felé fordította, és sírva imádkozott az Úrhoz.

Itt egy pillanatra megint álljunk meg, mint a hálaadásnál. Ezékiás történetének ez a része ugyanis nagyon sokat tanít nekünk arról, hogy milyen a valódi ima. Ezékiásnak megmondta Ézsaiás Isten üzenetét kertelés nélkül. „Meghalsz, nem maradsz életben.” Erre utal az igeszakaszunkban a „Mit szóljak? Hiszen amit megmondott, azt tette velem.” rész. De Ezékiás Isten ítélete ellen – Isten irgalmához fellebbezett az imádságában. És mélyen megrendülve, sírva tette ezt. A mély megrendülésben, a nagyon mélyről feltörő sírásban, a minket sújtó baj legmélyebb pontján – nagyon közel tudunk kerülni Istenhez. (Ha: van bennünk hit és hajlandóság arra, hogy ezt tegyük! Merthogy magunkba is tudunk záródni ilyenkor. De ezzel elvesztettünk egy óriási esélyt az életben. Talán emlékszünk még Saul királyra, két héttel ezelőttről: Isten a legtöbb esetben adni fog majd új esélyt. De azért nem olyan nagyon sokat… És soha nem tudhatjuk, hogy melyik volt az utolsó…) Ezékiás király tehát szívének legmélyéből hitt Isten irgalmában. És szíve legmélyéből kérte ezt. És Isten megváltoztatta a döntését: adott neki még 15 évet.

A mai igénkben erre tekint vissza Ezékiás király: a mélység megjárására. A „följegyzésének” a vége egy panaszdalból hálaadó ének lesz. A halálos betegségével kapcsolatos igék: „elvágta életem fonalát”, „törte össze minden csontomat” – különösen erős igék (a szaknyelven „piél-ben” fogalmazott igék) az eredeti héber szövegben. Ezek az igék olyanok, mintha vastag

betűvel, vagy felkiáltójelekkel lennének írva a Szentírásban. Ezután jönnek a kín hasonlatai: „csipogtam, mint a fecske vagy a rigó”, és „nyögtem, mint a galamb”. Ez az a helyzet, amikor már elhagyja a szó is az embert… Csak nyögni tud, mint egy egyszerű, gyenge állat. Itt jöhetett a mélypont, a sírás. És utána jött a felemelkedés. Erre utal az igeszakaszunkban az utolsó rész, ahol a panasz hirtelen hálaadássá változik: „Uram, az éltet mindenkit, és engem is az éltet, hogy te majd megerősítesz és meggyógyítasz engem!”. Itt következett be a megerősítés, a gyógyulás. És utána a visszaemlékezés: „a javára a vált a nagy keserűség”.

Miért is vált Ezékiás javára a nagy keserűség? Van a válasznak egy földi értelmezése: a bajt átélő, a bajt túlélő ember azzal a tapasztalattal gazdagodik, hogy az ember meg tud küzdeni a bajjal. A japánoknál az eltört cserepet aranyozott ragasztóval ragasztják össze. Az ilyen újraformált, korábban eltört cserépedény, a kintsugi sokkal értékesebb, mint a hibátlan, új. Valahol mi is ilyenek vagyunk. A baj-tapasztalatok megedzenek, erősítenek bennünket.

A földi értelmezésen túl van azonban egy sokkal mélyebb értelmezés is. Nem az ember az, aki meg tud küzdeni minden bajjal. Sokkal fontosabb és valódibb haszon a bajban a megszerzett edzettségnél az, ami Ezékiás királlyal is történt: az ember közelebb került a bajban – Istenhez. Emlékezzünk vissza Jónás próféta jól ismert történetére, aki megszökött Isten szolgálata elől, de nem jutott messzire, mert a hajója viharba került, és lenyelte a cethal. A cethal gyomrában hangzik fel Jónás mélységesen szép imája. Ott, a cethal gyomrában kerül Jónás közel Istenhez. És a cethal harmadnapra kiköpi a gyomrából: pontosan oda, Ninivébe, ahol a szolgálatát eredetileg is el kellett volna végeznie.

Ne féljünk tehát a megpróbáltatásoktól. Az emberi lélek olyan, hogy akkor tud fejlődni, akkor tud tanulni, kiteljesedni, ha rossz és jó egyaránt éri. Vegyük észre, hogy a panaszdal és hálaadó dal kettősége nemcsak Ezékiás királynak a zsoltárokhoz hasonló, igénkben leírt hálaénekében található meg. Ez a kettősség van benne többször is az istentiszteleti liturgiában, amikor az istentisztelet elején a bűneinkre figyelmeztet, majd kegyelmet hirdet, és amikor az úrvacsora előtt megismétli ugyanezt. Ide fogunk eljutni mi is néhány hét múlva. Ez a kettősség van benne a lelkigyakorlatokban is, amelyek szintén először Isten kegyelmét, majd bűneink mélységét, és végül megint: Isten kegyelmét járatják be velünk. A hálózatkutatásbeli gondolkodás rámutatott arra, hogy minden komplex rendszer ennek a rossz és jó kettősségnek az egymásutánjaival tud valamint megtanulni. Amikor a külső hatások mértéke lecsökken, és csak néhány, vagy egy hatás marad, akkor a rendszer megkeményedik, és elhagyja a válaszainak a sokaságából a legtöbbet, kiszelektálva az adott helyzetnek megfelelőt. Amikor nagyon sok forrás, behatás van a rendszer körül, akkor a rendszer maga fellazul, ha tetszik: puhább, gyúrhatóbb lesz. (Minden komplex rendszerre igaz ez a fehérjéktől a sejteken át a társadalmakig.) A kevés külső behatás által okozott megkeményedés felel meg a „bajnak”, és a sok külső behatás által okozott megpuhulás a „jónak” a lélek tanulásának a folyamatában. Hajlítgatni kell tehát a lelkünket is ahhoz, hogy igazán be tudjon fogadni valami lényegeset. Ez a lényeges pedig nem más – mint Jézus, mint Isten maga.

A mai igeszakaszunk utolsó két mondatában ezt mondja Ezékiás király: „Bizony, javamra vált a nagy keserűség. Hiszen megmentettél az enyészet vermétől, és hátad mögé vetetted minden vétkemet.” Az utolsó mondat azt az ószövetségi szemléletmódot tükrözi, amelyben a betegség, a halál (az enyészet verme) a bűn következménye, a gyógyulás pedig a bűnbocsánaté. Emlékezzünk arra, ami korábban hangzott el a mai igehirdetésben: Ezékiás király Isten ítélete ellen – Isten irgalmához fellebbezett az imádságában. Életünk egy nagy tanulsága az, hogy Isten irgalma mindig valamivel nagyobb, mint Isten ítélete. Ezért küldte Isten az Ő egyetlen fiát, Jézust az emberi világba. A bűnbocsánat Jézus kereszthalála miatt

adatott nekünk. Ezért lehet a mi életünkben is sok kis húsvét, sok kis feltámadás. És ezért várhatjuk hittel és reménységgel a majdani nagy húsvétot, amely a saját feltámadásunk lesz. Ezékiás gyógyulása pontosan a húsvétnak, a Krisztusban kapott bűnbocsánatnak az egyik előképe az Ószövetségben.

Foglaljuk össze a mai nap üzeneteit: 1. Érezzük meg, hogy minden percünk lehet a hálaadás perce. Így kaphatjuk meg a derűt és a békességet már ezen a földön is. 2. Vegyük észre, hogy a szívünk mélységéből elmondott ima az, amelyik közel visz bennünket Urunkhoz. Ilyen ima sokszor a hálaadás magasságaiban és a megpróbáltatás mélységeiben tör elő belőlünk. 3. A lelkünk csak a hálaadások és a megpróbáltatások, a jó és a rossz egymásutánjaiban tud tanulni, fejlődni. A rossznak az átélése is lehet tehát jó. 4. Végezetül: Isten irgalma mindig valamivel nagyobb, mint Isten ítélete. Ezért küldte Isten az Ő egyetlen fiát, Jézust az emberi világba.

Ahogyan a zsoltár bevezető hálaadó imádságában mondtuk: „Isten kiragadja a lelkünket a halálból." Ezékiás király mélyen megrendült, sírva elmondott imádsága után Isten kiragadta őt is a halálból. Minket pedig Jézus kereszthalála miatt fog Isten kiragadni a halálból. Mert Isten irgalma mindig valamivel nagyobb, mint Isten jól megalapozott és igencsak megérdemelt ítélete. Ennek a megismerése miatt válik a javunkra minden keserűség, és ezért adhatunk hálát minden áldott nap, létezésünk minden percében. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnap, 2023. szeptember 17. MEÖT – Éljünk elrejtve és mégis nyilvánvalóan a Krisztusban!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Kolosséiakhoz írt levele 3. fejezetének az elsőtől a 8. verséig a következőképpen: „Ha tehát feltámadtatok Krisztussal, azokat keressétek, amik odafent vannak, ahol Krisztus van, aki Isten jobbján ül. Az odafennvalókkal törődjetek, ne a földiekkel! Mert meghaltatok, és a ti életetek el van rejtve Krisztussal együtt Istenben. Mikor Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor vele együtt ti is megjelentek dicsőségben. Öljétek meg tehát tagjaitokban azt, ami földi: a paráznaságot, a tisztátalanságot, a szenvedélyt, a gonosz kívánságot és a kapzsiságot, ami bálványimádás, mert ezek miatt haragszik Isten. Ti is ezeket tettétek egykor, amikor ezekben éltetek; most azonban vessétek el magatoktól mindezt: a haragot, az indulatot, a gonoszságot, az istenkáromlást és szátokból a gyalázatos beszédet." Urunk, mi olyan sokszor tipródunk a mi földi kívánságainkban. Emelj magadhoz minket igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Kisgyermek korunkból emlékezhetünk az ujjainkat végigszámláló mondókára: „Ez elment vadászni, ez meglőtte, ez hazavitte…" Pál apostol nemcsak öt, hanem mind a tíz ujjunkra elég földi kívánságot felsorol. Ha magunkba nézünk, alig akad olyan, ami ne lenne most – vagy ne lett volna valaha – jellemző ránk. Mindennek ellenére: **az igeszakasz indító és fő üzenete az evangélium lényege: hogy feltámadtunk a Krisztussal, és a mi életünk immár a Krisztusban van. Van: amióta megkereszteltek minket, van: most, és lesz: mindörökké**.

A földi életünket azonban a folyamatos feszültség jellemzi. Benne élünk a Krisztusban – de emberként, emberi vágyak és kívánságok után akarnánk menni sokszor. Ezt a feszültséget egy – látszólag – ellentmondásos gondolatmenettel is érzékelteti Pál.
1. Feltámadtatok a Krisztussal 2. Meghaltatok a Krisztussal 3. Öljétek meg, ami földi.
Megbolondult ez a Pál? Hát akkor most feltámadtunk, vagy meghaltunk? És akár

feltámadtunk, akár meghaltunk: mit öljünk meg?? **Az igehirdetésben erről a három gondolatról fogom megmutatni, hogy nemcsak, hogy nem mondanak ellent egymásnak, hanem éppenhogy: csak egymással együtt alkotnak kerek egészet.**

Kezdjük a jó hírrel, a Krisztussal együtt való feltámadásunkkal. Ahogyan az oltár előtti evangéliumi igében is hallottuk: az Úr megszánta a naini ifjú anyját, megérintette a koporsót, a halott felült (és beszélni kezdett), a sokaság pedig – dicsőítette Istent. Akármilyen szép is lenne így értelmezni a csodákat, Jézus csodájának nem az volt a lényege, hogy jót tegyen a feltámasztott naini ifjúval, vagy az anyjával, hanem az, hogy a csoda láttán *hit támadjon* a körülállókban, és dicsőítsék Istent. Az, amit a bevezető zsoltárban is mondtunk, hogy Isten nagy kegyelme kiragadta a lelkünket a halálból, nem azért van, hogy utána megveregessük Isten vállát, hogy „*Köszi papus, ezt ügyesen csináltad*", hanem azért, hogy a halálból kiragadott lélek bennünket olyan életre vezessen, ami miatt mások rádöbbenhetnek arra, hogy nem tudnak mást tenni, csak dicsőíteni érte Istent.

Lázár feltámasztása előtt Jézus ezt mondta Mártának, Lázár nővérének: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz bennem, ha meghal is, él." (Jn 11,25) **A Krisztusban való feltámadásunk és életünk tehát nemcsak a földi élet, hanem az örök élet is.** A mai igeszakaszunk eredeti görög szövegében is végig a dzóé, az örök élet van, és nem a biosz, a földi élet. **A menny a megtestesült Jézusban a földre jött, és beemel oda bennünket.** Ahogyan Jézus mondta: „Én pedig, ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket." (Jn 12,32)

Mit jelent az, hogy Jézus a mennybe emeli a lelkünket – már e földi életünk során is? A keresztény ember élete abból áll, hogy már itt e földön a mennyben lebeg? Ahogyan Pál maga mondja a mai igeszakaszban: meghal a világnak, és Jézusnak él, vele van reggeltől estig? Nem. Ahogyan Jézus maga mondta a tanítványaitól elbúcsúzó, főpapi imájában a János szerinti evangéliumban: „Nem azt kérem [Atyám], hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg a gonosztól." (Jn 17,15) **A világnak való meghalásunk tehát nem a konkrét életformánkra, hanem annak a céljára, irányára vonatkozik. Beáll az életünk iránytűje Jézus felé, és szilárdan mutatja azt az utat, ami Jézust követi.** Ebben az iránytű-átállásban sorra elkezdik elveszteni a fontosságukat azok a földi kívánságok, amelyekre a páli felsorolás is számos példát hoz.

Megértettük tehát, hogy mi támad fel (az újember) és mi hal meg bennünk (az óember) egyszerre a Krisztussal. Most jön a második rész. Hogyan van az életünk elrejtve a Krisztusban? Pál ezt írja: „Mikor Krisztus, a mi életünk megjelenik, akkor vele együtt ti is megjelentek dicsőségben." (Kol 3,4) János apostol az első levelében így fogalmaz: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, hasonlóvá leszünk hozzá, mert olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában." (1Jn 3,2). Azaz: **a Krisztusban való életünk majd a végső időkben lesz nyilvánvalóvá. Nyilvánvalóvá, de kinek a számára? Első értelmezésben mások számára. Nem igazán tudná elviselni a világ azt, ha ez már a maga teljességében most nyilvánvaló lenne.**

Hadd meséljek el erről egy történetet. Katolikus testvéreink ezen a héten ünnepelték Kupertínói Szent József emléknapját. A XVII. században élt József, amikor mise közben belefeledkezett Jézus arcának a gyönyörűségébe, akkor – a hagyomány szerint – felemelkedett a levegőbe – és ott maradt. Néha órákig is. Tömegek tódultak hozzá. Most ne azon tipródjunk, hogy lebegett-e vagy sem, hanem képzeljük el, hogy mi lenne erre a mai

reakció? „*Hát ez meg? Mit lebeg ott? Mé nem tudja befejezni időben a misét? A gyerek éhes. A parkolójegy mingyá lejár. Ez meg csak lebeg. Jöjjön má le!!!*” (És itt a hívő száját egy Isten nevét is tartalmazó, nyomdafestéket nem tűrő mondat hagyná el…) A rend kedvéért hadd jegyezzem meg, hogy József már a XVII. században sem volt elviselhető. Négyszer szállíttatta át a katolikus egyház egyre titkosabb és titkosabb kolostorokba, hogy senki se tudja, hogy hol van.

Rendjén való tehát, hogy a Krisztusban élő élet teljessége rejtett marad a világ előtt. Azért is rendjén való, hogy ne szálljon a fejünkbe a dicsőség. Nem a *tulajdonunk* a Krisztusban való élet, és kiváltképp nem mutogatás tárgya.

Vizsgáljuk meg magunkat. Jellemző-e ránk a látszatkegyesség? Látványhívők vagyunk-e? Rettegünk-e a megszólástól, és ezért vagyunk muszájból, „jók”? Vagy várunk-e a dicséretet azért, mert erkölcsösen élünk? Vagy (sokszor csak szép lassan) megérezzük azt, hogy az erkölcsös élet az egyedül természetes – mármint nem az óember, hanem a Krisztusban élő újember számára. – Titokban szoktuk-e tartani a jótetteinket? Vagy éppen ellenkezőleg? Hálát várunk értük? Esetleg éppen ezért, szeretethiányunkban tesszük a jótetteket?

Jobb tehát, ha a Krisztusban élő élet tejessége másoknak rejtett. A Krisztusban élő élet számos vonása azonban rejtve marad a mi saját szemeink előtt is. Hogyan működik bennünk a Szentlélek? Hogyan törli el a bűneinket a feloldozásban Isten visszamenőlegesen is? Hogyan tisztít meg bennünket az úrvacsora? Minden ilyen hogyan-nal kezdődő kérdés emberi, szavakkal kifejezhető teljes válasza nekünk még rejtett. A lelkész sem érti, mert nem értheti teljesen. Olyan ez, mint amikor az egyik rabbi egy beszélgetés után fogja a fejét és járkál: „Nem értem! Nem értem! Nem értem!” Mire a másik rabbi: „Jó, üljön le, megmagyarázom.” Egyik rabbi: „Ja, megmagyarázni, azt én is tudom. De nem értem! Nem értem! Nem értem!” – Nem a megértés az igazi kulcs ahhoz, hogy Jézussal közösséget találjunk. Az igehirdetés lényege sem a megértés – akármilyen sok magyarázó rész is van benne – hanem az, hogy új és új utakat mutasson meg a Szentlélek által nekünk Jézushoz.

A megértés a végső időkben jön majd el. A végső idők a hívő életének alapját nem változtatják meg, de nyilvánvalóvá teszik azt, ami ma még rejtett, mert belépünk a Teljességbe, és már nem tükör által, homályosan, hanem színről-színre látunk. Megértjük! Megértjük! És leginkább: megéljük. Immáron teljesen.

A Krisztusban élő élet rejtettségének van még egy szempontja: a reménység. A Krisztusban többek vagyunk, sokkalta-sokkalta többek vagyunk, mint aminek látszunk saját magunk előtt is. – Kedves Testvéreim! Jó hírem van: Előttünk van még a java!

Elérkeztünk az utolsó részhez: a Krisztusban rejtetten élő saját magunknak a megmutatkozásához az életünkben. A legtöbbször igen nehéz küzdelem ez a bennünk élő óember és az újember között. Küzdelem az elfojtások ellen. Küzdelem a kiélés szabadossága ellen. A téves dolgok kiélése a megismételt téves cselekedetek vágyát úgy beleégetheti az agyunkba, hogy utána hosszú évekbe telik, amíg az elhalványul onnan. **Ebben a küzdelemben azonban nem vagyunk egyedül! Nem az üdvösségünkért – hanem az *üdvösségünk nevében* folytatjuk a harcunkat. Nem azért harcolunk, hogy valamit elnyerjünk, hanem éppen azért harcolunk, *mert valamit már elnyertünk*. Mi ez a valami? Nem más, mint a bennünk élő Krisztus. Krisztus *az*, aki harcol, Krisztus *az*, aki erőt ad a mi küzdelmünknek** – ne fordítsunk hát neki hátat! Így válhat a Krisztusban elrejtetten élő életünk *mégis* nyilvánvalóvá mások számára. Miért? Nem azért, mert mutogatjuk. Sem nem

azért, mert lebegünk a föld fölött, mint a hagyomány szerint Kupertínói József. Hanem azért, mert egy tiszta, becsületes, szolgálatkész életet élünk, amelyre ahogyan Pál írja a Kolossé levél folytatásában: felöltjük a szeretetet, amely „tökéletesen összefog mindent.” (Kol 3,14).

Kedves Testvéreim! Mert ti már „felöltöztétek az új embert, aki Teremtőjének képmására állandóan megújul, hogy egyre jobban megismerje őt. Itt már nincs többé görög és zsidó, körülmetéltség és körülmetéletlenség, barbár és szkíta, szolga és szabad, hanem minden és mindenekben Krisztus.” (Kol 3,10-11). A Mennyei Atya „adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy hatalmasan megerősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által; hogy Krisztus lakjék szívetekben a hit által, [és hogy] a szeretetben meggyökerezve és megalapozva képesek legyetek felfogni minden szenttel együtt: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység; és így megismerjétek Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét, hogy Isten mindent átfogó teljességére jussatok.” (Ef 3,16-19). Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnap, 2024. szeptember 15. MEÖT – Lehet-e halálmenetből diadalmenet az életünk?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 7. fejezetének a 11.-től a 17. verséig a következőképpen: „Ezután Jézus elment egy Nain nevű városba, és vele mentek tanítványai nagy sokasággal együtt. Amikor közeledett a város kapujához, íme, halottat hoztak kifelé, egy özvegyasszony egyetlen fiát, és a városból nagy sokaság követte. Amikor az Úr meglátta az asszonyt, megszánta, és így szólt hozzá: Ne sírj! Azután odalépett, és megérintette a koporsót. Akik vitték, megálltak, ő pedig így szólt: Ifjú, neked mondom, kelj fel! Erre felült a halott, és elkezdett beszélni; Jézus pedig átadta az anyjának. Félelem fogta el mindnyájukat, dicsőítették az Istent, és ezt mondták: Nagy próféta támadt közöttünk, és meglátogatta Isten az ő népét. Ez a hír elterjedt róla egész Júdeában és az egész környéken.” – Urunk, mi is pontosan úgy botorkálunk az utunkon, ahogyan a naini halotti menet, csak nem tudjuk, hogy ez az út a temetőbe vezet. Kérjük, változtasd át a mi utunkat halálmenetből diadalmenetté – igéd erejével! Ámen.

"Szeret az ÚR, nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Az ÚR az én osztályrészem, benne bízom. Jó csendben várni az ÚR szabadítására." (JSir 3,22-26) – Pontosan ilyen csendben mehetett a naini halottas menet, ahogyan vitték ki az özvegyasszony egyetlen fiát a temetőbe. „Csak” annyi volt a különbség, hogy nem vártak semmit, és nem éreztek semmi jót. Mit is éreztek volna? Nain egy kisváros volt Kapernaumtól és Názárettől nem messze. Az egész város együtt gyászolt az özveggyel. Mit is vártak volna? Fogalmuk sem volt arról, hogy Jézus már úton van Kapernaumból a követőivel, és találkozni fog velük. Fogalmuk sem volt arról, kicsoda Jézus.

Kedves Testvérem! Neked *van* fogalmad arról, hogy *kicsoda* Jézus? *Te tudod*, hogy Jézus *úton van* éppen *feléd* a *te* szabadításodra? Jézus *veled* is szembe jön! Ha nem mész el mellette, ha *tényleg* találkozol vele, akkor utána már másról sem tudsz beszélni egész életedben, csak Jézusról. (*Nyilván nem úgy, hogy a pincértől úgy kérsz még egy kenyeret az étteremben, hogy képzelje, találkoztam Jézussal, emiatt hozzon már még egy kenyeret nekem… Úgy nem tudsz másról sem beszélni a Jézussal való találkozás után, hogy minden tetteden, minden mondatodon látszani fog az, hogy találkoztál Jézussal, és ott van Jézus melletted.*)

Két menet találkozik egymással. A halál menete – és az élet menete. Két fiú találkozik egymással. Az özvegy egyszülött fia – és Isten egyszülött Fia. Az özvegy fia halott. Isten Fiának meg kell halnia. Az özvegy fia fel fog támadni – egy *új* életre. Isten Fia is fel fog támadni – *örök* életre. Kedves Testvéreim! Isten Fia ezt az örök életet *nekünk is* odaadta. „Én vagyok a feltámadás és az élet – mondta Jézus – aki hisz bennem, *ha meghal is,* ***él***!" (Jn 11,25)

„Amikor az Úr meglátta az asszonyt, megszánta." (Lk 7,13a) A Lukás szerinti evangélium itt nevezi először Úr-nak, Kyrios-nak, azaz Istennek Jézust. Jézus, az Isten meglátja az asszonyt. Rá néz. **Kedves Testvérem! Jézus, az Isten *rád is néz. Most.* Éppen most. *Érzed-e?* Felfogod-e ennek az erejét? Rájössz-e arra, hogy Jézus rád nézése egy új élet, egy diadalmenet kezdete lehet az életedben?**

Jézus, a 100%-ig emberi és 100%-ig isteni Úr, az eredeti görög szövegben egész bensőjében megrendül, amikor meglátja az özvegyasszonyt (*a görög kifejezés még plasztikusabb, mert azt írja le, hogy a látványba beleremegnek Jézusnak még a belei is*). Olyan lehetett az özvegy, mint Louis Ernest Barrias 1883-as párizsi szobrán Éva, aki Ádámmal együtt viszi az első halottat, Ábelt eltemetni. Éva a megtestesült fájdalom maga. Urunk istenvoltában látta a jövőt. Megláthatta az özvegyasszonyban a saját anyját, Máriát, ahogyan a keresztről leveszi az egyetlen fia halott testét.

Jézus a naini ifjú történetében nem hitre felel, hanem a fiúval *hitet támaszt* mindenkiben, aki csak ott van. Amikor Jézus megszólítja az özvegyet: „Ne sírj!" – akkor nem korholja, megfeddi, hanem ígéretet, új jövőt, új életet ad – neki is. Amikor Jézus megérinti a koporsót, akkor nem varázsol, nem mond titkos szavakat, hanem – teremt. Életet, új életet teremt. Ezért áll meg a menet. Ha nem álltak volna meg, akkor a temetőbe mentek volna. **Kedves Testvérem! *Megállsz-e* te akkor, amikor megérint téged Jézus?** Vagy lerázod a kezét magadról, és mész tovább? *"Ne Uram! Ne most! Dolgom van. Hagyj!"* Szerinted *hányszor* fog ez megismétlődni az életedben? És ha ismétlődik, akkor legközelebb *mikor*? Akkor, amikor azt mondod: *"No, Uram! Most jöhetsz! Most van Rád időm!"* Hát *akkor* bizonyosan *nem*… **Testvéreim! *Legyen időnk* Jézusra! *Minden* ezen múlik az életünkben. *Álljunk meg*, ha Jézus megérint bennünket.**

Az Ószövetségben Illés próféta a sareptai özvegy egyszülött fiát (1Kir 17,19-24), a tanítványa, Elizeus pedig a nainhoz közel lévő súnemi asszony egyszülött fiát támasztotta fel (2Kir 4,31-37). Mindketten imádkoztak Istenhez előtte, és ezért voltak képesek erre. Nekem, mint természettudósnak különösen kedves Géhazinak, Elizeus szolgájának a története, aki Elizeus előtt futott, és Elizeus csoda-botját a halott fiú arcára tette, de nem imádkozott előtte, és így nem is történt semmi (2Kir 4,31). Elizeus ez után támasztotta fel a fiút – imájával. Micsoda szép kontrollkísérlet!

Jézusnak nem kellett imádkoznia az Atyához, hiszen, ahogyan Jézus a János szerinti evangéliumban lévő főpapi imájából tudjuk, Jézus és az Atya – egyek voltak (Jn 17,22). Illés és Elizeus nem beszélt a halotthoz. **Jézus hangja áthallatszik *mindenen*. A halálon is.** Ezért tudja megszólítani a halottat: „Ifjú, neked mondom, kelj fel!" (Lk7,14c). Mire a halott felül, és elkezd beszélni. **Mi nem vagyunk halottak.** (*Legfeljebb élőhalottak, de erről nem tudunk…*) Mindegy is… ***Mindenhogy* meghalljuk Jézus hangját. *Tényleg? Tényleg* figyelünk Jézus hangjára? *Hajlandóak vagyunk* Őt meghallani? Az *életünk* múlik ezen! Az *örök* életünk.**

Kedves Testvéreim! Elérkezett Isten Országa közénk. A holtak feltámadnak. A naini özvegy fia, Jairus lánya, Lázár és – hitünk és reménységünk szerint – **mi mindannyian. Isten Országát ebből a világból kiiktatni *nem – lehet*. Jézusnak, a Kyriosnak a teremtő szava *nem – maradt* ott a múltban. Elér téged is. Elér engem is. Testvéreim! *Bennünk* támad fel a Krisztus! Ma is. Most is. Az úrvacsorában is.**

Miért nem támasztott fel több embert Jézus, csak hármat? Erre nem az a válasz, hogy hát már ez is több mint az a két ember, akit az Ószövetség prófétái *összesen* feltámasztottak… **Jézus *nem* azért támasztott fel embereket, hogy éljenek.** Hiszen úgyis meghalnak majd újra! Vajon jobb kétszer meghalni, mint egyszer? Én a 66. életévemben vagyok. Ha Isten nem takarít el időben, akkor maximum még ötven évet élhetek. (*A világ legidősebb férfija, Kirua Dzsiróemon 116 évet és 54 napot élt – ez az a világrekord, amelyet a legrövidebb ideig lehet megélni…*) Őszintén kérdezem: az örök élet távlatából nem mindegy az a néhány évtized?

Csak Jézus volt az, aki soha nem halt meg a feltámadása után. Jézus *azért* támasztott fel embereket, hogy akik ezt látták, és *mi*, akik hittel olvassuk és halljuk mindezt, *higgyünk* a feltámadás lehetőségében – és Jézus feltámadásába vetett hittel *várjuk* a saját feltámadásunkat és örök életünket *is*.

Akik csak látták a naini ifjú feltámadását, félelem fogta el őket és dicsőítették Istent. Pontosan úgy, mint ahogyan három évtizeddel korábban, Keresztelő Szent János megszületésekor az apja, Zakariás, aki betelt Szentlélekkel és így prófétált: „Erős szabadítót támasztott nekünk [az Isten], szolgájának, Dávidnak házából. Téged pedig, kisgyermek, a Magasságos prófétájának neveznek majd, mert az Úr előtt jársz, hogy elkészítsd az ő útjait – Istenünk könyörülő irgalmáért, amellyel meglátogat minket a felkelő nap a magasságból, hogy világítson azoknak, akik sötétségben és a halál árnyékában lakoznak, hogy lábunkat a békesség útjára igazítsa” (Lk 69.76.78.79).

Kedves Testvéreim! *Mi is* a feltámadás tanúi vagyunk. Jézus bennünk való feltámadásáé. Ezért Pál apostol szavaival azt kérem az Atyától, hogy „adja meg nektek, hogy a Krisztus lakjék szívetekben a hit által” … és így „képesek legyetek felfogni … mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység, és így megismerjétek Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét, hogy Isten mindent átfogó Teljességére jussatok” (Ef 3,16-19). Jézus nem sokkal az igeszakaszunk után elhangzó szavaival kérlek benneteket, „vigyétek hírül, amit láttatok és hallottatok: vakok látnak, sánták járnak, leprások tisztulnak meg, süketek hallanak, halottak támadnak fel, a szegényeknek hirdettetik az evangélium, és boldog, aki nem botránkozik meg énbennem” – mondta Jézus (Lk 7,22).

Kedves Testvéreim! Jézus *nem tisztelte* a halált. Jézus *legyőzte* a halált. *Áll* a kereszt. *Üres* a sír. A bennünk feltámadó *Krisztusé* a győzelem. Így *lett* a mi életünk halálmenetből – diadalmenet. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnap, 2025. október 5. MEÖT – Isten irgalma minden reggel megújul

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Jeremiás Siralmai könyve 3. fejezetének a 22.-től a 32. verseiben a következőképpen: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Nagy a te hűséged! Az Úr az én osztályrészem – mondom magamban –, ezért benne bízom.

Jó az Úr azokhoz, akik benne reménykednek, akik hozzá folyamodnak. Jó csendben várni az Úr szabadítására. Jó, ha a férfi már ifjúkorában igát hordoz. Üljön hát magányosan, és maradjon néma, amikor ráteszik! Hajtsa porba fejét, talán van reménysége! Tartsa oda arcát, ha ütik, tűrje el, ha gyalázzák! Mert nem vet el örökre az Úr. Még ha megszomorít is, irgalmaz, mert nagyon szeret." Urunk, Te látod, hogy mi annyira, de annyira el tudunk keseredni. Először sírunk. Aztán átkozódunk. És – esetleg, néha – eljutunk az imához is. De nagyon ritkán támad bennünk minden reménytelenség ellenére állhatatos, kitartó remény. Pedig Te, Urunk, a reménység Istene VAGY, akinek irgalma minden reggel megújul, mert Te minket mindig, ugyanúgy, örökké szeretsz. Ámen.

Amikor Krisztus előtt 600 évvel Nebukadnezzár elpusztította a Jeruzsálemi Templomot, a **romoknál minden nap gyászliturgia volt. Így van ez ma is…** A gyász a Templom egyetlen megmaradt falánál, a Siratófalnál kap teret. Amikor hat éve ott jártam, egy hívő csoport mellett álltam. A rabbijuk habzó szájjal üvöltött, rángatódzva pörgött, és tépte a ruháját: ekszтázisban siratott. A hívő csoport körülállta, és részvevő szemekkel nézte. Az egyetlen furcsa dolog az volt, hogy nem a részvételt, hanem a részvétet tükrözték a szemek… „*Szegény rabbink… Már megint begőzölt. Mindig ezt csinálja, ha itt vagyunk. De hát mit tegyünk? Így viseljük el. Ő a rabbink.*" Pedig… A rabbinak igaza volt. A gyász az gyász. Megrendítő volt Kemény Lajos deák téri esperes 1942-es újévi igehirdetését elolvasni ugyanerről az igéről: „Halottaink sokaságának emlékével zártuk az évet. Jövőre még több halottra készülhetünk föl…" Katasztrófa messze nem csak a háborúban van. **Magyarországon jelenleg 1,1 millió (!) anti-depresszánst, vagy szorongás-gátlót szedő ember él**. A gyász az gyász, nagyban és „kicsiben" egyaránt. **Hallgassunk meg néhány siralmat közvetlenül a mai igénk előtt**: „Elsorvasztotta húsom és bőröm, összetörte csontjaimat. Vaksötétbe helyezett engem, mint a régen meghaltakat. Falat emelt körém. Nem juthatok ki. Súlyos bilincsbe vert. Ha segítségért kiáltok is, elzárkózik imádságom elől. Üröm és méreg nyomorúságomra és hontalanságomra gondolnom. Mindig erre gondol, és elcsügged a lelkem (JSir 3,4.6.8.19-20).

Itt szól közbe Berci: „*Péter! Én itt valamit nem értek. Az istentisztelet elején azt mondtad, hogy a mai vasárnap a hálaadás vasárnapja. EZÉRT adjunk mi hálát? Hogy Isten a legválogatottabb kínokkal kínoz minket? Meg azért, hogy jó (jóoó????) ha a férfi már ifjúkorában igát hordoz??? Meg hogy tartsam oda az arcomat – ha ütik? Hát… Köszönöm szépen, én ilyenből nem kérek. Megyek haza.*" Köszönöm Berci, hogy ezt megosztottad velünk. Pontosan **EZ ennek a mai napnak az egyik legfontosabb tanítása**. És pontosan neked, az egyetemistának. **Hogy TÖBB türelem kell**. Így aztán arra kérlek, hogy maradj, és tapasztald meg egy kicsit itt és most, az igehirdetés alatt, hogy „jó csendben várni az Úr szabadítására". Merthogy mindjárt odaérünk, és JÖN a szabadulás. **Mert a húsvét soha nem marad el. Csak előtte van egy Nagypéntek. Ezért lehet a húsvét – az örök élet ünnepe** ma, ezen a vasárnapon is. **Nagypéntek nélkül a húsvét nyusziünnep lenne. Nyuszikát akarunk – vagy feltámadást? Választhatunk**.

Jeremiás siralmai választottak. Az előbb hallott versek után „Üröm és méreg nyomorúságomra és hontalanságomra gondolnom; mindig erre gondol, és elcsügged a lelkem;" *a következő mondat ez*: **DE ha újra meggondolom, reménykedni kezdek** – *és innen folytatódik a mai igénk*: **Szeret az Úr, azért nincs még végünk, nem fogyott el irgalma, minden reggel megújul** (JSir 3,19-23).

Kedves Testvéreim! Az igével együtt mondhatjuk mi is: „**az Úr a mi osztályrészünk, benne bízunk**" (JSir 3,24). Mit is jelent ez az „osztályrész"? Eredetileg arra utalt, hogy akik az Urat szolgálják, a léviták, nem kaptak osztályrészt Izráel földjéből, mert a papi szolgálataikért Isten

egész választott népe tartotta el őket az Istennek adott tizeddel. Az Isten volt az ő „osztályrészük" és nem a földi javak. Általánosítva azonban még ennél is sokkal többet jelent. Kedves Testvéreim, mi nem csipi-csupi dolgokat kaptunk a mi teremtő és megváltó Urunktól. Földecskét, vagyonkát, befolyásos barátokat, tisztségeket, tehetséget, kitüntetést, cukrot, csokit. **Mi, Kedves Testvéreim, a MINDENSÉGET kaptuk meg a mi Urunktól**. SEMMIVEL nem kevesebbet. A mi osztályrészünk nem ez vagy az (*vagy a szomszéd kertje, ami mindig zöldebb*), hanem a MINDEN. Mi nem néhány földi évet kaptunk, hanem örök életet. A mi életünk nem egy nagyváros porában van elrejtve, hanem – a Krisztusban! A mi osztályrészünk soha és semmikor nem kevesebb, mint az Úr maga, aki a Teljesség. EZÉRT bízunk az Úrban. Mert **a mi osztályrészünk** soha meg nem változik, hanem **örök**. **Pontosan ez az örök állandóságba vetett bizalom támaszt bennünk reménységet akkor is, amikor percre kész okunk nincs a reménységre**. Így tanít a keresztény reménység lényegéről bennünket Pál apostol a Rómaiakhoz írt levelében: az „üdvösségünk reménységre szól. Viszont az a reménység, amelyet már látunk, nem is reménység, hiszen amit lát valaki, azt miért kellene remélnie? Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk" (Róm 8,24-25). „Sőt, dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; **a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által**" (Róm 5,3-5). Vegyük észre azt, hogy Pál apostol végső konklúziója: a reménység azért támad és tart ki bennünk, mert a szívünkbe áradt az Isten szeretete pontosan UGYAN-AZ, amivel a mai igeszakaszunk elkezdődik, és amivel be is végződik: **Szeret az Úr, azért nincs még végünk /// irgalmaz az Úr, mert nagyon szeret** (JSir 3,22.32). Istennek a létezési módja a szeretet (1Jn 4,8). És Isten meg nem változik (Mal 3,6). Ezért lehet Isten szeretete a kezdet és a vég, az alfa és az ómega, mindennek a forrása – és a célja.

Itt jutottunk el oda, hogy meg tudjuk már érteni azt, hogy miért jó csendben várni az Úr szabadítására, ahol a „csendben várni" „megadással lenni az Úr szabadításáig" módon is fordítható. Az egyetemi évek alatt mi sem áll távolabb tőlünk, mint a megadás, mint az iga türelemmel való elhordozása, mint a megaláztatás, mint az, hogy még a másik arcunkat is tartsuk oda, ha pofon vernek (JSir 3,26-30). Hülye volt ez a Jézus, amikor ilyeneket kért a Hegyi Beszédben (Mt 5,39). De ha rádöbbentünk arra, hogy a mi osztályrészünk a MINDEN, ha megéltük azt, hogy a mi életünk el van rejtve a Krisztusban, akkor a lelkünk belső faláról lepereg minden bántás, iga és pofon. Minden olyan áldozat, akinek a lelke töretlenül megmarad, fölébe kerekedik a bántóinak. **A kereszten nem Pilátus győzött. Nem is a farizeusok. A kereszten Krisztus győzött. Örökre**. Minden olyan kifosztott, akinek változatlanul elérhető a Teljesség, semmivel sem lett szegényebb azáltal, hogy kifosztották. Akármiből. Mert SOKKAL több maradt neki annál, amit elvettek tőle. Mert a mi osztályrészünk, kedves testvéreim, nem a csekélyke, hanem a MINDEN. **Értjük már, hogy miért lehet a mi reménységünk szilárd? Érted már Berci, hogy mi a te igazi tartásod és méltóságod alapja? A Krisztus! Az a Krisztus, aki örök. Az a Krisztus, aki mindig győz.**

Kedves Testvéreim! **A rabság ezerarcú. A szabadságnak azonban csak egy arca van: a Krisztus**. Rabok legyünk, vagy szabadok? Ez a kérdés, válasszatok… **Mikor van NEKÜNK végünk? Ha bajban leszünk?** Nem, nem akkor. Akkor van nekünk végünk, ha bezárul előttünk az örök élet kapuja. Mikor zárul be? Ha megtagadjuk a Krisztust. De nem ám pillanatnyi felindulásból, vagy kényszerből. Hanem folyamatosan: ádáz konoksággal és gonosz örömmel. **Akkor** lesz nekünk végünk. EZT kerüljük el – mindenáron... Alázkodjunk meg Isten előtt. Térjünk meg! Kérjünk hitet! Kérjünk Jézusközelséget! És akkor: kapunk.

Mi lesz az után, hogy megkaptuk a hitet, a Jézusközelséget? Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében: hatalmasan meg fog erősödni bennünk a belső ember azért, mert Krisztus fog lakni a mi szívünkben a hit által. Meg fogunk gyökerezni a szeretetben. Képesek leszünk felfogni, hogy mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység, és így megismerjük a Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretetét, és Isten mindent átfogó Teljességére jutunk. (Ef 3,16-19) Halljátok??! Az Efezusbeliekhez írott levélben pontosan ugyan-oda jutottunk, mint ahová az előbb. Isten mindent átfogó Teljességéhez, amely a mi osztályrészünk. Isten pedig csodákat kezd el tenni bennünk és általunk. Sokkal bőségesebben, mint ahogyan azt mi valaha is kérhetjük Tőle vagy akár csak el is gondolhatjuk. Mert Isten a bennünk munkálkodó erővé válik (Ef 3,20). Ki az, kedves testvérem, aki meg tud alázni téged, ha benned az Isten ereje munkálkodik? Mi az, amiben neked bármilyen szenvedésed lehet, ha az életed el van rejtve a Krisztusban, és ha Isten mindent átfogó Teljességére jutottál? Itt lehet Pál apostollal együtt felkiáltani: Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod? (1Kor 15,55).

Mi lesz az után, hogy tapasztalássá vált bennünk a Krisztus minden ismeretet meghaladó szeretete és Isten minden átfogó Teljessége? A szívünkre helyezhetjük Péter apostol kérését: „Legyetek készen számot adni mindenkinek, aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységet” (1Pt 3,15). Sokan megtapasztalták már ebben a gyülekezetben Krisztus minden emberi értelmet fölülhaladó békességét – néha óriási személyes kavarodásban és bajban. Aztán hetekig, hónapokig, vagy évekig örvendeztek ennek – nagyon. Aztán jött Jézus. És alaposan seggbe rúgta őket. "*Mars! Indulj segíteni másoknak!*" És elindultak. – Elindultam én is. Hét éve. Azért vagyok most itt.

A mai igehirdetést gyönyörűen összefoglalja Reményik Sándor: „Kegyelem” című verse.
Először sírsz. Azután átkozódsz. Aztán imádkozol. Aztán megfeszíted körömszakadtig maradék-erőd. Akarsz, eget ostromló akarattal - És a lehetetlenség konok falán véresre zúzod koponyád. Azután elalélsz. S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz.
És akkor - *magától* - megnyílik az ég. Akkor - *magától* - szűnik a vihar. Akkor - *magától* - minden elcsitul. Akkor - *magától* - éled a remény. Álomfáidnak minden aranyágán -- csak úgy *magától* --friss gyümölcs terem. Ez a *magától:* ez a Kegyelem.
Kedves Testvéreim! Ugye, hogy van miért hálát adjunk? Mondjuk együtt a zsoltárossal: Magasztallak, Uram, Istenem, teljes szívemből, és dicsőítem a Te nevedet örökké, mert nagy a Te kegyelmed énrajtam. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnap, 2021. szeptember 26. Angyalföld – Keresd az Urat!

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, a Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Ámósz próféta könyve 4. fejezetének a 11. versétől az 5. fejezet 4. verséig, a következőképpen: „Olyan pusztulást hoztam rátok, mint amikor Sodomát és Gomorát elpusztította Isten. Olyanok lettetek, mint a tűzből kiragadott üszkös fadarab, ***mégsem tértetek meg hozzám*** *– így szól az ÚR. Ezért bánok így veled, Izráel! És mivel így bánok veled,* ***készülj Istened elé, Izráel!*** *Mert aki hegyeket formál, és szelet teremt, aki tudtára adja szándékát az embernek, aki hajnalt és alkonyatot alkot, és a föld magaslatain lépked, annak neve: az ÚR, a Seregek Istene. Halljátok meg ezt az igét!* ***Siratóéneket mondok*** *rólatok, Izráel háza! Elesett, nem kel fel többé Izráel szüze! Ott hever a földjén, nincs, ki fölemelje. Ezt mondja az én Uram, az ÚR: Ha egy városból ezren vonulnak ki, csak százan maradnak meg; ha százan vonulnak ki, csak tízen maradnak meg Izráel házából. Ezt mondja az ÚR Izráel házának:* ***Engem***

keressetek, akkor életben maradtok!*” Engem keressetek, akkor életben maradtok! Urunk! Életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a Te igéddel! Ámen.*

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Ha egy városból ezren vonulnak ki, csak százan maradnak meg; ha százan vonulnak ki, csak tízen maradnak meg... Nem túl bíztató szavak ezek egy keresztelő után... De általhatjuk magunkat azzal, hogy mindez egy régi történet. Izráel háza esett el, Izráel házának kell Isten elé készülnie, Izráellel bánt így az Úr Ámósz próféta idejében, 2800 évvel ezelőtt. A mai igehirdetés rá akar mindannyiunkat döbbenteni arra, hogy mindez mennyire **rólunk, magunkról szól.** Keressük az Urat – mert csak akkor maradhatunk életben. **Keressük az Urat – mert akkor** juthatunk el **az Életbe!** A mai igehirdetés elején néhány szóval bemutatom Ámószt és korát. Utána megértjük, hogy miért szól mindez rólunk, és miért nem a halál, hanem az Élet jó híre: evangéliuma. Az igehirdetés végén pedig – reménységeim szerint – **meghalljuk a mai igénket – nemcsak a fülünkkel, hanem a lelkünk mélységeiben is**.

Ámósz próféta a Bethlehem melletti Tekóából származó pásztorember volt. A saját nyáját gondozta, és eljutott Egyiptomba is. Ámósz tehát világlátott, tájékozott, művelt embernek számított. Ámósz az igeszakaszunk előtt a csapások sokaságát írja le, amelyek az akkori Izráelt érték (szárazság, éhezés, gabonabetegség, sáskajárás és pestis). **A nép azonban nem kereste az Urat. Emiatt miatt van** az igeszakaszunk elején mondott hasonlat Sodomával és Gomorával. Ez arra a földrengésre utal, amely az előző csapások után bekövetkezett. Ennek a nagy fölrengésnek a legújabb nyomait éppen idén augusztusban találták meg Jeruzsálemben. **A nép azonban még mindig nem kereste az Urat... Emiatt hangzik el a profetikus ítélet Izráel háza felett**. Gondolkodjunk itt egy pillanatra el! Láttunk mi, átéltünk mi csapásokat az elmúlt néhány évben? Igen? **És?** Elkezdtük keresni az Urat?

Izráel kárhozatának a leírása a korábbi igeszakaszokban igen erős természeti képekkel is történik: "Így szól az Úr: Ahogyan a pásztor az oroszlán szájából **két lábszárat, vagy egy fülhegyet** ment meg, **csak úgy** menekülnek meg Izráel fiai, akik most Samáriában az ágy szélén és damaszkuszi pamlagon ülnek." (Ám 3,12). A csapások legsúlyosabbját azonban Ámósz könyvének egy későbbi részében találjuk: "Lesz még olyan idő, így szól az én Uram az ÚR, amikor éhínséget bocsátok a földre. **Nem kenyérre fognak éhezni és nem vízre fognak szomjazni, hanem az ÚR igéjének hallgatására**." (Ám 8,11). Bizony kedves testvéreim. Gondoljunk ebbe bele! Nem a csapások a mélypont! Istenünk és Urunk ***saját magát*** is visszavonhatja tőlünk – és akkor már nincs menekvésünk sehová... Szívleljük meg tehát az intést – keressük az Urat!

Igeszakaszunkban Isten, mint a fazekas formálja a hegyeket, szelet teremt (*amely a héberben azonos a lélekre használt rúah szóval*), a sötétből világosságot teremt, **de ajándékát vissza is tudja vonni** és a hajnalt alkonyattá, a rendet káosszá is tudja változtatni. Isten leírásának a képe a föld magaslatain való lépkedésével zárul, ahol a magaslatok ugyanazzal a bámáh szóval vannak jelölve a héberben, mint amellyel a kánaánita kultuszok áldozóhalmait is nevezték. **Isten ezeket a bálványimádó helyeket tapossa el** – mert ő a seregek Istene. Az igeszakaszunkban **EZ elé a hatalmas Isten elé idéztetik Izráel**.

Készülj Istened elé! Vegyük észre Kedves Testvéreim, hogy ebben a mondatban a kegyelem is benne van. Nemcsak az az üzenete a mondatnak, hogy számadással tartozunk az életünkről Istennek. Legalább annyira fontos üzenet, hogy még így is, elveszetten is **Istenünk** elé készülhetünk. A vádló, a Sátán elé is készülhetnénk... Bűneink miatt oda is rendelhetne minket Urunk. A remény nélküli, az Isten nélküli világba. De nem így van! Isten megadta

nekünk azt az esélyt, hogy Elé készülhetünk. Még így, bűnösen is. Mivel adta meg Isten ezt az esélyt? Egyszülött Fiával, Jézus Urunk kereszthalálával és feltámadásával. Hát keressük az Urat!

Vegyük észre, hogy ez életünk **legfontosabb döntése**. Ez **élet és halál kérdése**. Elétek adtam az életet és a halált (5Móz 30,19a) – mondta Isten a népének, mielőtt a nép bemehetett volna az ígéret földjére. A megtérés nem azért fontos, mert akkor majd több lesz, vagy jobb lesz, vagy reménytelibb lesz az életünk. A megtérés azért fontos, mert akkor LESZ életünk. Máshogyan meg: nem lesz...

Igénk második felében Ámósz, prófétai múlt időben elsiratja Izráel házát egy szokásos szerkezetű gyászénekkel, ahol a héber eredetiben egy-egy háromtagú sorra felel egy-egy rövidebb, kéttagú. **Miért gyászolja Ámósz Izráelt?** Izráel II. Jeroboám kivételesen hosszú, 41 évig tartó királysága alatt elbízta magát. Ennek az volt az oka, hogy régi ellenfelétől, a szomszédos Damaszkusztól Izráel nagy területeket csatolt vissza. Izráel urai azonban elbizakodottságukban nem gondoltak arra, hogy az **asszírok** győzték le Damaszkuszt és nem ők, és hogy az asszírok egyik következő ellenfele pedig éppen ők lesznek. A katonai sikerek kevesek jólétét és sokak teljes szegénységét hozták magukkal. II. Jeroboám után Izrael utolsó királyait – egymás után meggyilkolták. Harminc évvel később Asszíria elfoglalta Izráelt, és fogságba hurcolta a népét. Ezzel az Izraeli Királyság 210 éves története – véget ért.

Kedves Testvéreim! Gondolhatnánk azt, hogy mindez, egy régészeti leletekkel is alátámasztott, 2800 éve történt szomorú végű történelmi sztori. Ámósz egy rég meghalt generáció tagjairól ír. **MI** kényelmesen hátradőlhetünk tehát, és hallgathatjuk a **RÓLUK réges-rég** kihirdetett ítéletet. Mindez nem rólunk szól. **DE! Mindez rólunk, a saját életünkről is szól.** Nemcsak Izráelt idézi meg a Mindenható az előtte történő elszámolásra, hanem minket magunkat is. Ahogyan Jakab apostol írja a **saját** gyülekezetének: **mert íme, a Bíró az ajtó előtt áll**... (Jak 5,9).

Ugyanakkor emlékezzünk vissza az egyik keresztelési igénkre. "**Nem a félelem lelkét adta nekünk Isten**." Valóban: **Isten szövetsége örök**. Ennek első megnyilvánulása a mi saját életünkben az volt, hogy megfogantunk és megszülettünk. Isten szövetségének a következő látható jele az életünkben a keresztelő volt. Ez az a szövetség, amelyet ifjúkorunkban kötött **velünk személy szerint** Isten, befogadva bennünket az Ő országába. Aztán felnövekedtünk... A legtöbben, ahogyan én magam is, mindenféle kerülőutakat kezdtünk el járni. Isten keresett minket. A mi Urunk, Jézus Krisztus keresett minket. De mi nem kerestük őt...

És itt, ezzel értünk el az igeszakaszunk lényegéhez. **"Engem keressetek, akkor életben maradtok."** Ez az eredeti héberben csupán két, hangsúlyos, felszólító módban írt szó: **"Keress és élj!"** "Keress és élj!" Ezt a két szót Ámósz könyvében Isten **saját maga** mondja ki – akinek minden egyes szava **teremtő szó**. Ma kezdődik egyházunkban a Teremtés Hete. A Teremtés Hete nemcsak arról szól, hogy védjük meg a természetet – saját magunktól. A Teremtés Hete arról is szól, hogy Urunk bennünket is teremt itt és most. Újjá teremt. Vigyázzunk arra, hogy ne utasítsuk ezt el! De ez nem elég... Ennél sokkal többet is kell tennünk. Keressük az Urat!

Mert, kedves testvéreim, bizony előfordulhat, hogy itt ülünk ma a templomban, középkorúan, vagy akár idősen, sok-sok évvel a hátunk mögött, és **nem ÉLTÜNK még sohasem**. Az igazi Élet, az Urunkban való Élet **még előttünk van**. Isten már megteremtette ezt a mi új életünket az Ő teremtő szavával – de mi mindig elutasítottuk. Vagy elkezdtük keresni az Urat – de aztán

abbahagytuk – és kihátráltunk. Hát **halljuk meg** Isten igéjét **itt és most, ne csak a fülünkkel, hanem a szívünkkel is**, és kezdjünk el **ÉLNI! Vele, Általa és Benne.** Isten nem két lábszárat és egy fülhegyet akar belőlünk megmenteni! Azért küldte el egyetlen Fiát hozzánk, és Jézus Urunk azért szenvedett kereszthalált miattunk – hogy mi **Élhessünk**.

Mert Isten maga mondta Jeremiás próféta könyvében: "jólétet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok. **Ha segítségül hívtok és állhatatosan imádkoztok hozzám**, akkor meghallgatlak benneteket. Ha kerestek majd, **megtaláltok engem**, – ha – **teljes szívből** kutattok utánam." (Jer 29,11b-13.) Majd később Isten így folytatta: "Eljön az idő, amikor új szövetséget kötök Izrael és Júda házával. ... Törvényemet beléjük helyezem, **szívükbe írom be**. Én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek." (Jer 31,31) **Isten új szövetségének a népe – mi vagyunk.** Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet. (Lk 19,10) Mert mi bizony, elveszettek vagyunk. De Jézus Krisztus eljött, hogy megkeressen és megmentsen minket.

Izráelt Ámósz próféta a mai igénkben a tűzből kiragadott üszkös fadarabhoz hasonlítja. Ugyanilyen tűzből kiragadott üszkös fadarab volt Zakariás próféta könyvében a babiloni fogságból visszatért nép főpapja, Jóshua, aki piszkos ruhában állt az Úristen angyala előtt. De az angyal ezt mondta: Vegyétek le róla a piszkos ruhát! Jóshua főpaphoz pedig így szólt: Nézd, **elvettem a bűnödet, és díszes ruhába öltöztetlek téged** (Zak 3,3-4). A mi bűneinket Jézus Krisztus vette el. Keressük Őt!

Engem keressetek, akkor életben maradtok! Halljuk meg **úgy** ezt a mondatot (*és ne csak a fülünkkel, hanem egész lelkünk mélységeiben is*), hogy az **Élet** nagybetűvel van írva benne. A Septuaginta értelmező fordítása szerint nem biosz, nem a földi élet az, amit Isten ígért itt nekünk, hanem dzóé, azaz **az Örök Élet! Mikor és hogyan vált valósággá Isten ígérete? Jézus Krisztusban.** Őt keressétek, Őt kövessétek, és akkor tiétek az Élet. Akié a Fiú, azé az élet, akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban (1Jn 5,12). **Ha szívünk mélyéből keressük Urunkat, ÉLET-ben leszünk – ÉS maradunk. Mindörökké.** Keressük az Urat! Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy figyelmeztetsz minket a tévelygéseinkre. Köszönjük, hogy megnyitod a szívünket és a lelkünk mélységeit arra, hogy befogadjuk a Te igédet,-- Téged magadat, Urunk. Köszönjük, hogy a gyermekeké és a miénk lehet a keresztség ereje. Köszönjük, hogy új szövetséged népe lehetünk. Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, add meg nekünk, hogy kereshessünk Téged, és erősíts meg bennünket, hogy a Te utadon járjunk – egész életünkben, minden nap. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnap, 2022. október 9. MEÖT – Nem közönség, hanem a Krisztushoz rendelt közösség vagyunk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írott első levele 12. fejezetében a 12. verstől a 27. versig a következőképpen: „Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test, ugyanúgy a Krisztus is. Hiszen egy Lélek által mi is mindnyájan egy testté kereszteltettünk, akár zsidók, akár görögök, akár rabszolgák, akár szabadok, és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. Mert a test sem egy tagból áll, hanem sokból. Ha ezt mondaná a láb: „Mivel nem vagyok kéz, nem vagyok a test része”, vajon azért nem a test része-e? És ha ezt mondaná a fül: „Mivel nem vagyok szem, nem vagyok a test

része", vajon azért nem a test része-e? Ha a test csupa szem, hol lenne a hallás? Ha az egész test hallás, hol lenne a szaglás? Márpedig Isten rendezte el a tagokat a testben, egyenként mindegyiket, ahogyan akarta. Ha pedig valamennyi egy tag volna, hol volna a test? Így bár sok tagja van, mégis egy a test. Nem mondhatja a szem a kéznek: „Nincs rád szükségem", vagy a fej a lábaknak: „Nincs rátok szükségem!" Ellenkezőleg: a test gyengébbnek látszó tagjai nagyon is szükségesek, és amelyeket a test kevésbé nemes tagjainak tartunk, azokat nagyobb tisztességgel vesszük körül, és amelyek ékesség nélküliek, azok nagyobb megbecsülésben részesülnek: a becseseknek azonban nincs erre szükségük. Isten szerkesztette így a testet egybe: az alacsonyabb rendűnek nagyobb tisztességet adva, hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi. Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai." Urunk, elkóborolt bárányaid vagyunk. Terelj egybe minket Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Mihez hasonlítható az egyház? Mihez hasonlíthatóak vagyunk mi, akik ma itt vagyunk? Úgy tekintünk-e magunkra, mint nézőkre, mint egy közönségre, akik eljöttek egy előadás (a lelkész igehirdetése és liturgiája) meghallgatására, megnézésére? Úgy ülünk-e vajon most itt, mint egy homokdomb szemcséi, véletlenszerűen egymás mellé sodorva, és tudomást nem véve senkiről, aki ma itt van? Vagy olyanok vagyunk, mint egy madárraj, és ijedten felrebbenünk akkor, ha néhányan megijednek közülünk? Mi az a hasonlat, mi az a kép, amihez közel érezzük magunkat, ahogyan ma itt vagyunk?

Pál apostol egyértelmű választ ad erre a kérdésre a korinthusi gyülekezetnek. A hívők közössége olyan – mondja Pál – mint egy test. Nagyon ismert, azt is mondhatnám, hogy közhelyszerű hasonlat volt ez az ókorban. A római hagyomány szerint Krisztus előtt kb. ötszáz évvel Menenius Agrippa volt az, aki a lázadó tömeget a gyomor ellen lázadó testrészek képével győzte meg arról, hogy a lázadozás értelmetlen, hiszen a test egymástól különböző feladatokat betöltő részei egyformán nélkülözhetetlenek a test egészének a működéséhez. Hiába gondolja tehát valaki – szólt Agrippa eredeti példameséje – hogy Róma gazdagjai egy feneketlen bendőt testesítenek meg, akik mindent csak magukba nyelnek, ha kivenné ezt a gyomrot a testből, azonnal mindenki éhezni kezdene, hiszen a gyomor az, amelyik az emésztés első részét elvégzi. Érdemes nekünk is belegondolnunk abba a helyzetbe, ha egy testrészünk nem lenne. A bal kezünkre (ha jobbkezesek vagyunk) nem igazán sokszor szoktunk úgy gondolni, mint egy nélkülözhetetlen testrészünkre. Az elmúlt hónapok egy részében nem tudtam használni a bal kezemet. Nagyon világos lett a számomra az, hogy mennyire nélkülözhetetlen a mindennapi életben. Próbáljatok meg pl. bekötni egy cipőfűzőt egy kézzel… Hát… Nem igazán megy… Nekem semmiképpen.

Gondoljuk át az egyház, a hívők közösségének a képét így, egyetlen testként gondolva rá. Valahol ez egy felemelő érzés. Hiába hisszük azt, hogy mi magunk nem igazán sokkal járultunk hozzá ennek a közös testnek a működéséhez, mégis, mindannyian egyenrangúak vagyunk benne, és egyenrangúan fontosak. Erre mutat rá Pál apostol a mai igeszakaszban, sőt, kiemeli, hogy azok a tagok, „amelyeket a test kevésbé nemes tagjainak tartunk, azokat kell nagyobb tisztességgel körülvennünk". Miért van erre szükség? Ez vajon egyfajta keresztény jólelkűség lenne? „Kicsi is vagy kedveském, buta is vagy, sőt, még jellemtelen is vagy – de én mégis tisztellek, és szeretlek!" Erről lenne szó? Nem! Nem alakoskodásra, színjátékra bíztat itt minket Pál, hanem azt mutatja meg nekünk, hogy „Isten szerkesztette így a testet", a hívők közösségét „egybe: az alacsonyabb rendűnek nagyobb tisztességet adva, hogy ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok."

Vegyük azt észre, hogy ez valóban így van. Sokszor egy sok éve, sok évtizede egybeszerveződött hívő közösség olyan tagja, aki látszólag semmi hasznossal nem járul hozzá a közösség életéhez, a valóságban sokkal értékesebb hozzájárulást végez, hiszen például rendszeresen imádkozik a többiekért. A Szentlélek bennünk való megjelenésének formái lenyűgözően változatosak, és a legtöbbjük csendes, láthatatlan. Nagy bűn az, amikor valaki egy közösség fontosabb tagjának képzeli magát, mint a másik. Pontosan ezért kellett Pál apostolnak is megírnia a korinthusiakhoz írott első levele e részletét. Merthogy a korinthusi gyülekezetben voltak néhányan, akik „nyelveken szóltak" (azaz: révületbe esve érthetetlen szavakat beszéltek), és ők „hívőbbnek" tartották magukat, mint a többiek. De ne essünk át a ló másik oldalára sem. Vegyük észre, hogy nélkülözhetetlenek vagyunk a közösség életében. Nélkülözhetetlenek – de nem pótolhatatlanok! Nem versengenünk, hanem egymást kiegészítenünk kell. Ha valamiben versengünk, az egyedül az lehet, amire Jézus tanított bennünket az oltár előtt felolvasott igében: hogy melyikünk alázatosabb a másiknál. De büszkék erre sem lehetünk – mert akkor éppen elvesztettük azt az alázatot, amiről azt hittük, hogy elnyertük.

Az igehirdetés első fontos gondolatának a zárásaként vegyük azt is észre, hogy a hívők közössége nem olyan értelemben egy test, mint ahogyan egy biológiai test az. A közösség tagjai ugyanis szabad döntésük alapján váltak – és maradnak – tagjai a közösségnek. Így lesznek nélkülözhetetlenek és így lesz az életük sokkal gazdagabb, mint volt. Miért lesz a mi életünk gazdagabb annál, mint ami volt, egy hívő közösségben? Erre a kérdésre ad választ az igehirdetés második és majd a harmadik, záró gondolata.

Elérkeztünk a második gondolathoz. Mi következik abból, hogy a hívők közössége egy test? Igeszakaszunk így fogalmazza meg a választ erre a kérdésre: „ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi". Ezért is kérem azt, hogy minden istentisztelet előtt legyen egy „hogy vagy kör". Hogy legyen esélyünk az együtt örvendezésre vagy bánkódásra. Hadd kérjem azt Tőletek, hogy hordozzuk imádságban egymás örömét és bánatát. A kollekta imádságban azt kértük, hogy a békesség és a szeretet köteléke egyesítsen bennünket. Sorsközösségben élünk. Örömünk és bánatunk közös. Túrmezei Erzsébet írta erről a mi titokzatos, közös testünkről: „Egy test: egyik kezével könnyeket töröl, másik kezével sebeket kötöz, harmadikkal utat épít szívektől szívekig. Mind dolgozik… Egy test. Idáig érzem, ha egy tagja fáj. Valahol messze… túl a tengeren. S ha szenvedek, szenved mind velem. Parányi tag a csodálatos testen: hadd énekeljek arról boldogan, milyen kicsivé válnak az együtt vállalt bajok, milyen naggyá együtt az örömök! Eltűnnek a határok! Ez a csoda örök."

Mi más következik abból, hogy a hívők közössége egy test? Vegyünk példát a makákó majmokról! Amikor csak olyan módon tudott az egyikük élelemhez jutni, hogy egy kart megrántott, amivel fájdalmas áramütést mért a szomszédos ketrecbe zárt társára, akkor 87%-uk nem evett – csak azért, hogy ne okozzon fájdalmat a másiknak. Volt olyan makákó majom, aki két hétig is koplalt emiatt… Képesek lennénk mi erre? Teréz anya mondta, hogy „nem a lepra, vagy a tüdőbaj a legrosszabb betegség, hanem az, ha azt érzed, hogy nemkívánatos, nem-szeretett, felesleges és elhagyott vagy". A hívők közössége egymást szolgáló közösség. Sőt! A hívők közössége ebben az egymást szolgáló szolgálatban is gyógyító közösség. Hadd köszönjem meg ezt a gyógyító közösséget nektek. Az első két istentiszteletet a nyári balesetem miatt még nagyon elgyötört állapotban tartottam meg. Abban a közös örömben, amit itt megéreztem, úgy érzem, hogy gyógyultam én magam is.

Most jutottunk el a harmadik, a legfontosabb gondolathoz. Pál apostol nem ókori közhelyeket ismételget a korinthusiakhoz írott levelében, hanem egy döbbenetesen új megállapításhoz jut el – az igeszakasz elején és végén keretbe foglalva az egész üzenetet. A hívők közössége nem egy akármilyen test, hanem a **Jézus Krisztusban** egy test. Mikor és hogyan váltunk a Krisztusban egy testté? A keresztségben. Akkor, amikor a Lélek által „mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk". A keresztségre utal az igeszakaszunkban az „egy Lélekkel itattattunk meg" kifejezés is, mert a görögben használt ige megöntözést és benedvesítést is jelent. A keresztség egy *életre* szóló esélyt ad nekünk arra, hogy Jézushoz tartozzunk. A keresztség egy olyan életre ad belépőjegyet, amely örök. Ahogyan gondolom a jelen lévők döntő többsége meg van keresztelve. (Hadd bátorítsam azokat, akik esetleg még nem, hogy jelentkezzenek nálam felnőtt-keresztségre. Kaphassák meg ők is azt az óriási, Jézusból fakadó benső erőt és biztonságot, amelyet a megkereszteltség jelent!) Emlékszünk-e a keresztelőnk napjára? Ünnepeljük-e ezt is, mint a születésnapunkat? Ha nem, keressük meg majd otthon, hogy mikor volt a megkeresztelésünk napja, és kezdjük el ünnepelni minden évben – ahogyan a születésnapot is! A keresztségünk napja volt ugyanis az újjá-születés napunk. A Krisztusban való újjászületésünké. Ahogyan a mai énekeinkben énekeljük: Jézussal megyünk, Ő vezet; Ő tart meg minket és Ő marad velünk.

Az egyház tehát nem intézmény, nem lelki egylet, nem karitatív csoport, nem szekta, hanem a Krisztus teste. Gondolkodjunk el ezen egy pillanatra! Ha én, ahogyan itt vagyok ma, a Krisztus testének egy darabja vagyok, akkor mekkora is vagyok tulajdonképpen? Egy törpe, egy semmi? Hát nem!! Van esélyünk, éppenhogy a keresztség miatt és a hívő közösség miatt, hogy saját magunk fölé nőhessünk, és hogy megtapasztalhassuk az örökké tartó, és végtelen Teljesség gyönyörűségét és örömét.

Hadd tegyek hozzá ehhez még egy, kiegészítő gondolatot, amelyet Fabiny Tibortól olvastam. „Nem Genf, Róma, vagy Konstantinápoly, hanem az Atya és a Fiú Lelke, Krisztus tartja össze az egyházat." – írta Fabiny Tibor. Mire utal ez a gondolat? Arra, hogy nagyon fontos az, hogy milyen keresztény felekezetbe tartozunk, evangélikusba, reformátusba, római katolikusba, vagy akár az ortodoxok közé, de nem ez határozza meg az egyház egészét, hanem az Atya és a Fiú Szentlelke és Jézus Krisztus maga. Ők pedig tegnap, ma és mindörökké ugyanazok. Mindannyiunk számára ugyanazok – legyünk bármelyik keresztény felekezet tagja.

Most jön az a záró-gondolat, ami lekerekíti az egész gondolatmenetet. Az egyház nem olyan módon Krisztus teste, hogy Krisztus belőlünk áll össze, hanem úgy, hogy Krisztus az egyház feje. Erről az Efezusbeliekhez és a Kolossébeliekhez írott levelekben olvashatunk részletesebben. Emlékezzünk vissza a szőlőtő és a szőlővessző hasonlatra, amelyet Urunk maga mondott erről. Jézus a szőlőtő, és mi vagyunk a belőle kinövő szőlővesszők. Hogyan tudjuk ezt a képet megfogalmazni a saját magunk számára? Mi vagyunk a Krisztushoz rendelve – és nem a Krisztus van hozzánk rendelve! Mi függünk Krisztustól és nem Krisztus függ tőlünk. Mi vagyunk a kutya és Krisztus a gazda. A kettőt nem lehet összecserélni. Itt megint az oltár előtt felolvasott igére utalok: csak az magasztaltatik fel a Krisztusban, aki megalázza magát. Jézus Krisztus nem egy zsebisten, akit akkor és úgy rángatunk elő a zsebünkből, amikor nekünk tetszik. Jézus Krisztus nem egy kiskutya, aki utánunk lohol. Csak akkor kapjuk meg az esélyt arra, hogy elkezdjünk növekedni a Krisztusban, amikor felismerjük, hogy mi magunk mennyire semmik, és mekkora törpék vagyunk. Mihelyt azonban ezt felismertük, azaz megaláztuk magunkat, a Krisztus magához emel minket. És mivel Krisztus maga a Teljesség, ennél több a mi életünkben (és halálunkban) nem történhet velünk.

Egy karmelita nővér, Ruth Burrows könyvét olvasom éppen. Ruth nővér írja: „A kereszténység lényege: engedjük Istent, hadd legyen Ő az Istenünk, és ne akarjunk isten lenni a magunk számára.” Azaz: engedjük Istent, hogy Ő töltsön be bennünket, és ne mi akarjuk betölteni Őt. Pascal fogalmazta azt meg, hogy „minden ember szívében van egy Isten alakú űr”. Gondoljuk Pascal gondolatát most egy kicsit tovább. Isten maga a Teljesség. Ha a mi szívünkben egy Teljességnyi űr van, akkor vajon micsoda a mi szívünk egymagában, Isten nélkül??? A kérdésre a választ rátok hagyom…

A jó hír, az evangélium azonban az, hogy nem vagyunk mi elhagyatva ebben a nagy saját ürességünkben. Nemcsak megkeresztelve vagyunk (vagy ha nem vagyunk még, akkor lehetünk…), hanem Jézus Krisztus megváltott bennünket a keresztfán. Megváltottságunkban függő viszonyba kerültünk Krisztussal, Ő lett a szőlőtő, mi a szőlővesszők, Ő lett a fő, és mi lettünk a test. Figyeljünk arra, hogy Jézussal függő viszonyban lenni nem kiszolgáltatottság! Jézus Krisztussal függő viszonyban lenni egy örökös, és soha ki nem fogyó gazdagság. Jézus ugyanis a szeretetnek egy olyan végtelen forrása, amely megmutatkozik bennünk és rajtunk. Ezért és ezáltal lesz a hívők közössége szolgáló és egyben gyógyító közösség is. Ezért vagyunk mi is ma itt úgy, mint egy közösség – és nem úgy, mint egy közönség. Azt kívánom mindannyiunknak, hogy érezhessük meg Jézus Krisztus hatalmas, közösséggé formáló erejét és szeretetét. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnap, 2023. október 1. MEÖT *(teremtésvédelmi, hálaadó istentisztelet)* – **Istenben élünk, mozgunk és vagyunk – hát akkor: legyünk!**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedetei könyve 17. fejezetének a 24.-től a 28. verséig a következőképpen: „Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, leheletet és mindent. Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld színén, meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs messzire egyikünktől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” Urunk, nekünk olyan kézenfekvő, olyan olcsó az, hogy benned élünk, mozgunk és vagyunk, hogy nem óvjuk, nem védjük a környezetünket. Add meg nekünk, hogy értsük meg annak az értékét, hogy Benned, a Te teremtett világodban élünk, mozgunk és vagyunk, és adj erőt arra, hogy vigyázhassunk minderre. Ámen.

Kedves Testvéreim! Pál apostolt szerették KisÁzsiában – és ő is szerette KisÁzsiát. Többször kellett a Szentléleknek figyelmeztetnie Pált (ApCsel 16,6-10), hogy végre megértse: Európába kell mennie. Ekkor alapította meg Filippiben és Thesszalonikiben a két első európai gyülekezetet. Az igeszakaszunk beszéde Athénban hangzott el. Athén ekkorra már – múzeumváros lett. Több istenszobor volt már a városban – mint ember. Egyedül a főtéren 13, az éppen uralkodó császár-istennek áldozatot bemutató oltár állt. Képzeljük el Pált, a ránk maradt leírás szerint „alacsony, görbelábú, sasorrú, összenőtt szemöldökű, rövidlátó férfiút”, aki az atléták városában „kis nyomoroncként” azokat szeretné meggyőzni, akik még mindig az egész birodalom véleményformálói. Első próbálkozásai után rá is ragasztották a „spermologosz” gúnynevet, amely az úton-útfélen a szemétből eszegető madár neve volt. De Pál kitartó volt. Szokása ellenére nemcsak a zsinagógában, hanem mindenütt magyarázott. Addig-addig győzködte az embereket, amíg a végén a város 30 tagú tanácsa, az Aeroszpagosz elé idézték. Ott kellett beszélnie, ahol egykor Periklész, Demoszthenész és Szókratész beszélt.

Először meg szeretette volna nyerni a hallgatóságát. (*Talán emlékszünk retorikából a captatio benevolentiae fontosságára…*) Így azzal kezdte, hogy nagyon vallásosnak látja őket, hiszen még az „Ismeretlen istennek" is állítottak oltárt. Beszédét a kozmosz teremtésével folytatta – ami a görög fülnek jóleső módon ismerős volt. Azonban itt már – jött az első csavar: Isten *nem függ* az embertől, hanem éppen fordítva: *az ember és az egész teremtés függ Istentől*. Utána jött a második csavar: sok száz évvel korábbi görög költőket, Epimenidest, Aratust és Cleanthest idézte, amikor arra figyelmeztette az athéniakat, hogy az általuk lenézett barbárok (így maga Pál is…) ugyanonnan származnak.

A bevezetés után itt érkeztünk el az igehirdetés lényegéhez. **Isten meghatározta az ember elrendelt idejét, és lakóhelyének határait. Mert benne élünk, mozgunk és vagyunk**. Nemcsak Pál, nemcsak az athéni görögök, hanem mi is: Te, kedves testvérem, Te, Te – és én magam is.

Istenben élünk, mozgunk és vagyunk. Mit jelent ez a számunkra? Isten csak az egyik agylebenyünk ingerlése lenne? Maradna-e kimeríthetetlen szépség ebben a mi világunkban – ha ez lenne igaz? Jézus feltámadása csak egy jól megrendezett mérgezési história volt? Maradna-e bármilyen kimeríthetetlen remény ebben a mi világunkban – ha ez lenne igaz?

Kedves Testvéreim! Jó hírem van! Velünk van ma is, itt is az evangélium üzenete! Isten itt van köztünk, mert úgy döntött, hogy Fiát közénk küldi, és megment bennünket – akármit is teszünk saját magunk ellen – és ellene. Isten úgy döntött, hogy benne élünk, mozgunk és vagyunk. Ez az, ami megnyugvást és bizonyosságot ad nekünk. Ahogyan Ágoston imája mondja: „Istenünk, te teremtettél bennünket, nyugtalan a szívünk, ameddig meg nem nyugszik benned." *Átok* lenne a számunkra, ha a végső állandóságot, a nyugalmat, az öröm és a boldogság házát kereső szívünk, mindig – újra, és újra *csak önmagába ütközne bele*. Lépjünk ki tehát saját magunkból. Induljunk el az embertárs felé. Induljunk el Isten felé – és vegyük észre, hogy már az első lépésünkkel is elindultunk a teremtett világ egésze felé. **Mert Isten az, amiben mi élünk, mozgunk és vagyunk.** Nemcsak az igaz a szeresd felebarátodat, mint tenmagadat legfőbb parancsolatban, hogy irgalmas samaritánusként hajoljunk le a szenvedő emberhez, és segítsünk neki, hanem az is igaz (*és nem kevésbé igaz!*), hogy **szeressük az egész teremtett világot – úgy, mint önmagunkat**. **Hirdessük ezt szavakkal is, de leginkább: az életünkkel. A körülöttünk élő embereknek ugyanis *joga van* az evangélium bizonyosságára. Az evangéliumnak a mibennünk –** a mi egymással és a természettel összhangban élő életünkben **– megmutatkozó bizonyosságára**.

Mi történt akkor, amikor Pál elmondta a feltámadás evangéliumát, jó hírét a görögöknek? Egyesek gúnyolódtak. Mások azt mondták, hogy „majd meghallgatunk erről máskor is". Megint mások félreértették Pált, és azt hitték, hogy Jézusról és a Feltámadás nevű feleségéről beszélt nekik. Ők nagy készséggel állítottak volna oltárt ennek az új istenpárnak is… De volt az Areoszpagosz tanácsának harminc tagja közül egy: Dénes – aki megtért. És voltak vele még néhányan, köztük egy Damarisz nevű asszony is.

Nem ismerős ez a helyzet – ma is? Mi történik, ha valaki drámai hangon elmondja, hogy a föld átlaghőmérséklete több mint fél fokot nőtt az elmúlt ötven évben? Fél fok??? Fél évszázad alatt? Kisbarátom… Hát hülye vagy te? Nincs neked nagyobb gondod ennél? Vagy valaki tragikus hangon felsorolja, hogy kihalt a kacagóbagoly, az óriásvöcsök, az álarcos páfrányposzáta, a gyomorköltő béka, a fehérfarkú erszényesnyúl, a fáradhatatlan galapagosi rizspatkány, és még a guadelopi karakara is kihalt – a rajta speciálisan élősködő tetvekkel együtt. Mondd: te komolyan begolyóztál? Hát kit érdekel Magyarországon a guadelopi

karakara a tetveivel? Tényleg nincs más gondod? Aki kicsit elnézőbb a beszélő elmebajossal szemben, az legyint, és azt mondja: „majd meghallgatunk erről máskor is". Van időnk. Ha tíz év múlva hallgatunk meg, akkor maximum még egy tized fokkal melegebb lesz. Ki az, aki érzi ezt? Senki. A még elnézőbbek azt mondják, hogy jól van barátom, nyomtatunk neked plakátot, kapsz szórólapot is, sőt, még kacagóbaglyos recycled papírpoharat is adunk. Menj az aluljáróba, és osztogasd. Mi meg majd ott állunk a végében, és röhögünk…

Pedig **aki így gondolkodik, az homokba dugja a fejét, és *semmit* nem tud arról, hogy hogyan működnek a komplex rendszerek, a hálózatok.** Amikor egy bonyolult rendszer egyensúlya eltolódik – akármilyen kicsi is ez az eltolódás, ha folyamatosan egy irányba megy, mint ahogyan a hőmérsékletemelkedés –, akkor elsőként a szélsőséges jelenségek gyakorisága nő meg. Szélsőségesen nagy aszály, szélsőségesen óriási erdőtüzek, szélsőségesen sok eső (*amikor éppen van…*), szélsőséges erejű viharok… Nem ismerősek ezek a napi hírekből? Nem találkoztunk a következményeikkel már mi magunk is? Dehogynem!

Minden komplex rendszer, minden nagyobb hálózat stabilitását a gyenge kapcsolatai tartják fenn. Nem a legelterjedtebb fajok azok, amelyek a stabilitást garantálják, mindközül pedig a legkevésbé: a túlszaporodott emberiség. Az ökológiai stabilitást éppen azok a fajok garantálják, amelyeket nem is ismerünk: a kacagóbagoly, az óriásvöcsök, az álarcos páfrányposzáta, a gyomorköltő béka, a fehérfarkú erszényesnyúl, a fáradhatatlan galapagosi rizspatkány, és még a guadelopi karakara is, a rajta speciálisan élősködő tetvekkel együtt. És borzasztóan nagy tragédia, hogy a felsoroltakat már nem is ismerhetjük meg soha – csak kitömve, a múzeumban. **Minden ilyen elveszett fajjal az *egész föld*, az *egész emberiség* túlélésének egy esélye pusztul el.** Mert lesz olyan járvány, amire éppen az a tetű segíthetné a megfelelő immunválaszt, ami ott élt a karakarán. De már egyikük sem él…

Az Istent nem ismerő ember bizonytalanságban él. Ezt a bizonytalanságát minden áron csökkenteni akarja. A természet leigázása a bizonytalanság csökkentésének egy igen ősi vágya volt. Kedves Testvéreim! Győztünk! Sikerült! Leigáztuk a természetet! Csak az a baj… – hogy a bizonytalanság ezzel csak nőtt (aszály, erdőtűz, eső, vihar, stb. stb.) és nem csökkent… Ötven évvel ezelőtt – *amikor én még kissrác voltam* – minden tankönyv „az ember természetátalakító munkája gyönyörűségével" volt tele. És az első igazán komoly hazai tiltakozás ez ellen, a bős-nagymarosi vízlépcső építésének a meghiúsítása csak 34 évvel ezelőtt volt. Az ipari forradalom óta élő generációk mind-mind egy nagy bocsánatkéréssel tartoznak az összes utánuk jövőknek. **Kényelemben élhetünk – de ennek a jövőnk az ára. Akarunk-e így kényelemben élni? Ez a kérdés**.

Kedves Testvéreim! Megtanultuk azt, hogy hogyan kell kényelemben élni, és elfelejtettük azt, hogy hogyan kell Istenben élni, mozogni és lenni. Rohanunk: tiporjuk magunk alá a perceket, az órákat – az embereket és a természetet. Folyamatos hangzavarban élünk. Rettegünk a csendtől. Mert Isten csendjében szembesülnünk kellene önmagunkkal. Mert Isten csendje ráébresztene bennünket arra, hogy mennyire kiszolgáltatottak vagyunk – Neki. **Rádöbbentünk-e már arra, hogy az Istennek való kiszolgáltatottságunk mennyire, de mennyire jó? Mert a kiszolgáltatottságunk felvállalása adja meg azt nekünk, hogy Istenben élünk, mozgunk és vagyunk.** Milyen volt szombaton a buli? Ez itt a kérdés… Ez itt a kérdés??? – Válasszatok! – hogy Petőfit idézzem – korunknak megfelelően. Nem lehet homokba dugni a fejünket… *Fél fok? Kihalt karakara? Ugyan már!!! Háború a szomszédban? Ugyan már!!! Kiöntötték a szlovéneket? Ugyan már!!!*

Amikor néhány napja az úszásból jöttem, a buszmegállóban nem tudtam leülni, mert foglalt volt a pad. Állva maradtam. Kerestem a helyem. És egy addig még soha nem látott szemszögből nézve egy akácfa gyönyörűsége lenyűgözött. Gömb alakú, a teljességet mutató koronája volt, és gyönyörű, szabályos-szabálytalansággal tekergő ágai. Úgy éreztem, hogy ott áll a fában elém állva – Isten. És én akkor gondolatban leborultam a fában elém álló Isten előtt, és bocsánatot kértem tőle, hogy nem tudok eléggé vigyázni erre a fára, és semmilyen teremtményére, mert zabálom fel, és pusztítom el ezt a világot a habzsoló létezésemmel.

Ahogyan a gregorián ének mondja: Media vita in morte sumus. Az élet közepén a halálban vagyunk. **Csakhogy, Kedves Testvéreim! Számunkra a halál nem halál, hanem feltámadás. Találkozás Istennel és az Ő Fiával, a megváltó Jézussal. Az Ő *valódi* teljességükkel. Amelyet már itt e földön *megélve*, benne *mozogva* megtanulhatjuk, hogy mit jelent a szó teljes értelmében az, hogy: *vagyunk*.** Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnap, 2024. szeptember22. MEÖT – Egyek vagyunk a Krisztusban

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 14. fejezetének az elsőtől a 11. verséig a következőképpen: „Amikor egyszer szombaton bement Jézus a farizeusok egyik vezetőjének a házába ebédelni, azok figyelték őt. Íme, ott egy vízkóros ember került elébe. Ekkor Jézus megkérdezte a törvénytudóktól és a farizeusoktól: Szabad-e szombaton gyógyítani, vagy nem? De ők hallgattak. Erre megérintette a beteget, meggyógyította és elbocsátotta. Hozzájuk pedig így szólt: Ha közületek valakinek a fia vagy ökre szombaton esik a kútba, vajon nem húzza-e ki azonnal? Nem tudtak erre mit felelni. – Azután egy példázatot mondott a meghívottaknak, amikor látta, hogyan válogatják a főhelyeket: Ha valaki lakodalomba hív, ne ülj a főhelyre, mert lehet, hogy nálad érdemesebb embert is meghívott. És ha odamegy hozzád, aki meghívott téged is meg őt is, és így szól: Engedd át neki a helyed! – akkor szégyenszemre az utolsó helyre fogsz kerülni. Hanem ha meghívnak, menj el, ülj le az utolsó helyre, hogy amikor jön az, aki meghívott, így szóljon hozzád: Barátom, ülj feljebb! Akkor becsületed lesz minden asztaltársad előtt. Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” – Urunk, köszönjük azt, hogy neked gondod van a mi bajunkra és bánatunkra. Köszönjük, hogy a barátodnak nevezel bennünket, és magad mellé ültetsz. Kérjük add meg ehhez nekünk a gyógyulás vágyát és az alázat erejét a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Egyek vagyunk a Krisztusban. A mai nap a keresztény egység vasárnapja. De nem azé az egységé, amelyik nyilatkozatokat tesz, és szép közös ceremóniákat tart. Azé az egységé, amelybe Krisztus fogad be bennünket. Ahogyan Pál írta az Efezusbelieknek az oltár előtt felolvasott igében: „viseljétek el egymást szeretettel …, mert egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is” (Ef 4,2.4).

Hányféle módon vagyunk egyek a Krisztusban? Erre ad választ az a lakoma-sorozat, amelynek az igeszakaszunk az első felét írja le. A lakoma igazán ünnepi fele, a nagy vacsora (ami tulajdonképpen egy királyi menyegző) az igeszakasz után kezdődik el. **Az első válasz tehát az, hogy minden étkezésünkben is egyek vagyunk – a Krisztusban.** Ezért is mondjuk el az asztali áldást, és a hálaadást. *Ki az, aki nem feledkezik meg az asztali áldásról és az étkezés utáni hálaadásról rendszeresen? Kezet fel! Hát… Nem sokan vagyunk… Érdemes erre gondolni. Ez nem kegyeskedés, vagy elavult vallási formalitás.* Ha olyasmit mondunk, hogy „Jövel Jézus, légy vendégünk…” azzal tulajdonképpen azt kérjük, hogy *mi* lehessünk Jézus

vendégei, hiszen *mindig Jézus a házigazda*. Ezért is mellékes az asztali áldás konkrét formája. **Érezzük meg azt, hogy minden étkezésünkön Jézus a házigazda. Legyünk minden étkezésünkben Jézussal.** Ez a lényeg! Próbáljátok ki! *Teljesen más lesz* az étkezésetek ezáltal.

Jézus tehát nem „falánk és borissza" ember volt, ahogyan a Máté szerinti evangéliumban (11,19) Jézus felemlegeti a saját magáról terjedő pletykákat, hanem minden alkalmat megragadott arra, hogy felemelhesse mások étkezését – Isten Országába. Akkor is ez történt, amikor bement a farizeusok egyik vezetőjének a házába ebédelni. A szombatünnep ebédje nyitott étkezés volt, azon akárki megjelenhetett. A vendégül látása kötelező volt annak, akiknek volt elég vagyona ahhoz, hogy ünnepi ebédet adjon. Így került oda a vízkóros is. Nagy viták folytak a bibliamagyarázók között, hogy ez az ödéma milyen súlyos lehetett. De nem is ez a lényeg. Hanem az, hogy **Jézus egy érintéssel meggyógyította a vízkórost**. Ha ez nem lett volna látványos, nem lett volna nyilvánvaló, nem tört volna ki erre botrány.

Kedves orvosok és orvostanhallgatók! Látjátok, így készüljetek a szakmátokra… **A gyógyítás: botrány… Miért botrány? Mert Isten napján történt, amikor a munka tilos volt**. Mondjátok? Nektek a gyógyítás csak munka? Nem hiszem… Aki jó orvos, annak nemcsak munka a gyógyítás, hanem hivatás is, hanem testvéri segítség is, hanem a *Krisztus* megosztása a beteggel – még akkor is, ha a beteg nem hívő. Ezért gyógyított Krisztus szombaton. Nem dacból. Nem provokációként. Ahogyan Luther Márton mondta az ünnepnap megszentelésének III. parancsolatáról: „Az ünnepet nem a munkaszünet szenteli meg, hanem Isten igéje." Isten testté lett igéje, Jézus (Jn 1,14) pedig *ott ült* az ebéd vendégei között. Ezért lesz *ünnep* minden étkezésünk, ha Jézus jelenlétében esszük meg. **Ahogyan a kertben nem a kerítés a fontos, hanem a kert közepén a gyönyörűségesen nyíló virág, úgy az ünnep sem a szabálytól, hanem Jézustól lesz ünnep**. Jézustól azonban *minden* ünnep lesz.

Kedves Testvéreim! **Jézus jelenléte – *gyógyít.* Hívjuk tehát őt gyakran a mi életünkbe**. Jézus a Jelenések könyvében írja a laodiceai gyülekezetnek: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem" (Jel 3,20). **Nyissuk ki az ajtót!**

A farizeusok hiába ültek ott Jézus mellett a szombati ebéden, mégsem voltak a vendégei. Miért nem? Az első és a legfontosabb: mert nem vették észre, mert minden erejükkel *tagadták*, hogy Isten Fia ül mellettük, noha *látták* a csodákat sorban. A második, ami ebből következik: mert a nagy vendégszeretet, a betegek odaengedése csak szabály volt, és nem valódi szeretet. Hiszen ha valaki meggyógyította a beteget, abból botrány lett. A szabály nem szeretet. **A valódi szeretet éppenhogy áthágja a szabályokat. És megbocsát ezért.** Ezért írja Pál: viseljétek el egymást szeretettel. A farizeusok csak *hitték* azt, hogy meghívottak – de nem voltak azok. *(Milyen szép, hogy az igeszakaszunkban a meghívottakat jelölő görög szó magában hordozza ezt a talányt.*)

Egyek vagyunk a Krisztusban. Az étkezésekben és a gyógyulásunkban egyaránt. ***Akarjunk* tehát együtt étkezni és gyógyulni a Krisztusban! És akkor, kedves testvéreim, akkor: immár gyógyultan Krisztus *maga mellé* ültet minket. *Igazi* meghívottak leszünk. Az Ő vacsorájára. Az Úr vacsorára**. Itt van az Úr kedves esztendeje, az elengedés éve, a jóbel. "Ülj ide, feljebb, mellém, Atyám jobbjára!" – mondja nekünk Jézus.

***Mikor* ülhetünk feljebb? Ha *nem* az járt a fejünkben, hogy feljebb akarunk ülni! Akkor ülhetünk az első helyre, ha az utolsót választottuk.** Biztos, hogy az első helyre kell

tülekednünk? Ha elöl ülsz – mindenki téged néz. Ha hátul ülsz – te nézhetsz mindenkit. Melyik a jobb? Sose felejtem, amikor a 2011-es magyar EU elnökség alatt volt egy baromi nagy díszvacsora. Leültem az utolsó asztalhoz, boldogan. Erre hívat az államtitkár, hogy üljek át az első asztalhoz az EU-biztos mellé. Életem egyik legborzalmasabb vacsorája volt. A hölgyből csak az ezüst strasszokkal telerakott, gusztustalan retiküljére emlékszem. Egy értelmes mondat nem jött ki a száján. Így kellett vele végigbeszélgetnem egy egész estét… Katasztrófa volt…

Az alázat nem is olyan nehéz. És sokszor nagyon nagy bajtól menti meg az embert. Ahogyan az egyik sivatagi atyát is. A sivatagi atya előtt Gábriel arkangyal hamis fényébe öltözve megjelent az ördög, és ezt mondta neki: „A Mindenható küldött hozzád!" Mire a szerzetes ezt felelte: „Gábriel! Gábriel! Kétszer is gondold meg ezt! Biztosan máshoz küldött a Mindenható! Hiszen én semmi olyant nem tettem, amivel kiérdemeltem volna egy angyal látogatását!" Erre az ördög eltűnt, és többé a szerzetesnek még a közelébe sem mert kerülni…

Egyek vagyunk a Krisztusban. Az étkezésekben, a gyógyulásunkban és a mellette való ülésben egyaránt. Isten országában *minden* hely első hely. A János szerinti evangéliumban mondja Jézus: „Többé nem mondalak titeket szolgáknak, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura. Titeket azonban *barátaimnak* mondalak" (Jn 15,15). A Máté szerinti evangéliumban pedig Jézus ezt köti a szívünkre: „De ti ne hívassátok magatokat mesternek, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan *testvérek* vagytok" (Mt 23,8). Testvérekként, Jézus barátaiként is egyek vagyunk a Krisztusban.

Ezért, ahogyan Pál kéri: "Az az indulat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is megvolt: aki Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem *megüresítette* önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; *megalázta* magát, és *engedelmes* volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig" (Fil 2,5-8). Ezért tehát „viseljétek el egymást szeretettel …, mert egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is" (Ef 4,2.4). **Egyek vagyunk a Krisztusban. Így legyen! Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnap, 2025. október 12. MEÖT – Ki az Isten szolgája?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 49. fejezetének az elsőtől a 6. verseiben a következőképpen: „Hallgassatok rám, ti szigetek, figyeljetek, távoli nemzetek! Már az anyaméhben elhívott engem az Úr, születésemtől fogva emlegeti nevemet. Éles karddá tette számat, keze ügyében tartott engem. Hegyes nyíllá tett, tegzébe dugott engem. Ezt mondta nekem: Szolgám vagy, Izráel, rajtad mutatom meg dicsőségemet! Én azonban ezt mondtam: Hasztalan fáradoztam – semmiért, hiába pazaroltam erőmet. De: az Úrnál van az én ügyem, és munkám jutalma Istenemnél. Most pedig ezt mondja az Úr – aki már az anyaméhben szolgájának teremtett, hogy visszavezessem hozzá Jákóbot, és köréje gyűjtsem Izráelt, mert nagyra becsül engem az Úr, és Istenemnél megvan rá az erőm –, ezt mondta: Kevésnek tartom, hogy Jákób törzseinek helyreállításában és a megmentett Izráel visszatérítésében légy az én szolgám. A népek világosságává teszlek, hogy eljusson szabadításom a föld határáig." Urunk, mi annyira nem szeretünk szolgák lenni. Szabadságot és sikert akarunk. Sokat. Pedig: egyedül a Te dicsőséged Urunk az a dicsőség, amely mindent betölt – a szeretetben –, és amely boldogságot ad. Add meg Urunk, hogy szolgálhassunk Téged, és akkor: – megnyílik előttünk az egész világ. Ámen.

Abban a hetven évben, amikor Izráel népe a babiloni fogságban volt, támadt egy második Ézsaiás (*Deutero-Ézsaiás*), aki a szabadulás örömhírével folytatta a fogság előtt száz évvel élő Ézsaiás próféta könyvét. Deutero-Ézsaiás négyszer tér vissza az Isten Szolgájáról szóló próféciára. Az igeszakaszunk ebből a négyből a második. **De ki az Isten Szolgája?** Kezdjük az elején: **mi ismert Isten Szolgájáról már akkorra, amikor elkezdődik a mai igénk?** Első kijelentéseként Isten ezt mondja az Ő Szolgájáról: „Ez az én szolgám, akit támogatok, az én választottam, akiben gyönyörködöm. Lelkemmel ajándékoztam meg, törvényt hirdet a népeknek. Nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán. A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja ki – tanítására várnak a szigetek" (Ézs 42,1-4).

Isten különleges viszonyban van az Ő Szolgájával. Isten kiválasztotta az Ő Szolgáját – *ahogyan a mai igeszakaszból megtudjuk* – már a születése előtt, az anyaméhben. Isten támogatja a Szolgáját. Isten a saját Lelkével ajándékozta meg a Szolgát. A Szolga Isten lelkével eltelve tudja Isten igazságát hirdetni. Ehhez Isten nem igéjének erejét adja a Szolga szájába, mint a prófétáknál, így például Jeremiás esetén (Jer 1,9), hanem magát a Szolga száját teszi éles karddá. Azaz: a Szolga maga válik Isten igéjévé. **A Szolga lesz a testet öltött ige.**

Nem ismerős ez a kijelentés valahonnan? Hogyan is kezdődik el a János szerinti evangélium szövege? „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és az Ige Isten volt. Ő kezdetben Istennél volt" (Jn 1,1-2). **De kicsoda is ez az „Ő", aki már a kezdetben Istennél volt?** Hallgassuk tovább János Prológusát. „Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba" (Jn 1,9). No igenám… De ki volt az a világosság, aki kezdetben az Istennél volt, és mint Isten igéje, világosságként megjelent a világban? Hallgassuk még tovább János Prológusát: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal" (Jn 1,14). **Az Atya egyszülöttje nem más, mint: Jézus**. Isten Szolgája, akinek Isten nem a szájába adja az ő igéjét, hanem a száját magát teszi meg Isten igéjének, a názáreti Jézus, Mária fia. Aki a népek világossága lesz, aki elviszi a szabadítást a föld határáig.

Isten Szolgája tehát éles kard, azaz Isten igazságát és igéjét áthatóan, mindenen keresztülhaladóan hirdető ember, aki **olyan is, mint egy hegyes nyíl: bárhová behatol, és mindenhová elér. Hogyan lehet ilyen egy ember?** Akkor, ha a mindenható Isten mindenható Lelke van benne. Akkor, ha Isten egyszülött Fia. Akkor, ha a názáreti Jézus.

Van itt azonban három furcsaság… Az első: ez a mindenható, istenember Szolga nem úgy erős, ahogyan mi emberek erősek szeretünk és szoktunk lenni. Hallottuk az előbb: „Nem kiált, nem lármáz, nem hallatja a szavát az utcán" (Ézs 42,2). Hát akkor hogyan hirdeti a Szolga Isten igéjét úgy, hogy bárhová behatol, és mindenhová elér? Isten Szolgája nem médiasztár. Nem csinál parádés csodákat az akkori birodalom, Róma főterén vagy a Colosseumban. Nem gyógyítja meg a római császárt a halálos bajából. Még a helyi főpapot, vagy királyt sem emeli fel az égbe. Csak azokhoz szól, akiket Isten ugyanúgy kiválasztott már az anyaméhtől fogva, mint ahogyan őt. És ezek az emberek nevenincs halászok egy távoli, pogány vidéken, Galileában.

Mi lesz ebből? Ugyan lavinaszerűen megtérhetne egész Izráel – ez nem következik be. A lavina majd csak az ember-Jézus halála után ötven nappal, pünkösdkor indul el, amikor háromezer ember egyszerre megtér (ApCsel 2,41). **Isten mindenható Szolgája – sikertelen**. Hallottuk a mai igeszakaszban: hasztalan fáradozott – semmiért, hiába pazarolta erejét (Ézs 49,4). **Mi lenne itt a nagyon logikus következő lépés?** Az elkeseredés. Emlékezzünk Illés

prófétára. Illés pontosan egy ilyen sikertelen helyzetben menekült el a sivatag közepébe, ült le egy rekettyebokor alá, és kérte Istent, hogy vegye el az életét (1Kir 19,4). **Mit szoktunk mi ilyenkor tenni?** Kedves Testvéreim! Mi sem vagyunk jobbak Illésnél… Kapitális kudarcaink után nemhogy kérjük Istent arra, hogy vegye el az életünket, hanem elkezdünk azon gondolkodni, hogy melyik Duna-híd van a legközelebb… Vagy szimplán kiugrunk az ablakon. Mert mi bizony ilyenek vagyunk. Sikeréhesek és kudarcképtelenek. Pedig az igazi teljesítményt csak és kizárólag kudarctűréssel lehet elérni. Mindenhol. A tudományban is. Isten szolgálatában is.

Jézus nem ilyen volt. Isten Szolgája nem ilyen. Mi volt a Szolga következő mondata a totálcsőd után? „DE: az Úrnál van az én ügyem, munkám jutalma Istennél" (Ézs 49,4b). Kedves Testvéreim! Van-e bennünk ilyen DE? Van-e bennünk kitartás? A Gecsemáné kert rettegése után vállaljuk-e a saját, sokkal kisebb keresztünket, és Nagypéntekünket? *„Legyen ilyen hülye más, én köszönöm szépen, ezt kihagynám?"* Tényleg elbliccelnénk a mélypontot? Hát akkor ne várjunk a saját életünk kicsi feltámadásaira! Húsvét nem jön el Nagypéntek nélkül.

És tudjátok mi lesz akkor, amikor kitartottatok? Amikor kimondtátok azt, hogy: DE? Hogy: csakazértis. Hogy: mégis! Hogy: mindennek ellenére. Hogy én hűséges voltam, vagyok és maradok az én Uram szolgálatához, mert tudom, hogy a szolga jutalma nem marad el? – **AKKOR megjelenik egy angyal az életetekben**. Úgy, mint Illésnek a sivatag közepén (1Kir 19,5), úgy, mint Jézusnak a Gecsemáné kertben (Lk 22,43). **És Isten egy sokkal nagyobb feladatot bíz rátok, mint amiben kudarcot vallottatok**. **Mert a bukás nem a kudarc. A bukás az erőfeszítés feladása**. A szolgálat megtagadása a bukás.

A kudarc után azonban jön a győzelem. A mi Urunk Jézus feltámadt Nagypéntek után. Illés kap utódot, Elizeust, és száz évre előre elrendezi Izráel egész történetét (1Kir 19,15-18). Pál apostol a zsidók helyett a pogányok tömegeit téríti meg. Pál pogánymissziója Antiókhiában pontosan a mai igeszakaszunknak az idézetével indult el (ApCsel 13,46).

Van azonban itt egy második furcsaság… Isten mindenható, kitartó és végül győztes szolgája nem áll bosszút senkin. Pedig tehetné… Mégis: Jézus még a kereszten is az őt keresztre feszítőkért könyörög: „Atyám bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!" (Lk 23,34). Isten Szolgája nem ítélkezni és nem büntetni jött. „A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja ki" (Ézs 42,3). **Isten Szolgája a szabadulás örömüzenetét hirdeti. Ez a jó hír. Ez az evangélium**.

És van egy harmadik furcsaság is… Isten Szolgája tényleg szolga. Akkor is szolga, amikor már győz. Sőt, -- akkor igazán. **Mert az igazi király úgy király, hogy: – szolga**. **Csak szolgaként lehet valaki igazi király**. „Nem kiált, nem lármáz, nem hallatja a szavát az utcán" (Ézs 42,2). Akkor sem, amikor már király. „Mert, aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik" (Mt 23,12).

Mi mindebből a tanulság a mi számunkra, itt, ma és most? 1. Várjuk ki türelmesen azt, amikor Isten használni akar bennünket. 2. Ne keseredjünk el, ha valami nem megy úgy, ahogyan éppen akkor elkezdtük. Ha a kevésen hűek maradtunk, sokat bíznak ránk ezután, és osztozunk urunk örömében (Mt 25,21). 3. Nem a siker az előrehaladás kulcsa, hanem a hűség, a kitartás és a hit! 4. Csak szolgaként lehetünk királyok. Szolgálatunk nem egy pánikszerű nyüzsgés, hanem az egész életünk maga.

Ki az Isten Szolgája? Az igeszakaszunk is megadja erre a választ: Izráel, azaz magyarra fordítva: Isten harcosa (Ézs 49,3). Tisztáztuk már többször: Isten legnagyobb, igazi szolgája Isten egyszülött Fia, Jézus volt. **Azonban vége van-e a válasznak itt?** Ne reménykedj abban, kedves testvérem, hogy a válasznak itt vége van... Nem nézheted Deutero-Ézsaiást, Illést, Pált és Jézust egy kellemes zsöllyéből, popcornt majszolva közben. **Isten Szolgája ugyanis TE VAGY!** Te személy szerint. Téged hívott el az Úr már az anyád méhében. Neked emlegeti a nevedet már a születésedtől fogva. Te is pontosan úgy menekülsz ez elől, mint minden próféta, és mint én magam is negyven éven át... De Kedves Testvérem, ez mit sem változtat azon, hogy TE IS az Úr Szolgája vagy. Mert: egyek vagyunk – a Krisztusban. Elhívott szolgák. Emlékezz az oltár előtt felolvasott igére: (*áldásra emelt kézzel*) Élj ehhez az elhívatáshoz méltón (Ef 4,1)! Teljesedjen ki Isten szolgálatában a te életed! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 18. vasárnap, 2022. október 16. Angyalföld és MEÖT – Higgyünk az Ő Fia, Jézus Krisztus nevében és szeressünk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk János első levele 3. fejezetében a 18. verstől a 24. versig a következőképpen: „Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal. Ebből tudható, hogy az igazságból valók vagyunk. És akkor az ő színe előtt azzal biztatjuk a szívünket, hogy bár a szívünk elítél, Isten mégis nagyobb a mi szívünknél, és mindent tud. Szeretteim, ha pedig a szívünk nem ítél el, bizalommal szólhatunk Isten előtt; és amit csak kérünk, megkapjuk tőle, mert megtartjuk parancsolatait, és azt tesszük, ami kedves őelőtte. Az ő parancsolata pedig az, hogy higgyünk az ő Fia, Jézus Krisztus nevében, és szeressük egymást, ahogyan erre parancsolatot adott nekünk. Aki pedig megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban; és hogy ő bennünk marad, azt a Lélektől tudjuk meg, akit nekünk adott.” Urunk, Te vagy az út, az igazság és az élet. Teremts cselekvő szeretetet bennünk a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! János első levele olyan, mint egy szépen megmunkált drágakő. Minden szimbólumokban gazdag részében ott csillog az evangélium egésze. Hadd bíztassalak tehát elsőként mindannyiótokat arra, hogy otthon nyissátok ki a Szentírást, és olvassátok fel János első levelét hangosan az elejétől a végéig. Ez egy nagyon rövid levél. Az egész családnak felolvasva is kevesebb, mint negyed óra. Rövidebb, mint ez az igehirdetés. Kipróbáltam, azért mondom. Ha felolvassátok János első levelét, akkor meglátjátok majd, hogy egymást fogják értelmezni az igeszakaszok, és olyan lesz a levél egésze, mint egy hatalmas virágcsokor, amely Jézus Urunk gyönyörűséges jelenlétével betölt minden jelenlévőt, és az örök élet biztos ígéretét adja neki. Próbáljátok meg! Megéri.

Az első kérdés tehát, hogy hol is kezdjük el a megértését a mai igeszakasznak? Kézenfekvő gondolat az, hogy induljunk ki a szeretetből, hiszen ez az a motívum, ami vissza-visszatér az evangéliumi és a jánosi igében is. A szeretet azonban következmény. A kiindulási pont a mi Urunk, Jézus Krisztus nevében való hit. A szeretet ennek a következménye.

Mit jelent az, hogy hiszünk Isten egyszülött Fia, Jézus Krisztus nevében? Azt jelenti, hogy nemcsak megértjük, nemcsak elfogadjuk, hanem benső bizonyosságunk van abban, hogy a kétezer évvel ezelőtt élt ember, a názáreti Jézus, valóban a Krisztus volt, azaz valóban Isten egyszülött fia, a mi megváltó Urunk. Létünknek *ez* az állapota vezet el egy nyugvópontra bennünket. Ez az az állapota az életünknek, amikor már szilárd hitünk, benső békességünk és örömünk támadt. Létünknek ez az az állapota, amikor már átérezzük azt, hogy Jézus volt a Messiás, aki összekötötte az eget és a földet, és aki szabadulást hozott minden benne hívő

bűnös embernek. Ez az az állapot, amikor átérezzük már azt is, hogy mi magunk mennyire bűnös emberek vagyunk, de mindennek ellenére mégis Jézus mennyire szabadulást hozott nekünk személy szerint életünk és halálunk minden kötöttségéből. Itt van tehát kedves testvéreim, az alfa és az ómega: a Jézus Krisztus nevében való hitben.

Mi következik abból a létállapotból, amelyben benső bizonyosságunk van a Krisztusban? Úgy teszünk, mint ahogyan Jézus elvárná tőlünk? Feltesszük magunknak a „Mit tett volna Jézus ebben a helyzetben?" kérdést? Ez nem elég, mert ez még mindig csak mi magunk vagyunk. Emberi erővel, emberi akarással nem tudunk eljutni Jézushoz. Jézushoz nem saját magunkon keresztül, hanem egyedül Jézuson keresztül vezet az út. Mi hát a mi szerepünk mindebben? Nekünk el kell tudnunk fogadni azt, hogy Jézus odaadja magát nekünk. Ez nem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik… Merthogy nem részletekben adja oda magát Jézus nekünk, hanem teljesen. Jézus olyan és csak olyan megváltónk és szabadítónk lesz, aki saját magunk helyett lesz az életünk Ura és királya. Súlyos „ára" van tehát annak, hogy Jézust befogadjuk a szívünkbe: le kell mondanunk mindarról, ami a szívünket Jézus előtt kitöltötte. Jézus nem tűr meg maga mellett társbérletet. A Teljesség mellé nem fér be több.

Valahol nagyon brutális dolog ez az átalakulás az ember életében, kedves testvéreim. Azért tudom, mert sok elemét megtapasztaltam már saját magam is. Sokszor kifosztva érzi magát az ember abban a folyamatban, ahogyan elfogadja Jézust – Krisztusnak, az ő személyes megváltójának és királyának. Miért érezzük azt néha, hogy Isten kifoszt minket, akkor, amikor éppen teljesen nekünk adja az Ő legnagyobb kincsét, az egyetlen Fiát? Mert Jézus mellett nem marad meg a bűn. Márpedig a bűn, nekünk, embereknek bizony édes. Kellemes dolog bűnben élni. Olyan megszokott, otthonos… Idegenné válunk a saját magunk számára is mihelyt azt érezzük, hogy kiragad minket ezekből a mi kis otthonos, kellemes, mindennapi bűneinkből Jézus azzal, hogy beköltözik a mi szívünkbe, és ott lakozik. Brutálisan új helyzetbe kerülünk: a Jézus közelébe. Hihetetlen távlatok és magasságok nyílnak meg előttünk. Mindezek elrémisztenek. Félelmetes dolog a Jézus közelében élni – úgy elsőre… Nagyon nem egyszerű elfogadni azt a felfordulást az ember életében, amelyet Jézus valódi megérkezése okoz. Sokszor vissza is hőkölünk. Inkább mennénk mi már vissza, a régi magunkba. *„Szép dolog itt, melletted, lenni Uram, de most kérnék ebben egy kis szünetet. Nem kaphatnám egy kis ideig vissza a régi önmagam?" „Hagyjon minket Jézus békén ezzel a megváltás-dologgal! Azt senki nem mondta nekünk, hogy a megváltáshoz megváltozás is kell…" „Menjünk mi vissza rabszolgának Egyiptomba!" „A fenének kellett ez a szabadítás, meg az a hókusz-pókusz a Vörös-tengerrel!" Unjuk már a mannát és a sziklából fakasztott vizet! Adjon Isten húst! Most! Ide!!* – És Isten adott húst… Fürjeket. – De azt is eluntuk. – És Isten adott Kánaánt… – De azt is eluntuk. – És Isten adta egyszülött Fiát. – Azt is – elunjuk???

Jézus csak akkor tud betölteni minket, kedves testvéreim, ha mi hajlandók vagyunk Jézusnak teret adni magunkban. Az embernek ez a szabadsága bele van kódolva a teremtés gyönyörű rendjébe. Az evangélium, a kegyelem lényege azonban az, hogyha hiszünk Urunk nevében, ha hiszem, hogy Jézus az én személyes megváltóm, az értem személyesen eljött, meghalt és feltámadt Krisztus, akkor Jézus betölt és megváltoztat engem. Ingyenesen és teljesen. A mi életünk földi életből – a Mennyei Atyához vezető úttá, igazsággá és örök életté lesz.

Mi következik abból konkrétan, hogy megváltoztunk a Jézus Krisztusban? A Jézus-bizonyosságban, a Jézus-bizalomban, a Jézus-bátorságban élés – szeretetet szül. Ez a szeretet, amelyről az igeszakaszunk is beszél. Ez a szeretet azonban nem akármilyen szeretetet! Elsőként a Jézusból kapott szeretet: nem köznapi, nem földi szeretet. Nem olyan szeretet,

amely ad valamit és kétszer annyit kér érte cserébe. – Tudjátok kedves testvérek, én már csak mosolyogni tudok azokon az email-eken, amelyekből minden nap kapok legalább húszat… *„Kedves Péter! Sokat gondolunk rád. Hogy vagy? Reméljük, hogy már tökéletesen felgyógyultál!”* – idáig a köznapi, földi „szeretet”... aztán jön a folytatás – minden email-ben szinte kivétel nélkül – *„Kedves Péter! Olyan jó lenne, ha ezt és ezt, azt és azt, amazt és amazt megtennéd nekem…”* Meddig tartott ez a mi emberi, „önzetlen” szeretetünk? Egyetlen sor erejéig??

A Jézusból kapott szeretet, az igeszakaszunkban leírt szeretet – az agapé. Agapé, azaz isteni, önzetlen, feltétel nélkül adott szeretet. Jézus szeretetét nem kell kiérdemelnünk. Jézus szeretetéért nem kell megdolgozunk. Nincs „Kedves Péter! Olyan jó lenne, ha ezt és ezt, azt és azt, amazt és amazt megtennéd nekem…” Az agapé nem belátható mértékű szeretet. A János szerinti evangéliumban Urunk ezt hagyta meg nekünk: „Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szeretettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást.” (Jn 13,34). Lehetetlen dolog nekünk úgy szeretni egymást, teljesen, agapéval, ahogyan Jézus szeret minket? Nem! Jézustól, a Szentháromság szereret-kapcsolatából kapjuk ezt az agapé-mértékű szeretetet. Ahogyan a János szerinti levél egy későbbi szakaszában olvashatjuk: „Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket.” (1Jn 4,19). János, a levél írója, saját maga is képes gyakorolni az agapét – nem csak beszél róla. Az igeszakaszunkban elhangzó „szeretteim” megszólítást ugyanazzal az agapé szóval fejezi ki, mint ami az isteni szeretet görög szava.

Mi ennek a mi Jézustól kapott szeretetünknek az első lépése, első jele? Önzetlenség a testvérek iránt? Nem. Emlékezzünk az oltár előtt felolvasott ige nagy parancsolatára. Az első lépés a „szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” Csak ez *után* következik a „szeresd felebarátodat, mint magadat.” A nagy parancsolat két része nem szakítható el egymástól – és a sorrendjük sem cserélhető fel. Aki Istent nem szereti, nem juthat el a testvérének a kellő szeretetére. Aki viszont a testvérét nem szereti, nem szereti, mert nem szeretheti Istent sem.

Hogyan fogalmaz a mai igeszakaszunk? Ne szóval szeressünk … hanem cselekedettel és igazsággal. Jakab levele így fogalmazza meg ugyanezt: „A szeretet cselekedetek nélkül meddő és halott” (Jak 2,20.26). Nagyon izgalmas azonban az igeszakaszunk ezen részének az utolsó szava, amely az igazsággal való szeretetre figyelmeztet bennünket. Az igazságra használt görög szó itt az alétheia. Azaz nem földi igazsággal, hanem Isten igazságával kell szeretnünk az embertársainkat. Mi a különbség a kettő között? Ég és föld… Isten igazsága az, hogy feláldozza értünk az Ő egyetlen Fiát. Isten igazsága nem ismer a szeretetben és az irgalomban mértéket. Isten maga a szeretet – ahogyan János első levele később többször is megfogalmazza. Azaz a cselekedettel és az igazsággal való szeretetünk nem egy-egy cselekedetünket jelöli, hanem az egész életmódunkat, életünk minden percét. Ennyit kér tőlünk Jézus – nem kevesebbet… Nehéz ez? Nem! Miért nem? Mert Jézus sokkal többet ad nekünk, mint amennyit kér. És „Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket.” (1Jn 4,19). Aki Jézusban él, annak ez az önzetlen és bőkezű adakozás a mindennapjává válik. Az agapéval élő ember nem a saját útját járja, hanem hagyja magát vezetni a Krisztus és a Lélek által.

Mi következik abból, hogy a Krisztusban élünk, és a környezetünkre sugározzuk az ő szeretetét? A benső békénk állapota következik ebből. Bár a szívünk elítél – mondja az igeszakaszunk – mégis bizalommal szólhatunk Isten előtt. A Jézus miatt és a Jézusért –

minket szerető, befogadó és visszafogadó Atyaként – és nem bűnösökként elítélő bíróként tudjuk Istent megközelíteni.

Mi mindennek a betetőzése? Az, hogy mindez nem egy múló állapot. Nem egy pillanatnyi kegyelem, ami utána abbamarad. A Szentírás ezt így fogalmazza meg: „Aki pedig megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban". Isten az ő szeretetében „meg nem változik" (Mal 3,6). „Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne." (1Jn 4,16) „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz" (Zsid 13,8). Ha Jézussal élünk és benne maradunk – akkor ő bennünk marad. A Szentlélek által lesz Jézus Krisztus a bennünk élő és maradó Urunk. Úgy, ahogyan Dávid királynak is ura volt a Krisztus a Lélek által – az oltár előtt felolvasott igeszakaszban.

Kedves Testvéreim! Köszönöm, hogy velem tartottatok ezen a gyönyörű utazáson, amelyen bejártuk ennek a kicsi igeszakasznak néhány fontos részét a sok-sokból. Remélem, hogy kedvet csináltam nektek János első levele egészének a felolvasásához ezzel a kis ízelítővel.

Hogyan lehetne összefoglalni a mai igénk három legfontosabb üzenetét? 1. Hitünk váljon létünk bizonyosságává a Jézus Krisztusban. 2. Ekkor: kibomlik, kivirágzik bennünk az a cselekvő szeretet mások iránt, amelyet mi magunk Jézustól kaptunk és kapunk. 3. Végezetül: megmaradunk a Szentháromsággal és embertársainkkal közös szeretet-áramlásban Urunk Szentlelke által itt e földön – és majd az örök életben is. Hát: én csak ennyit kívánok mindannyiunknak. Nem többet: mert több nincsen, hiszen ez a Teljesség – de nem is kevesebbet! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 18. vasárnap, 2023. október 8. MEÖT – Meddig vezet el bennünket a szeretet?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 15. fejezetének a 9.-től a 14. verséig a következőképpen: [Jézus Urunk mondja:] „Ahogyan engem szeretett az Atya, úgy szeretlek én is titeket: maradjatok meg az én szeretetemben! Ha parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok a szeretetemben, ahogyan én mindig megtartottam az én Atyám parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében. Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömötök teljes legyen. Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket. Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja barátaiért. Ti barátaim vagytok, ha azt teszitek, amit én parancsolok nektek." Urunk, mi olyan sokszor csak vágyunk a szeretetre, de képtelenek vagyunk adni elegendő szeretetet. Mutasd meg nekünk a Te szereteted mélységét igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! A közkeletű mondás szerint „**a papok olyankor szoktak a szeretetről beszélni, amikor nem készültek fel az igehirdetésre**." Hadd mondjam el mentségemre, hogy **ennek, az egyházunk által a mai napra kijelölt igének a hirdetésére három napon át készültem. Hogy ez mire volt elég: papolásra, vagy igehirdetésre – azt majd a végén elmondjátok**.

Meddig vezet el bennünket a szeretet? Ez az a kérdés, amelyre Jézus szavai alapján három választ is át fogunk gondolni ma közösen. Az első válasz a forrás. Meddig vezet el engem az általam megtapasztalt szeretet – ha a nyomát követem? Ha a forrását keresem?

Vannak, akik erre a kérdésre gyors választ adnak. Meddig vezet el engem a szeretet, ha a forrását keresem? – A szüleimig. Az életem párjáig. Ők mutatták meg nekem, hogy mi a szeretet. Bennük találom meg ennek a forrását – mind a mai napig. Ha valaki feltenné ilyenkor a kérdést, hogy: „*És szerinted ők honnan kapják ezt a szeretet?*" Akkor erre a válasz sok esetben az lenne, hogy: „*Micsoda hülye kérdés ez? Hát nyilván, hogy a szüleiktől, és az életük párjától.*" Tényleg így van ez? **A legszorosabb emberi kapcsolataink lennének a bennünk élő szeretet *végső* forrásai?** Sok ellenpéldát hozhatunk erre. Amikor a családi kapcsolatok (vagy a felmenők családi kapcsolatai) rendezetlenek. Amikor vadidegenek képesek a szeretet már-már emberfeletti cselekedeteire.

Jézus szavai arra figyelmeztetnek bennünket, hogy a szeretetnek az a láncolata – amelynek sok esetben mi csak a földi végét látjuk – a Mennyei Atyától indul el. Jézus is úgy szeret minket, ahogyan a Mennyei Atya szerette őt (Jn 15,9a). Mi a Szentháromság szeretetkapcsolatának a kisugárzásában élünk itt, e földön. Már a teremtés is a szeretet megmutatkozása volt. A megváltottságunk és a Szentlélekkel való betöltekezésünk ennek a szeretetáradatnak a folytatásai. Ahogyan János apostol mondta Jézusról a levelében: „Mi azért szeretjük őt, mert ő előbb szeretett minket." (1Jn 4,19)

Jézus szeretete nem csak példa. Jézus szeretete az ő egész lénye, valója. Jézus nem csak az tanításával, és tetteivel szeretett bennünket. Jézus az egész életét nekünk adta – és nekünk adja itt és most: ma is – jelenlétében, a feloldozásban, az úrvacsorában, a testvéri közösség békességében, amelyet bennünk és közöttünk teremt. Jézus szeretetét nemcsak az eszünkkel, hanem létünk minden porcikájával is megtapasztalhatjuk – ha nyitottak vagyunk, ha készek vagyunk a befogadására.

A Jézushoz való viszony személyes viszony. Megéreztem-e már az Ő szeretetének feltétel nélküliségét és végtelenségét a saját életemben?

Jézus szeretete felszabadít. Megéreztem-e már a Jézus feltétlen és végtelen szeretetében megélhető szabadságot?

Jézus mutatta – és mutatja – meg a szeretet igazi mélységét – amely: határtalan. A szeretetnek nemcsak a forrása, hanem a mértéke is Jézus. Az emberek szeretete lehet boldogító – de Jézus szeretete, az Atya szeretete, a Szentháromság szeretete üdvözítő – amely *örök életet* ad nekünk a szeretet végtelenségében. Ezért mondom én nektek minden úrvacsora osztáskor, hogy „Ez Krisztus teste és vére, amely érted is adatott, bűneid bocsánatára és *örök örömödre*". Éljük meg ezt az örök örömöt ma is.

Jézus a saját testét és vérét is átadva nekünk, *beemel* minket saját magába. Így, ilyen értelemben is egyházzá, azaz Krisztus testévé válunk – mi közösen. Olyan értelemben is Krisztus testének egy-egy darabja vagyunk, hogy a Szentháromság szeretetében élhetünk – mi közösen. A szeretet annyira az a cement, ami összetartja az egyházat, hogy Jézus szavai szerint a szeretet az ő tanítványainak az *ismertető jele*: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást." (Jn 13,35). Jézust szeretetlenségben követni nem lehet.

Meddig vezet el bennünket a szeretet? Most már tudjuk az első választ: Jézusig. (*Tudom, ezt ezzel az egyetlen egy szóval is megfogalmazhattam volna, de talán ilyen sok szóval körülírva már jobban megéreztük a lényegét.*) **Most jön a második válasz. Meddig vezet el**

bennünket a szeretet? Azaz: **Mennyire tudunk szeretet adni? Mennyire tudjuk a Jézustól kapott szeretetet átadni másoknak? Szeretetforrás is vagyunk-e – vagy csak szeretetnyelő?** Jézus a lehetetlennel határosat kéri: úgy szeressük egymást, ahogyan Ő szeretett minket (Jn 15,12b). Meddig vezet el bennünket ez a szeretet? A Jézus ránk és bennünk áradó szeretete? Egy like-ig a barátunk posztjára? Esetleg kockáztatni merünk? *"Na jó! Ma lenyomok egy szívecskét! Érted mindent!"* Vagy többet is oda tudnánk adni a barátunkért? Pénzünket? Időnket? Gondoskodásunkat? – Az életünket?

Hadd mondjak el itt egy történetet Anthony de Mello-tól. Egy kislány haldoklott egy olyan betegségben, amelyből nem sokkal korábban a nyolc éves bátyja felgyógyult. Az orvos így szólt a fiúhoz: „*Csak a véred transzfúziója mentheti meg a kishúgod életét. Kész vagy vért adni neki?*" A kisfiú szeme tágra nyílt a félelemtől. Habozott egy ideig – de aztán azt mondta: „*Rendben van doktor bácsi – kész vagyok*." Egy órával a transzfúzió végeztével a kisfiú tétovázva megkérdezte: „*Mondja... doktor bácsi... Mikor halok meg?*" A doktor csak ekkor értette meg azt a félelmet, amely elfogta a fiút az első pillanatban, aki egészen odáig azt gondolta, hogyha a vérét adja, akkor az életét adja a kishúgáért.

Tartsunk önvizsgálatot – most is, meg majd otthon is – **a liturgiában is megtalálható következő kérdésekkel. Én kiért adnám oda az életemet?** A húgom életben maradásáért? A szerelmem életben maradásáért? A gyermekem életben maradásáért? A szüleimért? A felebarátaimért? – **Ki nekem a felebarátom?** A munkatársam az? A szomszédom az? Távoli ismerősöm az? – **Hogyan tudom az életemet adni másokért?** Csak a halálommal? Vagy esetleg egy vértranszfúzió is elég? Gondoskodás is elég? Szeretet adása is elég? Hogyan tudom életté formálni a szeretetemet? – **Kizárhat-e a jézusi szeretetből bárki valaki mást?** Kizáródnak-e az én ellenségeim Jézus szeretetéből? Tudok-e közösséget vállalni az ellenségeimmel – a Krisztusban? Tudom-e szeretni az ellenségeimet azzal a szeretettel, ahogyan Jézus szeret mindannyiunkat?

***Meddig* vezet el minket a szeretet? Ha követjük a nyomát? A forrásig, Jézusig. *Meddig* vezet el minket a szeretet? Ha megtapasztaljuk az igazi mértékét?** Addig, hogy átadjuk másoknak. Nem kimérve, dekára, hanem abban a tudatban, abban az érzésben, hogy sokkal többet kapunk belőle, mint amennyit valaha is adni képesek leszünk. **Most jutottunk el a harmadik válaszig. Meddig vezet el bennünket a szeretet? Ha megtapasztaljuk a jézusi szeretetet? Amikor benne vagyunk a végtelenségében? Amikor kapjuk és átadjuk másoknak? Amikor bekapcsolódtunk a Szentháromság szeretetáramlásába?**

Jézus erre ezt a választ mondja: **addig, „hogy örömötök teljes legyen**". (Jn 15, 11b) A teljes, az eredeti görög szövegben, olyan értelemben is teljes, mint a sareptai özvegy fazeka és korsója: *soha nem fogy ki*. **Jézus szeretete tehát megadja nekünk azt az állapotot, hogy *soha ki nem fogyó* örömben élhetünk.** Ordass Lajos – a börtönbe zárt, kétszer is leváltott, mártír püspök – ezt írta erről az „Útravaló" című könyvében: „Uram! Megnéztem azt az összefüggést, amelyben erről a beteljesedő örömről szóltál. Igen: a Benned gyökeredző élet: öröm. Az idők viharát megállt, de beérett gyümölcs: öröm. A Veled való életösszhang: öröm." Vagy ahogyan Pál apostol fogalmazza: **Legyenek bár jövendőmondások – eltöröltetnek. Vagy akár nyelvek – megszűnnek. Vagy akár ismeret – eltöröltetik.** (1Kor 13,8b) **De a szeretet *soha el nem fogy*.** (1Kor 13,8a). **Testvéreim! *Örüljetek az Úrban*! (Fil 3,1) *Örüljetek az Úrban mindenkor*!** (Fil 4,4). Mert Legyenek bár jövendőmondások – eltöröltetnek. Vagy akár nyelvek – megszűnnek. Vagy akár ismeret – eltöröltetik. (1Kor 13,8b) De a szeretet *soha el nem fogy*. **A Szentháromság szeretete *örök életet* ad nekünk a szeretet végtelenségében. Krisztus teste és vére érted is adatott – *örök örömödre*. Éljük**

meg ezt az örök örömöt *ma is*. Éljük meg ezt az örök örömöt *egész életünkben*. Így legyen. *Így lesz.* Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 18. vasárnap, 2024. szeptember 29. MEÖT – A törvény a szívünkben van. A neve: Jézus

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes második könyve 20. fejezetének az elsőtől a 17. verséig a következőképpen: „Akkor mondta el Isten mindezeket az igéket: Én, az ÚR vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyen más istened rajtam kívül! Ne csinálj magadnak semmiféle bálványszobrot azoknak a képmására, amik fenn az égben, lenn a földön vagy a föld alatt a vízben vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat, mert én, az ÚR, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok! Megbüntetem az atyák bűnéért a fiakat is három, sőt négy nemzedéken át, ha gyűlölnek engem. De irgalmasan bánok ezer nemzedéken át azokkal, akik szeretnek engem és megtartják parancsolataimat. – Ne mondd ki hiába Istenednek, az ÚRnak a nevét, mert nem hagyja az ÚR büntetés nélkül azt, aki hiába mondja ki a nevét! Emlékezz meg a nyugalom napjáról, és szenteld meg azt! Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az ÚRnak nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon se te, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se állatod, se a kapuidon belül tartózkodó jövevény. Mert hat nap alatt alkotta meg az ÚR az eget, a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megpihent. Azért megáldotta az ÚR a nyugalom napját, és megszentelte azt. – Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, amelyet Istened, az ÚR ad neked! Ne ölj! Ne paráználkodj! Ne lopj! Ne tanúskodj hamisan felebarátod ellen! Ne kívánd felebarátod házát! Ne kívánd felebarátod feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát és semmit, ami a felebarátodé!” Urunk, olyan nehéz nekünk megtartani a Te törvényedet. Támassz bennünk hitet és szeretetet igéd erejével, hogy követelményeid a hitből és a szeretetből fakadó következmények legyenek nekünk! Ámen.

Kedves Testvéreim! **A mai igeszakaszunk, a Tízparancsolat, Mózes öt könyvének, a Tórának a *szíve*.** Ez az a pont, ahol Isten népe hosszú vándorlás után Egyiptomból elért a Sínai-hegyig, ahol találkozhat Istennel. Ez az a pont, ahol Isten megmutatta magát egész népének, törvényt adott neki, és megkötötte vele a szövetséget. Isten maga mondja el (azaz az eredeti héber szóhasználatban: megteremti) a törvényeket. *„Állj meg Péter!”* – mondhatná itt valaki. *„Ez az istentapasztalat lényege? Amikor Isten rabigát rak a nyakunkba, és agyonönt minket egy olyan törvénysorozattal, amely betarthatatlan? Csak azért, hogy utána elítéljen bennünket – hallottuk: három, sőt, négy nemzedéken át? No, szép!”* **Ami hallunk, az nem büntető törvénykönyv.** Nincsenek benne büntetési tételek. **Sőt! Az eredeti héberben a parancsok jövő időben vannak megfogalmazva, azaz ígéretek. Isten nem kényúr, hanem hűséges Atya, aki feltétlen szeretetet ad.** Isten szeretete istenszeretetet teremt az emberben. Ha a nép szereti Istent, akkor szereti a szüleit, nem öl, nem lop, nem hazudik. Nem fogcsikorgatva tartja be a parancsokat, hanem örömmel.

A törvény első mondata: evangélium. Szabadítás. „Kihoztalak Téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából.” Ez nemcsak egy történeti utalás a tíz csapásnak és a Vörös-tenger szétválásának a csodájára. **Isten *minket is* kihoz a szolgaság házából. Mi azt hisszük, hogy mi saját magunk vagyunk a dolgok mértéke. Vagy azt, hogy a közvélemény a dolgok mértéke. Ez a mi szolgaságunk. Isten mindezek alól szabaddá tesz minket.** *Tényleg* arra

mehetünk, amerre a legjobb nekünk. Ez az út pedig Jézus útja. Le tudjuk vetni mindazt, ami ebben gátol minket – nem soha véget nem érő küzdelmek, hanem kegyelem által.

A Tízparancsolat két nagy részre osztható (a héber elmondásban jókora szüntetet is kell tartani a kettő között). A hagyományosan „első táblának" mondott rész az Istennel kapcsolatos parancsokat foglalja össze. A második rész pedig az embertársakkal kapcsolatosakat. Az első részből már következik a második. Nem érdemes azon vitatkozni, hogy pontosan hány parancsolat van hol, mert a parancsolatok első, Isten által adott változata a kőtáblák mindkét felét teleírta (2Móz 32,15). **Az Isten és a felebarát szeretetének kettős parancsa éppen a Jézus által** az oltár előtti igében **összefoglalt nagy parancsolat**, amelynek az első fele a sömá, azaz a zsidóság ma is naponta négyszer elmondott fő imája: „Szeresd az Urat, a te istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből" (5Móz 6,5; Mt 22,37). A nagy parancsolat második fele a „szeresd felebarátodat, mint magadat" (3Móz 19,18; Mt 22,39).

Nem foglalkozik az első parancsolat azzal, hogy létezik-e más isten, vagy sem. Egyszerűen betiltja az imádatát. (Csak a fogság korában fogalmazódott meg az a teológiai állítás, hogy a többi isten nem Isten.) Csak a más isten képmása bálványszobor. Azaz a második parancsolat nem tiltja be a képi ábrázolást. De figyelmeztet minket arra, hogy ***minden*** **bálvány lesz a mi életünkben, amit Isten elé, vagy Isten és magunk közé helyezünk**. A sokat vitatott 3 vagy 4 nemzedéken át való büntetésnél figyeljük meg a szöveget: *ha gyűlölnek engem*. Azaz: **csak akkor bünteti Isten a későbbi generációkat, ha eltanulták az istentagadást, az Isten gyűlöletét a szüleiktől**. Miért 3-4 generáción át? Mert eddig tart a nagypapa-történelem. Eddig emlékszünk személyesen is a dolgokra a családunk életében. Ugyanakkor Isten irgalma ezer nemzedéken át (az eredeti héberben sok ezer nemzedéken át, azaz végtelen ideig) megmarad.

A második parancsolat Isten nevének értéktelen cselekvésre (azaz pl.: hamis esküre, átokra, varázslásra, káromkodásra) **való használatát tiltja meg**. De kiterjed ez a parancsolat a felesleges használat tiltására is, azaz bármely olyan említésre, amely nem tisztelettel valósul meg. Isten neve nem lehet töltelékszó… (Például olyan szívesen szóltam volna egy hároméves kisfiúnak a metrón, aki minden dologra, ami érzelmi reakciót váltott ki belőle ezt mondta: „Úristen! Nem igaz, hogy csak fél háromra leszünk ott. Úristen! Miért megy ez a metró ilyen lassan. Úristen!..." És így tovább… De látva az apja arcát, inkább csak imádkoztam értük.) **A nyugalom napja számunkra nem a teremtés utolsó napja, a szombat, hanem az újjáteremtés, Jézus feltámadásának a napja, a vasárnap**. Ez az a nap, amelyet Istennek szentelünk – akár úgy, hogy Istennel intenzív kapcsolatot keresünk, például egy olyan alkalommal, mint a mostani, akár a szeretteinkkel, vagy bármi más módon.

A szülők tiszteletének negyedik parancsa után a hosszú élet ígérete nem személyes, hanem Izrael egészének szól: azaz azt írja le, hogy hosszú ideig maradhat ez esetben a Kánaán földjén. (A majomcsordákban az idős majmokat azért ajnározzák, mert csak ők emlékeznek arra, hogy egy ritkán bekövetkező katasztrófa esetén hogyan is kell megmenekülni – azaz: az egész törzs élete ilyen ritka esetekben rajtuk múlik.) **Jézus a Hegyi Beszédben rendre felülírja az emberre vonatkozó parancsolatokat**, azaz többet kér még ezeknél is. Például nemcsak a gyilkosságot (az eredeti héberben: rablógyilkosságot), hanem a haragot is tiltja (Mt 5,21-22). A ne paráználkodj az eredeti héberben csak házasságtörést jelent. De jelenti azt is, hogy a másik testét ne tekintse az ember tárgynak, vagy birtoknak. A lopás emberlopás volt, azaz az, ha valakit rabszolgának eladtak. A nyolcadik parancsolat hamis tanúbizonysága a hazugság tiltása mellett a jó hírt is védi. Az utolsó két parancsolat

kívánd szava az eredeti héberben felkészülést (tervezgetést, szervezkedést) is jelent a bűnre. Ugyanakkor Jézus a szív parázna kívánságait is tiltja a Hegyi Beszédben (Mt 5,28).

A II. századi „Pirké ávoth" törvénygyűjtemény így foglalja össze mindezt: „Ahol sok a kincs – sok a gond. Ahol sok a szolgálólány – ott sok a paráznaság. Ahol sok a szolga – ott sok a lopás. Ha megszerezted a Tóra szavait, megszerezted magadnak az eljövendő világ életét is." **Ne úgy értsük ezeket a sorokat, hogy a törvény üdvözít. A hit, Jézus és az Atya szeretetének a megtapasztalása üdvözít.** A Szentlélek vezetése tesz alkalmassá minket a törvény önként való követésére, azaz arra, hogy a Jézusban kötött új-szövetség a törvényt a mi *szívünkbe* írja be. Ahogyan Pál apostol megfogalmazta: „Senkinek ne tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki a másikat szereti, az betöltötte a törvényt." (Róm 13,9). Luther is a szeretetre alapozza a törvény betartását és nem a büntetéstől való félelemre, vagy a jutalomban való reménységre.

A törvény tehát Isten szeretetét mutatja meg nekünk. Isten saját maga mondta magáról Mózesnek: „Az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy! (2Móz 34,5-6). Ézsaiástól is tudjuk, hogy „Ha segítségül hívod az Urat, ő válaszol. Ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok! Ha falatodat megosztod az éhezővel, és jól tartod a nincstelent, az Úr vezet majd szüntelen: kopár földön is jól tart téged, és csontjaidat megerősíti. Olyan leszel, mint a jól öntözött kert, mint a forrás, amelyből nem fogy ki a víz" (Ézs 58,9-11). Zárásként idézzük fel a bevezető zsoltárt: „Láttasd meg Uram, kegyelmedet, és segítsd meg népedet, hogy hűség sarjadjon a földről, és igazság tekintsen alá a mennyből." Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 18. vasárnap, 2025. október 19. MEÖT – Szegények vagyunk, vagy gazdagok?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a Korinthusbeliekhez írott első levele első fejezetének a 4.-től a 9. verseiben a következőképpen: „Hálát adok értetek az én Istenemnek mindenkor azért a kegyelemért, amely nektek Krisztus Jézusban adatott. Mert őbenne meggazdagodtatok mindenben: minden beszédben és minden ismeretben, amint – a Krisztusról való bizonyságtétel megerősödött bennetek. Ezért – nincs hiányotok semmiféle kegyelmi ajándékban, miközben a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok, aki meg is erősít titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus napján. Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való – közösségre." Urunk, mi annyira büszkék szoktunk lenni a mi saját teljesítményünkre, a jó érdemjegyeinkre és mindenre, amiről azt hisszük, hogy már a mi tulajdonunk. Kérjük, hogy mutasd meg nekünk azt, hogy a mi gazdagságunk nem a mi tehetségünk miatt van, nem is a szorgalmunk miatt, hanem egyedül a Te kegyelmed miatt. Erősítsd meg Urunk a Rólad való bizonyságtételünket, a bennünk élő örök élet reménységét és a Veled való közösségünket. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Korinthus volt az ókor Las Vegas-a.** Voltak ott pucér sportversenyek, csak az egyik templomban akár ezer prostituált. Ömlött a pénz és bor számolatlanul. A korinthizein ige a görögben azt jelentette, hogy: bűnözni. (*Ez körülbelül olyan, mintha a „budapestieskedni" azt jelentené, hogy lementem állatba. Hát… Van az úgy…*) Pál apostol levelének a folytatásából kiderül, hogy a korinthusi gyülekezet tagjai 1. egymást gyűlölő pártokra szakadtak (*wow… ha szétnézek ebben az országban, mintha „de ja vu" érzésem lenne…*). 2. A gyülekezetben van olyan, aki apjának a feleségével folytat viszonyt; van, aki

részeges, bujálkodó, nyerészkedő, rágalmazó vagy harácsoló (*nem ismerős némelyik?*). 3. A gyülekezet tagjai pereket indítanak egymás ellen, és kitagadják a másikat az úrvacsorából.

Te jó ég… Ennek a FERTŐ-nek írja Pál azt, hogy „Hálát adok értetek az én Istenemnek mindenkor”? Hát elment ennek a Pálnak az esze? – Vagy egy csavaros eszű, ravasz alak ez a Pál? Először az egekbe dicséri a hallgatóságát, hogy felkeltse a jóindulatukat, és csak aztán jön elő az igazi farbával, a fekete-levessel? – Nem. Egyik sem. – Pontosan ebből az ellentmondásból érthetjük meg azt, hogy miért és hogyan került éppen ez az igeszakasz a mai vasárnapra, amelynek (*ahogyan az oltár előtt felolvasott nagy parancsolatból – Mt 22,37-39 – is hallottuk*) a fő témája Isten és a felebarát szeretete! Pál ugyanis Isten és a mi Urunk, Jézus szerető szemével nézi az ezer bűnben fetrengő korinthusi gyülekezetet. Ezért kezdi a levelét hálaadással, és ezért fejezi be a levelét (*majd a 15. fejezetben*) a feltámadás örömüzenetével. Ez nem egy óvatos becsomagolása a levél igazi tartalmának, a kőkemény kritikának, hanem pontosan az a szeretet, amelyet Pál minden botlásuk ellenére a korinthusiak iránt érez.

De azért van ám itt mégis egy csavar… Merthogy **Pál legfőképp nem a gyülekezetért, hanem azért a kegyelemért ad hálát, amely a gyülekezetnek a Krisztus Jézusban adatott**. Mert, kedves testvéreim, bármilyen ajándék is van a mi saját életünkben, legyen az jó osztályzat, párkapcsolat, vagy a szeretet bármilyen formája, az nem a mi tehetségünk, szorgalmunk, vagy érdemünk miatt van, hanem olyan ingyenes kegyelem, amelyet Urunktól kaptunk. Ezért mondta Luther, hogy „Uram, én nem az ajándékaidat akarom. Én Téged, saját magadat akarlak.” Mert Luther nagyon jól tudta, hogy ha a Krisztus JézusBAN vagyunk, akkor elkezdenek dőlni az ajándékok az életünkbe – számolatlanul.

Most érkeztünk el az első válaszhoz arra az igehirdetésre hívó kérdésre, hogy „Szegények vagyunk-e, vagy gazdagok?” Emberként: szegények vagyunk. Emlékezhettek rá három héttel ezelőttről: emberként olyanok vagyunk, mint a föld pora. Szemét és kosz. A KrisztusBAN élő emberként azonban gazdagok leszünk. Mérhetetlenül gazdagok. Mert Jézus, aki Isten formájában nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem (*a Filippi himnuszt idézve*): „megüresítette magát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt, megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig: a kereszthalálig” (Fil 2,6-8); – ez a Jézus – (*a korinthusi levél folytatásában írottak szerint*) „gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok” (2Kor 8,9).

Itt szólal meg Berci: „*Értem. De van egy kérdésem.* ***MIKOR élünk a KrisztusBAN?*** *Akkor, amikor eljövünk ide a templomba? Aztán kilépve már nem?*” De jó, hogy itt vagy ma is, Berci. Van egy rossz hírem, meg egy jó hírem a számodra. A rossz hír: könnyen lehet, hogy hiába ülsz itt a templomban, akkor sem élsz benne a Krisztusban. A jó hír: könnyen lehet, hogy mindig benne élsz a Krisztusban, akár itt ülsz, akár otthon, akár a buszon. Látom az arcodon Berci, hogy most már teljesen össze vagy zavarodva. Mi tesz itt rendet? Hallgassuk tovább Pál apostolt a mai igénkben: „meggazdagodtatok mindenben … **AMINT a Krisztusról való bizonyságtétel megerősödött bennetek**” (1Kor 1,5-6). Tudom, hogy mit akarsz kérdezni Berci: „*És ez miből látszik?*” A Korinthusiaknál abból is látszott, hogy a zsinagóga elöljárója, Kriszpusz megtért. Utána új elöljárót kellett választani. Szószthenész lett az. De kisvártatva Szószthenész is megtért (ApCsel 18,8.17). Ez a történet pontosan olyan, mint az Oxfordi Egyetemen 1960-ban alapított, vallásellenes Humanizmus Társaság története, ahol az alapítás után nem sokkal az elnök megtért. Rendkívüli közgyűlést kellett összehívni, hogy megválasszák az új elnököt. Igenám, de két hónap múlva az új elnök is megtért. Látom, Berci, hogy ezzel egy újabb kérdés ült ki az arcodra: „***És a megtérés miből látszik?***” **A szeretetből.** Pontosan abból a szeretetből, amelyről az oltár előtti ige szólt, és abból a szeretetből, amellyel

Pál ezeket a dicsérő sorait írta a kutyaütőbbnél kutyaütőbb dolgokat elkövető korinthusi gyülekezetnek.

Hadd legyek itt nagyon személyes. **Ezért van az, hogy én minden vasárnap örömüzenetet próbálok meg átadni nektek.** Nagyon jól tudom a különböző beszélgetésekből, hogy mi is sokszor lemegyünk állatba: részegeskedünk, bujálkodunk, nyerészkedünk, rágalmazunk vagy akár még az apánk feleségével is viszonyt folytatunk (*ez az utóbbi különösen a lányokra jellemző…*) de **ha bármi ilyen kiderül valamikor, én akkor is, azzal együtt is szeretlek benneteket**. **Azért szeretlek benneteket, mert látom az örömöt hozó jövőt bennetek**. Akkor is, ha a jelen néha elszomorító. És minden egyes vasárnap ezt az örömöt hozó jövőt akarom felerősíteni bennetek, mert HISZEK abban, hogyha ezt teszem, akkor ez a jövő egyre inkább jelenné válik. Nem azért, mert én ezt teszem, hanem abból a kegyelemből, amelyet a KrisztusBAN élve mi közösen megkapunk.

Ezért fontos Pál apostol következő mondata, amelyik Jézus Krisztus megjelenésének a várásáról szól (1Kor 1,7). Mert **a keresztény ember olyan, mint egy iránytű: mindig Jézus felé fordul. Azaz: a saját jövője felé. A Jézusban kapott örök élete felé**. Ezt a örök örömmel teli jövőt lássuk meg a másikban is! Ezt az örök örömmel teli jövőt vesszük magunkhoz az – úrvacsorában. Ezért mondom akkor, amikor átadom nektek Urunk testét és vérét: hogy örök örömödre.

Itt érkeztünk el a második válaszhoz arra az igehirdetésre hívó kérdésre, hogy „Szegények vagyunk-e, vagy gazdagok?” Ha azt hisszük magunkról, hogy gazdagok vagyunk, akkor – szegények vagyunk. Miért? Mert igazak lesznek ránk a laodiceai gyülekezetnek írott sorok: „ mivel azt mondod: gazdag vagyok, meggazdagodtam, nincs szükségem semmire – te vagy a nyomorult, a szánalmas, a szegény, a vak és mezítelen”. „Térj meg!” (Jel 3,17.19). Kedves Testvéreim! A Teljesség ideje még hátra van. És vegyük észre azt, hogy ez nem egy elkeserítő üzenet. Ez egy örömüzenet. Mindig van feljebb. Mindig lehet jobb. Mindig lehet még inkább a KrisztusBAN élni. Mert a mi Urunk Teljessége és örömeinek a száma kimeríthetetlen. Ez a mi életünk legszebb, leggyönyörűbb része. Hogy egyre jobban elmerülhetünk a Jézus örömében.

Látom Berci arcán a kérdést: **HOGYAN merülhetünk el egyre jobban a Jézus örömében**? Hallgassuk még tovább Pál apostolt: Hűséges az Isten, aki elhívott a Jézussal való közösségre (1Kor 1,9). A „közösség” az eredeti görög szövegben koionia. Pontosan az a koionia, amely a gyülekezetből akkor alakul, amikor közösen veszi az úrvacsorát. A gyülekezet a megkegyelmezett bűnösök közössége. És ezt a kegyelmet a legteljesebben éppen az úrvacsorában kapjuk meg. Így és ezáltal merülhetünk el még jobban a Jézus örömében. Így legyen! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 19. vasárnap, 2022. október 23. MEÖT – Isten igéje tart meg minket az adakozók közösségében

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk az Apostolok Cselekedeteit leíró könyv 20. fejezetében a 32. verstől a 35. versig a következőképpen: Most pedig Istenre bízlak titeket és kegyelme igéjére, akinek van hatalma arra, hogy építsen és örökséget adjon a szentek közösségében. Senkinek ezüstjét, aranyát vagy ruháját nem kívántam, sőt ti jól tudjátok, hogy a magam szükségleteiről meg a velem levőkéről ezek a kezek gondoskodtak. Mindezekben megmutattam nektek, hogy milyen kemény

munkával kell az erőtlenekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni.” Urunk, a te igéd igazság. Szentelj meg minket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Itt állunk a milétoszi öbölben. Egy alacsony, görbe lábú, összeérő szemöldökű, sasorrú, idős ember, akinek a szeme azonban kegyelemtől sugárzó – *ilyen volt az egyetlen reánk maradt korabeli leírás szerint Pál apostol* – búcsúzik az általa alapított efezusi gyülekezet elöljáróitól, akik hozzá hasonló, idős férfiak. Soha nem látják már egymást, hiszen a Szentlélek Pálnak fogságot és sok nyomorúságot ígért Jeruzsálemben, ahova sietve készül. Ezért is kérte az efezusiakat, hogy látogassák meg a kikötőben, Milétoszban, ami Efezustól kb. 70 km-re van. Igeszakaszunkban Pál a végrendeletét hagyja egyik kedves gyülekezetére. Utána mindannyiukkal együtt térdre borulva imádkozik. Az idős férfiak nagy sírással csókolgatják őt, majd kikísérik a hajóhoz. A drámai hatású jelenetet Lukács szinte bizonyos, hogy szemtanúként írta le. Efezus az ókor öt legnagyobb városának az egyike volt. A város Artemisz istennő kultusza miatt volt híres, amely a prostitúciót is magában foglalta. Efezusból Pált korábban egy Demetriosz nevű ötvösmester által szított lázadás űzte el. Demetriosz és társai az Artemisz-kultusz miatt felvirágzott iparuk busás hasznát féltették a Jézust nagy sikerrel hirdető apostoltól, Páltól.

Mi Pál apostol végrendelete a szeretett Efezusi gyülekezetnek? Honnan indul és hova érkezik az, amit az igeszakaszban hallhattunk? Istenből indul („Most pedig Istenre bízlak titeket és kegyelme igéjére”), és Jézus szavaihoz érkezik el (megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni.”). Milyen gyönyörű fundamentuma ez a kezdet és vég Pál efezusi búcsúbeszédének.

Mit idéz Pál Jézustól? „Nagyobb boldogság adni, mint kapni.” Ezt a boldogmondást hiába keressük a Hegyi Beszéd nyolc boldogsága között. Ez a kilencedik boldogság, amelyet az evangéliumi leírások nem tartalmaznak. A jelentése azonban ugyanaz: boldog, azaz Isten által megáldott az, aki inkább ad, semmint kap. Az evangélium telis-tele van az adás gazdag példáival: A béna meggyógyításának az oltár előtt felolvasott történetében Jézus maga is adott: egészséget és bűnbocsánatot a bénának. A szegény asszony a két fillérrel mindent odaadott, egész vagyonát (Mk 12,44). Zákeus vagyona felét adta a szegényeknek (Lk 19,8). Jézus erre kér bennünket a saját szavaival: „Adj mindenkinek, aki kér tőled, és aki elveszi a tiedet, attól ne követeld vissza!” (Lk 6,30) Vagy másutt, ezt mondja Jézus: „Adjátok el vagyonotokat, és adjátok alamizsnául, szerezzetek magatoknak el nem avuló erszényeket, el nem fogyó kincset a mennyben, ahol a tolvaj nem férkőzhet hozzá, a moly sem emészti meg.” (Lk 12,33).

Már az ószövetségi írásokban is így foglalták össze az adás fontosságát: „Ne nyisd ki a kezed, hogy elvégy valamit, és ne csukd össze, amikor adni kellene.” (Jézus Sirák fia 4,31) Egy másik mondás pedig így írta le ugyanezt: „Az a kéz nyomorék, amely állandóan zártan, vagy állandóan nyitottan van.” (Th. A. Caruth) Teréz anya ezt mondta: „Ha hátat fordítunk a szegénynek, Istennek fordítunk hátat.”

Ma az 1956-os forradalom 66. évfordulója van. Akik akkor bátran vállalták a meggyőződésüket – sokan akkori egyetemisták – ma már legalább nyolcvan éves, utolsó tanúk. Sokat adtak ők is a közösségnek, az országnak.

Anthony de Mello így írt: „Az utcán megpillantottam egy kisleányt, aki didergett vékonyka ruhájában. Szemmel láthatóan semmi reménye nem volt arra, hogy tisztességes ételhez

jusson. Dühömben így szóltam Istenhez: Miért engedted ezt meg? Miért nem teszel valamit? Egy darabig Isten nem szólt semmit. De akkor éjjel, egészen váratlanul, Isten válaszolt: Én tettem valamit: megteremtettelek téged."

Honnan telik nekünk erre a sok adásra? Ugyanonnan, ahonnan az emberré lett Jézusnak: az oltár előtt felolvasott ige végén, emlékezzünk rá, a sokaság „dicsőítette Istent, aki ilyen hatalmat adott az embernek". Jézus mondta, Jézus ígérte: „Adjatok, és adatik nektek." (Lk 6,8). Istentől, Krisztustól kapjuk azt a hatalmas gazdagságot, amelyet másoknak adhatunk. Így ír erről Túrmezei Erzsébet a „Mindig csak adni" című versében:

„A jó öreg kút csendesen ontja vizét
így telik minden napja.
Áldott élet ez, fontolgatom:
csak adni, adni minden napon.
Ilyen kúttá kellene lennem.
Csak adni teljes életemben.

Mindig csak adni?
Ez terhet is jelenthet!
Jó kút, nem érzed ezt a terhet?
Belenézek, tükre rám ragyog,
de hiszen a forrás nem én vagyok!
Árad belém, csak továbbadom,
Vidáman, csendben és szabadon.

Hadd éljek ilyen kút-életet,
Osszak áldást és sok-sok szeretetet!
Nem az enyém, Krisztustól kapom,
Egyszerűen csak továbbadom."

Mi következik ebből az adásra való nyitottságból? Az, hogy ne mi legyünk másnak a terhe, hanem – vállaljuk másnak a terhét. Ahogyan az igénk mondja: gondoskodjunk az erőtlenekről. És gondoljunk közben abba is bele, hogy az erőtlenek nagyon sokszor nehezen szerethetőek. Terheik nagyon nehezen vállalhatóak. Szavaik megkeseredettek, gonoszak, ők maguk sokszor csúnyák, a szaguk pedig nem kevésszer büdös. A legtöbbször nagyon logikus gondolat az is, hogy az erőtlenek a saját hibájukból lettek erőtlenek. Sokszor tudjuk is róluk ennek a részletes történetét. Hiszen például a szomszédjaink. Mégis: vállalnunk kell az ő terheiket is. Néha nézzünk bele egy ilyen megkeseredett, gonosz, csúnya és büdös ember szemébe. Elő fog fordulni, hogy csaknem hanyatt esünk a megdöbbenéstől: Jézus Krisztus szemének a tisztasága fog visszanézni ránk… Velem ez már megtörtént: azért mondom.

Mondhatjuk, és igazunk is van: „Nagy teher az, ha ilyen „nemszeretem-erőtlenekről" gondoskodom – ráadásul nap-mint-nap. Még akkor is, ha ez a gondoskodás csak néhány jó szó, egy mosoly. Nem tudok én mindig mindenkire mosolyogni." Vegyük azonban észre azt, hogy mosoly, mint ahogyan a kút vize Túrmezei Erzsébetnél, nem belőlünk jön. A forrás Jézus Krisztus. Az élet vizének, az igazi mosolynak a forrása Ő. Mi csak átadjuk Krisztus mosolyát másoknak – és Krisztus mosolya annál inkább árad ránk, minél gyakrabban tesszük ezt. Boldogság tehát, áldott állapot az, ha mi magunk Isten terhei, Jézus Krisztus terhei vagyunk. Vállaljuk fel ezt a Jézus-függő állapotot, mert csak így válhatunk a gondoskodás, a szeretet, a mosoly átadóivá.

Mi történik akkor, ha (akár öntudatlanul is) elzárkózunk Jézustól, és úgy próbálunk meg jót tenni? Az „önerőből" végzett adásban előbb vagy utóbb, de utóbb biztosan: kiégünk. És ameddig még nem égtünk ki, addig elönt minket az adás gőgje, az adás pöffeszkedése is. „Nekem van miből, én képes vagyok rá. Te meg – kis barátom – te nem." Csúnya geller ez az alázatnak, vegyük észre. Isten nagyon hamar rá szokott minket ilyenkor ébreszteni arra, hogy hol a helyünk. És higgyük el: megvannak neki az eszközei erre… Ezt is tapasztaltam már – azért mondom.

Pál az Efezusiak emlékezetébe idézi, hogy milyen kemény munkával gondoskodott az erőtlenekről (az eredeti görög szóval: szolgált nekik). Erőtlen lehet bárki testben és lélekben is. Bármikor erőtlenné válhatunk mi magunk is, és szükségünk lehet a testvérek segítségére. Ha elzártuk korábban magunkat, ha pöffeszkedtünk (én erős vagyok, én önálló vagyok, nem vagyok már anyám-asszony katonája, én meg tudom oldani a saját dolgaimat, én nem szorulok senkire), akkor vesszük észre, hogy milyen kevés esélyünk maradt addigra, amire nekünk lett nagy bajunk. Márpedig a baj előbb-utóbb bekövetkezik az ember életében. Nem azért, hogy ne örüljön az életnek annyira, hanem azért, hogy tanulhasson az elesettségéből is.

Vegyük azt észre (ahogyan haladunk hátulról egyre előrébb az igeszakaszunk megértésében), hogy az adás örömében nem vagyunk egyedül. Egy egész közösség, a gyülekezetünk keresztény közössége az, amely egymást körülveszi az adás (és az elfog-adás) örömével. Akik megtanultak adakozó életet élni, azok boldogok, azaz áldottak. Jézusban új közösségük támadt: a szentek közössége. Ebben a közösségben, a szentek közösségében, a saját gyermekei közösségében ad nekünk örökséget Isten maga. Ez az örökség a mi tulajdonrészünk, a mi jól meghatározott helyünk Isten közelségében. A görög igeszakasz itt perfectum-ot használ, ami arra utal, hogy ez az örökségben élő állapot megváltoztathatatlan, tőlünk elvehetetlen, örök.

Isten építi az adásnak és az elfog-adásnak ezt a szent közösségét. Ahogyan az igeszakaszunk mondja: „Istenre bízlak titeket, … akinek van hatalma arra, hogy építsen". Mit és hogyan épít itt Isten? Valószínűleg nem véletlenül éppen az Efezusiakhoz írott levél fogalmazza ezt meg nagyon szépen: „Mert ráépültetek az apostolok és a próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus, akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban, és akiben ti is együtt épültök Isten hajlékává a Lélek által" (Ef 2,20-22). A szentek közössége biztos alapon áll: a sarokkő Krisztus Jézus, Isten megtestesült igéje. Rajta, Krisztuson állva illeszkedik a szentek közösségének egész épülete egybe, és növekszik szent templommá az Úrban. Érezzük meg ennek a közösségi növekedésnek az örömét! Vegyünk részt ebben a közös növekedésben, amely elfogadáshoz és adáshoz vezet.

Az Apostolok Cselekedeteinek a lukácsi leírásában Isten végig, mint a történelem ura mutatkozik meg. Isten irányít, ígéreteket tesz és meg is tartja őket, Isten hű a választott népéhez, a szentek közösségéhez. Érezzük meg Isten hűségének az erejét! Biztos alapon állunk, talpunk alatt egy megrendíthetetlen sarokkő van, maga a Krisztus. Biztos épület épül velünk és belőlünk a Lélek által: Isten hajléka, gyermekeinek, a szenteknek a közössége. Isten hű a választott népéhez, a szentek közösségéhez. Isten hűségét semmi sem ingatja meg, az Ő hozzánk való hűsége megváltoztathatatlan és örök.

Ha ilyen bizonyságot, ha ilyen bizodalmat tud rájuk hagyni, akkor Pál apostol jó szívvel tudja otthagyni az általa alapított gyülekezetet – akkor is, ha már soha többet nem látják egymást. Nem egyedül maradnak az efezusi gyülekezet tagjai, nem a semmiben maradnak, hanem Isten

közelségében maradnak. Az ige oltalmába ajánlottan lehetnek az efezusi gyülekezet elöljárói a gyülekezet biztos vezetői. A megtestesült ige, Jézus Krisztus szavai és tanítása vezeti ebben őket. Az efezusi gyülekezet jövőjét ugyanaz az ige hordozza, amely létrehívta. Minden megmarad, ami az igére alapoz. És minden elvész, ami nem az igén áll. És milyen jó, hogy elvész, ami elvész, hiszen csak így maradhat meg tisztán az, aminek meg kell maradnia.

Hogyan tudnánk összefoglalni a mai igeszakaszunk tanulságait? 1. Nagyobb boldogság adni, mint kapni. 2. Amikor adunk, akkor csak közvetítünk, a mi adásunk az igazi forrásból, a Krisztus Jézusból táplálkozik. Így válunk képessé arra, hogy hordozhassuk a másnak, az erőtleneknek a terheit. 3. Az adásban nem vagyunk egyedül: a hívők közössége vesz minket ebben körül. Így válhatunk a szentek közösségévé, amelyet Isten igéje alapoz meg, tart fenn és tesz az örök élet várományosává. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 19. vasárnap, 2023. október 23. MEÖT – Elfogadjuk-e a be nem tervezett jót? Tesszük-e a be nem tervezett jót?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 12. fejezetének a 9.-től a 14. verséig a következőképpen: „Onnan eltávozva bement a zsinagógájukba, ahol volt egy sorvadt kezű ember. Azért, hogy vádat emeljenek ellene, megkérdezték Jézustól: Szabad-e szombaton gyógyítani? Ő pedig ezt mondta nekik: Ki az közületek, akinek ha egyetlen juha van, és az verembe esik szombaton, nem ragadja meg, és nem húzza ki? Mennyivel többet ér az ember a juhnál! Szabad tehát jót tenni szombaton. Ekkor így szólt ahhoz az emberhez: Nyújtsd ki a kezedet! Ő kinyújtotta, és az újra olyan egészséges lett, mint a másik. A farizeusok pedig kimentek, és elhatározták, hogy végeznek vele.” Urunk, mi olyan sokszor gyilkos indulatokat forralunk magunkban, amikor nem úgy mennek a dolgok, ahogyan azt mi elképzeltük. És olyan sokszor nem vesszük észre a Te csodáidat, amelyek a mi terveinknél sokkalta, de sokkalta jobb világokat tárnak fel előttünk. Nyisd meg a szívünket a Te Teljességedre igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Egy elbizonytalanodó világban élünk. Emiatt el is várják tőlünk a terveket. De mi magunk is nagyon szeretjük a biztos terveket – mert biztonságot adnak nekünk. El fogom kezdeni. El fogom végezni. Meg fogom szerezni… Az egyik barátom tudományosan megfogalmazott feleségszerző körútra indult. Ezt mondta: „Elmegyek olyan helyekre, ahová a velem azonos értékrendű lányok járnak. Jól körülnézek. És kiválasztom a feleségemet.” Így is tett. Így is lett… Néhány hónapig nagyon szépen együtt voltak. Aztán a leánynak elkezdett a dologban valami nagyon nem tetszeni. Valahogyan mindig az lett a szerepe a barátom világában, hogy oda illeszkedjen be, ahová a barátom őt eredetileg elképzelte. Ha nagyobb? Nem baj. Hajoljon le! Ha kisebb? Nem baj. Ugráljon! Ha szélesebb? Ez is gond? Fogyjon le! És így tovább… A leány nem akart a barátom tervgazdaságának egy kipipált szelete lenni. Szakított. A barátom nem értette. Hát minden olyan jól passzolt! Az értékrend már eleve, egy kis munka után pedig már a többi is… Vajon ilyen az, amikor nekünk jó? **Ez az – ami nekünk jó? Az, amikor minden passzol? *Nekünk* passzol? Ready-made? Amikor minden úgy van, ahogyan azt mi saját magunk szépen elrendeztük saját magunk körül? És ha ebbe a mi rendünkbe nem fér bele a Mindenség, a Teljesség, a csoda? És ha csak a terveink felborításával lehetünk megajándékozottak? Megváltottak… – Akkor Jézus maradjon inkább a sírjában, és még véletlenül se kászálódjon ki onnan? Harmadnapra??? Ugyan már! Soha!!!**

Olvastuk az ószövetségi igében, hogy Isten „irgalmas, kegyelmes, türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy" (2Móz 34,6b). Olvastuk azt is, hogy szövetséget kötött velünk, emberekkel, és hogy olyan csodákat tesz az egész nép előtt, amelyek nem történtek sehol a földön, egyetlen nép között sem (2Móz 34,10). Megjelent Isten egyszülött Fia, Jézus – a zsinagógában. Ennyit mondott: Nyújtsd ki a kezedet! – *Álljunk meg itt egy szóra, és gondoljuk át, hogy milyen jobb keze volt a korábban feltételezhetően kőműves mesternek. A régebbi fordítások a „béna" szót használták a keze leírására. Már ez is eleget mondana. De az új fordítás „sorvadt" jelzője sokkal inkább visszaadja az eredeti görög fogalmazás „elszáradt, összeaszott" jelentését. Egy ilyen, hosszú évek óta atrofizált kéz kinyújtása nem meglévő, de nem mozgó izmok mozgásba hozását jelenti, hanem egy ép jobb kéz teremtését a hiányzó, az eltűnt jobb kéz helyett.*

A 100%-ig emberré lett Jézus 100%-ban Isten is maradt. **Jézus szava teremtő szó. Jézus szólt: Nyújtsd ki a kezedet! – Az ember pedig kinyújtotta a kezét. *Óriási csoda* történt az egész nép szeme láttára. Mi lett erre a válasz? Leborultak, és dicsőítették Istent? Neeem…. „A farizeusok pedig kimentek és elhatározták, hogy végeznek vele**" (Mt 12,14) – mármint Jézussal.

Isten nem „írta le" a sorvadtkezű embert. Nem tette bé-listára. Isten egyikünket sem tart selejtnek. Isten számára – személyválogatás nélkül – bármelyikünk *az* az egyetlen bárány, amelyik beleesett a verembe, és amelyet *sürgősen* ki kell onnan húzni, hogy éhen és szomjan ne pusztuljon. Ahogyan a liturgiánk is mondta: „Isten megkönyörült rajtunk, és szeretete abban nyilvánult meg, hogy egyszülött Fiát elküldte a világba, hogy *éljünk* őáltala." Istennek nem az a véleménye, mint Nietzschének, aki ezt írta az orvosoknak: „A beteg a társadalom élősdije. Egy bizonyos állapotban már tisztességtelen élnie." Ilyen gondolatok alapján indult el a náci Németországban a kb. kétszázezer fogyatékost megsemmisítő eutanáziaprogram. – Isten a megrepedt nádszálat nem töri el – a füstölgő mécsest nem oltja ki (Mt 12,20).

Az Istennel való találkozás – ünnep. Különleges nap, különleges pillanat az életünkben. A „szenteld meg az ünnepnapot" parancsa elsősorban nem az, hogy „tessék eljárni templomba vasárnap" (*ami persze nem azt jelenti, hogy ne örülnék nagyon annak, hogy itt vagytok :*). A szenteld meg az ünnepnapot legfontosabb parancsa az, hogy engedjük kizökkenni a lelkünket a megszokott, betervezett viselkedésmódjából akkor, amikor Isten közelébe kerülünk.

Mikor kerülünk Isten közelébe? Csak a templomban? Messze nem! Imádság közben is. Tulajdonképpen – életünk minden pillanatában. Azaz az ünnepnap parancsolata arra figyelmeztet bennünket, hogy éljünk úgy, hogy életünk *bármely* pillanatában megtörténhet az, hogy „mikor elhagytak, mikor a lelkem roskadozva vittem, csöndesen és váratlanul átölelt az Isten" (Ady Endre: Az Úr érkezése).

Engedjük hatni az életünkben Isten teremtő erejét! Legyünk nyitottak a Vele való találkozásra – bármely pillanatban. Legyünk nyitottak arra, hogy Isten *új irányt* ad a mi életünknek. Ránk parancsol: Nyújtsd ki a kezedet! És akkor ki *kell* nyújtatunk a kezünket – még akkor is, ha korábban nem is volt kezünk… Mert lett. Mert kaptunk. Mert ha az Isten minket szolgálni küld, akkor megadja *mindazt* a hiányzó képességet nekünk, amely ahhoz kell, hogy szolgálni kezdjünk.

Az egyik barátom ezt kérdezte tőlem: Ugye, Péter, én nem vagyok lelkésznek való ember? – Miből gondolod? Kérdeztem vissza. – Hát… Nagyon sok okom van rá. Visszahúzódó vagyok. Nem szeretek az emberekkel beszélni. Félek kiállni beszédet tartani. Ez meg mind kell a lelkészséghez. – Hát akkor rossz hírem van a számodra. Nem tudlak sajnos megnyugtatni. –

mondtam neki – Szerintem te nagyon is alkalmas vagy lelkésznek, mert a Lényeg ott van benned. A többit meg Isten a maga idején meg fogja teremteni benned. Tudod, volt olyan lelkészhallgató, aki úgy kezdte el a lelkészi tanulmányait, hogy meg sem tudott szólalni – annyira dadogott. Ma az egyik legjobb prédikátor.

Engedjük meg Istennek, hogy ünnepet varázsoljon a napunkból. Engedjük meg Istennek, hogy ünnepet varázsoljon az egész életünkből. Mert Isten olyan csodákat tesz az egész nép előtt, amelyek nem történtek sehol a földön, egyetlen nép között sem. Csak legyen erőnk hinni, és elfogadni.

Különösen nagy erővel kérdőjelezzük meg a terveinket és a szabályainkat akkor, ha jót tudnánk tenni valakivel – de a tervek ezt nem engednék. A farizeusok törvényei szerint a beteget még vigasztalni sem volt szabad szombaton. Egy farizeusnak a fájós fogát öblögető ecetet szombaton le kellett nyelnie, mert az evésnek számított és nem volt tilos – ha viszont kiköpte volna, akkor gyógyítás lett volna – ami ugye tilos.

Micsoda felszabadító szó Jézus szava: ***Szabad*** **jót tenni szombaton! Szabad – sőt kell is – jót tenni – máskor is. Mindenkor.** Az előző vasárnap idéztük Jézus szavait: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást." (Jn 13,35) Ha már megtapasztaltuk Isten közelségét, ha bekerültünk abba az ünnepbe, amit Isten ad nekünk a jelenlétével, az igéjével, az úrvacsorával – akkor vigyük ezt el másoknak is. Kedves Testvéreim! Hirdessétek az Úr halálát és feltámadását! Tegyetek bizonyságot szeretetéről! Ti, akik megtapasztaltátok a bűnbocsánat örömét, építsétek a testvéri közösséget az emberek között megbocsátással és önfeláldozó szeretettel! Tapasztaljuk meg azt a csodát, hogy lehet így, leleményes, hitvalló szeretetben élni. Nem a saját erőnkből, hanem Urunk teremtő szavára: Nyújtsd ki a kezedet! Hát nyújtsuk ki – és kezdjünk el vele segíteni másokat. Szabad jót tenni vasárnap – az istentiszteletről hazafelé. És szabad jót tenni majd holnap, hétfőn is. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 19. vasárnap, 2024. október 6. MEÖT *(századik igehirdetésem)* – **Kegyelmet kaptunk I: Isten irgalmat és szövetséget ad**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Mától kezdve három igehirdetésen át azt fogjuk a szívünkben forgatni, hogy hányféle módon kapunk kegyelmet Istentől. Ma Isten irgalmát és szövetség-adását éljük át. A jövő héten Isten útnak indít bennünket egy új életben. A harmadik héten pedig Isten megmutatja magát nekünk, és megszabadít. Mindhárom ige ószövetségi. Mózesről, Noéról, és a babiloni fogságról szólnak. Mindhárom ige azonban Jézusra mutat. Jézus az új szövetség, Jézus az új élet, és Jézus a végső szabadulás. Első heti elmélyülésünk alapjaként hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes második könyve 34. fejezetének az elsőtől a 10. verséig a következőképpen: „Azután azt mondta az ÚR Mózesnek: Faragj két kőtáblát, az előbbiekhez hasonlókat! Én pedig majd felírom a táblákra azokat az igéket, amelyek az előbbi táblákon voltak, amelyeket összetörtél. Reggelre légy készen! Aztán jöjj fel reggel a Sínai-hegyre, és állj ott elém a hegy csúcsán! Ne jöjjön fel veled senki, ne is mutatkozzék senki az egész hegyen, se juhok, se marhák ne legeljenek a hegy tövében! Faragott tehát Mózes két kőtáblát, az előbbiekhez hasonlókat, majd korán reggel fölment a Sínai-hegyre, ahogyan megparancsolta neki az ÚR, és kezében vitte a két kőtáblát. Ekkor leszállt felhőben az ÚR. Mózes pedig odaállt mellé, és segítségül hívta az ÚR nevét. Elvonult előtte az ÚR, és így mondta azt ki: Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy! Megtartja irgalmát ezer nemzedéken át, megbocsátja a

bűnt, hitszegést és vétket. Bár nem hagyja egészen büntetés nélkül, hanem megbünteti az atyák bűnéért a fiakat és a fiak fiait is három, sőt négy nemzedéken át. Mózes sietve a földig hajolt, leborult, és ezt mondta: Ó, Uram, ha elnyertem jóindulatodat, járj közöttünk, Uram! Mert bár keménynyakú nép ez, bocsásd meg mégis bűnünket és vétkeinket, és tégy tulajdonoddá bennünket! Az ÚR pedig ezt mondta: Én most szövetséget kötök. Olyan csodákat teszek egész néped előtt, amilyenek nem történtek sehol a földön, egyetlen nép között sem. Meglátja majd az ÚR tetteit az egész nép, amely között vagy, mert veled együtt félelmetes dolgokat fogok véghezvinni." Urunk, egyedül te tudod azt, hogy milyen sokféle bűnünk van nekünk. Mutasd meg nekünk a Te végtelen irgalmadat és türelmedet, a Te soha meg nem változó szövetségedet – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ma: hálaadó ünnep van. – Ma: nemzeti gyásznap van.** – Most minden bizonnyal azt gondoljátok, hogy megbolondultam. Esetleg egy mikro-agyvérzést kaptam itt, a szószéken. Pedig nem. Mindkét kijelentés – igaz. Aratási hálaadó istentisztelet szokott lenni a most vasárnapi, mert ilyentájt van vége (*normális években…*) a szüretnek is. A pap vagy a lelkész az oltár elé tett terményeket áld meg, és mindenki örül. Valami itt nem stimmel… Az oltárunk előtt most nem lát senki terményeket… Vicces is lenne az egy egyetemi gyülekezetben, ezért mellőztem őket. Mégis hálaadás van a szívemben, amelyet hadd osszak meg veletek is. **Ez a századik igehirdetés az életemben.** Isten nagy kegyelmének tartom, hogy ennyiszer szolgálhattam már az Atyát, és hirdethettem egyszülött Fiát, a megváltó Krisztust. Nagyon köszönöm nektek is, hogy hosszú türelmetekkel ezt ti is lehetővé tettétek nekem.

Ma nemzeti gyásznap is van. Nem azért, mert egy csermelypéter (egybeírva kisbetűvel, mint a nemecsekernő) már századszor koptat valamilyen szószéket – *hiába…* (Persze az, hogy mennyire gyászos ez, az majd csak odaát, Isten ítélőszéke előtt derül ki…) Hivatalosan azért van nemzeti gyásznap, mert **ma végezték ki a 13 aradi vértanút** – és velük egy időben Budapesten az első magyar miniszterelnököt, Batthyány Lajost is. A gyász egyben hála is. Hála azért a helytállásért, amely a vértanúk emlékezetét mindig bearanyozza, és hála mindazért a változásért, amelyet ez a helytállás jelentett. Soha nem lett volna kiegyezés 1848/49-es szabadságharc nélkül.

A múlt hét igéjében meghallgattuk a Tízparancsolatot. Igenám… De a nép, az istenadta nép nem bírta kivárni a negyven napot, ameddig Mózes végre visszajön a Sínai-hegyről. Neki Isten kellett – de itt, most és azonnal. Tapintható módon. Csinált hát aranyborjút. Azt imádta. A jól sikerült istentisztelet után pedig elindult a buli – egy kiadós orgia képében… Ki kell, hogy ábrándítsalak benneteket. Itt, ma, orgia – nem lesz… Kegyelem azonban bőséggel. És hát… Az ember élete nem az előzőn, hanem az utóbbin alapul.

Másodszor is felment hát Mózes a hegyre, hogy megkapja az új kőtáblákat, amelyeket (az aranyborjút és az orgiát látva) nagy dühében elsőre összetört. Ekkor vonult el előtte Isten, és mondta ki a saját nevét: **Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!** Istennek ez a neve pontosan a szent számnak megfelelően, hétszer fordul elő az Ószövetségben. Isten történetek hosszú során át mutatja meg nekünk, hogy *1. irgalma, 2. kegyelme, 3. türelme, 4. hűsége és 5. szeretete* irántunk *végtelen* nagy. Hazafelé, vagy majd otthon csendesedjetek el, és gondoljátok át életeteket úgy, hogy keressétek meg benne Isten újra és újra megnyilvánuló szeretetének néhány pontját. Sokat fogtok találni, higgyétek el – és minél idősebbek lesztek, annál többet. **Gyönyörű a mi életünk, ahogyan a kegyelem újabb és újabb állomásain Jézus felé halad**.

Tegyük fel magunknak a kérdést: Mennyire vagyunk mi hosszútűrőek, irgalmasak, hűségesek és szeretettel teljesek – Isten felé, és embertársaink felé? Mennyire akarunk azonnal mindent? "*Aranyborjút ide! Most!*" Mennyire állunk bosszút? Mennyire tudunk megbocsátani? Mennyire tudjuk bizalommal, szeretettel újra kezdeni a dolgokat? Adni másodszor is annak, aki megcsalt minket? Harmadszor – és negyedszer is. Sőt, ahogyan Jézus mondta Péternek: még hetvenhetedszer is… (Mt 18,22).

Itt értünk el a mai igénknek ahhoz a pontjához, ahol az igehirdetések elkezdenek hebegni-habogni… Miért olyan a mi Istenünk, hogy három, sőt négy nemzedéken át bünteti a fiakat az atyáik vétkéért? Hát hogy lehet Isten ekkora szemét? **Mi hetvenhétszer bocsássunk meg, ő meg bosszút áll négy nemzedéken át? Visszaadom a babaruhát!** Az igehirdető ilyenkor szépen kitér arra, hogy de hát a kegyelem ugyanakkor ezer nemzedéken át megígért. Ha teológiailag művelt az igehirdető, akkor azt is elmondja, hogy ez az ezer kontra három-négy négyszer is előfordul a mózesi könyvekben *(a múlt héten hallott 2Móz 20,5-8; 4Móz 14,18; 5Móz 5,9-10)*, de az utolsó említésnél (*5Móz 7,9-10*) már csak az ezer-nemzedéknyi kegyelem marad, és a bűnt itt már csak annak számítja be Isten – aki elkövette. Nem ez a lényeg… A három-négy nemzedék azért került ide, mert **az ószövetség embere nagyon is tisztában volt a nagypapa-történelem jelentőségével**. Írott hagyomány híján **csak arra emlékszik a nép, amire még a nagymama (vagy a nagypapa) emlékszik. A családi minták is maximum három-négy generáción át öröklődnek**, utána már a hatásuk jóval kisebb. De nem is ez a lényeg…

A lényeg az, hogy **Isten irgalma mindig valamicskével nagyobb, mint Isten igazsága. Ez a „valamicske" pedig nem más, mint Jézus Krisztus – aki nem „valamicske", hanem maga a Teljesség**. Ha *ezt* megértjük – kedves testvéreim –, akkor megértettünk *mindent*. Isten irgalma mindig egy Jézusnyival nagyobb – mint Isten igazsága. *Ez* a kegyelem.

Legyünk merészek a hitben! Bízzunk „csakazértis" Istenben! – És akkor: meglátjuk Jézust. Akkor: megjelenik Jézus a mi saját életünkben, és betölt minket örömmel, megbocsátással és békességgel. Isten szövetséget köt velünk – a Jézusban – és tulajdonává tesz bennünket. *– Itt kiált közbe Julcsi… „Ki kérte erre Istent? Ki adott neki erre engedélyt? És ha* én *nem akarok az* Ő *tulajdona lenni – akkor mi van?* Én *éppen annak örülök most, hogy* végre *független lettem,* van *saját egzisztenciám, és nem vagyok senkinek a tulajdona! Nem fogok lépre menni megint!* Független akarok maradni*!"* – Kedves Julcsi! *Jó hírem* van a számodra. Ha te független akarsz maradni – akkor *az is maradsz*. Fellélegezhetsz: *soha* nem leszel Isten tulajdona – ameddig ezt te nem akarod, sőt, *kéred* Istentől – úgy ahogyan Mózes is kérte. Isten végtelenül tiszteletben tartja a szabadságodat, Julcsi. Nem leszel Isten tulajdona – – és nem kapsz a kegyelméből sem. Nem leszel soha igazán békés odabent – mert a te saját békéd bizony elképesztően törékeny. Független maradsz minden más emberrel szemben is. Emiatt nem lesz soha saját családod. Vagy ha igen, akkor úgy fogsz élni benne, mint egy előkelő idegen. Tudod Julcsi, ezt az életet nem kívánnám egyikünknek sem. Valahol ilyen lehet ugyanis a pokol… Ha te ezt választod Julcsi, akkor lesz a mai nap igazi nemzeti gyásznap.

Kedves Testvéreim! **Ránk nem a gyásznap, nem a pokol, hanem a végtelen kiteljesedés, az örök élet vár. Nem a halálunk után – hanem ma. Itt és most**. Mert Isten olyan csodákat tesz velünk, amelyek nem történtek – sehol a földön. És amikor erre, Isten végtelen *1. irgalmára, 2. kegyelmére, 3. türelmére, 4. hűségére és 5. szeretetére* rádöbbenünk, akkor nem tudunk mást tenni – semmint hálát adni. „Örvendezz mindannak a jónak, amit Istened az Úr ad neked" (5Móz 26,11a). Néped üdvözítője te vagy Istenünk. Meghallgatod azokat, akik

hozzád kiáltanak. Csodatévő Isten vagy te. Megmutattad erődet a népek között. – Mutatkozzon meg Uram a te erőd – a mi életünkben is! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 19., Biblia vasárnap, 2025. október 26. MEÖT – Mikor találjuk meg Isten igéjét?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Ámósz próféta könyve 8. fejezetének a 11.-től a 12. verseiben a következőképpen: „Jön majd olyan idő – így szól az én URam, az ÚR –, amikor éhínséget bocsátok a földre. Nem kenyérre fognak éhezni, és nem vízre fognak szomjazni, hanem az ÚR igéjének hallgatására. Támolyognak majd tengertől tengerig és északtól keletig. Bolyonganak, és keresik az ÚR igéjét – de nem találják." Urunk, megvalljuk neked, hogy mi sokszor élünk abban a téves tudatban, hogy a Te igéd nem hiányzik nekünk. Hiszen akkor nyitjuk ki a Biblia-app-ot, amikor akarjuk, hiszen ott áll a polcunkon a Biblia, lehet, hogy több kiadásban vagy több nyelven is, hiszen a gyülekezet sok tagja éppen ebben az évben naponta olvassa a Bibliát. Egy egész listát fel tudunk sorolni Neked Urunk, ami nekünk hiányzik – de a Te igéd nincsen köztük. Kérjük Urunk, hogy mutasd meg nekünk, hogy mekkora a különbség van a Te igédben akkor, ha üres, és akkor ha Szent Lelked megnyitja nekünk az ige tartalmát, és megmutatja nekünk a testet öltött igét, ami a bennünk élő Krisztus. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Hatmilliárd Bibliát nyomtattak eddig a világon. Ha egymásra raknánk őket, akkor háromszor elérnének a Holdig. De vajon elér-e ez a temérdek mennyiség minket is?**

Ez a Biblia itt a kezemben a hatmilliárd példány egyike. Csaknem száz évvel ezelőtt nyomtatták. A nagyapám több mint negyven éven át használta. A halála előtt néhány hónappal nekem adta. Tizenegy éves voltam akkor. Ezeket a sorokat írta bele: „Szeretettel adom Csermely Péter kedves unokámnak azzal a kéréssel: tudakozd a Bibliát, mert ebben életedhez hűséges vezérfonal, az örök élethez útmutató lesz. Pécs, 1969. augusztus 16. Nagyapád, Csermely Lajos." Ez a Biblia ötven éven át porosodott a polcomon. Pontosan fél évszázaddal később, 2019 augusztusában jutottam el oda, hogy életemben először nemcsak elolvastam, hanem fel is olvastam a Biblia egészét. Magyar, héber és görög magyarázatokkal. Utána három évvel evangélikus lelkésszé szenteltek. **Kedves Testvéreim! Muszáj-e várni a Bibliának a ti polcotokon is ötven évet ahhoz, hogy megszólaljon?** Hogy az életetekhez hűséges vezérfonal legyen? Hogy az örök életre útmutatást adjon nektek?

Hallgassuk meg erről Túrmezei Erzsébetet:
Sok porosodó, drága Biblia, ha kinyitását mindhiába várja,
lenne nagyörömest a távoli, vak testvérünk Bibliája.
Elvesztette mindkét karját, rászakadt a vakság éjjele.
Mégis Bibliát olvas!! Előtte vakírásos Bibliája.
A nyelvével tapintja ki betűit, és lelke az Ige mélységeit járja.
Így csókolta elölről-végig többször Isten szent könyvét.
Az az élete, vigasztalása, kincse, békessége!
Bibliája – sokunk ítélete.
Éhezzük-e, ahogy ő éhezi, és látó szemünk tapad-e úgy rája?
Nem vádol-e bennünket a távoli testvérünk végigcsókolt Bibliája?!

Kérdi ezt – saját magáról is szólva – az a Túrmezei Erzsébet, akinél kevesebben értették meg a Biblia igazi üzenetét jobban... Hát akkor mit szóljunk mi, kedves testvéreim?

Keressük-e Isten igéjét? Itt szólal meg Berci: „*Nem kell azt keresni. Te mondtad az előbb: itt van az app-on, levehető a polcról, sőt, még nyelvgyakorlás is lehet – persze máshogyan, mint a vak testvérnek az előző versben…*" Örülök annak, hogy megmaradt a humorod, Berci… (*Azért egy vak mozgássérülttel nem kellene humorizálni...*) Csak tudod egy a baj: Isten igéje nem olyan, mint egy pénztárca, egy telefon, vagy egy kulcs. Nem a földi térben kell megkeresni. **Isten igéjére a saját lelkünkben kell rátalálni**. **Azaz: -- az igazi kérdés az, hogy JÓ HELYEN keressük-e Isten igéjét?**

A Bibliában se szeri, se száma azoknak az igeszakaszoknak, amelyek megmutatják azt, hogy **hol mindenhol lehet rossz helyen keresni Isten igéjét**. Aki jóslatokra, vagy jelekre vár, aki felüti a Bibliát valahol, rábök egy igére, és azt keresi, hogyan oldja meg ez az ige az aktuális gondját, vagy baját – az nem értette meg, hogy mi is az az igazi kincs, amit a Biblia ad neki. A Biblia nem horoszkóp, vagy kártyavetés. Jézus nem jósnő. Isten igéje nem konkrét válaszokat ad. Ahogyan a nagyapám írta: **a Biblia vezérfonalat ad, útmutatást ad**.

Látom Berci megint mondani akarsz valamit. „*Najó, de* **hogyan lehet megérteni ezt az útmutatást?** *Az én családom hitetlen volt. A nagyanyám volt az egyetlen hívő, de az ő hite csak formális volt. Én elmentem néhányszor templomba, de az ottani lelkész állandóan a kárhozatról beszélt és rám mutogatott, hogy én fogok elkárhozni. Valláskárosult lettem. Ebből nekem több nem kell.*" Őszintén sajnálom Berci, hogy ilyen történt veled. Hallottál-e te valaha az én számból ilyesmit? Soha. Az evangélium örömüzenete nem ez.

A nagyapám nem azzal adta oda nekem a Bibliáját, hogyha nem olvasom, akkor elkárhozom. Hanem azzal, hogyha olvasom, akkor az örök életre való útmutatás lesz a kezemben. Akkor benne fogok élni a testet öltött igében, a Krisztusban. Ez az evangélium lényege. Hogyan lehet a Bibliából ezt megérteni? Nem véletlen, hogy az igeszakaszunk nem az ige hallására való szomjazást, hanem az ige hall-GAT-ására való szomjazást említi. Az eredeti héber szövegben a hallgatás figyelmet és engedelmességet is jelent. **Isten igéjét csak az igére nyitott lélekkel lehet befogadni. Miért?** Mert akkor tudja kitágítani a mi saját lelkünket a Szentlélek annyira, hogy egy nálunk mérhetetlenül nagyobbat: a Szentírás Teljességét befogadja. Csukott lélekkel hiába olvassuk a Bibliát. Olyanok leszünk, mint Hóseás próféta népe: esznek – de nem laknak jól, paráználkodnak – de nem szaporodnak (Hós 4,10). **Isten igéjét fél-szívvel befogadni nem lehet**. A Teljesség nemcsak nem akarja, de nem is tudja korlátozni magát egy fél szívre, vagy egy fél lélekre. Vagy betölti az egészet, vagy nem tölti be sehogysem. Fél-szívvel hiába olvassuk a Bibliát. Olyanok leszünk, mint Illés népe, akiktől ezt kérdezte a próféta: Meddig sántikáltok még kétfelé? Ha az Úr az Isten, akkor őt kövessétek teljesen! (1Kir 18,21). Vagy olyanok leszünk, mint az istentiszteleten ülő férj, akitől otthon megkérdezte a felesége: „Miről beszélt a lelkész?" – „A bűnről." – „És mit mondott róla?" – „Rosszallotta…"

Szívleljük meg a Zsidókhoz írt levél bölcs sorait: „Ezért tehát még jobban kell figyelnünk a [Jézustól] hallottakra, hogy valamiképpen el ne sodródjunk" (Zsid 2,1). **És ha a figyelmünk nyitott, teljes és engedelmes, ha tiszta szívből keresünk, akkor nemcsak zörgetünk, de az Ajtó** – *ami nem más, mint maga Jézus (Jn 10,9)* – **meg is nyittatik nekünk** (Mt 7,7). Velünk fog történni az, amit Jeremiásnak mondott Isten: „Ha kerestek majd – megtaláltok engem, ha teljes szívből kutattok utánam. Megengedem majd, hogy megtaláljatok" (Jer 29,13-14). Mert olyanok leszünk, mint a sokaság Jézus előtt, akiket

megszánt, mert elgyötörtek és elveszettek voltak, mint a juhok pásztor nélkül (Mt 9,36). És akkor Jézus kiteríti előttünk a kenyereket számolatlanul (Mt 14,16-21), ahol a kenyér nem más, mint az Ő teste, amelynek vétele az örök életre vezet (Jn 6,54).

Kedves Testvéreim! Itt jutottunk el oda, hogy együtt mondhatjuk a zsoltárossal azt, amit a bevezető zsoltárban hallhattunk: „Várom az Urat, várja az én lelkem, és reménykedem ígéretében, mert az Úrnál van a kegyelem, és nála bőségesen van megváltás". Itt juthatunk el oda, hogy mi is felkiáltsunk János apostollal: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal" (Jn 1,14). És itt jutunk el oda, hogy Isten igéjének olvasása után rádöbbenjünk mi is arra, amit szintén János hagyott ránk" „Ezek pedig azért írattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben Életetek legyen az ő nevében" (Jn 20,31) – *ahol az Élet az örök élet, a dzóé*. János az első levelét ugyanezzel zárta – egy még erősebb megfogalmazásban: „Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek VAN" (1Jn 5,13). Az örök élettel teljes Bibliaolvasást, igehallgatást, és a Krisztusban való életet kívánok mindenkinek! Így legyen! Halleluja! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 20., Biblia vasárnap, 2022. október 30. MEÖT – Kiválasztott Isten minket, mert szeret

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Thesszalonikaiakhoz írott második levél 2. fejezetében a 13. verstől a 17. versig a következőképpen: „Mi pedig hálával tartozunk Istennek mindenkor értetek, testvéreim, akiket szeret az Úr, mert kiválasztott titeket Isten kezdettől fogva az üdvösségre, a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által. Erre hívott el titeket a mi evangéliumunk által, hogy így részesüljetek a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőségében. Ezért tehát, testvéreim, álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok azokhoz a hagyományokhoz, amelyeket akár beszédünkből, akár levelünkből tanultatok. Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus és Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden jó cselekedetben és beszédben." Urunk, te meg nem változol. Adj nekünk állhatatosságot a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Kiválasztott minket Isten, mert szeret. Az egész életünket bearanyozó, megváltoztató hír ez – úgy elsőre… Azután jönnek a kérdőjelek. Nem is nekünk szól ez a gyönyörűséges üzenet az igeszakaszunkban, hanem a thesszalonikai gyülekezet tagjainak. Hogy is van ez akkor? Őket kiválasztotta Isten kezdettől fogva – és minket esetleg nem? Miért pont őket? Mi az, hogy minket nem!? És mi az, hogy kezdettől fogva? Még nem is léteztek, már ki voltak választva? Akkor hogyan jön ide „a Lélek megszentelő munkája" és az „igazságba vetett hit által" az igeszakaszunkban? Számít a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit valamit – vagy nem?? No meg aztán: mire is voltak kiválasztva? Az üdvösségre – hangzik a válasz az igeszakaszban. No, igen… De az az üdvösség, az itt és most, ebben a földi életben mit is jelent? Jót? Rosszat? Örömöt? Szenvedést? És mi is az üdvösség általában? Sorolhatnánk még a kérdéseket ezzel kapcsolatban… Milyen bonyolult lett az, ami elsőre milyen szép volt: Kiválasztott minket Isten, mert szeret.

Ma a Biblia vasárnapja van. Holnap a Reformáció ünnepe lesz. Nem véletlen, hogy egymás mellett van a kettő, hiszen Luther Márton egyik reformátori alaptézise a Sola Scriptura elv volt, amely a Szentírás eredeti tisztaságának a fényében gondolja át és ragadja meg Isten igéjének üzenetét.

Hogyan tudjuk felfejteni az előző kérdéshalmazt a Szentírást forgatva? Maga az igeszakaszunk is rögtön igen talányos lesz. A „kiválasztott titeket Isten kezdettől fogva" részben ugyanis a „kezdettől fogva" úgy is írható a görög eredetiben, hogy „ap archés" és úgy is, hogy „aparchén". Ez a részlet bizonyos ősi kéziratokban így, másokban meg úgy szerepel. Most ne szidjuk az álmos (vagy éhes) szerzeteseket, akik bakikat másoltak az ősi szövegbe, mert ezzel már nem tudunk mit kezdeni. Inkább örvendezzünk annak a jelentésgazdagságnak, ami így előállt. Ugyanis az első olvasat, az „ap archés" a fordításunk „kezdettől fogva" értelmezésének felel meg. A második olvasat, az „aparchén" ennél jóval egyszerűbb értelmű: első termést jelent, azaz a mondatrész így fordítva azt jelenti, hogy a thesszalonikaiak az egyik első gyülekezet voltak a kereszténységben (és a legelső Európában). Mennyivel könnyebb ez a második értelmezés! Miért nem ezt fogadta el a fordításunk vajon? Mert Pál apostol számos más levelében a „kezdettől fogva" való kiválasztás egyértelműen megfogalmazódik.

Idézzük fel a Rómaiakhoz írott levél erről szóló szakaszát: „Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, -- azoknak, akiket örök elhatározása szerint elhívott. Mert akiket eleve kiválasztott, azokat eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez, hogy ő sok testvér között legyen elsőszülött. Akikről pedig ezt eleve elrendelte, azokat el is hívta, és akiket elhívott, azokat meg is igazította, akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette" (8,28-30). Isten választása az első. Ez a választás örök elhatározás, meg nem változik.

No, itt kezdhetünk el végképp összezavarodni… Ha Isten választása eleve elrendelt (ezt hívjuk predesztinációnak), akkor mindegy, hogy én itt mit teszek ezen a földön? Az üdvösségem mindenhogyan tuti? Sőt! Ha Isten választása eleve elrendelt és örök, akkor mindegy, hogy Jézus meghalt-e a kereszten vagy sem? Egyre nagyobb zavarban vagyunk… Hogyan lehet innen kikecmeregni? Isten nem a mi földi értelemben vett, lineáris időnkben létezik. Isten egyszerre van a teremtés előtt, ma és az utolsó ítélet után. Isten egyben lát mindent, egyben tud mindent, és egyben befolyásol mindent, az alfát is és az ómegát is, mind. Jézus Krisztus és a Szentlélek léte is ilyen. Léteztek a teremtés előtt, és egyben látnak mindent. Így már érthetővé válik, hogy Isten (mind a keresztet, mind minket a mi időnkben megelőzve) Jézus keresztáldozata miatt választ ki minket az üdvösségre – és nem a saját érdemeink miatt.

Érthetővé válik az igeszakaszunk záradéka is, hogy Isten kiválasztása „a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által" történik. Azaz: nem független tőlünk, a mi saját életünktől Isten kiválasztása. A kiválasztásunk azon áll vagy bukik, hogy hiszünk-e az igazságban (ami az isteni igazság, az alétheia), azaz hiszünk-e Krisztus megváltó kegyelmében, és el tudjuk-e fogadni ezt a saját életünkben?

A kiválasztást ugyanis vissza is lehet utasítani. Az oltár előtt felolvasott ige erre hoz egy példát. Amikor a vendégek a királyi menyegzőbe megérkeztek, a háznép adta fel rájuk a menyegzői ruhát. Ez egy palást volt, amely elfedte az út porával belepett, mindenféle addigi ruhájukat. Azaz az oltár előtt felolvasott igénkben az az ember, aki nem volt menyegzői ruhába öltözve, nem fogadta el a meghívó, a király által adott ruhát. EZÉRT kötözték meg kezét-lábát, és ezért vetették ki a külső sötétségre. A menyegzői ruhát el nem fogadó ember, a kegyelmet, a kiválasztást magát, Krisztus keresztáldozatát nem fogadta el. Saját magában bízott, a saját gúnyájában. *„Jó leszek én a saját ruhámban is a királynak. Elég jó vagyok én*

ahhoz!” Hát nem… Önmagunkban nem vagyunk elég jók semmihez sem. Bűnös emberként rá vagyunk szorulva a kegyelemre.

Itt válik érthetővé az oltár előtt felolvasott ige befejezése, hogy „sokan vannak az elhívottak, de kevesen a választottak”. Kevesen fogadják el a kegyelmet. Miért nem fogadjuk el a kegyelmet? Hiszen ingyen van! Azért, mert ehhez le kell mondanunk arról, hogy a saját ruhánkban maradjunk. Féltjük ezt a mi saját ruhánkat, saját egyéniségünket. Nem akarunk feladni belőle semmit. Igenám! De ez a „saját ruhánk”, ez bűnökkel szennyezett. A király, Jézus Krisztus és Isten közelében pedig nem maradhat meg a bűn! A kegyelem úgy tölt be minket, hogy – eltörli a bűneinket. Az új, menyegzői ruhánk patyolatfehér lesz. Petty-mentes. A bűneink eltörlése után nem maradhatunk ugyanazok az emberek, mint akik előtte voltunk!

Kiválasztott Isten minket, mert szeret. Ugye kezdjük már megérteni azt, hogy micsoda ereje, micsoda mélysége és micsoda mindannyiunkat belefoglaló lehetősége van ennek a kiválasztottságnak és Isten irányunkba áradó, meg nem változtatható szeretetének? És ugye kezdjük már megérteni azt is, hogy mennyire elszalasztható ez a lehetőség? Megéreztük azt is ugye, hogyha nem fogadjuk el a király menyegzői ruháját, akkor nemcsak hogy menyegző nem lesz, hanem sötétség lesz?

Döntsünk jól. Fogadjuk el a menyegzői ruhát! Fogadjuk el Krisztus kegyelmét!

Tételezzük fel, hogy ez már megtörtént. Elfogadtuk a megváltást, a kegyelmet. Most jön a következő kérdés. Hogyan járjunk a világban, hogy megmaradjunk ebben a kegyelemben? Hogyan nem lesz újra mocskos az a menyegzői ruha? Vagy a még meg nem válaszolt indító kérdéseinkre visszatérve: rendben; megkaptuk és elfogadtuk az üdvösséget. Értjük már, hogy ehhez az elfogadáshoz kell a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit. De az üdvösség, az itt és most, ebben a földi életben mit is jelent? Jót? Rosszat? Örömöt? Szenvedést?

Mit tanácsol Pál? „Álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok … a hagyományokhoz”. No ezt megkaptuk… Pont egy egyetemi istentiszteletre való üzenet. Srácok! Csak semmi ugrabugrálás, semmi újítás, semmi lazaság! Álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok a hagyományokhoz! Kész, vége. Hogyan kell ezt érteni? A hagyomány szó itt nem a nagymamák és nagypapák eltűnt világa. A hagyomány nem a k-und-k (kaiserliche und königliche) monarchikus, ferencjózsefi békéje. Nem is a népi hagyomány szőttesei, vagy népzenéje. És nem is a „magyar vagyok, magyarnak születtem, magyar a csillagos ég is felettem” nagy nemzeti romantikája.

A hagyomány Pál apostol levelének eredeti görög szava szerint áthagyományozódás. Azaz a tanítás, az evangélium tiszta átadása. „Azt adtam át nektek, amit én magam is kaptam” (1Kor 15,3) vagy „Én az Úrtól vettem, amit átadtam nektek” (1Kor 11,23) -- írja Pál a korinthusiaknak a tanításról és az úrvacsoráról. Az evangélium lényegét a János szerinti evangélium így fogalmazza meg: „Ezek pedig azért írattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében.” (Jn 20,31) A hagyomány tehát, amihez sziklaszilárdan ragaszkodnunk kell, nem más, mint Krisztus maga. A Krisztusba kell belekapaszkodnunk mindkét kezünkkel. Csak ekkor maradhatunk meg a világ zűrzavarában. Mi segít nekünk ebben a belekapaszkodásban? Krisztus maga: hogy itt van velünk, mint Isten megtestesült igéje, az evangélium tisztasága, mint az úrvacsora, és mint a Szentlélek ereje.

Milyen szép, hogy éppen ez az igeszakasz a Biblia vasárnapjának és a reformáció ünnepe előestéjének az igéje! Arra figyelmeztet minket, hogy vissza kell térnünk a gyökerekhez. A szőlővesszőktől a szőlőtőhöz, magához Krisztushoz. A tiszta tanításhoz. A Szentírás csorbítatlan szövegéhez. És Krisztussal eltelve, belőle indulva a Szentlélek segítségével értelmeznünk kell a Szentírást magunknak. – Ezt tesszük éppen most, közösen.

Vegyük azt észre, hogy nekünk is van feladatunk ebben az áthagyományozódásban! Miután elfogadtam a kegyelmet, a menyegzői ruhát, adjam át ezt másoknak. Tisztán adjam át: úgy ahogyan kaptam. Nem átszínezve, átalakítva, némely részét kidobva, másokat hozzátoldva. Hűségesen adjam át. A Krisztushoz való hűséggel. Az Ő állandó hűségét csak így, tisztán, csorbítatlanul lehet megmutatni másoknak. Különben sérül, és amit megmutatunk, az már nem érték lesz, hanem szemét. Krisztus a Teljesség. Ha elveszünk 1%-ot ebből a Teljességből, akkor nem a 99%-os teljességet adjuk át, hanem a Beteljesületlenséget adjuk át. A betelje-sületlenség pedig bizony sületlenség – és nem Urunk kenyere.

Az egyik korábbi (történetesen: férfi) igehirdető azt írta erről az igeszakaszról, hogy a szilárdság, az állhatatosság „férfias kereszténység". Én vitatkoznék ezzel. Szerintem legalább annyira nőies kereszténység is ez, mint amennyire férfias. Gondoljunk vissza arra, hogy kik tanítottak meg minket az első imádságra? Apukák? Nem: az esetek többségében anyukák, vagy nagymamák. Kik mentek először Jézus sírjához, és kik fedezték fel először a feltámadást? Az apostolok? Nem. A nők. A hitben való szilárdság legalább annyira nőies tulajdonság, mint amennyire férfias.

Mi mindenben kell szilárdaknak maradnunk a tanítás tisztaságának az őrzése mellett? Abban, hogy Jézus mellett maradjunk, és ne vesszünk el a világ forgatagában. Olyan kényelmes megtenni az utóbbit… Olyan kényelmes igent mondani minden jó ajánlatra. Olyan kényelmes belesimulni abba, ami a mi környezetünk. Ha semmi köze Jézushoz, akkor abba. Ahogyan Goethe írta kétszáz évvel ezelőtt: „Oly jó kellemes társaságban, sörözgetve, a folyón lesikló hajókat nézegetve elbeszélgetni a messzi Törökország háborús híreiről." Mennyire ugyanez a helyzet ma is. Csak Ukrajnát kell behelyettesíteni Törökország helyett… Ha Jézus mellett maradunk, akkor átérezzük a szenvedést. Ha messze van, akkor is.

Kiválasztott Isten minket, mert szeret. Elfogadtuk tőle a menyegzői ruhát, és megtisztultunk a bűneinktől Jézus keresztáldozata által. Nemcsak elhívottak, hanem választottak is lettünk – akár nők, akár férfiak vagyunk. Megértettük Urunk, Jézus Krisztus lényegét: hogy Ő értünk és velünk volt van és lesz: életével, halálával és feltámadásával. Megtartjuk azt, hogy a mi életünkben a Krisztus az első. Ezért és ettől maradunk szilárdak a világ zűrzavarában. Átadjuk mindezt másoknak is. Tisztán és teljesen. Úgy, ahogyan mi is kaptuk. És akkor, Kedves Testvéreim, akkor: a mi Urunk Jézus Krisztus – és Isten, a mi Atyánk, aki szeret minket – kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékoz meg minket, és megerősít minket minden jó cselekedetben és beszédben.

Kiválasztott Isten minket, mert szeret. Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! (Ézs 43,1) Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 20. vasárnap *(utáni hétfő a háromnapos ünnep miatt)***, 2023. október 23. MEÖT – Urunk! Tedd teljessé a Benned való építkezésünket!**

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács

szerinti evangélium 14. fejezetének a 25.-től a 35. verséig a következőképpen: „Nagy sokaság ment vele, és ő feléjük fordulva így szólt: Ha valaki hozzám jön, de nem gyűlöli meg apját, anyját, feleségét, gyermekeit, testvéreit, sőt még a saját lelkét is, az nem lehet az én tanítványom. Ha valaki nem hordozza a maga keresztjét, és nem jön utánam, az nem lehet az én tanítványom. Mert ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, és nem számítja ki a költséget, hogy telik-e mindenre a befejezésig? Nehogy – miután alapot vetett, de nem tudta befejezni – gúnyolni kezdje mindenki, aki látja, és ezt mondja: Ez az ember építkezni kezdett, de nem tudta befejezni. Vagy ha egy király elmegy, hogy harcba bocsátkozzék egy másik királlyal, vajon nem ül le előbb, és nem tart tanácsot arról, hogy szembeszállhat-e tízezer élén azzal, aki húszezerrel jön ellene? Mert ha nem, akkor követséget küld, amikor az még távol van, és megkérdezi a békefeltételeket. Így tehát, aki közületek nem mond le minden vagyonáról, az nem lehet az én tanítványom. Jó a só, de ha elveszti az ízét, hogyan tudják azt visszaadni? Sem a földre, sem a trágyadombra nem való: tehát kidobják. Akinek van füle a hallásra, hallja!" Urunk, mi olyan sokszor megtorpanunk – ahelyett, hogy Utánad mennénk. Olyan sokszor elveszti az életünk az igazi ízét – pedig Benned van az ízek összessége. Mutasd meg nekünk a Te gazdagságodat igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! A múlt héten arról beszéltünk, hogy Jézus teremtett egy jobb kezet az elsorvadt kéz helyett. Emlékszünk arra, hogy mi volt erre a válasz? Dicsőítette a tömeg a csoda miatt Istent? Neem… „A farizeusok pedig kimentek, és elhatározták, hogy végeznek vele." (Mt 12,14) Jézus tanítványainak nem dicsőségre és hozsannára kell tehát felkészülniük. Az csak virágvasárnap van. De utána elkezdünk gyors ütemben haladni nagypéntek felé. Azonban – és most hadd spoilerezzem el a mai igehirdetés végét – soha, semmilyen nagypéntek közepén ne feledjük el azt, hogy NINCS nagypéntek feltámadás, húsvét nélkül.

Hogyan kezdődik Jézus tanítványának élete? Úgy, ahogyan az igeszakasz? Meg kell gyűlölnie apját, anyját, feleségét, gyermekeit – mindenkit, még a saját lelkét is? Nem. **Az igeszakaszunk előtti rész *kihagyhatatlan* a tanítványságból. Az ugyanis a királyi menyegző. Jézus királyi menyegzőre hív el bennünket akkor, amikor a tanítványai leszünk.** Végtelen örömbe. Felszabadult ünneplésbe. No persze az már ott is látszik, hogy ezért tennünk is kell valamit. **A királyi menyegzőre csak az mehet be, aki felveszi a házigazda által ingyen adott menyegzői ruhát. Nem követhetjük tehát Jézust a saját addigi életünkben járva. Új életet kell, hogy felvegyünk. Tisztát. Ünnepit. A Jézushoz méltót. De ezt Ő adja nekünk. Ingyen.**

Itt érkeztünk el a mai igeszakaszunkhoz. Három kérdésre fogunk ma közösen választ keresni. 1. Hogyan indulunk el Jézus követésére? 2. Hogyan haladunk Jézus követése közben? 3. Mi lesz belőlünk Jézus követése közben?

Kezdjük az első kérdéssel. Hogyan indulunk el Jézus követésére? Már kétszer is hallottuk ma: meg kell, hogy gyűlöljük apánkat, anyánkat, feleségünket, gyermekeinket – még a saját lelkünket is… Felülírta volna Jézus az Atya negyedik parancsolatát, a „Tiszteld atyádat és anyádat" parancsolatot? Annak az Atyának a parancsolatát, akinek Jézus *minden* parancsolatát megtartotta? (Jn 15,10) Nem. A „meggyűlöli" szó az eredeti görögben nem érzelmi viszonyulást fejez ki, hanem *sorrendet*. Azaz a pontos fordítás így hangzana: aki fontosabbnak tartja a saját rokonait, vagy az óemberségének a lelkét (vagy a királyi menyegző előtt viselt, saját ruháját), mint Jézust, az nem lehet Jézus tanítványa. Ezt se úgy gondoljuk azonban, hogy Jézus egy öntömjénező, narcisztikus alak, aki nem tűr meg maga mellett mást. Éppen Jézus fog minket visszavezetni a saját apánk, anyánk, feleségünk, gyermekünk, testvérünk és lelkünk igazi szeretetéhez – amely Jézusból és az Atyából, a szeretet

Teljességéből fakad. Jézus nem kitagadja azokat, akik nem így viselkednek akkor, amikor azt mondja, hogy azok nem lehetnek az ő tanítványai. Az eredeti görög kifejezés *képességet* jelent. Azaz: azok, akik nem teszik Jézust minden elé az életükben (tudva és bízva abban, hogy mindennek Ő adja meg az igazi ízét), azok nem lesznek képesek arra, hogy kövessék Jézust. Jézus követése tehát nem valamiféle kegy, amelyet Jézus osztogat. Jézus követése életünk legnagyobb ajándéka, amely kifejlődik bennünk. Kiben gyorsan, kiben lassan.

Valljuk be, kedves testvéreim, milyen sokszor eljátszunk azzal a gondolattal, hogy én mennyi lemondás árán követem Jézust… Cipelem a keresztemet… Volt egy sportbalesetem, és azóta fáj a vállam. Cipelem a keresztemet… A helyett, hogy orvoshoz mennék vele… Összevesztem a testvéremmel, és azóta nem békültem ki vele. Cipelem a keresztemet… A helyett, hogy leülnék vele megbeszélni a dolgokat… Vigyázzunk Kedves Testvéreim! Nem minden kereszt valódi kereszt… Vannak a könnyebb út választása miatt cipelt bizsu-keresztjeink is…

Most érkeztünk el a második kérdésig. 2. Hogyan haladunk Jézus követése közben? Ott ültünk a királyi menyegzőn. Kaptunk Jézustól egy tökéletesen tiszta, menyegzői ruhát. Levethettünk magunkról mindent, ami szennyes volt. Minden bűnünk, minden bajunk – *eltöröltetett*. Hát nem lelkesen indul meg az ember Jézus után? A közmondással ellentétben a kezdet könnyű. A bajok aztán jönnek… Építkezünk, építkezünk – és kifogy a pénz… Kifogy a szusz. Kifogy a lelkesedés. Kifogy az erőnk. És nem döbbenünk rá arra, hogy Jézustól mindig újat kérhetünk. Mert mi nem kérünk. Mert mi a saját lelkünket erősebbnek gondoljuk mindennél. Jézusnál is…

Edison nem így gondolkodott. 67 évesen Edisonnak leégett az egész laboratóriuma. Utána ezt mondta: „A katasztrófa legnagyobb haszna, hogy minden tévedésünk elégett. Hála Istennek, tiszta lappal indulhatunk újra.” És három héttel a tűz után Edison megszerkesztette az első működő fonográfját.

Ma az 1956-os forradalom 67. évfordulója van. Amikor először megláttam azt, hogy ma a „ha egy király elmegy, hogy harcba bocsátkozzék egy másik királlyal, vajon nem ül le előbb, és nem tart tanácsot arról, hogy szembeszállhat-e tízezer élén azzal, aki húszezerrel jön ellene?” – akkor egy kicsit elkezdtem fázni… Hát e szerint a logika szerint el sem lett volna szabad kezdődnie az 56-os forradalomnak… Hát nem kétszeres volt ott a túlerő… Sokszoros. Rengetegszeres. **Jézus szerint hiba lett volna 56? Nem.** A jézusi példa az ókorban földi célokért zajló, területszerző, szabályok szerint megvívott háborúkra igaz. Nem az elkeseredés olyan fokára, amikor *muszáj* már tenni valamit, mert ami történik, az kibírhatatlan, és mindennek ellene mond, ami emberi.

Emlékezhetünk tehát 56 hőseire felemelt fejjel. (*De azért zárójelben tegyük azt is hozzá, hogy nem voltak hősök azok, akik – akármilyen megérdemelten is – államvédelmis kiskatonákat fejjel lefelé, fákra lógatva – péppé vertek. Ez nem a jézusi megoldás.*) **Ennek ellenére ünnepeljük 1956 lényegét – a megalkuvás-mentes kiállást felemelt fejjel. Legyünk büszkék azokra, akik ezt az utat választották.**

És közben gondolkodjuk el a saját kisebb-nagyobb megalkuvásainkon is. Itt egy kis kitérőt kell, hogy tegyek, mert nekem is van elszámolnivalóm. Bűnvallást szeretnék tenni előttetek. 56 emlékének is tartozom ezzel. *Amikor én még kissrác voltam…* -- a KISZ egyik vezetőjeként tevékenykedtem. Hosszú bekezdéseken át sorolhatnám, hogy mi minden jót is tettem eközben (*az ELTE TTK-án megalapítottuk az első hallgatói önkormányzatot,*

bevezettük az első oktatói munka hallgatói véleményezését az országban, stb.) és – Istennek legyen hála – a hitemet soha nem kellett megtagadnom. De mégis. Hosszú éveken át egy magát kommunistának nevező, Istentagadó szerveződés vezetője voltam. Ez bűn. Olyan bűn, amelyet azóta már megbántam és Jézus lába elé letettem. Öt éve, a hatvanadik születésnapomon egész nap boldog Brenner János, a kommunista rendszer által 1956 után 32 késszúrással és állati brutalitással megölt lánglelkű pap szombathelyi sírjánál imádkoztam – a jóvátétel egy apró részeként. Isten óvjon meg bármelyikőtöket ilyen vargabetűktől.

A mai igeszakaszunk után van az elveszett juh, az elveszett drahma és a tékozló fiú történetének a hármasa. **Mi is sokszor vagyunk elveszett juh, ahogyan az előző énekünkben énekeltük.** De – *ahogyan az én életem is mutatja* – a mi mennyei Atyánk folyamatosan keres minket, és kapunk új és új esélyt arra, hogy megtaláltassunk. „Bár a hit szívemben, bár a hit szívemben, Oly kicsiny, mint mustármag. Mégis, bármily gyenge, mégis bármily gyenge, Szentlelked nevelje, Nevelje föl nagy fának, hogy terjedjen ága, legyen virága Kedves néked, Urának!”

Itt érkeztünk el a harmadik kérdésig. 3. Mi lesz belőlünk Jézus követése közben? Meg is kaptuk már a választ az ének versszakából: nagy fa, virág, másoknak örömöt adó, másokat hitre vezérlő – élet-gyümölcs lesz belőlünk Jézus követése közben. Ahogyan Kálvin János mondta: „*Mindent feladtam a Krisztusért. És mit találtam? – Mindent megtaláltam a Krisztusban.*” Vagy ahogyan Ordass Lajos, a 48-ban börtönbe vetett, 56-ban újra püspökké választott, majd 58-ban újra eltávolított evangélikus püspök írta: „*Keresztényként élni nem játék. Nincs rombolóbb valami, mint a csődöt mondott keresztény élet. A toronyként emelkedő keresztény életem megépítésére az én erőim – bizonyosan elégtelenek. De számíthatok a testvéreim segítségére. És számíthatok Szent Lelked erejére. Ezzel a gazdagsággal nemcsak a tornyot – a templomot is megépíthetem.*”

Jézus a só hasonlatát használja arra, hogy mi lesz belőlünk az Ő követése közben. Mi leszünk a föld sója (Mt 5,13), amely nélkül nem étel az étel. A só tartósít: a közösséget romboló erők *ellen* dolgozik. És ami az egyik legfontosabb: a sónak, ahhoz, hogy hatni kezdjen, fel kell oldódnia a közösségben. Fel kell adnia a saját maga különállóságát. **A só csak csendben, lassan, elrejtetten tudja kifejteni a hatását.**

Váljunk ilyen alázatos, másokat szolgáló emberré Urunk követése közben! Árassza a mi Benne megszentelt életünk az Ő szeretetét. Ahogyan a bevezető zsoltárban mondtuk: Vezess minket a Te parancsolataid útján, mert abban leljük kedvünket. Hajlítsd szívünket a te bizonyságodhoz, igazságoddal eleveníts meg minket. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 20. vasárnap, 2024. október 13. MEÖT – Kegyelmet kaptunk II: Lépj ki a bárkából!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! A múlt vasárnaptól kezdve három igehirdetésen át azt forgatjuk a szívünkben, hogy hányféle módon kapunk kegyelmet Istentől. A múlt héten Isten irgalmát és szövetség-adását éltük át. Ma Isten útnak indít bennünket egy új életben. A jövő héten pedig Isten megmutatja magát nekünk, és megszabadít. Mindhárom ige ószövetségi. Mózesről, Nóéról, és a babiloni fogságról szólnak. Mindhárom ige azonban Jézusra mutat. Jézus az új szövetség, Jézus az új élet, és Jézus a végső szabadulás. Második heti elmélyülésünk alapjaként hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Mózes első könyve 8. fejezetének a 14.-től a 22. verséig a következőképpen: „A második hónap huszonhetedik

napjára felszikkadt a föld. Ekkor így szólt Isten Nóéhoz: Jöjj ki a bárkából feleségeddel, fiaiddal és fiaid feleségeivel együtt! Mindenféle élőlényt, amely csak veled van: madarat, szárazföldi állatot és minden földi csúszómászót hozz ki magaddal, hadd nyüzsögjenek a földön, szaporodjanak és sokasodjanak a földön! Kijött tehát Nóé fiaival, feleségével és fiainak feleségeivel együtt. Minden élőlény, minden csúszómászó, minden madár, minden, ami mozog a földön, csoportonként kijött a bárkából. Azután oltárt épített Nóé az ÚRnak, majd vett minden tiszta szárazföldi állatból és minden tiszta madárból, és égőáldozatot mutatott be az oltáron. Amikor az ÚR megérezte a kedves illatot, ezt mondta magában az ÚR: Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt, bár gonosz az ember szívének szándéka ifjúságától fogva, és nem irtok ki többé minden élőt, ahogyan most cselekedtem. Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka." Urunk, kérünk, adj nekünk bátorságot, hogy kiléphessünk mi is a magunkba zártságból, a mi magán-bárkánkból. Adj hálaadó szívet, hogy észrevehessük a Te kegyelmedet. Mutasd meg a Te szeretetedet igéd erejével! Ámen.

Isten így szólt Nóéhoz: Lépj ki a bárkából! Az eredeti héber szövegben ez a felszólítás (*egyedüliként a mai igeszakaszban*) egy olyan igemódban, a piélben áll, amelyet a mai magyar nyelvben vastagon szedett betűkkel, vagy erős rákiáltással lehetne megjeleníteni. **Lépj ki a bárkából!!!** Kedves Testvérem! Isten ezt nemcsak Nóénak kiáltja. Isten ezt *neked* is kiáltja. Most. A füledbe. *Itt szólal meg Berci: „Péter! Zagyvaságokat beszélsz te megint… Hát hol látsz te itt bárkát?"* Kedves Berci! **Akárkire nézek, én csak bárkákat látok. Egyszemélyes, kis magán-bárkákba vagyunk bezárva.** Sokkal rosszabb helyzetben, mint Nóé. Se feleség, se gyerek, se egy egész állatkert nincs velünk. **Nem merünk kilépni a Nagybetűs Életbe. Nem merünk összeházasodni életünk párjával. Nem merünk gyermeket vállalni. Nem merjük Istennek átadni az életünket…** A sor még hosszan folytatható… Bárka-bárka hátán.

Kevés vigasz, hogy nem vagyunk ezzel egyedül. Hallottuk az oltár előtt felolvasott igében: **Isten össze akarta gyűjteni a meghívottjait a királyi menyegzőre, ami nem más, mint az örök élet… De: nem akartak elmenni**. Sokkal fontosabb dolgaik voltak, mint az örök élet: a földjeik, a kereskedésük. **Nekünk is fontosabb a magán-bárkánk, mint az, hogy az életünk ajándék legyen Istennek és másoknak. Pedig az életünk ebben az odaajándékozásban teljesedhet ki egyedül…**

Itt szólal meg megint Berci… „Te Péter! A bárkát már kezdem érteni… De zavaros ez még nagyon… Tudod, én ott voltam azon az online bibliakörön, amikor az özönvízről beszéltél. Hoztál ott egy nagyon szép képet. Az özönvíz rengetegében ott állt Jézus. Csak Jézus glóriás feje volt a vizek felett. Jézus két keze a bárkára volt ráfeszítve. Te magad mondtad, Péter, hogy ez egy gyönyörű kép, és igen mély szimbólum, hiszen minket Jézus úgy mentett meg a kereszten, ahogyan Nóét és háza népét a bárka. Most akkor – hogyan van ez a 'lépjünk ki dolog'? Lépjünk ki Jézusból??" Köszönöm Berci, hogy emlékeztetsz erre minket. Sokat gondolkodtam ezen otthon. Három dolog miatt érzem mindkét képet rendben. A legelső, hogy messze nem mindegy, hogy mi a bárka, Te vagy Jézus? Saját magadból kell kilépned – nem Jézusból. A második az, hogy a megmentés – ami a kereszt – után következik be a megmentettség – ami a húsvét, a feltámadás és az új élet. A megmentés objektív. Jézus minden embert megmentett a kereszten. A megmentettség szubjektív: **befogadtad-e azt, hogy meg vagy mentve? Kiléptél-e a korábbi életedből egy új életbe ezzel?** A harmadik értelme annak, hogy kilépsz a bárkából –még akkor is, ha az a kereszt – nem az, hogy hitehagyott leszel, hanem a Mária és Márta történet a Lukács szerinti evangéliumból (Lk 10,38-42). Ebben Mária az igaz ember, aki odaadóan hallgatja Jézust. Márta az, aki hibázik azzal, hogy nem figyel Jézusra (*sőt, még le is szidja…*), hanem készíti az ebédet. **Valóban: Jézus odaadó**

meghallgatása az első. Ez nem szalasztható el, és nem pótolható. De utána el kell kezdeni cselekedni. Ha életed végéig *csak* hallgatod Jézust, és nem teszel soha semmit azért, hogy meg is *mutasd* Jézust másoknak, bármilyen szeretet-cselekedettel, akkor zsugorin, hörcsög módjára magadnak kuporgattad azt – amit kaptál. Biztosak lehetünk abban, hogy Mária is felállt egyszer Jézus lábától. És azt akkor már Jézus utasítására tette.

Itt szólal meg Piroska: „Fura dolgok vannak ma itt Péter egymás után… Hogyhogy Jézus minden embert megmentett a kereszten? Hát ez nem igaz!! Vegyük például azokat, akiket Isten vízbe fojtott az özönvízben. Isten maga mondta az özönvíz indoklásaként, hogy az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz (1Móz 6,5). Ezért lett az özönvíz! Hát őket bizonyosan nem mentette meg Jézus… Jézus soha nem cselekszik az Atya ellen!" Csalódni fogsz, Piroska. Komoly okunk van rá, hogy azt gondoljuk, hogy az özönvízzel vízbe fojtott gonosz embereket is megmentette Jézus. Emlékezhetsz az Apostoli Hitvallásból az „alászállt a poklokra" részre. Miért szállt alá Jézus a poklokra? Hiszen nem volt bűne egy sem! Péter apostol első leveléből tudjuk, hogy Jézus azokat kereste fel a pokolban, akik idézem: „egykor engedetlenek voltak, amikor Isten türelmesen várakozott Nóé napjaiban a bárka készítésekor" (1Pt 3,20). Jézus nem az Atya akarata ellenében ment le a pokolba ezekhez az emberekhez. Emlékezhetünk a múlt hétről arra, hogy **Istennek ez a neve: „Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!"** (2Móz 34,6) **Isten irgalma egy Jézusnyival nagyobb, mint Isten igazsága**.

„Itt szólal meg Piroska újra: Rendben Péter, meggyőztél. De hát az oltár előtti igében azt hallottuk, hogy Isten kirúgta azt az embert a királyi menyegzőről, aki nem volt menyegzői ruhába öltözve. Tessék! Van kivétel! Van, aki nem üdvözül." Igazad van Piroska. Bizony van olyan ember, aki nem üdvözül. Csakhogy az az ember nem önhibáján kívül nem üdvözült, ugyanis a menyegzői ruhát Isten szolgái a lakoma bejáratánál *ingyen* osztogatták… Azaz: aki nem vette fel, az *nem azért* nem vette fel, mert nem volt pénze megvenni, hanem *azért*, mert *nem akarta* felvenni. *Ezért* zárta ki őt Isten az Ő Országából.

Térjünk vissza Nóéhoz. **Nóé kijött a bárkából. Első dolga az volt, hogy hálaáldozatot mutasson be Istennek**. A babona a bárkát imádta volna – nem Istent. **Nóé tudta, hogy nem az ajándék a fontos, hanem az ajándékozó**. Nóé hálaáldozata nem volt csekélység. Az általa megmentett, maradék, nagyon kevés állatból ölt meg jónéhányat. Miért? Mert bízott Isten ígéretében, hogy megszaporítja és megsokasítja mindazt, ami megmaradt.

Tegyünk fel itt két kérdést magunknak. Első kérdés: **Ha kikerültünk egy bajból** – *ha kiléptünk a magán-bárkánkból a Nagybetűs Életbe, ha lett állásunk, ha lett egzisztenciánk, ha lett párja az életünknek, ha lett gyermekünk* – **ha bármi fontos történt velünk – az első dolgunk-e a hálaadás ezért Istennek?** Második kérdés: **Mit szoktunk odaadni Istennek? Azt a keveset, ami nem kell**, ami tulajdonképpen eltakarítandó szemét? Vagy odaadunk Istennek többet? Túlzóan többet, mint Nóé? Mindent? **Odaadjuk-e Istennek saját magunkat?** – Megéri: egy egész örökkévalóságot kapunk érte cserébe…

Isten Nóénak is nagy örömmel válaszolt az áldozatára. Felrajzolta Isten a szivárványt az égre, mint az emberrel kötött szövetségének az örök jelét (1Móz 9,12-17). **Isten miránk is kiárasztja az Ő jó kedvét és kegyelmét, és befogad minket is a királyi menyegzőre, ahol az Ő fia, Jézus a vőlegény**. Mi pedig a bevezető zsoltár szavaival válaszolhatunk Isten meghívására: Mindenben igaz a te ítéleted, Istenünk, mert vétkeztünk ellened. Dicsőítsd meg *mégis* a te nevedet, és *irgalmad* szerint cselekedjél velünk. *Vezess engem* parancsolataid útján,

mert abban lelem kedvemet. *Hajlítsd szívemet* a *te* bizonyságodhoz, igazságoddal *eleveníts meg engem*. – Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 20., Biblia vasárnap, 2025. november 2. MEÖT – Ismerd fel, és használd ki Isten idejét!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak az Efezusbeliekhez írott levele 5. fejezetének a 15.-től a 21. verseiben a következőképpen: "Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak. Éppen ezért ne legyetek meggondolatlanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata. Ne részegedjetek meg bortól, amelyben pusztulás van, hanem teljetek meg Lélekkel, mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket, énekeljetek és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjatok hálát Istennek, az Atyának mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében. Engedelmeskedjetek egymásnak, Krisztus félelmében." Urunk, mi úgy el tudjuk vesztegetni az értékes időt, és nem vesszük észre, amikor Te megállsz mellettünk, és hívsz minket. Hülyeségek sorozatába menekülünk a bajaink és bánataink elől, ahelyett, hogy Hozzád futnánk, és kérnénk Szent Lelkedet, hogy erősítsen meg minket. Kérjük, tölts be minket a Lélek erejével, hogy alázat és hálaadó öröm áradjon szét bennünk. Ámen.

Bolondok vagytok-e – vagy bölcsek? Tudom, itt szokott felállni Berci, hogy kikérje magának az ilyen hangot a többszörös TDK díjnyertes hallgatótársai nevében is, de ma szerencsére nincs itt… Kedves Testvéreim! Mennyivel több az, aki bölcs, annál, mint aki csak okos? Az okos tud válaszolni a kérdésre. A bölcs fel tudja tenni a kérdést… Az okos rengeteg mindenre emlékszik. A bölcs látja a célt… Az okos kihasznál minden percet. A bölcs megtalálja azt az egyetlen percet is, amely Isten ideje, a kairosz…

Minden egyetemi hallgató (és higgyétek el: oktató is…) **nagyon jól tudja, hogy mekkora küzdelem az élet az idővel**. A igeszakaszunkban említett „alkalmas idő” az eredeti görögben a kairosz. A gonosz idők pedig azok a napok, amelyek céltalanul elfolynak. Tulajdonképpen nem is a napok a gonoszak, hanem mi magunk vagyunk gonoszak saját magunkhoz, mert nem vesszük észre a kezünk között szétfolyó időt.

Van ennél azonban nagyobb baj is… Az hogy, **nem vesszük észre azt a sokszor csak egy pillanatot, amely Isten ideje, a kairosz**. Festus helytartó, és Agrippa király majdnem megtértek, amikor Pál apostol elmondta nekik a hitvallását (ApCsel 26,1-31). – De nem tették. – Pilátus is rádöbbenhetett volna arra, hogy a kérdésére: „Mi az igazság?” (Jn 18,38) a válasz ott áll pontosan az orra előtt. Mert az Igazság maga Jézus. – De Pilátus nem döbbent rá semmire. Kedves Testvérem! Vajon hányszor álltál Te már úgy ott Jézus orra előtt, hogy nem vetted Őt észre? Isten ideje, a kairosz, olyan, mint egy ziccer. Ha kihagytad, jönni fog másik – de nem tudhatod, hogy mikor. És azt sem tudhatod, hogy mikor fújják le majd a meccsedet. Ha pedig minden ziccert kihagytál, akkor vereséget szenvedsz. **Van azonban egy jó hírem: ha nem hagytad ki a ziccert, és észrevetted Jézust az orrod előtt, akkor belépsz Isten idejébe, a kairoszba. És attól kezdve megváltozik az életed.** Érték lesz az az idő – ami korábban kapkodás és hajsza volt. Hihetetlenül mély, hosszú évek tapasztalatát odaadó lesz a pillanat. És elkezd időd lenni másokra is. Olyan időd lesz a másikra, amely nem elfolyó idő, hanem csak a másikra koncentráló, Jézus szeretetét neki átadó isteni idő, kairosz. Gyönyörűségesek az ilyen beszélgetések – vagy akár csak közös csendek. Mert Jézus ott ül veletek, és örömmel tölti be a szíveteket.

Isten idejében, a kairoszban megváltozik a saját bajainkhoz és bánatunkhoz való viszonyunk is. Már nem akarunk elfutni a bajunk elől, hanem megkapjuk azt a mély, benső időt, és azt az erőt, amely a bajunk átimádkozásához, Jézushoz való felemeléséhez, és örömre cseréléséhez szükséges. Nem lesz szükségünk részegségre – sem bortól, sem hatalomtól sem szextől (*sem vallási fanatizmustól*), mert a Szentlélek mámora tölti be a lelkünket. A Lélekkel betöltött embernek nem kell dionüszoszi orgia az ihletettség pillanatához. Mert – minden pillanata ihletett lesz. **Ez az, amikor rádöbbenek arra, hogy minden rendben van az életemben. De nem azért, mert berúgtam – hanem azért, mert Isten szeret**. A részegség ellenpólusa nem egy nyárspolgári becsületesség fantázia nélküli józansága, hanem a Lélekkel való telítődés.

Ezért mondja Pál: „**teljetek MEG Lélekkel!**” (Ef 5,18b). És itt a teljetek meg-ben a MEG nagyon fontos! Egy kortyocska a Lélekből nem elég. BE kell töltekezni a Lélekkel teljesen. Kedves Testvérem! Hányszor akadályoztad vajon már meg azt, hogy betöltsön téged Isten Szent Lelke? Biztos vagyok benne, hogy többször. Akár csak tudat alatt. Mert féltél. Mert sejtetted, hogy a Lélekkel való betöltekezésnek következményei lesznek. Hogy utána képtelen leszel arrafelé folytatni az utadat, amerre addig mentél. Mert meg fogsz térni. Mert észre fogod venni az életedben Isten akaratát. És mert öröm lesz a számodra az, hogy kövessed Jézust, akármerre is visz, és akármerre is megy.

Az elesetteknek Pál üzenete: teljetek meg Lélekkel, és a Lélek új szeretetet, örömöt, békét, türelmet, kedvességet, jóságot, hitet, szelídséget és önuralmat ad nektek. Azoknak, azonban, akik már megtapasztalták a Lélek gazdagságát, és ezért elbizakodottá váltak, Pálnak egészen más üzenete van. **Az önteltelteknek ezt mondja Pál**: Ne higgyétek, hogy ti már beteltetek a Lélekkel! Adjatok hálát Istennek azért, amivel már megajándékozott benneteket, és kérjétek tőle azt a végtelenül sokat, ami még hátra van az utatokból, hogy <u>tényleg</u> megérkezzetek.

Nagyon fontos azt is megértenünk, hogy **a Lélekkel való betöltekezés nem a mi erőfeszítésünk**. A betöltekezni ige az eredeti görögben divinum passzívumban áll, ami arra utal, hogy ez Isten kegyelmi ajándéka a számunkra. Az embernek azonban szabadságában áll ezt az ajándékot elutasítani. Bezárhatja a lelkét saját magába a Lélek kiáradása elől. A betöltekezés igéje az eredeti görögben jelen időben áll, ami azt jelenti, hogy folyamatosan kell azt engedni, hogy a Szentlélek egyre jobban és jobban betöltsön engem. Nem elég az első pillanat, mert bármelyik későbbi pillanatban is kizárhatom saját magamat az Isten idejéből, a kairoszból. Azért kell folyamatosan készen állnunk a Szentlélek látogatására, mert nem tudhatjuk, hogy mikor akar és mikor fog minket meglátogatni olyan intenzíven, mint a pünkösdi kiáradása volt. Ez azonban nem mindenkinek az életében következik be. De ez nem jelent az égadta egy világon semmit. Ugyanis a Szentlélek a legtöbbször folyamatosan tölt be bennünket, láthatatlan, észrevehetetlen, de összességben, évek alatt rendkívül jelentős változást hozó munkájával. Semmivel sincs kevesebb Szentlélek abban, aki ezt a folyamatos, észrevehetetlen töltekezést élte át, semmint abban, akinél a Szentlélekkel való betöltődésnek az egyik vagy másik fázisa egy konkrét eseményhez kötődött.

Mi történik akkor velünk, ha már megtapasztaltuk a Szentlélek vezetését a mi életünkben? Pál apostol három pontban foglalja össze a következményeket. 1. Az egész életünk istentiszteletté, egymásnak való zsoltárénekléssé válik. Zsoltáréneklés lesz az, ahogyan egymáshoz beszélünk, mert szeretettel fogjuk tenni. Zsoltáréneklés lesz az, amikor egymás mellett hallgatunk, mert a csend szeretettel telik meg. (*Nem a mi szeretetünkkel, hanem Jézus szeretetével, amelyet egymásra sugárzunk.*) Zsoltáréneklés lesz az, amikor az

anya bepelenkázza a gyermekét. Mert nem a kiskölyök nagy kakájának a bűzétől való undorát, hanem a kiskölyök iránt érzett szeretetét adja át a mozdulataival. Hazafelé menve kérlek benneteket, hogy találjatok ki még legalább öt olyan helyzetet, amelyet fel lehet emelni istentiszteletté, ha megérzitek, és átadjátok benne Jézus szeretetét.

2. Hálaadás és öröm lesz a szívünkben az Úrnak mindenkor mindenért. És itt a mindenkor mindenért-en hangsúly van. Példaadó volt nekem Reuss András professzor visszaemlékezéseiben az édesanyjáról és a második világháborúról írt rész. A szülei házát bombatalálat érte, megsemmisült. Édesanyja néhány nap múlva hálaadással teli levelet írt az egyik rokonának azért, hogy mindannyian életben maradtak, és azért is, hogy a ripityára tört bútorokkal most legalább lehet fűteni, és nem fagynak meg. Próbáljuk meg átélni a Jézusközelségnek azt az erejét, amikor a legnagyobb bajunkban sem a bajt, vagy a hiányt vesszük észre, hanem az örömöt és azt, ami mindennek ellenére megmaradt.

3. Engedelmeskedni fogunk egymásnak – a Krisztusban. Nem azért engedelmeskedünk egymásnak, mert valamilyen alárendeltség, vagy törvény erre kényszerít bennünket. Azért engedelmeskedünk a másiknak, mert meglátjuk a másikban is a mi Urunkat, a Krisztust. Alázat lesz a szívünkben a többiek iránt. Tartózkodni fogunk a hiábavaló vitáktól. Türelem, gyengédség és szelídség támad bennünk. És egymást elviselő, a másik terheit hordozni képes szeretet.

Összességében: nem nyelőemberek leszünk, akik mindent elvesznek a környezetüktől, hanem forrásemberek, akik adnak, adnak és adnak a környezetüknek. Hogyan, honnan leszünk képesek ennyit adni? A Krisztusból és a Szentlélekből. Mert betöltenek bennünket. Így legyen! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 21., Biblia vasárnap, 2023. október 29. MEÖT – Hiszek hitetlenül, mert hinni akarok… Segíts a hitetlenségemen!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Márk szerinti evangélium 9. fejezetének a 14.-től a 29. verséig a következőképpen: Amikor a tanítványok közelébe értek, nagy sokaságot láttak körülöttük, írástudókat is, akik vitatkoztak velük. Amint meglátták Jézust, az egész sokaság felbolydult, és eléje futott, hogy köszöntse őt. Ő pedig megkérdezte tőlük: Miről vitatkoztok velük? A sokaságból így felelt neki valaki: Mester, elhoztam hozzád a fiamat, akiben néma lélek van; és ahol hatalmába keríti, földhöz vágja őt, habzik a szája, és megmerevedik. Szóltam a tanítványaidnak, hogy űzzék ki – de nem tudták. Jézus így válaszolt nekik: Ó, hitetlen nemzedék, meddig leszek még veletek? Meddig szenvedlek még titeket? Hozzátok őt elém! Odavitték hozzá, és amikor meglátta Jézust a lélek, azonnal megrázta a fiút, úgyhogy az a földre esve fetrengett, és habzott a szája. Jézus megkérdezte a fiú apjától: Mióta gyötri ez a betegség? Ő pedig ezt válaszolta: Gyermekkora óta. Gyakran vetette tűzbe is meg vízbe is, hogy elpusztítsa. De ha valamit tehetsz, légy segítségünkre – könyörülj rajtunk! Jézus pedig ezt mondta neki: Ha tehetsz?! Minden lehetséges annak, aki hisz. A fiú apja azonnal felkiáltott: Hiszek! Segíts a hitetlenségemen! Amikor látta Jézus, hogy összefut a sokaság, ráparancsolt a tisztátalan lélekre ezt mondva neki: Te néma és süket lélek, én parancsolom neked: menj ki belőle, és ne menj bele többé! Az pedig felkiáltott, erősen megrázta őt, és kiment belőle. A gyermek olyan lett, mint a halott, úgyhogy sokan azt mondták: meghalt. Jézus azonban kezét megragadva felemelte, és az felkelt. Amikor azután Jézus bement egy házba, a tanítványai megkérdezték tőle maguk között: Mi miért nem tudtuk kiűzni? Ő pedig ezt mondta nekik: Ez a fajta semmivel sem űzhető ki,

csak imádsággal. Urunk, nekünk olyan sokszor elfogy a hitünk. Teremts bennünk hitet igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Márk a korának a legnagyobb drámaírója volt. Az igeszakaszunk pedig a Márk szerinti evangéliumnak is az egyik legdramatizáltabb jelenete. Ezért az igehirdetés elején sorba megyek a cselekmény fordulatain, hogy érezzük meg azt az erőt, ami Jézusból árad. Miután már megéreztük azt a hihetetlen erőt, ami ebben a jelenetben van, megpróbáljuk megérezni ugyanezt a mi saját hétköznapjainkban. Az igehirdetés végén pedig – belátva azt, hogy saját erőnkből ez nem megy – két imát mondunk majd el megmutatva a könyörgést – és a könyörgésre megkapott kegyelmet.

Érezzük meg a drámát együtt! „Amikor a tanítványok közelébe értek…" Kik értek? Honnan értek? Jézus, és a három kiválasztott apostol, Péter, Jakab és János *a megdicsőülés hegyéről* jöttek éppen vissza a tömegbe. Arról a hegyről, ahol Jézust dicsfénybe öltöztette az Atya, ahol Mózes és Illés hódoltak Jézus előtt, és ahol az Atya szózata hallatszott: „Ez az én szerelmetes Fiam, kiben én gyönyörködöm, őt hallgassátok!" (Mt 17,5; Károli ford.) Amíg odafent – Isten Országának dicsőségét láthatta a földre zuhanó Péter, Jakab és János – addig a hegy lábánál a többi tanítvány, akiknek Jézus már jóval korábban megadta a démonok kiűzésének a hatalmát, akik már számos megszállott embert meggyógyítottak, és akikről ez köztudott volt – csődöt mondtak. Beégtek. Példátlanul nagyon beégtek. Elöntötte a düh és a szégyen az agyukat – így ha addig még képesek is lettek volna bármire – így már végképp nem ment – semmi. Ugye milyen ismerős ez nekünk magunknak ma is…? Mindezek után (tettek helyett) az erre mindig kapható írástudókkal kitört egy teológiai vita. Jézus ennek a perpatvarnak a kellős közepébe érkezett.

Nem emlékeztet ez bennünket Mózes helyzetére? Mózes felment Istenhez a Sínai-hegyre. Megkapta a parancsolatokat, az Istennel kötött szövetség kőtábláit. Ahogyan hozta le a kőtáblákat a Sínai-hegyről, ott találta az istenadta népet, amely a testvérbátyja, Áron vezetésével vad orgiában fetrengett az Isten helyett imádott aranyborjú előtt (2Móz 32,15-20). Megdicsőülés? Dehogy!! Totális csőd. – Ég – és föld. Erő – és gyengeség. Győzelem – és bukás. Ugyanezt a kettősséget láthatjuk a tanítványok esetében is.

De folytassuk a drámát. „Amint meglátták Jézust, az egész sokaság felbolydult." A „felbolydult" szó az egy „halovány lila eufemizmus" az eredeti görögben használt kifejezéshez képest. A sokaság Jézust meglátva a görögben „megdöbbent", úgy állt ott, „mintha a mennykő csapott volna bele". Képzeljük el ezt a jelenetet. A tanítványok a szégyentől fuldokolva nyelik a könnyeiket, és közben már-már egymás haját tépik az írástudókkal a vitában. Megjelenik Jézus, aki minden bizonnyal még fényárban úszik (pontosan úgy, ahogyan Mózes arca, amikor másodszor lejött a Sínai-hegyről a kőtáblákkal; 2Móz 34,29-30). Freeze… Szó bennszakad, hang fennakad, lehellet megszegik… Ajtó megől fehér galamb, *az apa* emelkedik: „Mester, elhoztam hozzád a fiamat, akiben néma lélek van."

A magyar szövegben nem érezhetjük meg az *óriási* kettős csavart, ami itt van. A megdöbbent csendbe nem az hasít bele az apa hangján, hogy Mester… hanem egy lebecsülő didaszkale, azaz tantóbácsi. Azaz az apa a mai magyarra fordítva kb. ezt mondja Jézusnak: No, kisbarátom, most légy okos: csődöt mondtak a srácaid a fiam néma démonával. Hiába kérdezték meg tőle, hogy mi a neve, a démon válaszolni se tudott. Így aztán folytatni sem tudták a kiűzését, ami a néven nevezéssel kezdődik el. … – Eddig tartott a tisztelet a Jézust övező dicsfény miatt… Ilyen hamar esünk át az imádásból a pocskondiázásba ma is…

Hadd tegyek itt egy kis kitérőt az orvosok és minden tudománnyal foglalkozó jelenlévő kedvéért. TDK hallgatók figyeljetek! Ezek után egy epilepsziás roham egészen korrekt leírása következik: „földhöz vágja, habzik a szája, megmerevedik". Milyen szégyenletesen hülyék vagyunk mi emberek – ma is. Azt hisszük, ha a nevén nevezünk valamit, akkor ezzel már uraljuk is. Pontosan ott tartva ezzel, mint az ószövetség embere, aki minden áron Isten nevét akarta megtudni, hogy uralhassa – de Istennek éppen ezért nem volt neve. Olvastam olyan bölcs gondolatokat is, hogy Pál apostol a damaszkuszi úton, a soknapos lovaglás miatt kimerülve egy epilepsziás nagyrohamot élt át (leesett a lóról, átmenetileg megvakult, és három napig se enni, se inni nem tudott). Jézus érintése? Megtérés? – Egy nagy csudát! Epilepsziás nagyroham. Beteg volt ez a Pál… Nem hívő… Szóval vigyázzunk a mérhetetlenül nagy okosságunkra. Szét-darabolja a hitet. Szét-darabolja a csodát. Szét-darabolja Isten Teljességét. A kitérőnek itt a vége.

Folytassuk a drámát. Jézus elkeseredetten kifakad: Ó, hitetlen nemzedék! Meddig leszek még veletek? Azaz: Jézus már nem sokáig fogja tudni kisegíteni a tanítványokat. *Muszáj* nekik a saját lábukra állniuk. Hogyan? A Jézusba vetett hittel. A Szentlélek erejével. Odaviszik a fiút Jézus elé – aki azonnal fetrengeni kezd egy rohamban. Jézus azonban, a helyett, hogy segítene rajta, elkezd hülyeségeket kérdezgetni az apától. Anamnézist vesz fel, mint egy orvos. Mióta gyötri ez a betegség? Vajon miért teszi ezt Jézus? Pont ő ne tudná ezt saját magától is, aki mindenkiről mindent tud? **Vajon miért kérdezi meg ezt a blődlit Jézus? Miért húzza az időt?** Azért, hogy a gyermek fetrengjen még egy kicsit, és az apa egyre jobban kétségbe essen. Hát egy kegyetlen állat ez a Jézus? Nem! Célja van ezzel. **Mi lehet Jézus célja ezzel? Érdemes elkezdeni ezen gondolkodni…**

Amíg gondolkodtok azon, hogy mi a célja Jézusnak az időhúzással, folytassuk a drámát. Az apa még mindig nem bízik Jézusban, de a kétségbeesés megcsillant benne egy lehetetlennek látszó reményt: De ha *valamit* tehetsz, légy segítség*ünk*re! Figyeljünk fel a többes számra! *Az apának is* szüksége van a gyógyulásra. A fia szenvedésében eggyé válik vele. A drámai fokozások során most érünk a csúcsra. Könyörülj rajtunk! Néhány későbbi kódexmásoló muszájnak érezte ide beírni azt, hogy Kyrie, azaz a Jézust az Isten Fiának kijáró „Uram" megszólítást. Uram, irgalmazz! Krisztus, kegyelmezz! A fokozásban Jézus a hit erejének a bemutatásával bátorítja az apát. *Ha* tehetsz?! *Minden* lehetséges annak – aki hisz! És itt – az apából kiszakad, felszakad egy kiáltás. Az apa felordít: HISZEK!!! És utána azonnal összeroskad. Mindenből – lesz a semmi. Mert az apa rádöbben arra – hogy *nem hisz*. Hiába áll előtte Isten egyszülött Fia teljes testi valóságában, megdicsőült fényben, az apa mégsem képes hinni benne. **És itt jutunk el az egész igeszakasz lényegéhez. Az apa** – immár magába roskadva, megsemmisülten – **sok kódex szerint sírva kéri Jézust, hogy segítsen a hitetlenségén**. – Ekkor kezd el cselekedni Jézus. Hármas csodát művel. Elsőként beszélővé teszi a néma démont. Aztán kiűzi vele együtt a betegséget a fiúból. Erre a fiú (látszólag) meghal. (*Képzeljük el közben az apát, aki a kitörő öröm és a megsemmisülés között vergődik*...) Ezek után Jézus a fiút *felemeli*, és a fiú *felkel*. A „felemeli", és a „felkel" a Jézus feltámadását leíró két görög igével azonos. Azaz: harmadik, és legnagyobb csodaként **Jézus itt halálon való győzelmét is bemutatja a fiúnak, az apának, a tanítványoknak és az egész népnek. Érezzük meg Jézus hihetetlenül nagy, szuverén, isteni erejét.**

Most érkeztünk vissza az előző kérdéshez és a történet mai erejéhez. **Mi volt Jézus célja azzal, hogy kivárt, és megkérdezte az apát arról a hülyeségről, hogy mióta gyötri a gyermeket a betegség? Az apa hitre juttatása.** *Minden* jézusi csoda *lényege* a hitre juttatás. A csoda maga másodlagos. **Ki a történet főszereplője?** Jézus? Nem. A tanítványok? Nem. A

fiú? Nem. A nép? Nem. **Az *apa* a történet főszereplője. Az apa harcol a hitéért. Az apa nyeri el a hitet Jézusban, és az ő megváltó kegyelmében.**

Miért vallottak kudarcot a tanítványok? – Jézus elmondja nekik az igeszakasz végén. Mert nem imádkoztak. A kegyeskedés lenne a jézusi erő titka? Nem. Az imádság nem a kegyesség demonstrálása miatt kell. Az imádság a könyörgés Istenhez, a Mennyei Atyához, hogy adjon erőt minden olyan esetben, amikor a saját erőnk nem elég. – Márpedig a saját erőnk *semmire* sem elég. **Ki imádkozott itt ebben a történetben?** A tanítványok? Azok ugyan nem! Ők még a Getsemáné kertben is elaludtak akkor, amikor Jézus imára kérte őket. **Az *apa* az, aki imádkozott. Mikor? Amikor azt kérte: Segíts a hitetlenségemen!** Az ószövetségben van egy párhuzamos történet Elizeus prófétáról és a súnemi asszonyról (2Kir 4,29-35). A súnemi asszonynak haldoklott a fia. Elizeus előreküldte a szolgáját, hogy tegye rá a fiúra a prófétai hatalmát jelképező botot, és gyógyítsa meg. A szolga kudarcot vallott. Elizeus odaért, és meggyógyította a fiút. **Mit gondoltok mit nem csinált a gyógyítása megkezdése előtt a szolga, és mit csinált Elizeus? No, mit? BINGÓ! Imádkozott.** Imádkozzunk mi is. – Először Ady Endrével – aki a saját erejéből akar hinni – de már imádkozik:

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Most minden-minden imává vált,
Hiszek Krisztusban, Krisztust várok,
Beteg vagyok, beteg.
S eszmélni akarok.

Ady után pedig imádkozzunk Reményik Sándorral, aki megmutatja nekünk, hogy nem a saját erőnk, hanem csak a kegyelem az, ami segíthet nekünk – de a kegyelem megsegít. Mindig.

Először sírsz.
Azután átkozódsz.
Aztán imádkozol.
Aztán megfeszíted
Körömszakadtig maradék-erőd.
Akarsz, eget ostromló akarattal -
S a lehetetlenség konok falán
Zúzod véresre koponyád.
Azután elalélsz.
S akkor - magától - megnyílik az ég,
Akkor - magától - éled a remény.
Álomfáidnak minden aranyágán
Csak úgy magától - friss gyümölcs terem.
Ez a *magától:* ez a Kegyelem.

Végezetül pedig álljon itt egy rövid történet a hit erejéről. Kolumbusz Kristóf már tizenegy hónapja hajózott. Összehívta az elkeseredett, lázadó legénységet. A három létfontosságú eszközt: a szektánst, a térképet és az iránytűt felhozatta a kapitányi kabinból. A vízbe dobatta mindet. Majd ezt mondta: Partot érünk – mert hiszem. És partot értek…

Kérjünk Urunktól ilyen hitet. Hiszek Uram! Segíts a hitetlenségemen! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 21. vasárnap, 2024. október 20. MEÖT – Kegyelmet kaptunk III: Isten megmutatja magát, és megszabadít

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Ma fejezzük be a három igehirdetéses sorozatunkat, amelyben azt forgatjuk a szívünkben, hogy hányféle módon kapunk kegyelmet Istentől. Elsőként Isten irgalmát és szövetség adását éltük át. Utána Isten útnak indított bennünket egy új életben. Ma pedig Isten megmutatja magát nekünk és megszabadít. Mindhárom ige ószövetségi. Mózesről, Nóéról, és a babiloni fogságról szólnak. Mindhárom ige azonban Jézusra mutat. Jézus az új szövetség, Jézus az új élet, és Jézus a végső szabadulás. Harmadik heti elmélyülésünk alapjaként hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Jeremiás próféta könyve 29. fejezetének az elsőtől a 14. verséig a következőképpen: „Ez szó szerint az a levél, amelyet Jeremiás próféta Jeruzsálemből küldött a foglyok közt megmaradt véneknek és papoknak, prófétáknak és az egész népnek, akiket fogságba vitt Nebukadneccar Jeruzsálemből Babilóniába, miután Jekonjá király, az anyakirálynő, a főemberek, Júda és Jeruzsálem vezetői, a mesteremberek és a várépítők elkerültek Jeruzsálemből. Elászá, Sáfán fia és Gemarjá, Hilkijjá fia által küldte el, akiket Cidkijjá, Júda királya küldött Nebukadneccar babilóniai királyhoz Babilonba: — Így szól a Seregek URa, Izráel Istene valamennyi fogolyhoz, akiket fogságba vitettem Jeruzsálemből Babilóniába: Építsetek házakat, és lakjatok bennük! Ültessetek kerteket, és egyétek azok gyümölcsét! Házasodjatok, szülessenek fiaitok és leányaitok! Házasítsátok meg fiaitokat, és adjátok férjhez leányaitokat! Szüljenek azok fiúkat és lányokat! Szaporodjatok azon a helyen, és ne fogyjatok! Fáradozzatok annak a városnak a jólétén, ahová fogságba vitettelek titeket, és imádkozzatok érte az ÚRhoz, mert annak a jólététől függ a ti jólétetek is! Ezt mondja a Seregek URa, Izráel Istene: Ne engedjétek, hogy rászedjenek benneteket a próféták és a jósok, akik köztetek vannak, és ne hallgassatok az álomlátók álmaira! Mert hazugságot prófétálnak nektek az én nevemben. Nem én küldtem őket! – így szól az ÚR. Ezt mondja az ÚR: Majd ha eltelik a babiloni hetven esztendő, akkor gondom lesz rátok, és valóra váltom azt a jót, amelyet megígértem, és visszahozlak benneteket erre a helyre. Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az ÚR –: jólétet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok. Ha segítségül hívtok, és állhatatosan imádkoztok hozzám, akkor meghallgatlak benneteket. Ha kerestek majd, megtaláltok engem – ha teljes szívből kutattok utánam. Megengedem majd, hogy megtaláljatok – így szól az ÚR –, és jóra fordítom sorsotokat: összegyűjtelek titeket minden nép közül; mindenhonnan, ahová csak szétszórtalak – így szól az ÚR –, és visszahozlak erre a helyre, ahonnan fogságba vitettelek titeket.” – Urunk, mi olyan hamar elkeseredünk, ha azt látjuk, hogy bajba került az életünk. Kérjük, igéd erejével mutasd meg, hogy Te ilyenkor is ott vagy velünk, én megengeded, hogy megtaláljunk Téged. Ámen.

Kedves Testvéreim! „Házasodjatok, szülessenek fiaitok és leányaitok!” – így kezdődik Jeremiás próféta Jeruzsálemből a babiloni foglyoknak írt levele. Akár a múlt heti igehirdetés folytatása is lehetne ez a mondat, hiszen a múlt héten arról volt szó, hogy **lépjünk ki a bárkából, és kezdjük el *AZ Életet. Legyünk* merészek, *merjünk* megházasodni, *merjünk* gyermeket vállalni, *szülessenek* fiaink és leányaink**. „*Miért? Mire?*” – kérdezi itt Zsolti – „*Azért, hogy velünk együtt süljenek meg minden nyáron?*” – „*Miért? Mire?*” – kérdezhették a babiloni foglyok – „*Azért, hogy ők is foglyok legyenek?*” – Aztán --az Isten akarata helyett a nép saját álmait hirdető hamis próféták által feltüzelve-- hozzátették: „*Erre a rövid időre miért házasodjunk? Pár év – és megyünk haza! Majd otthon alapítunk családot!*”

Mire tanít minket Jeremiás? Elsőként, és legfontosabbként arra, hogy ***rendíthetetlenül* bízzunk abban, hogy Isten minket *nem hagy el*, és jóra fordítja az életünket**. De nagyon

erősen hangsúlyozza Jeremiás azt is, hogy **Isten nem a kutyánk. Nem lehet azt várni Istentől, hogy akkor és úgy tegyen boldoggá bennünket, ahogyan mi szeretnénk**. Isten sokkal nagyobb távlatokban gondolkodik a mi életünk felől, mint arra mi ideát, valaha is képesek leszünk. Isten ezzel a tudással és – legfontosabbként – az Ő ránk áramló végtelen szeretetével alakítja a sorsunkat.

Jeremiás levele nagy megdöbbenést kelthetett a foglyokban. Messze nem csak a házasodásra bíztatta őket ugyanis. Ez még rendben is lett volna, hiszen a foglyok szabadon élhettek, kaptak földet, amelyet megművelhettek, és a saját vezetőik irányíthatták őket. Nem igazán fogság, hanem inkább deportálás volt ez – egészen kedvező körülmények között. De **Jeremiás azt is kéri, hogy imádkozzanak azért a városért, amelyik fogságba hurcolta őket**! Jézus is hasonlót kért a Hegyi Beszédben: „imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket" (Mt 5,44c). Vegyük észre, hogy Jézus még radikálisabb, mint Jeremiás. Jézus ugyanis azt kéri, hogy az üldözőkért imádkozzunk. Jeremiás pedig az emberséges fogva tartókért való imát kérte. Jézus ehhez még azt is hozzáteszi: „Szeressétek ellenségeiteket" (Mt 5,44b). Miért lehetséges ez a mi számunkra? Mert befogadjuk Jézust a szívünkbe, aki képessé tesz minket erre.

Jeremiás kérése azonban még annál is több volt, mint aminek látszik. Az imádkozzatok ugyanis egy olyan héber igeformában van (hitpaélben), amellyel a rendszeres templomi szertartást szokták megnevezni. A baj ezzel csak az, hogy az egyetlen Templom Jeruzsálemben volt. A Jeremiás előtti próféták, így Ámósz és Hóseás szerint a pogányok minden földje tisztátalan – ott Istent imádni tilos. Jeremiás homlokegyenest ennek az ellenkezőjét kéri. **Legyen rendszeres istentisztelet Babilonban is. Lett is. Épült zsinagóga, és utána elkezdtek épülni a zsinagógák sorban. Megteremtődött a zsidóság szétszóratásban leélhető életének az alapja.** És megteremtődött a kereszténység későbbi elterjedésének az alapja is, hiszen például Pál minden új városban elsőként a zsinagógába ment (ApCsel 17,2).

„*Mit érdekel ez engem?*" – kérdezheti itt valaki. – „*Én nem vagyok fogoly! A mai kor – végre! – a szabadság kora! A világnak is – és nekem magamnak is.*" Valóban… Ma szabadon vagyunk – rosszul. Rengeteg szabadság áll a rendelkezésünkre. A legtöbbször mégsem vagyunk boldogok. Okosan vagyunk – rosszul. Rengeteg információ áll a rendelkezésünkre. Meg tudjuk magyarázni, hogy *miért* vagyunk rosszul – de *ettől még* nem lettünk jobban... **Más ugyanis a tudás, és más az ismeret. Az ismeret a tudás összessége, teljessége. Az ismeret csak Istenben van meg. Az ismeret csak Istentől kérhető el. Istenismerettel. Jézusismerettel**.

„**Ha kerestek majd – megtaláltok engem**" (Jer 29,13a) – üzeni Isten Jeremiás által – nekünk is, ma is. „**Megengedem majd, hogy megtaláljatok**" (Jer 29,14a). – „*Még szép, hogy Isten megengedi, hogy megtaláljuk!*" – mondja erre Zsófi. „*Örüljön, hogy keressük!*" Higgyétek el, kedves testvéreim, Isten *nagyon* örül annak, ha mi keressük őt. De bizony van olyan, amikor *nem* engedi meg, hogy meg is találjuk. Erről szól majd a jövő vasárnap, a Biblia vasárnapján az igeszakasz Ámósz prófétától. „*Hát ez meg hogy van*?" – kérdezi Zsófi – „*Bújócskát játszik ilyenkor az Isten*?" Nem. Isten nagyon jól tudja, hogy mikor keressük mi őt *tényleg* és *komolyan*. Ahogyan Jeremiás megfogalmazza: „**megtaláltok engem, ha *teljes szívből* kutattok utánam**" (Jer 29,13). Emlékezzünk vissza az oltár előtt felolvasott igére. Ott Jézus azt mondja a királyi tisztviselőnek, hogy „Ha nem láttok jeleket és csodákat, nem hisztek." Mi is előbb várjuk azt, hogy Isten megmutassa magát, és *utána* hajlandóak vagyunk hinni benne – *esetleg*... Ha úri kedvünk éppen úgy tartja. – Nem ez a sorrend. Előbb kell

kinyitni a szívünket – de nem ám akárhogyan, hanem egészen és teljesen – Isten felé, és *utána* tölt be Isten minket saját magával – a Krisztusban.

Sokszor a nyomorúság, a fogság éppen ezért kell. Mert akkor jobban megnyílik a szívünk a fohászra. Ahogyan a magyar népdal bölcsessége mondja: „Nézem életemet; nemigen gyönyörű; két piros orcámon; folydogál a könyű. Csak hadd folydogáljon, csak árkot ne mosson, csak az *én Istenem* – engem *el ne hagyjon*!" – Kedves Testvéreim! **Bármilyen körülmények között vagyunk, reménységgel teli szívvel éljük meg Isten jelenlétét – ott. És akkor Isten *jelen lesz***. Mert Isten neve, ahogyan az elmúlt hetekben hallhattuk: Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy! (2Móz 34,6b) Ahogyan Isten ígérte, népét is visszahozta a babiloni fogságból néhány évtized után. Emlékezzünk a bevezető zsoltár szavaira: "Kegyelmed, Uram, betölti a földet." *Szabadíts ki* minket Urunk a mi saját magunkba zárt fogságunkból, és *töltsön be* Urunk, a Te kegyelmed bennünket is! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 22. vasárnap, 2021. október 17. Angyalföld – Isten igazít meg!

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, a Szentháromság ünnepe utáni 22. vasárnapra az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Ézsaiás próféta könyve 29. fejezetének a 13. versétől a 19. verséig a következőképpen: „Így szól az Úr: Mivel ez a nép csak szájával közeledik hozzám, és ajkával dicsőít engem, de szíve távol van tőlem, istenfélelme pedig csupán betanult emberi parancsolat, azért én úgy bánok majd ezzel a néppel, hogy csodálkozni fog, igen csodálkozni: vége lesz a bölcsek bölcsességének, az értelmesek értelme is kevésnek bizonyul. Jaj azoknak, akik el akarják titkolni tervüket az Úr elől! Sötétben hajtják végre tettüket, mert azt gondolják: "Ki láthat meg minket, ki ismerhetne ránk?" Micsoda fonákság! Egyenrangú talán az agyag a fazekassal? Mondhatja-e az alkotás alkotójának: Nem ő alkotott engem?! Mondhatja-e a fazék a fazekasnak: Nem ért a dolgához?! Már csak kevés idő van hátra, és a Libánon kertté válik, a kert pedig erdőnek látszik. Azon a napon a süketek is meghallják az írás szavait, a vakok szemei pedig látni fognak a homály és sötétség után. Újra örömüket lelik az alázatosak az Úrban, a legszegényebbek is örvendezni fognak Izráel Szentje előtt." Egyenrangú talán az agyag a fazekassal? Mondhatja-e az alkotás alkotójának: Nem ő alkotott engem?! Mondhatja-e a fazék a fazekasnak: Nem ért a dolgához?! Urunk! A Te igéd igazság. Szentelj meg minket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Elgondolkodtunk-e már azon, hogy mekkora a mi egónk? Kicsinek érezzük-e magunkat, vagy nagynak? Mindent mi akarunk megoldani a saját életünkben? Úgy gondoljuk, hogy ezért a SAJÁT életünk? Mert nekünk és csak nekünk van vele feladatunk? Mások ne szóljanak ebbe bele? A családunk se? A házastársunk se?? Isten – se??? ...

A mai igénk pontosan ezeket a kérdéseket kérdezi meg tőlünk. Három képet mutat nekünk saját magunkról. Az első kép az ELŐTTE. Ez az a kép az, amikor az egónkba belezártuk magunkat – és ezzel egy falat húztunk saját magunk és Isten, saját magunk és Jézus megváltása közé. A hitünk ilyenkor csupán külsőség. Semmilyen valódi istenfélelem, Isten kegyelmének semmilyen tényleges elfogadása és átélése nem következik az ilyen egó-centrikus hitből. A második kép a MOST. Ez a kép a fazekas és a fazék, a teremtő és a teremtmény ellentétbe állításával szembesít minket Istentől elzárt helyzetünkkel.

Szembesülünk itt azzal, hogy ebből a helyzetünkből a saját erőnkkel nem tudunk kivergődni. Egyedül Isten kegyelmére számíthatunk a mi Urunk Jézus Krisztusért. Ő rombolja le az egónk falát, amellyel elzártuk magunkat Tőle. Isten a Krisztus miatt, a Krisztusban és a Krisztus követésére tesz igazzá, egyházi szóhasználatunkkal: igazít meg minket. Végül a záró, a harmadik rész a MAJD. Ez a kép megmutatja azt nekünk, hogy milyen csodálatos helyzet az, amikor már nem választ el minket egy magunk által épített fal Istentől. Az életünk, akár csak az Ézsaiás idejére már kopár Libánon, újra kert lesz. Mi, akik korábban süketek voltunk meghalljuk az írás szavait. Mi, akik korábban vakok voltunk, hiszen csak az egónk falát láttuk magunk előtt, látni fogunk, és örvendezés támad a szívünkben.

A mai igénk Ézsaiás próféta könyvének abban az első részében van, amelyet a próféta kb. 2700 évvel ezelőtt saját maga írhatott. Az igeszakasz előtti részben a próféta Jeruzsálem ostromát, majd szabadulását írja le. Ezek az események valóban bekövetkeztek Krisztus előtt 701-ben, amikor Szanhérib asszír király óriási túlerővel Jeruzsálemet ostromolta. Amikor Ezékiás király már a megadásra gondolt, Ézsaiás jövendölése alapján az ostromló sereg nagy részét az Úr angyala egy éjszaka alatt megölte. (Ezt a történeti megközelítés egy gyors lefolyású járványnak gondolja.) Ezután a sereg maradéka elvonult a város alól. Hasonlítsuk össze ezt a történelmi képet az előzővel! Amikor az egónk fala a saját magunkba zárt bennünket – akkor voltunk az ostromlott, kiéheztetett és kiszomjaztatott Jeruzsálem. Amikor nem bírtuk már tovább, és Urunkhoz fohászkodtunk, Urunk közbelépett, és lebontotta a minket bezáró egó-falat. Kedves Testvérek! Hadd hangsúlyozzam, hogy én nem egy tanmesét mondok itt el nektek, hanem a saját életem öt évvel ezelőtti eseményéről is vallomást teszek. Én is a saját egó-falam mögött éreztem naaaagyon kényelmesen és biztonságosan magamat – addig, ameddig rá nem döbbentem, hogy ez egy ostrom, amelyben már csaknem éhen és szomjan pusztultam. De! Megélhettem az evangélium valóságát: kérhettem és meg is kaphattam Urunktól az Ő közelségének a szabadságát. Látni és hallani kezdtem, és örvendezés támadt a szívemben.

A mai igeszakaszunk előtt azt mutatja meg Ézsaiás, hogy a saját egónk vakságában és kábultságában olyanná válik a számunkra Isten igéje, mint a lepecsételt irat, amely olvashatatlan – még az írástudó számára is. A lepecsételt irat pecsétjeit a Jelenések könyvében senki sem tudja felnyitni, egyes-egyedül a Bárány, a mi Urunk, Jézus Krisztus. Jézus szüntetheti meg egyedül azt a kábultságot bennünk is, amikor szembesülünk Isten igéjével, szembesülünk Jézus hívásával – de tapodtat sem mozdulunk.

Pontosan úgy teszünk ilyenkor, amikor eltaszítjuk, és újra és újra kikerüljük Jézust, mint a kutyám, amikor tudja, hogy rosszat csinált, de félrefordítja fejét, mert azt gondolja, hogy "ha a én nem látom a gazdát, akkor a gazda sem lát engem". Kedves Testvéreim! Hiába rejtőzött el Ádám és Éva Isten elől a kert fái között az ősbűn után! Hiába horgasztotta le a fejét Káin közvetlenül Ábel megölése előtt! Attól még, hogy ők nem látták Istent – attól még – Isten látta őket! Ahogyan a mai igénk mondja: hiába akarjuk eltitkolni a tervünket az Úr elől, hiába akarjuk sötétben végrehajtani tettünket, hiába zárkózunk be az egónk fala mögé, mert azt gondoljuk: ott nem lát az Úr... Isten minket is lát. Ma is.

Sokszor el szoktunk játszani azzal a gondolattal, hogy Isten egy szerethető, ölelgethető valami. A németben el is nevezték ezt a "modern" Istent Kuschelgott-nak. Magyarra számomra a legtalálóbban ezt az ölelgethető, szeretgethető Istent plüssjáték-Istennek lehetne lefordítani. Néhányan megkérdezhetnék itt, hogy "*Hát mi ezzel a baj? Isten nem maga a szeretet? Hiszen János apostol is ezt tanítja! Tévedett volna János?*" Nem, János apostol nem tévedett. Isten tényleg a szeretet maga. Nem a szeretettel van a baj a plüssjáték-Isten

felfogásban, hanem azzal, hogy eltévesztettük azt, hogy melyik a kutya, és melyik a gazda! Melyik a fazék, és melyik a fazekas? Melyik a teremtmény és melyik a teremtő? Isten nem attól lesz Isten, hogy szeretetet kap tőlünk! Mi leszünk attól ember, hogy megteremtett minket, és szeretetet kapunk Tőle! Ő előbb szeretett minket... (1Jn 19,b) Életünk legvégzetesebb tévedése, az ősbűn maga az, ha felcseréljük a dolgok irányát. Mert ezzel Istent egy tőlünk függő valaminek, a saját tulajdonunknak, egy polcra tehető plüssjátéknak kezdjük el gondolni. Konzum-Istenkét képzelünk el magunknak. Amikor kell, leveszem a polcról és ölelgetem. Amikor nem kell, akkor meg visszarakom, legyen ott el csendben. Várja meg, hogy majd mikor kell Ő nekem megint...

Ebben az állapotban lesz minden Istennel kapcsolatos tettünk színjáték. Ahogyan a mai igénk mondja: a dicsőítésünk csak színlelés, az imádságunk csak ajakmozgás lesz csupán. Hiszen a szívünk – a létünk lényege – távol van Istentől, Istenfélelmünk pedig csupán betanult emberi parancsolat. Hadd álljak itt meg egy pillanatra... Rettegni kellene az Istentől? Egész életünkre kiható szorongás lenne a megkívánt Istenfélelem? Távol legyen! – szokta az ilyenre írni Pál apostol. Az Istenfélelem az Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztussal és a Szentlélekkel minket egybekapcsoló szeretet féltése. Az Istenfélelem az, amikor rádöbbenünk arra, hogy egész életünk legfontosabb kincse a Jézushoz való közelségünk, ami elvezet minket a Mennyei Atyához való közelségbe. Ezt a közelséget féltjük ezentúl – mint a legfontosabb kincsünket, támaszunkat, mint egész létünk egyetlen igazi alapját.

Itt értünk el a mai igénk közepéhez. Egyenrangú talán az agyag a fazekassal? Mondhatja-e az alkotás alkotójának: Nem ő alkotott engem?! Mondhatja-e a fazék a fazekasnak: Nem ért a dolgához?! Bizony... Nagy gőgünkben nem ismerünk el más bírót saját magunk felett, csak saját magunkat. Még Istent sem ismerjük el bírónknak. Ez maga az ősbűn – itt és most, mibennünk. Hol látom a magam helyét Istenhez képest? Mi vagyok én? Isten szavát kétségbe vonó paradicsomi emberpár? Mekkora vagyok én Istenhez képest? Bábeli torony?

Vigyázzunk itt nagyon! A lelkiismeret ereje nem a saját magunk ítélőképessége! A lelkiismeret ereje Isten hangja bennük, amelyet a Szentlélek mutat meg nekünk. Imádkozzunk ezért! Hogy ismerjük fel Jézus hívását, és ne a saját kis céljainkat gondoljuk Jézus Urunk szavának. Ez ugyanis nem pusztán öncsalás, hanem olyan végzetes tévedés, amely az egész életünket zsákutcába juttatja. Akármilyen gazdag, akármilyen szép, és akármilyen sikeres is lesz ez az életünk a földi mércével mérve, nem fog érni semmit sem, ha felcseréltük Jézus követését a saját magunk követésével – és azt gondoljuk, hogy Jézus majd utánunk jön. Nem! Nem mi vagyunk a fazekas! Mi a fazék vagyunk. A fazék pedig üres. Csak Jézussal lesz benne, csak Jézussal lesz bennünk értékes tartalom!

De eljöhet a nagy változás az életünkben. Egyszerre avagy apránként. Kinek-kinek hogy. És akkor kertté válik a Libánon. Ezzel a képpel Ézsaiás egy ókori természeti katasztrófát idéz fel, amikor a Libanon cédrusfa erdejét a rablógazdálkodás kipusztította. Ezt az emberi nemtörődömséggel kopár tájjá pusztított helyet is kertté tudja alakítani Isten. A süketek meghallják az írás szavait, a vakok szemei pedig újra látni fognak a homály és sötétség után. Andalító ez a kép... Milyen jó lesz az, amikor ez csak úgy megtörténik majd velünk! Csak várni kell még – egy kicsit, és akkor, pikk-pakk, megoldódik a mi életünk minden baja.

Kedves Testvéreim! Ki kell, hogy ábrándítsam azokat, akik esetleg így gondolkodnak. Ez nem ilyen egyszerű! Nekünk magunknak is meg kell változnunk ahhoz, hogy egy ilyen megváltozott élethelyzetbe kerülhessünk. Jaj... Egész életünk egy óriási küzdelem lenne a Sátán erői ellen? Magunkra hagyatva, egyedül??? NEM! Pontosan EZ az evangélium! Jézus

Krisztus megváltott bennünket! Nem vagyunk magunkra hagyva ebben a küzdelemben! Merthogy egymagunk nem is lehetünk benne sikeresek... Ahogyan a fizikailag vak vagy süket ember sem tudja pusztán akarással elérni sem a látást, sem a hallást, nekünk is a mi Urunk Jézus Krisztustól kell kérnünk ezt! Hát kérjük ezt! (És ne a mások süketségére és vakságára mutogassunk...)

És itt még mindig nincs vége a lehetséges megpróbáltatásoknak. Amikor Jézus megnyitja a szemünket és fülünket, akkor ki leszünk téve a nem hívő környezetünk esetleges támadásainak. Ezt azzal a reménnyel viseljük, hogy hitünk nem fog a végén megszégyenülni (és nem azzal, hogy a támadók majd megszégyenülnek!)

A valódi látást és a valódi hallást Urunk nem egyénileg adja nekünk, hanem hívő közösségében, egyházában. Nagyon szép volt a számomra, amikor evangélikus mártírunk, Dietrich Bonhoeffer, a 2012-ben nyugdíjba vonul canterbury-i érsek, Rowan Williams és Ferenc pápa írásaiban egymással egyezően megtaláltam azokat a gondolatokat, hogy Jézus követése az egyes ember döntése ugyan, de elszakíthatatlan a tanítványok közösségétől, az egyháztól. "A közösség arra hivatott" – írják ők hárman egybehangzóan – "hogy megteremtse azt az isteni teret, amelyben a föltámadott Úr titokzatos jelenléte, szeretete és öröme megtapasztalható." Az Úr jelenlétével teremtett közösség mindezt emberileg belátható és be nem látható módon teszi meg. A belátható módra példa az a hatás, amelyet a Szentlélek különböző ajándékaival rendelkező hívők egymásra gyakorolnak. A be nem látható módot majd odaát, a színről-színre látásban ismerjük meg.

Gáncs Aladár a hívőknek a Bárány képére formálódó közösségét a "gyöngyhordozók közösségének" nevezte. Az általa használt képben a gyöngy a hívő testvérünk terhe, amelyet mi magunk hordozunk – saját magunkra, magunkba véve azt. Ahogyan azonban a kagylóba került "homokszem" köré formálódó gyöngy a kagylónak is a legszebb ékessége, úgy válik a testvérünk terhéből magunkra vállalt homokszem a mi ékességünké is.

Urunk a valódi látást és a valódi hallást nemcsak a saját életünkben és nemcsak az igehirdetésen jelen lévő és abban formálódó hívő közösségben, hanem a misszióban is adja nekünk. Életünk példájával hatást gyakorolunk másokra – akár akarjuk, akár nem. Hirdethetjük szóval és tettel Isten igéjét – akár alkalmas erre az idő, akár nem. Mert nem a mi időnk az, ami alkalmassá tesz minket erre, hanem Urunk ideje. Hát ne szegüljünk mindennek ellen! Vegyük észre azt, hogy küldetésünk van! Az igehirdetés ott és akkor folytatódik, amikor és ahogyan kiléptünk a templomkapun!

Mikor teremtődik meg az igazi Libánon? És mikor lesz belőle gyönyörű kert? Akkor, amikor újra örömüket lelik az alázatosak az Úrban, és a legszegényebbek is örvendezni fognak megváltó Urunk előtt. A végső beteljesedés, az utolsó nagy változás, Kedves Testvéreim, akkor lesz, amikor a megváltás Krisztusban elvégzett műve mindenki számára nyilvánvaló lesz, és a világ felszabadul a múlandóság átka alól. Várjuk ezt! Higgyünk ebben, reménykedjünk ebben, örvendezzünk ennek, készüljünk erre! Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy valódi látást és valódi hallást adsz nekünk. Köszönjük, hogy mindezt Szentlelkeddel belőlünk hívő közösséget formálva teszed. Köszönjük, hogy bátorítasz bennünket a tanúságtételre szavainkkal és tetteinkkel – egész életünkkel. Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, és erősíts meg bennünket, hogy hittel, reménységgel, örömmel és felkészülten várhassuk a Te eljöveteledet. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 22. vasárnap, 2023. november 5. MEÖT – Ha vétkezett: törődj vele, fáradj érte, kitartóan kérleld, imádságban hordozd

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 18. fejezetének a 15.-től a 17. verséig a következőképpen: „Ha pedig vétkezik ellened a testvéred, menj el hozzá, fedd meg négyszemközt: ha hallgat rád, megnyerted a testvéredet. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek! Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt!" Urunk, a mi életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **A mai vasárnap az egyházi évben a megbocsátás vasárnapja.** Ahogyan a bevezető zsoltárban is mondtuk: „Ha bűnöket számon tartod Uram, ki állhat meg? De nálad van a megbocsátás … nálad bőségesen van megváltás." A megbocsátás nemcsak Isten bocsánata, – hanem a mi saját megbocsátásunk is. A kettő nem választható szét egymástól. Ahogyan az Úrtól tanult imádság ötödik kérésében mondjuk: bocsásd meg vétkeinket, *miképpen* mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Ez a „miképpen" jelenti azt is, hogy Isten megbocsátásában örvendezve bocsánat terem a mi szívünkben is mások iránt. De ugyanez a „miképpen" jelenti azt is, hogy annyit bocsásson meg Isten nekünk, amennyit meg tudunk mi is bocsátani másoknak. Mind a kettőt jelenti egyszerre.

Emlékszik-e még valaki az igeszakaszra, amelyet az előbb felolvastam? (*Kezet fel, aki igen*.) Nem éreztek itt valami ellentmondást? Ha pedig vétkezik ellened a testvéred… – akkor gyepáld a földbe, alázd porig, szégyenítsd meg mindenki előtt, és még Istentől is zárd el. Felszínes olvasattal ez lenne az igeszakaszunk „mai magyar" fordítása. Hát hol a bánatban van itt a megbocsátás? – kérdezhetnénk – felszínes olvasóként jogosan.

Az első magyarázat a mai igeszakaszunk környezete. (*Ezért mondom nektek mindig, hogy soha ne olvassatok el csak néhány mondatot a Bibliából. Mindig olvassátok el az előtte és az utána lévő részt is.*) **Az igénk előtt azt olvashatjuk, hogy a Mennyei Atya otthagyja a kilencvenkilenc juhot az egyetlenegy elveszett juhért, aki után elmegy messzire** (Mt 18,11-14). Az igénk után pedig a gonosz szolga példázata van, ahol a példázat ezzel a tanulsággal fejeződik be: És ura haragjában átadta [a gonosz szolgát], hogy kínozzák, amíg meg nem fizeti az egész tartozását. Így tesz majd az én Mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátotok, mindenki az ő testvérének." (Mt 18,34-35) Azaz: **az egyházban *nem hangozhat fel* Káin szépunokájának, Lámeknek az éneke: „Ha hétszeres a bosszú Káinért, hetvenhétszeres Lámekért!**" (1Móz 4,24). Éppen ellenkezőleg: Jézus válaszához kell igazodnunk, amelyet Péter apostol kérdésére mondott a gonosz szolga példázata előtt: „Uram, hányszor kell megbocsátanom az ellenem vétkező testvéremnek? Még hétszer is? Jézus így válaszolt: Mondom neked, nemhogy hétszer, hanem még hetvenszer hétszer is." (Mt 18,20-22). Érdemes arra is felfigyelnünk, hogy **míg Lámek bosszúja hetvenhétszeres, addig a Jézus által elvárt megbocsátás hetvenszer hétszeres, azaz négyszázkilencvenszeres**. (*Mindez persze nem azt jelenti, hogy a 491. alkalommal már a sokat várt ember örömével jóleső, kiadós bosszút állhatunk, bepótolva a kihagyott 490 alkalmat*.)

Hát nagyszerű Péter! – mondhatná itt valaki – *most már nemcsak azt bizonyítottad be, hogy a mai igeszakasznak semmi köze az egyházi év mostani vasárnapja alapvető témájához, a megbocsátáshoz, hanem már azt is sikerült bebizonyítanod nekünk, hogy a mai igeszakasznak sem az előtte lévő, sem az utána lévő igeszakaszokhoz nincsen semmi köze sem. „Kiválóan haladunk a megértésben" – de hogy hová… – azt nem látom…* Az ellentmondás csak látszólagos. **Kezdjük el megérteni a konkrét igeszakaszt. Rá fogunk döbbenni arra, hogy a helyes értelmezésben a következőkről szól: Ha vétkezik a testvéred, akkor: 1. Törődj vele. 2. Fáradj érte. 3. Kitartóan kérleld. 4. Imádságban hordozd.**

Kezdjük az elsővel: Törődj vele. „Ha pedig vétkezik ellened a testvéred, menj el hozzá, fedd meg négyszemközt: ha hallgat rád, megnyerted a testvéredet." (Mt 18,15) A Szentírás mondatait sokszor érdemes a végén elkezdeni olvasni. Mi derül ki a mondat végéből? Mi ennek az egésznek a célja? Hogy nyerjük meg a testvérünket. *Hogyan nyerjük meg?* – kérdezhetné itt valaki – *A lottón?* Nem, nem a lottón… A lelkében! Azaz az egész bonyolult eljárásrendnek, amit az igénk leír, az a célja, hogy a lelkében elveszni kezdő (*vagy már el is veszett…*) testvérünket kezdjük el pontosan olyan kitartóan keresni, mint ahogyan a Mennyei Atya keresi a századik elveszett bárányt. És emeljük vissza az elveszett testvérünket a szeretetbe. Emeljük vissza őt Krisztus testébe, azaz az egyházba, amely az úrvacsora szeretetközösségében is megtestesíti az Urunkból áradó szeretetet. Ez a cél. E felé a cél felé haladunk *végig* az eljárásrend során.

Mi mindent feltételez tehát az igénk első mondata? Kezdjük azzal, hogy mit nem feltételez. A megszólást, a kibeszélést és a pletykát – egyáltalán nem feltételezi. Sőt: tiltja! De ezen túlmenően dühöt, haragot és felháborodottságot – sem feltételez (3Móz 19,17). A legősibb, azaz a leghitelesebb kódexekből ugyanis az „ellened" szó hiányzik. Azaz: nem akkor kell odarohannunk a testvérhez, és példátlanul lebarmolnunk, a léha életvitelű édes anyját (*és még a kedves mama léha életvitelű felmenőit*) is emlegetve, amikor valamit *ellenünk* elkövetett, hanem akkor, amikor *bármi* olyant tett, ami *Istennek* nem tetsző. Akkor is, ha a hívő testvérünk bűne minket a saját földi életünkben semmilyen módon nem érint. Azaz a legelső dolog, amit feltételez az igénk első mondata, hogy nem maradunk közönyösek. Hogy nem legyintünk. Hogy nem nézzük tétlenül azt, ha valaki mellettünk ül, és szenved. Akár attól szenved, hogy éppen bűnt követ el – és nincs is ennek tudatában, mert a bűn sokszor bizony csábító és édes. Emlékezzünk a felzabált almára a Paradicsomban. Biztos vagyok benne, hogy nem fanyar, éretlen, zöldalma volt… Azaz **az, hogy odamegyünk a vétkező testvérünkhöz, és beszélünk vele, nem a *jogunk*, hanem a *kötelességünk***.

A közönyösségünk, a lustaságunk, a nemtörődömségünk legyőzésén túl mi *mást* feltételez az, hogy törődünk a testvérünkkel? *Bűnlátást.* **Kedves Testvéreim! Néhány otthoni csendes percünkben tegyük majd fel magunknak a kérdést: Van-e nekem bűnlátásom?** Elegendő-e a bűnlátásom? Látom-e a saját bűneimet az életben? Látom-e mások bűneit az életben? Fáj-e nekem a saját bűnöm? Fáj-e nekem a hívő testvérem bűne? Tényleg azt látom-e bűnnek, ami bűn? Vagy már mindenhol bűnt látok? – Ott is, ahol nincs? – Kérjük el majd otthoni imádságunkban a megkülönböztetés kegyelmét. Azt, amit az oltár előtti igében kért Pál apostol: „hogy a szeretet egyre inkább gazdagodjék benn[ünk] ismerettel és igazi megértéssel, hogy megítélhess[ü]k, mi a helyes." (Fil 1,9-10a). Hogy tényleg csak azt lássuk bűnnek, ami bűn – és hogy azt, ami bűn, azt viszont lássuk is annak. Milan Kundera ezt írta erről: „A saját silányságom tudata egyáltalán nem békít meg mások silányságával. Szívből utálom, amikor az emberek azért vannak testvéri érzéssel egymás iránt, mert kölcsönösen ugyanolyan aljasságot fedeznek fel egymásban."

Nem dühvel, nem haraggal, nem felháborodottsággal, hanem óvó, féltő szeretettel kell tehát odamenni a vétkező testvérünkhöz. Ahogyan Luther mondta: nem úgy megyünk oda hozzá, mint egy rendőr – hanem úgy, mint egy pásztor. Az ítélkezést úgy kiirtva a szívünkből, ahogyan Urunk kérte a Hegyi Beszédben (Mt 7,1-5), és ahogyan Reményik Sándor írta:

Istenem, add, hogy ne ítéljek -
Mit tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a vétek,
Az enyém és a másoké,
Istenem, add, hogy ne ítéljek.

Amikor óvó, féltő szeretettel odamegyünk a testvérünkhöz beszélni a lelkével valamilyen vétkéről, tegyük fel magunkban ezeket a kérdéseket előtte: Mit mulasztottam én el? Megbocsátottam-e neki? Felőrlődött-e valamiben? Egyedül van-e? Reményvesztett-e? És olyan szelíd lélekkel hordozzuk az ő terhét, ahogyan Pál apostol kéri tőlünk a Galatákhoz írott levelében: „Testvéreim, ha valakit tetten is érnek valamilyen bűnben, ti, akik lelki emberek vagytok, igazítsátok helyre az ilyet szelíd lélekkel. … Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,1-2)

Az első lépés, a „Törődj vele” volt legnehezebb – és a leghosszabb. Hátra van még három lépés – de jó hírem van: azok már rövidebbek lesznek. **A második lépés a „Fáradj érte”.** „Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert” – folytatódik az igeszakaszunk. Miért kell ez a második lépés? Hogy megszégyenítsük a vétkest? Nem. Azért kell, hogy ellenőrizzük a saját szívünket – és hogy mediátorokat vegyünk magunk mellé. Vajon az a másik egy-két ember nem látja-e máshogyan a dolgokat? Nem vesz-e észre valami változást a testvérünkben – amit mi nem vettünk észre? Nem tudja-e elmagyarázni neki más szavakkal ugyanazt? Nincs-e benne nagyobb szeretet, mint bennünk? – A szeretet *közösségben* gyakorolva válik még teljesebbé. Éppen ezért, a szeretet növelése miatt, kell a másik, vagy harmadik ember.

A harmadik lépés a „Kitartóan kérleld”. Legyél olyan, mint az özvegyasszony volt a hamis bíróval (Lk 18,1-8), aki addig zaklatta a hamis bírót, ameddig a hamis bíró igazságot nem szolgáltatott neki. Itt persze vigyáznunk kell a kreativitásunkra. Két darab falra hányt borsó után a századik falra hányt borsó is le fog peregni ugyanarról a falról. Érdemes tehát előbb egy kis falmosáson, falragasztón, borsófőzésen, vagy más változtatáson gondolkodni a kérlelésben. És érdemes közben mindvégig imádságban növelni a szeretet magunkban a vétkes iránt. A kitartó kérlelésben érdemes másokat is mozgósítani. Végső esetben pedig – a gyülekezet egészét. Ha a hívő közösség (imádságos elmélyülés és önvizsgálat után) egyetért – akkor a harmadik lépés a konfrontáció.

Ha mindennek ellenére a testvérünk megátalkodott marad a bűnben, akkor marad a negyedik lépés: „Imádságban hordozd”. Az igeszakaszunk végső fegyelmezési eszköze, a „tekintsd olyannak, mint a pogányt, vagy vámszedőt” a gyülekezetből való kizárást jelentette. Ez egy nagyon kemény, végső lépés volt (1Kor 5,4-13; 2Thessz 3,6). Igen alaposan át kell azonban egy ilyen lépést gondolni, hiszen Urunk azt tanította nekünk, hogy ne tépjük ki a konkolyt a búza mellől, mert majd az aratás Ura eldönti, hogy mivel mi történjen (Mt 13,24-30). A gyülekezetből való kizárást olvasva vegyük észre a következőket is: az ókeresztény gyakorlatban a kizárás ideiglenes volt: utána visszafogadták a megtérő bűnöst. A kizárás nem járt együtt a szeretet megvonásával. Sőt, éppen ellenkezőleg! A kizárással a vétkes teljes mértékben elveszett juhvá változott, akiért *mindent* meg kell tenni, hogy újra megtaláljuk. Ennek egyik legerősebb módja a testvéri közösségben érte mondott rendszeres imádság. Mert

a benne zajló változások időhorizontját a Mennyei Atya határozza meg, és csak Ő ismeri. Nekünk pedig sok imával és sok szeretettel ki kell várni azt, ameddig ez megvalósul.

Az igehirdetés végén idézzük eszünkbe azokat a szavakat, amelyeket Jézus Urunk az igeszakaszt megelőző részben mondott: „Az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett. Mit gondoltok? Ha egy embernek száz juha van, és eltéved közülük egy, vajon nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a hegyekben, és nem megy el megkeresni az eltévedtet? És ha megtalálja, bizony mondom nektek, jobban örül neki, mint annak a kilencvenkilencnek, amelyik nem tévedt el. Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elvesszen *egy is* e kicsinyek közül." (Mt 18,11-14). **Kedves Testvéreim! Ha bármelyikünk bármikor elveszne – kiáltsunk Urunkhoz, hogy megtaláljon bennünket. És meg fog. Ha bármelyikünk bármikor elveszett testvért látna – kiáltson Urunkhoz, hogy megtalálja őt. És meg fogja. Ámen.**

Szentháromság ünnepe utáni 22., Biblia vasárnap, 2024. november 5. MEÖT – Szólj Uram, mert hallja a te szolgád!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai, bibliavasárnapi igét, amelyet megírva találunk Ámósz próféta könyve 8. fejezetének a 11.-től a 12. verséig a következőképpen: „Jön majd olyan idő – így szól az én URam, az ÚR –, amikor éhínséget bocsátok a földre. Nem kenyérre fognak éhezni, és nem vízre fognak szomjazni, hanem az ÚR igéjének hallgatására. Támolyognak majd tengertől tengerig és északtól keletig. Bolyonganak, és keresik az ÚR igéjét, de nem találják." Urunk, mi olyan könnyen elfeledkezünk a te igédről. Nem is keressük. Vagy ha halljuk is – nem érint meg minket. Add meg nekünk Urunk, hogy befogadhassuk a szívünkbe a Te igéd erejét! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ma a Biblia vasárnapja van. Hány embernek van a polcán, az asztalán vagy a mobilján Bibliája? Kezet fel! – És hányótoknak *marad is ott* a polcon, az asztalon, az applikációban hetek, hónapok (évek…) óta?** (*Ez már csak önvizsgálati kérdés volt…*) Mi nekünk a Biblia? Használati tárgy? Nehezék? Szobadísz? Ágytámasz? Ikon a mobilunkon? – Vagy Isten igéje? *Mikor válik* a Biblia Isten igéjévé a mi életünkben? Ezekről a kérdésekről lesz szó ma.

„Támolyognak majd … keresik az ÚR igéjét – de nem találják" (Ám 8,12). **Miért nem találta Isten igéjét Ámósz népe?** Mert hajlongani akart – de meghajolni nem. Mert áldozatokat akart (*még a hamis istenek gyermekáldozatát is*) – de alázatot nem. Mert az átmeneti jólétben és a látszólagos győzelemben dőzsölni akart – de a szegénynek gondját viselni nem. Mert minden volt a szívekben – csak szeretet nem.

Miért nem találjuk Isten igéjét *ma*? Mert *elfelejtettük*, hogy hova tettük otthon a Bibliát… Mert hónapok óta nem frissítettük a Biblia-app-ot a mobilunkon. Mert úgy gondolkodunk, ahogyan a zsoltáros: „*Milyen tömeggel vonultam, és hogyan vezettem Isten házához hangos ujjongással és hálaénekkel az ünneplő sokaságot…*" (Zsolt 42,5). **Ha nincs tömeg – akkor Isten eltűnt. Akkor Isten nincsen. Csak a tömegnek van istene. A tömeg maga az isten**. Mert úgy gondolkodunk, ahogyan Saul: **ha mi méltóztatunk megkérdezni Istent, és Isten nem válaszol *azonnal* – méghozzá precízen *úgy*, és *olyan formában*, ahogyan *mi* azt *előírtuk neki*** (*Saul esetében: álomban, a jövendőmondó eszközzel, az urimmal, vagy a halottjaiból megidézett próféta szavával*; 1Sám 28,6), **vagy ha *nem* azt mondja, amit hallani szerettünk volna… Akkor Isten eltűnt. Akkor Isten nincsen**. **Ha nincs csoda, ha nincs**

gyorsan valóra vált jövendölés (Zsolt 74,9; Mik 3,6), **akkor Isten eltűnt. Akkor Isten nincsen**. A sort hosszan folytathatnánk még… Ha nincs győzelem, ha nincs vizsga ötös, ha nem jött össze a randi – vagy ha összejött a randi, de bár ne jött volna össze… **Ha bármi picike kényelmetlenség, vagy bizonytalanság támadt a mi kipárnázott életkénkben – akkor Isten eltűnt. Akkor Isten nincsen**.

Kedves Testvérein! **Hát EZÉRT nem találjuk meg Isten igéjét. Sem Ámósz korában, sem ma. Mert NEM Istent keressük, mert nem Jézust keressük** (a testté lett igét; Jn 1,1)**, hanem a saját magunk prekoncepcióit keressük**. Én azt gondolom, hogy ekkor találom meg Isten igéjét (győzelem, vizsgaötös, randi). Ha ez nincs, akkor Isten eltűnt. Akkor Isten nincsen. Hát ez *nem így* megy… Hát ez *így* nem megy… Isten igéje *akkor* kezd el látszani és hatni, ha *tökéletesen váratlan*. Ha olyan irányba tereli az életünket, amerre *saját magunktól*, a saját jószántunkból *soha el nem* mentünk volna. Ha olyan dolgokat kezdünk el *nagy örömmel* tenni – amelyektől undorodtunk volna. Ha olyanokat szeretünk meg – akikkel *szóba sem* álltunk volna. *Ilyenkor* kezd megnyílni a szívünk Isten igéjére. Volt-e *ilyen* az elmúlt heteinkben? Volt-e ilyen ezen az őszön? Volt-e ilyen ebben az évben? Érdemes otthon majd gondolkodnotok ezen.

„De hát a szándék megvan bennem!” – mondhatja itt valaki. Sőt: gondolkodhatunk úgy, mint a zsoltáros: „Ahogyan a szarvas kívánkozik a folyóvízhez, úgy kívánkozik a lelkem hozzád, Istenem! Isten után szomjazik lelkem, az élő Isten után!” (Zsolt 42,2-3). Csak arra vigyázzunk, **nehogy ebben a mi nagy-nagy vágyakozásunkban a gagyiról higgyük azt, hogy arany**. Mert akkor *lesz* jósnő, lesz álomfejtő, lesz horoszkóp, lesz feng-sui, reiki, paleo-jóga, és lesz sokminden, amiből van olyan, ami egészségfejlesztésnek elmegy ugyan, de az *élő Istentől* nagyon messze van. A magunknak eszkábált, összecsemegézett privát-Istenkénk – nem az élő Isten. A kényelmesen elviselhető privát-Istenkénk – nem az élő Isten.

Eljárhatunk templomokba is. Csak arra vigyázzunk, nehogy összekeverjük a stand-up comedy-t, a „mi-jobbak-vagyunk-mint-a-többiek” klubestet, a morál-party-t, a gimnáziumi önképzőkört, a versmondó versenyt, vagy a protokoll-tanfolyamot Isten igéjének a hirdetésével, úrvacsorával, vagy istentisztelettel. **Olvashatunk Bibliát is**. **Pusztán az olvasásból azonban még nem lesz ige. Miért? Mert az igéhez *befogadás* kell. Mert az igéhez *nyitott szív* kell. Mert az igéhez Szentlélek kell.**

Miért találhatjuk meg *mégis* Isten igéjét? Kicsit már tudjuk is a választ erre a kérdésre. A bevezető zsoltárban is válaszoltunk rá: „Várom az Urat, várja az én lelkem, és reménykedem ígéretében, mert az Úrnál van a kegyelem, és nála bőségesen van megváltás.” **Azért találhatjuk meg Isten igéjét, mert Isten kegyelmes és hűséges. Azért találhatjuk meg Isten igéjét, mert Isten elküldte Jézust, hogy minket megváltson.** Azért találhatjuk meg Isten igéjét, mert – *ahogyan János írta a prológusában* – „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1,14). Azért találhatjuk meg Isten igéjét, mert – *ahogyan Pál mondta az athéniaknak* – „őbenne élünk, mozgunk és vagyunk” (ApCsel 17,18). *Így lesz* a Biblia nem csupán egy könyv, hanem élőlény, amelynek hatalma van arra, hogy legyőzzön mindenkit, aki ellene áll. (*Ez az idézet attól a Napóleontól való, aki sokat megtanult győzelemből és vereségből is.*) Végezetül pedig Luther bátorít bennünket azzal, hogy „A Biblia él, beszél hozzám, lábai vannak, és utolér, kezei vannak, és megragad.” – Remélem, hogy ettől a szép képtől nem lesznek olyan rémálmai egyikőtöknek vagy másikótoknak, amelyben egy életre kelt Biblia elől menekül… Persze ha rémálmaitok lennének, az sem baj, mert egy igen jó jel

lenne arra, hogy a Bibliára másként tekintetek ezután, mint ahogyan eddig. Ugyanis – „Isten igéje élő és ható” (Zsid 12,4).

Mikor *találhatjuk meg* Isten igéjét? A mai igeszakaszunk megadja erre a választ. Ugyanis az eredeti héberben **az ÚR igéjének a hallgatása** (Ám 8,11b) **nemcsak hallgatást, hanem *figyelmet* és *engedelmességet* is jelent**. Az oltár előtt felolvasott ige is választ ad a kérdésünkre. ***Akkor* találhatjuk meg Isten igéjét, ha a *szeretetre* törekszünk és *alázatosak* vagyunk**. Jeremiás könyvében azt ígéri Isten nekünk, hogy „megtaláltok engem, ha teljes szívből kutattok utánam” (Jer 29,13). **Mi itt a lényeg? A *teljes szív*. Akkor találjuk meg Isten igéjét, ha *teljes szívből* kutatunk utána**. Mit is fogunk megtalálni egészen pontosan – ha teljes szívből kutatjuk? Azt, hogy a Biblia életre kel a kezünkben. Úgy, ahogyan Luther kezében tette. Azt, hogy a Szentlélek elkezd *szólni* hozzánk az ige által. Megtaláljuk a testté lett igét, Jézust. Azt a Jézust, aki ezt ígérte a Hegyi Beszédben: „Kérjetek, és adatik nektek, keressetek, és találtok, zörgessetek, és megnyittatik nektek” (Mt 7,7).

Kedves Testvéreim! Kérjünk! De ne csak kérjünk, hanem követeljünk! Úgy, mint Mózes. Legyünk akár pimaszok is Istennel: „Uram, ha nem jössz velünk, akkor ne is vigyél tovább bennünket!” (2Móz 33,15). Zörgessünk! Mit zörgessünk!? Dörömböljünk!! Törjük be az ajtót!!! **Tegyünk meg *mindent* azért, hogy találkozzunk Jézussal – és akkor: *találkozni fogunk* Jézussal**. ***Élővé* válik a számunkra az élő Isten igéje. Élővé és hatóvá.**

Végezetül hadd meséljek el egy történetet. Volt egyszer egy fiatalember. (Lehetett volna egy fiatal lány is.) Abban az időben ritkaság volt az Úr igéje (1Sám 3,1). Pedig keresték. Ott voltak – *hitük szerint* – az Úr igéjének a közvetlen közelében. Csakhogy mi volt a baj? Nem teljes szívből keresték. Csak kötelességből keresgélték. Ez volt a dolguk. Így hát keresték. Napi nyolc órát – ameddig a munkaidő tartott. Igenám, de Isten éjjel jött. Szólt a fiúhoz. A nevét mondta. Háromszor is. A fiú annyira nem gondolt arra, hogy Isten ott lehet velük, hogy háromszor is azt hitte, hogy a nevelőapja szólította. Amikor már harmadszor keltette fel a nevelőapját, hogy mit szeretett volna mondani neki, a nevelőapjának eszébe jutott, hogy mit tanítottak neki régen. Fiam, ha még egyszer ez megtörténik, válaszold azt: „Szólj Uram, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3,10). Így is történt. Így lett a fiatalemberből a népének egyik legnagyobb prófétája – Sámuel.

Kedves Testvéreim! **Kérjük az Urat, hogy szóljon *hozzánk is*. De ne akárhogyan kérjük! *Szolgálni vágyó szívvel* kérjük! Kérjük azt, hogy Isten *szolgálatába állhasson* a mi *teljes* életünk! – És akkor: *meg fog szólítani* minket Isten. És akkor: *belép* a mi életünkbe a testet öltött ige – *Jézus*.** Így legyen! Így lesz! Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó előttit megelőző, Ítélet vasárnapja, 2022. november 6. MEÖT – Van menekvésünk: Jézus!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 12. fejezetében az 54. verstől az 59. versig a következőképpen: „Azután szólt a sokasághoz is: Amikor látjátok, hogy felhő támad nyugatról, mindjárt azt mondjátok, hogy eső jön, és úgy lesz. Amikor pedig déli szél fúj, azt mondjátok, hogy hőség jön, és úgy lesz. Képmutatók, a föld és az ég jelenségeit felismeritek, e mostani időt miért nem tudjátok felismerni? – De miért nem ítélitek meg magatoktól is, hogy mi a helyes? Amikor ellenfeleddel az elöljáró elé mégy, még útközben igyekezz megegyezni vele, nehogy a bíró elé hurcoljon, és a bíró átadjon a börtönőrnek, a börtönőr pedig tömlöcbe vessen téged. Mondom neked, nem

jössz ki onnan addig, amíg meg nem adod az utolsó fillért is." Urunk, életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! „Mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt." – írta Pál apostol a Korinthusiaknak (2Kor 5,10). Miért lennénk éppen mi, akik ma itt vagyunk, kivételek? Nem vagyunk kivételek. Nekünk is meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt. Hogyan jelenünk meg majd az ítélet napján? Mi lesz ott velünk? Mitől függ mindez? Ezekre a kérdésekre fogunk választ keresni ma.

Az igeszakaszunkban Jézus az őt követő sokaságot képmutatóknak nevezi. Ne feledjük: a sokaság nemcsak a kétezer éve élt tömeg. A sokaság mi magunk vagyunk! „Mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt." Hogyan kell tehát értenünk azt a vádat, hogy képmutatók vagyunk? Színjátékot játszanánk Jézus előtt? Másnak tettetnénk magunkat, mint ami valójában vagyunk? Éppen Jézus számára lennénk képmutatók, aki mindenkinek látja a valódi, a teljes énjét? Nem. Az esetek döntő többségében nem tudatosan vagyunk képmutatók. Kevesen vannak olyanok, akik azt hiszik, hogy még Jézust is becsaphatják. Nem, mi nem Őt akarjuk célzottan becsapni. Mi saját magunkat csapjuk be. Öncsalásban élünk. Folyamatosan másnak hisszük magunkat, mint amik valójában vagyunk. Hibátlanabbnak. Petty-telenebbnek. Tisztábbnak. Mi nem Jézus előtt, hanem saját magunk előtt tagadjuk le a valódi magunkat.

Felnőtt-keresztelésre való felkészülés során a keresztelendő a többedik beszélgetésnél tartott a lelkésszel. Már a liturgia részleteit egyeztették. A lelkész felolvasta a szöveget: „Vallod-e magadat bűnösnek és ezért kárhozatra méltónak?" A keresztelendő közbevágott: „De hát ez nem igaz!!" A lelkész a homlokára tolta a szemüvegét: „Nem igaz?? … Hát jó… Akkor kezdjük elölről a beszélgetés sorozatot."

Az igeszakaszunkban Jézus nagy indulattal beszél az őt követő sokasághoz. Miért ez a nagy indulat? Haragszik ránk Jézus? Nem. Jézus nem tud haraggal gondolni az emberre. Emlékezzünk vissza: Jézus még az Őt keresztre feszítőkért is imádkozott a János szerinti evangélium passió történetében. Jézus nem haraggal, hanem elkeseredetten szemléli a tömeget. Jézus elkeseredetten szemlél sokszor bennünket is, mert nem vesszük észre, és letagadjuk azt – ami nyilvánvaló. Olyan nyilvánvaló, mint az, hogy a nyugatról a tenger felől támadó felhő esőt jelent, vagy a délről, a sivatagból fújó szél hőséget hoz. A földi, a csip-csup dolgok helyes értékeléséhez megvan a magunkhoz való eszünk. Csak a lényeg felismerésében hibázunk. Gazdagok vagyunk, de a lényeg szempontjából vak, süket és szegény.

Az Ószövetségből emlékezhetünk a bajok sokaságával sújtott Jóbra. Ahogyan talán emlékszünk rá, Jób vagyonát elvették, a gyermekeit megölték, a teste pedig rosszindulatú fekélyekkel lett tele tetőtől talpig. Jób tudta, hogy „az asszonytól született ember élete rövid, tele nyugtalansággal." És Jób feltette a kérdést: „Van-e tiszta ember, tisztátalanság nélküli?"; és megadta rá a választ is: „Nincs egyetlen egy sem." (Jób 14,1.4) Jób mégis reménykedett, és így szólt: „Ha meghal a férfiú, életre kelhet-e? Akkor egész küzdelmes életemen át is tudnék várni, míg csak a fordulat be nem következik. Szólnál hozzám, és én válaszolnék, kívánkoznál kezed alkotása után. Akkor még lépteimre is vigyáznál, de nem tartanád számon vétkemet. Lepecsételt zsákban volna minden vétkem, bűneimet pedig eltörölnéd." (Jób 14,14-17)

Miben reménykedett, mit várt Jób? Mi az a lényeg, aminek a felismerésében olyan sokszor hibázunk? A lényeg: Jézus maga. A lényeg az, hogy Jézust Isten azért küldte e világba, hogy a mi megváltónk legyen – személy szerint. Isten *kívánkozik* a keze alkotása után. Istennek *fáj*

az, ha mi elszakadunk Tőle, ha mi hűtlenek vagyunk Hozzá. Ezért küldte el egyszülött Fiát, Jézust ebbe a világba, és ezért áldozta őt fel a kereszten. Értünk.

Vegyük észre, hogy óriási adósságot halmoztunk fel a hibás cselekedeteinkkel, a saját magunk körül való pörgésünkkel, az elmulasztott jótetteinkkel, a közömbösségünkkel, a nemtörődömségünkkel. És hányszor lebukik az ember, hogy csak magára gondol… Nemrég megkaptam a negyedik covid oltást is. Bemegyek az oltóhelyre, az őr kérdezi: „Hányadik?" 9-re foglaltam időpontot, ez volt az első foglalható időpont. Mondom neki: „Tudtommal az első." A kezembe nyom egy papírt. Amikor az oltáshoz értem, akkor derült ki, hogy az őr nem azt kérdezte, hogy ÉN hányadik vagyok, hanem, hogy hányadik oltásom lesz ez? Rajtam kívül ezt mindenki megértette… Csak én kaptam rossz papírt… Hát… Van még mit javulnunk, kedves testvéreim.

Ezzel az óriási adóssággal ott ülhetnénk a tömlöcben, és nem jöhetnénk onnan ki addig, ameddig meg nem adjuk – az utolsó fillérig. Ez pedig képtelenség… Ahogyan a kollekta imádságban mondtuk: „ha érdemünk szerint ítélnének bennünket, mindannyian elvesznénk". De Isten „nem azt akarja, hogy némelyek elvesszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen" (2Pét 3,9). Isten egyetlen emberre rótta ki mindannyiunk adósságát. A saját Fiára, Jézusra, aki megváltott bennünket. Ezt a megváltottságunkat nem ismerjük fel – immár kétezer éve folyamatosan. Pedig ez a lényeg. De mi nem látjuk a lényeget és nem térünk meg. Ezért, a mi vakságunk és süketségünk miatt van elkeseredve Jézus az igeszakaszunkban.

Így ír minderről Túrmezei Erzsébet a Váltság című versében:

Nem volna váltság, nem lenne ítélet.
Akkor élnénk, ahogy lehet.
Sebekkel, kínzó fekélyekkel telten,
bűnünk hordozva, rabul, leteperten,
s nem lenne, aki ítéletre vonná
a mi halálos, átokvert utunk,
ha egyszer másképp nem tudunk.
Élnénk, ahogy lehet.
Tisztaság, szentség, áldás, szeretet
örök elérhetetlenül
tündökölnének a létünk felett.

De most olyan elérhető közel,
olyan hívogatóan tündökölnek.
Miénk lehet a tisztaság, a szent,
halálon, poklon diadalmas élet.
Van váltság!
S van, ha nem fogadjuk el, ítélet.

Az életünk egy nagy út, egy utazás. És ezen az úton itt megy velünk együtt Jézus, aki folyamatosan figyelmeztet bennünket. Jézus úgy beszél hozzánk, mint egy jó orvos. *„Ha így folytatja, hamarosan nagy baja lesz. Ha nem mozog eleget, ha ilyeneket eszik, ha nem hagyja abba az ivást…"* Van azonban még ezeknél is sokkal nagyobb baj a mi életünkben. Ha nem ismerjük el, hogy Jézusra szorulunk, ha nem békülünk meg vele, ha nem indulunk el Őt követve…

Mindez nem ér rá! Az igeszakaszban Jézus maga mondja, hogy e „mostani időt" kell felismerni. Az idő szó az igeszakaszunk görög szövegében a kairosz. A kairosz a különleges időt, az isteni időt, a nagyon intenzívvé váló időt jelöli, a kronosszal, a közönséges idővel szemben. Ha három évvel ezelőtt valaki az idők jeleiről kezdett volna el beszélni nekünk, azt szemberöhögtük volna… *„Meg tetszett már keseredni, papa! Jöjjön! Inkább mutatunk magának egy romkocsmát! Ott majd felvidul!"* Ma már – másként fogjuk fel mindezt. Ma már – *remélem* – érezzük, hogy tanító időket, sürgető időket, kairoszt élünk.

Miért nemcsak tanító és sürgető idő a kairosz nekünk, hanem isteni idő is? Mert most is, ma is, ahogyan mi itt vagyunk: Jézussal, az Üdvözítővel vagyunk egy szobában. Ezért intenzív idő ez. Ma még van időnk követni Jézust! De ne higgyük, hogy ez mindig így lesz… Ahogyan az igeszakaszunk mondja: a számadás *előtt* kell megbékélni Jézussal. Ma még van erre esélyünk… Tegyük meg!

Merthogy Jézus az, aki az igeszakaszunkban a mi ellenfelünk, akivel együtt megyünk az úton a bíró elé. Jézus *nem azért* az ellenfelünk, mert Ő van mi ellenünk. NEEM! Mi vagyunk Jézus ellen! A megváltás el nem fogadásával – és az ebből következő egész, bűnös életünkkel. De ha megtérünk, de ha megbékülünk Jézussal még most, út közben, akkor minden megváltozik.

Mi történik akkor, ha megtértünk, ha megbékéltünk Jézussal? Egy teljesen új világ nyílik ki előttünk. Rádöbbenünk arra, hogy *egész életünkben* Jézussal megyünk *ugyanazon* a közös úton. Rádöbbenünk arra, hogy ez *soha* nem fog megváltozni. Rádöbbenünk arra, hogy Jézusban minden körülmények között bizonyosak lehetünk. Fokozatosan észrevesszük azt is, hogy a Jézussal közös úton elhagynak minket a szorongásaink. *„Mi lesz velem? Mi lesz a családommal? Hogyan lesz a jövő?"* Ezeknek a kérdéseknek az aggodalmaskodása helyett megérezzük a gondviselés erejét. Rádöbbenünk arra, hogy a jövőnk leglényegesebb pontja – AZ, hogy Jézussal vagyunk és Jézussal is maradunk – tökéletesen változatlan marad. Így az életünk leglényegesebb pontja – egyben az életünk legbiztosabb pontja is lesz – a Jézus Krisztusban. Felismerjük azt, hogy az Utolsó Ítélet bírója *ugyanaz a Jézus* lesz, akivel mi az egész életünkben együtt mentünk az úton. Felismerjük azt, hogy Pál apostol nem véletlenül használta a „Mindnyájunknak meg kell jelennünk a *Krisztus* ítélőszéke előtt." mondatában a „Krisztus" szót. *Az a Jézus* fog ítélni felettünk, aki a minket Megváltó Krisztus. Ha elfogadtuk Őt Urunknak, akkor VELÜNK jön Jézus az ítélet napjára – és nem tőlünk elkülönülten vár minket majd ott. Reménységgel és örömmel mehetünk tehát tovább az utunkon. Ahogyan az oltár előtt felolvasott igében mondtuk: „Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhozza Jézus által, vele együtt … és így mindenkor az Úrral leszünk." (2Thessz 4,14.17).

Mi történik még velünk az után, hogy megbékéltünk Jézussal? Megváltozunk. Lassan, vagy gyorsan – ez minden embernél másként zajlik. De bizonyosan megváltozunk. Képesekké válunk megbocsátani, engesztelni, jóvátenni. Ahogyan az igeszakaszunk mondja: még út közben megegyezünk a haragosainkkal. Békétlen közösségből – nemcsak Jézussal, hanem egymással is – békében élő közösséggé válunk. Mert amilyen erővel hív minket Jézus, mihelyt hozzá megtértünk, ugyanolyan erővel küld is minket Jézus, hogy béküljünk meg embertársainkkal is. Valamennyivel. Mert a Jézus nyájában nincs gyűlölködés, széthúzás, vagy harag. Amerre Jézus megy – mi is arra megyünk. Mert amerre Jézus megy, arra van az üdvösség. Amerre Jézus megy, arra van a mi ítéletünk – amely nem a halál, hanem az örök élet. Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó előttit megelőző, Ítélet vasárnapja, 2023. november 12.
MEÖT – Életünk menete a fiatalságon és az öregségen át a Teljesség felé

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Prédikátor könyve 12. fejezetének az elsőtől a 7. verséig a következőképpen: „Gondolj Teremtődre ifjúságod idején, míg el nem jönnek a rossz napok, és el nem érkeznek azok az évek, melyekről ezt mondod: nem szeretem őket! míg el nem sötétedik a nap világa meg a hold és a csillagok, és újra felhők nem érkeznek az eső után. Akkor reszketni fognak a ház őrei, támolyognak az erős férfiak; megállnak az őrlő lányok, mert kevesen vannak, és elhomályosulnak az ablakon kinézők. Bezárulnak az utcára nyíló ajtók, elcsendesül a malom zúgása. Fölkelnek a madárszóra is, és elhalkul minden énekszó. Még egy kis emelkedőtől is félnek, és ijedeznek az úton. A mandulafa kivirágzik, a sáska nehezen vonszolja magát, és mit sem ér a fűszer, mert elmegy az ember örök otthonába, és az utcán körös-körül siratók járnak. Végül elszakad az ezüstkötél, összetörik az aranypohár, a korsó eltörik a forrásnál, és a kerék belezuhan a kútba. A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.” Urunk, a mi életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Az ószövetség embere mindig két kis követ hordott magánál. Egy fehér színűt azért, hogy a jó napokra emlékeztesse akkor, amikor éppen nehézségeket, vagy szenvedéseket él át – és egy fekete színűt azért, hogy a rossz napokra emlékeztesse akkor, amikor éppen örömben és boldogságban él. Ez a kiegyensúlyozott, néha akár már rezingáltnak, életuntnak is tűnő életszemlélet jellemző az Ószövetség bölcsére, a Prédikátorra is. Az ifjakat – így titeket is kedves testvéreim – arra bíztatja a Prédikátor, hogy éppen az ifjúságotok ideje az, amikor nagyon fontos, hogy gondoljatok a Teremtőre. Miért? Mert később, idős korban – amelynek a leírását nagyon sok költői képpel tarkítva olvashatjuk az igeszakaszunkban – már nagyon kevés ereje marad az embernek bármire is.

Az igeszakaszunk előtt még ennél is sokkal jobb tanácsa van a Prédikátornak az ifjúság számára. Örvendezz, ifjú, míg fiatal vagy, légy jókedvű ifjúságod idején, és élj szíved vágya szerint, ahogyan jónak látod! – tanácsolja a Prédikátor, de nem lenne az Ószövetség rezignált bölcse, ha nem tenné hozzá ehhez a mellbevágó folytatást – élj szíved vágya szerint, ahogyan jónak látod! – De tudd meg, hogy mindezekért Isten megítél téged! (Préd 11,9) Nem arra kell persze itt gondolnunk, hogy alapos csapdát állít a megkeseredett vénember, a Prédikátor az ifjúságnak akkor, amikor a vágyai kiélésére bíztatja őket – és utána lebunkózza azzal, hogy Isten majd úgyis számon kéri mindezt rajtuk. Bölcs életvitelre akar sarkallni mindannyiunkat azzal, hogy örvendezzünk, legyünk jókedvűek, de mindez ne csapjon át féktelenségbe, egyfajta carpe diem, élvezd az életet hangulatba, mert felelősséggel tartozunk a tetteinkért. Minden tettünknek van következménye – még ha ez a következmény nem is látszik azonnal, vagy nem is látszik a számunkra. Isten számára azonban minden összefüggés nyilvánvaló. Isten ítélete nem bíróság, vagy vérpad, hanem az, amikor a minket minden határon túl szerető Mennyei Atya megmutatja majd a számunkra, hogy egy-egy tettünkből mi minden következett akkor, ha már minden következményét látjuk – immár az Ő szemével. Később még emberi fejjel is sokszor elborzadunk azon, ha egy-egy cselekedetünk néhány következménye kiderül a számunkra. Ilyenkor fogadjuk meg, hogy legközelebb megpróbálunk belátóbbak lenni.

A mai bevezető zsoltárunk is az élet sokoldalúságának a felismerését tükrözi. Elindul az emberi élet törpeségének a felismeréséből: „Tudasd velem, Uram, életem végét, hogy tudjam,

milyen mulandó vagyok! Ímé arasznyivá tetted napjaimat, és életem ideje, mint a semmi. Ugyan mit várhatok én még, Uram?" és a zsoltáros innen indulva eljut az Istenbe vetett bizalomig: „Egyedül beléd vetem reménységem." Bizony a lélek teljessége, az Istenbe vetett bizalom az, amelyik megőrizhet bennünket akár azokban a napokban, amelyekben féktelen jókedvünkben már féktelen cselekedetekre is ragadtatjuk magunkat, de azokban a napjainkban is, amikor a reménytelenségben tipródunk.

A lelki gazdagodás ellenpéldájaként Stanley Jones így írt egy óceánjárón élő házaspár viselkedéséről: „A gazdag, testes pár élt a hajón, akik csak az étkezésekkel törődtek. Haragudtak a pincérekre, hogy nem csak őket szolgálták ki. Úgy tűnt, hogy éhen halnak az egyes fogások között. Egyedül a fizikai étvágyuk számított nekik. Sose láttam, hogy könyvet, vagy újságot olvastak volna. Étkezések között csak ültek és bámultak – nyilván a következő étkezés várva. Egyik este a vacsorát várva a férfi tompa agyán nagyszerű gondolat cikázott át. Odament a kandallóhoz, megfogta a vázákat, beléjük nézett, majd visszament a feleségéhez a hírrel: „Üresek!" De nemcsak a vázák voltak üresek. Mindkettejük lelke és agya is üres volt. Az övük egyre tágabb lett, a látóterük meg egyre szűkebb." Két gondolat motoszkált bennem akkor, amikor ezt a leírást olvastam. Az egyik a szánalom, az ilyen üres lelkű emberek iránt. A másik a szánalom az író, Stanley Jones iránt. Hát tényleg nem volt jobb dolga azon óceánjárón, hogy két szerencsétlen ismeretlen felett, akikkel még egy szót sem váltott folyamatosan undorodjon és ítélkezzen? És ha két (kicsit korpulens) szentet látott, akik az egész út alatt mély imádságba merültek – kivéve az étkezéseket?

Az idős kor leírása az ókorban több írót is megihletett. Kr.e. 2450-ben Ptahhotep, Iszeszi fáraó főhivatalnoka ezzel a beszéddel kéri a fáraót, hogy hadd adhassa át a hivatalát a fiának: „Megjött a gyöngeség, újból megjött az erőtlenség. A szív fáradtan alszik mindennap. A szemek gyöngék, a fülek süketek. Az erő eltűnőben van a szív ernyedtsége miatt. A száj hallgatag és nem tud beszélni. A szív feledékeny, és nem tudja felidézni a tegnapot. Minden íz elmúlt. Az orr bedugult, és nem tud lélegzeni. Egyszerűen felállni és leülni is nehéz." A prédikátor is egy hasonló listát ír le – költői képekben. Írásmagyarázók sokasága egy egész könyvnyi magyarázatot talált e képekre. Én most csak a legnyilvánvalóbbakat sorolom fel: A ház őrei, akik reszketnek: a parkinson-os karok. Az erős férfiak, akik támolyognak: a lábak. A kevesen maradó őrlő lányok a fogak. A homályos ablak a szürke hályogos szem. A bezárult ajtó a süket fül. A nem zúgó malom az elcsendesedő hang. A kivirágzó mandulafa az ősz haj. Sose felejtem el azt, amikor Kőszeghy professzor úr pajzán mosollyal kiemelte, hogy az öregkor az, amikor a dolgok állásán már a fűszer sem tud változtatni… Más, kevésbé pajzán írásmagyarázók a fűszert inkább kapornak fordítják, és az ízlelés elvesztését értik ez alatt. Megint más, a többinél (és a Prédikátornál) sokkal optimistább írásmagyarázók kiemelik, hogy a Prédikátor kontraszttal is az életörömre bíztat. Engem a néhai Sólyom László barátom bíztatott így, amikor ilyetén módon gratulált az akadémia rendes tagjává történt megválasztásomhoz: Örvendek Péter, hogy te is beléptél azok közé, akiknek a taknya és a nyála már egybe csorog. Milyen kár, hogy ezt a gyönyörű képet a Prédikátor nem hallhatta. Ha hallotta volna, bizonyos vagyok abban, hogy a Szentírás ezzel a képpel is gazdagodott volna.

Az idős kor korlátainak egyikét-másikát már fiatalabb korban is megtapasztalhatja az ember. Legyünk tehát tisztában életünk korlátaival. Békességgel fogadjuk el ezeket a korlátokat, és döbbenjünk rá arra, hogy a világ igazi Teljessége nem kívül van, hanem belül. A bennünk élő Krisztusban. Ez a Teljesség nem csökken az idős korral, hanem nő. Urunk felkészít minket ezzel a halálra, amely nem más, semmint a Vele való, immár közvetlen és teljes találkozás. Szent Ferenc halálát tranzitusnak írták le a szemtanúk. Nem földi értelemben vett halálnak,

hanem átlépésnek a földi életből a mennyei életbe. Mindannyiunk halála lehet tranzitus. Sőt: tranzitusnak kell lennie. „A lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.” Pál apostol így fogalmazza ezt meg a Thesszalonikaiakhoz írt első levelében: Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhozza Jézus által, vele együtt. (1Thessz 4,15). A Korinthusiakhoz írt első levelében pedig így kiált fel Pál apostol: „Amikor pedig ez a romlandó romolhatatlanságba öltözik, és ez a halandó halhatatlanságba öltözik, akkor teljesül be, ami meg van írva: „Teljes a diadal a halál fölött! Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?” … Hála legyen Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!” (1Kor 15,54-55.57).

A Prédikátor alapgondolata az, hogy minden hiábavalóság. (Préd 12,8). Még a saját írása is hiábavalóság, hiszen ezzel zárja a sorait: „Ezeken felül, fiam, fogadd meg az intést: A sok könyv írásának nincs vége, és a sok gondolkodás elfárasztja a testet.” (Préd 12,12). De a Prédikátor végső következtetése mégsem a hiábavalóság, hanem ez a gondolat: „Mindezt hallva a végső tanulság ez: Féld Istent, és tartsd meg parancsolatait, mert ez minden embernek kötelessége!” (Préd 12,13). Isten félelme és a parancsolatainak a megtartása nem rettegés Istentől, és az ítélettől való rettegés miatt magunkra erőltetett kényszer, hanem az Istennel a Krisztusban egyre jobban elmélyülő szeretetkapcsolatunk féltése. Az Istennel való szeretetközösségből – amely ránk, hívő közösségre is kisugárzik, és emberi szeretetközösséet teremt – következik a parancsolatok megtartása. Így válik a Prédikátor és Pál apostol üzenete közössé: a világ igazi Teljessége nem kívül van, hanem belül. A bennünk élő Krisztusban. Ez a Teljesség nem csökken az idős korral, hanem nő. Urunk felkészít minket ezzel a halálra, amely nem más, semmint a Vele való, immár közvetlen és teljes találkozás. „Amikor pedig ez a romlandó romolhatatlanságba öltözik, és ez a halandó halhatatlanságba öltözik, akkor teljesül be, ami meg van írva: „Teljes a diadal a halál fölött! Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?” … Hála legyen Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!” Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó előttit megelőző, Ítélet vasárnapja, 2024. november 10.
MEÖT – Mindenkor az Úrral leszünk

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Thesszalonikaiakhoz írott első levele 4. fejezetének a 13.-tól a 18. verséig a következőképpen: „Nem szeretnénk, testvéreink, ha tudatlanok lennétek az elhunytak felől, és szomorkodnátok, mint a többiek, akiknek nincs reménységük. Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is bizonyos, hogy Isten az elhunytakat is előhozza Jézus által, vele együtt. Azt pedig az Úr igéjével mondjuk nektek, hogy mi, akik élünk, és megmaradunk az Úr eljöveteléig, nem fogjuk megelőzni az elhunytakat. Mert amint felhangzik a riadó hangja, a főangyal szava és az Isten harsonája, maga az Úr fog alászállni a mennyből, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk. Vigasztaljátok tehát egymást ezekkel az igékkel!” – Urunk, a mi életünk a porhoz tapad. Emelj fel magadhoz minket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Mennyi minden kérdés él bennünk a halállal, a feltámadással és a mennyel kapcsolatban…** Fogunk-e találkozni szeretteinkkel? Felismerjük-e majd őket? Fognak-e ott is szeretni minket? A haragosom hogyan kerülhetett be vajon a mennybe? *"Nekem az üdvösség nem kell, ha a Matildnak is jut!"* Meddig tart eljutni oda? Mi lesz közben? Fájni fog? Mi lesz a kedvenc állatom sorsa? Lehet-e ott majd jókat enni és inni? Lesz

ott is internet? – A kérdéseinket még hosszan folytathatnám… **Pál szimbólumok sorozatában beszél erről az igeszakaszunkban. De nem a szimbólumok a fontosak abban, amit hallottunk, hanem a következtetés: mindenkor az Úrral leszünk.** Mert ez a lényeg. *Min-den-kor* az Úrral leszünk. *Végig*. Ezért *van* reménységünk.

Pál szembeállítja a hívőkkel a „többieket", akiknek *nincs* reménységük. Ismerős lehetett Pálnak a szülővárosától, Tarsustól húsz kilométerre a tengerparton lévő Anchialesben talált szoborfelirat: **„Egyél, igyál, játsszál, ma holnap úgyis meghalunk!" Ha a játszást pajzán módon is értelmezzük, akkor ez a mai világ mottója is lehetne akár…** Emlékezzünk vissza az oltár előtt felolvasott igére. **Mennyire más Jób hozzáállása mindehhez! „Ha meghal a férfiú, életre kelhet-e? Akkor egész küzdelmes életemen át is tudnék várni, míg csak a fordulat be nem következik"** (Jób 14,14).

Kedves Testvéreim! A fordulat számunka – *már bekövetkezett.* Ki az, aki sejti, hogy mikor? – **A kereszten. És a keresztségünkben**. A legtöbben nem is voltunk ennek még a tudatában a keresztelőnkön. Sokan még ma sem tudják felmérni, hogy mi is történt velük a keresztelőn. Névadás? "Belekeresztelték" őket az evangélikusok közé? Nem! Isten a gyermekévé fogadott minket akkor, amikor az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében megkeresztelték bennünket. A keresztség egyetemes. A hagyományos keresztény egyházak nem ismernek újrakeresztelést. Isten gyermekeinek tekintenek *mindenkit*, aki meg van keresztelve. (Ezért hibásak az „evangélikusnak keresztelték", „reformátusnak keresztelték" stb. megfogalmazások. Ugyanis kereszténynek keresztelték bennünket.) **Az, hogy Isten gyermekei vagyunk, azt is jelenti, hogy *azok is maradunk*. *Mindenkor* az Úrral leszünk. Ezért *van* reménységünk.**

Mikor van reménységünk? Ha *hisszük*, hogy Jézus meghalt, és feltámadt (Thessz 4,14)! Mivel Pál apostolnak ez a levele az Újszövetség első irata, amely 50 táján keletkezhetett, ez a hat szó: "hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt" az első leírt hitvallási formula. Mennyire szép ez! *Miért?* Mert a *lényeget* írja le. Hitünk magját. Az, hogy *hogyan* gondolkodunk Jézus haláláról és feltámadásáról, az – a hitünk sarokköve. Azt gondoljuk, hogy igazuk volt azoknak, akik azt híresztelték, hogy Jézus testét ellopták a sírból (Mt 28,12-15)? Azt hisszük, hogy mesebeszéd annak a mintegy ötszáz embernek a tanúságtétele (1Kor 15,5-6), akiknek mind megjelent a feltámadt Jézus? Soha nem tapasztaltuk meg egész életünkben, hogy a feltámadt Úrral vagyunk, aki megígérte, hogy „veletek vagyok minden nap a világ végezetéig" (Mt 28,20)? Akkor ne csodálkozzunk, ha szorongásaink vannak. Akkor ne csodálkozzunk, ha halálfélelmünk van.

Húsvét olyan törvényszerűen következik Nagypéntek után, mint a hajnal a naplemenete után. Ahogyan a kereszthalál megrázta a teremtés egészét – amelyet Jézus óriásit kiáltó, utolsó szava, a sötét és a földrengés csak illusztráltak – a feltámadás úgy belerobbant a nagyszombat csendjébe. Valamit én is megkaptam ebből. Amikor a Szent Sírnál imádkoztam szinte pontosan öt évvel ezelőtt, akkor erre az imádságomra csak öt másodpercem volt az óriási sor, és a kint őrt álló szerzetesek „menjünk, menjünk" nógatása miatt. Ahogyan letérdeltem, belémvillant, hogy már csak négy másodperc maradt… Hát mi lesz itt addig? Hát semmi… A kishitűségemet egy lavina sodorta el. Beborított egy minden előzmény nélküli, képtelenül hatalmas öröm. Megéreztem a feltámadás örömét. Ez a mérhetetlenül nagy, robbanásszerű öröm, nemcsak Jézus öröme volt, nemcsak az Atya öröme volt, nemcsak a Szentháromság öröme volt. Ez az öröm a *mi* örömünk is. A feltámadás *értünk* történt. Ahogyan a kereszt is. *Minden* vasárnap a feltámadás örömünnepe. Ez mai vasárnap, amely az ítélet vasárnapja, *ez is* a feltámadás örömét adja nekünk. Miért? Mert Jézus ezt ígérte nekünk:

„Bizony, bizony, mondom nektek: aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak *örök élete van*, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe” (Jn 5,24).

Jézus világos és egyértelmű ígérete szól a feltámadásunkról: „Senki sem jöhet énhozzám, ha nem vonzza őt az Atya, aki elküldött engem. Én pedig *feltámasztom azt* az utolsó napon” (Jn 6,44). Hitünk nőhet, és sokszor bizony fogyhat is (ld. EÉ 383,3). A reménységünk alapja az az állandóság, amely Krisztus maga (Zsid 13,8).

Térjünk vissza most a bevezető kérdésekre a halálról, a feltámadásról és a mennyről. Rengeteg részletét tekintve nem tudjuk, hogy mi lesz. **Három dolog azonban biztos. Első: ami lesz, az *sokkal* jobb lesz, mint amit *valaha* megéltünk. Második: ami nem lesz, az nem fog hiányozni.** Különösen az utolsó ítélet forgatagában könnyen lehet, hogy alig marad biztosan felismerhető pont. De egy *fundamentálisan bizonyos pont* állandóan ott fog tündökölni előttünk: és az Jézus maga (Zsid 13,8). **És itt jön a harmadik biztos pont, a *lényeg*: aki megismerte Jézust ideát, annak minden ismerős lesz – odaát. Mert: mindenkor az Úrral leszünk** (1Thessz 4,17b).

Itt lehet folytatni Pál hitvallását: **Ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt, az is *bizonyos*, hogy mi is feltámadunk.** Hiába gúnyolódtak a thesszalonikai gyülekezet tagjain a pogányok, hogy nektek bizony annyi! Késik Jézus második eljövetele. Hát meghalt a nagymamátok, aki hívő volt. Vele mi lett? A válaszunk: *Krisztus*. Krisztus, aki megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet” (2Tim 1,10). A mi testünk „elvettetik romlandóságban – feltámasztatik romolhatatlanságban; elvettetik gyalázatban – feltámasztatik dicsőségben; elvettetik erőtlenségben – feltámasztatik erőben” (1Kor 15,42-43).

Ahogyan a Händel dallamára énekelt 388-as énekünk mondja: „**Miért félne szívem? Él az én Uram, Békesség királya, benne nyugta van.” Miért van nyugta szívemnek? Mert „mindenkor az Úrral leszünk”** (1Thessz 4,17b). Miért? Mert Jézus ezt kérte az Atyától a főpapi búcsúimájában: „Atyám, azt *akarom*, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én *vagyok*” (Jn 17,24). Jézus nagyon ritkán használja az Atyával kapcsolatban az „akarom” szót. Ez mérhetetlenül nagy hangsúlyt ad ennek a kérésének. És az Atya *soha* nem utasítja el a Fia kérését. Miért? Mert az Atya és a Fiú – egyek (Jn 17,22). Mert a Szentháromság egysége – megbonthatatlan. Ezért ne félelemmel gondoljunk a halálra. Érezzük át az életünk menetét, mint a Jézushoz való közelségünket. Idézzük fel, éljük át azokat a szakaszokat, amikor közel éreztük magunkat Jézushoz. Kérjük, hogy ezek bővüljenek és növekedjenek az életünk során. És erős hitű reménységgel, sőt: *teljes bizonyossággal* várjuk azt, amikor majd mindez folytatódik – odaát. „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet … *nem* választhat el minket Isten szeretetétől, amely *megjelent* Krisztus Jézusban, a mi Urunkban (Róm 8,38-39). Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó előtti, Reménység vasárnapja, 2022. november 6. MEÖT – Aki hisz, az életre kel

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 5. fejezetében a 26. verstől a 30. versig a következőképpen: „Mert ahogyan az Atyának van önmagában élete, úgy a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában. Sőt arra is adott neki hatalmat, hogy ítéletet tartson, mert ő az Emberfia. Ne csodálkozzatok ezen, mert eljön az óra, amelyben mindazok, akik a sírban vannak, meghallják

az ő hangját, és kijönnek: akik a jót tették, az életre támadnak fel, akik pedig a rosszat cselekedték, az ítéletre támadnak fel. Én önmagamtól nem tehetek semmit: ahogyan tőle hallom, úgy ítélek; és az én ítéletem igazságos, mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak az akaratát, aki elküldött engem." Urunk, életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg minket a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Ha beülünk egy moziba, könnyen lehet, hogy az, aki előttünk ül: egy halott. Még az is lehet, hogy aki mögöttünk ül a moziban: az is egy halott. Ha a mozgólépcsőn megyünk, a szemben jövők közül néhányan ugyanígy: halottak. – Olyasmi gondolatok motoszkálhatnak most a fejetekben, hogy *„Péter! Nem néztél te egy kicsit túl sok zombi-filmet tegnap éjjel?"* Nem, nem néztem… És mi magunk? Mi vajon élünk? Nem úgy tudunk megbizonyosodni erről, hogy megcsipkedjük magunkat (*vagy megkérjük erre a szomszédunkat*) – és ha éreztünk valamit, akkor: „*Hurrá! Mi élünk!*" A minket sok esetben körülvevő élő-halottak nem a biológiai halálnak, hanem a *lélek halálának* az állapotában vannak. Már itt. Már most. Ahogyan Jeremiás próféta mondta: „Senki sem bánja gonoszságát, és nem mondja: Mit tettem?! Mindenki összevissza futkos, mint a csatában száguldozó lovak." (Jer 8,6) Nézzünk szét! Nem igaz ez a szédült, átgondolatlan futkosás a mi mostani korunkra? Nem igaz ez saját magunkra?? Szoktunk-e leülni néha csendben, és átgondolni azt, hogy amit tettünk az elmúlt időszakban, vajon hogyan érintett másokat? Használt nekik? Életpélda volt a számukra? Vagy éppen: bántotta, gyilkolta őket?? Ne feledjük Urunk intését a Hegyi Beszédben! (Mt 5,21-22) Szavakkal is lehet ölni! Nagyon is…

Aki nem hallja meg Isten igéjét, aki nem hallja meg Jézus személyesen őt hívó hangját – az saját maga rekesztette a végső halálba saját magát – már itt, ebben a földi életben. Amikor Jézus a követésére hívott valakit, a választott tanítvány ezt mondta Jézusnak: „Uram, engedd meg, hogy előbb elmenjek, és eltemessem az apámat. De Jézus így szólt hozzá: Kövess engem, és hagyd, hogy a halottak eltemessék saját halottaikat!" (Mt 8,21-22) Kemény beszéd? Az! De ezzel a kiélezett fogalmazással is figyelmeztet minket Urunk arra, hogy nincsen halogatni való időnk akkor, amikor Jézus hív bennünket. A halogatás meg-halogatáshoz vezet.

Észrevesszük-e vajon, hogy messze vagyunk Jézustól? Rádöbbenünk-e arra, hogy nem halljuk Jézus hívását, noha látjuk, hogy felénk fordul; azt is látjuk, hogy Jézus ránk mosolyog, és még azt is látjuk, hogy Jézus szája bátorító szavakat mond nekünk? Rádöbbenünk-e arra, hogy hiába *látjuk*, mégsem *halljuk* Jézus szavát? Hogy nem ér el a szívünkig az Ő hívása? Még akkor sem, amikor személy szerint nekünk szól? A mi nevünket mondja. Még hogy csak mondja?? Kiáltja!! Mégsem halljuk meg…

Nézzük meg majd Michelangelo a Sixtus-kápolnában lévő Utolsó Ítélet freskójának a képét alaposan. Az elkárhozottak a kép jobb oldalán, azaz a kép közepén lévő, ítélő Krisztus bal oldalán vannak. Őket utasítja el Krisztus egy nagyon határozott mozdulattal. Figyeljük majd meg, hogy az elkárhozottak többsége egyáltalán nem veszi észre azt – hogy ő már elkárhozott… Jelentős részük az elutasítás ellenére – felfelé tör. Követeli az üdvösségét. „*Nekem az üdvösség jár!! Én kiváló ember voltam! Hatalmam volt! Vagyont gyűjtöttem! Sokan féltek engem! Sokan tiszteltek!*" Mire megyünk mindezzel, kedves testvéreim? Az egyik magas pozícióban lévő barátom mondta – nagy életbölcsességgel –, hogy kíváncsi lesz arra, hogy a nyugdíjba vonulása után hány ember *nem* törli ki majd a telefonszámát a mobiltelefonján… Ennek a világnak a dicsősége múló dicsőség… – Érdemes megnézni az üdvözültek sokaságát is Michelangelo freskójának a bal oldalán. A legtöbben csodálkoznak.

Én? Tényleg én?? Én üdvözülök??? Bizony! Sokszor nem a nagy tettek, hanem az alázatos elfogadás vezet el a végső jóra minket.

A ma embere sokszor azt hiszi, hogy az élete elég önmagában. „*Én, nekem, enyém!*" – ez a modern Szentháromság. Nincs ez így, kedves testvéreim! Önmagunkban nincs igazi életünk. Amilyen életünk így van, az olyan, mintha egy kétdimenziós síkban mozognánk. Jézus hívásának a felismerése és követése nélkül *soha* nem tudunk kimozdulni a síkvilágunkból a valódi, a háromdimenziós térvilágba. Az életünket a Jézushoz, az Istenhez való viszonyunk határozza meg. Ha kapcsolatban vagyunk Jézussal – akkor kiteljesedik az életünk. Ha nem fogadtuk el Jézus hívását – akkor a valódi életünk bezárul, és még itt e földön, a biológiai életünk vége előtt – véget ér. Vegyük észre, hogy az életünk lényege nem más, mint élvezni a közös időt Jézussal és általa Istennel. Az összes többi már ebből következik.

Amikor Pál apostol az athéni beszédében a feltámadáshoz ért, a művelt görögök kiröhögték (ApCsel 17,32). Mi is sokszor vagyunk művelt görögök… Sokszor, sok mindenben kételkedünk. A kételkedésünket maga az élő Úr, a feltámadt Krisztus győzi le. Az a Jézus, aki ezt mondta a testvérét, Lázárt gyászoló Mártának: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él." (Jn 11,25) Jézusnak nem szokása, hogy a levegőbe beszél… Minekutána Jézus ezt kimondta – *emlékezhetünk az evangéliumi történetre* – hálát adott Istennek, majd feltámasztotta a már négy napja halott Lázárt, akinek „már szaga volt". A mai igeszakaszunk előtt egy nagyon hangsúlyos, ünnepélyes bevezetéssel mondja azt Jézus, hogy „aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van … eljön az óra – folytatja Jézus – *és az most van*, amikor a halottak hallják az Isten Fiának a hangját, és akik meghallották, élni fognak" (Jn 5,24-25). „Majd meghallgatunk erről máskor is." (ApCsel 17,32) – mondták Pál apostolnak a gúnyolódó művelt görögök Athénban, amikor a feltámadásról kezdett el beszélni. A művelt görögök csak azt nem vették észre, hogy *eljött számukra az óra*, és az *akkor, abban az órában volt*, amikor Pál beszélt hozzájuk. Nincs máskor! Nincs majd! Az athéni művelt görögök csak azt nem vették észre, hogy a lényeget tekintve halottak voltak. Olyan halottak, akik ott és akkor meghallották az Isten Fiának a hangját, és életre kelhettek volna. – De ők legyintettek, és elmentek… Mi ne ezt tegyük!! Döbbenjünk rá arra, hogy aki hisz, csak az az, aki életre kel. Még ebben a földi életében, *most ebben a percben* kel életre. És nem akármilyen életre, hanem az örök életre. Higgyünk tehát!

Rendben. Hiszünk. De miben higgyünk? Eddig már végigvettük azt, hogy mi mindenben NE higgyünk. Ne higgyünk saját magunkban. Ne higgyünk az általunk (már most, vagy majd, a további életünkben) felhalmozott földi javakban. Ne higgyünk abban sem, hogy kiérdemelhetjük az üdvösséget. Ha az üdvösségünkért leszünk alázatosak, ha az üdvösségünkért leszünk elfogadók, ha az üdvösségünkért leszünk jók – az nem vezet el semmire, mert az egy ál-alázatosság, ál-elfogadás és ál-jóság lesz. „*Én három dolgot is adok Uram: alázatot, elfogadást és jóságot – ennyiért cserébe jár nekem az üdvösség, hiszen az csak egy dolog, azaz: jól jártál a cserével, Istenem.*" Istennel nem lehet üzletet kötni. Istent csak elfogadni, csak befogadni lehet – a Jézus Krisztus által. A feltámadt Jézus elfogadása – egyben a saját feltámadásunk elfogadása is. Ott és akkor támadunk fel, amikor Jézust befogadtuk a szívünkbe.

Rendben. Hiszünk és befogadtuk Jézust a szívünkbe, azaz rádöbbentünk arra, hogy az életünk lényege nem más, mint élvezni a közös időt Jézussal és általa Istennel. Ezt tesszük is. De akkor mi ez a rész a mai igeszakaszunkban, hogy: „akik a jót tették, az életre támadnak fel, akik pedig a rosszat cselekedték, az ítéletre támadnak fel"?

A félreértelmezett evangélikus hit (azaz az evangélikus tévhit) sokszor úgy gondolja, hogy a jó cselekvése a hit, a rossz cselekvése pedig a hit elutasítása. Ezzel az evangélikus tévhit igen sokszor a „sola fide" (az „egyedül a hit") reformátori alapvetésének az álarca mögött a tettektől való beteges félelembe, az ergofóbiába menekül. Ráadásként az evangélikus tévhit a tetteket sokszor alulértékeli, és ezzel meghirdeti az „olcsó kegyelmet". Mindez hiba. A tettekben semmilyen módon meg nem mutatkozó hit – nem igazi hit. Jézus tettekre ösztönöz minket. Engem is páros lábbal rúgott Urunk fenékbe, hogy kezdjek el segíteni másoknak, és ne csak azzal törődjek, hogy élvezzem a közös időt Jézussal és általa Istennel. Önző, hörcsög dolog ez az ingyenélés a Jézus közelségében – akármilyen jó is Vele.

Mi a dolog másik fele? Mi a kárhozat? Az igeszakaszunkban a „rosszat cselekedték" részt az eredeti görög szöveg szerint inkább a „rosszat művelték" kifejezéssel kellene fordítani. Azaz: akik elkárhoznak, azok nem egyszer, vagy néhányszor cselekedték a rosszat, hanem folyamatosan, *állandóan* a rossznak a művelését végezték. Uralkodott felettük a rossz – életük minden percében. Mi a jó hír? Mi az evangélium? Az, hogy a rossz *képtelen* rajtunk uralkodni Jézus jelenlétében. Jézust észlelve a Sátán rettegve elfut. Ezért megoldás a hit. Ezért kezd el a tettek szintjén is a jóra változni az életünk, mihelyt befogadtuk a szívünkbe Jézust.

Rendben. Tegnap befogadtam Jézust a szívembe, de ma mégis megbotlottam: megint hülyeséget csináltam. Most akkor mi van? Vissza a babaruhát? Francokat jár neked feltámadás? Vagy: azt te csak hitted, kis barátom, hogy befogadtad Jézust a szívedbe. Hogy átverted magad… Itt vagy rá te magad, az élő bizonyság! Hát már megint csináltál egy hülyeséget!

Nem kell ettől rettegnünk egész életünkben. Luther Mártonról tudjuk, hogy ameddig rá nem döbbent Krisztus erejére, egy nagyon nagy rettegő volt. Luther mondta az élő hitre jutása után (*ez volt a „toronyszoba-jelenet", az „igaz ember hitből él"*), hogy „*Légy bűnös és* vétkezz bátran*, de még bátrabban higgy és örvendezzél Krisztusban, aki legyőzte a bűnt, a halált és a világot.*" Emlékezzünk a tékozló fiú történetére a Lukács szerinti evangéliumban, ahol ezt mondja a tékozló fiút visszafogadó atya: „*ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott*". Urunk Jézus Krisztus, a jó pásztor elmegy a századik, az elveszett bárány után. Ne rettegjünk tehát az utolsó ítélettől. *Valóban* számítani fognak a tetteink, de vegyük azt észre, hogy Jézussal élve a tetteink elkezdenek megváltozni. Jobbak és jobbak leszünk. Persze, fogunk egy-két hülyeséget elkövetni Jézus közelében is. Marad olyan tövis bennünk, mint amilyennek az eltávolítására Pál apostol háromszor is kérte Istent – mégsem kapta meg Tőle (2Kor 12,7-8). Ezek a hülyeségek mind-mind figyelmeztetnek majd bennünket arra, hogy ne bízzuk el magunkat. Az elkövetett bűneink figyelmeztetnek minket arra, hogy térjünk meg – újra meg újra, minden nap. Menjünk bűnbánattal – vissza Jézushoz. Soha ne hagyjuk el Őt! Egyetlen percre sem!

Kérjük azt a mindennapi imádságunkban, amit az igehirdetést megelőző énekünkben kértünk: „Éltünk rögös ösvényére hulljon a hit tiszta fénye!" És akkor beteljesül az, amit az oltár előtti igében hallottunk „hitetek nőttön-nő, és az egymás iránti szeretet gazdagodik mindnyájatokban." … „Isten igazságosan fog ítélni, amikor titeket méltónak nyilvánít az ő országára" (2Thessz 1,3.5). És akkor igaz lesz az, amit Péter apostol első levelében ír: „Tökéletesen reménykedjetek abban a kegyelemben, amely Jézus Krisztus megjelenésekor adatik nektek" (1Pt 1,13). Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. (Róm 8,38-39) Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó előtti, Reménység vasárnapja, 2023. november 19. MEÖT – A reménység ereje és öröme

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Dániel próféta könyve 7. fejezetének a 9. és a 10. verseiben a következőképpen: „Azután ezt láttam: Trónokat állítottak föl, és helyet foglalt egy öregkorú. Ruhája fehér volt, mint a hó, fején a haj, mint a tiszta gyapjú. Trónja olyan volt, mint a lángoló tűz, s annak kerekei, mint az égő tűz. Tűzfolyam fakadt és áradt ki előle. Ezerszer ezren szolgáltak neki, tízezerszer tízezren álltak előtte. Összeült a törvényszék, és könyveket nyitottak fel." Urunk, mi olyan sokszor elveszítjük a reménységünket az élet számunkra nem érthető viharaiban. Add meg nekünk a reménység erejét és örömét a Te igéd által! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Ma, a reménység vasárnapján a reménység erejéről és öröméről fogok beszélni nektek.** Ahhoz azonban, hogy eljussunk a reménységhez, **először meg kell értenünk, és be kell fejeznünk az előbb hallott igeszakaszt**. Dániel próféta Izráel babiloni fogságának utolsó néhány évében, Nabukodonozor utódja, Belsazár idejében álmokat látott. Az első álma a végső időkről szólt. Dániel álma így folytatódik az igeszakaszunk után (*és így egészítődik ki a szintén a végső időkről szóló Jelenések könyvében*): „Láttam az éjszakai látomásban: Jött valaki az ég felhőin, aki emberfiához hasonló volt; az öregkorú felé tartott, és odavezették hozzá." (Dán 7,13) és „így szóltak hatalmas hangon: Méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!" (Jel 5,12) „Hatalom, dicsőség és királyi uralom adatott neki, hogy mindenféle nyelvű nép és nemzet őt tisztelje. Hatalma az örök hatalom, amely nem múlik el, és királyi uralma nem semmisül meg. De a Felséges szentjei nyerik majd el a királyságot, és örökre ők birtokolják azt, örökkön-örökké." (Dán 7,14.18) Mert a Bárány így szól: „Én vagyok az Alfa és az Ómega, az első és az utolsó, a kezdet és a vég. Boldogok, akik megmossák ruhájukat, mert joguk lesz az élet fájához, és bemennek a kapukon a városba. Jöjj! Aki csak hallja, az is mondja: Jöjj! Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!" (Jel 22,13.14.17)

Kedves Testvéreim! *Ez*, ami a végső időkben fog történni *velünk* – *ez* a mi reménységünk szilárd alapja. Ezekben a végső időkben fog történni az, amit a bevezető zsoltárban mondtunk: „Az Úr dicsősége megjelenik és meglátják mindenek."

*„No, rendben van. Ez mind nagyon szép. De **hogyan jutok el <u>én</u> idáig?**"* – kérdezheti itt valaki – jogosan. A bevezető zsoltár folytatása rögtön választ is ad erre a kérdésre: „Uram, ne szállj perbe szolgáddal, mert egy élő sem igaz a te színed előtt. Ismertesd meg velem az utat, amelyen járnom kell, mert hozzád vágyódik az én lelkem." „*Kiváló, Péter! Csakhogy nem jutottam ám ezzel előrébb… **<u>Micsoda</u> az az út, amelyen járnom kell?***" – folytathatná a kérdéseket valaki – jogosan. A válasz egyik felét Anthony de Mello egy története mondja el. – Van-e valami, amit én magam tehetnék azért, hogy elnyerjem a megvilágosodást? – kérdezi a tanítvány a Mestert. – Körülbelül annyit, amennyit azért tehetsz, hogy a nap reggel felkeljen. – válaszolja a Mester. De akkor mi haszna van a lelkigyakorlatoknak, amelyeket kötelezővé teszel számomra? – Hogy biztosan ébren legyél; amikor a nap kezd felkelni.

Hogyan lehetünk ébren éppen akkor, amikor a nap felkel? A válasz folytatását az oltár előtt felolvasott ige adja meg a számunkra: „Akkor így szól a király a jobb keze felől állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek az országot, amely készen áll számotokra a világ kezdete óta. Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény

voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám. … Bizony mondom nektek, valahányszor megtettétek ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg." (Mt 25,34-36.40)

Nyitva áll tehát a reménység útja bárki számára – a mi számunkra is – az irgalmasság cselekedetein keresztül. Vegyük észre, hogy a „hogy vagy kör" az istentiszteletek elején nem azért van, hogy mindenki kibeszélje magát, és ne legyen ennek semmi folytatása. A „hogy vagy kör" azért van, hogy az, aki bármilyen bánatról, panaszról, vagy hiányról beszámolt az életében – és ezzel megmutatta a sebezhetőségét és a megsebzettségét nekünk – vigasztaló szavakat, bátorító ölelést, a baján segítő ötleteket és konkrét segítséget kapjon az istentisztelet után a jelenlévőktől – akik mozgósítsák erre a jelen nem lévő ismerőseiket is. Ez itt egy kulcscsomó. Pótkulcsok az épülethez. Azaz: bátorítalak benneteket, hogy ne rohanjatok el az istentisztelet után, hanem beszélgessetek egy kicsit. Ha nekem már mennem kellene, odaadom ezeket a pótkulcsokat a maradóknak. Ez az egész térség a miénk kedd reggelig. Használjátok! Használjátok a jóra! Kedves Testvéreim! **Az irgalmasság cselekedetei nem elvontak.** Nem Jézushoz kell bemennünk Kajafás, Annás és Pilátus börtönébe. Nem tehetjük sajnálkozva össze a kezünket: De kár, hogy erre nekem már nincs lehetőségem! Én bizony elmentem volna! – **Nekünk a *mellettünk* ülő szomszédunkon kell segítenünk.**

Ilyenkor támadhat lelkiismeret-furdalás a szívünkben. (*Az én saját szívemben is…*) De hát itt ültem a múlt héten is… Hallottam, hogy mellettem valaki beszámolt valamilyen bajáról. És nem törődtem vele… Volt nekem is akkor éppen elég bajom… **Most akkor… elszúrtam? Nekem annyi? Kampec?** Mehetek majd az Utolsó Ítélet napján a kecskék közé, az ördögnek elkészített örök tűzre? Erre mondja azt Péter apostol: „az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő annyi, mint egy nap. Nem késlekedik az Úr az ígérettel, amint egyesek gondolják, hanem türelmes hozzátok, mert *nem azt akarja, hogy némelyek elvesszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen*." (2Pét 3,8-9) **Éppen azért nem jött még el az Utolsó Ítélet napja, hogy kaphassunk még esélyt az irgalmasság cselekedeteire**. Ma sem késő. De az Úr türelme nem jogosíthat fel bennünket arra, hogy folyamatosan halogassuk a jótetteket, mert nem tudhatjuk azt az órát és percet, amikor az Úr maga elé fog állítani bennünket.

Lehet hamis dolgokban is reménykedni. „Jób mutat erre példákat nekünk: „Ha reménységemet aranyba vetettem … ha annak örültem, milyen gazdag vagyok, és mennyi mindent tudtam szerezni magamnak … ez is bírák elé való bűn volna, mert megtagadtam volna az Istent odafönt." (Jób 31,24-25.28). Hadd mutassam meg nektek a valódi reményt. Aki azt gondolja, hogy megbolondultam, hogy egy tízdollárost mutogatok nektek Jób igaz szavai után, az téved. Nem a bankjegyben reménykedünk. Nem is Amerikában. Pláne nem a Fehér Házban… Az amerikai bankjegyekre írt mondat igazsága mutatja meg nekünk a valódi reményt. **In God we trust. Isten az, akiben reménykedünk.**

A reménység erejére akkor van igazán szükségünk, amikor baj bajra halmozódik az életünkben. – Miért tette velem ezt az Isten? Miért teszi velünk ezt az Isten? – szoktuk ilyenkor kérdezni. Isten *nem magyarázatot* ad ezekre a kérdésekre. Isten *résztvevő jelenlétet ad* ezekre a kérdésekre. Ott van mellettünk *minden* szenvedésünkben – Fiában a keresztfán. És abban a pillanatban, amikor megérezzük ezt, rádöbbenünk arra, hogy „a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; *a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által*" (Róm 5,3-5).

Megéltük azt, hogy a szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által. Ilyenkor – amikor rossz dolgunkból jó dolgunk lett – figyelmeztet minket Péter apostol: „legyetek készen mindenkor számot adni mindenkinek, aki számon kéri tőletek a bennetek élő reménységet" (1Pét 3,15b). **Nyitottaknak kell tehát lennünk arra, hogy bármit, amit kaptunk továbbadjunk másoknak**. „*És akkor – nekem mi marad…?*" – kérdezhetné meg itt valaki. Kedves Testvéreim! Mi *mindig* kapunk újat a helyett, amit odaadtunk! Sokszor annyit. *Mindig*. Mert a Krisztus *ki-fogy-ha-tat-lan* a szeretetben. És **mert Jézus újra és újra, állandóan megosztja a minden emberi értelmet fölülhaladó szeretetét velünk. Ennek a megtapasztalása a mi reménységünk alapja.**

Hogyan és miért élhetjük meg a mi egyre jobban megerősödő reménységünket? János apostol pedig így tanít bennünket: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, *hasonlóvá* leszünk hozzá, mert olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában. *Ezért aki így reménykedik benne, megtisztítja magát, mint ahogyan ő is tiszta*." (1Jn 3,2-3). **A reménység egyre jobban növekvő erejében egyre inkább hasonlóvá válunk Jézushoz**. Ahogyan egyre hasonlóbbak leszünk Jézushoz, úgy egyre jobban megtisztulunk. Jézus tisztaságát öltjük magunkra, Jézus tisztasága ömlik belénk – ma, az úrvacsorában is, és minden egyes úrvacsora alkalmával újra és újra – teljesebben és teljesebben.

És itt értünk vissza pontosan ugyanoda, ahonnan elindultunk. Oda, amit Jézus, a megöletett – de győztes Bárány mond a Jelenések könyvében: „Én vagyok az Alfa és az Ómega, az első és az utolsó, a kezdet és a vég. *Boldogok* (azaz: áldottak) akik megmossák ruhájukat, mert joguk lesz az élet fájához, és bemennek a kapukon a városba. Jöjj! Aki csak hallja, az is mondja: Jöjj! Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen! (Jel 22,13-14,17) **Megmostuk a ruhánkat erős reménységgel** – mert az irgalmasság cselekedeteiben és az úrvacsorában Jézus a saját jelenlétével megtisztított bennünket. ***Bemehetünk* az örök városba, a mennyei Jeruzsálembe, és *jogunk van* az örök élet fájához és az élet vizéhez. Ingyen**. És mondani, valamint az egész életünk tanúságával ***mutatni is* tudjuk *mindenkinek*, aki körülöttünk van, hogy a reménység ereje kivirágzott bennünk**: megpróbáltatásokban, állhatatosságban és kipróbáltságban. **Készek vagyunk számot adni mindenkinek erről a reménységről, hirdetve neki azt, hogy: „Jöjj! Vedd az élet vizét te is, ingyen!"** Halleluja. Ámen. Jövel, Urunk Jézus!

Az egyházi esztendő utolsó előtti, Reménység vasárnapja, 2024. november 17. MEÖT – Hogyan jutunk be Isten Országába?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Pál apostol a Thesszalonikaiakhoz írott második levele első fejezetének a 3.-tól a 10. verséig a következőképpen: „Szüntelen hálával tartozunk Istennek értetek, testvéreim, amint ez méltó is, hiszen hitetek nőttön-nő, és az egymás iránti szeretet gazdagodik mindnyájatokban, úgyhogy mi magunk dicsekszünk Isten gyülekezeteiben veletek, állhatatosságotokkal és hitetekkel, amellyel minden üldöztetést és nyomorúságot elviseltek. Ez annak a jele, hogy Isten igazságosan fog ítélni, amikor titeket méltónak nyilvánít az ő országára, amelyért szenvedtek is. Mert úgy igazságos Isten előtt, hogy gyötrőiteknek gyötrelemmel fizessen, nektek pedig, akiket gyötörtek, enyhülést adjon mivelünk együtt. Mert amikor az Úr Jézus megjelenik a mennyből hatalmának angyalaival, tűz lángjában, bosszút áll azokon, akik nem ismerik Istent, és nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumának. Ezek majd örök

pusztulással bűnhődnek az Úrtól és az ő dicső hatalmától, amikor eljön azon a napon, hogy megdicsőüljön szentjei között, és csodálják mindazok, akik benne hittek, aminthogy ti is hittel fogadtátok bizonyságtételünket. Ezért aztán mindenkor imádkozunk értetek, hogy a mi Istenünk tegyen titeket méltóvá az elhívásra, és töltsön meg titeket teljesen a jóban való gyönyörködéssel és a hit cselekedeteivel hatalmasan, hogy megdicsőüljön a mi Urunk Jézus Krisztus neve bennetek, és ti is őbenne a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből." – Urunk, olyan nehéz nekünk a kitartás a hitben, a szeretetben és a béketűrésben. Tölts be bennünket a Te neveddel és igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Hogyan jutunk be Isten Országába? Erről szól a mai ige a thesszalonikaiak példájával, és ezt mutatja meg nekünk a mi saját életünkben a mai igehirdetés. Thesszalonika a kelet-nyugat közös útján feküdt. Kikötőváros volt, ahol gurult a pénz… Erős borok, szomjas vágyak, cifra rongyok, olcsó életű emberek világa… Mégis… *Mégis* támadt egy maroknyi közösség, amely *meghallotta* az evangélium üzenetét, *befogadta* Isten igéjét, és – minden hányattatás ellenére – *megtartotta* a hitét.

Hogyan tud hit támadni bennünk is, ma is? Jakab apostoltól tudjuk, hogy pusztán az értelem hite, a szimpla bólintás, hogy „*rendben, nem kezdek el most vitatkozni azon, hogy Jézus feltámadt-e, vagy sem, inkább elhiszem*" nem elég. Ahogyan Jakab mondja: „Te hiszed, hogy egy az Isten. Jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnek" (Jak 2,19). Mi különbözteti meg a mi hitünket az ördögök hitétől? A remény. A Krisztusba vetett, megingathatatlan remény. Mert ahogyan a Zsidókhoz írt levél írja „a hit a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés." (Zsid 11,1). Láttuk azt, ahogyan Jézus feltámadt? Nem láttuk. Semelyik ember sem látta. Látjuk azt, ahogyan Jézus velünk él minden nap? Földi szemeinkkel nem látjuk. Mégis… *Mégis* él bennünk egy *megingathatatlan meggyőződés*, egy benső tapasztalásból származó meggyőződés, hogy Jézus a mi *személyes megváltónk*. Hogy ahogyan ígérte, Jézus *velünk van* minden nap a világ végezetéig (Mt 28,20).

Kedves Testvéreim, **az nem véletlen, hogy mai igeszakaszunkban a hit előbb van, mint a szeretet**. Először történik az, hogy a hitünk nőttön-nő. A „nőttön-nő" az eredeti görögben azt a lefordíthatatlan, az egész Szentírásban egyedül itt használt szót jelöli, hogy hatalmasan, folyamatosan, megállíthatatlanul nő. **A hit annyira nő, amennyire semmilyen növény, és semmilyen élőlény nőni nem tud.**

Megszólal itt Julcsi: „*Péter! Lehet, hogy ez a thesszalonikaiakra igaz, de rám semmiképpen sem. Az én hitem az elmúlt hónapokban nem hatalmasan nőtt, hanem jó nagyot csökkent.*" Köszönöm, Julcsi, hogy ezt megosztottad velünk. Bizony ez bármelyikünkkel megtörténhet – és meg is történik. Velem is. **Ha a hitünk nem nő – akkor bizony csökken. De! Élhet bennünk a vágy és a reménység arra, hogy nőjön. Fel tudunk kiáltani Urunkhoz**, mint ahogyan a néma lélektől megszállott fiú apja is, hogy: „**Hiszek! Segíts a hitetlenségemen!**" (Mk 9,24). És ha kitartóan kiabálunk, ha eleget zörgetünk az ajtón, amely nem más, mint Jézus, akkor – az ajtó megnyittatik. És elkezd nőni a hitünk.

Amikor nőttőn-nő bennünk a hit, egy idő után túlcsordul, és kiárad belőlünk. A hit egymás iránti szeretetet teremt. Ahogyan az igeszakaszunk vége megfogalmazza: a hit a jóban való gyönyörködést, és a hit cselekedeteit teremti meg. Méghozzá nem akárhogyan, hanem hatalmasan, ahol a „hatalmas" az eredeti görögben isteni erőt jelent. Ez a hitből támadt szeretetünk mutatkozik meg az oltár előtt felolvasott igében: „éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és

felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám" (Mt 25,35-36). Ha csak eggyel is megtesszük Jézus legkisebb testvérei közül, az olyan, mintha ő magával tettük volna meg.

Az egyik evangélikus lelkészünket haldokló ágyához hívták. Odaérve döbbent rá arra, hogy a haldokló nem más, mint az a pribék, aki az Andrássy út 60, a Terror Háza pincéjében őt kíméletlenül megkínozta. És nemcsak őt. Sokakat… A halála előtti percekben a pribék lelke mégis békét keresett. De nem talált… Az egykori áldozat, a lelkész, ekkor így szólt hozzá: „Fel tud-e idézni a múltjából egyetlen egy embert, akivel valaha jót tett?" És a haldoklónak eszébe jutott egy kisfiú, akivel jót tett. Egyetlen egy. Ekkor mondta el a lelkész neki Jézus igéjét: Ha csak eggyel is megtesszük Jézus legkisebb testvérei közül, az olyan, mintha ő magával tettük volna meg. És a haldokló megbékélve tudott megtérni Urunkhoz.

A hit nemcsak szeretet szül, hanem béketűrést is. Képessé tesz bennünket arra, hogy megbocsássunk a minket kínzóknak, képessé tesz bennünket arra, hogy megtaláljuk a rosszban a jót, képessé tesz bennünket arra, hogy kitartóak legyünk a hitben és a szeretetben, minden hányattatás ellenére. **A béketűrés hatalmas erő. Isten ereje, amely a maga csendjében megmutatkozik bennünk**. Isten ezzel a béketűréssel nyilvánít minket méltónak az Ő országára. Ez nem valamiféle biznisz, vagy adok-kapok. Én béketűrést adok (*egyen meg téged a fene, követelődző, telhetetlen Isten*…) és Te, Isten, a Te országodat adod érte cserébe. Kedves Testvéreim, ez nem így van! A béketűrés nem ok, hanem következmény. Mi a hittel már bekerültünk Isten Országába. Isten Országa már megmutatkozott rajtunk a szeretettel. Pontosan ugyanígy mutatkozik meg Isten Országa – amelyben már benne élünk – mirajtunk a béketűréssel is. A béketűrés következmény. Jel. Jel rajtunk, amely arról árulkodik, hogy mi már Isten Országában vagyunk. **Nincs elég szeretet bennünk? Nincs elég megbocsátás? Nincs még béketűrésünk? – Menjünk vissza az a. ponthoz. Kérjünk Urunktól hitet! És ha kitartóan kérjük – megérkezik a szeretet, megérkezik a megbocsátás, és megérkezik a béketűrés is. Mert ezek együtt járnak. Kéz a kézben**.

Kedves Testvéreim! Itt jutunk el oda, ahova Pál a rómaiaknak írott levelében, hogy „dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által" (Róm 5,3-5).

Végezetül: **aki megkapta a hitet, megkapta a szeretetet, a megbocsátást és a béketűrést, az megismerte Istent.** Mert Isten ilyen. Emlékszünk arra, ahogyan Isten elmondta a saját nevét, amikor Mózes segítségül hívta? „Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy!" (2Móz 34,6). Isten pontosan olyan, amilyenné minket felemel a hitben, ahogyan beemel minket Jézus Krisztus által az Ő országába.

Itt jutunk vissza az egésznek az elejéhez. Mert Isten hiánytalan. Mert Isten a Teljesség. Mert ezt a Teljességet mutatta meg nekünk Isten a testet öltött igében, fiában, Jézusban. **Így aztán *nyilvánvaló*, hogy ha már megismertük Istent és Fiát, Jézust, akkor engedelmeskedünk a mi Urunk, Jézus Krisztus evangéliumának**, ahol az engedelmeskedés az eredeti görögben hallgatás, odafigyelés. Amikor megnyílik az szívünk Isten igéjének a befogadására, amikor nemcsak halljuk, hanem hallgatjuk Isten igéjét, ahogyan Márta testvére, Mária tette Jézus lábához telepedve, akkor hit támad bennünk, a hitből szeretet, megbocsátás és béketűrés lesz, és mindez megmutatja nekünk Isten és Jézus ismeretét. **És ezzel már benne élünk Isten Országában. Az igehirdetés elején feltett**

kérdés megválaszolásra került. Hogyan jutunk el Isten Országába? Az ige hallgatásával, hittel, szeretettel, megbocsátással és béketűréssel. Mikor jutunk el Isten Országába? Amikor hit támadt bennünk. Ez termi meg az összes többit. Ez az, amikor Isten irgalmas, szerető, hűséges neve, ami Urunk, Jézus Krisztus neve megdicsőül bennünk.

Így hát kedves testvéreim „*teljes bizonyossággal* reménykedjetek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok" (1Pt 1,13). „A mi Istenünk tegyen titeket méltóvá az elhívásra, és töltsön meg titeket teljesen a jóban való gyönyörködéssel és a hit cselekedeteivel hatalmasan, hogy megdicsőüljön a mi Urunk Jézus Krisztus neve bennetek, és ti is őbenne a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből." (2Thessz 1,11-12). Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó előtti, Reménység vasárnapja, 2025. november 16. MEÖT – Urunk, mikor láttunk mi Téged itt, hogy szükséged lett volna ránk?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 25. fejezetének a 31.-től a 46. verseiben a következőképpen: "Amikor pedig az Emberfia eljön az ő dicsőségében, és vele az angyalok mind, akkor odaül dicsősége trónjára. Összegyűjtenek elé minden népet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogyan a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. A juhokat jobb keze felől, a kecskéket pedig bal keze felől állítja. Akkor így szól a király a jobb keze felől állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek az országot, amely készen áll számotokra a világ kezdete óta. Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám. Akkor így válaszolnak neki az igazak: Uram, mikor láttunk téged éhezni, hogy enned adtunk volna, vagy szomjazni, hogy innod adtunk volna? Mikor láttunk jövevénynek, hogy befogadtunk volna, vagy mezítelennek, hogy felruháztunk volna? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy elmentünk volna hozzád? A király így felel majd nekik: Bizony mondom nektek, valahányszor megtettétek ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg... Akkor szól a bal keze felől állókhoz is: Menjetek előlem, átkozottak, az ördögnek és angyalainak elkészített örök tűzre! Mert éheztem, és nem adtatok ennem, szomjaztam, és nem adtatok innom, jövevény voltam, és nem fogadtatok be, mezítelen voltam, és nem ruháztatok fel, beteg voltam, börtönben voltam, és nem látogattatok meg. Akkor ezek is így válaszolnak neki: Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, jövevénynek vagy mezítelennek, betegen vagy börtönben, amikor nem szolgáltunk neked? Akkor így felel nekik: Bizony mondom nektek, valahányszor nem tettétek meg ezeket eggyel a legkisebbek közül, velem nem tettétek meg... És ezek elmennek az örök büntetésre, az igazak pedig – az örök életre." -- Urunk, nyugtalan a mi szívünk, ameddig meg nem nyugszik Benned. Kérjük, hogy mutasd meg a Te jelenlétedet a mi életünkben! Teremhessük az irgalmasság cselekedeteit a Te szereteted által. Kérjük, hogy telhessen meg a mi szívünk hittel és reménységgel. Add meg Urunk azt, hogy a Benned élő örömmel várhassuk a Te eljövetedet. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Amikor Jézus dicsősége újra megjelenik a földön** – *ahogyan a bevezető zsoltárban is hallottuk* – **meglátják mindenek**. Az igeszakaszunkban még az elkárhozottak is Uramnak, Küriosznak, azaz Istennek szólítják Jézust. Itt már ők is felismerik az Urat. A szívünk minden titkát ismerő Jézus el fogja választani az üdvözülő juhokat az elkárhozó kecskéktől. Itt szólal meg Berci: „*Nem értem, hogy miért pont a kecskék kárhoznak el? Szerintem a juhok sokkal büdösebbek… És különben is: mi lesz a tehenekkel?*" Kedves Berci! De jó, hogy megint itt vagy! Két értelme is van a mai igeszakasznak. Van egy

konkrétabb és van egy szimbolikusabb. A juhok és a kecskék szimbolikusak. A juhokról a János szerinti evangéliumból tudjuk, hogy kicsodák. Az az evangélium, a kegyelem magja, hogy az ítélő király egyben – a juhok pásztora is. A juhok pedig azok, akik hallgatnak a Jó Pásztor, azaz Jézus hangjára, akik bizalommal követik, és ismerik Őt.

Kedves Testvéreim! Nagy reménységem szerint a juhok – mi vagyunk. Igyekezzünk juhokká lenni, ha esetleg még nem lennénk azok. Berci fiam, te meg tedd túl magadat azon, hogy a juhok büdösek. Mi mindannyian büdösek vagyunk. Egy emberpalánta a születése után két dolgot tesz: ordít és iszik… Ha így kezdtük – *nézzünk magunkba*: hova jutottunk? Ahogyan a bevezető zsoltár mondta: egy élő sem igaz Isten színe előtt. Csak a kegyelem tesz minket juhokká. Becsüljük hát ezt meg!

Rendben, most már tudjuk, kik az üdvözülő juhok. De kik azok a kecskék, akik elkárhoznak? Szent Jeromos szerint a kecskék kecskebakok, azért, mert a bak egy buja állat, aki mindig párosodni akar… Érdemes Jeromos szavait a „mindig párosodni akaró néhány testvérünknek" mélyen megforgatnia magában. Ne érezzétek felmentésnek azt, hogy az igazat megvallva nem pontosan tudjuk, hogy a kecskének fordított görög szó pontosan milyen állatot takar. A különböző előfordulásokból az az egy biztos, hogy valamilyen értéktelen állat. Olyan állat, amelyik nem tartozik Urunk juhnyájába. Nem azért, mert Urunk nem fogadta be, hanem azért, mert nem akart a nyáj része lenni. Mert neki a nyáj büdös, mint neked Berci fiam… Kérjük Urunkat, hogy mutassa meg nekünk azt a helyünket, amelyet elkészített nekünk (Jn 14,3)! És ragaszkodjunk ehhez a helyhez – akárhol is van, és akármilyen büdösnek is tűnik.

Az igeszakasz konkrét értelmezésében az irgalmasság hat cselekedete az, amelyik által üdvözülni lehet. (*Az irgalmasság záró, hetedik cselekedete volt a holtak eltemetése.*) Az elkárhozók nem cselekedték meg ezeket. Pedig ez, valljuk be, azért nem sok. Ahogyan Aranyszájú Szent János írta: Jézus nem kíván lehetetlent, nem kéri azt, hogy szabadítsuk ki a foglyot, csak azt, hogy látogassuk meg. Nem kéri azt, hogy gyógyítsuk meg a beteget (*még tőletek sem, orvosok…*) hanem csak azt, hogy menjünk el hozzá. De mi, *ahogyan az oltár előtt felolvasott igében hallottuk*, össze-vissza futkosunk (Jer 8,6), csak oda nem megyünk, ahova éppen kellene. Amikor meg szembesítenek minket a tetteinkkel, akkor „senki sem bánja gonoszságát, és nem mondja: Mit tettem?" (Jer 8,4), hanem elkezdünk méltatlankodni. „*Nem láttuk, nem hallottuk, nem emlékszünk, hogy valaha Urunk lett volna ott a szenvedő személyében…*" És azt hisszük, hogy ez a mi védelmünk. **Kedves Testvéreim! Ez a „nem láttuk, nem hallottuk, nem emlékszünk" ez nem a mi védelmünk, hanem pontosan EZ – A – VÁD! Az a vád lényege, hogy nem ismertük meg életünkben Jézust.** Ez a baj. Ez az igazi nagy baj.

Urunk, mikor láttunk mi Téged itt, hogy szükséged lett volna ránk? Ugye érzitek már kedves testvéreim, hogy ez a mi saját kérdésünk mennyire, de mennyire szomorú dolog? Jézusnak mindig, minden pillanatban szüksége van ránk. Nem azért, mert ránk szorul, hanem azért, mert amiatt jött el erre a világra, hogy megérezzük az Ő személyes vonzását. Kedves Testvérem, nem érzed, ahogyan Jézus vonz téged? Akkor nyisd meg jobban Neki a szívedet! Kérjed Jézust arra, hogy tépje le rólad azt a páncélt, ami elválaszt Tőle. És akkor menni fog...

Hadd meséljek el egy történetet. Volt egy nagyhatású evangélikus lelkész, Keken András. A Rákosi korszakban elfogták, és az Andrássy út 60-ban borzalmasan megkínozták. Évtizedekkel később haldoklóhoz hívták. A haldokló – az Andrássy úti kínzója volt… A hóhér nem ismerte fel az áldozatát. Elmondta neki, hogy borzalmas bűnöket követett el, és retteg a kárhozattól. Erre Keken András azt kérdezte tőle: Uram, volt-e egyetlen egy olyan

jótette, amelyre vissza tud emlékezni? Hosszas gondolkodás után a haldokló elmondta, hogy volt egy kisfiú, akin megesett a szíve, és a kínzás helyett kimentette a börtönből. Erre a volt áldozat elmondta neki az igeszakaszunk egyik mondatát: Jézus mondja, „valahányszor megtettétek ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg" (Mt 25,40), és meghirdette a haldoklónak Urunk kegyelmét. Ezek után a haldokló békességben meghalt… Kedves Testvéreim! Soha ne akarjunk az emberi sors felett ítélő Úr helyébe lépni. Ezért nem tudhatjuk, hogy a hóhér vajon üdvözült-e. Abban azonban sokkal bizonyosabbak lehetünk, hogy az áldozat, Keken András igen közel került az üdvözüléshez ekkor.

Kedves Testvéreim! **A krisztusi szeretet nem méricskél. Arról sem tud, hogy a felebaráton** (*vagy a volt hóhéron…*) **keresztül tulajdonképpen Krisztusra irányul** (*ezért nem esik abba a hibába, hogy AZÉRT teszi, mert nem a felebaráttal teszi, hanem Krisztussal teszi...*). A krisztusi szeretet nem esik a segítségnyújtás abba a hibáiba sem, hogy 1.) hatalmat akar szerezni a segített felett, hogy 2.) azért segít, mert így komfortosabban érzi magát (*ő bezzeg nem ilyen szerencsétlen, még segíteni is tud ennek a nyomorultnak*), vagy, hogy 3.) a saját hiányait (*például a szeretethiányát*) pótolja ki a segítséggel. – A jó cselekedet nem érdemszerző. A jó cselekedet nem takarja el a korábbi bűneinket sem. Jézus világosan fogalmaz a szavainak konkrét szintjén: **már egyetlen jó cselekedet elég az üdvözüléshez**. Itt *lehet fellélegezni… Hát annyit biztos tettem!* De Jézus azt is mondja, hogy **ha egyetlen egyszer elmulasztottál egy jó cselekedetet, akkor viszont – elkárhozol**... *Hát ki tud ennek megfelelni? Hát senki...*

Miért mondja ezt a paradoxont nekünk Jézus? Azért, hogy döbbenjünk rá arra, hogy egyetlen egy dolog tud minket megmenteni: és az nem a cselekedet, hanem – Jézus maga. Felismertük-e Jézust itt, a földi életünkben, vagy sem? Ez a kérdések kérdése. Hiszünk-e Jézusban? Befogadtuk-e Jézust a szívünkbe, vagy sem?

Kedves Testvéreim! **Ma nem az Ítélet, hanem a Reménység vasárnapja van. Miben áll a mi reménységünk?** 1. Már abban, hogy feltesszük ezt a kérdést. 2. Abban, hogy ezt a kérdést Jézusnak tesszük fel, akit a minket pásztoroló és kegyelemmel ítélő Urunknak tartunk. 3. Abban, hogy Jézustól kérjük az erőt, hogy követni tudjuk Őt, és ez látsszon meg a mi életünkben. Mert ahogyan Ézsaiás mondja: „még vár az Úr, hogy megkegyelmezhessen, készen áll arra, hogy irgalmazhasson. Mert bár ítélő Isten az Úr, boldogok (*azaz: áldottak*) mindazok, akik benne reménykednek" (Ézs 30,18). (*Áldásra emelt kézzel:*) „A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővölködjetek a reménységben a Szentlélek által!" (Róm 15,13). Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó, Örök Élet vasárnapja, 2021. november 21. Lucfalva – Szomjazzuk-e az élet vizét?

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent igét, amelyet egyházunk a mai napra, az egyházi év utolsó, örök élet vasárnapjára az igehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk a Jelenések könyve 21. fejezetének az 5. versétől a 8. verséig a következőképpen: „A trónon ülő ezt mondta: Íme, újjáteremtek mindent. És így szólt: Írd meg, mert ezek az igék megbízhatók és igazak! És ezt mondta nekem: Megtörtént! Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég. Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen. Aki győz, örökölni fogja mindezt, és Istene leszek annak, az pedig fiam lesz. De a gyáváknak és hitetleneknek, az utálatosaknak, gyilkosoknak és paráznáknak, a varázslóknak

és bálványimádóknak, és minden hazugnak a tűzzel és kénnel égő tóban lesz a helye: ez a második halál." Urunk! A mi életünk porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a Te igéddel! Ámen.

Keresztyén Gyülekezet! Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Önvizsgálatra hív bennünket Urunk a mai igével. Hol vagyunk? Teszi fel nekünk Urunk a kérdést az Örök élet vasárnapján. Részesei vagyunk-e az új teremtésnek – vagy kizárjuk magunkat belőle? Szomjazunk-e az élet vizére – vagy inkább sörre, borra és pálinkára vágyunk? Várjuk-e a fiúságot, a testünk megváltását – vagy rettegjük a halált? Hol vagyunk Jézus Krisztushoz képest? Közösségben vagyunk-e Vele, vagy falat építgetünk Jézus és a saját magunk közé? Követjük-e Jézus Urunkat, vagy másfele megyünk?

Három ígéretet kapunk a mai igében: az új teremtés, az élet vize és az Istengyermekség ígéretét. Az első ígéret, az új teremtés kimondásakor Isten saját maga szólal meg. Ebben az igében Isten először és utoljára szól saját maga a Jelenések könyvében. Újjáteremtek mindent – mondja a trónon ülő Isten. Álljunk meg itt egy pillanatra... Miért is kell új eget és új földet teremteni?

A teremtés kezdetén az ég és a föld együtt volt. Emlékezzünk arra, amit olvastunk Mózes első könyvében: Isten az első emberpárral *együtt* járt-kelt a paradicsomban. Nem volt akkor még Isten és ember között semmilyen törés, semmilyen szakadás. De jött az első bűn... Az ember hitt a Sátánnak, aki megkérdőjelezte Isten szavát. Isten elmondta az első emberpárnak, hogy meghalnak, ha megérintik a tudás fájának a gyümölcsét. "Dehogy haltok meg!" – mondta erre nekik a Sátán. És az ember a Sátánnak hitt – és nem Istennek.

Kedves Testvérek! Lehet ilyen is ez a mi "örök életünk". Képzelhetünk mi olyan "örök életet" is magunknak, amelyben a Sátán gyümölcseit eszegetjük, amelyek – emlékezzünk a paradicsomi történet leírására – csábítják a szemet és kívánatosak. "Dehogy halunk meg!" – mondhatjuk – együtt a Sátánnal – legyintve bárkire, akár Jézus Krisztusra, akár a Mennyei Atyára is, aki figyelmeztet, véd, óv bennünket mindettől.

De mi, kedves testvéreim, tudjuk már a paradicsomi bűnbeesés történetének a végét. A történet vége nem az örök élet volt – hanem a halál. "Bizony por vagy, és vissza fogsz térni a porba!" – mondta Isten Ádámnak, a bűneset után.

Miért is kell új eget és új földet teremteni? "Az ember beszennyezte bűneivel a földet." Ezt a mondatot egy 1954-es, erről az igéről szóló igehirdetésben olvastam. Mennyivel más csengése volt ennek a mondatnak csaknem hetven évvel ezelőtt, mint most... 1954-ben, az itt ülő idősebb testvérek gyermek- vagy fiatalkorában, "Az ember beszennyezte bűneivel a földet" mondat egy meglehetősen érthetetlen, elvont teológiai kép volt. Kegyes szöveg. Hitbeszéd... Ma: elég kimennünk a házunk elé, és elfacsarodik a szívünk, ahogyan látjuk mindennek a *valódi* arcát. Ma már *tényleg* beszennyeztük a földet. Amikor tavaly a nagy lezárások voltak, felnéztem az égre, és rácsodálkoztam arra, hogy "*Jé, hát itt olyan tiszta felhők vannak most, mint Finnországban!*" No igen... Nálunk *mindig* olyan tiszta felhők vannak, mint Finnországban, csak ahogyan bejön Skandináviából a repülővel a kontinentális Európába az ember, egy hatalmas kosz-paplanba érkezik... Budapestről érkező emberként sokkal nagyobb személyes lelkiismeret-furdalásom van emiatt, mint az itt ülőknek. Szelektíven gyűjtöm ugyan a hulladékot, és igyekszem vigyázni, de újra és újra elborzadok saját magamon, hogy mennyi szemetet termelek. Én nyomorult, bűnös ember!

De bűneink ellenére Isten, ahogyan Ézsaiás könyvében is már megígérte, új eget és új földet teremt. Nézzünk bele mindenható Mennyei Atyánk titkaiba! Figyeljük meg, hogy hogyan teremt az Isten... "És ezt mondta nekem: Megtörtént!" *Ennyi* volt a teremtés maga. Isten ennyi idő alatt teremti majd meg az új eget és az új földet. Kedves Testvéreim! Gondolatban vegyük le most a cipőinket, mert szent hely ez. Csendesedjünk el, és érezzük meg a Mindenható Isten teremtő erejét! ... "Megtörtént!" – csupán ennyi hangzik... – és a kimondott isteni szó valósággá lesz. Pontosan ugyanúgy, ahogyan Isten igéje egykoron testté lett. És pontosan úgy, ahogyan az úrvacsorában Isten igéje testté lesz – ma is.

Emlékezzünk vissza egy másik szóra, amelyet Krisztus Urunk mondott a keresztfán a halála előtt: "Elvégeztetett." Egy szó ez is csupán. Pontosan ugyanolyan befejezett múlt időben áll az eredeti görögben, mint a mai igénkben a "Megtörtént!". Mindkét szó, az "elvégeztetett" is, és a "megtörtént" is, olyan cselekvést jelöl, amely megmásíthatatlan, amely végérvényes, amely örök. Az "elvégeztetett" a mi megváltásunk örök ténye Krisztus Urunk által. A "megtörtént" az, ami ebből majd következik: az új ég és az új föld teremtése Jézus Krisztus második eljövetelekor.

"Megtörtént! Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég." A Jelenések könyvében az "Alfa és az Ómega", a "kezdet és a vég" két helyen a Mennyei Atyát, egy helyen (Jel 2,8) pedig Jézus Krisztus Urunkat jelöli. Az alfa és az ómega, így együtt, a teljesség és az örökkévalóság jelképe. Ezzel a gyönyörű kettősséggel, a Mennyei Atya és Jézus Krisztus kettősségével fonódik egybe a mai igénk második ígérete, az élet vizének ígérete az első ígérettel, az új ég és az új föld teremtésével. Emlékezzünk vissza: az élet vize a János szerinti evangéliumnak a samáriai asszonyról szóló történetében szerepelt. A samáriai asszonytól vizet kért Jézus. (Ne feledjük, hogy a samáriaiak a zsidók szemében egy Istent nem ismerő, bűnös nemzet tagjai voltak, és – mind e mellett – a samáriai asszony – ahogyan Jézus meglátta benne – egy olyan férfival élt együtt, aki nem volt a férje.) A Jézussal való beszélgetésében az asszony hitet tett arról, hogy várja a Messiást, a Krisztust. Jézus pedig elmondta neki, hogy *Ő maga* a Messiás, a Krisztus. *Hisszük-e*, hogy Jézus a minket személyesen megváltó Krisztus? Hisszük-e, hogy az élet vize, amelyet Jézus ad nekünk, ahogyan Ő maga mondta: az örök életre buzgó víz forrásává lesz bennünk? Hiszünk-e ebben?

Ha mindebben hiszünk, hogyan kaphatjuk meg az élet vizét? *Sorba kell állnunk érte* a samárai asszonnyal Izraelben, Sikár városánál, a Jákób forrásánál? *Elkéstünk volna*, mert mindez kétezer éve volt? Nem!! Krisztus Urunk értünk való kereszthalála miatt *ingyen* kapjuk az élet vizét, mi most, itt Nagykeresztúron (*Lucfalván*), a mai napon. Érezzük át mindennek az örömét!

Milyen esetben kaphatjuk meg az élet vizét? Ránk önti Jézus Urunk, kéretlenül? Nem! CSAK az kap az élet vizéből – aki szomjazik rá.

Érezzük-e a szomjúságot az élet vizére? *Kérjük-e a szomjúságot* az élet vizére Urunktól, kedves testvéreim? EZ a mai nap legfontosabb kérdése. Lenne-e hiányérzetünk, ha mostantól kezdve eltűnne életünkből Isten igéje? Lenne-e hiányérzetünk, ha mostantól fogva soha nem vehetnénk úrvacsorát? Lenne-e hiányérzetünk, ha megszűnne ez a gyülekezet? Vágyunk-e arra, hogy Krisztus közelségében, Őt követve éljünk? Megmarad-e bennünk ez a vágy akkor is, ha ez a földi élet nehézségeket ad nekünk?

Igennel tudtunk válaszolni ezekre a kérdésekre? Akkor van egy nagyon-nagyon jó hírem!!! Megkaphatjuk a mai ige harmadik ajándékát is. A gyermekei lehetünk a Mennyei Atyának.

Nem csak majd, valamikor, amikor Isten új eget és új földet teremt. Nem csak akkor, amikor majd az élet vizéből kapunk és örök életünk lesz, hanem itt, ma, most lehetünk a gyermekei a Mennyei Atyának. Miért? Mert Krisztus Urunk megnyitotta a számunkra a kegyelmet. És még miért? Mert mi hiszünk abban, hogy Ő a mi Megváltónk! Krisztus Urunk megajándékozott minket azzal, hogy a Mennyei Atyát már ma is ABBÁ-nak, a mi Atyánknak tudjuk szólítani. Már most is vele vagyunk. Az odaát gyönyörűségei már elkezdődnek ideát is.

János apostol így írt az első levelében az Istengyermekségről, és az ebből következő jövőnkről: "Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor nyilvánvalóvá lesz, hasonlóvá leszünk hozzá, mert olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában." Színről-színre fogjuk látni Jézus Urunkat és a Mennyei Atyát. Egészében, minden örömével, minden szeretetével, teljesen... El tudjuk ezt képzelni? Nem. De ha most visszaemlékszünk eddigi életünk legjobb, legszebb, legmagasztosabb pillanatára, akkor kaptunk egy kicsi ízelítőt abból, ami odaát vár majd ránk.

A színről-színre látás azonban nemcsak Urunkat és a Mennyei Atyát mutatja meg nekünk az Ő teljes gyönyörűségükben, hanem a saját magunk életét is kendőzetlenül megmutatja nekünk olyannak, amilyen. Erről szól a mai igénk utolsó szakasza: "De a gyáváknak és hitetleneknek, az utálatosaknak, gyilkosoknak és paráznáknak, a varázslóknak és bálványimádóknak, és minden hazugnak a tűzzel és kénnel égő tóban lesz a helye: ez a második halál."

Ilyen sok szépség és ígéret után ekkora lebunkózás a végén? Tiltakozom! Ez nem rólam szól! Nagyon sokszor szoktunk ilyenkor igen okos mentségeket találni magunknak. Nem vagyok én sem bálványimádó, sem varázsló. Az óvodában neveztek utoljára hazugnak – de hát az már régen volt... Hála Urunknak, gyilkos sem lett belőlem. Nyugdíjas korában az ember a paráznaságra sem igen gondol már... Ne nyugtassuk meg ilyen könnyen magunkat, kedves testvéreim! Emlékezzünk arra, hogy mit mondott Urunk az utolsó ítéletről a Máté szerinti evangéliumban: valahányszor nem segítettünk akár egynek is a legkisebbek közül, Urunknak saját magának nem segítettünk. Tiszta még így is a lelkiismeretünk?

Dsida Jenő így írt erről:
Jóságos Isten, áldott szívű kertész,
ki minden reggel átsétálsz a kerten,
akit csodálunk gyökereket verten,
figyelj: egy dudva zsoltárt énekel!

Jóságos Isten, áldott szívű kertész
Szirmaim nem szép, pompás csillagok,
csak egy tövises, csúf növény vagyok,
lekonyult, béna, bús, haszontalan.

Dudvának hívnak. Mindenek gyűlölnek:
megtűz a nap és kínoz a hideg,
mert nincs gyümölcsöm soha senkinek,
s én – mégis, mégis élni akarok!

Jóságos Isten, áldott szívű kertész!
Nekem nem árthat, aki örömest öl,
Csak Te ne bánts, ne tépj ki gyökerestől:
a kis dudvának legyen irgalom!

S a kis, szomorú, mihaszna dudvára
– kérlek Istenem: – olykor rátekintsél,
s az több lesz neki minden drága kincsnél
Ne tépj ki Uram! Élni akarok!

Kedves Testvéreim! Hiába vagyunk kitépésre méltó, mihaszna dudvák, mégis *van irgalom*! Jézus Krisztus Urunk az életet, az élet vizét, az örök életre buzgó víz forrását adta nekünk: megtestesülésével, földi életútjával, kereszthalálával és feltámadásával. Ahogyan Ézsaiás próféta mondja a mai olvasmányunkban: Mielőtt még kiáltunk, az Úr már válaszol. Mielőtt még beszélünk, az Úr már meghallgat minket. Nekünk adta Jézust, aki Karácsonykor megtestesült. Erre készülünk az egy hét múlva kezdődő adventben. Mit kívánok mindannyiunknak ezekre a hetekre? Legyen bennünk, támadjon bennünk, nőjön bennünk *szomjúság* az élet vize iránt! Kérjük Urunktól ezt a szomjúságot! Kiáltsunk, kérjük, vágyjuk Urunk Jézus Krisztus közelségét! Énekeljük a karácsonyi énekünkkel: A kezdet Ő és vég, a kezdet Ő és vég! És akkor nemcsak élni *akarunk*, hanem élni *fogunk*! *Örökre*. Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Hálával áldjuk végtelen szereteted, hogy Megváltónkat rendelted bíránkul! Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Köszönjük, hogy valódi látást és valódi hallást adsz nekünk. Köszönjük, hogy mindezt Szentlelkeddel, belőlünk hívő közösséget formálva teszed. Köszönjük, hogy bátorítasz bennünket a tanúságtételre szavainkkal és tetteinkkel – egész életünkkel. Ne engedd, hogy szánalmas élvezetek rabságában peregjen le maroknyi kis földi életünk! Adj nekünk szomjúságot az élet vizére! Kérjük Urunk, légy segítségünkre a mi hitetlenségeinkben, és erősíts meg bennünket, hogy hittel, reménységgel, örömmel és felkészülten várhassuk a Te eljöveteledet. Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó, Örök Élet vasárnapja, 2022. november 20. MEÖT – Jézus vezet át az örök életbe

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk a Márk szerinti evangélium 13. fejezetében a 24. verstől a 27. versig a következőképpen: Jézus mondja: „Azokban a napokban pedig, ama nyomorúság után, a nap elsötétedik, és a hold nem fénylik, és a csillagok lehullanak az égről, és az egek tartóoszlopai megrendülnek. És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőkön, nagy hatalommal és dicsőséggel. És akkor elküldi az angyalokat, és összegyűjti választottait a négy égtáj felől, a föld szélétől az ég határáig.” Urunk, itt vergődünk az utolsó előtti dolgok forgatagában. Teremts minket újjá a te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Isten kegyelmi ajándéka az örök élet a Krisztus Jézusban (Róm 6,23b). Isten új eget és új földet teremt, hogy ez az örök élet megvalósulhasson a számunkra. A mai igeszakaszunk ennek az új teremtésnek 1.) az idejéről, 2.) a méretéről, 3.) az Uráról és 4.) a népéről szól.

Mire válaszolnak Jézusnak a nagy megpróbáltatás idejét leíró szavai? Jézus ekkor már Jeruzsálemben tanít, közvetlenül az Utolsó Vacsora és a Nagypéntek előtt. Ahogyan jönnek ki a jeruzsálemi Templomból, az egyik tanítvány elcsodálkozik: *„Mester, nézd, mekkora kövek és mekkora épületek!”* (Mk 13,1). -- *„Mekkora hatalma, mekkora dicsősége van ennek a világnak!”* – akár ezt is mondhatta volna ez a tanítvány. Jézus erre mutatja meg azt a

válaszában, hogy milyen múlandó ennek a világnak a hatalma és dicsősége. *„Látod ezeket a nagy épületeket? Nem marad itt kő kövön, amit le ne rombolnának.”* (Mk 13,2) Ezek után kérdezi meg Jézust a négy oszlop-apostol: Péter, Jakab, János és András: *„Mondd meg nekünk, mikor történnek meg ezek, és mi lesz annak a jele, hogy mindez beteljesedik?”*(Mk 13,4)

Mikor és hogyan lesz az új teremtés? Mi az ideje, mi a mérete? Mi lesz a jele? Vajon ennek az előjeleit látjuk-e már ebben a mostani korunkban? … Péter, Jakab, János és András után hányszor és hányszor foglalkoztatták ezek a kérdések már az emberiséget… Hányszor próbáltak meg már erre „pontos válaszokat” adni – értelmezve Jézus szavait, és más, a jeruzsálemi templom 70-es lerombolása után különösen elterjedt apokalipszis-leírásokat, például a Jelenések könyvét. Ezek a próbálkozások mind-mind céltalanok és hasztalanok. Miért? Azért, mert nem érjük fel ésszel azt, hogy milyen lesz az új teremtés. Csak két dolog bizonyos az új teremtésben: 1. hogy az új egyáltalán nem olyan lesz, mint bármi, amit mi már ismerünk – vagy a már ismert alapján el tudunk képzelni. 2. Ahhoz, hogy ez a gyökeresen új megszülessen, a réginek meg kell szűnnie.

Lehet az új teremtésről gyönyörű metaforákat alkotni. Például azt, ami az igeszakaszunkban is szerepel: „a nap elsötétedik, és a hold nem fénylik és a csillagok lehullanak az égről, és az egek tartóoszlopai megrendülnek”. Vagy ahogyan Ézsaiásnál olvashatjuk: „összecsavarodik az ég, mint egy könyvtekercs; úgy lehull egész serege, ahogy a levél lehull a szőlőről, vagy ahogy a lomb a fügefáról.” (Ézs 34,4). Lehet az új teremtésről az asztrofizika nyelvén is gondolkodni. A „Nagy Zutty” (Big Crunch) elméletei azt feltételezik, hogy az egész világegyetem újra egyetlen egy pontba sűrűsödik. Ha belegondolunk: ez még sokkal drasztikusabb vég, mint bármelyik korábbi metafora…

Ha látszik és tudható, hogy olyan kérdéssel akarunk itt foglalkozni, ami általunk semmilyen módon meg nem ismerhető, akkor miért feszegetjük ezt a kérdést ilyen kitartóan? Azért, mert félünk. A végső idők gondolata leteper minket. Már a halál előtt is tehetetlenül állunk. De legalább még a köznapi észnek is ott van az én halálom után a családom túlélésének, az emberiség túlélésének a tudata. Ennek a felmentő gondolatnak az ereje is elvész azonban akkor, amikor az egész mostani világunk pusztulása a kérdés. Pedig ma már nem is olyan biztos, hogy ki kell várni ehhez egy világegyetem-méretű kataklizmát... Elég az, ha valakik, valahol megnyomnak néhány piros gombot, és elindul pár száz atomrakéta. Sőt! Nem kell ide nagy csinn, meg nagy bumm. Elég csak várni egy kicsit... Történelmi értelemben egy pillanat alatt meg fogjuk itt magunkat főzni ezen a bolygón. Egészen jól haladunk már vele…

Ha valaki mindebbe egy kicsit is belegondol, hát persze, hogy szorongani kezd! Klíma-szorongása lesz. Atom-szorongása lesz. Elmúlás-szorongása lesz. A szorongás egy idő után – elviselhetetlen dologgá válik. Enyhíteni kell. Legalább azzal, hogy pontosan tudom, hogy mi lesz. És hogy mikor. Azzal általtatja magát ilyenkor az emberi (és a hollywood-i...) agy, hogy ha jól ismerem a bajt, akkor megtalálható rá a megoldás. Kezemben a kontroll. Ura vagyok a helyzetnek.

Kedves Testvéreim! NEM mi vagyunk urai az új teremtésnek! (*És milyen nagyon-nagyon-nagyon jó, hogy ez így van...*) Ki az új teremtés ura? Az új teremtés egyedüli Ura: Jézus Krisztus. Az új teremtést megelőző apokalipszisben, az új teremtés vajúdásának a fájdalmaiban csak egyetlen egy ismerős arc van; csak egyetlen egy ismerős pont marad: az Emberfia, Jézus. Az igeszakaszunk eredeti görög szövegében az egek tartóoszlopait (amelyek megrendülnek) ugyanaz a „dynameis” szó jelöli, mint ami Jézus hatalmát. A görög szöveg

tehát a nyelvezetében is jelzi azt, hogy noha minden megváltozik, egy valami: az Atya akaratából Jézus hatalma – teljesen változatlan, örök volt – van ma, lesz és marad.

Nem az a lényeg tehát, hogy mikor történik majd az új teremtés, hiszen – ahogyan az oltár előtti igében hallhattuk – „az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő annyi, mint egy nap" (2Pét 3,8). Nem is az a lényeg, hogy pontosan mi történik majd az új teremtés során. A lényeg egyetlen egy dolog. A lényeg az, hogy *nekem személy szerint* ismerős lesz-e az Emberfia, Jézus – avagy sem? Ha ismerem Jézust: akkor otthonomra lelek az új teremtésben – vele, mellette, általa. Ha nem ismerem Jézust: akkor reménytelenül el fogok veszni.

Nem a holnapról kell tehát nekünk gondolkodnunk kedves testvéreim – hanem a máról. Te kinek látod MOST Jézust? Meg akarod Jézust ismerni – vagy maradjon neked Jézus teljesen idegen? EZ az igazán fontos kérdés. A jövőnk ugyanis nem egy dátum – hanem Jézus maga. Mi általában Jézus első eljöveteléről szoktunk beszélni – ez lesz majd a karácsony, és erre készülünk fel majd adventkor. Utána pedig ugrunk a beszédben Jézus második eljövetelére – amelyről a mai igénk is szól. És nem vesszük észre a lényeget: hogy Jézus nem kétezer éve *jött* el, illetve *majd eljön* újra valamikor, hanem Itt, Most, MA *jön* el. Jézus *hozzád és hozzám* jön el. Minden nap, minden percben. A végső óra kedves testvéreim – MOST van. Észreveszed-e, hogy Jézus eljött érted személy szerint? EZ az egyetlen fontos kérdés.

Ezen a ponton érdemes visszagondolni arra, hogy a mai igeszakaszunk közvetlenül a passiótörténet, az úrvacsorát megalapozó Utolsó Vacsora és Nagypéntek előtt van a Márk szerinti evangéliumban. Amikor Jézus meghalt, sötétség lett a földön, „a föld megrendült, a sziklák meghasadtak, a sírok megnyíltak és sok elhunyt szentnek feltámadt a teste" (Mt 27,51-52). Isten határtalan szeretete rengetett meg mindent egyszülött Fia földi halálakor. Igen hasonló metaforák írják le az Utolsó Ítéletet. Az új teremtés vajúdásában is Isten határtalan szeretete renget majd meg mindent, aki az értünk életét adó egyszülött Fiát küldi el, hogy Ura és parancsolója legyen *mindennek*, ami történik. Nincs az istentelenségnek és a gyűlöletnek olyan foka, ami meg tudná akadályozni Istent abban, hogy szeressen Téged és engem. Nincs semmi, ami meg tudná akadályozni Jézust abban, hogy megmentsen Téged és engem az Utolsó Ítélet során. Csak egyetlen egy dolog képes erre: ha Te vagy én nem veszünk tudomást Jézusról. Nem akkor, amikor MAJD eljön a felhőkön, és mindenki számára láthatóvá válik a nagy hatalma és dicsősége. Hanem MOST, amikor Jézus még csak a hit számára láthatóan van itt velünk az igehirdetésben, a közösségünkben és az úrvacsorában. Ahogyan Tamás apostolnak mondta Jézus: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek" (Jn 20,29).

Az igehirdetés végére maradt az utolsó, a negyedik kérdés megválaszolása. Ki az új teremtés népe? Az új teremtés népe kedves testvéreim – MI vagyunk. Az új teremtésbe való bebocsáttatást, az üdvözülést nem külön neked, vagy külön nekem találták ki. Az üdvözülés közösségi folyamat. Csak együtt tehetjük meg, és nem egyénenként. Ezt teszi világossá az, hogy Jézus angyalai „összegyűjtik a választottjait a négy égtáj felől a föld szélétől az ég határáig". Ahogyan Mózes 5. könyve fogalmazza: „ha megtérsz Istenedhez, az ÚRhoz, és fiaiddal együtt teljes szívedből és teljes lelkedből hallgatsz a szavára, … akkor jóra fordítja sorsodat Istened, az ÚR, megkönyörül rajtad, és újra összegyűjt minden nemzet közül … Ha az ég széléig szórt is szét téged Istened, az ÚR, még onnan is összegyűjt, onnan is visszahoz" (5Móz 30,2-4). Csak miután összegyűjtöttek minket, akkor megyünk Jézus elé – együtt. És az összegyülekezésünk után – immáron az Úr Jézus Krisztus által személyesen vezetett gyülekezetként – együtt megyünk Jézussal át az új teremtésbe, ahol – ahogyan Ézsaiás írja –

„Mielőtt kiáltanak, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgatom. A farkas a báránnyal együtt legel, az oroszlán szalmát eszik, mint a marha, és a kígyónak por lesz a kenyere. Nem árt, és nem pusztít szent hegyemen senki – mondja az ÚR.” (Ézs 65,24-25).

Kedves Testvéreim! Mindezek után egyetlen egy a mi dolgunk: megtalálva és felismerve Jézust *ma* az életünkben – célegyenest igyekezzünk az újjáteremtő Isten színe elé, az örök életbe! Így készüljünk az úrvacsorára is. Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Az egyházi esztendő utolsó, Örök Élet vasárnapja, 2023. november 26. MEÖT – Az örök életet váró öröm

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Malakiás próféta könyve 3. fejezetének a 22.-től a 24. verseiben a következőképpen: „Gondoljatok szolgámnak, Mózesnek a tanítására, azokra a rendelkezésekre és a törvényekre, amelyeket általa parancsoltam egész Izráelnek a Hóreben! Én pedig elküldöm hozzátok Illés prófétát, mielőtt eljön az ÚR nagy és félelmetes napja. Az atyák szívét a gyermekekhez téríti, a gyermekek szívét az atyákhoz, hogy pusztulással ne sújtsam a földet, amikor eljövök. Én pedig elküldöm hozzátok Illés prófétát, mielőtt eljön az ÚR nagy és félelmetes napja.” Urunk, mi olyan sokszor hánykolódunk az elveszettség és a reménykedés között.
Mutasd meg a Te irgalmasságodat nekünk igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Lehet, hogy feltűnt nektek, hogy a felolvasott igében az „Én pedig elküldöm hozzátok Illés prófétát, mielőtt eljön az ÚR nagy és félelmetes napja” mondatot kétszer mondtam. Ezzel azt a talmud iskolákban szokásos (*és az Ószövetség görög fordításában, a Septuagintában is megjelenő*) hagyományt követtem, amellyel Malakiás próféta könyvének utolsó mondata után megismétlik az előző mondatot még egyszer. Miért teszik ezt? Malakiás könyve ugyanis az eredeti héber szövegben azzal a (c)herem, azaz „pusztulás” szóval fejeződik be, amely a totális megsemmisítést jelentette. A mondat ismétlése ezt írja felül az irgalom szavával. Milyen szép ez. **Isten utolsó szava az irgalom szava. Isten igazságánál Isten irgalma – mindig nagyobb. Egy mondatnyival nagyobb. Csakhogy ez a mondat nem más, mint a Szabadító ígérete az Ószövetségben. Mi pedig már tudjuk, hogy a Szabadítónk nem más, mint az irgalomból, ingyen megkapott kegyelmünk, Jézus Krisztus, akinek a kereszten elhordozott megváltása miatt – örök életünk lehet**. Nem félelemben kell tehát mennünk az Utolsó Ítélet napjára, hanem az örök élet reménységében.

Ezzel rögtön el is érkeztünk a mai vasárnap, az Örök Élet vasárnapja központi gondolatához. Körülbelül olyan ez, mint a hittan órán a figyelmetlen diák, akit a tanár felszólít, hogy feleljen a kérdésére. Mire ezt mondja: „Tanár úr, nem tudom mi volt a kérdés. De a válasz: Jézus Krisztus.” Ha belegondolunk: ezzel, az elsőre nagy blődlinek hangzó válasszal a diák elmondott egy egész igehirdetést… **Teljesen *mindegy*, hogy mi volt a kérdés – a válasz: Jézus Krisztus.** Nem azért, mert ez a dogma, hanem azért, mert Jézus – a Teljesség maga.

Itt akár be is fejezhettem volna az igehirdetést… Szánjunk azonban időt arra is, hogy megértsük a mai ige tartalmát. Értsük meg általánosságban, és értsük meg mind a három mondatában külön-külön is. Kezdjük Malakiással. Malakiás neve Isten követét jelentette. Isten követe így kezdte el a könyvét: „Fenyegető jövendölés. Az ÚR igéje, amelyet Malakiás által jelentett ki Izráelnek. Szeretlek benneteket – mondja az ÚR.” (Mal 1,1-2). **Hibbant agyú ember lett volna Isten követe, Malakiás? Mióta fenyegető jövendölés az, hogy az Úr azt**

mondja népének: Szeretlek benneteket! Vagy borderline szindrómás lett volna Isten, aki egyik pillanatban szerette, a másik pillanatban meg eltaszítani, sőt, totálisan kiirtani akarta a saját népét? **Nem. Éppen Malakiásnak hirdeti meg Isten azt, hogy „Én az Isten meg nem változom."** (Mal 3,6). **Istennek ez a két arca: igazsága – és irgalma, fenyegető jövendölése – és mindent felülíró szeretete** – nem egymás mellett van, hanem – **pontosan *ugyanaz* az arca**.

Folytassuk a megértést az első mondattal. **A mai igeszakasz a mózesi törvényekre való emlékeztetéssel kezdődik.** Isten a hozzá a nagyon kevés ember egyikeként hűséges Józsuénak, Mózes utódjának, a Kánaán földjét Isten népe számára megszerző hadvezérnek mondja: „Csak légy erős és igen bátor, tartsd meg és teljesítsd *mindenben* azt a törvényt, amelyet Mózes, az én szolgám parancsolt neked. Ne térj el attól se jobbra, se balra, hogy boldogulj mindenütt, amerre csak jársz." (Józs 1,7) Nem sokkal előtte Mózes iszonyatos átkokat jósolt a saját népének, ha eltér a törvényektől: „A leggyengédebb és legelkényeztetettebb ember is irigyen néz testvérére, szeretett feleségére és még életben maradt fiaira, hogy ne kelljen adnia egyiküknek se fiainak a húsából, amelyet eszik, mivel nem maradt egyebe az ostrom és szorongattatás idején." (5Móz 28,54-55) A legborzasztóbb az, hogy ezek a jövendölések valóra is váltak: Samária hatalmas éhínséget okozó ostrománál egy asszony így kiáltott Izráel királyához: „Segíts rajtam! … Egy asszony ezt mondta nekem: Add ide a fiadat, együk meg ma őt, holnap pedig megesszük az én fiamat. Meg is főztük a fiamat, és megettük. Másnap mondtam neki: Add ide a te fiadat, együk meg azt is! Ő azonban elrejtette a fiát…" (2Kir 6,28-29)

Ebből a hitehagyott, megátkozott állapotból mentette ki népét Illés próféta. Illés volt az, aki az Isten helyett a termékenység istenét, Baált tisztelő Izráelben visszaállította Isten tiszteletét. Az első mondat Mózesre, a törvény megalapozójára emlékeztet. A második mondat Illésnek, a törvény helyreállítójának a visszatéréséről beszél. Illés azért jöhet vissza az ószövetségi ember szemlélete szerint is, mert nem halt meg, hanem Isten magához emelte az égbe (2Kir 2,11). Azt már az evangéliumi leírásokból tudjuk meg, hogy **Illés Keresztelő Szent János személyében érkezett vissza a földre**: „az angyal így szólt hozzá: Ne félj, Zakariás, meghallgatásra talált a te könyörgésed: feleséged, Erzsébet fiút szül neked, akit nevezz Jánosnak. Izráel fiai közül sokakat visszatérít majd az Úrhoz, az ő Istenükhöz, és őelőtte jár Illés lelkével és erejével, hogy az atyák szívét a gyermekekhez térítse, és az engedetleneket az igazak lelkületére, hogy felkészült népet állítson az Úr elé." (Lk 1,13.16-17) **Vajon mi felkészültek vagyunk-e az Úr fogadására? Vagy mi is megfőznénk a saját fiunkat, ha erre kerülne a sor?**

A mai igeszakaszunk harmadik mondata következik. Itt egy érdekes utalást találhatunk arra, hogy **Isten „Az atyák szívét a gyermekekhez téríti, a gyermekek szívét az atyákhoz"** (Mal 3,23) Már első olvasatban is milyen szép ez a kiegyensúlyozottság. Isten *mindkét*, egymással meghasonlott fél szívét a másikhoz téríti. Ebben a történetben *mindenki* győz: az atyák is, meg a gyermekek is. Egy szokásos magyarázat az, hogy bizony, bizony az ördög, a diabolos az, aki mindent összezavar, és Isten milyen jóságos, amikor újra kibékít mindenkit. A dolog azonban ennél bonyolultabb. Talán emlékszik valaki Jézus szavaira, amikor a Lukács szerinti evangéliumban ezt mondta: „Úgy gondoljátok, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Nem – mondom nektek –, hanem meghasonlást. Mert mostantól öten lesznek egy házban, de megosztva: három kettő ellen, és kettő három ellen. Az apa a fia ellen, és a fiú az apja ellen." (Lk 12,51-53) „*Húú… Péter, te most teljesen összekavartál bennünket… Jézus is ugyanúgy összezavar mindent, mint az ördög?*" Nem, a kettő nem ugyanaz. A Jézus által mondott mondatok ugyanis így zárulnak a Lukács szerinti evangéliumban: „Miért nem vagytok

képesek felismerni, hogy itt a sorsdöntő pillanat?" (Lk 12,56b) Akkor lesz meghasonlás a családban, ha valamelyik része *nem ismeri fel*, hogy Jézus a Megváltó, aki az örök élet forrása. Azaz nem Jézus kavarja össze a családokat – a családok saját maguk kavarodnak meg, mert egy részük nem képes felismerni, hogy itt van a sorsdöntő pillanat. **Mi vajon felismerjük-e, hogy már nem a gyermekeinket megfőző, és megevő megátkozottság, hanem az Istenbe befogadó szeretet világában élünk?**

Kierkegaard írta le azt a történetet, amikor egy vándorcirkusz leégett, és a tűz átterjedt a környező falura is. Az igazgató a bohócot küldte át a következő faluba, hogy menekülésre szólítsa fel az embereket. A bohóc úgy, ahogyan volt: bohócruhában, kifestve egy biciklire pattant. A szomszéd faluba érve így kiabált: „Mentsék az életüket emberek! Mentsék az életüket! Tűz közeledik, és a falu le fog égni!" Kíváncsi falusiak jöttek elő a házakból, a boltokból, és a járdán gyülekeztek. Visszakiabáltak a bohócnak, nevettek, és megtapsolták az előadást. Minél kétségbeesettebben kiáltozott a bohóc – annál jobban tapsoltak a falusiak. **A falu leégett. Sokan odavesztek… Vajon mi milyen helyzetben lehetünk most…?**

Elhisszük-e azt, hogy **úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem *örök élete* legyen? (Jn 3,16) Hiszünk-e Jézusnak, aki ezeket mondta:** „Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én *örök életet* adok nekik, és nem vesznek el *soha*, mert *senki* sem ragadhatja ki őket az én kezemből. (Jn 10,27-28) Aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, *soha* többé meg nem szomjazik, mert *örök életre* buzgó víz forrásává lesz benne. (Jn 4,14) Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak *örök élete <u>van</u>*, és én *feltámasztom* őt az utolsó napon." (Jn 6,54) Úgy várjuk-e és vesszük-e magunkhoz az úrvacsorát, hogy megértjük-e azt, hogy ezzel az örök élet erejét kapjuk meg Urunktól?

Mert ha mindezt igaznak és a saját életünkben való megtapasztalásnak éljük meg, akkor elérkeztünk a megismételt, a negyedik mondathoz, Isten irgalmához. Igazak lesznek ránk Isten szavai: „Az én tulajdonommá lesznek azon a napon, amelyet elhozok. Könyörületes leszek hozzájuk, amilyen könyörületes az ember a fiához, aki tiszteli őt. … Fölragyog majd az igazság napja számotokra, akik nevemet félitek, és sugarai gyógyulást hoznak." (Mal 3,17.20) Igazak lesznek ránk a bevezető zsoltár sorai: „Ímé, új eget és új földet teremt az Úr, és örvendez benne az Ő népe örökké. Uram, az égig ér a te szereteted, embert és állatot te tartasz meg, mert nálad van az élet forrása, a te világosságodban látjuk a világosságot." És igazak lesznek ránk a Jelenések könyve az oltár előtt felolvasott igében hallott jövendölései is: „És láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt, és a tenger sincs többé. … Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga Isten lesz velük, és letöröl *minden* könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé. … Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából *ingyen.* … Éjszaka sem lesz többé, és nem lesz szükségük lámpásra, sem napvilágra, mert az Úr Isten fénylik fölöttük, és uralkodnak *örökkön-örökké*. (Jel 21,1.3b.6b; 22,5)

Kedves Testvéreim! Ezeket kívánom mindannyiunknak: egész életünkben – halálunkban – és majdani, örök életünkben is. **Ezzel a *biztos* reménységgel és örömmel várjuk az úrvacsorát, az új egyházi évet, az adventet, a karácsonyt – és életünk minden eljövendő percét**. Halleluja. Ámen. Jövel, Urunk Jézus!

Az egyházi esztendő utolsó, Örök Élet vasárnapja, 2024. november 24. MEÖT – Késik az Úr? Dehogy!! Irgalmaz!

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az igét, amelyet megírva találunk Péter apostol második levele 3. fejezetének a 8.-tól a 14. verséig a következőképpen: „Az az egy azonban ne legyen rejtve előttetek, szeretteim, hogy az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő annyi, mint egy nap. Nem késlekedik az Úr az ígérettel, amint egyesek gondolják, hanem türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elvesszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen. De el fog jönni az Úr napja, mégpedig úgy, mint a tolvaj, amikor az egek recsegve-ropogva elmúlnak, az elemek égve felbomlanak, a föld és a rajta levő alkotások is megégnek. Mivel pedig mindezek így felbomlanak, milyen szentül és kegyesen kell nektek élnetek, akik várjátok és siettetitek az Isten napjának eljövetelét, amikor majd az egek lángolva felbomlanak, és az elemek égve megolvadnak! De az ő ígérete szerint új eget és új földet várunk, amelyben igazság lakik. Ezért tehát, szeretteim, minthogy ezeket várjátok, igyekezzetek, hogy ő tisztának és feddhetetlennek találjon benneteket békességben." – Urunk, olyan jó bízni abban, hogy Te megtartasz minket minden nehézségben és forgatagban. Kérjük, hogy add meg nekünk a bizalom és a békesség erejét igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Péter apostol végrendeletét olvastuk, amely nagy valószínűséggel az Újszövetség utolsó irata. Ezzel a sokat tapasztaltsággal, ezzel a rálátással mondja nekünk az igeszakasz, hogy az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő annyi, mint egy nap. **Isten nem rohan sehová. – Isten nem késik el sehonnan. – Isten nem az időben él. Nála nincs tegnap, és nincs holnap. Isten** – *az "Én vagyok" Istene* – **a folyamatos jelen.** *Most van* Nagypéntek. *Most van* húsvét. *Benned van* Nagypéntek. *Benned van* húsvét.

Sok írásmagyarázó kutakodott azután, hogy vajon mi inspirálhatta Pétert, amikor ezt a nem nyilvánvaló mondatot leírta. A kérdés régebbi. Mi inspirálhatta a 90. zsoltárnak, Mózes imádságának a szerzőjét, amikor szinte ugyanezt leírta? Sokan úgy gondolják, hogy a bűnbeesés története volt a mondás ősforrása, hiszen Isten azt mondta Ádámnak, hogy amelyik nap eszik a tudás fájáról, akkor meghal (1Móz 2,17). És utána Ádám még csaknem ezer évig élt... (1Móz 5,5).

Mi, ennek a rohanó kornak a gyermekei, azonban látjuk azt, hogy nem kell ilyen magyarázatok után kutatni. **Megbecsüljük-e *mi* – a saját perceinket? Rájöttünk-e *mi* már arra, hogy *nekünk is van*,** *nekünk is lehet* **olyan percünk, amely *felér* ezer esztendővel?** *Megtartottuk-e* azt a percet – ha jó volt? *Tanultunk-e* abból a percből – ha borzalmas volt? Észrevettük-e már azt is, hogy hosszas, "ezer-évnyi" várakozás elröppenhet úgy, mint egyetlen pillanat? **Rádöbbentük-e arra, hogy amikor kitágul az időnk –** *vagy éppen akkor, amikor összemegy az időnk* **– Isten kegyelmét kapjuk meg?**

Kedves Testvéreim! **Megérzitek-e Isten idejének, a kairosznak a kegyelmét *itt* – az istentiszteleten? Amikor csendek vannak, amikor lelassulunk – megérzitek-e, hogy Isten *beemel minket* az Ő örökkévalóságába, és megmutatja nekünk a ránk váró Örök Életet?** Megérezzük-e ennek a *fordítottját* – amikor az igehirdetés elkezd száguldani, és ezernyi gondolatot elénk önt egy perc alatt? Ez is az Örök Élet előíze – csak a másik oldalról...

Egy hét múlva több mint negyvenen kezdjük el *minden nap* olvasni a Bibliát. Egy napra csak 5-8 percnyi olvasmány jut. Gyönyörű lesz, ahogyan rádöbbenünk arra, hogy ez az 5-8 perc úgy elszalad majd, mintha csak egyetlen egy perc lett volna. És gyönyörű lesz, ahogyan rádöbbenünk majd arra is, hogy **az ige olvasása közben Isten beemel<u>T</u> minket az Ő**

valóságába. Kinyitotta a szívünket és a lelkünket, és könnyűvé tette a napunkat. Mert megmutatta az Örök Élet nyugalmát nekünk – a testet öltött ige, Jézus erejével. Mert ahogyan Jézus a búcsúimájában mondta: "Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, Jézus Krisztust" (Jn 17,3).

Péter apostol vitatkozik a csúfolódókkal, akik ezt mondták: "*Nem jön a ti Istenetek vissza sose! Felment a mennybe, és itt hagyott mindannyiótokat!*" Kedves Testvéreim! Nem azért késik Jézus visszajövetele, mert Jézus bement egy kocsmába odafent, és olyan jól megy neki az ultiban a lapjárás Énókh és Illés ellen, hogy ott ragadt... **Isten azért késik, mert türelmes hozzánk, és azt akarja, hogy mindenki megtérjen** (2Pt 3,9). Többször előkerült idén ősszel Isten neve, amelyet akkor mondott ki, amikor Mózes segítségül hívta őt: "Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten. *Türelme hosszú*, szeretete és hűsége nagy." (2Móz 34,6-7). Türelme hosszú... Ezer esztendő annyi, mint egy nap... Ugye, hogy Isten mennyire önazonos saját magával? "Én, az ÚR meg nem változom." (Mal 3,6) – ahogyan Malakiás próféta könyvében olvashatjuk.

Isten órája nem siet. – Isten órája nem késik. – *De!* – Isten órája *sürget*. – *Még* nyitva van az ajtó. "*Még vár az ÚR*, hogy megkegyelmezhessen, *készen áll arra*, hogy *irgalmazhasson*. Mert bár ítélő Isten az ÚR, boldogok (*áldottak...*) azok, akik benne reménykednek (Ézs 30,18) – olvashatjuk Ézsaiásnál. "A megrepedt nádszálat nem töri el, a füstölgő mécsest nem oltja ki" (Mt 12,20) – idézi Ézsaiást Jézus a Máté szerinti evangéliumban.

Kedves Testvéreim! Isten órája *sürget*. Olvashattuk az igeszakaszban, hogy "szentül és kegyesen kell nektek élnetek, akik várjátok és siettetitek az Isten napjának az eljövetelét, amikor majd az egek lángolva felbomlanak..." (2Pt 3,11b-12). Hogyan is van ez? **Aki hívő – sietteti a pusztulást? Ráadásul azzal, hogy szentül és kegyesen él? Össze lehet ebbe zavarodni...** A megértés első kulcsa egy félrefordítás. Az eredeti görög szövegben, nem "amikor", hanem "amelyért" van. Isten napja *nem* az nap, ami*kor* minden elpusztul. Isten napja az a nap, amely *ez után* van! Isten napja az a nap, *amely<u>ért</u>* minden réginek el kell pusztulnia. **Isten napja az új ég és az új föld teremtésének a napja**.

"Rendben Péter." – mondja Karcsi – *"Ezt megértettem. De maradt itt még zavarosság. Mi ez? Csereüzlet? Én adok szent és kegyes életet, és Isten ad örök életet cserébe? Ráadásul ezzel én siettetem mindezt?"* Nem. Nem így van. Hallottuk az előbb Jézus búcsúszavait: "Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, Jézus Krisztust" (Jn 17,3). ***Azzal*, hogy közelebb és közelebb kerülünk Jézushoz – *azzal*, hogy *megismerjük* Jézust – *fokozatosan megteremtődik bennünk* az *örök élet*. És ahogyan megteremtődik bennünk az örök élet – úgy kezdünk el szentül és kegyesen élni.**

Gondoltátok volna néhányan 1-2 évvel ezelőtt, hogy csaknem minden vasárnap este itt fogtok ülni a templomban? Szemberöhögtétek volna azt, aki ezt mondja nektek. Gondoltam én néhány évvel ezelőtt, hogy lelkész lesz belőlem, és csaknem minden vasárnap itt fogom hirdetni Isten igéjét? Szemberöhögtem volna azt, aki ezt mondja nekem. És tessék. Itt vagyunk. Tehetünk róla? Hát... Igen, tehetünk. De mégsem csak a mi tettünk ez, mert olyan kegyelem, amelyet kaptunk. Az Örök Élet előízeként.

És mi itt vagyunk, és mi úrvacsorát veszünk. És igazak lesznek ránk Jézus szavai: "Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete <u>*VAN*</u>, és feltámasztom őt az utolsó napon" (Jn 6,54).

Kedves Testvéreim! Miért ülünk ma itt? Hallottuk az igeszakasz végén: **Azért, mert "új eget és földet várunk, amelyben igazság lakik"** (2Pt 3,13b). Hallottuk az oltár előtti igében is: "Mert én új eget és új földet teremtek. ... Nem hallatszik ott többé sírás és jajkiáltás hangja. ... A farkas a báránnyal együtt legel ... nem árt és nem pusztít szent hegyemen senki. – mondja az ÚR" (Ézs 65,17a.19b.25a.25c). Hallottuk a bevezető zsoltárban is: "Ímé, új eget és földet teremt az Úr, és örvendez benne az Ő népe örökké." Olvashatjuk a Jelenések könyvében is: "Íme, újjáteremtek mindent. Letörlök minden könnyet a szemetekről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak" (Jel 21,4-5).

És mindez mikor lesz? Amikor Jézus befejezi végre az ultipartit odafent? Nem! Ahogyan Pál apostoltól tudjuk a Korinthusiaknak írott második levelében: "Ha valaki a Krisztusban *VAN*, új teremtés *az* – a régi elmúlt, és *íme* új jött létre" (2Kor 5,17). **Kedves Testvéreim! Az új ég és az új föld – itt *VAN* bennünk. És itt is *marad*, ha kitartóan követjük Jézust, mert Jézus megígérte:** "Az én juhaim ... követnek engem. Én örök életet adok nekik, és nem vesznek el *soha*, mert *senki* sem ragadhatja ki őket az én kezemből" (Jn 10,27-28).

Kedves Testvéreim! *Ez* a mi reménységünk. *Ez* a mi jövőnk. Ez a mi – *jelenünk*.
Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Csendesnapi igehirdetések és áhítatok

Jézus követése, csendesnap, Luther Otthon, 2023. április 15.

Nyitó áhítat – Mindjárt követlek, Uram…

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a Jézus követéséről szóló csendesnapunkat indító áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk a Királyok első könyve 19. fejezetének a 19.-től a 22. verseiben a következőképpen: Amikor [Illés próféta] elment onnan, rátalált Elizeusra, Sáfát fiára, aki éppen szántott. Tizenkét pár ökör ment előtte, ő maga a tizenkettediknél volt. Amikor Illés elment mellette, rádobta a palástját. Akkor ő otthagyta az ökröket, Illés után futott, és ezt mondta: Hadd csókoljam meg apámat és anyámat, azután követlek! Ő azt felelte: Menj, de térj vissza; ne feledd, hogy mit tettem veled. Elizeus otthagyta őt, de aztán vette az egyik pár ökröt, levágta, és az ökrök szerszámából rakott tűzön megfőzte a húst, odaadta a népnek, és ettek. Ő pedig elindult, követte Illést, és a szolgálatába állt.

Kedves Testvéreim! Elgondolkodtunk-e már valaha azon, hogy miért nem volt szokás a nagy magyar Alföldön senkit sem megkövezni? – Hát azért, mert napokig kellene a köveket gyűjtögetni ahhoz, hogy egy jóízű megkövezés kivitelezhető legyen… Izráel azonban kősivatag. Ott a *szántás* a sokkal kevésbé kézenfekvő tevékenység – semmint a megkövezés. Elizeus, az ábél-mehóláti Sáfát fia mégis szántott… Nem is akárhogyan szántott: tizenkét pár ökörrel. Csak módos gazda fiának volt tizenegy legénye, akik sorban szántották vele – mint tizenkettedikkel – a nem kicsiny földet. Ábél-Mehólát a Jordán völgyében van, a Genezáreti tótól mintegy 15 km-re délre. A *nagyon kevés* igazán gazdagon termő vidék egyike volt az ókori Izraelben.

Ezt a jólétet, ezt a gazdagságot hagyta ott Elizeus futva és rohanva azért, mert egy jóember arra járt, és rádobta a palástját. Hibbant agyú bolond volt ez az Elizeus? Nem. A héber szövegben a „palást” még sokkal gazdagabb jelentésű szó, mint amit a magyar fordítás visszaadhat. A palást nemcsak fejedelmi öltözet, hanem a dicsőségnek és fenségnek a kifejezése. Nem a hordozója dicsőségéé és fenségévé – hanem Istené. Palástot csak felkent király, vagy próféta hordhat. Illés egyedül jött, király nem lehetett. Nyilvánvaló tehát Elizeus számára, hogy Illés próféta volt. Illés palástjának érintésére később – mind Illésnek, mind pedig a visszaútban az Illés prófétai erejét megkapott Elizeusnak – kettéválik a Jordán vize – ahogyan egykoron a tenger Mózes és népe előtt, és ahogyan a Jordán a honfoglaló Józsué és népe előtt. **Illés és Elizeus korában a vőlegény azzal jegyezte el a menyasszonyát, hogy a köpenyét a leányra dobta. Elizeus számára tehát egyértelmű volt az, hogy egy próféta hívja el őt Isten szolgálatára – aki nem a saját akaratából, hanem Isten rendelését végrehajtva teszi ezt.**

És valóban. Illés éppen a Hóreb hegyről, azaz a mózesi törvények átadásának a Sinai-hegyéről érkezett, ahol „az ÚR ezt mondta [Illésnek]: Gyere ki, és állj a hegyre az ÚR színe elé! És amikor elvonult az ÚR, nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és tördelte a sziklákat az ÚR előtt; – de az ÚR nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; – de az ÚR nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt; – de az ÚR nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott.” (1Kir 19,11-12) Ezzel a szelíd hanggal parancsolta meg az Úr a térítő munkájában megfáradt Illésnek, hogy hívja el utódját, Elizeust.

Hogyan válaszol Elizeus Isten elhívására? Azonnal otthagyja az ökröket, és Illés után fut. A héber eredeti szöveg szerint Elizeus mintegy imádkozó fohászként könyörög Illésnek, hogy csak egy utolsó búcsút vehessen a szüleitől. Mennyire más ez, mint a Lukács szerinti evangélium embere, aki Jézusnak az Isten Fiának a felszólítására: „Kövess engem!" – húzódozva, halogatásként válaszolja: „Követlek, Uram… de előbb engedd meg… hogy búcsút vegyek házam népétől!" (Lk 9,61) Jézust nem lehet fél szívvel követni. Ezért mondja Jézus erre válaszként: „Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára." (Lk 9,62).

Az élet dolgait nem lehet hobbiszinten csinálgatni. Soha nem felejtem el. 12 éves voltam. Édesanyám 75 éves sógorával ketten „ástuk" ki a nyaraló kerítésének az alapozásához az árkot. Én vézna voltam – a sógor meg szívbeteg. Ezért – az akkori „munkánkat" a mai fejemmel „ásogatásnak" sem nagyon nevezném. Megérkeztek a faluból a kerítést lerakó munkások. Látva a girbe-gurba kaparást – kérdik a sógort: „*Hát mi ez, Bandi bá…? Ökkör-huggyozás?*" És itt – kitört a röhögés… Mi meg ott álltunk Bandi bával leforrázva, mint két kopasztott csirke… Akkor tanultam meg egy életre, hogy aki az eke szarvára teszi a kezét, az ne tekintgessen jobbra – meg balra. Hátra meg pláne ne nézzen, mert attól már a Lót felesége is sóbálvánnyá vált… **Fogadjuk meg Pál apostol példáját, aki a Filippibelieknek írja, hogy „egyet teszek: ami mögöttem van – azt elfelejtve, ami pedig előttem van – annak nekifeszülve *futok egyenest a cél felé* – Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért."** (Fil 3,14) Ezt megismétlem, mert fontos: ami mögöttem van – azt elfelejtve, ami pedig előttem van – annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé – Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért.

Elizeus is pontosan ezt tette. Egyenest hazafutott, csókot adott a szüleinek, visszarohant (ahol a visszatérés héber igéje a hitben való megtérés fogalmával azonos), az addigi életét jelképező ökröket levágta, a saját munkaeszközeiből, az ökrök szerszámából, tüzet rakott, hálaadó lakomát tartott a 11 legényével, búcsút vett tőlük, követte Illést, és a szolgálatába állt. A héber szövegben a „szolgálatába állni" ige sokkalta kifejezőbb, mint a magyarban. Olyan, ritkán használt igeformában van, a piélben, amely csak a nagyon elszánt, a nagyon erős cselekvések kifejezésére van fenntartva. Ráadásként – az ezzel a szóval jelölt szolgálat nem ember szolgálata – hanem egyértelműen Isten szolgálata. Illés pontosan úgy vált új kiindulási ponttá Elizeus számára – mint ahogyan Izráel szent hegyén, a Hóreben, Isten vált új kiindulási ponttá – az addigra elkeseredett és megfáradt Illés számára.

Kedves Testvéreim! Vegyük észre, ha Isten ránk dobja a palástját. Akkor ne keressünk kifogásokat – hanem kövessük Urunk akaratát. Ami mögöttünk van: azt elfelejtve – ami pedig előttünk van: annak nekifeszülve – fussunk egyenest a cél felé: Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért. Ámen.

Hallgassuk meg Lackfi János imagondolatait.
Mindjárt követlek Uram…
csak itt ez a mocskos hiúság:
folyton mások figyelmére ácsingózom,
meg kell ezzel birkóznom –
dolgozom rajta veszettül.

Mindjárt követlek, Uram…
alakulnak a dühkitöréseim,
ritkábbak, és kevésbé hevesek,
igyekszem átitatódni belülről a te békéddel,

menni fog, úgy érzem –
már egész sokat haladtam.

Mindjárt követlek, Uram…
egyre kevésbé vagyok kritikus embertársaimmal,
próbálom elfogadni őket,
sokszor idegesítőek,
de mindig eszembe jut, ahogy te
feltörő, önkéntelen szeretettel nézel rájuk
– és elszégyellem magam.

Mindjárt követlek, Uram…
csak még megfékezem a tekintetem,
ne cikázzon összevissza,
ne tekintse darab húsnak,
sem legelőnek a te kedves lányaidat,
ne birtokoljon – hanem áldjon.

Mindjárt követlek, Uram…
csak leszámolok ezzel a nyavalyás
rivalizálással – hej, miért is kellene
nekem ott is kaszálnom,
ahol nem vetettem,
miért is kellene ott is győznöm,
ahol nem csatáztam,
– honnan ez a zabolázhatatlan
szomjúság és mohóság?

Értem én – igen – azt mondod:
hagyjam ott hálómat, bárkámat,
pénzváltó asztalomat –
és egyszerűen csak menjek veled…
Jó – de mi lesz akkor a sebeimmel?
A szégyeneimmel, a lelki leprámmal?
Ha valaki látná a bensőmet,
ahogy vagyok, elborzadna!

Te pont így akarsz áldássá tenni?
Öleljem át csonka-bonkaságaimat?
Nem baj, ha hol evvel – hol avval küszködöm?
Csak maradjak veled:
és akkor fényben fog ázni
minden hibám és gyengeségem…?

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Feltámadt Urunk! Kérjük, hogy ölelj át bennünket minden csonka-bonkaságunkkal! Taníts meg minket a Te útjaidra, hogy járhassunk a Te igazságodban. Vehessük észre, ha ránk dobod a Te palástodat. Add meg, hogy kifogások nélkül követhessük a Te akaratodat. Add meg, hogy ami mögöttünk van, azt elfelejtve – ami pedig előttünk van – annak nekifeszülve futhassunk egyenest a cél felé – az általad a keresztfán kivívott örök élet felé. Ezek szekerekben, amazok lovakban bíznak. Mi pedig az Úrnak, a mi Istenünknek nevéről emlékezünk meg. Ámen.

Záró igehirdetés – Jézusban meglátjuk a nekünk megnyílt eget

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a Jézus követéséről szóló csendesnapunkat bezáró istentiszteletünk igehirdetési alapigéjét – ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium első fejezetének a 43.-tól az 51. verseiben a következőképpen: „Másnap Jézus Galileába akart indulni. Találkozott Fülöppel, és így szólt hozzá: Kövess engem! Fülöp pedig Bétsaidából származott, András és Péter városából. Fülöp találkozott Nátánaéllel, és így szólt hozzá: Megtaláltuk azt, akiről Mózes írt a törvényben, akiről a próféták is írtak: a názáreti Jézust, József fiát. Származhat-e valami jó Názáretből? – kérdezte tőle Nátánaél. Fülöp így válaszolt: Jöjj, és lásd meg! Amikor Jézus látta, hogy Nátánaél közeledik feléje, azt mondta róla: Íme, egy igazi izráelita, akiben nincsen álnokság. Nátánaél megkérdezte tőle: Honnan ismersz engem? Jézus így válaszolt neki: Mielőtt Fülöp idehívott téged, láttam, hogy a fügefa alatt voltál. Nátánaél így szólt hozzá: Mester, te vagy az Isten Fia, te vagy Izráel királya! Jézus így válaszolt neki: Mivel azt mondtam neked, hogy láttalak a fügefa alatt, hiszel? Ennél nagyobb dolgokat fogsz látni. És hozzátette: Bizony, bizony, mondom nektek: meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak, és leszállnak az Emberfiára." Urunk, te folyamatosan hívsz bennünket, hogy kövessünk Téged. Találjon válaszra a te hívásod a mi szívünkben! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Hogyan lesz az ember Jézus tanítványává?** Búcsúzó lakomát készít a munkaeszközeiből – és követi őt? Azonnal otthagyja a hálóit – és követi őt? Azonnal otthagyja a hálóit – és még apját is – és követi őt? **Nátánaél példája mutatja, hogy az elhívás messze nem mindig ilyen egyszerű**. **Látja az ember** a tömeg lelkesedését, látja azt, **hogy mások számára itt valami nyilvánvaló dolog történik** – repesnek az örömtől, mert megtalálták a Messiást – **de kételkedik**. *„Engem győzzön meg, és ne mást!"* Megjelenik ilyenkor bennünk a hitetlen Tamás: *„Amíg nem látom, nem hiszem!"*

„Származhat-e valami jó Názáretből?" (Jn 1,46) – kérdezi Nátánaél. **Miért ilyen szkeptikus, szinte már gúnyos Nátánaél?** Názáret az akkori Galiea egy ismeretlen, kis települése. Galiea annak az északi országrésznek a tartománya volt, ahonnan a zsidó népet már 750 évvel korábban elűzték. Galieát a zsidó hitet nem követő, a rómaiaknak behódoló népek lakták. Egy „magát tisztességes embernek tartó zsidó" – lenézte, és megvetette a galieaiakat. Nátánaél kérdésének azonban nem ez volt az oka. Nátánaél ugyanis szintén galieai volt... Abból a Kánából származott (Jn 21,2), ahol az igeszakaszunk után Jézus (első csodatételeként) a vizet borrá változtatta. (*Egyes források szerint akár Nátánaél lehetett a kánai menyegző vőlegénye.*) **Nátánaél az írások ismerete, a tudása miatt volt kételkedő.** A fügefa alatti hely, ahol Jézus Nátánaélt látta, a zsidó írásmagyarázatokban, a Midrásban, a Tóra tanulmányozásának és a Tóra szövegéből a jó és a rossz tudásának a helye. Nátánaél három módon volt „igazi izráelita". Elsőként az „igazi" jelző az eredeti görögben Nátánaél-nek az isteni igazság, az alétheia szerinti igaz mivoltát jelöli. Másodszor: Nátánaélben nem volt semmi álnokság. (*Pontosan ugyanúgy nem volt álnokság Nátánaélben, ahogyan Izráel 12 törzsének ősatyjában, az elsőszülöttségét álnoksággal ellopott Jákóbban sem maradt már álnokság az Istennel való harca után, amikor Isten a „csaló" jelentéssel bíró Jákób névből átnevezte őt Izráellé, azaz Isten harcosává.*) Végezetül és harmadszor: Nátánaél azért volt „igazi izráelita", mert jól ismerte az írásokat. És Nátánaél *tudta*, hogy *semmilyen prófétai jövendölés* nem várta a Messiást Názáretből.

Kedves Testvéreim! **Ugye, hogy mi is mennyire okosak tudunk lenni? És mekkora nagyképűséget ad nekünk ez a mi „híres tudásunk"?** „*Mi aztán tudjuk, hogy a Messiás*

nem jöhet Názáretből! Mi mindent elolvastunk – és ez nem volt sehol! Ne akarjon minket átverni egy ilyen Fülöp…" **Jézus azonban pontosan annyi hitet vár el tőlünk – mint amennyi hitre *éppen akkor* már képesek vagyunk. És higgyük el, hogy Ő *sokkal jobban tudja*, hogy bennünk mennyi hit van éppen – mint mi saját magunk**. **Isten nem személyválogató** (ApCsel 10,34). **Isten mindenkit meghív a királyi menyegzőre, az ő országába! Kik lesznek a választottak? Ki választja ki őket? *Saját maguk!*** Mindenki a királyi menyegző részese lesz – aki 1.) nem utasítja vissza a részvételt, aki 2.) nem bántalmazza, és nem öli meg a hírnököt, aki a menyegzőről a hírt hozta neki, és aki 3.) vállalja a részvétel kötelezettségeit – így például felveszi a menyegzőn kapott menyegzői ruhát. Azaz: engedi, hogy elkezdjen gazdagodni, teljessé válni az élete – a menyegzői meghívás után. **Jézus egész életünkben, folyamatosan hív bennünket a királyi menyegzőre – Atyja Országába. Jézus hívásának csak az utolsó szívdobbanásunk vet véget**. De ez nem jelentheti azt, hogy halogassuk a válaszunkat Jézus hívására! Mert *senki* sem tudhatja előre, hogy a számára mikor jön el ez az utolsó szívdobbanás…

Mi történik akkor, amikor találkozunk Jézussal? Pontosan az, ami Nátánaéllel. **A nevünkön szólít minket Jézus. Jézus tudja – és mindig is tudta – a mi nevünket! Jézus várta – hogy találkozhasson velünk**. Jézus félretolja a magunkra öltött álarcokat és szerepeket, és olyannak lát minket – amilyenek valójában vagyunk. Jézus ismerte Nátánaélt, és tudta, hogy mi történt vele a fügefa alatt. Jézus ismeri a görbe útjainkat, a sötétben elkövetett, vagy csak dacból vállalt tetteinket is. **De Jézus pontosan így, pontosan olyannak szeret bennünket, *amilyenek vagyunk*. Mert Jézus *saját maga* a bűneink bocsánata**.

Mi történik *még* akkor, amikor találkozunk Jézussal? Pontosan az, ami Nátánaéllel. **Amikor Jézus ránk tekint – *más emberek leszünk***. Máshogyan kezdünk látni. *Látni kezdünk – ott – először* életünkben. Rádöbbenünk arra, hogy kicsoda Jézus. *Hitet kapunk*. És *kimondjuk* – ahogyan Nátánaél is tette – „Mester, te vagy az Isten Fia, te vagy Izráel királya!" (Jn 1,49)

Mi történik *még* akkor velünk, amikor találkozunk Jézussal? Jézus közelsége *határtalan örömöt* ad nekünk. Legszívesebben végigkiáltoznánk az egész várost: *„Heuréka!!! Megtaláltam az Urat! Az Úr feltámadt! Az Úr **valóban** feltámadt!!"* Akkora nagy lesz az öröm bennünk, hogy *muszáj* megosztanunk másokkal is. Az evangélium, a jó hír a *saját, személyes evangéliumunk lesz* – amelyet hirdetnünk *kell*. Nem vitázva, nem veszekedve – hanem az örömünket megmutatva másoknak is. Ahogyan Fülöp tette: „*Jöjj, és lásd meg!*" (Jn 1,46b) A többit – majd Jézus elvégzi. *Mert elvégzi.* És az történik, amiről az Apostolok Cselekedeteiben a pünkösdi csoda után olvashatunk: „*Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.*" (ApCsel 2,47) Tudjátok, pontosan ezt élem meg az elmúlt fél évben az egyetemi gyülekezettel. Kör kör után rajzolódik ki – úgy, mint amikor kő esik a vízbe. És ez a kő nem más, mint a „kő, amelyet az építők megvetettek – az lett a sarokkő – az Úrtól lett ez, és csodálatos a mi szemünkben" (Mt 22,42).

Mi történik *még* akkor velünk, amikor találkozunk Jézussal? Jézus felszabadít minket a *jóra*. Más szemmel kezdjük látni az embertársainkat. Kezdünk rádöbbenni arra, hogy a testvéreink ők – a Krisztuskövetésben. És fontossá válik az örömük és a bánatuk a mi számunkra is. Rádöbbenünk arra, hogy *soha, semmilyen körülmények között nem vagyunk – és nem leszünk egyedül*, mert Isten népe közösségébe tartozunk – amely a Krisztusban és a Szentháromság teljességében él.

Miért kezdett el hinni Nátánaél? Miért vált Jézus követőjévé? Elsőként azért, mert csoda történt vele. Ne gondoljunk itt valami falrengető, természetfeletti dologra. A csodák

döntő többsége nem ilyen… Nátánaél körül szimplán elkezdett megbolondulni minden galieai ismerőse, akivel együtt jöttek el Keresztelő Szent Jánoshoz, a Jordán partjára. Először András és János – majd a rokonaik és barátaik: Péter és Fülöp. Sorra egy ismeretlen názáreti követőivé lettek. Hát itt mindenkinek elment az esze…? Aztán Nátánaél találkozott egy emberrel, aki olyan mély tekintettel nézett rá – mint ahogyan senki még soha. És ez az ember olyan dolgokat kezdett elmondani Nátánaélnek *a saját* életéből – amelyeket Nátánaél nem mondott el senkinek még soha. **De Nátánaél nem ezért hitt. Hanem azért, mert *látása* támadt – és meglátta, hogy az Isten Fia áll előtte.**

Kedves Testvéreim! Figyeljünk a saját életünkre így, ezekkel a szemekkel. Kezdjünk el nagyon észnél lenni akkor, amikor *sorra* meglepő dolgok kezdenek el történni a környezetünkben. Legyen ilyenkor végtelenül éles a benső látásunk, és váljék nagyon érzékennyé a lelkünk. Nem Jézus jár itt?? – Pontosan *a mi* közelünkben?? Nem épp most akar Jézus *nekünk is* valódi látást adni??? Ilyenkor ne foglalkozzunk a saját életünk piszlicsáré hülyeségeivel. Álljunk le a rohanással. Mélyüljünk el. Mert lehet, hogy éppen ott, és éppen akkor – hívtak meg bennünket a királyi menyegzőre. Ne szalasszuk el.

András, János, Péter, Fülöp és Nátánaél – felismerik egymást Jézussal. De **az apostolok élete is mutatja, hogy a felismerés nem a Jézussal bejárt út vége – hanem csak a kezdete!!** Jézus maga ígéri: „Ennél nagyobb dolgokat fogsz látni." (Jn 1,50b) És valóban: úgy, ahogyan Jákób, a későbbi Izráel álmot látott: „Egy lépcső állt a földön, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le" (1Móz 28,12) – mi is felléphetünk Isten létrájára, és azon egyre magasabban, egyre többet láthatunk. Megismerted Jézust, az embert? – Látni fogod majd Jézus dicsőségét. Ismered Isten Bárányát? – Látni fogod majd Isten trónján. Ismered Krisztust, mint Izráel királyát? – Ismerni fogod majd, mint az egész világ Urát. Éld meg azt, amit jelenleg ismersz – és sokkal többet fogsz megismerni majd. Legyél mindaz, ami lehetsz – és sokkal több leszel majd.

Kedves Testvéreim! Milyen létrára, milyen lépcsőre kell nekünk fellépnünk? **Jézus a megtestesülésével és a mennybemenetelével *saját maga* az a lépcső, amelynek a teteje az égig ér.** Jézus összekapcsolja az eget és a földet. Egységbe fogja az isteni világot az emberek világával. Jézusban egy kitáruló ég felé nyílik meg az út, amelyben az Isten tettei és gondolatai a közvetlen tisztaságukban jutnak el a világba, és az emberi törekvések, imák és feszültségek pedig elérik az egek Urát. Jézus az a lépcső, akire mi felléphetünk. Az, hogy ezt megtehetjük, az maga az evangélium, a jó hír. **Jézus nyitotta meg az eget a számunkra a kereszten – hogy *soha többet* ne záródjon be előttünk.** Jézusban járva juthatunk el, juthatunk FEL Isten Teljességéhez. **Jézus adott állandó és akadálytalan közösséget az Atyával nekünk.** A végső idő reménye hatol be Jézusban, az Emberfiában a mi világunkba – az Ő égi hazája – lesz a mi hazánk is.

Jézus a mélyebb – és még annál is mélyebb – tapasztalást ígéri nekünk. Ez a tapasztalás az Isten, a Teljesség, az örök élet ismerete. Mit kell tennünk ehhez a tapasztaláshoz? Követnünk kell Jézust. A lába nyomába lépni – mint a juhok, akik ismerik a pásztor hangját. Mint a vándor – aki Jézus világosságából kap fényt a saját lába elé – és ezért nem jár sötétségben. És ha kitartóak vagyunk a Jézus útján – akkor felnyílik előttünk a Mennyország kárpitja. És bizonyosság lesz a számunkra immár mindaz – ami addig csak reménység volt. Jézusban – megláthatjuk a nekünk megnyílt eget. Személyes bizonyosságként élhetjük meg azt, amit Ézsaiás, Ezékiel, vagy István vértanú, hogy „szent, szent, szent mennyekben az Isten, és szolgálnak neki angyalseregek".

Kedves Testvéreim! **Mit tudok mindezek után kívánni nekünk? Azt, hogy legyünk Jézus követői. Járjunk a nyomában. Legyünk ebben kitartóak! Engedjük, hogy Krisztus hordozzon minket. És legyünk mi is Christophorosok, azaz Krisztus-hordozók. Legyünk Krisztus-hordozók a mindennapi életünkben – és legyünk Krisztus-hordozók a ránk váró úrvacsora által is.** Ámen.

Jézus tanítványsága, csendesnap, Magyarszéki kármelita kolostor, 2023. augusztus 25-27.

Pénteki áhítat – Aki mindvégig, kitart, az üdvözül

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a Jézus tanítványságáról szóló második napunkat indító áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium 10. fejezetének a 22. versében a következőképpen: Aki mindvégig kitart, az üdvözül. – Urunk! Te tudod, hogy milyen nehéz nekünk akár csak el is indulni a Te utadon, nemhogy kitartani azon. Kérjük, segíts minket a hitetlenségeinkben igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Aki mindvégig kitart, az üdvözül… Ugye milyen brutálisan tömör tud lenni Isten igéje? Ez az ige azon nagyon kevés igeszakaszok egyike, ami kétszer is előfordul az evangéliumi leírásokban. Először akkor, amikor Jézus kiküldi a tanítványait, és figyelmezteti őket arra, hogy mi vár rájuk. Másodszor pedig akkor, amikor Jézus a végidőkről szól (a Máté szerinti evangéliumban a 24. fejezetben), és ezt mondja: „Mivel pedig megsokasodik a gonoszság, sokakban meghidegül a szeretet. De aki mindvégig kitart, az üdvözül.” (Mt 24,12-13) Gondolkodjunk el ma reggel ezen a hangsúlyos négy szón: „aki”, „mindvégig”, „kitart” és „üdvözül”.

Tegnap azt gondoltuk át, hogy mit is jelent kinek-kinek a saját esetében az „aki”? Tegyük fel most is ezt a kérdést magunknak: **Hol vagyok én jelenleg?** Mi a legfontosabb része annak a kérdésnek, hogy hol vagyok én jelenleg? Az, hogy **hol az énem középpontja. Saját magam eddigi életében, a saját céljaimban, a saját vágyaimban van az énem középpontja – vagy Jézusban van az énem középpontja?** Nem az a lényeg, hogy pontosan lemérjük, hogy hol is vagyunk. Még kevésbé az a lényeg, hogy számon tartsuk, hogy ma mennyivel előrébb vagy hátrébb vagyunk a Jézushoz jutásban, mint tegnap. (*Esetleg olyan precízen, mint az a kedves, de kissé zavarodott hölgy, aki két éve azzal mutatkozott be nekem itt, Magyarszéken, hogy „Én már közel vagyok az üdvösséghez. Már 1817 misét kifizettem!” – Én meg csak mosolyogtam rá, hogy nem baj… Így is szeretünk téged, testvér.*) Méricskélni nincs azon mit, hogy hol van az énem középpontja. Azt kell megérezni, hogy éppen most mihez *mozdul* az énem középpontja közelebb? **Mi felé tart? Jézus felé? Vagy Jézustól elfelé?** Ez a lényeg. Mert ennek a világnak csak egyetlen igaz viszonyítási pontja van – *és az Jézus*. Nem a közvélemény. Nem a választási győzelem. Nem a család. Nem a baráti kör. Nem a fensőbbség. – Hanem: Jézus. Mert „Jézus Krisztus tegnap, ma, és mindörökké ugyanaz.” (Zsid 13,8). Mert Jézus az alfa és az ómega (Jel 1,8). Mert Jézus a Teljesség.
Azt érezzük meg tehát ezen a csendesnapon, hogy merre mozog tegnap, ma és holnap az az „aki” – ami pontosan én vagyok. Közelebb kerülök Jézushoz, vagy távolabb? Olyan nincs a hitben kedves testvéreim, hogy egyhelyben maradunk. **Ha a hit nem nő – akkor csökken. Ha nem kerülünk közelebb Jézushoz – akkor bizony távolabb leszünk tőle.** Nem kell a Jézus közelségének látványos jeleit várni. Próbáljuk meg megérezni a Jézushoz közelebb vivő, vagy Jézustól minket távolabb sodró dinamikát ezekben a napokban – és őrizzük meg ezt az érzékenységünket a csendesnapok utáni időszakban is.

Döbbenjünk rá arra, hogy akkor, amikor a Jézushoz *közelebb* vivő dinamikát érzünk az életünkben, akkor Szentlélek minket vivő erejét éreztük meg. Hagyatkozz rá a Szentlélek erejére! Hidd el: hatalmas erő ez, a mi világunkban a legnagyobb.

Most már érezzük azt, hogy mi az az „aki". Mit jelent a „mindvégig"? Pontosan azt, amin ma egész nap gondolkodni fogunk. **Hova megyünk, és hogyan megyünk oda?** Azt már tudjuk, hogy hova megyünk, mert ennek a lényege nagyon egyszerű. **Oda megyünk, ahol Jézus van. Arra megyünk, amerre Jézus megy.** A mindvégig már a hogyanra kezd el válaszolni. Nem csak néha-néha megyünk arra, amerre Jézus megy, hanem: *mindvégig*. Nem csak vasárnaponként, az istentiszteleten, vagy ebben a három csendesnapban, hanem: *mindvégig*. **Nem csak addig, ameddig kényelmes, hanem: *mindvégig*.** Ahogyan Pál apostol írja a Rómaiaknak: „dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által." (Róm 5,3-5) Ezt elmondom még egyszer, mert fontos: „dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által."

A „mindvégig" a megpróbáltatások közben is mindvégig marad. Miért? Mert nem hidegült meg bennünk a szeretet, hanem a „szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által". És Isten szeretetének a bizonyossága *el nem fogy*. Simone Weil írta, hogy a testet meg lehet törni, de ameddig a lélek épen marad benne, addig a bántás nem érte el a célját. A lélek épsége pontosan az „Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által", amely a szívünkben lakozik. Gondoljatok majd erre vissza akkor, ha életetek során bármilyen bajba kerültök. Érezzétek majd meg, hogy a „mindvégig" akkor is tart. **Isten szeretete ott lesz veletek a baj mélységeiben is. Sőt. Ott lesz aztán veletek igazán. Krisztussal a mélyponton lehet találkozni. Mert ott van a kereszt.**

Most már érezzük azt, hogy mi az az „aki" és a „mindvégig". **Mi a lényege a „kitart"-nak?** Ha mindvégig *kitartunk* Jézus közelségében, akkor nem csak Jézus után kell mennünk, valahol…, ott…, hátul…, odébb… esetleg le-lemaradva Tőle…, hanem *szorosan* Jézus nyomában kell haladnunk. Pontosan úgy, mint ahogyan egy kisgyermek haza tudott jutni. A történet ott kezdődött, hogy a gyermek átment a magas hegyekben lévő völgy túloldalára a nagyszüleihez vendégségbe. Biztonságos volt a vidék, tudta az utat, és büszke is volt magára, hogy ő már egyedül is odatalál. Igenám, de lett egy hatalmas hóvihar. Hazamenni – már nem tudott. Kisvártatva megérkezett a felmentő sereg a szélesvállú, nagydarab édesapja képében, aki ezt mondta neki: „Gyermekem. Ha szorosan a nyomomban haladsz, és nagyon ügyelsz arra, hogy ne maradj le soha, akkor biztonságban hazajutunk, mert én feltöröm előtted a hófalat. De ha lemaradsz, akkor befúj a hó, és ott fogsz pusztulni. Vállalod-e az utat?"

Kedves Testvéreim! **Jézus is ezt kérdezi tőled és tőlem: Vállalod-e az utat? Ha Jézus minden akadályt eltakarít az útból, de annak az ára, hogy megmaradjunk, az, hogy *soha* nem léphetünk máshová, mint ahová Jézus lépett előttünk, akkor vállaljuk-e az utat? Vállaljuk-e azt, hogy kitartunk?** Vállaljuk-e azt, hogy mindvégig kitartunk? Ez a mai nap kérdése. Ez az *egész életünk legfontosabb* kérdése.

Mert ha vállaljuk, hogy mindvégig kitartunk Jézus mellett – és ezt nemcsak vállaljuk, hanem kitartással meg is valósítjuk (ismét kérdem: miért? Mert a szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által), akkor – üdvözülünk. Ez az utolsó ma reggeli szavunk. Erről

fog szólni a holnapi napunk. Katolikus testvéreink szokása az, hogy felsorolnak ezer dolgot, amit *mind pontosan* be kell tartani, és ha mindez megvolt, akkor ott a jutalom: üdvözülünk. Nagyon izgalmas lenne egy körkérdés arról, hogy: „**Meg tudná nekem fogalmazni azt, hogy mit is jelent az, hogy üdvözülünk?** Mikor is következik ez be? Mi változik akkor? Mivel lesz másabb utána, mint előtte volt?" A szokványos értelmezés erre a halál. Ha előtte mindvégig kitartottunk, akkor utána – üdvözülünk. A jók oldalára állítanak bennünket az Utolsó Ítélet napján. Nem a kénköves tóban, hanem a Mennyei Jeruzsálemben lesz a helyünk. *Itt vágnak közbe az okvetetlenkedők: Muszáj ott is egy nagyvárosban laknom majd? Örökre?? Én falun szeretnék… Mások meg: Miért pont Jeruzsálem? Miért nem Moszkva? – Moszkva??? Hát az aztán tuti nem! Kijev!!! És így tovább...* A valóságban egyszerűbb és közelibb fogalom az üdvözülés ennél. Az ókori írók háromféle mennyet különböztettek meg. Az első a természetes menny, az égbolt. A második a kegyelem mennye, az örök élet, amelyet már itt, e földön élünk. A harmadik pedig a dicsőséges menny, a megváltottak végső tartózkodási helye. Vegyük észre, hogy az utóbbi kettő nem különül el egymástól. **Már e földi életben is teljessé válhat az életünk – a Krisztusban.** Ezt is megismétlem, mert fontos. Már e földi életben is teljessé válhat az életünk – a Krisztusban. Az üdvösségünk forrása Jézus kereszthalála, amely megváltoztathatatlan, visszavonhatatlan és örök. Azaz amikor az „aki" (az énem középpontja) immár megváltoztathatatlanul oda kerül, ahol Jézus van, akkor *már benne vagyok* az üdvösség állapotában, függetlenül attól, hogy hol élek, ideát – vagy már odaát. Tudunk ilyenre példát itt e földön. Ennek a rendnek az alapítója, Ávilai Szent Teréz életének utolsó négy évtizede így telt el. Lehetőség ez a számunkra is. Keressük. Vágyjunk rá. Kérjük. Adja meg nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus, hogy meg is találjuk. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Feltámadt Urunk! Kérjük, hogy ne hidegüljön meg bennünk a szeretet, hanem érezzük meg a Te szeretetedet a nekünk adott Szentlélek által. Urunk! Add meg, hogy kifogások nélkül követhessük a Te akaratodat. Add, hogy kitarthassunk melletted minden jóban és rosszban. Add meg nekünk a közelséged és a Veled megélt örök élet örömét már e földön is. Ámen.

Záró igehirdetés – Hogyan vagyunk kiválasztva? A Krisztusban

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a Jézus tanítványságáról szóló csendesnapunkat záró istentiszteletünk igehirdetési alapigéjét – ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak az Efezusiakhoz írott levele 1. fejezete a 3.-tól a 6. verseiben a következőképpen: „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával a Krisztusban. Mert őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte szeretetben. Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint, hogy magasztaljuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában." Áldunk téged Mennyei Atyánk, hogy gyermekeddé fogadtál bennünket Jézus Krisztus által. Kérjük, hogy erősödhessen meg a te elhívásod a mi szívünkben igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Pénteken azt gondoltuk át, hogy hol vagyunk jelenleg. Tegnap azon gondolkodtunk, hogy hova megyünk, és hogyan megyünk oda? Ma érkeztünk meg – Krisztushoz.** Pál apostol levelének eredeti görög szövegében az első 12 vers egyetlenegy mondatnyi diadalének arról, hogy a Krisztusban *örök életünk van öröktől fogva*. Nem lehet nem észrevenni e szöveget olvasva, hogy Pál apostolt egészen egyszerűen elsodorta a Szentlélek ereje, amikor a számára kedves efezusi gyülekezetnek írt levele első sorait leíratta.

Az efezusi levél bevezetésében a világ teremtése előtti *múlt*, a Krisztusban megélhető *jelen*, és (közvetlenül az igeszakaszunk után) az idők teljességében elérkező *jövő* – egybefonódik. **A múltban történt a kiválasztásunk. A Krisztusban megélhető jelenben történik az örökbefogadásunk. Az idők teljességében elérkező jövőben fog történni az egyesítésünk a Szentháromság befogadó szeretetével.** Erről a három gondolatról szól a mai igehirdetés.

Foglalkozzunk először a múlttal. *„Rendben. De hogyhogy a múltban történt a kiválasztásunk? Ráadásul a világ teremtése előtt?? És hogyan van az, hogy engem kiválaszt valaki? Hát nem én választottam ki Istent?”* -- kérdezhetnénk. Érdemes a helyére tenni az egónkat ilyenkor… Ha Isten nem döntött volna mellettünk, akkor meg sem teremtett volna bennünket… Ha Isten nem döntött volna *megint* mellettünk, akkor nem kaptunk volna egy *mindent* eldöntő esélyt a Krisztusban, hogy mindezt felismerjük. Ahogyan János apostol írja az első levelében: „Azért szeretjük Istent, mert ő előbb szeretett minket.” (1Jn 4,19)

Hogyan lettünk kiválasztva? Ráadásul a világ teremtése előtt? **A Krisztusban** – aki már a világ keletkezése előtt *ott volt* Istennel és a Szentlélekkel. Jézus ugyanis a ***Válasz***. Ahogyan az már előkerült ma, erre lehet megkérdezni azt, hogy: Node mi a kérdés?? ***Mindegy.*** Mindegy, hogy mi a kérdés, Jézus a Válasz. Emlékezzünk: ha Jézus a Teljesség az Atyával és a Szentlélekkel egységben, és ez a Teljesség a létező *minden*, ami sokkalta több még annál is, amit *valaha* elgondolni képesek voltunk, akkor *marad-e* olyan kérdés, amire *nem* Jézus a válasz? Nem marad ilyen kérdés. Jézus ***A*** válasz.

Térjünk rá a jelenre. **A Krisztusban való kiválasztottságunk azt jelenti, hogy már e földi életben is teljessé válhat az életünk – a Krisztusban. Hogyan? Úgy, hogy a Mennyei Atya gyermekeivé fogadott bennünket a Jézus Krisztus által, akinek testvérei lettünk.** Mit jelent ez? Azt, hogy oda megyünk, ahol Jézus van, és arra megyünk, amerre Jézus megy. Nemcsak addig, ameddig kényelmes, hanem: mindvégig. Emlékezzünk a tegnapi nap fő gondolatára: „aki mindvégig kitart, az üdvözül” (Mt 10,22; 24,13).

Az életünkben két alapeset van. Vagy az óemberben vagyunk – vagy a Krisztusban. Nem lehet azt méricskélni, hogy mennyire hol. A lényeg az, hogy *mi felé tart* az életünk középpontja. Jézus felé? Vagy elfelé, az óember felé? **Ha a hit nem nő, akkor csökken. Ha nem kerülünk közelebb Jézushoz – akkor bizony távolabb leszünk tőle. Ugyanakkor a hit nem látványosan nő. Azaz, ha nem tapasztaljuk ennek külső jeleit, attól még ne keseredjünk el.** Gondoljunk a sokat kételkedő, mégis egy-egy gyönyörűséges, a Krisztussal bejárt úton haladó Kalkuttai Szent Teréz, vagy Lisieux-i Kis Szent Teréz példáira.

A Krisztusban való létünk nem feltételhez kötött, hanem öröktől fogva adott. Mert Isten *beléhelyezett minket* a Krisztusba, aki nem teremtetett, hanem öröktől fogva él. Így a mi Krisztusban való létünk sem az időhöz kötött. Mindez kiemel minket a földi nehézségekből és fájdalmakból. „Csak” – fel kell mindezt ismernünk. Úgy ahogyan Pál apostol a Kolosséiakhoz írt levelében írta: „és felöltöztétek az új embert, aki Teremtőjének képmására állandóan megújul, hogy egyre jobban megismerje őt.” (Kol 3,10). Ezen az utunkon bízzunk Jézus szavaiban: „Akit nekem ad az Atya, az mind énhozzám jön, és aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.” (Jn 6,37)

Kezdjünk el gondolkodni a jövőn is. **A keresztény ember jövője nem választható szét a jelenétől, mert megélheti benne már azt is. A Krisztuslét a mennyei világba, az örök életbe emel be minket.** Az evangélikus Útmutató egyik mai igéje a János apostol szerinti evangélium bevezető himnuszának egy erről szóló mondata: „Mi pedig valamennyien az ő

teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre." (Jn 1,16) A „kegyelmet kegyelemre" mutatja meg nekünk azt, hogy Krisztussal együtt minden ajándékát is megkaptuk. Megkaptuk Jézus Teljességét, az Atyában élő létét és a Szentháromság egész szeretetét – érdem nélkül, kegyelemre – ingyen. **A kiválasztottság alázatra tanít. Azért, mert a kiválasztás nem érdemeink miatt történt, hanem éppen ellenkezőleg: bűneink ellenére, Isten szuverén döntése folytán.**

A kiválasztottságunk azonban nem menlevél arra, hogy bűnben éljünk. Éppen ellenkezőleg. Pál arra bíztat bennünket, hogy – legyünk feddhetetlenek. Az eredeti görögben a feddhetetlent jelentő szó töve, a mómosz szennyfoltot jelent. A feddhetetlen tehát szennyfolt nélküli, amómosz. Azaz azzal, hogy felismerjük az Istentől a Krisztusban a kereszten kapott kegyelmet, olyan hófehér, piszoktól mentes, új ruhába öltöztet minket Urunk, mint amilyet Jósua főpap kapott Istentől Zakariás próféta könyvében. Jósua főpapnak a szennyes ruha helyett a hófehér ruhába öltöztetése után Isten ezt mondta: „Hallgass ide, Jósua főpap, társaiddal együtt, akik előtted ülnek! Azt a csodát jelzik ezek a férfiak, hogy én elhozom szolgámat, a Sarjadékot!" (Zak 3,8). A Sarjadék, pedig nem más, mint az értünk meghalt és feltámadt Krisztus.

Hogyan legyünk feddhetetlenek? – A szeretet által. Ahogyan az már előkerült: „Ne hidegüljön meg bennünk a szeretet" (Mt 24,12). „Az az indulat legyen meg bennünk, amely Krisztus Jézusban is megvolt" (Fil 2,5), „mert a szívünkbe áradt Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által" (Róm 5,5). **Az Istentől az örökbefogadással kapott Istengyermekségünk egyben felelősség is. Nem akárhogyan viselkedhet egy Istengyermek.** „Testünk a szentlélek temploma" – ahogyan Pál írta a Korinthusiaknak (1Kor 6,19). A mai igeszakaszban azt kéri Pál tőlünk, hogy legyünk szentek. Van itt azonban egy igen fontos dolog. **A kiválasztás *formál* minket szentté, és nem azért választanak ki minket, mert *előtte* szentekként viselkedtünk.** Ahogy Timóteusnak írja Pál: „Mert ő szabadított meg minket, és ő hívott el szent hívással, nem a mi cselekedeteink alapján, hanem saját végzése és kegyelme szerint, amelyet még az idők kezdete előtt Krisztus Jézusban adott nekünk." (2Tim 1,9)

Mi történik velünk az Istengyermekségben? A Krisztusra figyelő, az ő vezetését követő ember azt tapasztalja, hogy egyre tisztábban és jobban látja, hallja a lényeget abból, ami körülötte zajlik. Hallja és látja a testvéreit, és egyre jobban szereti a körülötte lévő világot. Mert már nem úgy szereti, ahogyan ő szerethetné, hanem úgy, ahogyan Urunk és a Mennyei Atya szereti a teremtés egészét.

Mindez szép lassan, észrevétlenül történik meg bennünk. Úgy, ahogyan öt, hetven év feletti szerzetessel, akik azt látták (nagy szomorúsággal), hogy nincs utánpótlás, és kihal a kolostor. Elmentek egy híres remetéhez. Az csak sajnálkozott: „Hát, ilyen lett a világ… Pedig egyikőtök Isten apostola!" Többet nem is mondott. Hazamennek a szerzetesek. Töprengenek. Melyikük lehet az apostol? Jó és rossz érveket tudnak mondani bármelyikükről. Bármelyikük lehet apostol… Elkezdenek máshogyan viszonyulni egymáshoz. Hátha a másik az apostol? Akik néha a kolostorba mennek, megérzik a tisztelet légkörét. Egyre többen mennek oda. Jelentkezni kezdenek fiatalok, hogy belépnének. A kolostor virágzásnak indul…

Istengyermekként, „titkos apostolként" másként kezdünk el végezni mindent. Ha ugyanazt csináljuk – akkor is másként. Nem büntetéstől rettegve, nem jutalomra számítva, vagy az emberektől kapott dicsőséget hajszolva. Nem pénzért, és nem is kötelességtudatból. Elkezd szorongatni, sodorni bennünket a Krisztus szeretete. Másként kezdünk élni. Másként beszélünk emberekkel, másként hordozzuk a terheiket, másként veszünk részt a közös

ügyekben. Másként nézünk szét a világban, másként nézzünk magunk mögé, a múltunkba és másként nézünk előre.

Bár még nincs szeptember vége, de lassan már elhervad a virág, eliramlik az élet... De ahogyan énekeltük: „**Csak egy nem érhet véget: Az Úr kegyelme megmarad.** Népét nem hagyja cserben." Ugyanilyen erős bíztatást ad a mi Istengyermekségünk útján az evangélikus Útravaló két másik mai igéje: „Mert megáldotta kezed minden munkáját Istened, az ÚR, tudta, hogy itt jársz e nagy pusztában." (5Móz 2,7a) És ha csüggedünk, ha elfogy a hitünk, akkor idézzük eszünkbe, hogy Isten „A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölgő mécsest nem oltja ki" (Ézs 42,3) Ahogyan énekeltük: „Hű szívén rejt el téged. Megment, megóv, megvéd. Új ifjúság lesz részed. Megáld új erővel. Ad vigaszt bőven néked, És bajban nem hagy el."

Magasztaljuk Istent mindezért! Nem muszájból, hanem a Krisztusban élő, túláradó boldogságunkból. Ahogyan Pál írja a Thesszalonikabelieknek: „Mi pedig hálával tartozunk Istennek mindenkor értetek, testvéreim, akiket szeret az Úr, mert kiválasztott titeket Isten kezdettől fogva az üdvösségre, a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által." (2Thessz 2,13) És ahogyan énekeltük az előbb: „Én lelkem, áldva áldjad Szép énekszóval Istened! Zengd, lelkem, énekszóval Az Úr nagy jóvoltát!" Áradjon szét bennünk az öröm és a hálaadás, ahogyan most a Krisztussal való *legbensőbb* közösségre, az úrvacsorára készülünk. **Maradjon meg Urunk Teljessége és öröme bennünk hazafelé – és tovább, egész életünkben. Ámen.**

Családi minták, és Isten vezetése, csendesnap, Luther Otthon, 2023. december 2.

Nyitó áhítat – Isten vezetése megőrzi/felülírja a családi mintáinkat

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a családi mintákról és Isten vezetéséről szóló csendesnapunkat indító áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve 27. fejezetének az 5.-től a 17. verseiben a következőképpen: Rebeka azonban hallgatózott, amikor Izsák a fiával, Ézsauval beszélt. Amint elment Ézsau a mezőre, hogy vadat lőjön, és elhozza, Rebeka ezt mondta fiának, Jákóbnak: Hallottam, hogy apád a bátyáddal, Ézsauval beszélt, és ezt mondta: Hozz nekem vadat, és készíts finom falatokat, hogy egyem, és megáldjalak az ÚR színe előtt, mielőtt meghalok! Most azért, fiam, hallgass a szavamra, amit most megparancsolok neked! Menj el a nyájhoz, és hozz onnan két kecskegidát a javából, hadd készítsek abból apádnak finom falatokat, ahogyan ő szereti! Azután vidd be apádnak, hogy egyék, és téged áldjon meg, mielőtt meghal! De Jákób ezt mondta anyjának, Rebekának: Igen, de Ézsau bátyám szőrös, én pedig simabőrű vagyok. Hátha megtapogat az apám, és akkor azt hiszi, hogy csúfot űzök belőle, és áldás helyett átkot szerzek magamnak. De az anyja ezt mondta neki: Engem sújtson az az átok, fiam! Te csak hallgass a szavamra, eredj, és hozd, amit mondtam! Elment tehát, elhozta a gidákat, és bevitte anyjának. Anyja pedig elkészítette a finom falatokat, ahogyan az apja szerette. Akkor fogta Rebeka nagyobbik fiának, Ézsaunak a legszebb ruháját, amely nála volt otthon, és felöltöztette Jákóbot, a kisebbik fiát – a kecskegidák bőrével pedig beborította a kezét és a sima nyakát. Azután kezébe adta fiának, Jákóbnak a finom falatokat és a kenyeret, amelyet készített.

Kedves Testvéreim! **A nevének jelentése szerint is csaló Jákób pompásan kigondolt trükkök egész sorával ellopja a már megvakult apjuk, Izsák áldását az elsőszülött bátyjától, Ézsautól. Ki ne ismerné ezt a bibliai jelenetet? Ki ne botránkozott volna már meg Jákób tettén?** Parancsolatok egész sorának (az apa tisztelete, lopás, hamis

tanúbizonyság tiltása és a felebarát tulajdonának kívánása) mond ellent mindaz, amit Jákób tett. Ha azonban jobban visszaemlékszünk az előbb hallott szentírási szakaszra, rádöbbenhetünk valamire. Jákób anyja, Rebeka volt az, aki az egész tervet kieszelte. Rebeka volt az, aki egy személyben szakácsként, jelmeztervezőként, dramaturgként és főrendezőként végbevitte a csalást. Jákóbnak csak a parancs végrehajtása jutott, amelyért még az átkot is az anyja vállalta magára.
Az igeszakaszunk előtt megtudhattuk, hogy Ézsau, a vadász, apja fia volt, Jákób, a sátorlakó, az ízletes ételeket elkészítő, pedig anyja kedvence lett. Csak a szülői rivalizálás lenne e történet mögött? A gyökerek messzebbre nyúlnak vissza. Ábrahám, Izsák apja Rebekát távoli rokonaitól, Betuél és Lábán házából hozatta, hogy Izsák felesége legyen. Amikor Ábrahám szolgája el akart indulni Rebekával, hogy feleségnek vigye – Lábán és Rebeka anyja trükkök egész sorával akarta maradásra bírni a szolgát. **Családi minta lett volna a csalafintaság?** Szinte bizonyosan így van, hiszen az áldás ellopása után Jákóbnak menekülnie kell az atyai házból. Meg sem áll Lábán házáig, ahol hét év szolgálatért Lábán nem az egyezség szerinti szép lányát, Ráhelt, hanem csalással a kevésbé szép lányát, Leát adja Jákóbhoz. Jákóbnak újabb hét évet kell szolgálnia azért, hogy Ráhelt is feleségül kapja. Amikor Jákób és a feleségei hazaindulnak, Ráhel ellopja Lábán házi bálványát, ami a család jólétének a jelképe. Lábán és a házanépe utánuk indul, hogy ezt megtorolják. Jákób (nem tudva azt, hogy a házi bálványt a mindennél jobban szeretett felesége, Ráhel lopta el) halált mond a tolvaj fejére. Ráhel azonban havibajt színlelve maga alá rejti a házibálványt. Mivel a tisztulás ideje alatt nőt érinteni tilos, megmenekül. Csalás csalás hátán, trükk, trükk után. A családi minta még a következő generációban is fennmarad. Jákóbnak a Ráheltől született József lesz a kedvenc fia – tíz idősebb fiútestvére helyett. A bátyjai Józsefet eladják rabszolgának Egyiptomba, és öccsük nagy botránkozást okozó, kivételesen szép ruháját egy kecske vérével festik meg, hogy apjuk, Jákób azt higgye, Józsefet a vadállatok marcangolták szét.

Jákóbnak, a csalónak a csal*ó*-di mintája már édesanyja, Rebeka családjából elindult, és az anyja családjából érkező feleségénél és fiainál is folytatódott. A családi minták sorozatai itt élnek a közvetlen környezetünkben – akár a saját családunkban – is. A vietnámi háború veteránjai gyermekeinek hasonlóan magas volt a stressz hormon szintje a vérében, mint az apjuknak – noha a gyermekek soha nem voltak háborúban. Akiknek a nagyszülei (*dédszülei*) az ötvenes években nem léptek be a téeszbe, azoktól az Államvédelmi Hatóság begyűjtő emberei könyörtelenül elvittek minden élelmet – amijük csak volt. Addig kellett enni, amíg az ÁVH nem jött. Utána meg hónapokig könyörtelenül éhezni kellett. Nem csoda, ha egy ilyen tapasztalatokat átélt családban (akár generációkon át) mindent *muszáj* megenni – ami csak van. A családom apai ága a pénzt a garasokig beosztó, dolgos, sváb család. A családom anyai ága minden pénzt azonnal elverő színészfamília. Mit gondoltok, mi volt a szüleim élénk hangú beszélgetéseinek a legfőbb témája? Bingo! A pénz. „Ibikém, te nem vagy normális. Ekkora borravaló! Kétnapi keresetem!" „Gyurka, nem lehetsz ilyen smucig! Tegnap kaptál kéthavi jutalmat. Osszuk meg másokkal!" A családi minták sorozatát egész nap folytathatnám.

Felmenthet-e bennünket egy családi minta az alól, hogy hibáztunk? Elfogadható-e a csalás akkor, ha már az anyám, sőt a nagyanyám is csalt? Nyilván nem. Hallgassuk meg Aranyszájú Szent János, az egyik legnagyobb hatású egyházatya szavait Jákób csalásáról: „Isten … [Rebeka által] akart bennünket tanítani az erény és a szépjelleműség nagy erejére. … Jákób viszont – mivel magamagától is erényes volt – megkaparintja az atyai áldást… Észrevetted, milyen kitűnő az anya terve? Vedd észre Jákób körültekintő magatartását is! Felelete mennyire elárulja jólelkű voltát… Isten nem akarja, hogy lusták és tunyák legyünk, tehát nekünk is hozzá kell, hogy járuljunk valamivel a tetthez…" És így tovább…

Megbolondult ez a János, és hülyeségeket beszél az arany szájával? Nem. Rebekának Ézsau és Jákób ikrei voltak, akik már a méhében is tusakodtak. „Elment [Rebeka] azért, hogy megkérdezze az URat. Az ÚR pedig ezt mondta neki: Két nép van méhedben, két nemzet válik ki belsődből: az egyik nemzet erősebb lesz a másiknál, de a nagyobbik szolgál a kisebbnek." (1Móz 25, 22-23)

Rebeka tehát nem saját maga miatt, hanem Isten rendelése, Isten vezetése miatt folyamodott ahhoz a sok cselhez, amellyel a kisebb fiát, Jákóbot úrrá tette a nagyobb, Ézsau felett. A Rómaiakhoz írt levél így foglalja össze mindezt: „Amikor ugyanis még meg sem születtek gyermekei, és nem tettek semmi jót vagy rosszat, de hogy Istennek az ő kiválasztáson alapuló elhatározása érvényesüljön, nem a cselekedetek alapján, hanem az elhívó akarata szerint, már akkor megmondatott Rebekának, hogy „a nagyobbik fog szolgálni a kisebbiknek" (Róm 9,11-12).

Rebeka és Jákób története megmutatta tehát, hogy Isten vezetése még a rossz családi mintát is jóra tudja használni – és ezért őrizteti meg velünk. A cél vajon szentesíti az eszközt? Elsőként: nem mindegy, hogy kié a cél. A mi célunk, vagy Istené? Az sem mindegy, hogy milyen gyakran érezzük úgy, hogy a Szentlélek törvénytelenségek elkövetésével vezet minket az Ő útján. Egyszer (*kétszer*) előfordulhat ilyen az életünkben. De ha *sorozatban* jönnek ezek a helyzetek, akkor már gondolkodjunk el azon, hogy vajon nem az ördög hamis fényét hisszük-e a Szentlélek vezetésének?

Hogyan lehet eldönteni, hogy egy családi mintát meg kell-e változtatnunk, vagy éppen hogy meg kell őriznünk? Legyen az első iránytűnk a szeretet. Ha az irgalom és a szeretet cselekedeteit végezzük, akkor alapvetően jó úton járunk – akár megőriznek ezek egy családi mintánkat, akár a felülírására sarkallnak bennünket. Függ a minták megtartása a környezetünktől is. Mennyire bántja az általunk hordozott minta a hozzánk legközelebb állókat? Kérjünk bátorságot elhagyni a mintát, ha kell. Kérjünk látást és figyelmet az olyan cselekvések iránt, amelyek az elhagyni kívánt családi minta helyére léphetnek. Kérjünk segítő társat, segítő társakat és segítő közösséget, amelyek megkönnyítik a változást a számunkra. Végezetül: kérjük el Urunk erejét ahhoz, hogy változtassunk családi mintát, ha változtatni kell – és szilárdan megőrizhessünk családi mintát, ha őrizni kell. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Kérjük, hogy ölelj át bennünket minden csonka-bonkaságunkkal! Taníts meg minket a Te útjaidra, hogy járhassunk a Te igazságodban. Kérjük, adj bátorságot, hogy elhagyhassunk egy családi mintát, ha az bánt minket – vagy másokat. Kérjük, adj bölcsességet és erőt, hogy változtassunk a családi mintán – ha változtatni kell, és szilárdan őrizhessük a családi mintát – ha őrizni kell. Kérjük adj segítő társat, segítő társakat, segítő közösséget a változáshoz is – és a megőrzéshez is. Ezek szekerekben, amazok lovakban bíznak. Mi pedig az Úrnak, a mi Istenünknek nevéről emlékezünk meg. Ámen.

Záró áhítat – A Bárány vezet minket az öröm felé

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg az Isten vezetéséről szóló csendesnapunkat záró áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk a Jelenések könyve 7. fejezetének a 9.-től a 17. verseiben a következőképpen: „Ezek után láttam: íme, nagy sokaság volt ott, minden nemzetből és törzsből, népből és nyelvből, amelyet megszámlálni senki sem tudott; a trón előtt és a Bárány előtt álltak fehér ruhába öltözve, kezükben pedig pálmaágak, és hatalmas hangon kiáltották: Az üdvösség a mi Istenünké, aki a trónon ül, és a Bárányé! – Az angyalok mind ott

álltak a trón, a vének és a négy élőlény körül, arcra borultak a trón előtt, és imádták Istent ekképpen: Ámen! Az áldás, a dicsőség és a bölcsesség, a hálaadás és a tisztesség, a hatalom és az erő a mi Istenünké örökkön-örökké! Ámen! – Ekkor megszólalt az egyik vén, és megkérdezte tőlem: Kik ezek a fehér ruhába öltözöttek, és honnan jöttek? Ezt mondtam neki: Uram, te tudod. Ő így válaszolt: Ezek azok, akik a nagy nyomorúságból jöttek, és megmosták ruhájukat, és megfehérítették a Bárány vérében. Ezért vannak az Isten trónja előtt, és szolgálnak neki éjjel és nappal az ő templomában, és a trónon ülő velük lakik. Nem éheznek és nem szomjaznak többé, sem a nap heve, sem más hőség nem bántja őket, mert a Bárány, aki középen a trónnál van, legelteti őket, elvezeti őket az élet vizének forrásaihoz, és Isten letöröl szemükről minden könnyet."

Kedves Testvéreim! Jézus Urunk a Máté szerinti evangélium végén ezt ígérte nekünk: "én veletek vagyok *minden napon* a világ végezetéig" (Mt 28,20b). A Jelenések könyve megmutatja nekünk a történet végét. **Hova megyünk, amikor Jézus után megyünk? Hova vezet bennünket Isten?** Ezekre a kérdéseinkre fogunk majd választ kapni az igehirdetésnek az igeszakaszt kibontó második részében. De vannak még előtte is kérdéseink. **Hogyan jutunk el idáig? Hogyan tudjuk letenni a sorsunkat Isten kezébe? Honnan tudjuk, hogy a döntéseink Isten szemében helyes döntések-e? Hogyan vezet bennünket a Bárány?**

A válaszokon való gondolkodás segítésére hadd mondjak el egy történetet. Jean Paul Sartre egyik leghíresebb, „A fal" című novellájában a köztársaságpárti spanyol partizánt elfogják a fasiszták. Ha megmondja, hogy hol rejtőznek a társai (*köztük az unokatestvére*), akkor a társait kivégzik – de őt szabadon engedik. Ha nem mondja meg, hogy hol vannak a társai – akkor kínozni kezdik. Ha a partizán félrevezeti a fasisztákat – akkor kivégzik.
A partizán tudja, hogy nem fogja bírni a kínzásokat, ezért úgy dönt, hogy téves búvóhelyet ad meg: a kiszáradt bányatavat. Közben azonban a többi partizán úgy gondolja, hogy a társuk a kínzások miatt el fogja mondani a búvóhelyüket, ezért új búvóhelyre mennek: a kiszáradt bányatóba. Megtalálják – és megölik őket. A partizánt szabadon engedik. – A partizán a halált választotta, hogy ne kelljen árulóként élnie. Az életet kapta helyette. Mi ebből a történetből a tanulság? Nem az, hogy legyünk partizánok. Az sem, hogy ne legyünk árulók. Amikor a heidelbergi teológusokat megkérdezték, hogy a fasiszták ellen küzdő mártíroknak (például Dietrich Bonhoeffernek) vagy a túlélőknek volt-e igazuk, azt a választ kapták, hogy mindig kell lennie mártíroknak is – és túlélőknek is.

A tanulság a partizán történetéből az, hogy *ne gondoljuk azt*, hogy a mi életünk, vagy halálunk a *mi saját kezünkben* van. A mi életünk és a mi halálunk *Isten kezében van*. Életünk igazán fontos döntései nem olyan bonyolultak, mint ahogyan azt mi emberi aggyal túlkombináljuk. Ha Isten *nagyon* akar velünk valamit tenni – akkor az egészen világos szokott lenni a mi életünkben. Ha pedig nem történik meg Isten akarata – mert mi kézzel-lábbal ellenálltunk (és Isten tiszteli a mi szabadságunkat) – akkor, higgyük el, hogy Istennek *van elég ideje*, és *van elég kreativitása*, hogy tökéletesen ugyanazt egy teljesen más úton, és teljesen más időben – megvalósítsa a mi életünkben. Akkor, amikor már érettek leszünk rá. És legyünk biztosak abban is, hogy az addig tartó úton gondviselő atyaként *fel fog készíteni* minket erre. Istentől mindig csak annyi terhet kapunk, amennyit el tudunk viselni. Mindez persze nem jelentheti azt, hogy ne kérjük el, és ne várjuk alázatos, tiszta, nyitott szívvel a Bárány hívó szavát. Hogyan tudjuk megélni az alázatot önmagunk feladása, a gonosz előtt való megalázkodás nélkül? Erről fog szólni az adventi igehirdetés sorozat. Várlak rá benneteket, először holnap este hatkor (a vidékről érkezetteket pedig a YouTube-on).

Hova fogunk megérkezni a földi utunk után? Egy pálmaágas nagy sokaságba, akik fehérre mosták a Bárány vérében a ruhájukat (Jel 7,9.14). Kijöhettünk a sötétségből (Ézs 49,9) és a skarlátpiros vétkeinket lemoshattuk (Ézs 1,18). Mosnunk nekünk kellett, de csak azért tudtuk megtenni, mert a kereszten a Bárány megváltott minket. Az eredeti görögben a fehér ruhába öltözöttség egyszerre befejezett múlt, azaz végérvényes, megváltoztathatatlan állapot, de ugyanakkor folyamatos és állandó. **A megváltottságunk nem múlt és nem jövő, hanem *jelen*. Tőlünk *el-ve-he-tet-len, állandó* jelen**.

Hadd mondjam el itt nektek az erre a csendesnapra való készülésem egyik nagyon szép pillanatát. Nem hittem a szememnek, amikor Takács Gyula igemagyarázatában Krisztus a győztes Bárány állandóan Bárányka-ként volt említve. A Pázmány Péter Egyetem teológiai magántanára viccelődik Urunk nevén? Nem. **Isten Báránya** végig, mindenhol kicsinyítő képzővel szerepel a görögben. **Tényleg Bárányka**. Alázatos, látszólag gyenge állat. Az emberek között, az emberek szemében az utolsó. De ugyanez a Bárányka áldozatra készített állatként – az ószövetségi rend szerint is kiválasztott, hibátlan és végtelenül erős. Így lesz a Báránykából minket vezető Pásztor, a Világ Ura, a Királyok Királya, Pantokrator. Nem akkor vagyunk tehát erősek, amikor erősnek látszunk. Akkor vagyunk erősek, amikor alázatosak vagyunk. És áldozatot hozunk – másokért. Ingyen.

A megdicsőült, a győzelmi pálmaágakkal integető, a hófehér ruhás sokaság elsőként azt kiáltja, hogy az üdvösség (azaz a szótéria, a megváltás) **Istené és a Bárányé** (Jel 7,10). **Ez után a teljesség száma szerinti, hét teljességmondást sorol fel, amelyeknek *pontosan* a közepén a hálaadás, az eucharisztia áll** (Jel 7,12). Már itt, e földön is meg lehet élni a teljesség teljességét – az úrvacsorában. Szeretettel várok rá mindenkit holnap, és az adventi vasárnapokon végig.

Mi történik velünk az utunk végén? Integetni fogunk fehér ruhában, pálmaágakkal és hozsannázunk? Csak ennyi? Már ennyi is a boldog és győztes béke lenne, de **a gyönyörűségek gyönyörűségének a leírása az igeszakasz végére marad**. Nem éhezünk, és nem szomjazunk többé, mert abból az élet vízéből iszunk, amelyet Jézus ad nekünk, és amely az örök életre buzgó víz forrásává válik bennünk (Jn 4,14). Minden hiányunkat, minden vágyakozásunkat betölti Isten jelenléte. Ott vagyunk Isten mellett, szolgálunk neki (*ennek az eredeti görög szava a liturgia*) és Isten *ott fog lakni* velünk. A jelen idő és a jövő idő itt megint egybemosódik. **A várva várt jövő *itt van*, jelen időként a mi életünkben, *már most is***. A tökéletesség ismét csak hét ismertető jelének a vége a *tökéletes öröm*. Isten elvesz tőlünk *minden* könnyet. Azaz: *véget ér a halál hatalma is*.

Az ÚR az én pásztorom, nem szűkölködöm. Füves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az ő nevéért. Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vessződ és botod megvigasztal engem. Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára. Megkened fejemet olajjal, csordultig van poharam. Bizony, jóságod és szereteted kísér életem minden napján, és az ÚR házában lakom egész életemben. (Zsolt 23) Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Isten Báránya! Kérjük, hogy ölelj át bennünket minden csonka-bonkaságunkkal! Taníts meg minket a Te útjaidra, hogy járhassunk a Te igazságodban. Tehessük le a te kezedbe a mi tipródásainkat. Add meg, hogy lássuk és kövessük a Te akaratodat. Láthassuk, hogy nem akkor vagyunk erősek, amikor erősnek látszunk. Akkor vagyunk erősek, amikor alázatosak vagyunk. És áldozatot hozunk – másokért.

Ingyen. Úton a várva várt jövő felé. Benne élve már most is a várva várt jövőben, amikor Isten letöröl a szemünkről minden könnyet. Ámen.

Emberi kapcsolataink és istenkapcsolatunk, csendesnap, Luther Otthon, 2024. február 3.

Nyitó áhítat – Mások szeretete – magunk szeretete

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg az emberi kapcsolatainkról és Istenkapcsolatunkról szóló csendesnapunkat indító áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk a Márk szerinti evangélium 12. fejezetének a 28. és a 31. verseiben a következőképpen: Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül? Jézus így válaszolt: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!"

Kedves Testvéreim! **Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül?** – kérdezte egy írástudó Jézustól. Jézus korában az írástudók az ország legműveltebbjei voltak. Hát hülye volt ez az írástudó, hogy választani akart tíz parancsolatból? Vagy ha már annyira választani akart, akkor nem tudott? – Ennél valamivel bonyolultabb volt a helyzet. Jézus korára a zsidó írásmagyarázók már 365 negatív parancsolatot tartottak nyilván (azaz az év minden napjára jutott egy) és ehhez még 248 pozitív parancsolat járult (azaz az akkori felfogás szerint a test 248 része mindegyikére jutott egy… *Ugye milyen könnyű volt az anatómia vizsga ebben az áldott korban?*). Jézus korában két nagy rabbi-iskola vitázott egymással, az egyiket Sammáj rabbi, a másikat Hillél rabbi vezette. Amikor Sammáj rabbit megkérdezték, hogy melyik a legfőbb parancsolat, elkergette a kérdezőt, mint Istentagadót. Amikor Hillél rabbit megkérdezték ugyanerről, a Jézus Hegyi Beszédéből is ismert „aranyszabályt" mondta el, csak éppen nem pozitív formában (amit szeretnél, hogy az emberek tegyenek veled, te is azt tedd velük), hanem negatív formában: amit nem szeretnél, hogy az emberek tegyenek veled, te se tedd azt velük. Azaz, a „Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül?" – kérdése igen aktuális kérdés volt Jézus korában.

Jézus válasza, a „Szeresd felebarátodat, mint magadat!", egy idézet Mózes harmadik könyvéből. A Tórának ez a része (3Móz 19,15-18) a VIII. parancsolatot értelmezi, azaz a „Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!" parancsát. Az értelmezés első fele még ott marad a jog területén, és azt írja elő, hogy ne kövess el jogtalanságot, ne légy részrehajló, és ítélj igazságosan. Az értelmezés második fele azonban mindezt kiterjeszti, és azt is kéri, hogy ne gyűlöld szívedben az embertársadat, és ne légy sem bosszúálló, sem haragtartó. Ez a rész zárul a „Szeresd felebarátodat, mint magadat!" összefoglaló parancsával.

Ahhoz, hogy megértsük az igeszakaszt, két „aprócska" kérdésünk maradt már csak ezek után hátra: „Mi a szeretet?" és „Ki a felebarát?" Az első kérdésünkre Pál apostol válaszol a Rómaiakhoz írott levelében: Senkinek ne tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki a másikat szereti – az betöltötte a törvényt. Mert ez a parancsolat „ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd a másét" és bármi más parancsolat ebben az igében foglalható össze: Szeresd felebarátodat, mint magadat!" (Róm 13,8-9). Pál apostol tehát világosan látja, hogy a másik iránt érzett szeretet meggátolja bennünk mindazt a 365 parancsot, amit tennünk nem szabad, és kiteljesíti bennünk mindazt a 248 parancsot, amit tennünk kell. Ráadásul: **amiben szeretem magamat, abból mintát kapok arra, hogy hogyan szeressem a másikat – amiben pedig nem szeretem magamat, abból mintát kapok a másik szeretetéből, hogy hogyan szeressem saját magamat is jobban**. Így működik egy krisztusi szeretetközösség.

Ez idáig szép. De ki az a „másik”? Ki a felebarát? Mi, emberek olyan kiválóan meg tudjuk húzni a határokat. A család még felebarát. De a nővérem nem – mert azt utálom. A szomszéd még felebarát. De a bal szomszéd már nem – mert azt utálom. A „Ki a felebarát?” kérdésére való válasz keresésében szerencsénk van. Ugyanez a kérdés és válasz előfordul ugyanis a Lukács szerinti evangéliumban is, ahol az írástudó kötekedik Jézussal. **A kötekedő írástudó megkérdezi Jézustól: „De ki a felebarátom?” Erre Jézus az irgalmas samaritánus történetével válaszol** (Lk 10,25-37). Emlékezhetünk a történetre: Jeruzsálemből az évi egyheti szolgálata végeztével hazamegy Jerikóba elsőként egy pap – majd egy kántor. Meglátnak az út mellett egy félholtra vert jeruzsálemit – de mindketten kikerülik. Utánuk egy samaritánus jön. A samaritánusok gyűlölték a zsidókat, és fordítva: a zsidók is gyűlölték őket. A samaritánus lesz az, aki félholt zsidónak elsősegélyt ad, bekötözi, fogadóba viszi, és pénzt hagy ott kb. egy hónapnyi gyógyítására.

Most értünk el a lényeghez. A kérdés tehát nem az, hogy ki nekem a felebarátom, hanem az, hogy kinek bizonyulok én a felebarátjának? Jézus a Hegyi Beszédben azt kéri tőlünk, hogy „**szeressük ellenségeinket, és imádkozzunk azokért, akik üldöznek minket**” (Mt 5,44). Miért legyen az ellenségünk is a felebarátunk? Jézus a Hegyi Beszédben a Mennyei Atya példaadásával válaszol: „Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!” (Mt 6,36) Nagyon erős utalás ugyanerre az, hogy az igeszakaszunk eredeti görög szövegében a felebarátunk iránt mutatott szeretetünk nem az emberi szeretet, hanem az isteni szeretet, azaz az agapé. Miért fontos ez? A Máté szerinti evangéliumban Jézus az Utolsó Ítélet példáját hozza elénk: „mert valahányszor megtettétek ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, *velem* tettétek meg” (Mt 25,40). János apostol így fogalmaz az első levelében: „Abból ismerjük a szeretetet, hogy [Jézus] az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért” (1Jn 3,16). Az életünket adjuk – azaz például időt, elsősegélyt, kötözést, fogadóba vivést, és gyógyulásra pénzt.

A felebarátunkat nem mi választjuk meg. Nekünk kell az ő felebarátjává válnunk! A szeretet cselekedetei szüntetik meg a falat közöttünk. Ezért ne bánjuk azt sem, ha valaha minket hagynak ott majd a Jeruzsálemből Jerikóba vezető út mentén. Mert akkor mi leszünk az esély arra, hogy valaki a felebarátunkká váljon. *Minden* elesettségünk növelheti a világban az esélyt az irgalmasság és a szeretet cselekedeteinek a megmutatkozására. **A szeretet minden emberi tárgyán *Krisztus ragyog keresztül. Őt látod ekkor. Ő lát benned meg másokat ekkor. Kérjük el ezt látást Urunktól!* Ámen.**

Imádkozzunk. Urunk! Kérjük, add meg nekünk, hogy a Te szerető szemeddel láthassuk embertársainkat. Kérjük, hogy vehessük észre másokban a Te gyönyörűséges ragyogásodat. Kérjük, adj nekünk nyitott szívet, hogy szerethessük és a szeretet cselekedeteivel vehessük körül embertársainkat – és saját magunkat is. Az ÚR minden ösvénye szeretet és hűség azoknak, akik megtartják szövetségét és intelmeit. Ámen.

Záró áhítat – Nem vagy messze Isten országától

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg az emberi kapcsolatainkról és az Istenkapcsolatunkról szóló csendesnapunk második áhítatának igéjét, ahogyan megírva találjuk a Márk szerinti evangélium 12. fejezetének a 28.-tól a 31. verseiben a következőképpen: „Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül? Jézus így válaszolt: A legfőbb ez: „Halld meg, Izráel: Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr!” és: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből!” A második ez: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” Nincsen más, ezeknél nagyobb parancsolat.”

Kedves Testvéreim! Be kell, hogy valljam nektek, hogy délelőtt – csaltam. Lehet, hogy néhányan már rájöttetek erre korábban is… Amikor a délelőtti áhítat igéjét felolvastam, kivettem belőle az igeszakasz közepét. **Az egészen idáig átbeszélgetett „Szeresd felebarátodat, mint magadat" nem a legfőbb parancs. Ez a parancs csak a második legfontosabb.** A legfontosabb parancs a „sömá", azaz a zsidó nép legfontosabb imája (5Móz 6,4-5), amelyet minden reggel és minden este elmond, amelyet a csuklójára szíjazva visel, és amelyet a háza kapujára kiszegez. „Halld meg Izráel! Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr! Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből!"

Miért nem a felebarátunk szeretete a legfontosabb? Miért fontosabb ennél Isten szeretete? Van erre egy olcsó válasz. Emlékezhetünk a délelőtti áhítatból Pál apostol szavaira (Róm 13,8-9), hogy a felebarát szeretetéből következik a Tízparancsolat második táblája, azaz az utolsó hat parancsolat. No, igen ám! De nem következik a Tízparancsolat első táblája, azaz: az első négy, Istennel kapcsolatos parancsolat. Az olcsó válasz tehát az, hogy az első tábla előbb van, mint a második. De miért van előbb az első tábla, mint a második? Még mindig olcsó válasz az, hogy azért, mert Isten előrébb való, mint az ember. (Mindezek a válaszok persze mérhetetlenül igazak. Hiszen hogyan is lehetne előrébbvaló a rész az Egésznél? A semmi a Mindennél? A bűnös a bűntelennél? A teremtés tárgya a Teremtőnél? …) Mindezeknél azonban sokkal fontosabb válasz az, hogy az **Isten szeretete *azért* előrébb való a felebarát szereteténél, mert az Isten szeretetéből a felebarát szeretete *már következik*.**

„*Hát Péter – itt baj van… Ez egészen egyszerűen nem igaz! Én szeretem Istent, de gyűlölöm a nővéremet és gyűlölöm a bal oldali szomszédomat is. Akkor most hogyan van ez?*" **Isten valódi szeretete nem akármilyen szeretet**. **Isten szeretete csak akkor valódi, ha a teljes szívünkből, teljes lelkünkből, teljes elménkből és tejes erőnkből történik.** A Tóra azt kéri, hogy ez a vágy, ez a törekvés maradjon a szívünkben, ismételgessük ezt a fiaink előtt, és beszéljünk erről, akár a házunkban vagyunk, akár úton járunk, akár lefekszünk, akár felkelünk. (5Móz 6,6-7). Isten szeretete tehát csak akkor valódi, ha életünk minden fontos pillanatában ennek a vágya, ennek a gyakorlása tölt be bennünket. **Így értve Isten szeretetét, már nyilvánvaló, hogy egy ekkora szeretetből a felebarát szeretete már – *következik*.**

„*Hát Péter – itt még mindig baj van… Így nem lehet szeretni Istent! Számomra képtelenség erről gondolkodnom éjjel-nappal. Az élet nem állhat itt meg!*" **Isten szeretete *nem a feladatunk*. *Nem a kötelezettségünk*. Isten szeretetét *kegyelmi ajándékként Tőle magától kapjuk meg*.** Ahogyan János apostol írta az első levelében: „Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket." (1Jn 4,19) Ezt elismétlem újra, mert fontos: Mi azért szeretünk, mert *ő előbb* szeretett minket. János ezt ezzel egészíti ki: „aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg Istent, mert *Isten a szeretet*" (1Jn 4,8). És itt hadd tegyem hozzá, hogy Isten megismerése sem a feladatunk. Nem a kötelezettségünk. Isten megismerését Jézustól kapjuk kegyelmi ajándékként.

Isten szeretete ki-fogy-ha-tat-lan. Ezt a kifogyhatatlan szeretetet kapjuk meg tőle kegyelmi ajándékként – ha hajlandóak vagyunk belőle befogadni akármennyit is. Isten szeretete éppen azért, mert kifogyhatatlan, képes mindent beborítani, mindent betakarni, mindent elfedezni, mindent átölelni, mindent a védelmébe venni, mindent széppé tenni, mindent megszentelni. Az Istentől kapott szeretet a legnagyobb erő. Az élet útja. A testté lett ige, Jézus maga.

Így értve Isten szeretetét, már nyilvánvaló, hogy a Tőle kapott végtelen mennyiségű szeretetből a felebarát szeretete – *már következik*. Hallgassuk meg újra János apostolt erről: „Ha valaki azt mondja: Szeretem Istent, a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét – akit lát — nem szeretheti Istent – akit nem lát." (1Jn 4,20). Egy másik János, Aranyszájú Szent János szerint az embertársunkban a *benne megjelenő Istent* szeretjük. Emlékezzünk vissza a délelőtti áhítat utolsó mondataira: „A szeretet minden emberi tárgyán Krisztus ragyog keresztül. Őt látod ekkor. Ő lát benned meg másokat ekkor."

A felolvasott igeszakaszunk után az írástudó helyesli Jézus válaszát (ez egy kivételes példa arra, amikor a zsidó hivatalosság bármely szereplője Jézussal egyetért). Jézus megörül ennek, és azt mondja az írástudónak: „Nem vagy messze Isten országától." (Mk 12,34b)

Kedves Testvéreim! Jó hírem van! Nem vagyunk messze Isten Országától! Jézus Urunk ezt kérte a Mennyei Atyától a tanítványaitól elbúcsúzó, főpapi imádságában: „Atyám, akiket nekem adtál, *akarom*, hogy ahol én vagyok, azok is *én-velem legyenek*" (Jn 17,24). **Isten Országa *itt* és *most*, *neked* és *neked* – és nekem is elérhető. Hogyan? Ha ott vagyunk, ahol Jézus van. Jézus pedig *bennünk van*.** Fogadjuk tehát el kegyelmi ajándékként Isten feltétlen szeretetét – és szeressük Őt és embertársainkat teljes szívünkből, teljes lelkünkből, teljes elménkből és teljes erőnkből – mert Ő *előbb* szeretett minket. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Krisztusunk! Kérjük, hogy mutasd meg nekünk a Te kifogyhatatlan szeretetedet. Add meg nekünk, hogy szerethessünk Téged teljes szívünkből, teljes lelkünkből, teljes elménkből és teljes erőnkből – és ez támasszon bennünk szeretetet embertársaink iránt is. – Mennyei Atyánk, hallgass meg minket, amikor most felállunk, és egymás kezét megfogva a Fiadtól tanult imádsággal fordulunk Hozzád: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Út találásunk, csendesnap, magyarszéki kármelita kolostor, 2024. augusztus 30. - szeptember 1.

Áhítat, 2024. augusztus 31 – Az én erőm erőtlenség által ér célhoz

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg az út-találásunkról szóló csendesnapjaink áhítatának igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostol a Korinthusiakhoz írott második levele 12. fejezetének a 7.-től a 9. verseiben a következőképpen: „Hogy el ne bizakodjam, tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. De ő ezt mondta nekem: Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz." – Urunk! Te tudod, hogy mennyi minden erőtlenségünk van nekünk. Kérjük, igéd erejével mutasd meg nekünk, hogy Te kegyelmed mindenre elég! Ámen.

Kedves Testvéreim! Tegnap elsőként azt gondoltuk át, hogy hol is vagyunk? (*Hát hol lennénk? Riadhat itt fel valaki… Hát Magyarszéken vagyunk…*) – Hol is vagyunk éppen *a mi életünkben* most? Mi a legfontosabb kérdés a mi számunkra – most? Hivatás-találás? Pár-találás? Út-keresés? Isten-keresés? Vagy valami egészen más? Tegyük fel most is ezt a kérdést magunknak: **Hol vagyok én jelenleg?** Mi a legfontosabb része ennek a kérdésnek? Az, hogy **hol van az énem középpontja. *Saját magam* eddigi életében, a saját céljaimban,**

a saját vágyaimban van az énem középpontja – vagy *Jézusban* van az énem középpontja? *Na szép, Péter… Itt gondolkodtunk az első imapárral órákat azon, hogy hol is vagyunk, hogy mi a legfontosabb kérdés a mi életünkben most, és erre ezt az egészet, a mi keserves munkánk, gondolkodásunk és imádságunk gyümölcsét lesöpröd az asztalról azzal, hogy nem is az volt a legfontosabb kérdés…* **Hogyan, miért függ össze a Jézusközpontú élet *minden más* kérdéssel?**

Biztos szembesültünk azzal, amikor belegondoltunk a számunkra éppen most legfontosabb kérdésbe, hogy sok ilyen kérdés nem is annyira a mi kérdésünk, hanem örökség. A szüleink nem tudtak valamit megvalósítani a saját életükben – és minden kimondatlan (vagy kimondott…) szavukkal arra sarkalltak bennünket, hogy azt tegyük mi meg. Akár úgy is (paradox módon), hogy eltiltottak attól minket. Csak attól, semmi mástól. Hát persze, hogy ez lett a kívánatos gyümölcs! Magamról is beszélek ilyenkor. Nagyrészt ezért lettem tudós. Mert apámat az ötvenes években az általa tartott műegyetemi bibliakörök miatt eltiltották a tudományos pályától.

Sok olyan fontos kérdés, amely megjelenik a mi életünkben, ugyan örökségnek nem örökség, de elvárás. A környezetünk elvárása tőlünk… – Sok olyan kérdés, amely fontos volt a számunkra nemrég (*vagy éppen most a legfontosabb*) elképesztően részletesen jelenik meg előttünk. Miért is ne jelenne meg így? Már hónapok óta ezen gondolkodunk. Hogy hol találjuk meg az igazit? Hogy találjuk meg? Milyen legyen? Szőke? Barna? Vagy állásként: jól fizető? Vagy inkább kedves? Kiteljesedést adó? Vagy egyszerre mind? Hol szőke, hol barna? Ahogyan épp jól esik? Ha egy tükröt tartunk magunk elé, hihetetlenül precízen kimunkáltak tudnak lenni a mi elvárásaink magunkkal szemben. Ahhoz, hogy ibolyakék legyen a diplomám, még három darab négyesem lehet a maradék három évben… És így tovább…

Vegyük észre, hogy ez az elvárás-tömeg, ez a feladat-dömping mennyire megnyomoríthat bennünket. Ha nem lesz kész ekkorra ezminden, akkor… **Kedves Testvéreim! *Minek* kell itt készen lenni? Egyedül a *mi szívünknek* arra, hogy *befogadja* Jézust**. És arra, hogy *reménységgel* fogadja be Jézust, bízva abban, hogy *minden*, aminek *tényleg* a helyén kell lennie, a helyére is kerül. – Mikor? – Ha a *legfontosabb*, aminek a helyére kellett kerülnie – Jézusnak a mi szívünk közepébe – már a helyére került. ***Fordítva nem megy!*** **Nem lehet halogatni az életünk fő helyének az átadását Jézusnak azzal, hogy – de előbb még családom lesz…, de még előbb állásom lesz…, egzisztenciám lesz… – és aztán…, Uram, aztán… majd… ráérek foglalkozni Veled is…**

Ha nem a legfontosabb ponttól indul el a rend megteremtése a mi életünkben, abból a legtöbbször hasra-esés lesz. Elhasalunk a kívánt cél előtt. Elhagy minket az, aki fontos lett volna nekünk. Elhagyjuk azt, akiről később rádöbbenünk, hogy fontos volt nekünk. Kiégünk. Lassan kezd minden mindegy lenni a számunkra. Hetedik pasi, hetedik nő négy hét alatt? Ám legyen!

Sok elesésünk azonban nem ilyen. Sorscsapás, vagy olyan dolog, amit mi annak élünk meg. Kapunk egy nagy, nem várt pofont az élettől. Látványosan megbukunk valakinél. Valahol. Valamiben. Végtelenül elkeseredünk valami miatt. Úgy érezzük, Isten minket elhagyott. „Téged hívlak, URam, kősziklám, ne fordulj el tőlem némán! Halld meg esedező hangomat, amikor segítségért kiáltok!” (Zsolt 28, 1-2).– Milyen szép, és milyen nagy erő, ha elesettségünk és gyengeségünk közepén *fel tudunk kiáltani* az Úrhoz! Akár vádlóan is. Akár felelősségre vonóan is. **Vegyük észre azt, hogy egy ilyen panaszos felkiáltással pontosan**

az történik, ami a *lényeg*. A szívünk közepében *van* Jézus. Ő kiált fel a mi hangunkon: „Éli! Éli! Lamá sabaktáni!” „Istenem! Istenem! Miért hagytál el engem? (Mt 27,46)

Isten sokszor *nagyobbat* ad annál, semmint hogy elvenné a szenvedéseinket. Isten sokszor ilyenkor mutatja meg magát nekünk igazán. Isten az Ő jelenlétével, együtt szenvedésével a nehézségeket elhordozó *erőnket növeli meg*. Nagyon változatosan sokrétű Isten kegyelme a mi életünkben. Sokszor a mi erőtlenségeink által ér célhoz. Jézus *nem* diadalúton lett a világ megváltója, hanem korának legmegalázóbb, és legszégyenteljesebb halálnemében: a kereszten. **A kereszt botránya – a hit diadala lett. Ott, a megaláztatás *csúcsán* győzött Jézus az ördög felett – *végérvényesen*. Ezért *kell* jönnie a húsvétnak Nagypéntek után. Ezért *van* és *lesz* feltámadás *minden* halálból. Ezért válik *erővé* a mi erőtlenségünk – *hit* által, *imádság* által, Isten kegyelme által – amely *mindenre* elég**.

„Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben – de nem vétkezett. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk” (Zsid 4,15-16). Vezess Jézusunk. Véled indulunk. Küzdelemre hív az élet. Hadd kövessünk benne Téged. Fogjad hát kezünk. Míg megérkezünk. „Erős torony az ÚR neve, oda fut az igaz, és védelmet talál” (Péld 18,10). Mert „áldott az ÚR, mert meghallgatta esedező hangomat. Erőm és pajzsom az ÚR, benne bízik szívem.” (Zsolt 28,6-7) Ámen.

Imádkozzunk. Magadnak teremtettél minket Uram, és nyugtalan a szívünk, ameddig meg nem nyugszik benned. Szeretetre teremtett minket az Isten, ezért kérjük, hogy ne lankadjon meg bennünk a szeretet. Támasszon reménységet és hitet a mi szívünkben, és változassa erővé a mi erőtlenségeinket. Erőnk és pajzsunk az ÚR, benne bízik a mi szívünk.

Záró istentisztelet, 2024. szeptember 1. – Mindenre van erőm a Krisztusban

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg az út-találásról szóló csendesnapunkat záró igehirdetés alapigéjét – ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írott második levele 12. fejezete 7.-től 10. verseiben, valamint a Filippibeliekhez írott levele 4. fejezete 12. és 13. verseiben a következőképpen: „hogy el ne bizakodjam, tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. De ő ezt mondta nekem: Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért – Krisztusért – örömöm telik erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongattatásokban, mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős. Tudok szűkölködni, és tudok bővölködni is, egészen be vagyok avatva mindenbe – jóllakásba és éhezésbe, bővölködésbe és nélkülözésbe egyaránt. Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.” – Megváltó Urunk! Köszönjük, hogy utat mutatsz nekünk. Köszönjük, hogy odaadod saját magadat, hogy Benned találhassuk meg a mi utunkat, a mi célunkat és a mi boldogságunkat. Kérjük, hogy igéd erejében érezzük meg a Te erődet, amely – mindenre elég! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Pénteken azt gondoltuk át, hogy hol vagyunk. Tegnap azt gondoltuk át, hogy hogyan vagyunk párbeszédben Istennel és Jézussal. Ma érkeztünk meg oda, hogy a megtalált Út-on haladva** – *amely nem más, mint maga Jézus* – **átérezzük *Krisztus erejét* – amely *mindenre* elég.** Az előbb ezt énekeltük: „elmúlt a régi, kezdhetem az újat, adj

erőt nékem, hogy bátran induljak, új úton, mindig teutánad" (EÉ 431/3). Utána pedig így folytattuk: „Megáld új erővel, ad vigaszt bőven néked, és bajban nem hagy el" (EÉ 45/1). Érezzük át ezeknek az imádságoknak és áldásoknak az erejét. Legyen ez a nap új út, új erő a mi életünkben. *Táruljon* fel ez az új erő nekünk a Krisztusban.

Hol vagyunk? Nagyon egyszerű erre a kérdésre a válasz. Az életünkben két alapeset van. Vagy az óemberben vagyunk – vagy a Krisztusban. Azt persze nem érdemes méricskélni, hogy éppen most mennyire és hol. Az *irány* a lényeg. Nő-e bennünk a Krisztus, vagy csökken? Közelebb vagyunk Jézushoz, vagy távolabb? Remélem, hogy ennek a három napnak az is a tanulsága volt, hogy a Jézushoz való közeledésünk sokszor nem látványos. Nem mi szabjuk meg ennek a mértékét. Hanem: kapjuk. Azaz: nem a mostani pillanatot kell (*Nobel-díjból naprakészen: attoszekundumos…*) mikroszkóp alá tennünk, hogy lássunk benne minden részletet. Hanem: vissza kell tekintenünk az eltelt *egész évre*, hogy megérezzük a mozgásunk irányát. Úgy látjuk, hogy ilyen időtávban is távolodtunk Jézustól? – Akkor még jobban fogjuk érezni ennek a három napnak a vonzását! Érezzük meg azt a hihetetlen erőt, amely Jézusból árad! Az, hogy Jézusban vagyunk, az ugyanis nem egy eredmény, amelyet elértünk. Nem egy olimpiai győzelem, amelyért megküzdöttünk. **Az, hogy Jézusban vagyunk – *öröktől fogva* adott. Mert Isten *belehelyezett* minket a Krisztus*ba***. Abba a Krisztusba, aki nem teremtetett, hanem *örök időktől fogva – él*. **A Jézusban való állandó létünk – *kiemel* minket a földi nehézségekből és fájdalmakból. És *beemel* minket a ránk váró *örök életbe*. Érezzük ezt meg!**

„**Amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős**" (2Kor 12,10b). Ugye milyen ravaszdinak tűnik ez a Pál, amikor ilyeneket mond? „*Csavaros eszű ember ez a Pál, úgy bizony! Szeret fejtörőket adni a 'közönségének', hogy megjegyezzék a mondanivalóját, mert az, amit mond, elsőre megdöbbentően értelmetlen…*" Tényleg megdöbbentően értelmetlen az, hogy amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős? Plinius Pál apostol leveleivel egy időben, csaknem kétezer évvel ezelőtt írta e sorokat: „Kedves Maximusom! A minap az egyik barátom gyengélkedése vezetett arra a gondolatra, hogy a betegágyban vagyunk a legjobbak. Mert: melyik beteget kínozná a kapzsiság vagy kéjvágy? Nem rabja a szerelemnek, és nem töri magát tisztségekért. Közönnyel néz a vagyonra, és akármilyen kevese van, megelégszik vele: hiszen úgyis ott kell hagynia. Ilyenkor féli az isteneket, ilyenkor eszébe jut, hogy ő is ember, nem irigyel, nem csodál, nem néz le senkit. Nem lelki kedvét rágalmazó pletykák elmondásában és meghallgatásában. A fürdő és a gyógyforrás minden gondolata. És az a legeslegnagyobb gondja, a leghőbb kívánsága, hogy – ha ismét talpra áll – a hátralévő életében nyugodt és kellemes, azaz tiszta és boldog életet éljen. – Így: azt a tanulságot, amelyet a filozófusok annyi szóval és annyi könyvben akartak megtanítani, kettőnk számára igen röviden összefoglalhatom: egészséges napjainkban éljünk úgy, ahogy betegségeinkben elterveztük."

Amikor erőtlen vagyok, akkor még arra sincsen erőm, hogy úgy igazán saját magam legyek. Ilyenkor nyílik meg a lelkem a legjobban arra, hogy meglátogasson engem Isten kegyelme. Miért? Mikor? Ha nem falazom be az ajtót, amelyen zörget Jézus. *Zörget?? Dörömböl!!* Már *évek óta* ott dörömböl Jézus az én lelkem ajtaján, csak még nem hallottam meg. Hát *nyissam ki a fülem*! Hát csendesedjek el már végre! Hát kerüljek már olyan elesett helyzetbe végre, amikor *egy szó sem jön ki* a számon! Mert, kedves testvéreim – *mert*: ebben a döbbent, ebben a fájdalmas csendben végre, végre: meghallom Jézus zörgetését.

Az a szörnyűséges mértékű rohanás, ami a mi mindennapi feladatainkat egy úthengerré teszi, amely kilapít minket – a lényeget veszi el tőlünk. Mi a lényeg? Tóth Márton így fogalmazta

ezt meg nemrégiben. „A szüleim kertjében töltöttem az első nyári szabadnapomat. A szőlőről szerettem volna levágni leveleket, hogy a fürtök jobban megérjenek. Tele volt a fejem elintézetlen dolgokkal. Egyszer csak, látom, hogy a levél helyett egy fürtöt vágtam le. Nagyon röstelltem magam. Ez, szegény, már soha nem fog megérni... Utána pörögtek tovább a gondolataim. Kisvártatva: megint levágtam egy fürtöt. Megálltam. Letettem az ollót. „*Ha ezt így folytatod, több kárt csinálsz, mint hasznot. Ha ezt csinálod, akkor legyél itt teljesen!*" Elkezdtem koncentrálni a szőlőtőkékre. És ekkor történt valami nagyon váratlan. Hirtelen észrevettem, hogy *milyen szép a szőlő*…" **Isten legfontosabb tulajdonsága az, hogy – *szép*. Észrevettük-e már Isten szépségét, Jézus arcának a szépségét?** Nem a földi szépségét, hanem a Teljesség szépségét? Ha nem vettük még észre, hogy Isten szép, akkor vajon töltöttünk-e már a szemlélésében, a jelenlétében elég intenzív időt? Nem lenne fontos ezt végre elkezdeni?

„De hát Péter, a csendesnapnak mindjárt vége van. Hát pont most kell neked ilyeneket mondani nekünk?" Tudjátok: a csendesnapnak még nincsen vége. És ne feledjétek: a Szentlélek szeret túlórázni… Különben is: az imádság nem idő kérdése. Az imádság felülről való. Ajándék, amelyet Istentől kapunk. Isten ideje pedig mérhetetlenül intenzív. Péter apostoltól tudjuk, hogy „nála egy nap annyi, mint ezer esztendő" (2Pt3,8). Küldjünk tehát fel szívből jövő hálaadást Urunknak – és tapasztaljuk meg azt az áldás zuhatagot, amely utána érkezik. Ahogyan az áldásban fürdünk, megnyílik a szemünk előtt Isten szépsége.

Ha nem kötelezettség a számunkra az ima, hanem csend, elmélyülés és várakozás, akkor erő támad bennünk. Sokszor csak lassan, fokozatosan. De néha áradás-szerűen. **Megtapasztaljuk azt, amit Pál: „a *Krisztus* ereje lakozik bennem"** (2Kor 12,9b). Krisztus a világ Ura, a dicsőséges és győzedelmes Pantokrator. **Krisztus ereje végtelen. Ennyit, „*csak*" ennyit lehet kapni az imában Tőle. De nemcsak az imában. Az úrvacsorában is. Éljük meg *így* ezt a mai úrvacsorát. Érezzük meg, hogy *erőt ad*. Éljük át azt, amit Pál: „mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem**"** (Fil 4,13).

„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét" (2Tim 1,7). Mert – „csak egy *nem érhet véget*: az Úr kegyelme *megmarad*. Bár tűnnek ezredévek, és századok, mint a pillanat, népét *nem hagyja cserben*, *egyetlen hívét sem*. Ég-föld és minden angyal szolgáld Őt, dicsérd, áldd! *Zengd lelkem énekszóval az Úr nagy jóvoltát!*" (EÉ 45/3). Ámen.

A csend öröme, csendesnap, Luther Otthon, 2025. február 15.

Nyitó áhítat – Menjünk el Jézussal egy csendes helyre

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a csendről szóló csendesnapunkat indító áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk a Márk szerinti evangélium 6. fejezetének a 30. és a 31. verseiben a következőképpen: „Az apostolok visszatértek Jézushoz, és beszámoltak róla, mi mindent tettek és tanítottak. Ő pedig így szólt hozzájuk: „Gyertek velem külön valamilyen csendes helyre, és pihenjetek egy kicsit!"

Kedves Testvéreim! Ti is mi mindent tettetek ezekben az elmúlt hetekben! Össze se lehetne számolni azokat a vizsgákat, amelyeket ez a csapat letett (*és akkor még az utóvizsgákról nem is beszéltünk…*) **Fogadjuk el Jézus hívását! Szánjuk rá ezt a mai napot arra, hogy elmenjünk Jézussal egy csendes helyre, és pihenjünk egy kicsit.**

Ne dőljünk be azoknak, akik azt mondják, amit egy ifjúsági istendicsőítő alkalomról olvastam: „A fiatalok máshogy vannak csendben, mint egy idős.” Wow… gondoltam magamban, hát ezt hogyan lehet vajon csinálni? Rákattintottam a honlapra, hogy meghallgassam, miben más a fiatalok csendje, mint az időseké. Hát… Valami borzalmas woodoo dobzene szólt. Megdöbbentem… Hogyan lehet úgy csendben lenni, hogy nincs csend? **Azért, mert valaki fiatal, nem juthat már neki csend?? -- Ne dőljetek be ennek! Jogotok van a csendre nektek is!**

Itt szól közbe Lackfi János…
A csend nem felületi kezelés,
nem csak afféle zuhany,
amellyel leöblítem magamról
a nap szennyét és zsivaját,
mielőtt újra bekoszolódnék.
A csend az a belső állapot,
mely szüntelenül áramlik a mélyben,
így ha nem merülök oda
vissza rendszeresen, akkor
igazából magamon kívül élek.
Újra és újra át kell itatódnom
ezzel az intenzív közeggel,
különben nem találok haza,
mindig csak zizegek, pörgök
a külvilág eseményeinek felszínén,
melyekhez jószerivel semmi közöm.
-- Ha a csend felingerel, és ideges
leszek tőle, annál tanácsosabb
rendszeresen keresni rá az alkalmat.
Ha a csend elviselhetetlenné
sűrűsödik bennem, ha a képek,
teendők, emlékek zavarórepülése
ellehetetleníti a nyugalmat,
akkor megfelelő irányba indultam.
Lehet, hogy öt perc múlva
a csend tengerében lebegek már,
lehet, hogy fél óra kell hozzá,
lehet, hogy csak holnap sikerül,
de ha rendszeresen elindulok
a csendbe, előbb-utóbb odaérek.
És ha egyszer már odataláltam,
akkor máskor is oda fogok,
-- és felderengenek, kiragyognak
belső növényei, rejtőző állatai,
elsüllyedt kincsei.
Kiderül, hogy valójában
csendlényegű létező vagyok,
s bár tudom, hogy ott benn
vár rám a Teremtő képe-mása,
meg az én igazi arcom is,
ritkán tudom úgy elengedni magam,

hogy valódi lényemhez visszataláljak.
-- A csend nem a hang vagy a zene hiánya,
csend nélkül zene se lenne,
anélkül tagolhatatlan a hangok sora.
A csend nem a semmi, hanem a minden.

Aavo Part, 90 éves észt zeneszerző, az egyházi zene ma élő, legkiemelkedőbb képviselője ezt mondja a csendről: **A csend mindig teljesebb a zenénél. Csak meg kell tanulni meghallani. És fel kell nőni ahhoz, hogy hogyan lehet olyan hangokkal megtölteni az időt, amelyek méltók az őket megelőző csendhez.**

Hogyan tudjuk méltó módon megtölteni a csendet? Ha előbb megtanuljuk a csendet. Úgy, mint ahogyan a 41. zsoltárban Isten mondja: „Csendesedjetek el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten" (11. vers). Akkor kezdjük megtudni, hogy ki az Isten, amikor elcsendesedünk. Mert végre szóhoz hagyjuk jutni Istent is… És akkor Isten elvonul előttünk, ahogyan a megfáradt (*nem akármilyen vizsgák után lévő*...) Illés próféta előtt is elvonult. „És amikor elvonult az ÚR, nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és törte a sziklákat az ÚR előtt; de az ÚR nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; de az ÚR nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt; de az ÚR nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott (1Kir 19,11-12)." Isten nem a viharban, nem a földrengésben, nem a tűzben, hanem a *finoman hangzó csendben* jelent meg. Kedves Testvéreim! **Halljuk meg ma ezt a finoman hangzó csendet! Legyünk ma csendhallgatók! Halljuk ki Urunk hozzánk intézett szelíd hangját a csendből. Nyerjünk békességet a csend által. Nyerjünk teljességet a csend által. Ámen.**

Hajtsuk meg fejünket, imádkozzunk. Urunk, kérjük, hogy mutasd meg nekünk, a te finoman hangzó csendedet ezen a mai napon. Mutasd meg nekünk, hogy a csend nem félelmetes, mert a Te szereteteddel van tele. Vehessük észre ebben a mai csendben a lelkünk hatalmas benső térségeit, amelyeket mind Te töltesz be. Döbbenjük rá arra, hogyan tudjuk a te szelíd hangodat megosztani másokkal. Döbbenjünk rá arra, hogy a szeretettel teli hallgatásunk gyógyít. Ámen.

Záró áhítat – Jézus a csendből cselekvésre hív

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a csendről szóló csendesnapunk második áhítatának igéjét, ahogyan megírva találjuk a 131. zsoltárban a következőképpen: „Alázatos ember éneke. Zarándokének. Dávidé. URam, nem fuvalkodik fel a szívem, nem kevély a tekintetem. Nem törekszem arra, ami túl nagy és elérhetetlen nekem. Inkább csitítottam, csendesítettem lelkemet, mint anya a gyermekét. Mint a gyermek, olyan most a lelkem. Bízzál, Izráel, az ÚRban most és mindörökké!"

Kedves Testvéreim! Sok üzenetet kaptam arról a csendesnap előtt, hogy mennyire sajnálják azok, akik nem tudtak eljönni, mert mennyire hiányzik nekik a csend. **Mi megtapasztalhattuk ma egy kicsit Isten szeretettel teli csendjét.** Lehet, hogy le is csitult kicsit a szívünk. Lecsendesedett a lelkünk. Lehet, hogy fel tudunk mi is sóhajtani a zsoltárossal együtt: **Mint a gyermek, olyan most a lelkem**. Ha eljutottunk ma ide bármennyire is – *vagy ha majd valamikor eljutunk ide* – akkor **igazak** lesznek **ránk Péter apostol szavai: „a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes Isten előtt**" (1Pt 3,4).

Amikor Isten megmutatta Jézus dicsőségét Péternek, Jakabnak és Jánosnak, utána így szólt: „Ez az én szerelmetes fiam, őt hallgassátok!” (Lk 9,35b). **A csend arra való, hogy *meghalljuk* Jézus nekünk szóló hangját. Jézus közelében megszűnik a szó. Egyes egyedül a szeretet tengere, a szemlélődés nyugodt csendje marad**.

„Ez az én szerelmetes fiam, őt hallgassátok!” Milyen gyakran értjük mi félre ezt a mondatot, így hallva a szavakat: Ez az én szerelmetes fiam, őt hal-***o***-gassátok! **Mennyire szeretjük mi halogatni azt, hogy meghalljuk Jézus szavát!** „*Ne Uram, ne ma. Majd a jövő héten több időm lesz már. A jövő hónapban meg talán még több. De Uram, leginkább majd nyáron. Akkor mennyi időm lesz! Biztos jut majd rád is valami.*” Hát ez így nem megy… **Le kell ülnünk Jézus lábaihoz, mint ahogyan Mária tette**. Emlékezhetünk a történetre: [Jézus] "betért egy faluba, ahol egy Márta nevű asszony a házába fogadta. Volt ennek egy Mária nevű testvére, aki leült az Úr lábához, és hallgatta beszédét. Mártát pedig teljesen lefoglalta a sok munka. Ezért odajött, és így szólt: Uram, nem törődsz azzal, hogy a testvérem magamra hagyott a munkában? Mondd hát neki, hogy segítsen! Az Úr azonban így felelt neki: Márta, Márta, sok mindenért aggódsz és nyugtalankodsz, pedig kevésre van szükség, valójában csak egyre. Mária a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle" (Lk 10,38-42).

Mária Jézus csendes hallgatását választotta – és jól tette. Hiszen Jézus nem mindig szól az életünkben. Csak néhányszor. Elmulaszthatunk ebből egyet-kettőt. Jézus irgalmából lesz még másik. De a türelemnek van határa. És nem tudhatjuk, hogy hol húzódik ez a határ. Így hát hallgassuk – és ne halogassuk – Jézust a mi életünkben.

Emlékezhettek a délelőtti, a csendesnapunkat elindító igére: „Az apostolok visszatértek Jézushoz, és elbeszélték neki mindazt, amit tettek és tanítottak. Ő pedig így szólt hozzájuk: Jöjjetek velem, csak ti magatok egy lakatlan helyre, és pihenjetek meg egy kissé!” (Mk 6,30-31). Hogyan folytatódott a történet? „Elhajóztak tehát egy lakatlan helyre magukban. De sokan meglátták és felismerték őt, amikor elindultak, ezért minden városból összefutottak oda, és megelőzték őket. Amikor Jézus kiszállt, és meglátta a nagy sokaságot, megszánta őket, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélkül való juhok” (Mk 6,32-34). És Jézus – a tanítványai segítségével – megvendégelte mind az ötezer embert. Jézus nem hagy minket ott ülni a lábainál sokáig. **Jézus a csendből cselekvésre hív**. **Cselekvésre hív most téged is. A körülötted lévők leleményes szeretetére, megsegítésére. Kutassuk ki a szívünket. Kik azok, akiket nekünk kell megvendégelnünk? Mi az, amit adnunk kell nekik? Váltsuk *tettekre a csend erejét!* Adjunk ebből az erőből másoknak!** Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Megváltó Urunk! Kérjük, hogy mutasd meg nekünk a Te csended mélységét és erejét. Add meg nekünk, hogy elmélyülhessünk Benned teljes szívünkből – és ez támasszon bennünk erőt. Válthassuk tettekre a Te csended erejét! Adhassunk ebből az erőből másoknak is! Ámen.

Életkezdetünk a zsoltárok tükrében, csednesnap, magyarszéki kármelita kolostor, 2025. augusztus 28.-31.

Pénteki áhítat – Jön a mi Istenünk, nem hallgat

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg "Az életkezdetünk a zsoltárok tükrében" című csendesnapunk első áhítatának igéjét, ahogyan megírva találjuk Habakuk próféta könyve 3. fejezete 19. versében a következőképpen: "Az Úr, az én Uram ad nekem erőt; olyanná teszi lábamat, mint a szarvasokét, és magaslatokon enged járni engem." – Urunk! Te tudod, hogy

mennyi kishitűség van mibennünk. Kérjük, igéd erejével mutasd meg nekünk, hogy a Te kegyelmed mindenre elég! Ámen.

Kedves Testvéreim! A nyár elején az egyik egyetemista fesztiválról a következő, csábítónak szánt plakátokat láttam: "Bocsi, elhagytalak a tömegben." Illetve: "Bocsi, leöntöttelek a sörömmel." Hát... Ilyen élményekkel itt, Magyarszéken nem szolgálhatunk... Jézus soha nem hagy el téged. Sem a tömegben, sem pedig akkor, amikor totálisan egyedül érzed magad. Jézus soha nem a sörével önt le téged. Jézus a szeretetével önt le téged. Melyik a jobb? Választhatsz...

Itt szól közbe Lackfi János:
Uram, mi, a te báránykáid, roppant jópofa gyerekek vagyunk,
hirdetjük, ne mondj le semmiről, mert minden lemondás kis halál,
és MI tényleg nem is mondunk le semmiről:
válogatott finomságokat akarunk – és hozzá tökéletes alakot,
nagy transzokat, repüléseket – de hozzá ártalomcsökkentést,
legendás berúgásokat – aztán azonnal kezeljenek ki belőle,
szabad szerelmet – mosolygós nemibeteg-gondozással,
érzelmi ámokfutást – antidepresszánsokkal,
utazni nulla forintért – de közben zöld legyen ám a bolygó,
tessék mindent leaszfaltozni – sárba ne kelljen már lépnünk,
de járdáink közt minden áldott négyzetcentit kéretik beparkosítani,
legyen minden minőségi – de olcsó,
legyen tartós – de engedhessük meg magunknak a legújabbat,
legyen minden halk és automatikus, mint egy sci-fiben –
de kevesebb energiával kelljen működtetni, mint amennyi hőt egy gyufaszál kibocsát.

Hát bizony. Sokszor ilyenek ezek a mi "magaslataink". Magasra tett mérce – másokkal szemben. Magasra tett mérce – mindennel szemben. Csak magunkkal nem... Nekünk nincs mércénk! MI azt teszünk, amit mi jóak látunk! Például csinálunk magunknak egy kis, személyes Istent. Aki azonnal ugrik, mint a kutya – ha MI bajban vagyunk. Jön és segít. Ez a dolga, nem? Cserébe, na jó, megpróbálunk egy kicsit "viselkedni". De csak úgy és csak akkor, amikor a kedvünk tartja! Amikor nem tartja kedvünk, akkor meg nem. Ja, és persze a mennyország. Az nyilván adott. Miránk vár. Kire várna, ha nem miránk? Hiszen Jézus ezt te megígérted. Valami olyasmi van, hogy ezért haltál meg. Hát csak volt annak valami értelme?

Tudjátok mi ezzel a személyes Istenkével a baj?
Hogy hallgat. Mint Jézus Pilátus előtt.
És esze ágában sincs úgy ugrani, ahogyan mi fütyülünk.
Mert nem a mi kezünkben van a póráz vége... Hanem az övében.
És ameddig ezt nem éljük át nagy alázattal, addig Isten nem szól. Addig hallgat.
És ettől a csend félelmetes csend lesz. Üres. Fenyegető. Álmatlan éjszakát okozó.

De ugyanez a csend lehet ám békés is. Örömmel és szeretettel teljes.
Mikor? Ha belátjuk, hogy teremtmények vagyunk. Apró porszemek.
Amelyeknek még lábuk se lesz – ha Isten úgy akarja.
És ha ezt beláttuk, és leborultunk – nem ám a magunk által csinált Istenke,
hanem a hatalmas Isten előtt – akkor igazak lesznek ránk Habakuk próféta szavai:
"De én vigadozni fogok az Úr előtt, víg örömre indít szabadító Istenem. Az Úr, az én Uram ad nekem erőt; olyanná teszi lábamat, mint a szarvasokét, és magaslatokon enged járni engem."

(Hab 3,18-19). Mert ahogyan Ézsaiás írja: "nagy örömöm telik az Úrban, víg örömre indít Istenem, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám, mint vőlegényre, ki fölteszi fejdíszét, mint menyasszonyra, ki fölrakja ékszereit" (Ézs 61,10). Mert ahogyan a zsoltáros mondja: "Isten ruház föl engem erővel, ő teszi tökéletessé utamat. Lábamat a szarvaséhoz hasonlóvá teszi, magaslatokra állít engem" (Zsolt 18,33-34).

Itt szólal meg Berci. "ENNYI a jutalom?
Isten magaslatokra állít engem, és ott enged járni engem?
Egyrészt köszönöm szépen, nem kérek belőle. Tériszonyom van.
Másrészt köszönöm szépen, vannak nekem magaslataim most is.
Ha te tudnád barátocskám, hogy tegnap is micsoda "high"-om volt...
Bercikém, te valamit itt nagyon nem értettél meg.
Azok a magaslatok, amelyekre Isten odaállít bennünket, nem olyan magaslatok,
amelyeket mi bármikor, bármekkora fantáziával el tudtunk képzelni.
Nem is olyan fullasztó magaslatok, mint a Mount Everest.
Tériszonyunk sem lesz rajtuk.
Isten magaslatai olyan új dimenziók, amelyeken feltárul előttünk az igazi erő,
az öröm Teljessége és a Jézusban haladó utunk tökéletessége, amely az Atyához vezet.
Mert ezeken a magaslatokon megszólal az Isten.
Ahogyan a zsoltáros énekelte: A hatalmas Isten, az Úr szól,
és hívja a földet napkelettől napnyugatig.
Jön a mi Istenünk, nem hallgat (Zsolt 50,1.3).

És tudjátok mi következik akkor, amikor a mi Istenünk jön, nem hallgat,
és felemel minket az Ő magaslataira? Ugyanaz fog történni velünk, ami
Illés prófétával történt a Sínai-hegyén: "Amikor elvonult az Úr, nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és tördelte a sziklákat az Úr előtt; de az Úr nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; de az Úr nem volt ott a földrengésben. A földrengés után tűz támadt; de az Úr nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott." (1Kir 19,11-12).

Az erő, az öröm Teljessége és az út tökéletessége után jön a csend.
De ez a csend már szelíd, békés és szeretettel teljes.
Olyan csend ez, amely "letöröl minden könnyet a szemünkről" (Jel 21,4).
És akkor mi is szelídek, békések és szeretettel teljesek leszünk.
És együtt mondjuk a zsoltárossal: "Uram, nem fuvalkodik fel a szívem, nem kevély a tekintetem. Nem törekszem arra, ami túl nagy és elérhetetlen nekem. Inkább csitítottam, csendesítettem lelkemet, mint anya a gyermekét. Mint a gyermek, olyan most a lelkem" (Zsolt 131). Mint a gyermek, olyan most a lelkem. Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Urunk! Köszönjük, hogy kereszthaláloddal megnyitottad az örökre szabad utat nekünk az Atya felé. Köszönjük, hogy általad és benned jön a mi Istenünk, és nem hallgat. Köszönjük, hogy adsz nekünk erőt. Köszönjük, hogy olyan magaslatokon engedsz járni minket, amelyeket magunktól el sem tudnánk képzelni. Köszönjük, hogy letörölsz a szemünkről minden könnyet. És köszönjük, hogy megadod a Mennyei Atya szelíd, békés és szeretettel teljes csendjét nekünk. Mint a gyermek, olyan most a mi lelkünk. Mint a gyermek, olyan most a mi lelkünk. Ámen.

Szombati áhítat – Nem félek semmi bajtól, mert Te velem vagy

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg az "Az életkezdetünk a zsoltárok tükrében" című csendesnapunk második áhítatának igéjét, ahogyan megírva találjuk a 23. zsoltárban a következőképpen: „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm. Füves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az ő nevéért. Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vessző és botod megvigasztal engem. Asztalt terítesz nekem ellenségeim szeme láttára. Megkened fejemet olajjal, csordultig van poharam. Bizony, jóságod és szereteted kísér életem minden napján, és az Úr házában lakom egész életemben." – Urunk! Te tudod, hogy mennyi fájdalom és aggodalom van bennünk. Kérjük, mutasd meg nekünk igéd erejével, hogy Te velünk vagy minden utunkon! Ámen.

Kedves Testvéreim! Az utóbbi néhány hónapban rászoktam arra, hogy a lakásom előtti parkban minden reggel, a kutyasétáltatás alkalmával összeszedem a szemetet. Így tudományos alaposságú felmérésem van arról, hogy mit dobálnak el a honfitársaink egy-egy éjjel. A listavezető a cigi. (A cigarettásdoboz fóliájának a teteje, a doboz maga, öngyújtó, és persze a csikk…) Az ezüstérmes a pia. (Féldecis, decis, két decis... Még szerencse, hogy mostanában a nagyobbakat környezettudatos testvéreink és pauperizálódott polgártársaink már beváltják.) A bronzérmes a csokipapír (fagyipapír, cukorkapapír, satöbbi.). Van még szépítőszer, óvszer és kábszer. Vadregényes a pesti nyári éjjel... Én megértem, ha valakire pont egy parkban jön rá a hevület, hogy le kellene tolni egy felest, vagy éppen egy bugyit... De hát próbáljunk meg uralkodni magunkon!

Tegnap bejártuk a kilátástalanságainkat és a bűneinket is. De pontosan úgy elindultunk Jézussal az életünk igazi rendje, a szeretet felé, mint ahogyan a legszebb zsoltár leírja.

Itt szól közbe Berci: „*Péter én ezt nem értem. Eddig állandóan arról beszéltél, Ferenc pápát is idézve, hogy a fiatalság bátorság. Hogy ne az erkélyről nézzük az életet, hogy ne képernyők előtt öregedjünk meg, hanem kezdjünk el élni. És akkor úgy kell mennünk, mint egy birkának?? Baktatva a sorban, és közben bégetve???*"

Köszönöm Berci a közbevetésedet. Megtévesztő a birka képe. Pontosan olyan, mint Ady Endrénél a tehén. A lázadó Ady saját bevallása szerint nem volt egyház- vagy vallás-ellenes, csak (idézem) „szeretett volna megdöbbenteni néhány rest agyvelőt", mert jól tudta, hogy (idézem) „a szarvasmarhák között bajos mást megtanulni, mint a bőgést". A valóságban a tehén egyáltalán nem buta. Egy kenyai pásztortól az egyik éjjel ellopták a csordáját. Hiába kereste őket mindenhol, nem találta. A következő éjjel ott bőgött az ablaka alatt az egyik tehén. A messzi távolból hazatalált. A pásztor felvette a fegyvereit, és kirohant. A tehén pedig úttalan utakon elvezette őt az ellopott csordához. – Pontosan ilyen okos a birka is. Csak a saját pásztorának a hangjára indul el. Ha több nyáj összekeveredik, szétválnak a pásztoraik hangja szerint. Hiába öltözöl be pásztornak, hiába utánzod a pásztor hangját, a birka teutánad *soha nem indul el*. A birka csak a *saját* pásztora után megy.

Hol vagyunk mi ehhez képest, kedves testvéreim? Valóban elindulunk a mi Pásztorunk után? Csalhatatlanul tudjuk, hogy melyik hang az Övé? Odavezetjük a többi eltévedthez? Akkor hogyan kerül a parkba éjjel a cigi, a pia, az óvszer meg a kábszer? Ezt mind a tehenek vinnék oda? Kötve hiszem…

Csak akkor van békés utunk ebben a földi életben, ha Jézus után megyünk. Mert Ő a jó pásztor. Ráadásul a János szerinti evangélium eredeti görög szövegében Jézus önmeghatározása nem is így hangzik, hogy „Én vagyok a jó pásztor" (Jn 10,11), hanem így:

„én vagyok A pásztor, A jó”. Mert Jézus nem egyszerűen az *egyik* ügyes pásztor a sokból. Hanem Jézus az *egyetlen* pásztor. Aki ráadásul jó, azaz az eredeti görögben: *tökéletes*.

Kedves Testvéreim! Nekünk *nem egy ágrólszakadt bojtárgyerek, hanem a Tökéletesség maga a vezető pásztorunk*. Hát *hogyan* tudnánk szűkölködni, ha minket a *Tökéletesség vezet?* Ráadásul a héberben a „nem szűkölködöm” egy olyan igemódban áll (imperfektumban), amelyet jövő időnek is nyugodtan lehet fordítani. Mi nem csak ebben a pillanatban nem szűkölködünk éppen, ha Jézus, a Tökéletesség vezet bennünket, hanem egész életünkben, halálunkban és feltámadásunkban SOHA szűkölködni nem fogunk. Nem fogunk.

Nemcsak azért nem fogunk szűkölködni, mert lesz legelőnk, és vizünk, azaz meglesz a betevő falat (*és ez, kedves testvéreim, már önmagában is nagyon sok, higgyük el…*). Hanem a víz csendes lesz, amely Kálvin szép magyarázata szerint a biztonságot jelenti. Urunk útján haladva biztonságban leszünk. Jöhetnek kísértések, jöhetnek hibák, tévedések. Urunk – *nagy szeretettel* – visszaterel minket. Amikor Jézus a „lelkünket felüdíti”, Luther magyarázata szerint az egész életünket helyreállítja, azaz: megtérést, életújulást ad. Ráadásul ez a sok jelentésű „felüdít” ige a héber eredeti szövegében egy olyan igemódban, a piélben van, amely Isten teremtő cselekedeteit szokta leírni. Jézus *megteremti* bennünk azt az *új életet*, amely egyben felüdülés is. Így kerülünk rá az „igaz ösvényre”, amely kitaposott nyom, csapás, sőt még lövészárok is a héberben. „Mert – *ahogyan Jézus mondja a Hegyi Beszédben* – szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz” (Mt 7,14). De mi meg tudjuk találni ezt a szoros kaput és ezt a keskeny utat, mert Jézus saját maga az út és Jézus az ajtó is (Jn 14,6; 10,9). Aki Jézust ismeri – mindent ismer. -- Mindezt pedig nem jutalomként teszi velünk Jézus. „Aki birka, és béget, az megkapja a csokit.” Nem, nem így van. Érdemgyűjtéssel nem lehet üdvözülni. Üdvözülni csak a kegyelem vágyával és elfogadásával, a hittel lehet. Mert Jézus mindezt nem az érdemeinkért, hanem az „ő nevéért” teszi velünk. Ezért vezet minket, ezért lesz Jézus az az út, amelyet mi taposhatunk (*és hányszor taposunk is, kedves testvéreim…*) ezért lesz Jézus az ajtó, amelyen keresztül mehetünk, és az étel és ital, amelyet az úrvacsorában is, de minden étkezésünkben is megrághatunk és lenyelhetünk. Mert még „ha hűtlenek vagyunk [is, Jézus] hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja” (2Tim 2,13).

Ekkor jutunk el oda, kedves testvéreim, hogy „nem félek semmi, bajtól, mert TE VELEM VAGY”. A zsoltáros itt hirtelen tegezni kezdi Istent. Miért? Mert berúgott? Nem. Azért vált át tegező módba a zsoltáros, mert nagyon jól tudja, hogy Jézus pontosan a baj kellős közepén van hozzánk a legközelebb. Miért? Mert ott áll a kereszt.

Ne higgyük azt, hogy az értünk saját magát keresztre feszíteni engedő Isten, a názáreti Jézus vesszővel és bottal akarna verni bennünket, engedetlen birkákat. Nem. A vessző a héberben egy vasalt bot, amellyel a pásztor az ellenséget (*azaz Jézus a Sátánt*) fékezi meg, és tartja távol. A bot meg a pásztorbot, amelynek nem véletlenül kampóban végződik a vége. Ezzel a pásztorbottal nyúl ugyanis utánunk Jézus, és húz vissza bennünket a szakadék széléről…

Most már megérthetjük, hogy miért és hogyan terít nekünk asztalt Jézus az ellenségeink szeme láttára. Ez a mondat messze nemcsak Dávid egykori lakomáiról szól… Ez a békés asztal arról szól, hogy Jézus megvéd minket az ördög kísértéseiben. Jézus vizet és/vagy bort, (*azaz: a két szentség, a keresztség és az úrvacsora jeleit*) tölt be a poharunkba, ráadásul: csordultig. Jézus megken minket a felkenésnek és a gyógyításnak az olajával is. (*Mindezt megint a teremtést kifejező igemódban.*)

Itt már megérthetjük azt is, hogy miért és hogyan kísér bennünket a Tökéletes Jóság életünk minden napján. Ez a teljes szeretetközösség Jézussal, a mennyei Atyával és a Szentháromság egészével. Mi pedig az ÚR házában lakunk egész életünkben. Ámen.

Imádkozzunk. Urunk, te megvizsgálsz minket és ismersz. Messziről is észreveszed a szándékainkat. Szemmel tartod a járásunkat. Gondod van minden utunkra. Minden oldalról körülfogsz bennünket, Urunk. A kezedet rajtunk tartod. Kérjük Urunk, hogy mindezt ne fenegetésként, ne a mi szabadságunk korlátozásaként, hanem a Te szerető, minden lépésünkre vigyázó gondviselésedként élhessük meg. Döbbenhessünk rá arra Urunk, hogy csak addig van nekünk biztonságunk, ameddig Te vezetsz bennünket. Abban a pillanatban, amikor a saját fejünk után kezdünk menni, a vesztünkbe rohanunk. Mindez azonban ne bátortalanítson el minket, hanem adjon erőt nekünk. Nem félünk semmi bajtól, mert Te velünk VAGY. Erőnk és pajzsunk az ÚR, benne bízik a mi szívünk. Ámen.

Vasárnapi istentisztelet, igehirdetés – Szólott egyszer az Isten, és ezt a két dolgot értettem meg: Istennél van az erő; nálad van, Uram a szeretet

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg "Az életkezdetünk a zsoltárok tükrében" című csendesnapunk záró igehirdetésének alapigéjét – ahogyan megírva találjuk a 62. zsoltár 2., 3., 12. és 13. verseiben a következőképpen: „Csak Istennél csendesül el lelkem, tőle kapok segítséget. Csak ő az én kősziklám és szabadítóm, erős váram, nem ingadozom sokáig. Szólott egyszer az Isten, és ezt a két dolgot értettem meg: Istennél van az erő; nálad van, Uram, a szeretet." – Megváltó Urunk! Köszönjük, hogy Te vagy a mi kősziklánk, amely soha meg nem szűnő alapot ad ahhoz, hogy rád építsük az életünket. Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy gondviselő erőddel irányítod a mi lépteinket. Köszönjük, hogy végtelen irgalmadban elküldted Fiadat, Jézust, hogy a saját élete árán vezessen el minket Hozzád. Kérjük, hogy igéd erejében érezzük meg a Te erődet, amely minket minden határon túl szeret. Ámen.

Kedves Testvéreim! **Hadd idézzem fel az elmúlt három napunkat néhány mondattal. Csütörtök:** Miért jöttem ide? – Csak Te adod meg, Uram, hogy biztonságban élhessek! Végezetül Te, Uram, irgalmasságodban kitárod kapuidat, és bennünket olvasol majd. – De hol vagyok én? – Az leszel, akit Isten megálmodott, és nem fénymásolat. – Kezeink munkáját tedd maradandóvá! – Mint a gyermek, olyan most a lelkem. – **Péntek:** Jön a mi Istenünk, nem hallgat. Az Úr, az én Uram ad nekem erőt, olyanná teszi a lábamat, mint a szarvasokét, és magaslatokon enged járni engem. DE: nyugtalan a mi szívünk, ameddig meg nem nyugszik Jézusban. – Ne engedd, hogy polarizáljanak. Ne engedd, hogy manipuláljanak. Ne várd a benső változást, ha túltelítetted magadat a külső változásokkal. Lassulj le. – Ha a bűnöket számon tartod Uram: Uram, kicsoda állhat meg előtted? – De én várom az Urat. Várja a lelkem az Urat, mint az őrök a reggelt, mint az őrök a reggelt. Az Úrnál van a kegyelem, és bőséges nála a szabadítás! Tiszta szívet teremts bennem ó, Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem! Láthassam meg az életem valódi oldalát, amely nem gubancos, hanem az, aminek Te megálmodtál engem. És akkor meghallom a Te szavad: Te vagy az én szeretett gyermekem, benned gyönyörködöm! – Az Úr, az Úr irgalmas és kegyelmes Isten. Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy. – Mi azért szeretünk, mert Ő előbb szeretett minket. Bizony, Urunk: szereteted kísér minket egész életünkben. Adjunk hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart a szeretete! Magasztallak, Uram, mert szereteted az égig ér, hűséged a magas fellegekig. – **Szombat:** Nem félek semmi bajtól, mert Te velem vagy. Erőm és pajzsom az Úr, benne bízik a szívem. Minket a Tökéletesség vezet, aki megteremti új, örök életünket. Aki Jézust ismeri – mindent ismer. És mi az Úr házában lakunk egész életünkben. – Pedig: sokszor bolyongok,

mint az eltévedt juh. Szabadításodra vágyom, Uram. Keresd meg szolgádat! – De ha Isten minket „kifoszt", akkor teremtődik meg bennünk az üres tér arra, hogy még többet fogadhassunk be Isten szeretetéből. Ilyenkor mutathatja meg nekünk Isten egy sokkal gazdagabb és sokkal mélyebb oldalát annál, mint amit addig valaha megismertünk. – Ha megtelik a szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti a lelkemet. Az Úr soha nem hagy el, és mindig megkeres. Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm, igaz ösvényen vezet az ő nevéért. Ne akard abbahagyni, amit nem te csinálsz…

Ekkora utat tettünk meg, és idáig jutottunk el az elmúlt három napban. **Hol is vagyunk most?** Hallottuk az előbb a 62. zsoltárnak az indító mondatát: „Csak Istennél csendesül el a lelkem, tőle kapok segítséget." **Minden korábbi megállapítás is ugyan-erről szólt. A „CSAK"-ról**. Arról, hogy tartósan nem lehet igazi nyugalmat találni semmi másban, csak Istenben. Emlékeztek Ágoston szavaira, az előbb idéztem fel őket: „nyugtalan a mi szívünk, ameddig meg nem nyugszik Jézusban". Tartósan CSAK Jézusban nyugodhat meg a mi szívünk.

Annyi mindent keres ez a világ Jézus helyett. Az ószövetségi emberek harci szekerekben és lovakban bíztak. (A maiak meg drónokban...) A Jézus korabeliek jelektől és bölcsességtől várták életük megoldását. (A maiak meg a mesterséges intelligenciától…) De mi megtapasztaltattunk valami egészen mást ebben a három napban. Rádöbbentünk arra, hogy mi a valódi megoldás. És így együtt mondhatjuk a zsoltárossal: „**Ezek szekerekben, amazok lovakban bíznak; MI PEDIG az Úrnak, a mi Istenünknek nevéről emlékezünk meg**" (Zsolt 20,8). És együtt mondhatjuk Pál apostollal, hogy „**a zsidók jelt kívánnak, a görögök bölcsességet keresnek, MI PEDIG a megfeszített Krisztust hirdetjük**" (1Kor 1,22-23). Miért tesszük mi ezt másként, kedves testvéreim? Hadd válaszoljak erre ismét Pál szavaival: **Mert bennünk a Krisztus értelme van** (1Kor 2,16).

Pedig az igazi csodák olyan elképesztően egyszerűek. Nem olyan régen találtak egy bennszülött törzset, amelyet még sehogyan sem ért el a civilizáció. Tettek egy kísérletet. Elvitték a törzs néhány tagját egy élménytúrára. Mutattak nekik hipertévét. Beültették őket egy száguldó autóba, repülőre ültették őket és elvitték őket egy űrhajó fellövésére is. Mindezek végén megkérdezték a törzs tagjait: mi tette rájuk a legnagyobb benyomást. A válaszuk megdöbbentő volt. *Mindannyian* az egyik helyszínen a takarító személyzet által nyitva hagyott csöpögő csapra emlékeztek a legjobban. Az volt az igazi csoda, hogy egy falból csak úgy folyt az a víz, amiért nekik kilométereket kell elgyalogolniuk, hogy kis edényekben hazavihessenek belőle valamit. **Vegyük észre, és becsüljük meg az igazi csodákat a környezetünkben!**

A „csak Istennél csendesül el az én lelkem, tőle kapok segítséget" mondatban az „elcsendesül" a héberben „csendben várni"-t jelent. Emlékezhetünk Jeremiásnak a siralmai közepén hirtelen felcsendülő, bizakodó szavaira: „**JÓ csendben várni az Úr szabadítására!**" (JSir 3,26). A segítség és a szabadítás a héberben megváltás-t is jelent. A 62. zsoltár az Istenbe vetett bizalom zsoltára. Miért ez az utunk vége? Miért tehetjük ezt már meg? Miért adhatjuk át magunkat az Istenbe vetett bizalomnak? Mert a megváltásunk a kereszten megtörtént. Egyszer és mindenkorra: „elvégeztetett"– ahogyan Jézus maga mondta (Jn 19,30).

Kedves Testvérem! Döbbenj rá arra, hogy meg vagy váltva! Benne élsz a kegyelemben. Örülj együtt a Barátoddal, aki győzött. Nem a rossz mondja ki az utolsó szót a te életedben sem, mert a Barátod, aki szeret téged, győzni akar BENNED. A TE Üdvözítőd ÉL. Jézussal a szív mindenen túl megmaradó, alapvető biztonságban gyökeredzik. Miért? Emlékezhetünk a 62. zsoltár második mondatára: mert „csak Ő az én kősziklám és szabadítóm, erős váram". A

kőszikla Isten hűsége minden hűtlenségünk és lázadásunk ellenére. Megmutatkozott ez a hűség, már az Egyiptomból való kivonulás elején, amikor Mózes ráütött a kősziklára, és abból víz fakadt (2Móz 17,1-7) – úgy, mint a bennszülötteknek a csöpögő csapból. És megmutatkozott Jézusban, aki a számunkra nem a beleütközés köve (Róm 9,32), hanem az a soha meg nem ingó alap-kő (Mt 21,42), amelyen a mi egész életünk alapul.

Így érkezhetünk el a 94. zsoltárhoz, és mondhatjuk együtt a zsoltárossal: „Mikor azt gondoltam, hogy roskad a lábam, szereteted Uram, támogatott engem. Ha megtelik a szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti a lelkemet. … **Nekem az Úr a váram, Istenem az oltalmam és kősziklám** (18-19.22). Mert Isten a szabadításunk forrása, reménységünk alapja, dicsőségünk, oltalmunk, erőnk és a szeretet forrása.

Az erővel és a szeretettel értünk el a 62. zsoltár utolsó mondatához: „Szólott egyszer az Isten, és ezt a két dolgot értettem meg: Istennél van az erő; nálad van, Uram, a szeretet.” Sokan (*például Ágoston is*) rengeteget tipródtak azon, hogy hogyan lehet egy az, ami kettő. Pedig a megoldás egyszerű: **Isten oszthatatlan valósága az, ami egyszerre erő is – meg szeretet is**. Mindenható hatalom is – meg kegyelem is. Igazság is – meg irgalom is. Ítélet is – meg jóságos hűség is. Isten mindez együtt. Csakhogy: **Isten két oldalából az egyik valamivel nagyobb**. **A szeretet a nagyobb** mert, ahogyan János első leveléből tudjuk, Isten maga a szeretet (1Jn 4,8). A kegyelem nagyobb, mint az igazság lenne önmagában, mert „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, az el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Emlékezhetünk János apostol hitvallására az oltár előtt felolvasott prológusából: „láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1,14). A kegyelem az első. Az igazság csak a második.

És itt jutunk el az utolsó öt zsoltár Istent dicsérő, csodálatos befejezéséig: A menny és föld dicsérje az Urat! Dicsérjétek kürtzengéssel, dicsérjétek lanttal és hárfával! Dicsérjétek dobbal, körtáncot járva, dicsérjétek citerával és fuvolával! Dicsérjétek csengő cintányérral, dicsérjétek zengő cintányérral! Minden lélek dicsérje az Urat! – Dicsérjük mi is az Urat: Áldott legyen Isten, mert nem utasította el imádságomat, szeretetét nem vonta meg tőlem (Zsolt 66,20). Ide a nagyapám beírta a Bibliájába ceruzával, csupa nagybetűkkel, hogy ÁMEN. Így legyen, Ámen.

Böjtkezdő csendesnap a megtisztulás örömérőll, Luther Otthon, 2026. február 21.

Áhítat – Urunk megtisztít, és új útra állít minket

Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a megtisztulás örömérőll szóló csendesnapunkat indító áhítatunk igéjét, ahogyan megírva találjuk Zakariás próféta könyve 3. fejezetének a harmadiktól az 5. verseiben a következőképpen: „Jósua ugyanis piszkos ruhába öltözve állt az angyal előtt. Azután ezt mondta az angyal az előtte állóknak: Vegyétek le róla a piszkos ruhát! Neki pedig ezt mondta: Nézd! Elvettem a bűnödet, és díszes ruhába öltöztetlek téged. Majd így szólt: Tegyetek a fejére tiszta süveget! Akkor tiszta süveget tettek a fejére, és tiszta ruhába öltöztették.”

Jósua, Jócádák fia a babiloni fogság után, a jeruzsálemi Templom helyreállítása idején szolgáló főpap volt. Nem ússzuk azonban meg ilyen olcsón ennek az igeszakasznak az értelmezését, azt kutatva, hogy milyen bűnök miatt állt ott Jósua főpap piszkos ruhában Isten előtt. **Jósua főpap** ugyanis **mi saját magunk vagyunk**. Reánk igaz, az amit Jób mondott: Hogyan is lehetne igaz a halandó Isten színe előtt, hogyan is lehetne tiszta, aki asszonytól

született? Nézd a holdat, az sem ragyogó, még a csillagok sem tiszták az Ő szemei előtt. Mennyivel kevésbé a halandó, aki féreg, és az embernek fia, aki hernyó? (Jób 25,4-6). Kedves Testvéreim! Barátkozzunk meg a gondolattal, hogy mindannyian hernyók vagyunk...
Itt szól közbe Lackfi János:

> A Teremtő nem csak a szép ruhába kihuzakodott,
> templombajárós verziómat akarja szeretni,
> hanem engem, minden mocskommal,
> ahogy vagyok.
> Persze ehhez előbb meg kell látnom a koszt,
> és hagyni, hogy kimosdasson belőle.
> Magamtól nem vagyok képes rá.
> Akkor aztán jöhet a babaszobaillatú tisztaság --
> de ne ott akarjam kezdeni,
> mert kevés vagyok hozzá. --
> Az nem old meg semmit,
> ha tisztának hazudom magam.

NAGY a mi bűneink sora… DE: még ennél is nagyobb Isten kegyelme! Isten ugyanis angyalaival levetette Jósua főpapról a piszkos ruhát (Zak 3,4). **Nem mi vesszük le a szennyes ruhát** – *a bűneinket* – **magunkról, hanem az igazi főpap, Jézus vette le őket rólunk a kereszten**. Amikor Isten azt mondta Jósua főpapnak, hogy „elvettem bűnödet", akkor a kegyelemnek ez a kulcsmondata az eredeti héber szövegben perfektumban áll, ami azt jelenti, hogy akkor, amikor Isten ezt kimondta, a bűnök elvétele már megtörtént. Méghozzá úgy történt meg, hogy azok a bűnök semmivé lettek.

Kedves Testvéreim! **Isten nem elégszik meg azzal, hogy elveszi a mi bűneinket.** Jósua főpap a szennyes ruháitól megfosztva, nem pucéron állt ott szégyenkezve Isten színe előtt. Abban a pillanatban, ahogyan a szennyes ruha lekerült róla, **Isten új ruhába öltöztette. Ez az új ruha azonban nemcsak tiszta, hanem díszes ruha is volt** (Zak 3,4). Figyeljünk itt is jól. Nem Jósua öltözött fel. Mi sem saját magunk „szerezzük meg", vagy „érdemeljük ki" a megtisztulásunkat. Mindezt Jósua is, *mi is*, kaptuk. Ingyen, kegyelemből, Jézustól, a kereszten. Nemcsak eltávozik tőlünk a bűn, hanem jobbá is leszünk, mint amilyenek a bűneink előtt voltunk. Ünneplő ruhát kapunk. És így együtt mondhatjuk Ézsaiással: „Nagy örömöm telik az Úrban, víg örömre indít Istenem, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám, mint vőlegényre, ki fölteszi fejdíszét, mint menyasszonyra, ki fölrakja ékszereit" (Ézs 3,10).

A tisztaságunk, az ünneplő ruhánk nem más, mint Jézus-közelség. Ha közel vagyunk Jézushoz, ha közel vagyunk a kereszthez, akkor bevonódunk abba az erőbe, amelyet Jézus teljes és tökéletes tisztasága jelent. Jézus közelébe ugyanis nem tud beférkőzni a szenny, vagy a bűn. Ahogyan közeledünk Jézushoz, úgy pereg le rólunk is mindez, úgy, mint ahogyan Jósua főpapról lepergett a régi, szennyes ruha. Jézus közelsége a szeretet közelsége is. Azé a szereteté, amely minden akadály nélkül hömpölyög a Szentháromság három személye, az Atya, a Fiú és a Szentlélek között. Ebbe az állandó szeretet-áramlásba vonódunk mi is be akkor, ha közel kerülünk Jézushoz. EZ a szeretet lesz a mi új, ünneplő ruhánk. A Jézusközelség, a szeretetközelség felszabadít, és örömmel tölt el minket.

És itt jön az igeszakaszunk egy nagyon fontos szava. **Jósua főpap fejére tiszta süveget tesznek. Ez a tiszta süveg azonban** az eredeti héber szövegben **nem főpapi süveg, hanem**

olyan süveg, amelyikről ezt írta Ézsaiás: „ékes korona leszel az Úr kezében, királyi fejdísz Isten tenyerén” (Ézs 62,3). Kedves Testvéreim! Istentől – *a megtisztulásunkkal* – SOKKAL többet kapunk, mint amit a bűneinkkel elvesztettünk. Jósua nemcsak főpap, hanem királyi feladatokkal felruházott személy is lett. **Mi is új, sokkal nagyobb feladatot kapunk Istentől a megtisztulásunk után**. Ettől azonban ne rettenjünk meg. Isten ugyanis előbb beöltöztet minket – *úgy, mint Jósua főpapot* – a feladatot jelképező tiszta süvegbe. Azaz: Isten először képessé tesz bennünket elhordozni a feladatot, és csak utána ruházza ránk. Az új életünk tehát új lehetőséget is ad nekünk – amely azonban egyben új kötelezettség is. De ez a kötelezettség nem fárasztó, nem terhes, mert mindaz, ami kell hozzá, bőségesen a rendelkezésünkre áll – Isten kegyelméből.

Pontosan ezt éltem meg akkor, amikor Isten elhívott lelkésznek. Jézus megtisztított, és új feladatot, sokkal nagyobb feladatot bízott rám, mint amit valaha korábban elvégeztem. DE: ehhez Jézus egy hihetetlen erőt is adott, amely képessé tett arra, hogy a feladatomat ellássam.

Amikor megtisztulunk és belépünk a Szentháromság szeretet áramlásába, annyi szeretet zúdul ránk, hogy képtelenek vagyunk magunkban tartani. Át kell, hogy adjunk belőle másoknak. Sokat. Pontosan ez a szeretet-átadás történik meg velünk akkor, amikor az új feladatot elkezdjük és betöltjük. A tisztaság így vezet át minket a kiteljesedésbe és a szolgálatba.

Megtisztulva a miénk lesznek Jób szavai: „Igazságot öltöttem magamra, jogosságom palástként és süvegként borított be engem” (Jób 19,14). **Megtisztulva és új szolgálatunkat elkezdve Pál apostol erre kér bennünket:** „vegyétek fel Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok, … és mindent leküzdve megállhassatok. Álljatok meg tehát, felövezve derekatokat igazságszeretettel, és magatokra öltve a megigazulás páncélját, sarut húzva lábatokra, készen a békesség evangéliuma hirdetésére. Vegyétek fel mindezekhez a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosznak minden tüzes nyilát. Vegyétek fel az üdvösség sisakját is, és a Lélek kardját, amely Isten beszéde” (Ef 6,13-17). Add meg nekünk ezt, Urunk! Ámen.

Egyházi évhez kötődő áhítatok

Karácsony, 2021. december 24. EHE video-áhítat

Kedves Testvéreim! Az ige testté lett. Immánuel: velünk az Isten! Megszületett a megváltó Jézus Krisztus. Örvendezzünk ezen. Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg egyházunk által az igehirdetés alapjául kijelölt mai igét, ahogyan megírva találjuk Dániel próféta könyvének 2 részében a 19. verstől a 22. versig a következőképpen: „Dániel pedig áldotta érte a menny Istenét. Ezt mondta Dániel: Legyen áldott Isten neve örökkön-örökké; övé a bölcsesség és a hatalom! Ő szabja meg a különböző időket és alkalmakat. Királyokat taszít el, és királyokat támaszt. Ő ad bölcsességet a bölcseknek és tudományt a nagy tudósoknak. Ő tárja fel a mélyen elrejtett titkokat; tudja, mi van a sötétségben, és nála lakik a világosság.”

Kedves Testvéreim! Sokan elgondolkodhatnak ilyenkor azon a közhelyszerű megállapításon, hogy tényleg a szeretet ünnepe a karácsony? Van ahol éppen karácsonyra fogy el a szeretet: veszekedés lesz az örömből. Másutt nincs miből adni a szeretetet: nélkülözés, szomorúság vagy üldöztetés a része a családnak – karácsonykor is. A karácsony azonban nem annak a szeretetnek az ünnepe, amit mi adunk, hanem annak, amit mi kapunk. Nem egymástól, Urunktól. Egyformán mindenki. Mindig. Mi is, itt is, ma is.

A karácsonyi igénk előtti igeszakaszokban Nebukadnezzár, babiloni király boldog. Elhurcolta a zsidókat Júdeából, leromboltatta Jeruzsálemet, neki szolgál minden nép, mindene megvan. Aztán Nebukadnezzár lát egy félelmetes álmot. Az álmában egy szobrot az égből lezuhanó kő ízzé-porrá tör. Majd a szoborzúzó kőből nagy hegy lesz, amely betölti az egész földet. A király megretten az álomtól, és magyarázatot kér rá a babiloni bölcsektől. De a bölcsek már magát az álmot sem tudják kitalálni, nemhogy a magyarázatát. Ezért a király minden bölcset ki akar végeztetni, Dánielt és három társát is. Dánielék irgalomért könyörögnek Istenhez. Erre az imádságra válaszul kapja meg közvetlenül a mai igénk előtt Dániel a király álmát és ennek a megfejtését. A szobor Nebukadnezzár és az őt követők királysága. De szétporlad minden a földi királyság akkor, amikor a menny Istene támaszt egy olyan királyságot, amely nem semmisül meg soha. Ennek a mennyei királyságnak az első földi jelét, Jézus Urunk születését ünnepeljük ma. Ő nyitotta meg, és Ő mutatja meg a mennyei királyságba vezető utat. Jézust követve juthatunk el oda. Ez az a szeretet, amit nem mi adunk, hanem mi kapunk. Ez az a szeretet, amelyet a nélkülözés, a szomorúság, vagy akár az üldöztetés sem tör meg – hanem éppen megerősít.

Egy nagy titok volt Nebukadnezzár álma, ameddig Dániel meg nem kapta ennek a megfejtését. Mi a titok a mi életünkben? Vajon csak egy álom lenne csupán? Nem! Pontosan ugyanúgy a jövőnk a titok a számunkra is, mint ahogyan Nebukadnezzár számára is az volt. A fenyegetettség miatt megrettent lelkünk nem jön rá arra, hogy mi a megoldás éppen a mi bajunkra, éppen itt, és éppen ma. Pedig a megoldás az egyetlen igazi karácsonyi ajándék – mindannyiunknak. Döbbenjünk rá arra, hogy van Isten a mennyben, aki feltárja a titkokat. Megmutatja a megoldást nekünk is. Itt és most. A megoldás az, hogy ott, ahol senki sem várta; olyan sötét éjjelen, és akkor, amikor senki sem gondolta: megszületik a Megváltó. Krisztus Urunk nemcsak kétezer éve született meg, másoknak, máshol. Minekünk születik meg éppen ma, pontosan itt!

Nebukadnezzár álmában az Úr Jézus az égből lezuhanó kő. És valóban: Urunk az a kő, amelyet az építők megvetettek. De Urunk az a kő is, amely a szegletkő lett – mindannyiunk számára. Az igénkben, amikor a mennyből lezuhan a kő, akkor a földi birodalmak porrá törnek. Urunk érkezése nem marad következmények nélkül a mi életünkben sem. Lesznek olyan dolgok, amelyek megváltoznak bennünk, ha rádöbbenünk arra, hogy Jézus a megoldás az életünk nehézségeire. Azonban életünk nagy titkának a megfejtése, Jézus Urunk, az egyetlen biztos pont. Ő az, akiben bízhatunk. Ő az, aki nem semmisül meg soha. Ő az, aki betölti az egész földet. Ő sokkal többet ad, mint amiről a követése miatt lemondunk. Ő előbb szeretett minket...

Van itt azonban még egy titok, amely éppen úgy el van rejtve a karácsony csodájában, mint ahogyan a Megváltó születése el volt rejtve a betlehemi pusztában. A második titok a nagypéntek és a húsvét valósága. Jézus születése, az hogy az ige testté lett, nem választható el Urunk kereszthalálától és feltámadásától. Urunk megérkezése a mi megváltásunk megérkezése. Urunk megérkezése annak a határtalan és örökkévaló szeretetnek a megérkezése, amely magához ölel minket, és amely életét adta azért, hogy a mennyei királyság kiterjedhessen miránk. És Urunk megérkezése a feltámadás is. A mi saját magunk feltámadása látszat-életünkből, és a majdani feltámadásunk egyaránt.

A karácsony nem egy történet vége: ment-mendegélt Mária és József az Augusztusz császár által elrendelt összeírásra, nem találtak szállást, és egyszercsak Mária megszülte gyermekét. A karácsony egy történet kezdete. A mi saját, valódi életünk kezdetéé. Ez a valódi, Jézussal élt,

Jézus által vezetett életünk nemcsak világosságot ad nekünk a sötétség helyett, nemcsak biztonságot a bizonytalanság helyett, nemcsak megoldást a kételyek helyett, hanem elvezet minket a mennyei királyságba, az örök életbe. Ámen.

Imádkozzunk. Hatalmas Istenünk! Megváltó Krisztusunk! Magasztalunk Téged, hogy emberré lettél értünk, és így testvéreiddé és az örök élet részeseivé tettél minket. Részesíts a bűn és a halál feletti győzelmedben is, hogy Szentlelked által újjászülethessünk, és egész életünket betöltse az öröm és a hála a te emberszeretetedért. Hiszünk! Légy segítségünkre a mi hitetlenségünkben! Adj nekünk engedelmes szívet, hogy el tudjuk fogadni a Te segítő kezed. Adj nekünk engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben. Ámen.

Karácsony, 2022. december 24. video-áhítat

Infláció-karácsony van. Inflálódtak a vágyaink („Legalább nálunk ne legyen minden egész eltörött!") – és inflálódtak a lehetőségeink is. Mélyen megéreztük azt ezen a télen, hogy semmi sincs ingyen… – Vagy mégis? Létezik olyan, ami ingyen van? Lehet, hogy pontosan az, ami az életünkben a legértékesebb, az éppenhogy ingyen van? Karácsony ünnepe ezt a jó hírt hozta el az életünkbe. Hogy mi ez a jó hír? Maradj kapcsolatban – stay tuned – és megtudod. Hallgassuk meg egyházunk által az igehirdetés alapjául kijelölt karácsonyi igét, amelyet megírva találunk a Jelenések könyve 22. fejezetének a 16., 17. és 20. verseiben a következőképpen: „Én, Jézus, küldtem el angyalomat, hogy ezekről bizonyságot tegyen nektek a gyülekezetek előtt. Én vagyok Dávid gyökere és új hajtása, a fényes hajnalcsillag. A Lélek és a menyasszony így szól: Jöjj! Aki csak hallja, az is mondja: Jöjj! Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen! …Így szól az, aki ezekről bizonyságot tesz: Bizony, hamar eljövök. Jöjj, Uram Jézus!"

Kedves Testvéreim! Infláció-karácsony van. De az életünk igazán fontos része nem ismeri az inflációt, mert **itt él közöttünk az, akinek az értéke soha meg nem változik, aki az egyetlen stabil pont: Jézus**. Így ír Szent Ágoston Jézusról: „Ujjongjon hát a világ – amelynek megváltására jött az – aki által lett a világ. Mária teremtője – de Máriától született. Dávid fia – de Dávid Ura. Ábrahám utóda – de Ábrahám előtt volt. … A nap alkotója – s a nap alatt született. Az Atya öléből irányítja az egész világot – s a mai napot megszenteli anyja öléből. … Az égnek és földnek teremtője – s az ég alatt, a földön születik. Kimondhatatlanul bölcs – bölcsen gyermek. Betölti a világot – s a jászolban fekszik. Kormányozza a csillagokat – s anyja emlőjét szopja." Jézus egyben – a minden. Ő a kezdet – és a vég. Az alfa – és az ómega.

Most már kezdjük megérezni, hogy ki lehet Jézus, aki karácsonykor „megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt" (Fil 2,7). Jézussal Megtartónk született, és a sötétségben felragyogott Isten világossága. Jézussal Isten eljött, **itt a megígért Messiás közöttünk**, megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek. Aki alázatban, szegényen jött közénk – eljön majd dicsőségének teljességében is. Fényes hajnalcsillagként jön el Jézus, azaz: teljes hatalommal – menny és föld fölött.

Miért érkezett kétezer éve, miért érkezik majd dicsőségben, és **miért érkezik folyamatosan, minden egyes nap, éppen ma is Jézus e világba? – Érted érkezik, és értem**. **– Jézus azért jön e világba, hogy felkínálja az élet vizét mindenkinek, aki szomjazik**. Eredetileg Jeruzsálemben a legnagyobb őszi aratási ünnep, a lombsátrak ünnepe utolsó napján kiáltotta be Jézus a sokaságba: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék!" (Jn 7,37). A samáriai asszonynak mondta Jézus, hogy „aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé

meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrásává lesz benne" (Jn 4,14). **Ennyi az, amit Jézus ad nekünk. A minden. Az értékét soha el nem vesztő, a kifogyhatatlan minden.** Ezt a mindent adja nekünk Jézus – ingyen.

Azzal, hogy **Jézus** mindent: az örök élet teljességét, békességét és kimondhatatlan örömét odaajándékozza nekünk az élet vizével ingyen – **kimozdít bennünket a régi énünkből. Jézus nem börtönlakókat gyűjt: csak annak kell megváltoznia – aki akarja ezt. Csak annak kell összehasonlíthatatlanul többé és jobbá válnia – aki vágyik ez után**. Így ír életünknek erről a döntő, erről az egyetlen lényegi változásáról Túrmezei Erzsébet a „Gyertya" című versében:

Kis karácsonyfagyertya. Szép fehér.
Felül törött. Talán semmit se ér.
A belén észrevenni már, hogy égett.
Igénytelen, értéktelen.
Magában semmi. Félredobnám.

De ha zöld fenyőről ragyog rám, a szívem fölviszi az égig – az eget meg lehozza hozzám.

Kezembe' forgatom, nézegetem, s valami egyre azt súgja nekem, hogy ez a kis gyertya – az életem. Görbe, törött, beteg. Valami, amit senki nem keres, mert észrevenni nem is érdemes. Végigélni se volna érdemes – ha nem lenne karácsony…
ha ki nem gyúlhatnék sokadmagával karácsonyesti csodálatos fákon…
ha Betlehem felé utat mutatva, nem ragyoghatna, nem világolhatna,
-- végigélni se volna érdemes.

De van karácsony, s én úgy szeretem kis gyertyaéletem!
Most már tudom, miért is élek ezen a nagy sötét világon:
hogy világítson kicsi gyertyalángom előre, Betlehem felé!
És megváltatlan, Megváltóra váró, sok emberszív – dobbanjon meg belé."

Sok fény van a karácsonyfákon. Talán a miénken is. **Legyen ott a karácsonyfánkon az igazi fény, az egyetlen értékálló fény: Jézus hajnalcsillag-fénye!** Kerül valami a karácsonyi asztalokra. Talán a miénkre is. **Legyen ott a karácsonyi asztalunkon – az élet vize! Mondjuk az ősi gyülekezettel együtt: Jöjj! Hívjuk meg és fogadjuk be Jézust ezen a karácsonyon az életünkbe – és akkor megszületik bennünk is a fény. Az a fény, amelyet semmilyen értékvesztés soha kioltani nem tud.** – Jövel Urunk, Jézus! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Kérjük, adj nekünk nyitott szívet, hogy el tudjuk fogadni az élet vizét Tőled. Ragyogjon ránk, szülessen meg bennünk a Te hajnalcsillag-világosságod, hogy Téged kövessünk – egész életünkben – és hogy hívhassunk Hozzád másokat is. Add Urunk a Te békédet ennek a békétlen világnak. Ámen.

Karácsony, 2023. december 24. video-áhítat – A világ szegényei, vagy a világ gazdagjai vagyunk ezen a karácsonyon?

Minek érezzük magunkat ezen a karácsonyon? A világ szegényeinek, vagy a világ gazdagjainak? – Mindkettő mi vagyunk. Miért? Hogyan? – Maradj kapcsolatban – stay tuned – és megtudod. Hallgassuk meg a karácsony történetét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium második fejezetének az elsőtől a 14. verseiben a következőképpen: „Történt pedig azokban a napokban, hogy Augusztusz császár rendeletet adott ki: írják össze az egész földet. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriában Kviriniusz volt a

helytartó. Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják. Felment József is a galileai Názáretből Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. És történt, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje, és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely. Pásztorok tanyáztak azon a vidéken a szabad ég alatt, és őrködtek éjszaka a nyájuk mellett. És az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem vett erőt rajtuk. Az angyal pedig ezt mondta nekik: Ne féljetek, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban. És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarat."

Kedves Testvérem! Érezted-e úgy idén, hogy valamilyen helyzetből nem szabadulsz? Hogy kellene valami mást tenned – de nem tudod? Érezted-e úgy, hogy valaki téged nem becsül, lenéz? Érezted-e magadat idén beszennyezettnek? – Ha bármelyiket is érezted ezek közül, akkor te voltál a pásztorok egyike. A pásztorok Jézus korában a világ szegényei voltak. A nyáj őrzése miatt a jeruzsálemi templomba soha nem jutottak el. Mosdatlan, koszos, büdös népség... Még a bíróságon sem jelenhet meg tanúként. A társadalom legalja. Jóérzésű ember az ilyennel nem beszél. *Nekik* jelent meg *először* a jó hír, az evangélium.

Várjunk csak! – *kiáltja itt közbe Lackfi János* –
De ha Isten tényleg Isten és mindenható,
akkor simán megtehette volna, hogy átugorja
az emberi növekedés lépcsőfokait,
csettint egyet, és páng, máris kipattan
a semmiből aranypáncélban, ezüstkarddal,
gyémántsisakforgóval egy olyan erős vitéz,
mint Chuck Norris, aki egyetlen csapással
kettévágja az összes római katonát,
megalapítja Izrael várva várt királyságát,
és máris eljött a földre gyorsított menetben
a mennyek országa, tadááám, csapó!

Várjunk csak?
De ha Isten tényleg Isten és mindenható,
akkor Jézus kereszthalál és véráldozat
és minden egyéb cécó nélkül
megsokszorozza magát 3D-ben,
és odaáll minden egyes beteg mellé,
és meggyógyítja az összes kórságot,
és odaáll minden egyes lelki sérült mellé,
és kihúzza fejükből a pszichés bajokat,
és odaáll minden egyes megszállott mellé,
és kiszedi fejükből az agresszivitást,
és odaáll minden egyes bűnös mellé,
és bűngátló gyógyszert szedet velük,
és ettől minden probléma pikk-pakk – megoldódik.

Várjunk csak…
De ha Isten tényleg Isten és mindenható,
és azt szeretné, hogy ahogy asszony méhében
a magzat, *úgy* növekedjék *bennünk az Isten*,
fokról fokra, titokzatosan?
Hogy ne a gombnyomásra várjunk, hanem
küszködések és nehézségek közt is óvjuk,
dédelgessük, és *mikor az idő eljött,*
világra hozzuk a reményt??

És ekkor: kettéhasadt a menny. Az éjszaka közepén – felragyogott a fény. Megszűnt a távolság a mi földi életünk – és Isten Országa között. És körbefogta a világ szegényeit, a pásztorokat az Úr dicsősége. *Körbefogta…* Milyen szép szó ez! Ízlelgessük! Éljük meg mi is! Engedjük, hogy minket is körbefogjon az Úr dicsősége! *Ja…? Hogy ez nem megy? Bezárva érezném magam…?* Hát hogy a csudába!? Isten – a végtelenség maga! Ha a szeretet végtelensége Téged körbefog – akkor mit gondolsz: bezáródsz?? Dehogy! – Kinyílsz!! Megnyílik *feletted is* a menny, és mennyei seregek sokasága jelenik meg *neked is*. A világ szegényéből – a világ gazdagja lehetsz – egy szempillantás alatt *te is*. Itt is van már mindez Veled. Csak még nem látod. Hát engedd – hogy körbefoghasson téged is a szeretet óceánja, amely reád záporozik, hogy amikor az idő eljött – és az *most van* – világra jöjjön *benned is* a remény.

Jézus születése egy olyan ajtót nyit meg előtted, amelyet „*senki be nem zárhat*” (Jel 3,8a). Lépj be – ezen az ajtón! És akkor: megszületik benned is Jézus. És akkor: meg fog változni valami az életedben… Gazdag leszel! Miben gazdag? Nem szalonna cukorban – és nem is bitcoinban. – Tartós lesz az életedben a jó. Nem csak egy ajándék – és nem csak egy adományvonal SMS. Idén nem beigli lesz… – hanem *benső békesség*. Világosság ragyog felettünk, mert megszületett a Megváltó, és nem lesz vége uralmának és a békének. Így legyen! Így lesz. Halleluja. Ámen.

Imádkozzunk. Földre szállt Jézus! Kérjük, mutasd meg nekünk, hogy Veled a világ szegényeiből a világ gazdagjai lehetünk. Érezhessük meg, hogy körbefog bennünket Isten dicsősége. Érezhessük meg, hogy megnyílik felettünk is, nekünk is a menny. Ragyogjon ránk, szülessen meg bennünk a Te világosságod, hogy Téged kövessünk – egész életünkben – és hogy hívhassunk Hozzád másokat is. Add Urunk a Te békédet ennek a békétlen világnak. Ámen.

Karácsony, 2024. december 24. video-áhítat – Gyermek születik NEKÜNK

Karácsonykor Gyermek születik NEKÜNK. Miért csupa nagybetű a NEKÜNK ebben a mondatban? Milyen erő van a Gyermek erőtlenségében? Hogyan formál minket magunkat ajándékká Jézus? – Maradj kapcsolatban – stay tuned – és minderre a választ megtudod. Hallgassuk meg a karácsony igéjét, amelyet megírva találunk Ézsaiás próféta könyve 9. fejezetében a következőképpen: „A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát, a homály földjén lakókra világosság ragyog. ... Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme! Uralma növekedésének és a békének nem lesz vége Dávid trónján és országában, mert megerősíti és megszilárdítja törvénnyel és igazsággal mostantól fogva mindörökké. A Seregek URának féltő szeretete viszi véghez ezt!"

Gyermek születik nekünk. Emberként még kicsi és törékeny. Annak, aki az egész mindenséget a karjaiban tartja – arra van szüksége, hogy ölbe vegyék. Az, aki kormányozza a csillagokat – nem tudja még kinyújtani a kezét. Azt, aki a nap alkotója – melengetni kell. Annak, aki a világ teremtője – nincsen hajléka. Az, aki a testet öltött ige – nem tud még beszélni. Azt, aki az élet kenyere – táplálni kell.

***Ujjongjon* hát a világ, amelynek megváltására jött az, aki *által* lett a világ! Örvendezzünk a *mindent legyőző* erőnek, aki a legemberibb erőtlenségbe született!**

Akarta, tehette, leszállott: Istennél *minden* lehetséges. Mert Krisztus „Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem *megüresítette* önmagát, *szolgai* formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; *megalázta* magát, és *engedelmes* volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (Fil 2,6-8). *Hatalmas* erő van a Gyermek erőtlenségében.

Karácsonykor *nem* emlékezünk, hanem *ünneplünk*. „Krisztus a mennyből jő, *menjetek elébe*! *Krisztus* születik, dicsőítsétek! **Krisztus a földön van, *emelkedjetek*!**” – így bátorított minket Aranyszájú Szent János arra, hogy *lépjünk be* a megszülető Megváltónkba, és éljük meg azt, ahogyan Jézus *mibennünk* is megszületik. Ugyanerre bátorít minket Ágoston is: **Krisztusunk, a te fényed *eltünteti* a mi árnyékunkat. Krisztusunk a te fényed *betölti* a földet, és így szólsz hozzánk: *Ti is* világosság vagytok!** Isten az Ő egyszülött fiával nem ajándékot ad az embernek, hanem benne – ajándékká formálja mindannyiunk életét.

Gyermek születik *NEKÜNK*. Luther is felhívta rá a figyelmet, hogy ebben a mondatban a NEKÜNK csupa nagybetűvel áll. Miért van ez így? „Mert *csak* akkor a tied Jézus” – írja Luther – „ha *hiszed*, hogy az Atya Őt valóban *neked* ajándékozta.” Kedves Testvérem! Hiszed-e te ezt? De nem az eszeddel hiszed-e – hanem a *szíveddel* hiszed-e, hanem *egész valóddal* hiszed-e? Megszületik-e *benned is* Jézus? Képes vagy-e *emelkedni* Jézus örömébe? *Csökken-e* az árnyékod a Jézus fényében? *Betölt-e* téged Jézus fénye? *Ajándékká* válik-e az életed mások számára?

Nem? Nem érzel semmi ilyent? Ne keseredj el. Jézus nem földrengéssel érkezik. Jézust csak egyetlen csillag fénye mutatja meg – és az sem sokaknak látható. **Jézus a mi megszokott életünk kicsinységeiben akar véghezvinni rendkívüli dolgokat.** Még ha nagyoknak is gondoltuk volna magunkat, **kérjük el Jézustól a *kicsinység kegyelmét*. Jézus ugyanis a legjobban a mi saját kicsinységünkben akar meglátogatni bennünket**. Akkor, amikor gyöngének, törékenynek, elégtelennek, vagy elhibázottnak érezzük magunkat. Jézus ezt mondja nekünk: „Úgy szeretlek, ahogyan vagy. A kicsinységed nem ábrándít ki. A törékenységed nem nyugtalanít. *Érted* lettem kicsinnyé. *Találd meg bennem* a te nagyságodat.” És Jézus a legkisebbeknek mondja ezt a legjobban.

Hallottuk: „a homály földjén lakókra világosság ragyog” (Ézs 9,1b). Kedves Testvérem! **Olyanok vagyunk mi, mint Reményik Sándor vakondja**. „A süket földből kibújt egy vakond. Csodálkozott, hogy a napba nézhetett. És *szárnya nőtt*, és *fölemelkedett*. Aranyabb lett a lomb, és kékebb az ég. És ezerjófű a testvériség.” **Isten ezt mondja nekünk Ézsaiás szavaival: „Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az ÚR dicsősége**. Bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de **fölötted ott ragyog az ÚR, dicsősége meglátszik rajtad**.” (Ézs 60,1-2). És Pál folytatja: Isten „gyújtott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon előttünk Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán” (2Kor 4,6).

Világosság ragyog felettünk, mert megszületett a Megváltó. Ő a Csodálatos Tanácsos, aki kiragad minket a mi tévelygéseikből. Ő az Erős Isten, aki erőt ad a megfáradtnak és felemeli a gyengét. Ő az Örökkévaló Atya, akinek a jelenléte megnyugvást jelent mindazoknak, akik gyermeki bizalommal követik Őt. Ő a Békesség Fejedelme, aki megbékéltet minket az egész világgal – és *saját magunkkal* is. *Hatalmas erő* van a Gyermek erőtlenségében.

Világosság ragyog felettünk, mert megszületett a Fiú, hogy *helyet kérjen* a mi életünkben. Eljött, hogy trónra lépjen. Hogy Ő legyen az *Úr*. Hogy legyőzzön *mindent*, ami tőle minket elválaszt. Eljött, hogy az Ő világosságánál tisztábban láthassuk egymást. Eljött, hogy a legnagyobb ajándékot adja a mi kolduló kezeinkbe – *saját magát*. Eljött, hogy *szabaddá* tegyen. Szabaddá a bűntől, szabaddá a félelmektől. Eljött, hogy megteremtse a békességet – bennünk és körülöttünk. Eljött, hogy ajándékká formáljon bennünket – *mindenki másnak*.

Világosság ragyog felettünk, mert megszületett a Gyermek, és uralma növekedésének *nem lesz vége* mostantól fogva örökkön örökké. Szülessen meg *bennünk is* a Megváltó! Lépjen trónra a *mi életünkben is* Krisztus! Így legyen! Így lesz. Halleluja. Ámen.

Imádkozzunk. Mennyei Atyánk! Dicsőítünk, hogy átszakítva az eget, közel jöttél hozzánk, és Fiadban megnyitottad a számunkra az igazi békességre vezető utat. Urunk, hálát adunk, hogy dicsőséged fénye beragyog az életünkbe. Szereteted ereje adjon erőt minden percünkben, hogy a Te világosságod tükröződhessen a mi életünkön. Ámen.

Karácsony, 2025. december 24. video-áhítat – Immánuel: Velünk az Isten!

Kedves Testvérem! Velünk van az Isten! Azt kérdezed, hogy hol? Itt az orrunk előtt, a bölcsőben! Mi minden ez a törpe gyermek? Miért érkezett erre a világra? Mi minden következik ebből – konkrétan, a te életedben?– Maradj kapcsolatban – stay tuned – és minderre a választ megtudod. Hallgassuk meg a karácsony igéjét, amelyet megírva találunk a Zsidókhoz írt levél első fejezetének elsőtől a 6. verseiben a következőképpen: „Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk, akit mindennek örökösévé tett, aki által a világot teremtette. Ő Isten dicsőségének kisugárzása és lényének képmása, aki hatalmas szavával hordozza a mindenséget, aki miután minket bűneinktől megtisztított, a mennyei Felség jobbjára ült. Annyival feljebb való az angyaloknál, amennyivel különb nevet örökölt náluk. Mert az angyalok közül kinek mondta valaha Isten: „Fiam vagy te, ma nemzettelek téged”, majd pedig: „Atyja leszek, és ő az én Fiam lesz”? Amikor pedig bevezeti az elsőszülöttet a világba, ismét így szól: „Imádja őt Isten minden angyala!”

Kedves Testvérem! **Karácsony éjszakáján „megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek”** (Tit 2,11). **Hol? Hogyan? Egy parányi kisgyermek formájában.** Ez a ma született csöppség azonban nagyobb minden prófétánál, nagyobb az angyaloknál, és nagyobb mindennél, ami teremtmény, mert Ő maga is – isten. Nem a Jézuska érkezett meg ide, hanem a Krisztus, a világ megváltója kezdte el a földi művét ezen a napon. Lepillantunk a kisdedre a bölcsőben, és rádöbbenünk arra, hogy pontosan úgy térdre kell esnünk előtte, mint a három napkeleti bölcsnek (Mt 1,11). Mert eljött a földre a "Békesség Fejedelme", aki által ránk, "a homály földjén lakókra, világosság ragyog" (Ézs 9,1.5).

Mi minden ez a törpe gyermek? Ez a kis poronty már a kezdetek előtt Istennél volt, „minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött” (Jn 1,2). „Benne teremtetett

minden a mennyen és a földön." „Ő előbb volt mindennél, és minden őbenne áll fenn" (Kol 1,16-17). A felnőtt Jézus maga mondta saját magáról: „Aki engem lát – látja az Atyát" (Jn 14,9). Jézus nem Isten-ről beszélt, hanem Isten-ként beszélt. Jézus nemcsak tudja, hogy milyen az Isten, hanem Ő ugyan-olyan, mint Isten. Jézus mindennek az örököse, Isten dicsőségének a kisugárzása és lényének a képmása (Zsid 1,2-3). Jézus egyszerre viseli saját magán az Atya pecsétnyomó-szerű mintázatát, azaz mindenben pontos képmását, és sugározza tovább ezt a pontos képmást és a benne rejlő határtalan dicsőséget. Az őskeresztény himnuszt rögzítő görög szöveg alliterációk sokaságával és egy gyönyörű, szimmetrikus szerkezettel is kiemeli a ma született, látszólag erőtlen Jézus hihetetlen erejét és szépségét.

Miért érkezett Jézus a földre? Nem azért, hogy rúgkapáljon, ordítson és anyatejet döntsön magába. Ez csak a látszat. Amikor az újszülött Jézus felsír, akkor már Isten szól hozzánk – csak még nem értjük. „Mert tetszett az egész Teljességnek, hogy benne lakjék, és hogy általa békéltessen meg önmagával mindent a földön és a mennyben úgy, hogy békességet szerzett a keresztfán kiontott vére által" (Kol 1,19-20). Figyeljük meg a mai igeszakasz szóhasználatát. Az ige végig egyes szám harmadik személyben írja le a földre szállt Isten, Jézus gyönyörűséges nagyságát. Csak két helyen válik személyessé az ige, és vonatkoztatja mindezt saját magunkra. Az első az, amikor Jézus megváltó művéből a nekünk szóló szavait, a nekünk szóló tanítását emeli ki (Zsid 1,2), a második pedig az, amikor arról beszél, hogy Jézus minket tisztított meg a bűneinktől (Zsid 1,3). Tudjuk, hogy mibe került Jézusnak a megtestesülés és a mi megtisztításunk. Az életébe. Mert Jézusnak a keresztfán ontott vére az, amely a bűneinktől megtisztít minket. Ahogyan Luther mondta: a karácsonyi jászlat és a golgotai keresztet ugyan-abból a fából faragták. Jézus áldozata nem Nagypénteken kezdődött. Jézus értünk való áldozata most, karácsonykor kezdődik. Ezért érkezett Jézus a földre.

„Fiam vagy Te, ma nemzettelek Téged" (Zsolt 2,7; Zsid 1,5) hallhattuk a zsoltáridézetet a mai igénkben. Ágoston szerint ez a ma, ez nem több mint kétezer éve, karácsonykor, és nem is karácsony előtt kilenc hónappal volt. Ágoston gyönyörűen látta, hogy Isten és az Ő Egyszülött Fia, Jézus nem az időben él. Ez a ma, ez a mai napon is van. Ez a ma minden egyes napon van. Mint ahogyan Nagypéntek is minden egyes napon van, és ahogyan a feltámadás is minden egyes napon ott van. Krisztus születése (*ugyanúgy, mint a kereszt és a feltámadás*) minden idők teljességének a közepe.

Karácsony arról tanúskodik, hogy Isten milyen komolyan veszi az embert. És mi, kedves testvérem? Mi milyen komolyan vesszük a ma született megváltónkat? Jézushoz nem fűzhet senkit személytelen viszony. A kegyelem be-emel minket a megtestesült Istenbe, Jézusba. Jézus BENNÜNK születik meg. A bennünk megszülető Jézus által másképp kezdjük látni az egész világot. Ezáltal az emberszerető Isten megtestesülése – mibennünk – az Istenszerető ember megtestesülésévé változik. Isten emberré lett – hogy az ember Istenhez nőhessen. Jézus Krisztus Isten hívogató szava. Felém nyúló keze, amely megragad és megment engem. Isten szíve, amely megszakad értem. De Krisztus az én kezem is, amellyel Istent megragadhatom, és az én könyörgő szavam, amely eljut Istenhez. Krisztus az ajtó (Jn 10,9). Istennek hozzám – és... nekem Istenhez. Jézus azért született, hogy én is megszülethessek. Jézus születése az én születésemet akarja. Hogy másnak és újnak szülessek: másokért élő embernek. Aki most alázatban és szegényen jön, eljön majd dicsőségének teljességében is, hogy „az Ő kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk az örök életnek" (Tit 3,7). Így legyen! Ámen.

Imádkozzunk. Urunk, keresztény őseink 1700 éves mély hitével valljuk meg a Te mérhetetlen nagyságodat: Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától

született minden idő előtt, Isten az Istentől, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől; született és nem teremtetett, az Atyával egylényegű, és általa lett minden. Érettünk, emberekért és üdvösségünkért leszállt a mennyből. Megtestesült a Szentlélektől és Szűz Máriától, és emberré lett. – Urunk, hálát adunk Neked, hogy a Te dicsőséged fénye beragyog a mi életünkbe. Szereteted ereje adjon erőt minden percünkben, hogy a Te világosságod tükröződhessen a mi életünkön. Ámen.

Vízkereszt, 2023. január 6. video-áhítat – Jézus az életünk igazi és örök fénye

Vége a karácsonynak. Kidobtuk a fenyőt. Leoltottuk az adventi fényeket. Nincs már mire várnunk. – Vagy mégis?? Bevilágítja a fény azokat a napjainkat is, amelyek látszólag sötétek? Támadhat szeretet ott is, ahol sötétség honol? Kíváncsi vagy arra, hogy mi módon történhet mindez? Maradj kapcsolatban – stay tuned – és megtudod. Hallgassuk meg az igehirdetés alapjául kijelölt vízkereszti igét, amelyet megírva találunk a János szerinti evangélium 8. fejezetének a 12. versében a következőképpen: „ Így szólt Jézus: Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.”

Kedves Testvéreim! Örüljetek! Újra mondom: örüljetek!! – *Minek örüljünk?* – kérdezhetitek erre jogosan – *Éppen most dobtuk ki a fenyőt. Vége a karácsonynak. Egy-két nap: és kezdődik újra az iskola, az egész hajtás megint…* Jézus is pontosan egy ilyen „utolsó napon”, a nagy, őszi betakarítási ünnep végeztével kiáltotta bele a tömegbe azt a jeruzsálemi Templom kincstár-csarnokában, hogy: „Én vagyok a világ világossága”. Addig – hét napon át égtek a fények. Addig – négy papi családból származó gyermek mászott fel az ötven láb magas, arany lámpatartókra minden egyes este, és gyújtotta meg a sok-sok, elnyűtt papi köntösből készült, szent kanócot. Addig – fényárban úszott az egész város. Josephus Flavius szerint a lámpáktól és a fáklyáktól akkora világosság lett a Templom hegyén, hogy nem volt olyan jeruzsálemi udvar, amelyik ne kapott volna fényt. Addig – a termés betakarításának öröme mellett az ünneplők arra a nappali fényt árasztó tűzoszlopra is emlékeztek mindezzel, amelyben megtestesülve maga Isten vezette a választott népét a Kánaán felé minden éjjel egykoron. De hét nap után – kialudtak a lámpák és a fáklyák… Kihunyt a fény. Sötétség lett megint. Ott maradt a választott nép, ahova vezették, a Kánaánban – de Isten már nem volt sehol… TÉNYLEG már nem volt sehol Isten? TÉNYLEG sötétség lett megint?? Hát éppenhogy nem!! Ott állt a megtestesült Ige, Isten egyszülött Fia a tömeg kellős közepén. Nem is kellett ahhoz valami kifinomult lelki érzék, vagy valami ki tudja milyen spirituális tehetség, hogy valaki felismerje. Ő maga kiabálta bele az emberek fülébe, hogy „Én vagyok a világ világossága!” Jézus nem bemutatkozott ezzel, hanem isteni fenségével kinyilatkoztatta személye titkát és küldetését. Nem is elsőször tett ilyet. Az ünnep végeztével nemcsak az esti lámpafény nem volt már, hanem a Siloám tavából sem hoztak már minden reggel az oltárhoz nagy ceremóniával vizet. A karácsonyi igehirdetésből emlékezhetünk arra (*vagy ha még nem láttuk, nézzük meg a YouTube-on itt: https://youtu.be/8qfKED4PqdU – vagy olvassuk el itt: http://csermelyblog.hu/igehirdetes221224*), amikor szintén az ünnep végeztével ezt mondta Jézus: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék!”

Csak a fény és csak a víz lenne az, amit Jézus mindenkinek felkínált kétezer éve – és felkínál most is, ma is – mindegyikünknek: neked is – és nekem is? Nem!! A Jézus által felkínált víz az élet vize. Nem akármilyen életé. Az *örök* életé. A Jézus által megtestesített fény pedig – az élet világossága. Nem akármilyen életé. Az *örök* életé. Kérdeztétek kedves testvéreim, hogy minek örüljünk? Hát ennek!! Van olyan idő az életünkben, amikor azt hisszük, hogy nincs minek örülni. *Éppen ezeken* a sötét napokon szólal meg Jézus különösen hatalmas erővel, *az egyetlen Isten egyetlen Fiának az egész menny és az egész föld fölött uralkodó győzedelmes és*

dicsőséges erejével, és kiabálja a fülünkbe újra és újra nekünk, hogy itt van mellettünk, itt van velünk a világ világossága, Jézus Krisztus, aki nem hagy sem téged, sem engem a sötétségben soha, egyetlen pillanatra sem az életünkben. Tudom: mert megtapasztaltam magam is. Hát ennek örüljetek! Újra mondom: örüljetek!!

Az eredeti görög szövegben az a világ, amelynek Jézus a fényforrása, nemcsak a *te*, vagy az *én* különálló világom – hanem az *egész világegyetem*. A *mi* egész világunk. *Tegnap, ma és mindörökké*. Az eredeti görög szövegben, aki Jézust követi, az nemcsak hogy *nem jár* sötétségben, hanem *semmiképpen sem* jár sötétségben. Az egyszerűen le-he-tet-len, hogy valaki Jézust követve sötétségben járjon. És itt egy nagyon fontos üzenet van külön is. Jézus nem egy tőlünk elkülönült bíróként előírja nekünk azt, hogy semmiképpen sem járhatunk sötétségben, ha őt követjük. Jézus nem azt mondja nekünk, hogyha akár csak egyetlen egy bűnt is elkövetünk, akkor kitagad minket. Nem! Jézus az érted és az értem hozott keresztáldozatával *megadja* nekünk azt, hogy olyan *ne létezhessen*, hogy a sötétségben, a bűnben és a félelemben kelljen járnunk – ha Jézus világosságában vagyunk. Nem tiltás ez – hanem ajándék. Ingyenes, visszavonhatatlan és örök ajándék. Jézus megvéd minket a gonosztól – mert Jézus legyőzte a gonoszt. Jézus az örök életet adja nekünk – mert Jézus legyőzte a halált a kereszten. Minek örüljetek?? Hát *ennek* örüljetek! Hogy *értünk* született meg, értünk halt meg, értünk támadt fel, és *velünk van*, *a szívünkben él* a világ világossága – aki a teremtő ura ennek a világnak. Ennél nagyobb öröm nincs – mert nem is lehet.

Ahogyan János apostol mondja: „Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság.” (1Jn 2,8b). Azt hiszed kedves testvérem, hogy azzal, hogy kidobtad a karácsonyfát, és leoltottad az adventi fényeket: itt van már a sötétség? Azt hiszed, hogy azzal, hogy háború van, téli hideg van, drágulás van: itt van már a sötétség? Hát nem! Jézus fénye itt van velünk. És Jézus fénye nem hideg fény. Jézus fénye óriási szeretetet sugárzó fény. Nincs olyan hideg szív ezen a földön, amelyet Jézus Krisztus fénye fel ne tudna hevíteni – ha nem zárja el magát tőle. És kedves testvéreim tudjátok mi lesz akkor, ha megtapasztaltátok Jézus fényét? Ti is sugározni fogjátok Urunk fényét másoknak – felmutatva nekik az egyetlen fényt, a fény igazi forrását, Jézus Krisztust. Kezd el ezt ma te is. Engedd, hogy így legyen. – És akkor így lesz! Mert ez Jézus akarata. Mert ez a Teremtő Isten megmásíthatatlan döntése. Mert ahol világosság van – ott világosság van. Mert a világ Világossága hatalmon van. És uralmának nem lesz vége. És emiatt „Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság.” Hát ennek örüljetek! Ismét mondom: örüljetek!! Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Kérjük, add meg nekünk a te fényed látását, hogy ragyogjon ránk, szülessen meg bennünk a Te hajnalcsillag-világosságod, hogy Téged kövessünk – egész életünkben – és hogy hívhassunk Hozzád másokat is. Add Urunk a Te fényed békességét ennek a békétlen világnak.

Vízkereszt, 2026. január 6. áhítat – Tündökölj, mert rád ragyogott az Úr dicsősége

Kedves Testvéreim! Ma a Vízkereszt ősi és gyönyörű ünnepe van. Hallgassátok meg az ünnep igéjét, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium második fejezetének elsőtől a 12. verseiben a következőképpen: "Amikor Jézus megszületett a júdeai Betlehemben Heródes király idején, íme, bölcsek érkeztek napkeletről Jeruzsálembe, és ezt kérdezték: Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és eljöttünk, hogy imádjuk őt. Amikor ezt Heródes király meghallotta, nyugtalanság fogta el, és vele együtt az egész Jeruzsálemet. Összehívott minden főpapot és a nép írástudóit, és megkérdezte tőlük, hol kell megszületnie a Krisztusnak. Azok ezt mondták neki: A júdeai Betlehemben, mert így írta

meg a próféta: „Te pedig, Betlehem, Júda földje, semmiképpen sem vagy a legkisebb Júda fejedelmi városai között, mert fejedelem származik belőled, aki legeltetni fogja népemet, Izráelt." Ekkor Heródes titokban hívatta a bölcseket, és gondosan kikérdezte őket, hogy mikor jelent meg a csillag, majd elküldte őket Betlehembe, és ezt mondta: Menjetek el, és kérdezősködjetek a gyermek felől; mihelyt pedig megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is elmenjek, és imádjam őt! Miután meghallgatták a királyt, elindultak, és íme, a csillag, amelyet láttak napkeleten, előttük ment mindaddig, amíg odaérve meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt. Amikor ezt látták, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát. Mivel azonban kijelentést kaptak álomban, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza hazájukba."

Tudjuk-e hol születik meg Jézus? – "*Micsoda hülye kérdés ez – mondhatná erre valaki – hát most mondtad el, hogy: Betlehemben.*" CSAK Betlehemben születik meg Jézus? Csak kétezer évvel ezelőtt? Ezen a karácsonyon nem született meg sehol? *Hát... Akkor... Baj van…* **Jézus ugyanis a mai időben a te lelkedben születik meg.** Ma van a karácsonyi idő utolsó napja. Még mindig nem késő kérned Urunktól, hogy szülessen meg benned is ezen a karácsonyon. Akkor te fogsz kimozdulni a megszokott, kényelmes életedből, hogy elindulj Jézus felé. Akkor te fogsz fáradságos, hosszú utat megtenni, hogy odaérj Jézushoz. Akkor feletted fog megállni a betlehemi csillag. Akkor igaz lesz rád Ézsaiás szava: "Fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad" (Ézs 60,2). Akkor pontosan olyan mérhetetlenül nagy lesz az örömöd, mint amilyen az eredeti görög szövegben a három napkeleti bölcs öröme volt. És akkor: odaállsz a bölcsek mellé, és te is a földre borulsz Jézus nagysága előtt. Akkor te is oda-adod a saját ajándékodat Jézusnak. Jézusnak, a királynak, Jézusnak az Istennek és Jézusnak, a mi keresztre feszített Megváltónknak. És a te ajándékod nem lesz más, mint – saját magad. És ekkor szólal meg másodszor Ézsaiás: "Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az Úr dicsősége" (Ézs 60,1). És akkor te felkelsz, és rajtad fog ragyogni az Úr dicsősége. Mert te már Jézussal vagy, és a Krisztus dicsősége látszik meg rajtad. És akkor te is más úton fogsz visszatérni a hazádba. Mert aki már találkozott a Krisztussal, az nem tud ugyanazon az úton haladni tovább, mint amerre addig ment. Továbbmenve pedig, már tudni fogod, hogy hol született meg Jézus. Nem másutt, mint: benned. Ámen.

Nagypéntek 2021. április 2. EHE, video-áhítat

Kedves Testvéreim! Nagypéntek az év kivételesen középponti napja. A keresztben összpontosul minden, ami fontos a földi, és a reménységbeli örök életünkben. Legszívesebben most 14 percig csak hallgatnék, hogy igazán mélyen megértsünk ebből egy kicsit. Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az igehirdetés alapjául kijelölt mai igét, ahogyan megírva találjuk a 22. zsoltár 12. és a 15.-től a 20. verséig a következőképpen: „Ne légy tőlem távol, mert közel van a baj, és nincs, aki segítsen! Szétfolytam, mint a víz, kificamodtak a csontjaim. Szívem, mint a viasz, megolvadt bensőmben. Torkom kiszáradt, mint a cserép, nyelvem az ínyemhez tapadt, a halál porába fektettél. Mert kutyák vettek körül engem, gonoszok bandája kerített be, átlyukasztották kezemet, lábamat. Megszámlálhatnám minden csontomat, ők pedig csak bámulnak, néznek rám. Megosztoznak ruháimon, köntösömre sorsot vetnek. Ó, Uram, ne légy távol; erősségem, siess segítségemre!"

Kedves Testvéreim! Ezekben a hányattatott időkben hányszor éreztük azt, hogy „közel van a baj". Hányszor éreztük azt, hogy a hullámok összecsaptak a fejünk fölött. Hányszor éreztük azt, hogy egyedül maradtunk, „és nincs, aki segítsen!" Pedig milyen törpe a mi szenvedésünk

Jézus szenvedéseihez képest, aki elhordozta mindannyiunk, az egész emberiség bűneit. A saját, fizikai szenvedésünk is földre tipró, megsemmisítő lehet. Legalább ennyire tud fájni azonban, amikor egy ártatlan szerettünket látjuk szenvedni. Rettenetes kín a tehetetlenség: az, hogy képtelen vagyok segíteni. És képtelen vagyok elfogadni azt, hogy nem tudok segíteni. Még szívet tépőbb az, hogyha az ártatlan a mi bűneink miatt, miattunk szenved. Itt megáll a szó, és marad: (*ahogyan a János-passióban, Jézus halálakor*) az elfojtott sírás, a csend.

Mégis szólni kell. Hadd mondjam el egy szemlélődő imádságomat Nektek. Imádságomban a kereszten lévő Urunk előtt állva találtam magam. Valahogyan az a késztetés támadt bennem, hogy tárjam szét a két karomat, és maradjak úgy egészen addig, ameddig már fáj – ha kevéssé is. Ahogyan ott álltam Urunkkal szemben, kitárt karokkal, egyszer csak megszólalt Urunk velem szemben: „Lépj be!!" … Mélységesen megdöbbentem. … Én lépjek be Urunkba, ahogyan ott függ a kereszten? Féltem. Féltem a fájdalomtól. Féltem attól, hogy túl nagy lesz a súly. Féltem az ismeretlentől. Mégis. Urunk ezt kérte tőlem: „Lépj be!" És ha Ő kér, a kereszten, van nekem jogom visszautasítani? Van nekem jogom kételkedni? Van nekem jogom nem követni az Ő szavát? … Beléptem. … Volt ott elviselhetetlen fizikai fájdalom. „Szétfolytam, mint a víz, kificamodtak a csontjaim. Szívem, mint a viasz, megolvadt bensőmben. Torkom kiszáradt, mint a cserép, nyelvem az ínyemhez tapadt, a halál porába fektettél." Még sokkal nagyobb volt a lelki fájdalom: „Mert kutyák vettek körül engem, gonoszok bandája kerített be, átlyukasztották kezemet, lábamat. Megszámlálhatnám minden csontomat, ők pedig csak bámulnak, néznek rám. Megosztoznak ruháimon, köntösömre sorsot vetnek." … Megéreztem valamit abból a lemérhetetlen súlyból, amelyet a saját bűneim – amelyet mindannyiunk bűneinek a terhe jelent… Mégis. Világosan éreztem azt, hogy mindebből csak annyit kapok, amennyi tudatosítja bennem azt, hogy mindez volt – és van. *Nem ezt* akarta megmutatni nekem Urunk. HATALMAS nyugalmat találtam, ahogyan beléptem. Az „Elvégeztetett!" nyugalmát. Azt, hogy Urunk földi útja a Céljához ért. Azt, hogy beteljesült az Atya akarata. Azt, hogy „erősségem, siess segítségemre!" Azt, hogy megváltást kaptunk. És azt, hogy mindez megfordíthatatlan, végérvényes … és örök.

Ha a keresztet nézed, Kedves Testvérem, az nem csak halál, hanem *a Jézus halála*, amelyen átragyog, átsüt az Ő forró szeretete, amellyel szeret Téged is. Ha úgy érzed, hogy összecsapnak a fejed fölött a hullámok, és senki sem szeret – ne feledkezzél el Jézusról. Ő hű marad. Az Ő szeretete el nem fogy. Te is ott vagy az Ő szeretetében. Jézus szeretete olyan békesség, amelyet korábban nem ismertél, olyan szabadság, amelyet mindig kerestél, de soha nem találtál meg, és olyan teljesség – aminél több nincs.

Jézus a halál torkában imádkozik. Ahol már nincs emberi megoldás és kiút, egyedül Istenhez kiálthat az ember: „Erősségem, siess segítségemre!" Jézus a Mennyei Atyához vezet minket. És ekkor történik meg a csoda. Ahogyan és amikor Jézus meghal a kereszten, úgy és akkor történik meg a legnagyobb győzelem. Krisztus győzött az ördög és a halál fölött – mert engedelmes volt mindhalálig, a keresztfán szenvedett halálig (Fil 2,8).

Ortodox testvéreink mély meglátása szerint Urunk szenvedése nem múlt idő, hanem jelen. Minden pillanatban emlékeztet bennünket arra, hogy a kereszthalál értünk történt. Személy szerint érted és értem. Mindannyiunkért. Ortodox testvéreink nem választják szét a nagypénteket és a húsvétot. Mert ez a két esemény szét nem választható. A 22. zsoltár, mai igénk, sem jajszóval, hanem a feltámadás örömével ér véget. Nincs kereszthalál feltámadás nélkül, és nincs feltámadás – kereszthalál nélkül. Nincs olcsó kegyelem. Mindannyiunknak fel kell vállalnia pontosan annyit, amennyit Urunk követése megkíván. De higgyük el, legyünk biztosak abban, hogy ez mi terhünk pontosan akkora lesz csak – amekkorát még elbírunk.

Mert a mi Urunk ismer minket, és szeret. Mert a mi Urunk nem azért jött, hogy elítélje a világot, hanem azért, hogy megmentsen minket. Kérjük tehát Őt, hogy adjon nekünk mindehhez szilárd hitet, engedelmes szívet, és vezessen el minket dicsősége látására, az örök életre! Ámen.

Imádkozzunk. Hatalmas Istenünk! Megváltó Krisztusunk! Megrendülten állunk Urunk, a Te életet adó áldozatod előtt. Nem tudjuk elégszer a szívünkben forgatni szenvedéseidet. Olyan érdemtelenül kaptuk mindezt, és olyan törpék vagyunk arra, hogy a Te ajándékodból bármit is továbbadjunk másoknak. Hozzád fordulunk mégis. Adj nekünk engedelmes szívet, hogy el tudjuk fogadni a Te segítő kezed. Adj nekünk engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben. Ámen.

Nagypéntek, 2023. április 7. video-áhítat – Íme, az ember! Íme, Isten megváltó Fia!

Kedves Testvéreim! Nagypénteken szenvedett és halt kínhalált értünk Jézus Krisztus. Ugyanekkor, ugyanezzel, Nagypénteken, a kereszten győzte le Urunk az ördög hatalmát, és nyitotta meg nekünk az örök élet reménységét. A kereszten ér össze a föld és a menny. A kereszten összpontosul minden, ami igazán fontos a mi életünkben. A kereszten adott Jézus Urunk nekünk esélyt a belépésre Isten Országába. Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az egyházunk által az igehirdetés alapjául kijelölt mai igét, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 19. fejezetének az elsőtől a 7. verseiben a következőképpen: Akkor Pilátus elvitette Jézust, és megkorbácsoltatta. A katonák tövisből koronát fontak, a fejére tették, és bíbor ruhát adtak rá; odajárultak hozzá, és ezt mondták: Üdvöz légy, zsidók királya! – és arcul ütötték. Pilátus ismét kiment, és így szólt hozzájuk: Íme, kihozom őt nektek. Tudjátok meg, hogy semmiféle bűnt nem találok benne. Ekkor kijött Jézus, rajta volt a töviskorona és a bíbor ruha. Pilátus így szólt hozzájuk: Íme, az ember! Amint meglátták Jézust a főpapok és a szolgák, így kiáltoztak: Feszítsd meg, feszítsd meg! Pilátus pedig ezt mondta nekik: Vegyétek át ti, és feszítsétek meg, mert én nem találom bűnösnek. A zsidók így válaszoltak neki: Nekünk törvényünk van, és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát.

Kedves Testvéreim! „Ünnep van ma – mert a mi Urunkat keresztre feszítették. A keresztet – szégyennek és büntetésnek szánták. Jézus keresztje azonban – dicsőség és tisztelet. A kereszt üdvösségünk kezdete, végtelen javak záloga. A kereszt által lett mennyországgá a föld. A kereszttel ledőltek a bálványok. A sátán uralma véget ért. Nem élünk többé egyedüllétben – mert megtaláltuk a jegyest. A kereszt által családtagok lettünk.” (Aranyszájú Szent János)
„Mert Krisztus azért halt meg és azért kelt életre, hogy mind a holtakon, mind az élőkön uralkodjék.” (Róm 14,9)

„Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődtünk vele. … Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket – bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött – hogy nekünk békességünk legyen. Az ő sebei árán gyógyultunk meg. … Amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját.” (Ézs 53,3.5.7)

A szájakat, amelyeket ő formált – most arra használják, hogy őt gúnyolják. A kezeket – hogy őt pofozzák. A „híres” emberi észt – hogy ő felette mondjon ítéletet. Ki ver itt meg kit? Ki győz itt kin? A kínzások eszközei nem válnak-e Krisztus fegyvereivé, amelyekkel minket véd meg – mindörökre? Jézus bíbor gúny-palástja nem válik-e a védő-köpenyünkké, amely a mi bűneinket takarja el, és szünteti meg?

Jézus csendben van. Tényleg csendben van Jézus? Nekünk sem beszédes az, ahogyan ott áll – értünk meggyötörve és megkínozva? Hozzánk sem kiált Jézus csendje? Jézus szánalmas lesz. Tényleg szánalmas lesz Jézus? *Kicsoda* lesz itt a szánalmas? – Ez itt a kérdés! Jézus?? Pilátus? A főpapok? A szolgáik? Kedves Testvéreim: *mi magunk* vagyunk a szánalmasok – ha nem ismerjük fel azt, ami Nagypénteken *valóban* történt. Íme, az ember! Valóban? Csak??? – Íme, a testté lett ige! Íme, Isten egyszülött Fia! Íme, a mi megváltásunk!

Az igeszakaszunk vége a vád: „Nekünk törvényünk van, és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát." (Jn 19,7b) Vádolja-e Jézust ez a vád? Kit vádol ez a vád, amellyel – az Isten iránti látszólagos tiszteletből – halálra ítélik az Istennek egyszülött Fiát? Annak az Istennek, aki Izraelt, mint édes fiát hozta ki Egyiptomból – annak az Istennek, aki azért jelenti ki magát Jézusban, hogy szétszórt fiait újra egybegyűjtse – és annak az Istennek, aki a zsoltár szövegében ezt mondta: ti magatok is „istenek vagytok, a Felséges fiai mindnyájan" (Zsolt 86,6). Kedves Testvéreim! *Minket* vádol ez a vád. A mi hitetlenségüket jeleníti meg. Mégis – kihozatunk a fogság házából. Mégis – újra egybegyűjtetünk. Mégis – a Felséges fiaivá válunk.

Hogyan hozattattunk ki a fogság házából? *Mi által* gyűjtettünk mi újra egybe? *Egészen pontosan mikor* váltunk a Felséges fiaivá? Nagypénteken. Urunk kínszenvedése és kereszthalála által. Ezért *van* ünnep ma. Ezért *lehet* ünnep a Nagypéntek. Ezért *kell*, hogy a Nagypéntek ünnep legyen. Nagypéntek nem a halál győzelmének, hanem a feltámadás reménységének az ünnepe. Urunk az ő kereszthalálával a számunkra nyitotta meg az utat az örök élet felé. Tetelestai: Elvégeztetett. Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Megrendülten állunk Urunk, a Te életet adó áldozatod előtt. Pilátus sejti. A főpapok és szolgáik tagadják. Mi pedig hittel és teljes bizonyossággal valljuk, hogy Te vagy az Isten Egyszülött Fia, aki lejött a földre, hogy megváltson bennünket. Olyan érdemtelenül kaptuk mindezt, és olyan törpék vagyunk arra, hogy a Te ajándékodból bármit is továbbadjunk másoknak. Hozzád fordulunk mégis. Adj nekünk Urunk látást, hogy lássunk mindig Téged a Te valóságodban. Adj nekünk Urunk hallást, hogy halljuk a Te hozzánk kiáltó, hívó hangodat – akkor is, ha a „Feszítsd meg!"-ek akármekkora zaja is vesz minket körül. Adj nekünk Urunk, engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben. Ámen.

Nagypéntek, 2024. március 29. video-áhítat – Sokan csak iszonyodtak tőle, pedig…

„Ünnepelni jöttünk ma össze, szeretteim, mert a mi Urunkat keresztre feszítették." – mondja az egyik híres egyházatya, Aranyszájú Szent János. Nagypéntek a gyász napja. Ezért fekete az oltárterítő is. Hogyan lehet ennek örvendezni? – Ha szeretnéd tudni a választ, akkor maradj kapcsolatban – stay tuned… – és megtudod. Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg a Nagypéntek igéjét a szenvedő szolgáról, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás könyve 52. és 53. fejezeteiben a következőképpen: „Ki hitte volna el, amit hallottunk, és az ÚR karjának ereje ki előtt volt nyilvánvaló? Mint vesszőszál sarjadt ki előttünk, mint gyökér a szikkadt földből. Sokan csak iszonyodtak tőle, annyira torz volt; nem volt már emberi a külseje, kinézete nem volt emberhez hasonló. Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődtünk vele. Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. De bámulatba ejt majd sok népet, királyok is befogják előtte szájukat, mert olyan dolgot látnak, amiről senki sem beszélt nekik."

Kedves Testvéreim! **Mi esztétikus kereszteket szeretünk. Szépet, ezüstözöttet, picit. Pedig a hússá lett ige, Jézus kínhalála minden, csak nem esztétikus…** „Sokan csak iszonyodtak tőle, annyira torz volt; nem volt már emberi a külseje, kinézete nem volt emberhez hasonló" (Ézs 52,14). – Eltakarjuk az arcunkat Jézus elől, mint a leprás elől. Jézus testén minden olyan seb ott van, amelyet az orvostudomány ismer (*közben mutatva az oltáron az öt piros virágot sorban*): a zúzódás (a botütések miatt), a szakított seb (a korbácsolás miatt), a behatolásos seb (a töviskorona miatt), a fúródó seb (a keresztre szögezés miatt) és a vágott seb (a testébe hasító dárda miatt).

Hogyan történhetett mindez a Messiással, Izráel régóta ígért szabadítójával? Pedig az elején minden olyan ígéretes volt… „Mint vesszőszál sarjadt ki előttünk, mint gyökér a szikkadt földből." (Ézs 53,2) A rómaiaktól olyan sokat szenvedett nép, a szikkadt föld reményt kapott. Jön újra eső! Közöttünk él már a győztes vezér! Aki elűzi a megszállókat, és elhozza újra a szabadságot. – Mi lett az álmokból? Mi lett győztes vezérből? – Egy halálra kínzott torzó… – Annyira elfogadhatatlan volt a Messiás szenvedése az Ószövetség embere számára, hogy az igeszakaszunk arámi fordítása, a Targum szerint nem is Isten szolgája szenvedett – hanem az ellenségei.

***Pedig… – Pedig* nem ússzuk meg ezt ilyen olcsón, kedves testvéreim… – Félrefordítással… Esztétikus kereszttel… Mert – „a *mi* betegségeinket viselte, a *mi* fájdalmainkat hordozta."** (Ézs 53,4) Mert – „*én* voltam Júdás, ki Jézust eladtam. – És Péter voltam, aki megtagadtam. – És cédrus voltam büszke Libanonban, Aranyos hajón hozták törzsem onnan, És álmodtam, hogy Isten templomába, Belőlem lesz a szent, az új frigyláda… – De jaj… – Belőlem lett a kereszt…" (*Várkonyiné Berecz Irén*) – És belőlem lett a szög is. És a bot, a korbács, a tövis, a dárda – mind-mind – belőlem lett. – A Megváltó – *miattunk* szenvedett. – *Értünk* halt meg. *Minket* váltott meg. Mert „Nincsen igaz ember egy sem, nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent. Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak, és nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem." (Róm 3,10-12)

***És mégis…* Lesz *jövő idő* a múlt időből.** „Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt." (Mk 16,6a,b) **Harmadnapra feltámad a torzóvá kínzott Messiás, és „bámulatba ejt majd sok népet – királyok is befogják előtte szájukat**, mert olyan dolgot látnak, amiről senki sem beszélt nekik." (Ézs 52,15). A szenvedő szolga egyszerre az áldozat, és egyszerre az áldozatot bemutató pap, aki bámulatba ejt – azaz az eredeti héber szöveg szerint meghint, engesztelő áldozatban részesít – *sok* népet. *Téged is* testvérem – és engem is. Jézust nem a sors darálta meg a Golgotán. A *mi* jövőnk, a *mi örök életünk* miatt vállalta a szenvedést, töltötte be a küldetését – és győzött. Jézus – király lett a kereszten. Nem a zsidók királya – hanem az egész világ ura, Pantokrator. „Királyok is befogják előtte szájukat, mert olyan dolgot látnak, amiről senki sem beszélt nekik." Mert Jézus győzött a Sátán – és győzött a halál felett.

Stein Steinarr így ír erről: „A Valhusa-hegyen keresztre-feszítés lesz. Mindenki jegyet vált a buszra, mely kivisz az eseményhez. – A tenger sima, kék, az idő napsugaras. A kereszt alatt széptermetű férfi, sötétszőke a haja – homloka: okos, ívelt, magas. Aztán egy zöldszemű leány ezt kérdi tőlem: **Megint ez a cirkusz… Irtó unom… Mondja: ő nem??"**

Nem. Jézus nem unja. Jézus *ma is* ott van értünk a kereszten. Jézus minden egyes új napon *újra és újra* elhozza nekünk a megváltást. Nem az évünk mélypontján vagyunk. A megváltásunk napján vagyunk. Nagypéntek *nem* a halál győzelmének, hanem a feltámadás reménységének az ünnepe. Urunk az ő kereszthalálával *nekünk* nyitotta meg az utat az örök

élet felé. „Ünnepelni jöttünk ma össze, szeretteim, mert a mi Urunkat keresztre feszítették." Tetelestai: Elvégeztetett. Halleluja! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Megrendülten állunk Urunk, a Te életet adó áldozatod előtt. A mi betegségeinket viselted. A mi fájdalmainkat hordoztad. Minket váltottál meg. Adj nekünk Urunk erőt, hogy soha ne takarjuk el az arcunkat előled. Adj nekünk Urunk, engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben. Ámen.

Nagypéntek, 2025. április 18. video-áhítat – Elvégeztetett

Urunk kínhalálára emlékezünk ma. Urunk győzelmét ünneplejük ma. Miért igaz mind a két állítás egyszerre? – Ha szeretnéd tudni a választ, akkor maradj kapcsolatban – stay tuned… – és megtudod. Kedves Testvérem! Hallgassuk meg a Nagypéntek igéjét, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 19. fejezete 16.-tól a 31. verseiben a következőképpen: "Átvették tehát Jézust, ő pedig maga vitte a keresztet, és kiért az úgynevezett Koponya-helyhez, amelyet héberül Golgotának neveznek. Ott megfeszítették őt, és vele másik kettőt, jobbról és balról, középen pedig Jézust. – Pilátus feliratot is készíttetett, és rátétette a keresztre. Ez volt ráírva: A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA. A zsidók közül sokan olvasták ezt a feliratot, amely héberül, latinul és görögül volt írva, ugyanis közel volt a városhoz az a hely, ahol megfeszítették Jézust. A zsidók főpapjai akkor szóltak Pilátusnak: Ne azt írd: A zsidók királya, hanem ahogyan ő mondta: A zsidók királya vagyok. Pilátus így válaszolt: Amit megírtam, megírtam. – A katonák pedig, amikor megfeszítették Jézust, fogták felsőruháit, elosztották négy részre, mindegyik katonának egy részt. Fogták köntösét is, amely varratlan volt, felülről végig egybeszőve. Ezt mondták egymásnak: Ezt ne szakítsuk szét, hanem vessünk rá sorsot, hogy kié legyen! Így teljesedett be az Írás: „Elosztották ruháimat maguk között, és köntösömre sorsot vetettek." Ezt tették a katonák. – Jézus keresztjénél ott állt anyja és anyjának nővére, Mária, Klópás felesége, valamint a magdalai Mária. Amikor Jézus meglátta, hogy ott áll anyja és az a tanítvány, akit szeretett, így szólt anyjához: Asszony, íme, a te fiad! Azután így szólt a tanítványhoz: Íme, a te anyád! És ettől az órától fogva otthonába fogadta őt az a tanítvány. – Jézus ezek után tudva, hogy már minden elvégeztetett, hogy beteljesedjék az Írás, így szólt: Szomjazom. Volt ott egy ecettel tele edény. Egy szivacsot ecettel megtöltve izsópra tűztek, és odatartották a szájához. Miután Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta: Elvégeztetett! És fejét lehajtva, kilehelte lelkét."

Kedves Testvérem! **A Nagypéntek színe a *fekete*. A gyász színe. Ez látszik a: – *földről*. A Nagypéntek színe a *vörös* is. Jézus értünk kiontott vérének a színe. Ez *köti össze* a *földet és a mennyet*. DE: a Nagypéntek színe a *fehér* is. Jézus örök győzelmének a színe az ördög és a halál fölött. Ez látszik a – *mennyből*.** Nézzük meg Nagypénteket először a földről – aztán a mennyből. A végén pedig döbbenjünk rá arra, hogy hogyan vagyunk *mi, saját magunk* ennek a fájdalmasan dicsőséges misztériumnak a *közepén*.

Aki megtestesült karácsonykor – most *értünk* szenved a kereszten. Aki az egész életét nekünk áldozta, *kínok kínjával* cipelte fel a saját keresztjét a több emelet magas sziklára, a Golgotára. „Uram, minden barlangnyílásból patakzik a te véred, és minden mélygarázs krátert szaggat a te testeden. … Ha gyerektérd horzsolódik a kőzúzalékon, a *te térded* szakad fel a kőben, ha patakban mosunk arcot, a *te képmásod* marad ott. … Véredet isszuk, mint a szúnyogok – testedet esszük, mint a ragadozók" (*Lackfi János: A világbaöltözés zsoltára – részletek*.)

A Nagypéntek színe a *fekete*. A gyász színe. A halálodat siratjuk Urunk, mint a keresztutadon melléd álló asszonyok. *Hoppá…* De mit is mondtál Te, Urunk az érted síróknak? „Jeruzsálem

leányai, *ne* engem *sirassatok* (Lk 23,28)". És mit is mondtál Te, Urunk a te halálodról? „Eljött az az óra, hogy *megdicsőíttessék* az emberfia. Bizony, bizony mondom nektek: ha földbe esett búzaszem nem hal meg, egymaga marad, de ha meghal, *sokszoros* termést hoz" (Jn 12,23-24).

Nagypéntek színe a *fehér* is. A Te *örök* győzelmed színe Urunk az ördög és a halál fölött. Zenghetjük tehát Aranyszájú Szent Jánossal mi is: „Ünnepelni jöttünk össze szeretteim, *mert:* a mi Urunkat keresztre feszítették. A kereszt az üdvösségünk kezdete, a végtelen javak záloga. A kereszt miatt mi, akik azelőtt eltaszítottak voltunk, az ég polgáraivá lettünk." „Üljünk tehát ünnepet" – kéri Pál apostol is – „mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus – megöletett" (1Kor 5,7-8).

A János passióban Jézus Krisztus *nem* kivégzett ember, hanem *király*, az *egész világ ura*, aki a *saját kezében* tart *mindent*. Noha átadták és átvették Jézust, mint egy tárgyat, a János passióban végig *saját maga* vitte a keresztjét. A két gonosztevő azért volt, hogy Jézus *középen* lehessen. A kereszt felirata a nyugati világ *minden* akkori nyelvén hirdette, hogy a Názáreti Jézus – *Dávid sarja és hajtása – KIRÁLY*. Jézusnak nem a *magánügye* az, hogy ő király. Jézusnak a *lényege*, hogy Ő az *egész világ ura*. Ezt a feliratot Pilátus megváltoztathatatlanul, egyszer és mindenkorra megírta. Így lett Pilátusból – *akaratán kívül* – az evangélium hirdetője. A főpapok a János passióban *nem* gúnyolódnak, hanem *idegesek*. A *négy* katona, a *négy* részre osztott ruha, a *négy* asszony mind-mind a négy, akkor ismert elemnek, *a világ egészének* a szimbóluma. Így gyógyul meg a kereszten – az *egész világ*. A ruháiban Jézus *saját magát* is szétosztja. Varratlan ruhája az első emberpárnak és a főpapnak volt. Jézus, a főpap, az *egész emberiséget* megváltotta. A ruhákat *alulról* szőtték felfelé. Jézus nekünk, bűnösöknek szétosztott ruháját *felülről* szőtte – Isten. A Jézust kivégző katonák a ruhák szétosztásával a 22. zsoltár jövendölését teljesítették be. Így lettek ők is – *akaratukon kívül* – az evangélium hirdetői. A szeretett tanítvány Jézus anyját *az otthonába* fogadja. A kereszten egybesimul minden, eggyé válik szolga és úr – férfi és nő. Az izsóp a páska ünnepét idézi fel, és arra emlékeztet minket, hogy a kereszten *Isten Báránya* halt meg. Három a teljesség száma. Ugyanazzal a görög szóval *háromszor* hangzik az el, hogy: *elvégeztetett*. A földi élete végén Jézus az eredeti görög szó szerint *átadja* a lelkét az Atyának.

A Jézus Urunknak a János passióban mondott utolsó szava, az „elvégezetett" egy hihetetlenül gazdag jelentésű görög szó. Megtartatott. Célhoz ért. Teljessé vált. Beteljesedett az Atyában. Végtelenné vált. Az adóívek kifizetése után is ezt írták az érvénytelenné vált adóslevélre: elvégeztetett.

Mi is végeztetett el a kereszten? A kereszt mellett álló asszonyok számára: Jézus élete végeztetett el. Jézus meghalt. Pilátus számára: a zsidók újabb bosszantó ügye végeztetett el. Eggyel kevesebb. A katonák számára: a szolgálat végeztetett el. Végre mehetünk haza a ruhákkal. A farizeusok és a főpapok számára: a rendbontás végeztetett el. Úrrá lettünk rajta. Legyőztük. **DE: lehet-e, maradhat-e Nagypéntek *személytelen* ügy a mi számunkra? Kedves Testvérem! Mi végeztetett el a kereszten a *te* számodra?**

A kereszt nem *bezár* egy életet, hanem *utat nyit* mindannyiunknak az *örök életre*. A kereszt a *közép*. A keresztnél derül ki, hogy *kicsoda vagyok én*, és hogy *kicsoda Isten*. A kereszten válik *nyilvánvalóvá* az, hogy mi a terve Istennek *velünk*. *Mi* vagyunk, akik levették, és kockajátékban kisorsolták a ruháját. *Mi* vagyunk, akik a szegeket vertük bele Urunk testébe. Isten Fiát *mi* feszítettük meg. *DE! Mi* vagyunk a tanítvány és az anya is, akik ott állnak a kereszt alatt. *Miránk* bízza Jézus azt, aki a legközelebb állt Hozzá, az édesanyját. *Minket* adott oda az Ő anyjának, aki Őt e földre szülte. És *mi* vagyunk azok is, akik az otthonunkba fogadjuk őt. Jézus *nekünk* mondja azt, hogy: „Elvégeztetett". És Jézus *rólunk*

mondja a főpapi imában, hogy „Atyám, azt *akarom*, hogy akiket nekem adtál, azok is *ott legyenek velem*, ahol én vagyok, hogy *lássák* az én dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert szerettél engem már a világ kezdete előtt” (Jn 17,2-4).

Elvégeztetett. Ami még hátra van, annak a mi szívünkben kell megtörténnie. Istennek az örök életbe vezető ajtaja Nagypéntek óta mindannyiunk előtt nyitva áll. Lépjünk be! És akkor, Te Urunk „egyre tágasabb lakást veszel bennünk, mint kamaszgyerek csontjaiban a növekedés...” (*Lackfi János*). Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Leborulunk Urunk, a Te győzelmed előtt a kereszten és hálát adunk Neked. Add meg nekünk Urunk, hogy befogadjuk a Te megváltó kegyelmedet a mi szívünkbe. Nyisd meg Urunk a mi szívünket az embertársaink befogadására is. Ámen.

Nagypéntek, 2026. április 3. video-áhítat – A békességszerző Krisztus

„Íme, eredményes lesz a szolgám!” – jövendölte Ézsaiás Nagypéntekről (Ézs 52,13). Nagypénteken Jézus kínhalált halt. „Ünnepelni jöttünk össze, szeretteim, mert a mi Urunkat keresztre feszítették!” – mondta Aranyszájú Szent János. Hogyan lehet egy szörnyű kínhalál olyan világot rengető eredmény, amely felett több ezer év múlva is örvendezni lehet? Miért volt Jézus halála szeretet-esemény?– Ha szeretnéd tudni a választ, akkor maradj kapcsolatban – stay tuned… – és megtudod. Kedves Testvérem! Hallgassuk meg a Nagypéntek igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a Korinthusbeliekhez írott második levele 5. fejezete 14.-tól a 21. verseiben a következőképpen: "Mert Krisztus szeretete szorongat minket, mivel azt tartjuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt; és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt, és feltámadt. Úgyhogy mi mostantól fogva senkit nem ismerünk test szerint: ha ismertük is Krisztust test szerint, most már őt sem így ismerjük. Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre. Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által, és nekünk adta a békéltetés szolgálatát. Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket, és ránk bízta a békéltetés igéjét. Tehát Krisztusért járva követségben, mintha Isten kérne általunk: Krisztusért kérünk, béküljetek meg Istennel! Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne."

Krisztust hirdetem. Krisztust, az Urat, Isten Bárányát, aki engedelmes volt mindhalálig, mégpedig: – a kereszthalálig. Krisztust hirdetem, aki minden emberi konokságunk ellenére végigjárta az útját, hogy az utolsó, nagy, szörnyű tusában győztes hadvezérként és engedelmes Fiúként jelentse: „*Elvégeztem, amit reám bíztál mennyei Atyám*”.

Krisztust hirdetem, aki halála óráján, eget, földet és csillagvilágokat megrengető módon bele-kiáltotta a teremtett világ fülébe: „***Elvégeztetett!***” **Krisztust hirdetem, aki ma is harcban áll értünk.** Aki kétezer éve soha nem adta fel. Akinek a szava ma is megrenget szívet és lelket. Azt a Krisztust hirdetem neked, aki halálával legyőzte a halált, és megtörte a bűn hatalmát. Testvérem, azt a Krisztust hirdetem, akire neked személy szerint szükséged VAN. Aki nélkül nem boldogulhatsz. És aki nélkül nem teljesedhet be az életed.

Addig mentegetheti az ember a saját bűnös élethelyzetét, ameddig nem szembesül Krisztus kereszthalálával. Jézus kereszthalála azonban elnémíthatatlan vád. Miképpen szerethetnénk mi igaz szívvel Istent, ha nem tűrtük meg magunk között az Ő Egyetlen Fiát? Nagypéntek ünnepén Isten mindannyiunkat arra kényszerít, hogy a Golgotához

zarándokoljunk. **Az történik itt, a kereszt tövében a szívünkkel, ami minden emberi értelmet fölülhalad. Ott, ahol mi remegve várjuk az ítéletet, OTT hangzik fel Isten békességüzenete.** A kereszt nem az ítéletünk, hanem a megmenekülésünk jele. **A kereszt szeretet-esemény.** Az a hely, ahol Istennek a Krisztusban győző szeretete a vesztes embernek nem rabláncot, hanem a bűneit elvéve, örök életet ad.

Luther Márton ezt mondta erről a csodálatos cseréről: Kedves Testvérem! Ismerd meg Krisztust, a megfeszítettet. Tanuld meg Őt dicsérni, és tanulj meg kétségbeesni magad miatt… -- És aztán – szólj hozzá így: „*Kedves Jézus, Te vagy az igazság az én számomra. Én azonban a Te számodra bűn vagyok. Te magadra vetted, ami az enyém, és nekem adtad, ami a Tiéd. Ami nem voltál, azt vetted magadra, és nekem adtad azt, ami én nem voltam.*” Mert „Isten azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne” (2Kor 5,21). Isten Jézus halálában a bűnt ítélte el, de nem a bűnös embert. Ahogyan Ézsaiás jövendölte Jézusról: „Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg” (Ézs 53,5). A keresztre feszített Krisztusban kiengesztelődött a lázadó emberi világ a szerető Istennel, hogy megítéltessen és elemésztődjön az istenellenesség teljes sötétsége abban a békesség-teremtő szóban, hogy: – „Elvégeztetett!”.

Jézus a kereszten mind-mind magára veszi elhibázott életünk kudarcait, bűneinket, be nem tartott ígéreteinket, fogadalmaink hazugságait, csalásainkat, ügyeskedéseinket, megideologizált árulásainkat és hitetlenségünket. Te érted ezt testvérem? Én – *bevallom neked* – nem értem. Csak annyit tudok, hogy mindez teérted és énértem történt. És **ez – térdre kényszerít**. MINDEN emberi logikát meghalad, és megszégyenít. Az egyiknek bolondság, a másiknak botrány. Az egyik nevetve elvonul (*„majd meghallhatunk erről máskor…”* ApCsel 17,32), a másik megtépi köntösét, és követ ragad… – DE akik ott térdelnek az egyetlen igaz oltár, a Golgota előtt, azoknak erő, reménység, békesség, a halálnak halála és az örök élet.

„**Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által**” (2Kor 5,18). Nem a haragvó Istent kellett megbékíteni, hanem Isten békéltetett meg minket önmagával úgy, hogy a kereszthalált halt Krisztusban készítette el nekünk a békességhez vezető utat. Ahogyan a Kolossé-himnusz fogalmazta: „Mert tetszett az egész Teljességnek, hogy [a Krisztusban] lakjék, és általa békéltessen meg mindent a földön és a mennyben úgy, hogy békességet szerzett a keresztfán kiontott vére által” (Kol 1,19). És ahogyan az Efezus-himnusz folytatta: „Mert ő a mi békességünk, aki … megölte az ellenségeskedést önmagában” (Ef 2,14.16). Krisztus halála nemcsak lehetővé tette a kibékülést, hanem létre is hozta. Elvégeztetett…

Ezt a Krisztus hirdetem neked. Akiben békességünk van, és aki nélkül semmink nincs. Őelőtte hajtsunk térdet, és énekeljük az ősi zsoltárt: „*Áldott, aki az Úr nevében jön!*” Mert a feltámadt, élő Úr az ajtódon kopogtat, hogy bemenjen hozzád (Jel 3,20). Mert az, aki egykor az életét adta érted, ma is kész arra, hogy vállaljon téged, szeressen, igazságra vezessen, és megőrizzen téged még a halálban is – az üdvösségre.

Jézus azért halt meg érted, hogy többé ne önmagadnak élj, hanem hirdesd a békéltetés igéjét (2Kor 5,15.19). Hirdesd szóval, hirdesd tettel, hirdesd az egész életeddel. Legyen a te életed Isten üdvözítő igazságának és hűségének a terepe. Jézus azért halt meg érted, hogy meghalj a bűnnek és – élj a Krisztusnak. Krisztus szeretete szólongat és szorongat minket (2Kor 5,14). Új életre szorongat. Örök életre. Fogadd magadba az érted feláldozottat, és ezzel

engedd, hogy Ő rendelkezzen feletted. Mert így fogod tudni követni Őt. Az Atyához és az örök élethez. Mert most nincsen semmid, és így a tiéd lesz a: – MINDEN (2Kor 6,10).

Kedves Testvérem! Ha a Krisztusban vagy, „új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre” (2Kor 5,17). „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (2Kor 6,1). Ugye érted már, miért volt eredményes Jézus akkor, amikor kereszthalált halt értünk? Ugye érted már, hogy miért volt Jézus halála szeretet-esemény? Ugye te is mondod már: „Ünnepelni jöttünk össze, szeretteim, mert a mi Urunkat keresztre feszítették!”
-- Nem tudjuk Urunk elég tágra kinyitni a szívünket, hogy befogadjuk a Te határtalan kegyelmedet. De Te mégis megnyitsz bennünket, és új életet adsz nekünk. Halleluja! Ámen.[2]

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Leborulunk Urunk, a Te győzelmed előtt a kereszten, és hálát adunk Neked. Add meg nekünk Urunk, hogy befogadjuk a Te megváltó kegyelmedet a mi szívünkbe. Nyisd meg Urunk a mi szívünket a Te követésedre és a békéltetés igéjének a hirdetésére. Ámen.

Húsvét, 2022. április 17. EHE video-áhítat

Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg egyházunk által az igehirdetés alapjául kijelölt mai igét, ahogyan megírva találjuk a János szerinti evangélium 20. részében az 1. verstől a 10. versig a következőképpen: „A hét első napján, korán reggel, amikor még sötét volt, a magdalai Mária odament a sírhoz, és látta, hogy a kő el van véve a sírbolt elől. Elfutott tehát, elment Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és így szólt hozzájuk: Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hova tették. Elindult tehát Péter és a másik tanítvány, és elmentek a sírhoz. Együtt futott a kettő, de a másik tanítvány előrefutott, gyorsabban, mint Péter, és elsőnek ért a sírhoz. Behajolt, és látta, hogy ott fekszenek a lepedők, de nem ment be. Nyomában megérkezett Simon Péter is, bement a sírba, és látta, hogy a leplek ott fekszenek, és hogy az a kendő, amely a fején volt, nem a lepleknél fekszik, hanem külön összegöngyölítve, egy másik helyen. Akkor bement a másik tanítvány is, aki elsőnek ért a sírhoz, és látott, és hitt. Még nem értették ugyanis az Írást, hogy fel kell támadnia a halottak közül. A tanítványok ezután hazamentek.”

Kedves Testvéreim! "Nem tudom a számmal elmondani, amit a lelkemben érzek. Szívem örömét nem tudja tolmácsolni a nyelvem." – Szent Ágoston mondta ezeket a mondatokat egy ezerhatszáz évvel ezelőtti húsvétkor. Ma a világ nagyon vegyes érzésekkel fogadja ezt a húsvéti napot. Egyrészt: a vírushúsvétok után milyen jó lenne már sonkahúsvétot és a nyuszi-húsvétot tartani! Másrészt: sok évtized után Európában megint háború van. Emberekből célpontok lettek, városokból por és hamu. Tényleg a sonka és a nyuszi lenne a háború ellenszere? Ez nyugtat meg minket? Ez a mi életünk értelme? Miközben győz a bűnön és a halálon Krisztus, az Isten Báránya, mi befalatozzuk a villánkra tűzött bárányt?

Látja-e vajon a világ a lényeget az életben? Vagy inkább azt látja, amit a Magdalai Mária – aki a sírbolton kívül állt, és sírt. *"Elvitték azt, aki nekem fontos volt. Én vagyok itt egyedül, és az én nagy bánatom. Ki sem látok belőle. Nem akarok kilátni belőle."* – Vagy esetleg azt látja a világ, amit Péter látott. Precíz tényeket. "*A lepel itt van, a kendő meg ott. Itt sírrablás nem történt.*" – Néhány kilométerre innen égnek a kazlak és a házak. Itt falatozzuk a bárányt a villánk végén, és közben nézzük az emberhalált, mint egy videó játékot. *"Nocsak! Amazt is*

[2]Hálát adok Ittzés János püspök úr 2007. június 23.-án, a paksi országos evangélikus találkozón elhangzott nagy ívű igehirdetéséért ("A diadalmas szent kereszt; Krisztusra mutató igehirdetések" 249-254. old. https://www.lutherkiado.hu/A-diadalmas-szent-kereszt), amelynek négy bekezdését idézem az igehirdetésben.

levadászták. Mekkora lövés, barátom! Telitalálat." – mellé egy újabb harapás a bárányból. "*Újabb győzelem az X. oldalon. Fogadjunk, pajtás, a holnapi csata kimenetelére!"* Látjuk-e a szívünkkel mindezt?

Kedves Testvéreim! Döbbenjünk rá arra, hogy kősziklányi bűnökkel a lelkünkben, egymást ölve is megkaptuk a kegyelmet. Jézus Krisztus feltámadása nem Jézus élettörténetének egy része. Új világ, új minőség kezdődött el ezzel. Nem akkor és nem csak másoknak, hanem itt, most és nekünk. A keresztfán kimondott "Elvégezetetett!"-el és a feltámadással kaptuk meg az esélyt arra, hogy a bűneinktől megtisztulva tényleg láthassunk. Úgy láthassunk, benső látással, a szív látásával, ahogyan a szeretett tanítvány látott, aki látott – és hitt.

Mit lehet vajon látni azon, hogy Krisztus nincsen ott, ahol lennie kellene? Mit lehet látni vajon Krisztus hűlt helyén? Vannak írásmagyarázók, akik az összegöngyölített fejkendőt vélik a látás lényegének, azt magyarázva, hogy nyilvánvaló volt a csoda, hiszen ember feje úgy nem kerülhet ki egy a balzsam által egyberagasztott göngyölegből, hogy a göngyöleg ép marad. Kedves Testvéreim! Mi nem egy göngyölegben hiszünk. Mi a minket megváltó, a győzedelmes, a feltámadt Jézus Krisztusban hiszünk, aki él, és itt van most is velünk! Kedves Testvéreim! Esélyt kaptunk arra, hogy ne nélkülünk, ne körülöttünk, hanem bennünk szülessen meg a húsvét! Esélyt kaptunk az örök életre! Tényleg be akarjuk cserélni Isten Bárányát a bárányfalatkára a villánk tetején?

Hadd mondjam el egy személyes élményemet. Két és fél éve elmehettem egy szentföldi zarándokútra. Amikor Szent Sír előtt álltunk, különösen nagy volt a sor. Négy óra várakozás után a sírt őrző szerzetesek éppen akkor gyorsítottak a meneten, amikor én és a társaim odaértünk. Addig – 8-10 másodperc jutott egy "turnusra" a sírboltban. Velünk kezdve – már csak öt. A Szent Sír nem olyan hosszú. Akkora, amekkora egy ember kiterítve. Hárman férnek oda térdeplő imádságra a sír mellé. A mi csoportunktól kezdve az őrzők – hogy ezzel is gyorsítsák a kígyózó sort – három helyett már négy embert tuszkoltak be egyszerre. Már ott térdeltem Urunk sírja mellett, amikor a katolikus csoportunk egyetlen másik evangélikus testvérét váratlan negyediknek belökték mellém. Próbáltam odébb tuszkolni a másik kettőt, hogy neki is jusson hely. Közben eszeveszetten cikáztak a fejemben a gondolatok. *"Drága jó Uram! Hát itt vagyok életemben először és valószínűleg egyben utoljára a Te Sírodnál, és összesen két másodpercem maradt arra, hogy megköszönjem Neked az egész életemet? Hát hogy fog ez menni?..."* És ebben a pillanatban megtörtént a csoda. Meghasadt a templom teteje a sír felett. Meghasadt a Szent Sír bazilika teteje a templom felett. Meghasadt az ég, és én ott voltam valami olyan mértékű elementáris ujjongás és öröm közepén, amelynek hatalmát, erejét és intenzitását csak az ősrobbanáshoz tudom hasonlítani. A feltámadás öröme valóban olyan, mint amiről Szent Ágoston beszélt: kimondhatatlan. Olyan, mint amit Péter apostol leírt, aki megtapasztalta pünkösdkor, hogy milyen az, amikor "őt szeretitek, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértétek hitetek célját, lelketek üdvösségét." Ez volt az, amit "látott" a szeretett tanítvány. Nem a keserűségébe zárva, nem a szemeivel, nem az eszével, hanem a szívével.

Kedves Testvéreim! Cserháti Sándor írta, hogy vannak meddő évfordulóink. Házassági évforduló, amelyen nem temetjük el a viszályt. Születésnap, amelyen nem születünk újjá. Isten őrizzen meg minket, hogy ilyen legyen nekünk a húsvét. A feltámadás ünnepe – feltámadás nélkül. Aranyszájú Szent János írta: "Első feltámadásunk a bűnből történik, a keresztségben ugyanis együtt halunk meg Krisztussal, és vele együtt fel is támadunk. Ez a

feltámadás egyúttal szabadulás a bűntől; a másik feltámadás a test feltámadása. Megadta a nagyobbat, várhatjuk a kisebbet is!".

Ugye érezzük már, hogy milyen szánalmas folytatni a régit, amikor itt van előttünk az Új Élet, amely örök? Kaphatunk-e nagyobb ajándékot bárkitől? Jézus él, és én is vele! Vele mindig. Jézussal akkor is, ha veszély fenyeget, Jézussal akkor is, ha szenvedés gyötör. Vele mindig. Jézus ad bizodalmat, Jézus ad bizonyosságot, Jézus ad biztonságot. A megtisztult tekinteted Őt látja. Mert ott a helyed és ott a helyem a szeretett tanítvány mellett, aki látott – és hitt! Vele mindvégig. Ámen.

Imádkozzunk. Hatalmas Istenünk! Magasztalunk Téged, hogy egyszülött Fiad feltámasztásával legyőzted a halált, és az örök élet részeseivé tettél minket. Megváltó Krisztusunk! Add meg nekünk, hogy lássunk Téged úgy, ahogyan a szeretett tanítvány látott – a szívünkkel. Hiszünk! Légy segítségünkre a mi hitetlenségünkben! Mutasd meg nekünk a Te biztonságodat, a Veled való élet kimondhatatlan, dicsőült örömét. Adj nekünk hitvalló szavakat, hogy bizonyságot tehessünk Rólad. Adj nekünk engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben.

Húsvét hétfő, 2020. április 13. Angyalföld, video-áhítat

Kedves Testvéreim! Akármekkora szorongattatásban is ültetek le most a képernyő elé, hadd emlékeztesselek benneteket az emberiség egész történelmének a legjobb hírére: Feltámadt a Krisztus!! Húsvét hétfő van. Ez a mostani hétfő nem a locsolkodás, és nem is a tojás-ajándékozás hétfője lett itt nekünk, a járvány közepén. Nyerje vissza a számunkra húsvét másnapja ebben a kényszerű csendben az eredeti értelmét! Találkozzunk a feltámadt Krisztussal! Ismerjük fel megváltó Urunk erejét mi is – ahogyan az emmausi tanítványok tették egykoron! Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az egyházunk által húsvét második napjára előírt igét, ahogyan megírva találjuk Mózes ötödik könyve 32. része 39-40. versében a következőképpen: „Lássátok be, hogy csak én vagyok, nincsen Isten rajtam kívül! Én adok halált, és én adok életet, összezúzok és gyógyítok, nincs, aki a kezemből kimentsen. Kezem az égre emelem és megesküszöm magamra, az örökké élőre."

Kedves Testvéreim! Bevallom, amikor először elolvastam Mózes a saját halála előtt elénekelt énekének ezeket a sorait, felmerült bennem a gondolat, hogy nem lenne-e jobb e helyett az ige helyett inkább az emmausi tanítványokról beszélni ma nektek…? Itt vagyunk egy járvány közepén. Emberek haltak meg, munkahelyek szűntek meg. És akkor még az Úristen is azt üzeni nekünk ebben az igében, hogy „én adok halált… nincs, aki a kezemből kimentsen"?? Aztán rájöttem, hogy nem. Nem lenne jobb másról beszélnem ma. Pontosan ez kell ma nekünk, hogy meglássuk a locsolkodás helyett, a festett tojások osztása helyett, hogy van nekünk egy hatalmas, mindenható Istenünk, aki örökké él. Ő ad halált, összezúz – de Ő ad életet és Ő gyógyít is!

Fontos tudni, hogy a mai igénk eredeti, héber szövegében Isten a halált „közvetetten", műveltető igeként adja (azaz mintegy: megengedi). Az életet azonban a héber nyelv legerősebb, leghatározottabb cselekvést kifejező igefajtájában, a „piél"-ben kifejezett módon – Isten saját maga adja. Nem állhat akadály Isten életet adó hatalma előtt! Nem lehet meg nem történtté tenni, nem lehet „visszacsinálni" a feltámadást! A húsvét üzenete a mindent felülíró, a legerősebb üzenet! Adjon ez erőt nekünk a nehézségeinkben.

Tanuljunk Jóbtól, aki ezt mondta: „Bizony boldog az az ember, akit Isten megfedd. A Mindenható fenyítését ne vesd meg! Mert ő megsebez, de be is kötöz, összezúz, de keze meg is gyógyít. Hatszor is megment a nyomorúságból, hetedszer sem ér veszedelem.” (Jób 5,17-19) Emlékezzünk arra, hogy mikor mondta ezt Jób! Ekkorra már minden gyermeke meghalt. Minden vagyonát elvették. A felesége megátkozta. Undorító fekélyek lepték el a testét tetőtől talpig. Cseréppel kellett vakaródznia egész nap. EBBEN a helyzetben mondta Jób: „Bizony BOLDOG az az ember, akit Isten megfedd…” Lássuk be, Kedves Testvéreim, hogy csak Isten van, és nincsen Isten rajta kívül! Lássuk be, hogy mi sem lehetünk Istenen kívül. Csak Isten-BEN lehetünk, a feltámadt Krisztus által. És lássuk be azt is, hogy Isten ad halált – és Ő ad életet, Ő zúz össze – és Ő gyógyít. Nincs, aki a kezéből kimentsen. Örvendezzünk azon, Kedves Testvéreim, hogy nincs, aki minket Isten kezéből kimentsen. Sőt! Kérjük azt, Kedves Testvéreim, hogy Isten kezében lehessünk, és ne a saját fejünk után menve botorkáljunk ezen a Földön. Mert ahogyan Pál apostol mondja: „A test és vér nem örökölheti Isten országát, a romlandóság nem örökli a romolhatatlanságot” (1Kor 15,50). A saját fejünk után menve a romlandóságban botorkálunk. Csak Jézus áldozatát elfogadva, Isten kezében örökölhetjük Isten országát.

Mózesnek a mai igénket is tartalmazó éneke a negyven év pusztai vándorlás és a kánaáni honfoglalás határvonalán hangzott el. Isten közvetlenül ez előtt megmutatta már az áldást és az átkot, az életet és a halált népének. Ekkorra már kijelölte Isten a 120 éves Mózes utódjaként Józsuét, aki bevezeti majd a választott népet az ígéret földjére. Ekkor azonban Isten még nem vezette fel Mózest a Nébó hegyére, hogy a megkapott föld megtekintésével birtokba adja azt neki és népének. Ekkor még nem mondta el Mózes az áldását Izráel minden törzsére. Vegyük észre, hogy a mai igénk pontosan úgy helyezkedik el az események sodrának a közepén, mint ahogyan mi vagyunk itt és ma a világméretű történések sodrának a kellős közepén. Nekünk is megmutatta Isten az áldást és az átkot, az életet és a halált. Mi is úgy érezzük, hogy ha nem is negyven év, de lassan már negyven nap „pusztai vándorlás” után vagyunk. Vegyük észre, hogy ez az út közepe! Döbbenjünk rá arra, hogy tegnap volt húsvét vasárnapja. Döbbenjünk rá arra, hogy Jézus keresztáldozatával és feltámadásával MINDEN megváltozott! Áldás lett az átok. ÉLET lett a halál. Kiáltsunk fel Pál apostollal együtt erős hittel hívén a feltámadt Krisztus erejében: „Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?” SEHOL, Testvéreim! Mert Krisztus Urunk áldozata és feltámadása miatt „ez a romlandó romolhatatlanságba öltözik, és ez a halandó halhatatlanságba öltözik, (*és*) akkor teljesül be, ami meg van írva: Teljes a diadal a halál fölött!” (1Kor 15,54-55)

A mi feltámadt Urunk, ahogyan az emmausi tanítványok példája is mutatja, leül a kétségbeesett, gyászoló emberek mellé, és hirdeti a húsvét evangéliumát azoknak, akik félnek, és el sem tudják képzelni, hogy van még a számukra reménység. Gyönyörűen fogalmazza ezt meg a 221-es énekünk: „Ma is hányan vándorolnak bánatlepte utakon. Terhek alatt roskadoznak. Lelkük csupa fájdalom. Sokan árván, egymagukban Sírnak gyötrő bánatukban, Míg Jézus nem kérdi meg: Miért nehéz a szíved?” HALLJUK meg Jézus kérdését! Válaszoljunk rá, mondjuk el Neki gyötrődéseinket! És akkor Testvéreim, folytatódni fog az ének: „Jézus soha nem hagy el! Ott van, mire kell, még jókor, És a porból felemel.”

Végezetül (az oltárképünkre tekintve, amely éppen ezt mutatja meg) emlékezzünk vissza az emmausi tanítványokról szóló evangéliumi történet végére is: „És amikor asztalhoz telepedett velük (*Jézus*), vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és nekik adta. Ekkor megnyílt a szemük és felismerték”. Kedves Testvéreim! Telepedjünk *máshogyan* az asztalhoz ezen a húsvét hétfőn, mint ahogyan szoktunk. Vegyük a kenyeret a kezünkbe, és törjük meg *máshogyan*,

mint ahogyan szoktuk. Döbbenjünk rá arra, hogy Jézus Krisztus ott ül velünk a húsvéti asztalnál. Ismerjük fel feltámadt Urunkat, és örvendezzünk neki! Ámen.

Imádkozzunk. Örökké élő, szerető Istenünk! Megváltó, feltámadt Jézusunk! Hálát adunk azért, hogy a Te kezedben lehetünk, Mennyei Atyánk. Hálát adunk azért Jézusunk, hogy áldás lett az átok, élet lett a halál, és hogy a romlandó a romolhatatlanságba öltözhet általad. Hálát adunk azért, hogy soha nem hagysz el bennünket, Jézusunk! Kérjük, hogy ismerhessünk fel Téged minden megtört kenyérben, minden étkezésnél, életünk minden pillanatában. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 5. vasárnap, 2023. július 9. video-áhítat – Vájunk Isten tanúivá!

Kedves Testvéreim! A nyár közepén vagyunk. Ez az idő a legtöbbek számára a pihenés, a világlátás ideje. A mai igeszakaszunk arra hív bennünket, hogy amikor a világot nézzük – lássuk meg Istent benne. Isten jelenlétében – aki jóban-rosszban, mindig ott van velünk – váljon a mi életünk az ő tanújává. A szeretet cselekedeteivel – de ha kell: szavakkal is. Hogyan leszünk szemtanúkból valódi tanúk? Mi ad nekünk ehhez erőt? Hallgasd tovább – stay tuned… -- és megtudod… Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az igehirdetés alapigéjét, ahogyan megírva találjuk Ézsaiás könyve 43. fejezetének a 10.-től a 15. verseiben a következőképpen: Ti vagytok a tanúim – így szól az ÚR –, és az én szolgám, akit kiválasztottam, hogy megismerjetek, higgyetek bennem, és megértsétek, hogy csak én vagyok. Előttem nem lett isten, és utánam sem lesz! Én, én vagyok az ÚR, rajtam kívül nincs szabadító. Én mondtam meg, hogy megszabadítalak, én hirdettem, nem valami idegen isten. Ti vagytok a tanúim – így szól az ÚR –, hogy én Isten vagyok. Ezután is csak én leszek! Nincs, aki kezemből kiragadjon, ha én cselekszem, ki másíthatja meg? Ezt mondja az ÚR, megváltótok, Izráel Szentje: A ti érdeketekben küldök Babilonba, letöröm az összes zárat, a káldeusok pedig jajveszékelnek. Én, az ÚR vagyok a ti szentetek, Izráel teremtője, a ti királyotok. – Urunk, süketek és vakok vagyunk. Tégy minket látóvá és hallóvá a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Láttunk-e már olyan tárgyalást, amelyet kizárólag a tanúk meggyőzéséért tartottak meg?** És olyat, ahol a tárgyalás végén a vádlott ítéletet tartott az ügyész felett? Ráadásként a vádlott a bíró egyszülött fia volt, az ügyésznek pedig patája volt? **Nem láttunk? Tényleg nem?? De hiszen ez a tárgyalás a mi saját életünk! A bíró Isten maga, a vádlott Jézus, az ügyész a Sátán, a tanúk pedig MI magunk vagyunk. Nekünk kellene a vádlottak padján ülnünk – de Jézus vállalta ezt mindannyiunk helyett.**

Ézsaiás próféta pontosan egy ilyen tárgyalást tár elénk. Azért ilyen furcsa ez a tárgyalás, azért a tanúk meggyőzése a cél, mert **a tanúk** – *akik mi magunk vagyunk kedves testvéreim* – ahelyett, hogy szóra nyitnák a szájukat: „**engedetlen nép, akiknek van szemük, hogy lássanak, mégsem látnak – van fülük, hogy halljanak, mégsem hallanak**” (Ez 12,2). **Pedig Isten mindent megtesz, hogy látóvá tegye a mi szemünket, és hallóvá a fülünket.** Isten így szól hozzánk: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg téged.” (Ézs 43,1-2). És Isten tettek sorozatával bizonyítja is hűségét: összegyűjti szétszóródott népét mind a négy égtájról, utat készít népének a kietlen sivatagon át – és nap, mint nap beláttatja velünk is, hogy „rajta kívül nincs szabadító” (Ézs 43,11b).

Valóban, kedves testvéreim, igaz az, amit igeszakaszunk mond: **Nincs, aki minket Isten kezéből kiragadjon** (Ézs 43,13b). **De vajon kiszolgáltatottak leszünk-e így? Félnünk kell-**

e ettől? Pontosan fordítva! Éppenhogy így, Isten szerető és mindenható védelme alatt *nem* leszünk kiszolgáltatottak – sem a világ szeszélyeinek, sem pedig a saját kísértéseinknek.

És Isten az Ő napról napra való szabadításával, ahogyan telik-múlik az életünk, **beláttatja velünk, hogy meg lehet Őt egyre jobban ismerni** – ahol a megismerés a héberben benső közösségre jutást jelent. Ahogyan megismerjük Istent, **hinni lehet benne, azaz: rábízni a sorsunkat**. És ahogyan rábíztuk a sorsunkat Istenre, eljutunk oda, hogy megértsük, hogy *tényleg* csak Isten van – az Ő Fiával és Szent lelkükkel. Előtte nem lett Isten és utána sem lesz. **Ő az Úr, rajta kívül nincs szabadító.**

Ahogyan telik-múlik az életünk, **így válunk mi fokozatosan Isten gondviselésének a szemtanújává**. Olyan bizonyság leszünk, mint amelyet a hagyomány szerint Nagy Frigyesnek mondott az egyik tanácsadója, amikor a király megkérdezte: „Van-e bizonyíték Isten léte mellett?" A válasz csak ennyi volt: „Felség! A zsidók!" Vegyük észre hogy már pusztán azzal, hogy élünk, olyan bizonyság vagyunk a gondviselés létéről, mint amilyen a sok ezer éven át hányattatott zsidó nép puszta léte.

Így leszünk mi a dolgokat megélő, át-élő szem-tanúból – Isten *valódi* tanúja. És mondhatjuk együtt Pál apostollal: „Mert ha vannak is úgynevezett istenek, akár az égben, akár a földön, mint ahogyan sok isten és sok úr van, nekünk *mégis egyetlen* Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is őérte, és egyetlen Urunk Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is őáltala (2Kor 8,5-6).

„Péter… Nem lehet mindenki Pál apostol! Hogyan tudnánk mi tanúskodni, amikor olyan erőtlenek vagyunk?" – kérdezhetitek erre. Martin Luther King így válaszol: **Ha nem lehetsz fenyő a hegygerincen – légy bokor a völgyben. De akkor: légy a legjobb bokor a környezetedben. Ha nem lehetsz nap – akkor legyél a hold. Ha nem lehetsz főút – akkor legyél ösvény. Növekedjünk tehát a Jézus Krisztusban, mint a fenyő vagy a bokor; világítsunk másoknak, mint a nap vagy a hold, és mutassunk utat, mint a főút vagy az ösvény**. Mert „aki lámpást gyújt, nem takarja le edénnyel, ágy alá sem rejti, hanem a lámpatartóra teszi, hogy akik bemennek, lássák a világosságot (Lk 8,16)" **Honnan kapunk ehhez erőt?** Hallgassuk, hogy mit mond erről Pál apostol: „Nem mintha önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak arra, hogy bármit is megítéljünk; ellenkezőleg, **a mi alkalmasságunk Istentől van**" (2Kor 3,5). És mit ígért erről Jézus maga: „**erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig**" (ApCsel 1,8). Urunk, add nekünk a Te erőd, hogy tanúid lehessünk életünkben! Ámen.

Imádkozzunk. Kérjük Urunk, hogy tedd látóvá a mi szemünket és hallóvá a mi fülünket. Tégy minket nyitottá arra, hogy megismerhessünk Téged, hogy Rád bízhassuk az életünket. Adj nekünk Urunk, engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben. Mert nincsen rajtad kívül szabadítónk. Urunk, add nekünk a te erőd, hogy tanúid lehessünk életünkben. Lehessünk fenyő vagy bokor, nap vagy hold, főút vagy ösvény. Szolgálva és vezetve másokat – általad és Hozzád, Urunk. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 5. vasárnap, 2025. július 20. video-áhítat – Jézus örömbe vezet

Hova menjünk ezen a nyáron? Sokaknak még formálódik a program, tart a tervezgetés. Hogyan tudunk olyan helyre jutni, ahol dúskálunk a bőségben és az örömben? – Ha szeretnéd tudni a választ, akkor maradj kapcsolatban – stay tuned… – és megtudod. Kedves Testvérem! Hallgasd meg az igehirdetés igéjét, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium 5.

fejezete elsőtől a 11. verseiben a következőképpen: "Amikor egyszer a sokaság Jézushoz tódult, és hallgatta Isten igéjét, ő a Genezáreti-tó partján állt. Meglátott két hajót, amely a part mentén vesztegelt; a halászok éppen kiszálltak belőlük, és hálóikat mosták. Beszállt az egyik hajóba, amelyik Simoné volt, és megkérte, hogy vigye őt egy kissé beljebb a parttól, azután leült, és a hajóból tanította a sokaságot. Miután abbahagyta a beszédet, ezt mondta Simonnak: Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat fogásra! Simon így felelt: Mester, egész éjszaka fáradoztunk ugyan, mégsem fogtunk semmit, de a te szavadra mégis kivetem a hálókat. Amikor ezt megtették, olyan sok halat kerítettek be, hogy szakadoztak a hálóik; ezért intettek társaiknak, akik a másik hajóban voltak, hogy jöjjenek, és segítsenek nekik. Azok pedig odamentek, és annyira megtöltötték mind a két hajót, hogy majdnem elsüllyedtek. Simon Péter ezt látva leborult Jézus lába elé, és így szólt: Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram! A halfogás miatt ugyanis nagy félelem fogta el őt és mindazokat, akik vele voltak; de ugyanígy Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, akik Simon társai voltak. Jézus akkor így szólt Simonhoz: Ne félj, ezentúl emberhalász leszel! Erre kivonták a hajókat a partra, és mindent otthagyva követték őt."

Ma már nem olyan egyértelműek a nyarak, mint néhány évvel ezelőtt. A „menjünk ki a strandra", vagy a „menjünk a mediterrán országokba élvezni a nyarat" egy hőségriadóban már nem hat olyan csábítóan. Gyakoribb lett az is, hogy összeütközésbe kerül a tervek és a pénztárca mérete… Ma már azt a kérdést is fel kell tenni magunknak, hogy mennyire biztonságos a hely, ahova menni akarunk?

Ma már nem olyan egyértelmű az, hogy mi a jó. Hol és hogyan lesz igazi bőség és öröm? A mai ige rögtön az első szavaival megmutatja azt a helyet, ahol a jó vár ránk. „A sokaság Jézushoz tódult". Miért is mentek? Emlékszünk még? Azért, hogy hallgassák Isten igéjét. – Itt szólal meg Berci: „*Szóval Péter te a nyári pihenés kellős közepén azt akarod nekünk mondani, hogy irány a templom? Mars be igét hallgatni?*" Tudod Berci, ez nem is biztos, hogy olyan rossz program, mint ahogyan elsőre neked most hangzik… Sok templom igen kellemesen hűvös ám… Nem úgy, mint a lángossütő bódéja előtt az asztal a tűző napon…

Az igében azonban nem templomról volt szó. Hanem Jézusról. Jézus a testet öltött ige (Jn 1,14). Ahol Jézus van, ott megnyílik a menny, és megjelenik Isten minden emberi értelmet meghaladó gazdagsága. Ezért tódultak Jézushoz az emberek. Mert Jézus úgy beszélt, mint akinek hatalma van (Mt 7,29). **Mert Jézus az a hely, ahol a jó vár ránk**.

Jézus azonban nemcsak beszél… Jézus cselekszik is. Jézus beszéde és tettei erőt sugárzó egységben vannak egymással. **Jézus elénk éli azt, amit mond. Sőt! Sokkal több történik ennél. Jézus Belénk-éli azt, amit mond. Belénk-éli, azaz: megteremti mibennünk is ugyanazt**.

Mi történt Simonnal, azaz Péter apostollal? Péter látta Jézus első csodáit, és hallotta első beszédeit. Még a történetünk előtt Jézus egy pillanat alatt meggyógyította Péter anyósát (Lk 4,39). Mindez elég bizalmat keltett Péterben ahhoz, hogy egy szó nélkül odaadja a hajóját Jézusnak az igehirdetéshez. **És itt jön a történet fordulópontja. Jézus utasít:** „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálóitokat fogásra!" Emlékezhetünk ilyen Jézus tőmondatokra máshonnan is: „Töltsétek meg a vedreiteket vízzel!" (Jn 2,7) „Ültessétek le az embereket!" (Jn 6,10) „Kelj fel, vedd az ágyadat, és járj!" (Jn 5,8) „Lásd!" (Lk 18,42) **Jézus szava ellenállhatatlan szó. Bőséget ad. Halljuk meg mi is a mi életünkben!**

Mi lehetett volna erre Péter teljesen érthető válasza? „*Na majd pont egy ács mondja meg nekem, a tapasztalt halásznak, hogy hol halásszak?! De nem kell ehhez mesternek lenni, mert mindenki tudja, hogy halat csak éjjel, sekélyben lehet fogni, nem nappal, a mélyben!*” E helyett mi volt Péter válasza: „a te SZAVADra mégis kivetem a hálót”. **Mert Jézus szava ellenállhatatlan szó. Halljuk meg mi is a mi életünkben!** Mert akkor lesz poshadt vízből a legjobb bor – de annyi, hogy fürödni lehet benne... (Jn 2,9-10). Mert akkor lesz öt árpakenyérből és két kis halból étel, de annyi, hogy ötezer éhes ember jóllakik – és még marad is tizenkét kosárnyi… (Jn 6,9-13). És akkor lesz, hogy a béna azonnal járni kezd... (Jn 5,9). És akkor lesz, hogy a vak azonnal látni kezd... (Lk 18,43). És akkor lett, hogy Péter és társai annyi halat fogtak, amennyit ember még soha nem fogott...

Hogy mi lesz a te életedben kedves testvérem, ha meghallod Jézus szavát? Ez majd csak akkor derül ki. Egy azonban biztos: **Jézus szavára egy képtelen szituációban** (*elfogy a bor a lagzin, ötezer éhes ember tolong a puszta közepén, tehetetlen béna és vak ül a tó és az út mellett, tapasztalt halászok egész éjjel nem fogtak semmit*) **megjelenik egy felülmúlhatatlan bőség.** A változás annyira letagadhatatlan, hogy a döbbenet letaglózza az embert. Én ezt a számolatlanul reám záporozó jót **nem érdemlem meg**. És bizony nem érdemeljük meg... Ugyan-olyan bűnösök vagyunk, mint Péter. „Uram nem vagyok méltó…” -- mondta a kapernaumi százados (Mt 8,8). Mi is pontosan ezt fogjuk érezni akkor, amikor meglátjuk Jézust a saját életünkben, mert ott megnyílik a menny, és megjelenik az életünkben Isten minden emberi értelmet meghaladó gazdagsága. És a túláradó kegyelem letaglóz minket. És nem tudunk mást mondani semmint Péter, hogy Kyrios, azaz én Uram és én Istenem!

És mi Jézus válasza Péter bűnvallására? Mi Jézus válasza a mi bűnvallásunkra? Jézus kiterjeszti a kegyelmet az egyedi pillanatról a kegyelmet kapó egész életére. Jézus elhívja Pétert az apostoli szolgálatra. Méltatlan volt erre Péter? Az volt. Jézus csak a méltatlanokat hívja el. Ha méltónak érzed magad rá, akkor nem lesz elhívás. Ahogyan a tavasszal lezajlott konklávé előtt mondták: „Aki pápaként megy be, az változatlanul bíborosként jön ki…” Uram, nem vagyok méltó…

Mire is hívta el Jézus Pétert? Emberhalásznak. Ezt ne úgy gondoljuk, hogy a lelkésznek az a feladata, hogy kiemelje a hívőt az oxigén-dús vízből, és a hálóba benyomorítva arra kényszerítse, hogy megfulladjon… Az eredeti görög kifejezés, a *zogreo* élve megfogást, azaz biztos pusztulásból az örök életre való megmentést jelent.

És az apostolok (Péter, Jakab és János) **mindent, az egész régi életüket otthagyva követték Jézust. Mindenhová**. Kedves Testvérem! A kegyelem ereje nem kényszerít, hanem ellenállhatatlan erővel vonz.

Itt szólal meg megint Berci: „*Rendben, mindez nagyon szép és jó. De mit kezdjek én ezzel most a nyár közepén? Hogyan lesz ebből az a bőség és öröm, amit ígértél az elején?*” **Elsőként: nézz mögé annak, ami éppen most történik veled**. „*Evezz a mélyre!*” Azaz: járj nyitott szemmel és lélekkel. A változás mindig kis dolgokkal kezdődik. Péter beengedte Jézust a hajójába. Melletted is ott van valahol Jézus. Vedd észre! Engedd be! **Másodszorra: Halld meg Jézus szavát.** Jézus már eddig is szólt a te életedben is – csak te nem hallottad. Miért nem? Mert még nem győzted le az egódat. Még nem kerültél mélyre. És így Jézus nem tudott felemelni. **Harmadszorra: Kövesd Jézust**. Ha nem Jézust követed – akkor nem fogsz semmit, és üres marad az életed. Ha viszont emberileg el nem képzelhető utakon is követni kezded Jézust, akkor úgy rogyadozni kezd az életed az örömtől, mint a hálók és a két halászhajó. Uram! Ismételd meg rajtam is a Te kegyelmed csodáját! Ámen.

Imádkozzunk. Urunk Jézus Krisztus! Teremtsd meg a mi életünkben a Te bőségedet és örömödet. Nyisd ki a mi szemünket, hogy észrevegyen Téged. Nyisd meg a mi fülünket, hogy meghalljuk a Te szavadat. Nyisd meg a mi szívünket, hogy kövessen Téged. Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 7. vasárnap, 2024. július 14. video-áhítat – Isten szolgálata a legnagyobb szabadság

Kedves Testvéreim! A nyár közepén vagyunk. Ez az idő a legtöbbek számára a szabadság ideje. Megbolondult ez a Pál – és ez a Péter… – hogy a szabadságot szolgaságnak mondja – és szolgaságot tartja a legnagyobb szabadságnak? Miért vagyunk szolgák, amikor – végre úgy igazán… – szabadok vagyunk? Miért tényleg Isten szolgálata a legnagyobb szabadság? Hallgasd tovább – stay tuned… – és megtudod… Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az igehirdetés alapigéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a Rómaiakhoz írott levele 6. fejezetének a 19.-től a 23. verseiben a következőképpen: Emberi módon beszélek, mert erőtlenek vagytok. Ahogyan tehát tagjaitokat a tisztátalanság és a törvénytelenség szolgálatába állítottátok, hogy törvénytelenekké legyenek, úgy most állítsátok tagjaitokat az igazság szolgálatába, hogy szentek legyenek. Mert amikor a bűn szolgái voltatok, szabadok voltatok az igazságtól. De milyen gyümölcsöt termett ez akkor nektek? Bizony, most szégyenkeztek miatta, mert ennek vége a halál! Most azonban, miután a bűntől megszabadultatok, és Isten szolgái lettetek, már ez meghozta nektek gyümölcsét, a megszentelődést, amelynek vége az örök élet. Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. – Urunk, amikor „úgy igazán" szabadnak érezzük magunkat – akkor vagyunk a legmegkötözöttebb szolgák. Mutasd meg nekünk az igazi szabadságot – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Esetleg éppen egy jó étteremből, városnézésből, vagy a strandról jöttetek meg nemrég. Kellemesen telt az idő. ***Annyira* megérdemeltétek ezt a szabadságot! Miért piszkállak én itt benneteket azzal, hogy van ennél *sokkal* nagyobb szabadság is? Olyan kevés *nyugodt* öröm jut az embernek ebben a rohanó világban… Hát van szívem még ezt a keveset is elvenni tőletek??**

Nem a nyugodt örömmel van baja Pál apostolnak sem. A baj ott kezdődik, amikor úgy kezdjük el érezni, hogy „bármit megtehetek, amit akarok"… Az első deci bor fenséges. A második liter bor után szétverni a berendezést (*a pincérrel és a kiérkező rendőrrel együtt…*) – kezd elindulni a sok év börtön felé… Pedig csak 6-7 pohár borocska volt a kettő között. Melyikkel lett volna baj? Az elsővel – *most mondtad Péter!* – biztos nem… A másodikkal? Vagy a harmadikkal? – Nem lehet az életet szabályozók erdejével körbebástyázni. Ezért mondta Jézus betarthatatlannak a zsidóság szabályrendszerét, amely 365 tiltó és 248 kötelező parancsolatot tartalmazott.

A pohár borok példája jól mutatja, hogy **a csali mögött mindig ott van a horog**. Nem lesz elég az elég… Nem lesz elég jó – ami van. Több kell… Más kell... – Nagyon kevés lépés elvezet oda, hogy az emberből boldogságvadász, kalandgyűjtő, pénzhajhász, vagy zsarnokjelölt legyen. Az első rossz irány meggyökeresedik. És – lépésenként… – lesz belőle egy rossz élet. **Itt vált az ember szolgává. A saját múltjának a szolgájává.** Ráadásul: ahogyan múlik az idő, megmutatja, hogy minden összelopott gyönyörnek szigorú tarifája van. És ezek közül a másnaposság még a legenyhébbek egyike… **A szégyen már sokkal nehezebb. És bizony, a kárhozatba vezető út *igen* széles**…

Kedves Testvéreim! **Félre ne értsetek! Nem akarom én azt, hogy megkeseredjen a szátokban a falat. Élvezzétek a nyarat. Hiszen nagyon megérdemeltétek – ahogyan én is.** De egyvalamire figyeljünk nagyon! Az „oda megyek, ahova én akarok" – nem elég. *Jó-e* az irány, ahova megyek? Ez a lényeg! És bizony aprócska irányok a strandon is vannak. Hogyan viselkedem a családommal? Hogyan viselkedem a barátaimmal? Hogyan segítek idegeneknek – ha rászorulnak? Kevésnek látszó dolgok ezek. De nagyon fontosak.

Ki kellene találnunk a nyaralás szabályait? Még csak az kellene!! Az *tényleg* egy új szolgaságba vinne bennünket a régi, a bűn szolgasága helyett. **A mi életünk már más. Gyökeresen más. Miért más? Hogyan más? Mikortól más? – Most érkeztünk el a lényeghez**. – Pál apostol szinte végig *múlt idő*-ben beszél az igeszakaszunkban. *Ténysorozatot* közöl. Minden régi hiba – a múlt, amely már lezárult. A jelen pedig – szabadulás ezektől. Miért? Mi volt a kettő között? **A hibás múlt, és a gyönyörű jelen között ott áll valaki. Neve is van. Úgy hívják, hogy: *Jézus***. **Nem is akárhogyan áll ott, hanem szétfeszített kezekkel – a kereszten. A fordulat már megtörtént: *megismertük Jézust***. A krisztushitünk *kiemelt* minket a régi kereteinkből. Süllyedő hajóról – *ép* hajóra mentett át minket. Először már a keresztségben, aztán most: napról napra megint.

***Töltsük be* hát keresztségünk gyümölcseit! Döbbenjünk rá arra, hogy Jézus volt a szolgák között a legelső**: mind az Atyának – mind az apostoloknak pl. a lábmosáskor. **És döbbenjünk rá arra is, hogy Jézus nem szolgáknak, hanem a barátainak mond bennünket** (Jn 15,15). **Jézus újradefiniálja a bűnt: „A bűn *az*, hogy *nem hisznek* énbennem"** (Jn 16,9). **És Jézus megmutatja nekünk azt, hogyha *belül* elindult a változás, akkor az *meg fog látszani* a cselekedeteinkben is**: „tisztítsd meg először a pohár és a tál belsejét, hogy azután a külseje is tiszta legyen" (Mt 23,26).

Jézusban *végérvényesen* megnyílt a számunkra az út egy *új* szabadság felé. „Ahol az Úr Lelke, *ott* a szabadság!" (2Kor 3,17) Ez az új, ez a *legnagyobb* szabadság: *Isten szolgálata*. Miért *más* ez a szolgálat, mint a korábbi? **Miért Isten szolgálata az elképzelhető *legnagyobb* szabadság? Mert Isten *maga a Teljesség*. Szent Lelkével olyan dimenziókat nyit meg bennünk, amelynek még a létezéséről sem volt fogalmunk soha. Olyan erőket szabadít fel bennünk, amelyek ki-fogy-ha-tat-la-nok**. Együtt mondhatjuk Pállal: „*Mindenre* van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem" (Fil 4,13).

Hova vezet ez a *legnagyobb szabadság* minket? Jézus szavaival válaszolok: „**Bizony, bizony, mondom nektek: aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak *örök élete van*, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe**" (Jn 5,24). Kedves Testvérem! **Az örök élet nem a halál után kezdődik. Az örök élet – a számodra – *ma* kezdődik. Indulj el hát az *igazi* szabadságodra! A Krisztus Jézusban. Ámen.**

Imádkozzunk. Kérjük Urunk, vegyük észre azt, hogy a csali mögött ott van a horog. Ne engedd, hogy a saját múltunk szolgájává váljunk. Add nekünk meg, hogy betölthessük a keresztségünk gyümölcseit. Döbbenhessük rá arra, hogy a kereszten végérvényesen megnyílt a számunkra az út egy új szabadság felé. Érezhessük meg, hogy ez az új utunk az örök életbe vezet minket. Istenünk, aki előtt nyitva van a szív, és aki előtt semmi el nem titkolható: fedeztesd fel velünk azt, hogy a Te szolgálatod a legnagyobb szabadság.

Szentháromság ünnepe utáni 9. vasárnap, 2025. augusztus 17. video-áhítat – Mi az, ami sokkal több a pénznél?

Nyár van. Strandidő. Áll az ember a sorban a fagylaltért (vagy a lángosért). És nézegeti a pénztárcáját. Mire futja? Mire nem? A pénz az, ami mindig kevés... De mi az, ami sokkal több a pénznél? – Ha szeretnéd tudni a választ, akkor maradj kapcsolatban – stay tuned… – és megtudod. Kedves Testvérem! Hallgassuk meg a hét igéjét, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti evangélium 16. fejezete elsőtől a 16. verseiben a következőképpen: "Majd szólt Jézus a tanítványaihoz is: Volt egy gazdag ember, akinek volt egy sáfára. Ezt bevádolták nála, hogy eltékozolja a vagyonát. Ezért előhívatta őt, és így szólt hozzá: Mit hallok rólad? Adj számot a sáfárságodról, mert nem lehetsz többé sáfár. Erre a sáfár így gondolkozott magában: Mit tegyek, ha uram elveszi tőlem a sáfárságot? Kapálni nem bírok, koldulni szégyellek. Tudom már, mit tegyek, hogy amikor elmozdítanak a sáfárságból, legyen, aki befogadjon a házába. Egyenként magához hívatta urának minden adósát, és megkérdezte az elsőtől: Mennyivel tartozol az én uramnak? Az így felelt: Száz korsó olajjal. Erre azt mondta neki: Vedd az írásodat, ülj le gyorsan, és írj ötvenet! Azután a másiktól is megkérdezte: Te mennyivel tartozol? Az így válaszolt: Száz kórus búzával. Erre így szólt hozzá: Vedd az írásodat, és írj nyolcvanat! Az ura pedig megdicsérte a hamis sáfárt, hogy okosan cselekedett, mert e világ fiai a maguk nemében okosabbak, mint a világosság fiai. Én is mondom nektek: szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal, hogy amikor elfogy, befogadjanak titeket az örök hajlékokba. Aki hű a kevesen, a sokon is hű az, és aki a kevesen hamis, a sokon is hamis az. Ha tehát a hamis mammonon nem voltatok hűségesek, ki bízza rátok az igazit? És ha a másén nem voltatok hűek, ki adja oda nektek azt, ami a tietek?"

Kedves Testvérem! **Fondorlatos ember volt a gazdag ember vagyon-menedzsere, azaz: sáfára. A vezetésével mindenki lopott.** Nem is keveset… Még a lebukása utáni pillanatokban is több mint egy évnyi munkabért osztott ki egy-egy adósnak – hogy majd életjáradékként visszakaphassa tőlük. Ez jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés. Plusz: okirat hamisítás. Ráadásként: bűnszövetkezetben… A mai "jutalom" erre: sok évnyi börtön… Erre mondja Jézus, hogy „szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal” (Lk 16,9)? Vagy ahogyan a hitehagyó Julianus császár értelmezte mindezt: Jézus arra tanítja a keresztényeket, hogy a "cél szentesíti az eszközt"? **Ez a gazember lenne a példakép?**

A mai igeszakaszunk sok-sok gyötrődést okozott már lelkészeknek és hívőknek egyaránt. A gyötrődésekből alapvetően háromféle értelmezés született. **Az első értelmezés kerülőutat választott, és hasonlatnak (allegóriának) tekintette az igét**. A gazdag ember: Isten. A sáfár: mi vagyunk. A javak: Isten igéje. Osztogassuk hát őket bátran... Óriási kreativitás mutatkozott meg a hasonlóan lekerekített értelmezésekben is. A visszaadott vagyon – uzsorakamat volt. Kisebb lett a bűne a sáfárnak, ha csökkent értékű papírokkal számolt el. Az adósság elengedése minden hetedik évben már a Mózesi törvényeknek is a része volt (5Móz 15,1-6). Szép és andalítóan kerek dolgok ezek. Csak hát egy baj van velük: Jézus nem így beszélt. Jézus nem akar porcelánfigura lenni a mi házi vitrinünk közepén...

A második értelmezést pénz-centrikusnak mondanám. A földi javak nem felhalmozásra, hanem segítésre vannak. Ne hagyjuk, hogy a "világ fiai" (*például a sáfár…*) okosabbak legyenek, mint a világosság fiai, azaz mi: keresztények. Költsük a pénzt a jóra. Állítsuk a pénzt Isten szolgálatába. *Akár a másét is…* Kevesebb esetben fordul elő az olyan radikálisabb értelmezés, amely szerint a gazdagok mondjanak le a jogtalanul megszerzett javaikról (*vagy az igazán radikális, hogy segítsünk nekik ebben, ha maguktól nem hajlandók…*). Inkább olyan gondolatmenetek vannak, hogy *nem sokra megyünk a temetőben azzal, ha gazdagok vagyunk*. Vagy: *ha kuporgatunk, és nem adakozunk, akkor könnyen elveszthetjük az örök életet*.

A harmadik értelmezés szerint mi vagyunk a sáfárok. Isten ránk bízta ezt a földet és a saját életünket. De: bűnös emberek vagyunk. Nagyon sokat eltékozoltunk abból, amit kaptunk. Tetteinknek azonban következményei lesznek. Számot kell adnunk Isten előtt. Tehát elsőként: ismerjük el a hűtlenségünket. Aztán: vegyük észre idejében a veszélyt. Főként: **az Isten országába való törekvésünkben: legyünk eszesek és leleményesek** (Lk 16,1-8), **a földi dolgainkban pedig: legyünk hűségesek Istenhez** (Lk 16,9-12).

Persze sem a hamis sáfár, sem a hamis bíró (Lk 18,1-8) **nem változtak meg közben**... Ezért voltak hamisak. Nem volt bűnbánat. Nem volt megtérés. **DE: irgalom mégis lett. És az irgalom bizony kulcskérdés**. Jézus szavai szerint: "Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek az országot, amely készen áll számotokra a világ kezdete óta. Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám. ... Valahányszor megtettétek ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg" (Mt 25,35-36.40b). "Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak" (Mt 5,7). **Még a hamis sáfár és a hamis bíró is tudott irgalmas lenni... És mi? Vagyunk?**

Mi hát a megoldás? Legyünk irgalmasak, és kinyílik a menny kapuja? Nem.

Térjünk vissza az indító kérdéshez. Mi az, ami sokkal több a pénznél? A mammon eredeti, héber értelme az ámen, azaz valami olyan, ami szilárd, ami megbízható, amire számítani lehet. Földhözragadt világunkban ez a megbízható dolog: a pénz. Tényleg??? Szeretetet is lehet venni pénzért? Üdvösséget is? VAN olyan, ami sokkal több a pénznél. **A Jézushoz való közelség AZ, ami sokkal több a pénznél. Az Ámen Jézusra – és nem a pénzre mutat**... **Mi hát a megoldás? Jézus A megoldás**. Isten irántunk való irgalma Jézusban mutatkozik meg. **A mi irgalmunkat a Jézushoz való közelségünk teremti meg**. A Jézushoz való közelség még a földi hatalmakkal is dacoló erőt teremt. Amikor Péter és János apostolok ott álltak a Jézust halálra ítélő Főtanács, a Szanhedrin előtt (*amely meghozta azt a döntést, hogy Jézus nevében többet nem beszélhetnek*) így feleltek: „Vajon igaz dolog-e Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre? Mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.” (ApCsel 4,18-20).

Kedves Testvérem! **Legyen benned Isten szeretetének a leleménye – a meggazdagodás leleménye helyett. Legyen benned az irgalom leleménye**. És ne feledd: a mai rohanó világban sokszor a legnagyobb érték, amit másnak adhatsz: a te időd. Azzal segítve, hogy meghallgatod. Azzal, hogy megvigasztalod. **Hogyan juthatsz el ide? A Jézushoz való közelségedben!** És akkor igaz lesz rád is az, amit a Kolossébeliekhez írott levélben olvashatunk: Jézus „eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet, és eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára” (Kol 2,14). Mert „az ítélet irgalmatlan ahhoz, aki nem cselekedett irgalmasságot, az irgalmasság viszont **diadalmaskodik** az ítéleten” (Jak 2,13). És mert: „a világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi: **megmarad örökké**” (1Jn 2,17).

Kedves Testvérem! **Csak egy kincsünk van ezen a nyáron is – és mindig: a Krisztussal való közösség** (1Kor 1,9). És ez örök. Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Kérjük, hogy vonj közel minket Magadhoz.
Teremts a mi szívünkben irgalmat és leleményes szeretetet embertársaink iránt.
Adj erőt nekünk ahhoz, hogy hűségben Melletted maradhassunk.

Szentháromság ünnepe utáni 10. vasárnap, 2023. augusztus 13. video-áhítat – Türelmes hittel elnyerjük az örök életet

Kedves Testvéreim! Ilyenkor, nyáron, néha már a pihenésbe is belefáradunk. Hát még a várakozásba… Fagylaltot ide! Azonnal! Márpedig Isten kegyelmére szinte mindig várni kell. Türelemmel várni. De a bizalommal és reménységgel való várakozás – hitet terem. A hit pedig elvezet minket az örök életbe. Mindezt hogyan? Hallgasd tovább – stay tuned… – és megtudod… Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az igehirdetés alapigéjét, ahogyan megírva találjuk Habakuk próféta könyve második fejezetének az elsőtől a 4. verseiben a következőképpen: Őrhelyemre állok, odaállok a bástyára, figyelek, várva, hogy mit szól hozzám, és mit felel panaszomra. Válaszolt is nekem az ÚR, és ezt mondta: Írd le ezt a kijelentést, vésd táblákra, hogy könnyen el lehessen olvasni! Eldöntött dolog már, amiről kijelentést kaptál, hamarosan célhoz ér, és nem okoz csalódást. Ha késik is, várd türelemmel, mert biztosan bekövetkezik, nem marad el. Az elbizakodott ember nem őszinte lelkű, de az igaz ember a hite által él. – Urunk, olyan türelmetlenek és elbizakodottak vagyunk. Teremts igaz hitet a mi szívünkben igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim! Habakuk a várakozás prófétája volt. Őrhelyére állva, türelemmel várta (*és várta…*), hogy mikor és mit válaszol Isten Izráel sorsát és a nép hitehagyottságát fájlaló panaszára. És nem történt semmi… De Habakuk nem szűnt meg várakozni: kitartóan, éberen várakozni. Mert tudta, hogy mi a feladata. Ugyanaz, mint Ezékielnek, akinek ezt mondta Isten: „Emberfia! Ilyen őrállóvá tettelek téged Izráel házában. Ha igét hallasz tőlem, figyelmeztesd őket az én nevemben!” (Ez 33,7). Habakuk nem olyan volt, mint a kortársa, Jeremiás által megénekelt, hitehagyott őrök: „Így szól az ÚR: Álljatok ki az utakra, és nézzetek szét, kérdezősködjetek az ősi ösvények után, melyik a jó út, és azon járjatok, akkor nyugalmat találtok lelketeknek! De ők ezt mondták: Nem megyünk! Őröket is állítottam föléjük, hogy figyeljenek a kürt szavára. De ők ezt mondták: Nem figyelünk!” (Jer 6,16-17).

Most van a nyár közepe. Kikapcsolódunk… Lazulunk… Megérdemeltük. Jól tesszük. De: találjuk meg ebben is a mértéket! Nagyot veszíthetünk ugyanis, ha két söröskorsó (*vagy két koktél…*) között csak bambán bámulunk magunk elé – pontosan akkor, amikor az életünk sokkal jobbra is fordulhatott volna. … Csak éppen nem vettük észre, hogy *A Lehetőség* elment az orrunk előtt… Történhet ennél rosszabb is… Néhány napja, augusztus 10-én emlékeztünk meg Jeruzsálem városának a Krisztus után 70-ben bekövetkezett pusztulásáról. Jézus kimondta a város vesztét, amikor a Lukács szerinti evangéliumban így szólt: „kő kövön nem marad benned – mert nem ismerted fel meglátogatásod idejét” (Lk 19,44b). Kedves Testvéreim! Vajon mi felismerjük-e a **meglátogatásunk idejét? Vajon olyan éberen várjuk-e, mint Habakuk, aki az őrhelyén állt – és figyelt?**

Habakuk nemhiába várt: türelemmel, éberen. Ahogyan a nevének jelentései is mondják: átölelte az Isten, és gyógyító növényévé vált sokaknak. Habakuk várakozása után – megszólalt az Isten. Csendes szóval, szeretettel, bíztatóan szólt (1Kir 19,12). Ahogyan Szabó Magda mondta: az igazság *mindig* halk – mert arra figyelni kell. **Halljuk ki ezt a halk, szelíd szót a nyári hangzavarból! És akkor eljön Isten ideje, a *kairosz*, a mi életünkbe is**.

Mit mondott Isten Habakuknak? „Az igaz ember hitből él.” Luther Márton megtéréseként és sarkalatos hittételeként az evangélikus egyházban már szinte közhellyé koptattuk „azigazemberhitbőlél”-t. Pedig mennyi mély tartalom van ebben a rövidke néhány szóban! **Lehet az igazságra tenni a hangsúlyt. Lehet a hitre. És lehet az Isten által adott életre.**

Nézzük ezt a hármat sorban! Az igazság (a megigazulás) **Habakuknál az istenfélelmet jelenti; a hit** (ami a héberben inkább: hűség, kitartás, szilárdság) **pedig az istenfélelem következménye.** Nem áldozok idegen isteneknek, és az egy igaz Istennek tetsző, hűséges (hívő) módon élek. Pál apostol már így ír a Rómaiaknak: „nem szégyellem az evangéliumot, mert abban Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki hitből hitbe, amint meg van írva: az igaz ember pedig hitből fog élni" (Róm 1,16-17). **Pálnál az igazság az evangélium, azaz annak a jó hírnek a szilárd hite, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia, a mi megváltónk**. Pálnál az igazság (*az Istennél való megigazulás*) *eszköze* lesz a hit. Ahogyan a Galatáknak írja Pál: „Az pedig nyilvánvaló, hogy törvény által senki sem igazul meg Isten előtt, mert az igaz ember hitből fog élni" (Gal 3,11). **Azaz a hit a megigazulásnak nem a következménye, hanem a *feltétele*, a *módja*.**

A hit héber szavának a töve az ámen, az „úgy legyen" szó. Ho…gyan is legyen az az „úgy legyen"? Ahogyan mi gondoltuk?? Nem!! **ÚGY legyen – ahogyan *Isten* gondolta. Azaz a hit éppen arra ad nekünk erőt, hogy adjunk fel saját magunkból valamit, és induljunk el egy új irányba.** – Ahogyan Pál tette. Ahogyan Luther tette. **Legyen a nyári pihenésünkben gyűjtött erőnk ilyen új út kezdete!** Mert **a hit nem tesped, nem tunyul – hanem cselekszik.** Ahogyan Luther mondta: „A hit nem is kérdi, kell-e jót cselekednie, hanem mielőtt kérdezné, már meg is tette azt." Vagy ahogyan Pál mondta: a „Krisztus Jézusban … csak a szeretet által munkálkodó hit" számít (Gal 5,6).

A hit nem a jelenre irányul, hanem a jövőt mutatja – és egyben formálja is. A hit által már *itt e földön* a Krisztusban élő, *valódi* életet – és utána: *örök* életet nyerünk. Mert az igaz ember Isten*ben* él a hit által – ahogyan a görög fordítás, a Septuaginta értelmezi a mai igeszakaszunkat. **Az életről szól az is, ahogyan a Zsidókhoz írt levél „definiálja" a hitet**: „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés" (Zsid 11,1). **És az életről szól az is, ahogyan ez a levél a mai igeszakaszunkat idézi**: „De mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elvesszünk, hanem a hitéi, hogy *életet* nyerjünk." (Zsid 10,39).

Kedves Testvéreim! ***Éljünk* tehát ebben a nyári ellazulásban, pihenésben is *a jövőre*, a *valódi* életünkre figyelő, nyitott szemmel és füllel – és várjuk türelemmel a meglátogatásunk idejét. Lehet, hogy éppen ma lesz?** Így legyen! Ámen.

Imádkozzunk. Kérjük Urunk, adj nekünk türelmet és kitartást a Te szavadra várni. Adj Urunk nekünk belátást, hogy nálad annyi egy nap, mint ezer esztendő és ezer esztendő annyi, mint egy nap (2Pt 3,8). Adj nekünk Urunk éber figyelmet, hogy észrevegyük a meglátogatásunk idejét. Hadd halljuk meg csendes, szelíd, halk hangodat (1Kir 19,12) a hangzavarban. Urunk, Jézus Krisztus: élhessünk a Téged felismerő, és megismerő, igaz hitben! Adj nekünk Urunk, engedelmes szívet, hogy Téged kövessünk – egész életünkben. Cselekedhessük a jót, élhessünk Benned élő, valódi életet! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 11. vasárnap, 2024. augusztus 13. video-áhítat – Mit látsz a strandon?

Kedves Testvéreim! Hogyan függ össze az, hogy mit látsz a strandon (vagy a külföldi utad, a nyári szabadságod alkalmával) a farizeus és a vámszedő jézusi példázatával? Hiszen kétezer éve nem is volt még strand! Szabadság se nagyon… Mégis! A kettő szorosan összefügg. Hogyan? Hallgasd tovább – stay tuned… – és megtudod… Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg a farizeus és a vámszedő példázatát, ahogyan megírva találjuk a Lukács szerinti

evangélium 18. fejezetének a 9.-től a 14. verseiben a következőképpen: „Némely elbizakodott embernek, aki igaznak tartotta magát, a többieket pedig lenézte, [Jézus] ezt a példázatot mondta: Két ember ment fel a templomba imádkozni: az egyik farizeus, a másik vámszedő. A farizeus megállt, és így imádkozott magában: Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, parázna, vagy mint ez a vámszedő is. Böjtölök kétszer egy héten, tizedet adok mindenből, amit szerzek. – A vámszedő pedig távol állva, még szemét sem akarta az égre emelni, hanem a mellét verve így szólt: Istenem, légy irgalmas nekem, bűnösnek! – Mondom nektek, ez megigazulva ment haza, nem úgy, mint amaz. Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik." – Urunk, olyan sokszor elbizakodottá válunk mi is, és a többieket lenézzük. Teremts alázatot a mi szívünkben – igéd erejével! Ámen.

Kedves Testvéreim! Luther Márton ezt mondta a farizeusról: „Meghűl bennem a vér, hiszen én fele ilyen kegyes sem vagyok…" **Hány lelkész tenné össze a kezét hálaadó öröm-imádságra, ha sok olyan hívő járna a gyülekezetébe, mint a példabeszédbeli farizeus!** Ha egyházunknak csak minden második tagja a jövedelmének a tizedét felajánlaná a gyülekezetének, akkor az evangélikus egyház teljesen önellátó lenne, és nem szorulna rá semmilyen állami támogatásra. E helyett a legjobb gyülekezetekben is két-három ilyen ember – ha akad – az már nagy szerencse. A farizeus minden szabályt betart, sőt, túlteljesít. Böjtölni csak egy évben egyszer kellett volna, a nagy engesztelés, a Jom Kippur napján. A tized olyan volt, mint az ÁFA: a termelőnek kellett megfizetnie, a fogyasztó (mint amilyen a farizeus volt) már nem volt „kettős adózásra" kötelezett. **A farizeus köztiszteletben álló személy volt. Az akkori társadalom krémje.**

A vámost viszont – *mindenki* gyűlölte. Miért? Mert ő szedte be a közutálat tárgyát képező, elnyomó rómaiak adóját mindenkitől. A más népnek fizetett adó (*egy korábbi megalázó vereség soha abba nem múló hadisarca*) a szolgaság szimbóluma volt. A vámos láttán már akkor kinyílt a bicska a zsebekben, amikor befordult a sarkon. A vámos nem volt ember: nem adhatott a templomnak tizedet, és még tanú sem lehetett a bíróságon.

Ha a farizeus a minta-hívő, és a vámos a szemét áruló aljanép, akkor hogyan van az, hogy a végén a vámos megigazul, azaz elnyeri az örök élet kegyelmét, a farizeus meg – *ha így marad, ahogyan van* – a pokolra jut? **Mi a farizeus hibája?** Figyeljük meg a farizeus imáját. Az indításában egy szinte „tökéletes" hálaadó imádság: „Istenem, hálát adok neked…". Milyen szép lenne, ha a mi imádságaink is hálaadásokkal lennének tele! – A baj a folytatással van. Miért ad hálát a farizeus? Azért, hogy Istenhez közel lehet? Azért, hogy imádkozhat a templomban? Isten kegyelméért? Bűneiből való szabadulásáért? Életének jobbra fordulásáért? Á, dehogy! Semmi ilyesmiért nem ad hálát a farizeus. A farizeus azért ad hálát, hogy ő *nem* olyan, mint a többi ember, aki mind-mind rabló, gonosz és parázna, *sőt* olyan, mint az undorítóság teljessége: *ez* a vámos itt mellette. (Figyeljük meg a farizeus szóhasználatát! „*Ez*" a vámos – a vámos a farizeus számára *tárgy* – és *nem* ember. Iszonyú veszélyes az ilyen gondolkodás! Emlékezzünk! A másik ember mivoltának a megvonásával nyílt meg a „logikus" út a gázkamrák felé is…)

A farizeus számára Isten egy üzletfél. Az igaz, hogy sokat kér… 365 törvényszegést el kell kerülni, és 248 jótettet el kell végezni. De a farizeus túljár Isten eszén: többet tesz még ennél is! *Clara pacta, boni amici* – tiszta egyezség, jó barátok. A farizeus elsőként megy be a mennybe – hát ugye ez a minimális kamat azért a rengeteg dologért, amit szorgalmas módon az üdvözülésébe idelent már „befektetett". A farizeusnál Isten helyébe a saját öntelt énje lépett. Uram, nekünk, kettőnknek már semmi dolgunk az ítélettel, én ezt már elintéztem

helyetted – csak *te* még elfelejtetted megköszönni ezt nekem. A farizeus – használta Istent. Sőt: ki is akarta a sajátítani – az olyanok elől, mint ez a – pfúj! – undor-vámos. A farizeus – vak. Nem látja meg a saját igazi énjét. A farizeus – süket. Nincs füle Isten szavára. **A farizeus –néma. Nem kér Istentől semmit. És nem is kap. A farizeus ítélkezése – a saját ítéletévé válik.**

Mi mindenben *más* a vámos, mint a farizeus? A vámos magát nem egyszerűen bűnösnek, hanem „*A*" bűnösnek tartja. A vámos *tényleg* Istent szólítja meg. *Ismeri* Istent, és *tudja*, hogy Isten irgalmas. A vámos *bízik* Istenben, és Isten kezébe teszi le az *egész* életét. Nem bizonyítja az igazságát, hanem az igazságának a *megteremtését* kéri Istentől – ingyen, kegyelemből. Nem másokhoz mér, hanem *egyes egyedül* Istenhez mér. A vámos messze nem koldus – de úgy *viselkedik*, mint egy koldus. *Megválik* saját magától, és *megnyitja* saját magát *teljesen* Istennek. A farizeus *be van zárva* a múltjába – ezért nem lesz jövője. A vámos *meg akar szabadulni* a múltjától – ezért *lesz* jövője.

Ugye gyűlöljük már eléggé az öntetszelgő, Istent a saját szolgájaként kezelő farizeust, aki ezt a mérhetetlenül igaz embert, a vámost úgy lenézte, hogy még emberszámba sem vette? Vigyázzunk… Ha gyűlöljük a farizeust – akkor olyanok lettünk, mint a farizeus! Inkább mondjuk el a vámos imáját a farizeusra: „Istenem, légy irgalmas hozzá, a farizeushoz!" Kérjük azt, hogy láthassa meg a farizeus saját magát Isten szemével. Kérhesse ő is Isten irgalmát és kegyelmét. És – kedves testvéreim – kérjük Isten irgalmát és kegyelmét *mi is* – magunknak.

Most jön a strand! Köszönöm a türelmet mindannyiótoknak! Kedves Testvérem! Mit látsz a strandon? A szelfidben csak saját magadat látod? Észre sem véve a napszemüveged mögött a világ egyik legcsodálatosabb hegypárját a Rio de Janeiro-i strandon? Törpe senkiket, „kit-érdekel vámosokat" látsz a szemüveged másik lencséjében? Te vagy a minden? A világ a semmi? Gyűlölöd az összes vámost, aki előtted áll a sorban a lángosért, vagy a fagylaltért? Pusztulnának el! Minek kellett nekik ide jönni – pont akkor, amikor itt Én (hatalmas É-vel) lángost akarok? – *Olyan* betegek vagyunk, akik az orvosnak *nem* a bajunkat írjuk le, hanem végig a többi beteget szidjuk, akik utánunk jönnek majd? És így várunk gyógyulást?? Hát kedves testvérem, lássuk be, hogy *ez így – nem – megy*!

Istenünk, légy irgalmas hozzánk Fiadért, „aki megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig" (Fil 2,8). Tisztíts meg minket minden gonoszságtól, és emelj Magadhoz, hogy minden szelfiben Jézus arcát láthassunk meg – saját magunk helyett. Ámen.

Imádkozzunk. Jaj, a fekélyes, bűnnel megvert, rab, gyáva, gyönge embert érzem mozdulni annyiszor még hófehér köntösöm alatt. De – kegyelem borít el lágyan. Járhatok hófehér ruhában – s ím, szemed más sem lát belőlem, csak a rám hulló sugarat…[3] *Fölsegíti az Úr az alázatosakat, és földig alázza a gonoszokat. Kérjük Urunk, légy irgalmas hozzánk, tisztíts meg minden gonoszságtól, és emelj minket Magadhoz. Ámen.*

Reformáció ünnepe, 2024. október 31. video áhítat – Boldogok, akik megújulnak!

Jézus a Hegyi Beszéddel minden keresztény egyházra érvényes alkotmányt adott. Jézus alkotmánya azonban nemcsak normát szab, hanem teremt is. Megteremti bennünk Isten

[3] Túrmezei Erzsébet: Én lennék fénysugár…

Országát. Hogyan? Erről szól a reformáció ünnepe, és erről szól a mai igehirdetés is. – Ha szeretnéd tudni a választ, akkor maradj kapcsolatban – stay tuned… – és megtudod. Kedves Testvérem! Hallgasd meg Jézus Hegyi Beszédének boldogságmondásait, ahogyan megírva találjuk a Máté szerinti evangélium ötödik fejezete elsőtől a 12. verseiben a következőképpen: Amikor Jézus meglátta a sokaságot, felment a hegyre, és miután leült, odamentek hozzá tanítványai. Ő pedig megszólalt, és így tanította őket: Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa. Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak. Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet. Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégíttetnek. Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent. Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek. Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha énmiattam gyaláznak és üldöznek titeket, és mindenféle rosszat hazudnak rólatok. Örüljetek és ujjongjatok, mert jutalmatok bőséges a mennyekben, hiszen így üldözték a prófétákat is, akik előttetek éltek.

Ma a reformáció ünnepe van. Boldog születésnapot! – mondhatnánk az 507 éves evangélikus egyháznak… Helyesebb lenne azonban saját magunknak mondanunk azt (*bármilyen felekezetben élő keresztények is vagyunk*), hogy: **Boldog *újjá*-születésnapot! Miért? Mert a reformáció nem csupán egy félezer éve megtörtént egyháztisztulás volt, hanem a Krisztus jelenvalóságának a megerősödése** az egyház tanításában és szolgálatában – és a mi saját életünkben egyaránt. Bárhol, ahol a Krisztus jelenvalósága megerősödik – reformáció történik. Ma is. Más egyházakban is. Bármelyikünkben is.

A boldogmondások nem az ókor bölcsességének az aranyköpései. Jézus *tette* is azt, amit mondott. Jézus *saját maga* volt az, amit mondott. Jézus *ma is megteremti bennünk* azt, amit mondott. – Jézus az *alanya*, a *tartalma* és a *betöltője* mindazon boldogságnak, amit felsorolt.

A nyolc boldogmondás – nyolc ajándék. A Jézusban nyíló kapuk sorozata, amelyek Istenhez vezetnek. Kedves Testvérem! *Döbbenj rá* arra, hogy ott *van* a mennyek országa, ahol most te nézed ezt a videót. Miért? Mert a Krisztus itt *van* velünk. Nem véletlen az, hogy Jézus az első és az utolsó, a nyolcadik boldogmondásban a mennyek országát ajándékozza nekünk – benne növekvő boldogoknak. Ahogyan Ágoston megfogalmazta: a nyolcadik boldogmondással a kör bezárult – az ezekkel betöltött ember Krisztusképű lett.

A boldogság tehát nem egy érzés – és nem egy állapot. A boldogság *egyáltalán nem* egy eredmény, vagy valaminek a megszerezése. A boldogság egy gyönyörűséges *út*. Isten Országának, a Krisztusképűségnek a kiformálódása bennünk. **Nem azért boldog valaki, mert valamije *van*.** Az ember olyan állatfajta, hogy akármennyije van, nem elég neki... Több kell, más kell, új kell... ***Azért* lehet boldog az ember, mert valamije *lesz*. Teljessége lesz. A Krisztusban.**

A boldogmondások nem csupán tanítást adnak, hanem a Krisztus Teljességének a jelenvalóságát növelik meg abban, aki *hittel* hallgatja őket. Nem így hallgattuk meg őket az előbb? Semmi baj! Menjünk vissza a videóban, és hallgassuk meg a boldogmondásokat újra! Hallgassuk meg *hittel*. És kezdjük el érezni azt, ahogyan növekszik bennünk a Krisztus...

„*Hahó, Péter! Baj van! Mondhatja valaki most a képernyő előtt… Én megfogadtam a tanácsodat, visszamentem, és meghallgattam a boldogmondásokat másodszor is. Semmiben nem különböztek az elsőtől… Hülyeségeket beszélsz te itt össze-vissza…*” **Tudod, kedves**

testvérem, mi volt a baj, amikor újra hallgattad a boldogmondásokat? Az, hogy hiányzott belőled valami. Hiányzott belőled a – *hiány*! Csak azt tudja betölteni a Krisztus *saját magával*, és csak azt tudja boldoggá, azaz áldottá tenni, aki – *üres*. Aki szegény, aki sír, akiben nincs harag, aki éhes, aki szomjas. Jézusszomjas... Ott ülsz egy sörrel a videó előtt? Hát akkor ne csodáld, hogy Jézustól nem lettél boldog… Te most a sörtől akarsz boldog lenni. Kiszorította a sörszomj belőled a Jézusszomjat… (*Nyilván, hogy ebben a példában nem a sör a lényeg. Bora Katalin asszonynak, Luther feleségének a söre sem ölte meg Jézust Luther és a vele söröző tanítványok lelkében*.) De **érezzük meg azt, hogy milyen fontos a *vágyunk* arra, hogy teljesebbek legyünk! Érezzük meg, hogy milyen fontos rádöbbenni arra, hogy *csak a Krisztusban* lehetünk teljesek!**

Ha rádöbbentünk arra, hogy a sör nem elég, **ha rádöbbentünk arra, hogy *semmi sem elég, ami nem a Krisztus* – akkor elkezdünk töltődni.** Kezdesz erre rádöbbenni, testvérem? Akkor <u>most</u> menj vissza, és hallgasd meg újra a boldogságmondásokat! – Meghallgattad? Akkor lehet, hogy kezded megérezni azt, hogy *úgy* és *akkor* leszel irgalmas, ahogyan téged Krisztus az irgalommal *betölt*. Úgy és akkor leszel tiszta, ahogyan téged Krisztus (*a saját vérével*) megtisztít. Úgy és akkor teremtesz békét saját magadban, másokban és ebben a békétlen világban – ha megkapod a Krisztus békességét.

És itt jön a botrány… A boldogságok betetőzése az, ha üldözik az embert a Krisztusért. Itt szokták otthagyni Jézust sokan. „*Hát ez egy mazochista hülye… Nem elég neki magának a kereszt, de nekünk is ezt akarja?*” Tudjátok kedves testvéreim, **ha elkezdtünk *tényleg* boldogok lenni, mert elkezdett bennünk *tényleg* nőni a Krisztus, akkor az elkezd *meglátszani* rajtunk**. Elkezdünk mások lenni, mint a világ. Irgalmasok, tiszták és békét teremtők. Nehéz az ilyen embert elviselni… Pofátlanul nem lehet belekötni. Odatartja a másik arcát is. Mindig ad. És utána még többet ad. Mindig szeret. Miért? Mert a Teljességből táplálkozik. Miért? Mert már újjászületett. A Krisztusban.

Azok a boldogok tehát, akik megújulnak. Nem az uborka-pakolástól az arcukon, hanem **a Krisztusban**. Ilyenkor válik a Jézusban megkapott, új élet ragadomány helyett – adománnyá. Ilyenkor válik a Jézusban kapott új élet – tartóssá. Ilyenkor lesz a reformáció *valódi* reformáció. Ma is. Most is. Neked is. Vágyjuk ezt, kérjük ezt – kapjuk meg ezt. Így legyen! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Tölts be minket a Te irgalmasságoddal, tisztaságoddal és békességeddel. Adj nekünk megújulást a mi életünkben. Ámen.

Reformáció ünnepe, 2025. október 31. áhítat – Erős vár a mi Istenünk!

Kedves Testvéreim! Ma a reformáció ünnepe van. Hallgassátok meg az "Erős vár a mi Istenünk" evangélikus himnusz szövegének az alapjául szolgáló 46. zsoltárt: "Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban. Azért nem félünk, ha megindul is a föld, és hegyek omlanak a tenger mélyébe; ha háborognak és tajtékoznak is vizei, és tombolásától megrendülnek a hegyek. Egy folyó ágai örvendeztetik Isten városát, a Felségesnek szent hajlékait. Isten van benne, nem inog meg, megsegíti Isten reggelre kelve. Népek háborognak, országok inognak, ha az Úr mennydörög, megretten a föld. A Seregek Ura velünk van, Jákób Istene a mi várunk. Jöjjetek, lássátok az Úr tetteit, aki bámulatos dolgokat művel a földön. Háborúkat szüntet meg a föld kerekségén, íjat tör össze, lándzsát tördel szét, harci kocsikat éget el. Csendesedjetek el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az

Isten! Magasztalnak a népek, magasztal a föld. A Seregek Ura velünk van, Jákób Istene a mi várunk."

Jákób Istene a mi várunk. Kétszer is elhangzik ez a mondat az evangélikus himnuszt ihlető zsoltárban. A Jákób héber szó csalót jelent. Kedves Testvéreim! **A csalók Istene a mi várunk... A méltatlan bűnösök Istene a mi várunk.** Mert mi méltatlan bűnösök vagyunk valamennyien itt e földön. DE: ennek ellenére, mégis: Isten megadja azt, hogy mi menedékünk legyen. Mindig és minden körülmények között.

Erős vár a mi Istenünk – énekeljük (*joggal és erős hittel*) mi, evangélikusok a legnagyobb ünnepeinken, így ezen a mai ünnepen is. Ez a mondat az evangélikusok köszöntése is. De vajon melyik szóra hangsúlyozunk akkor, amikor kimondjuk ezt a mondatot? Az erős várra? Az Istenünkre? Vagy a mi-re? Ha az utóbbira, akkor vajon **hogyan értjük azt, hogy Erős vár a MI Istenünk?** Kirekesztően? **A MI Istenünk erős vár, de a TI Istenetek, kedves, más felekezethez tartozó testvéreink, egy hitvány, gyenge vár?** Vagy befogadóan értjük ugyanezt? Erős vár a mi Istenünk, azaz minden, a Krisztusban hívő ember Istene? Próbáljuk meg meglátni Urunk arcát, aki azt mondta, hogy „ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket" (Jn 12,32) akkor, ha kirekesztően mondtuk valaha is ezt a mondatot.

Isten a mi oltalmunk. Kezdjük el hangsúlyozni ezt a mondatot is különféleképpen. Tehetjük persze a hangsúlyt az oltalmunkra is. Annyi erőt tudunk ebből meríteni a nehézségek közepette, mint a 26 protestáns magyar lelkész gályarab, akik ezt a zsoltárt énekelték az 1676-os megszabadulásokkor is. Hangsúlyozhatunk azonban az Isten-re is. És rádöbbenthetünk arra, hogy **minket semmi más nem oltalmaz**, sem a mi saját erőnk, sem tudásunk, sem pénzünk, sem semmi más – **egyedül az irgalmazó, és könyörülő Isten**.

Áprily Lajos így ír erről: S mikor völgyünkre tört az áradat // s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen, // egyetlenegy kőszikla megmaradt, // egyetlen tornyos sziklaszál – az Isten. – A zabolázhatatlan vízáradatból Isten városában egy életet adó folyó ágai lesznek. Ez az élet az örök élet, amely soha el nem múló módon örvendeztet meg bennünket már ebben a földi életben is. Ahogyan Ézsaiás mondja: örvendezve merünk vizet a szabadulás forrásából (Ézs 12,3).

Kedves Testvéreim! Isten városában Isten benne van. **Itt az Isten köztünk**. Pál apostol szavaival: „**Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk**" (ApCsel 17,28).

Ahogyan a zsoltár mondja: Isten mindig biztos segítség a nyomorúságban. Ezért: **nem félünk**. Mert „nem a félelem lelkét, adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét" (2Tim 1,7). Mert „nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljetek, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: Abbá, Atyám!" (Róm 8,15).

És **a mi Urunk**, a békesség fejedelme (Ézs 9,5) **békességet teremt az egész földön**. Isten békességet teremt a mi saját szívünkben is. Elcsendesedünk, és rádöbbenünk arra, hogy mekkora erő, mekkora irgalom és mekkora kegyelem a mi Istenünk. Rádöbbenünk arra is, hogy mindenre van erőnk a Krisztusban, aki megerősít minket (Fil 4,13). És rádöbbenünk arra is, hogy senki és semmi nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent a Krisztus Jézusban, a mi Urunkban (Róm 8,38).

Erős vár a mi Istenünk! Ámen.

Más áhítatok (időrendben)

2019. szeptember 21, EHE, életem első áhítata

Hallgassuk meg az Útmutató mai első igéjét, ahogyan megírva találjuk Mózes első könyve 46. fejezete 3. és 4. verseiben: „Ekkor azt mondta [Isten Jákóbnak] Én vagyok az Isten, Atyádnak Istene! Ne félj! Én megyek veled Egyiptomba, és én is foglak visszahozni." Erre válaszol a Zsidókhoz írott levél 12. fejezetének a 12. és a 13. verse: „Ezért tehát a lankadt kezeket és a megroskadt térdeket erősítsétek meg, és egyenes ösvényen járjatok."

Nagyon sokszor nem tudjuk, hogy az az ösvény, amelyen járunk, Urunk ösvénye. Sokszor olyan vagyunk, mint az emmauszi tanítványok, akik csak egy közösen megtett út után, a kenyér megtörésében ismerik fel, hogy végig Jézussal mentek az úton. Vagy olyanok vagyunk mint Péter, Jakab és János apostolok, akik a Tábor hegyén látták csak meg Krisztus dicsőségét, noha az mindvégig velük volt. (Érdemes itt a Zsidókhoz írt levél 13. fejezetének a 8. versére gondolni: „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz". Illetve az egyházatyákra, pl. Jeromosra és Órigenészre, akik egyöntetűen hangsúlyozzák, hogy Krisztus a Tábor hegyén áthidalta az időt, és megmutatta magát dicsőségében három tanítványának, hogy legyen erejük Őt követni a szenvedésében és halálában a feltámadásig.) Minden nap újra és újra el kell induljunk a Tábor hegyére Urunkkal. Ez a közös út azonban tovább is vezet: meg kell a kenyérnek törettetnie bennünk is, hogy igazán és mélyen felfedezzük, hogy Urunkkal járunk egy úton, és hogy láthassuk Őt dicsősége teljes fényében. Ahogyan Urunk mondja a Lukács szerinti evangélium 9. fejezetének a 23. versében: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztjét minden nap, és kövessen engem". Nem kell azonban félnünk ettől az Úttól, mert Urunk mellettünk áll minden nehézségünkben. Így lesz az ő igája gyönyörűséges és az ő terhe könnyű.

2020. február 8. EHE, áhítat és úti áldás

Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg az Útmutató mai első igéjét ahogyan megírva találjuk Jeremiás könyve 20. fejezete 13. versében: „Énekeljetek az Úrnak, dicsérjétek az Urat, mert kiragadja a szegény ember életét a gonoszok kezéből." Ezt erősítik tovább a Magnificat csodálatos éneksorai, amelyeket megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 1. fejezetének az 52. versében: „Hatalmasakat döntött le trónjukról és megalázottakat emelt fel."

Kicsoda az a szegény ember, akinek az életét kiragadja az Úr a gonoszok kezéből? Ez az igerész Jeremiás prófétának a feletti kesergéséből való, hogy prófétának kellett lennie. Így kezdődik Jeremiás éneke: „Rászedtél Uram, és én hagytam, hogy rászedj." Kedves Testvéreim! Ez a szegény ember az igében: ez bizony mi vagyunk! Amikor az elmúlt hónapokban a temérdek vizsgánkra tanultunk, amikor egyre megrendítőbb élethelyzetek tárulnak elénk, ahol éppen tőlünk várják az enyhülést hozó szót, a vigasztalást; hányszor érezhettük mi is, hogy: „rászedtél engem, Uram"... Két hónapja egy kávéházba vitt el Urunk, ahol engem használt fel arra, hogy „rászedjem" a mostani elsős évfolyam egyik tagját, hogy készüljön fel, és jöjjön el a felvételire. Felkészült, eljött: felvették. Most kezdett neki a hébernek és a görögnek. Áldott legyen az Úr neve! Sose felejtem el a beszélgetésünk végét. Azt kérte: „Foglald össze Péter, hogy mivel tudnád ajánlani ezt a képzést valakinek." Szerencsére csak hazafelé jutott eszembe a berzenkedés. Hát ez a képzés nem egy krumpli! Ezt nem lehet csak úgy ajánlgatni! Ide vagy elhív valakit az Úr – és akkor nincsen mit ajánlani ezen a képzésen, vagy nem – akkor meg nagy hiba lenne ajánlani ezt a képzést. Ott helyben azonban ennél sokkal szebb gondolatot kaptam: „Te magad mondtad el nekem az

előbb, hogy amikor felötlött benned a gondolat, hogy érdemes lenne megnézni ezt a képzést a net-en, akkor meglepve láttad, hogy pont egy hét múlva van a jelentkezési határidő. Utána meg meglepve láttad, hogy minden feltétel éppen összejött. Most meg itt ülünk, holott nem is ismertük eddig egymást. Szerinted ez mind véletlen?...” A rá jellemző hihetetlen erővel, leleményességgel és kreativitással szedett rá valamennyiünket arra Urunk, hogy itt legyünk – és hogy itt is maradjunk. De most jön a lényeg, a jeremiási ige második fele: „Rászedtél Uram, és én HAGY-TAM, hogy rászedj.” Ahogyan Luther írta saját magáról 1545-ben: „Én ugyanis egészen véletlenül, akaratom és szándékom ellenére kerültem ebbe a perpatvarba. Isten a tanúm.” Ahogyan Mária hagyta, hogy akár meg is kövezzék a „szabálytalan gyermekáldás”, Jézus miatt. Ahogyan feltört Máriából Isten dicsőítése, miután a Szentlélekkel betelt Erzsébetből kitört az ujjongó köszöntés: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse”. Ez a szolgálatra kész alázat termi a leg-gyönyörűbb dolgokat ezen a világon! Ezt az alázatot emeli fel Urunk, és ennek az ellentétét, a kevélységet, az engedetlenséget dönti le a trónjáról. De hallgassuk tovább Jeremiást: „Az Úr igéje csak gyalázatot és gúnyt szerzett nekem egész nap. Azt gondoltam: nem törődöm vele, nem szólok többé az ő nevében. De perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve. Erőlködtem, hogy magamban tartsam, de nincs rajta hatalmam.” Kedves Testvéreim! Kívánom mindannyiunknak, hogy SOHA ne legyen hatalmunk Isten igéje felett, és hogy hirdetnünk KELL-jen az evangéliumot akár alkalmas, akár alkalmatlan időben: egész életünkben. Isten minket úgy segéljen. Ámen!

2020. szeptember 17. EHE, áhítat *(A COVID miatt Zoom-on tartva)*

Kedves Testvéreim! Rendkívüli évet és rendkívüli napokat élünk meg a vírus szorongattatásában ezekben az időkben. Minden változó-félben van: hol arra, hol erre. Mégis van biztos pontunk: Mennyei Atyánk most is ránk áradó szeretete. A Károli-fordítás szerint Malakiás próféta 3. könyvének 6. verse így szól: "Én, az ÚR, meg nem változom." Biztos menedékünk Urunk, Jézus Krisztus, aki, mint ahogyan a Zsidókhoz írott levél 13. könyve 8. versében olvashatjuk: tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ennek a biztos tudatában kezdjük meg áhítatunkat. Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg helyünkről felállva az Útmutató mai első igéjét ahogyan megírva találjuk Ézsaiás könyve 41. fejezete 13. versében: „Mert én, az ÚR, a te Istened erősen fogom a jobbodat, és ezt mondom neked: ne félj, én megsegítelek!” Ezt erősítik tovább a Máté szerinti evangélium sorai, a 14. fejezete 30.-31. versében: Amikor azonban [Péter] az erős szélre figyelt, megijedt, és amint süllyedni kezdett, felkiáltott: Uram, ments meg! Jézus pedig azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt...

Kedves Testvéreim! Hadd kezdjem néhány igen személyes mondattal. Mérhetetlenül megrendültem, amikor egy-két hete először szembesültem azzal, hogy Péter apostol története az Útmutató egyik mai igéje. Az elmúlt hetekben feladatok tömege torlódott össze az életemben. Egyszerre kellett négyszáz diákot levizsgáztatnom az orvosegyetemen, vezetnem öt doktoranduszt, elkezdenem a tanévet, itt az EHÉ-n (ahol mi, másod-diplomások, egyszerre vagyunk harmad- és hatodévesek...), és irányítanom egy templom-felújítást, mint az angyalföldi gyülekezet felügyelője. Szinte csodaként éltem azt meg, hogy el tudom látni a feladataimat, mindenre jut idő és erő. Voltak azonban kishitű, reményvesztett pillanataim is. Úgy éreztem magam, mint Péter apostol, aki a vízen jár – majd néha belesüllyed. Erre kézbe kaptam a mai igét... "Amikor azonban [Péter] az erős szélre figyelt, megijedt, és amint süllyedni kezdett, felkiáltott: Uram, ments meg! Jézus pedig azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt..."

Kedves Testvéreim! Ezekben az emberpróbáló időkben mindannyian péterek vagyunk. Krisztusról, az élő Isten Fiáról hitvallást tevő péterek, az élő Isten segítő kezét megtapasztaló, csodákat átélő péterek, és megingó, el-elsüllyedő péterek egyaránt. Férgecskék vagyunk, maroknyiak – ahogyan Ézsaiás könyve mondja Izráelről. Nem a két kezünk, nem az eszünk a mi erőnk – hanem az Istenbe vetett hitünk. Erről a hitről szólnak a deutero-ézsaiási könyvek, amelyek örömhírt hoztak a fogságban sínylődő Izráelnek. "Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak, de akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el" (40,30-31). "Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. (43,1b-2a) Merítsünk erőt ezekben a nehéz napokban ezekből az igékből. "Én, az ÚR, meg nem változom." Isten szeretete, Jézus ereje velünk marad.

Mit hozott nekünk ez a vírusjárvány? Aggodalmat, bajt, szorongást és keserűséget. De vegyük észre, kedves testvéreim, azt, hogy mint minden szorongattatás, ugyanez a vírusjárvány egy esélyt is hozott nekünk! Esélyt a tanulásra, esélyt Isten hatalmának, Jézus megváltó szeretetének a felismerésére – esélyt a megtérésre... Éljünk ezzel az eséllyel! Fogadjuk el Jézus Krisztus minket megragadó, (az eredeti görög szöveg szerint) minket megmentő, gyógyító kezét! Fogadjuk el Istennek a jobb kezünket szorító, mindenható (az eredeti héber szöveg szerint) minket megerősítő segítségét!

Milyen egyszerű mindezt mondani... Milyen egyszerű minderre gondolni... És milyen elképesztően nehéz mindezt megfogadni... Találjunk időt arra, kedves testvéreim, hogy vonuljunk be a benső szobánkba minden zaklatottság közepén is, csendesedjünk el, és érezzük meg Jézus Urunk, érezzük meg a Mennyei Atya jelenlétét. ... Érezzük meg azt a szeretetet és irgalmat, amellyel ránk, maroknyi, bűnös férgecskékre néznek, ahogyan az erős széltől rettegünk, és közben süllyedezünk. Érezzük meg azt az erőt, amelyet érintésükkel átadnak nekünk! Robbantson ki Isten mindenható ereje minket a benső szobánk csendjéből, és tegyen minket hírnökökké, akik hitvallást tesznek a Megváltás evangéliumáról – a nehézségek kellős közepén. Szálljon le közénk a Szent Lélek Úristen kegyelme, és hatalmas, közösségformáló erejével nyissa meg mindazok szívét a segítésre és a jóra, akik csak körülöttünk vannak!

Ne féljünk, Kedves Testvéreim, tehát attól, amikor úgy hisszük, hogy süllyedünk. "Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét". (2Tim 1,7) Ámen!

Imádkozzunk. Szerető Istenünk! Megváltó Jézusunk! Hálát adunk azért, hogy erőt adsz nekünk a mindennapokban. Hálát adunk azért, hogy tanítasz minket a szorongattatásokkal. Hálát adunk azért, hogy megtartasz minket a hullámok között. Kérjük, hogy adj nekünk alázatot, hogy el tudjuk fogadni a Te akaratodat. Kérjük, hogy adj nekünk alázatot, hogy el tudjuk fogadni a Te segítő kezed. Kérjük, hogy adj nekünk alázatot, hogy arra induljunk, amerre Te vezetsz bennünket. Ámen.

2022. november 22. Luther Otthon, áhítat – A fent és a lent forgatagában Krisztus az egyedüli örök

Kedves Testvéreim! Az Örök élet vasárnapja és az Advent közötti héten vagyunk. Célegyenest igyekezzünk tehát elhívatásunk jutalmára, a minket újjáteremtő, nekünk örök életet adó Urunk elé – megfogadva a megtérésre hívó, szerető szavát! Kedves Testvéreim! Hallgassuk meg egyházunk által az igehirdetés alapjául kijelölt mai igét, amelyet megírva találunk Pál apostol

a Korinthusiakhoz írott második levele 6. fejezetének a 4., 5., 8. és 9. versében a következőképpen: „hanem úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgái: sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongattatásban, verésekben, bebörtönzésben, nyugtalan időkben, fáradozásban, átvirrasztott éjszakákban, böjtölésben ... dicsőségben és gyalázatban, rossz hírben és jó hírben, mint ámítók és igazak, mint ismeretlenek és jól ismertek, mint meghalók és íme, élők."

Kedves Testvéreim! „Mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé" (2Kor 5,10a) – ezt írja Pál apostol a korinthusiaknak – kevéssel a mai igeszakaszunk előtt. Pál apostol is leplezetlenül áll oda a korinthusiak elé, amikor egy hatalmas körmondatban (*amelynek –szerencsére – csak a felét kellett felolvasnom nektek a mai napon…*) leírja az életének a végleteit. Bár verésekben és bebörtönzésben úgy gondolom, hogy keveseknek volt része közülünk – a felsoroltak ránk is igazak.

Az elsőként említett tűrés az eredeti görög szó mélyebb értelmét tekintve: állhatatosság. Hányan ültök itt, akik már legszívesebben rég megszöktetek volna arról az egyetemről, ahol vagytok! De állhatatosan mégis bejártok, mégis írjátok a dolgozatokat, mégis készítitek a beadandókat – és készültök a vizsgákra is. Mind nyugtalan időket, mind pedig szükséget és szorongattatásokat is megéltünk az elmúlt években – és akár az elmúlt napokban is. Lehetne sorolni a fáradozásokat, az álmatlan éjszakákat, a nyomorúságokat is mind-mind hosszan.

Az emberiség néhány száz éve a jólétet választotta minderre válaszként. Nyomorúság helyett – a magunk kedvére szabott világ. Álmatlan éjszakák helyett – altató. Tűrés helyett – szabadság. Ismertség és dicsőség a mai kor válasza. Hogyan leszek én ismert és dicső? Egyszerű dolog ez! Kialakítom azt a kört magam körül, ahol én vagyok a celeb. Hogy kik vannak ebben a körben? Ez teljesen lényegtelen! Az a lényeg, hogy Én vagyok a kör közepén! Pedig milyen hamar pofára lehet ebből az „ön-celebségből" esni, kedves testvéreim…

Néhány éve az egyik barátommal egy vidéki nagyváros éttermében ebédeltünk. Kimentem a mellékhelyiségbe. Ahogyan jövök vissza az étterembe – minden nő engem néz… Kihúztam magam, és peckesen mentem vissza a barátom asztalához: „*Látod Balázs?! Hát nem vagyok én még olyan öreg! Minden nő engem néz az étteremben!*" – Ez volt az a pillanat, amikor a nálam vagy harminc évvel fiatalabb Balázsból kirobbant a röhögés… *„Hát, tudod Péter, engem is minden nő nézne – ha én jöttem volna ki a női WC-ből…"* Óóóó! Hát ilyen hamar múlik el a szórakozott professzor dicsősége…

Mi erre a múlandóságra napjaink válasza? Ha nem kaptuk ma meg, ha nem megy azonnal – próbáljuk meg erővel! Ha nem megy kis erővel – fokozzuk az erőbedobást! Növeljük a versenyt! Próbáljunk még többet! Dolgozzunk még többet! Keressünk még többet! – Elgondolkodtatok ezen már alaposan? Tényleg működik ez?? Valóban több az, ami többnek látszik?? Tényleg megoldás egy bankbetét? Ez lenne a mélység?? Ebben lenne az élet minősége??

Kosztolányi Dezső írta: „Azt, hogy az életben micsoda a föltétlen érték, csak úgy tudjuk meg, ha a halálhoz viszonyítjuk." Láttunk már saját magát gazdagnak érző halottat?? Gazdag halott – csak egyetlen egy van. Az, akié az örök élet. Az, akié az az örök élet, az a dzóé, amellyel Pál apostol is befejezi a mai igeszakaszunkat. „És íme, élők!" – írja Pál. Kedves Testvéreim! A mindennapi hajsza, a múlandóságok *helyett* keressük ezt az igazi, ezt az állandó, ezt a mindenen túlmutató Életet! Ez az örök élet messze nem csak az Utolsó Ítélet napján fog megmutatkozni a számunkra – hanem már most, itt és ma elkezdődhet nekünk.

Hogyan lehet ezt a valódi Életet megtalálni? Hallgassuk meg erre a kérdésre Pál válaszát a korinthusiaknak: „mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk Krisztus ítélőszéke elé … aki … azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, *többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt*. Ezért *ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre*. Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által … ezért … *úgy éjetek, mint akik nem hiába kapták Isten kegyelmét*. Mert Ő mondja: "A kegyelem idején meghallgattalak, és az üdvösség napján megsegítettelek." Íme, *most van a kegyelem ideje*! Íme, *most van az üdvösség napja*! (2Kor 5,1.16-18.6,1-2)

Kedves Testvéreim! A szorongattatások, amelyeket Pál átélt – és amelyeket mi is átélünk – az életünknek nem az igazi mélysége és lényege. Meghaladni őket nem földi erőfeszítésekkel lehet. A szorongattatásokat a Jézus Krisztushoz közeledve, a Jézus Krisztusba *belépve* lehet meghaladni – *egyedül*.

Onnan, a Krisztusból, *belülről* szemlélve az egész világot és benne a saját életünket – döbbenhetünk rá arra, hogy milyen az *igazi* állandóság, milyen az *igazi* erő, boldogság és nyugalom. Jézus közelsége az életünk *igazi* mélysége és lényege. Ha valaki Krisztusban van: *új teremtés az*. Nem egykoron, nem majd, hanem ma, ebben percben, itt, most, Neked. Most van a kegyelem ideje! Ma van az üdvösség napja! *Hatalmas erő* van a kereszt látszólagos gyalázata alá rejtve. A kereszt látszólagos erőtlenségének a titka a húsvét fénye, a feltámadás hatalmas ereje, és az örök élet üdvössége. E felé haladunk. Ebben vagyunk benne már most.

Kedves Testvéreim! Isten kegyelme mindenre elég mindig (2Kor 12,9). Advent felé közeledve keressük *ezt* az életünkben! Tapasztaljuk meg *ezt* az életünkben. Kérjük Urunkat, hogy mutassa meg *ezt* nekünk az életünkben. Mindezt hogyan? Úgy, ahogyan a 381-es evangélikus énekünk mondja: „Jézusom, Ahova te vezetsz, Csak oda megyek, Hogy így mindörökké Teveled legyek. Ha téged hívtalak, drága vendég, Szegényen is gazdag vagyok mindég.” Így készüljünk a közelgő adventre. Így készüljünk az egész életünkre! Jövel Urunk Jézus! Ámen.

Imádkozzunk. Megváltó Krisztusunk! Kérjük, mutasd meg nekünk, hogy a Te kegyelmed mekkora erő. Adj nekünk engedelmes szívet, hogy el tudjuk fogadni a Te segítő kezed. Adj nekünk engedelmes szívet és állhatatosságot, hogy Téged kövessünk – egész életünkben – és hogy veled, benned lehessünk szegényen is gazdagok. Ámen.